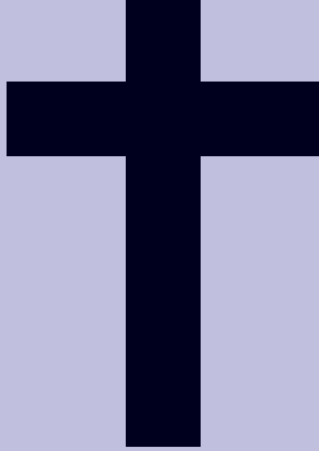

K̄bas Qae-xg'ae
sa

The New Testament in the Naro language of Botswana

Kabas Qae-xg'ae sa

The New Testament in the Naro language of Botswana

copyright © 2012 The Bible Society of Botswana

Language: Naro

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2016-08-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023
d01ddea0-c0e8-5bc4-86fa-b235639fa99b

Contents

Kabas Qae-xg ae sa	1
MATAIO	6
MAREKO	52
LUKA	81
JOHANE	130
TSÉÉ ZI	164
ROMA NE	207
1 KORINTA NE	227
2 KORINTA NE	245
GALATIA NE	257
EFESO NE	264
FILIPI NE	271
KOLOSA NE	276
1 TESALONIKA NE	281
2 TESALONIKA NE	286
1 TIMOTEO	289
2 TIMOTEO	295
TITO	299
FILEMONE	302
HEBERA NE	304
JAKOBO	320
1 PETERE	325
2 PETERE	331
1 JOHANE	335
2 JOHANE	340
3 JOHANE	341
JUTA	342
XGÒRE-KG'AI	344

Kabas Qae-xg ae sa

The New Testament in the Naro language of Botswana

Kabas Qae-xg ae sa

The New Testament in the Naro language of Botswana
[nhr]

Translation by Wycliffe Bible Translators

© 2012 The Bible Society of Botswana

Print publisher, 2012 by The Bible Society of Botswana

Web version

© 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.
www.Wycliffe.org

<http://pngscriptures.org>

www.ScriptureEarth.org

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons license (Attribution-Noncommercial-No Derivative Works).

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0>

Your are free to share – to copy, distribute and transmit the text under the following conditions:

- **Attribution.** You must attribute the work to *Wycliffe Bible Translators* (but not in any way that suggests that they endorse you or your use of the work).
- **Noncommercial.** You may not use this work for commercial purposes.
- **No Derivative Works.** You may not alter, transform, or build upon this work.
- **In addition,** you have permission to port the text to different file formats, as long as you don't change any of the text or punctuation of the Bible.

Notice – For any reuse or distribution, you must make clear to others the license terms of this work.

Tok Orait

Dispela Buk Baibel i kam wantaim tok orait na lo bilong Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivative Works license. Em i tok olsem **yu ken givim kopi long narepela manmeri**. Yu ken wokim kopi na givim long husat i laikim. Tasol, yu mas tok klia dispela samting i kam long <http://tokplesbaibel.org>. Yu no ken kisim mani na salim dispela. **Yu mas givim nating**. Na tu, **yu no ken senisim Tok**.

Ol piksa i kam wantim ol Baibel na narapela buk i stap long dispela sait i gat tok orait long usim wantaim dispela samting tasol. Sapos yu laik narapela tok orait, yu mas askim husat i papa bilong copyright long dispela ol piksa.

Sapos yu laik stretim samting i no orait long dispela tok orait, stretim tok, salim Buk Baibel, o tainim Tok biling God long nupela tok ples, yu ken **askim mipela**.

Olgeta tok orait na lo long tok ples English i stap long <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/legalcode>.

Sapos yu gat askim long dispela, **plis askim mipela**.

Table of Contents

page

Téé-cookg ai sa Naro dis Baebes di góá-kabian koe

Tcgāyas ncēe tsi ko nxará kana ko komsana sa, qarían dis tcgāya si i, a Nqarim dim kg ui me e. Kgoarakuan di qaria nes úúa hāa, a sa a ga weé kg òè-kg áma tsi kabi. Ncēe komsana si tsi kò ne tsi ga kg òèa tsi ka aaguse cgaeè, igabaga tsi gha chòò tamás kg òè sa hòò!

Ncēe ba cáim dim xòè me e Baebes di ba, Kabas Qáé-xg ae sa ta ko ma tciìè ba, Naro kg uis cgoa góá kabìèa ba. Baebes sa c ēe zi tcgāya zi ka kaias tcgāya si i. Q āa-q āa ta as ko, ntam ko ma Nqari ba khòè ne cgoa tséé sa. A sa a ko Gam ka kg ui, Gam di ncámkuan ka hēéthēé

e. Cgáé si i. Ncèè c èes gùús cgáé sa tsi ko tcáós q oo koe tcáà kg oana ne méé tsi tcáóa tsi koe hànas kg ui sa tséékagu. Si tcáóa tsi dis kg ui sa saòs dim tam me e. Gaa domkam cgáém dàòm Baebele sa tsi gha nxárá ba saòs dim tam cgoa a.

Tcoman ta úúa hãa Baebele sa gha kómá q ãaè sa. X aigam Nqari ba méém Baebeles di góá-kabian ncèe Naros di tséékagu naka khòè ta di zi tc èe zi hëé, naka tcáóa ta hëé, naka kg òè-kg áma ta hëé, naka x áea ta hëéthëé kaba-kaba. Dqommmé méém!

Còrè Me, còrè Me,

Còrè Me ntcuukg ai cgoa, còrè Me koaba ka.

Còrè Me, còrè Me,

Còrè Me cáms ko dqòa ka.

Baebele sa tséékagu ne

Baebeles q oo koe ta ko tãáka zi gùú zi Baebeles ka nxárá. Ncèe zi gùú zia ko x áí ta a, nta nooses Baebele sa cgáé ii sa, a zi a gha ntcám ta a, ta Baebele sa tséékagu.

- Jeso ba kò Mk 13:31 koe máá: “Nqarikg aian hëé naka nqòòkg aian hëéthëéa gha chòò, igaba i Tiri kg uian chòò tite,” témé.
- Jn 5:39 koem kò máá: “*Nqarim di zi Tcgāya* zi tu ko kaisase bóò q oo, gatua tc èea máá, gazi koe tu gha chòò tamás kg òè sa hòò, ta tc èea khama. Igabaga zi ko *èe zi Tcgāya zi Tíi* ka nxàea tseegukagu,” témé.
- Paulo ba ko Rom 15:4 koe góá a máá: “Wèè zi gùú zi ncèe xg ao góáèa hãa zia góáèa, xgaa-xgaa ta a zi gha ka, nxãasega ta gha *Nqarim di zi Tcgāya* zi koe guua hãa qáò tcáóan hëé naka ghùì-ghui-tcáókuan hëéthëé koe guu a nqòòan úú ka,” témé.
- Paulo ba ko 2 Tim 3:15-17 koe Timoteo ba góá máá a máá: “Cg áré-q ooa tsi koe tsi kò guu a tshoa-tshoa a ma tcom-tcomsa zi Tcgāya zi *Nqarim di zi* ma q ana hãa, ncèe ko kgoana a qãè tc èean q ãa di máá tsi zi, Jeso Krestem koe dtcòm a kgoaraèan di i. Wèès Tcgāya sa Nqarim koe guua hãa, a xgaa-xgaaan hëé, naka dqàèkuan hëé, naka tchàno-tchanokuan hëé, naka tchànoan ka xgaa-xgaaan hëéthëé di tsééan úú; nxãasegam gha Nqarim dim khòè ba tc ãòa hãa xgaa-xgaaean úú, a gha wèès tséés qãè sa kg ónòsea máána hãa ka,” témé.
- Hebera ne 4:12 ba ko máá: “Nqarim dim kg ui ba kg òèa hãa, a ko tséé, a wèè za ga ntcòe-kg ám ntcàum ka kaisase ts èè me e, a ko khòèan koe qhàea tcãàse, a tcáó sa hëé naka tc èe ba hëéthëé gáòa q aa, a q amku-q oo zi hëé naka tcgaèan hëéthëé q aa-q aa, a ba a ko tcáós di cauan hëé naka tc èe-kg áman hëéthëé bóòa tcg óó,” témé.
- Me Jeso ba Xgorekg ai dis tcgāyas koe (22:18,19) máá: “Wèém khòém èe ko ncèes tcgāyas di porofitan di kg uian komsana ba Ra ko tseeguan bìri a ko máá: Ncèè c èem khòém kò c èe gùúan gaan koe càua mááse, nem gha Nqari ba ncèes tcgāyas koe góáèa hãa cg àèan càua máá me, a ncèè c èem khòém kò ncèes tcgāyas porofitan dis koe c èe kg uian séèa tcg óó, nem gha Nqari ba gam di xòèan kg òèan dis hiis koe hëé, naka tcom-tcomsam x áé-dxoom koe hëéthëé séèa tcg óó, ncèes tcgāyas koe góáèa a,” tam Jeso ba méé.

Nqarim dim Kg ui ba tãáka zi kg ui-kg ám zi úúa hãa. Johane 1 ba ko Nqarim dim Kg ui ba cgàa ba kúrúa hãas ka kg ui. Ncèe sa kò Nqarim dim Cóám koe kúrúse, gatá dim X aigam Jeso Krete ba. Kg uim ncèe ko 2,000 xu kuri xu cookg ai ka cgàa ba kúrúsea ba méém gataga wèé cárn ka cgàa ba kúrúse gatá di kg òè-kg áman koe, Baebeles di qarian koe guu a.

Dàò-kg ám zi nta ta gha ma Baebele sa tséékagu di zi

Baebele sa ta ga ma tséékagu xu dàò xu:

- Qhàò tsi cgoa nxárá si
- Khòè ne èe nxárá c úúa ne cgoa nxárá si
- Cúim cárn ka tu cúim tcee ba nxárá
- Chóá xg ae tu, dùús ka tu kòò nxárá sa: qhàò tu cgoa hëé, naka gatu di tcáràn cgoa hëé, naka c èe ne khòè ne cgoa hëéthëé e
- Tc èem èe kaisase qgóó tcáó tsia hãa ba tcáóa tsi q oo koe tcáà
- C èe xòèan tcáóa tsi koe xgaa-xgaae
- Bóòa tcg óó, Baebeles ko nta méé sa c èe zi gùú zi ka
- C èe ne khòè ne Baebeles ka xgaa-xgaa

Baebele sa

Baebele sa cúis tcgāya si i, igabas tãáka zi tcgāya zi dis xg ae-q oo si i. Cárn xòèan cgoas q aa-q aaèa: Nciís Qáé-xg ae sa hëé nakas Kábas Qáé-xg ae sa hëéthëé e. Nciís Qáé-xg aes di

góá-kābian koe ta ko gataga thēé tséé, a ta a nqòòan úúa hāa, 10 kurian qāá q oo koe ta gha xg ara cgoa si di i.

Kabas Qáé-xg aes ncēe tu ncēeska tshàu q ooa tu koe úúa sa, 27 zi tcgāya zi úúa hāa.

- 5 zi tcgāya zi hàna hāa, nxàea ko tcg óó zi, dùús kúrúsea hāa sa:

- Mataio, Mareko, Luka naka Johanem di zi tcgāya zia ko Jesom di kg òèan ka kg ui nqòóm koe, si ko

- “Tséé zi” dis tcgāya sa ko nxàe, dùu sam Nqari ba gaa x aèan qāá q oo koe nqarikg ai koe guu a Gam di xu xгаа-xgaase-kg ao xu koe hēé naka kerekes koe hēéthēé kúrúsa hāa sa.

- Kái zi tcgāya zia hàna, Paulo ba hēé naka Petere ba hēé naka Johane ba hēéthēé ka góàea zi, naka c ēe xu hēéthēé e.

- Chòò dis kas ko “Chómsea zi guù zi xgòrekg ai” dis tcgāya sa x áí ta a, Nqarim ko ma nqòómkg ai koe kúrúsea zi guù zi bóò sa, naka kái-kg aise ko hàà kúrúse zi hēéthēé e.

Ncēs tséés góá-kābian dis ma tshoa-tshoasea hāa sa

Tséés ka

Tséés ncēe sa 1990 ka tshoa-tshoasea hāa. Gaa x aè ka xu kò tc āà-cookg ai xu RCBs Dtcoaga dis di xu “Christian Reformed Churches” zi Holland di zi cgoa xg ae, a hùian dtcàrà, Naro kg uis dis Baebeles gha góàe di i. Si kò tséé sa 1991 ka tshoa-tshoàe.

Hùiane

Kái ne khòè nea kò ncēs tséés koe hù: kái-kg aise x aém di ne khòè ne, naka gataga xg ae zi ncēe zi hēéthēé e: “Wycliffe Bible Translators” di ne hēé, UBS (“United Bible Societies”) sa hēé, naka “Bible Society of Botswana” di ne hēéthēé e. C ēe ne khòè nea kòò góá kabi dis xg aes koe tséé, ne ko c ēe ne khòè ne ēe góá kabièa zi bóò q oaan koe hù. Eē góá kabièa sa bóò q ooa ne kòò khòè ne x áé koe dàra a kúrúe, tcgāyan koe hēé naka khòè ne xg ae-xg ae a workshopoan kúrúan ka hēéthēé e. Gatagam kòò táá nqòó koe guua hāam kg ui zi q āa-kg ao ba hàà, a ēe góá kabièa hāa sa bóò q oo.

Tséé sa kò góá si i, igaba i kò kái khòèan hù. Wèé zi guù zi tc amkg ai koem kò Tcom-tcomsma Tc ēe ba hù ta a. C ēe ne khòè nea kò gatá cookg ai koe Baebele sa nxàrá, a góá kabi sia hāa, ta gane dis tséé sa tséékagua hāa thēé.

Naro dis Baebele sa wèém khòè ba kúrúsa máàea, dtcòm-kg ao ne cúí ne tamase, kg uim Nqarim di ba wèém khòè di me e khama.

Góá-kabi sa xg ara tite. Wèé x aè ka i tááka dàòan hàna, me wèém dàò ba qāè xòèan hēé naka tshùù xòèan hēéthēé úúa hāa. Kái xu dàò xu ta tcana, a qāèse bóò q ooa hāa. C ēe guù tu ko bóò i qāè tama, kana tu ko qāè khama iim dàòm c ēe ba c ēe xu kg ui xu koe úúa hāa, ne tu cgómna gatá koe ēe kg uian óá.

Gatá ncēe kg ui sa ko góá kabi ta kaisase ncēs guùs ka korè tu u kg oana:

GÓÁ KABIÈA KG UIAN TSÉÉKAGU!
Nqari ba méém gaan koe guu na kg ui cgoa tu u.

Guù zi ncēe góá-kābian koe tu ga q āa zi

Góá ta ko kabi ka ta kòò kg aia Gerika dis kg uis ka góàea hāa kg uian qāèse bóò q oo. Góá-kabi sa méés ncēe ko xùri zi khama ii:

1. Góá-kabi sa méés Gerika dis kg uis cgoa cúíta xamè guúan nxàe.
2. Góá-kabi sa méés khòèan ko ma kg ui khama xamè.
3. Góá-kabi sa méés khòèan ka kóma q āaè.

1. Góá-kabi sa méés Gerika dis kg uis cgoa cúíta xamè guúan nxàe

Nqarim di Kg uian koe méé ta táá c ēe guù càù guu, naka ta táá cúí guù ga tcg óó guu. Nqarim di Kg uian wèé ga méé i góá-kābian q oo koe hāa, c ēe xòèan gaan di cúí tamase, naka ta táá cúí kg uian khòèan di ga càù guu. C ēe guù ta ga táákase nxàe sa ta kgoara máàè tama. Kg ui zia tááka zi i khama i gha tááka zi kg ui zi koe guúan táákase nxàè. Gatá i ga ma ii-q oaan tááka a igaba méé ta kúrú naka i méése-q oaan cúíta ii.

2. Góá-kabi sa méés khòèan ko ma kg ui khama xamè

Góá-kabis ncēe sa ta kúrúsa bóò hāa, si khòèan ko ma kg ui khama xamè.

Lk 1:12 koes ko Gerika sa máá: “q áda nea ko cg àè cgae me” témé. Naro di ne khòè nea ncèeta méé tama, khama ta ko bóò me cgáém kg uim tséékaguè gha ba “q àòs ka tcààè” me e, tchànose ko Naros koe kómse ba.

Lk 2:26 koem “x oo sa bóó” dim kg ui ba qàèse kómse tama, khama ta kò “x óó” dim kg ui ba tséékagu.

Lk 3:14 koe ta kò bóòda tcg óóda hãa, “tshuu-ntcōan cgoa chibi-chibi” dim kg ui ba qàèse tséékaguè tama sa, ta nxãaska ncēe ba tée-q ooa ba koe tóòda: “khòèan gaan di tama chibian hãakagu” di ba.

Lk 9:44 koe ta “Tcãa ncēe kg uia ne tceea tu koe” di kg uian tée-q oo koe “Qàèse dxãa tcee” di kg uian tséékagu.

Tsee 4:24 koe ta “Ghù dom” dim kg uim tée q oo koe “tchàa-tchaa dom” dim kg ui ba tséékagu.

3. Góá-kabi sa méés khòèan ka kómá q àaè

Wèe x aè ka méé ta qàèse bóò, kg uian ko kómá q àase sa. Ncèè c èem khòèm kò c èem xg aekum koe nxará a ko c èe qgái koe tèèse, a tèèse dim x áí ba [?] kg áí ba koe úúá ne ta bóòda tcg óóda hãa, gaam khòèm dis tèèse sa ta gha tcg óó cgae me sa, a kgoanase i kò ne qàè-tcaokagu me, me qàè-tcaoan dim x áí ba [!] kg áí ba koe úú.

Ncèè c èem kg uim kò wèém khòèm ka kómá q àaè tama ne méé ta c èem kg ui ba tséékagu. Gúúan gha qàèse kómá q àaè sa ta ko tc èe ne méé ta c èe x aè ka kg uian càù.

Mt 28:3 koe i ko máá, bóòse-q ooaan moengelem di ko “nxõa-nxõan khama ma q úú u,” témé. Naros ka ta èeta méé tama. Kg uim tséékagu ta ga ba “nqõara-nqau” di me e. Tc úúm úú tama khama ta ko “nqõara-nqau” ba tséékagu a máá, “nqõara-nqauan khama q úú,” témé, igabam nxãam igaba qàèse kómá q àase tama. Gaa domka ta “gõya-gõya” dim kg ui ba tséékagu hãa, kómam gha q àaè ka.

Tsee 6:10 “q àan di tc èean hée naka Tc èe ba héeéthééa” cuiskaga kómá q àase hãa tite, “tc èean” hée naka “Tc èem” héeéthéé di tsara kg ui tsara kò ko tséékaguè ne, khama ta ko *Tcom-tcomsa* dim kg ui ba tséékagu “Tc èem” cookg ai koe.

Tsee 12:4 koe xu kái xu kg ui xu “me” di xu hàna hãa. Kómá i gha q àase ka ta ko “*Herote*” dim cg òè ba cúí q oro tséékagu.

Kómá i gha q àase ka ta kò c èe xu dàò xu tséékagu:

- Ncèè khòèm kò cààm cg òèan tãáka úúá hãa ne ta ko q àa-q àasam cg òè ba tséékagu.

o X áí sa: Petere ba ko c èe x aè ka “Kefase” ta ma tciè. Gatá ii xg aeku koe ta “Petere” ba tséékagu hãa gaam xg aekum koe, a ta a kò gaam tceem ka nqáaka góá a máá: “Gerika sa ko máá ‘Kefase’ témé”.

o Perisila (Tsee 18:36) sa ko Rom 16:3 dim xg aekum koe Gerikas koe “Perisika” ta ma tciè, igaba ta kò “Perisila” dis cg òè sa tséékagu.

- Gatá dim X aiga ba Kãbas Qáé-xg aes koe kái xu cg òè xu ka tcièa hãa. C èe koem ko “Jeso” ta ma tciè, a c èe koe “Kreste” ta ma tciè, a c èe koe “Jeso Kreste” ta ma tciè, c èe koem ko “Kreste Jeso” ta ma tciè. Naros koe, cààm dim cg òè ba kái-kg aise saòm dim cg òè me e, khamam gha “Krestem Jesom” dim cg òè ba tãáse kómá q àaè “Jeso Krestem” dim cg òèm ka, a ba a gha nqúu sa tcàa ta a. C úúá ta hãa, dùú sa tãáka si i sa cg òèan ka, domka ta kò “Jeso Krestem” dim cg òè ba tséékagu.

Kg ui sa góá-kabian koe hàna zi xháé zi

- Naro sa kái kg uian qgóóas kg ui si i. Naro sa ko ncēe kg uian tséékagu: “tsao, “sao”, “khao”, “xao”, naka “tu” ba héeéthéé e, si ko Gerika sa wèe kg uian ncēe koe cúím kg ui ba tséékagu, ncēe ko góá-kabi-kg ao ne koe kúrúá bóò zi ghù ba. Gerika sa ko kái-kg aise “Tíí qõe ga xaoè” dim kg ui ba tséékagu, igabam ga gataga “tíí qõe ga saoè” dim kg ui ba thée nxàe, gaa domka ta “xao” dim kg ui ba “tum” koe kabia hãa.

- Naros koe ta kái zi xháé zi úúá hãa nxará-q ooaan di zi. Naro sa nxarán koe nqoana ba nqáé tama, gaa domka ta ko c èe kg uian koe nxará-q ooaan cgòbè. Ta gataga q ana hãa, kái ne Naro ne ko nxarán koe tãá zi kg ui zi di kg uian tséékagu sa.

C èe koe ta kò kg ui xu kabi, kómá ko q àase kg uian koe, Mk 14:5 dim tceem koe khama: “300 denarii” di marian ta kò kabi a “kurim di maria ne” témé (c èe koe ta ko “qano mari” dim kg ui ba tséékagu).

- Botswana koe ko tséékaguè qóm-q ooaan hée naka qáò-q ooaan héeéthéé ta ko tséékagu, “kilomitara” dim kg uim khama.

Baebeles di zi kg ui zi koe i ko cg òèan tãákase kómse Naros koe. Ncēe i Naros ka góásea ka, qaase i ko cg áré zi gúù zi méé zi tshentshaè sa.

- Gerika sa ko “Iesous,” témé, igaba ta ko Naros koe “Jeso,” témé. Naro di ne khòè nea ncêe góá-q oolan q ana hãa (c êe zi góá-kabi zi q oo koe).
- Gerika sa ko “Yakoobos,” témé, igaba ta ko Naros koe “Jakobe” ba tséékagu Nciis Qáé-xg aes koe (X àù kg ui sa ko “Jacob” ba tséékagu), ta ko Kabas Qáé-xg aes koe “Jakobo” ba tséékagu (X àù kg ui sa ko ncêe koe “James” ba tséékagu).

C êe zi x áí zi tçgãyas q oo koe hàna zi

Ncêe ko xùri zi guù zia Baebeles koe Gerika dis kg uis ka góáè tama.

- a. Téé-cookg ai zi Baebeles di zi tçgãya zi di zi ko xòmse birì ta a, wèes tçgãyas q oo koes dùù hàna sa.
- b. Tcúú dim tcee ba ko wèém xg aekum ko méé sa nxàe. Gataga xu c êe xu xg aeku xu xg ae-xg aeèa hãa cgáé zi tcúú zi koe, nxãasegam gha wèém dàòm cgáém wèes tçgãyas di ba thamkase kómá q ãase ka. Ncêe zi tcúú zi cgáé zia gataga x áiea hãa wèes téé-cookg ais koe.
- c. C êem xg aekum ko c êem khama xamì, nem ko êem xg aekum dim kg ui ba c êe xu xg aeku xu koe x áise.
- d. Xg aeku xua x áiea hãa, nxãasega i gha x áí ndaka xòèan ko qõòa mááku sa ka, nxáráse-kg áman gha kúru i thamka a.
- e. Kái-kg aise ta sere-sere zi tcana hãa, nxãasega i gha sere-serean êe góásea hãas cgoa qõòa mááku ka, ne nxárá-kg ao ne kómá q ãa a.
- f. Qãèse i gha kómise ka ta ko nqãaka kg uian góá, qãèse tu gha kómá q ãa a ka.
- g. Nqõó xu ko x áí zi sere-sere zi Baebeles qãá koe hàna.
- h. Kg uian kaikagu sa

Cg òèan ta kò góá ne ta ko kaim kg uim cgoa tshoa-tshoa a, Nqari ba ko nxàe kg uian hêéthêe e (Gam, Me; “ba” ka tamase).

Kaim kg uim cgoa ta tshoa-tshoa tama satana ta kòo góá ne, kaikagua ba ta tc êe tama khama.

Ncêe c êe kg uian kòo cgáé-cgaèe ne ta ko kaia kg uian cgoa góá a. Gal 3:16 koe tsara kg ui tsara hàna: “ba” ba hêe naka “xu” ba hêéthêe tsara. Qãèse tsara gha ncêe tsara kg ui tsara x áise sa ta ko tc êe domka ta ko kg ui tsara ncêe tsara kaikagu.

Wèe xu kg ui xu kg uim koe hàna xua ga kaikaguè a tcúú sa x áí (Tsee 17:23m khama).

- i. C êe xu xg aeku xu koe i kg uian nqúú xg aekuse dxàe xòè dim xg aekum koe góáèa, gaa domka i c êe kg uian kg àòm xòem za hãa.

X áí sa Mt 5 koe:

³“Ts ee-ts eekg aièa nea
gane êe tc êem koe dxàua hãa
igaba Nqari ba dtcãasea hãa ne,

nqarikg ai di x aia nea gane di i khama.

⁴Ts ee-ts eekg aièa nea
gane êe ko kg ae ne,

qgài-qgai tcáòè ne gha khama.

- j. Tc úú-tc uuèa hãa qgáia ne

Tc úú-tc uuèa hãa qgáia nea ko càua máásea hãa kg uian x áí. Càua máásea hãa kg uian ta kò táá kaisase tcãa. Eê kg uia nea tséékaguèa hãa êe qãèse kómise tama qgáian koe. Baebele sa góá hãam Khòem (Nqarim) di qámsea máán ka hêe, naka nxárá-kg aoan koe ga hêéthêe ta ko bóò i ko qaase x áí ta gha sa dùútsa xòè xu cúú xu ta càua máásea hãa sa.

- k. Kg ui xu [xgàris q oo koe hãa xu] ko x áí, gaa kg uia nea kò c èdaoka Baebeles êe kò nciisega góáèa hãas koe hãa tama sa.

Ncêe kg uia nea góá-kabi-kg ao ne dis xg aes ka góáèa.

MATAIO Mataiom ka góáa qàè tchòà ne, Jeso Krestem ka Téé-cookg'ai sa

Ncées tçgāyas dim góá-kg'ao ba Mataio me e, mari xg'ae-xg'ae-kg'aom ncée kò Jesom dim xgaa-xgaase-kg'ao ba kúrú ba (Mt 9:9). Mataio ba kò gam dis tçgāyas koe birí ta a, Jeso Kreste ba nqòokaguèam Kgoara-kg'ao Me e sa. Mataio ba kò kái kg'uian Nciis Qáé-xg'aes koe hàna tséékagu, a ba a ncēm dàòm ka x'ái, Nqari ba kò Jesom koe guu a Gam di ne khóe ne cgoam kò Nciis Qáé-xg'aes koe kúrú hāa zi nqòokaguku zi nxāea tseegukagu sa.

Ncēe qàè tchòà nea Juta ne di cúí tama, gane ncēm kò Jeso ba gane koe ábàè, a gane cgoa x'āea hāa ne, igabaga i wéem nqòóm di ne khóe ne di i. Mataiom dis tçgāya sa ko kg'āia tc'āa a Jesom di ábà x'aèan ka tshoa-tshoa, a sa a Gam di tçguù-tçguukuan ka hēe naka kúrú bódèan ka hēéthēe nxāe. A sa a nxāaska Gam di qàè tchòan di xgaa-xgaan ka hēe naka Me kò ma khóe ne Galilea koe kg'òèkagus ka hēéthēe nxāe. Gaa koe guus kas ko Jesom di dàòan ncēm kò Galilea koe guu a Jerusalema koe sían ka hēéthēe nxāe, naka Jesom kò ko còo dim bekem ka kúrú sa hēéthēe e: Gam dis xgāus koe hēe naka èm kò ko x'ooan koe tēe x'aè ka hēéthēe e.

Jeso ba kaiam Xgaa-xgaa-kg'ao Me e sas ko ncēes tçgāya sa x'ái. Gaam ncēe Nqarim di x'āea nem gha nxāea kabí, a ba a gataga Nqarim di x'aiian ka xgaa-xgaa di qarían úúa hāa ba. Gam di xgaa-xgaa ne ko tāká zi guú zi di zi dtcōo-coa zi 5 zi cgoa q'aa-q'aa a nxāeè:

1. Xàbim dis xgaa-xgaa sa. Ncēe sa ko nqarig'ai di x'aiian di ne khóe ne ka nxāe: ne ii sa hēe, naka tséé zi kúrú mēe ne ga zi hēe naka ts'ee-ts'ee'g'auku zi èe ne gha mǎàè zi hēe naka èe ne gha hààkòm x'aèm ka hòd zi hēéthēe e (Mt 5-7)
2. 12 xu xgaa-xgaase-kg'ao xu di x'áè-kg'ama ne, èe xu kò tsééa tçg'òòè hāa ka (Mt 10)
3. Nqarig'ai di x'aiian di zi sere-sere zi (Mt 13)
4. Xgaa-xgaase-kg'aom di tsééan nta ii sa (Mt 18)
5. Ncēm x'aèm di chòd-q'ooan hēe naka nqarig'ai di x'aiian di hàà-q'ooan hēéthēe e (Mt 25)

Qaa-qaasa kg'uia ne:

- nqarig'ai di x'āia ne

- “nxāasega i gha Tçgāyas di kg'uian tseegukaguè”

Tçgāyas q'oo koe hàna zi:

- Jeso ba ko Gam di tsééan tshoa-tshoa (1:1-4:11)

- Jeso ba Galilea koe (4:12-16:12)

- Jeso ba ko Jerusalema koe qdò (16:13-20:34)

- Jeso ba Jerusalema koe (21:1-25:46)

- Jesom di xgàrsean hēe naka Gam dis x'oo sa hēe naka Gam di x'ooan koe tēe sa hēéthēe e (26:1-28:20)

Jeso ba ko Gam di tsééan tshoa-tshoa (1:1-4:11)

Jesom dis qhàò sa

(Lk 3:23-38)

¹ Tçgāyas Jeso Krestem dis qhàòs di sa, Dafitem ka tsgōose-coa ba, Abrahamam ka tsgōose-coa ba.

² Abrahama ba kò Isakam ka xòd me e,
me Isaka ba Jakobem ka xòd me e,
me Jakobe ba Jutam ka xòd me e,
káíkhoe ga xu hēe naka qōese ga xu hēéthēe di ba.

³ Me kò Juta ba Perese ba hēe
naka Sera ba hēéthēe tsara ka xòd me e
(gatsara ka xòd sa kò Tamara si i).

Me Perese ba Hesionem ka xòd me e,
me Hesionem ba Ramem ka xòd me e,

⁴ me Rame ba Aminadabem ka xòd me e,
me Aminadabe ba Nasonem ka xòd me e,

me Nasone ba Salemonem ka xòd me e,
⁵ me kò Salemonem ba Boasem ka xòd me e

(gam ka xòd sa kò Rahabe si i),
me kò Boase ba Obetem ka xòd me e

(gam ka xòò sa kò Rute si i),
me Obete ba Jesem ka xòò me e,
6 me Jese ba x'aigam Dafitem ka xòò me e.

Dafite ba kò Solomonem ka xòò me e
(xòò sa kò Uriam ka kò sééèas khòè si i).
7 Me kò Solomone ba Rehoboamem ka xòò me e,
Me Rehoboame ba Abiam ka xòò me e,
me Abia ba Asam ka xòò me e,
8 me Asa ba Jehosafatem ka xòò me e,
me Jehosafate ba Joramem ka xòò me e,
me Jorame ba Usiam ka xòò me e,
9 me Usia ba Jotamem ka xòò me e,
me Jotame ba Ahasem ka xòò me e,
me Ahase ba Heskiam ka xòò me e,
10 me Heskia ba Manasem ka xòò me e,
me Manase ba Amosem ka xòò me e,
me Amose ba Josiam ka xòò me e,
11 me kò Josia, Jekonia ba hēé
naka qōese ga xu hēéthée ka xòò me e,
ncēe khòè ne kò tcg'òòe a ko Babilone koe úúè ka.

12 Eēs séèa tcg'òóku a Babilone koe chùia úúkus qāā q'oo
koem kò Jekonia ba Salatiele ba ábà,
me Salatiele ba Serobabelem ka xòò me e,
13 me Serobabele ba Abiutem ka xòò me e,
me Abiute ba Eliakimem ka xòò me e,
me Eliakime ba Asorem ka xòò me e,
14 me Asore ba Satokem ka xòò me e,
me Satoke ba Akimem ka xòò me e,
me Akime ba Eliutem ka xòò me e,
15 me Eliute ba Eleasarem ka xòò me e,
me Eleasare ba Matanem ka xòò me e,
me Matane ba Jakobem ka xòò me e,
16 me kò Jakobe ba Josefam ka xòò me e,
ncēe kò Marias dím khòè ba ii ba,
ncēe Jesom ka xòò kò ii sa,
ncēe ko Krete ta ma tciiè ba.

17 Nxāaska zi kò wèè zi qhàò zi Abrahamam koe guu a síí Dafitem koe tcāà zi 14 zi i, zi kò
Dafitem koe guu a síí séèa tcg'òóku a Babilone koe chùia úúkus dím x'aèm koe tcāà ka zi 14 zi
qhàò zi i, zi kò séèa tcg'òóku a Babilone koe úúkus dím x'aèm koe guu, a síí Krestem di x'aèan
koe tcāà ka zi kò 14 zi qhàò zi i.

Jeso Krete ba ko ábàè
(Lk 2:1-7)

18 Ncēe zi gúú zi kò Jeso Krestem ko ábàè ka kúrúse. Gam ka xòòs Maria sa kò Josefam ka
séékuan tóóa mááèa hāa. Igaba èe khara qanega xg'ae ta ga hāa kas kò bóòe a Tcom-tcomsam
Tc'èem ka ncāan úúkaguèa.

19 Gas dím khòèm Josefa ba kò tchànóm khòè me e, a kò tc'èe tama nxāea tcg'òóan gaan
di i, sau-cgaekagu sim gha khama, a ba a kò tcáóa ba q'oo koe birisea hāa, cg'uri-cg'uri si
tamasem gha q'aa cgoa si sa.

20 Qanega hāa a ko ncēe zi gúú zi ka tc'èe-tc'èese kam ko moengelem X'aigam *Nqarim*
di ba sòokuris q'oo koe qhúí cgae me, a birí me a máá: "Josefaè, Dafitem ka tsgōose-coaè,
táá Maria sa séè bèe guu, nakas tsaris khòè sa kúrú. Eè gas ka qómèa nea Tcom-tcomsam
Tc'èem koe guua ke.

21 Si gha kg'áòm cóa ba ábà, tsi gha cg'òèa ba Jeso ta ma tcii, Gam di ne khòè nem gha gane
di chibian koe kgoara khama," témé.

22 Wéèan ncēea kò kúrúse, nxāasegas gha X'aigam *Nqarim* porofitim koe guu a kg'uia hāa
sa tseegukaguè ka, ncēe kò máá:

23 "Dxàe-coas qanega xóé cgoaè tama sa gha ncāan úú, a sa a gha kg'áòm Cóa ba ábà, Me
gha Emanuele ta ma tciiè," tam méé, ncēe sa ko máá, 'Nqari ba hāa cgoa taa,' témé.

24 Me Josefa ba tc'oman koe tēe, a ba a èem kò ma X'aigam dím moengele ba ma x'áè me
khama ma kúrú. A ba a síí Maria sa gam dis khòès iise séè.

²⁵ Igabam kò táá xóé cgoa si, si nxãakg'aiga síí kg'òm cóá ba ábà. Me cg'òèa ba Jeso ta ma tcii.

2

Cg'áè-kj'ao xu cáms ko tcg'oa xòè koe guua xu

¹ Jesom Betelehema koe ábàèa hãa, Jutea di i, x'aigam Herotem di x'aèan ka, ka xu kò tçonò q'ãa-kj'ao xu cáms ko tcg'oa xòè koe guu a Jerusalema koe hàà,

² a hàà tèè a máá: “Gaam èe ábàèam x'aigam Jutea ne di ba ndaa? Gaam dim tçonò ba xae ncãa cáms ko tcg'oa xòè za bóò, xae hààraa hãa, hàà xae gha dqom Me ka,” témé.

³ Eëm ko x'aigam Herote ba ncèes gùus ka kóm kam kò tcg'ái-tcao, naka wèém x'áém Jerusalema di ba hêéthéè e, gam cgoa.

⁴ Me wèé xu kaia xu peresiti xu hêé naka x'áè xgae-xgae-kj'ao xu khóè ne di xu hêéthéè tciaa xg'ae, a tèè xu nda koe méém ga *nqòòkaguèam* Kreste ba ábàè sa.

⁵ Xu bìrì me a máá: “Betelehema koe e, Jutea di i. Ncèea porofitim kò ma góá hãa ga a khama:

⁶ Tsáá Betelehema tseè,

Jutea dim nqòóm koe hãa tsi,

cg'aré tama tsia x'aiga xu Jutea di xu koe.

Tsáá koem gha tc'ãa-cookg'ai ba guu a tcg'oa khama,

ncèe gha Tiri ne khóè ne Iseraele di ne kòre ba,

témé,” ta xu méé.

⁷ Nxãaskam kò Herote ba tçonò q'ãa-kj'ao xu kàa ka tciaa tcg'òó, a ba a qãèse tèèa kg'ónò xu dùútsa x'áè kam tçonò ba bóòsea sa.

⁸ A ba a Betelehema koe tsééa úú xu a máá: “Qòò naka síí Cóám ka qãèse kóm, naka èe xao kòò hòò Me ne kg'uian tsééa máá te, nakar gha nxãasega tíí igaba síí dqom Me,” témé.

⁹ Eè xu ko x'aiga ba kómá xg'ara ka xu kò xgoaba a qòò. Me gaa x'áè kaga tçonòm èe xu kò cáms ko tcg'oa xòè za bóòba ba tc'ãa-cookg'ai xu, a ba a nxãakg'aiga síí Cóám hãa qgái tc'amkg'ai koe téé.

¹⁰ Tçonò ba xu ko bóò ka xu kò kaisase qãè-tcao.

¹¹ Nquum q'oo koe xu kò tcãa, a Cóá ba bóò xòòs Marias cgoa, a xu a qámse a dqom Me, a x'aian di cãan gaxu di xgobekg'am, a gautan di zi gùú zi hêé, qãè hmòm xg'áo tshãán hêé naka tcg'áuse di tshãán hêéthéè di zi aba zi tcg'òó a mãà Me.

¹² Sòokuris q'oo koe xu ko q'ãakaguèa, táá méé xu Herotem koe kq̄bise sa khama xu kò tãám dàò ba sèè a gaxu dim nqòóm koe kq̄bise.

Josefa xuku ne ko ts'ãa a Egepeto koe qgóé

¹³ Eè xu qòòa hãa kam kò moengelem X'aigam *Nqarim* di ba sòokuris q'oo koe Josefam koe x'áise, a máá: “Tèe, naka Cóá ba hêé naka xòò sa hêéthéè sèè, naka Egepeto koe ts'ãa naka qgóé! Gaa koe méé tsi hãa nakar nxãakg'aiga síí bìrì tsi *kúru tsi gha sa*. Kúruise i gha me gha Herote ba Cóá ba qaa, cg'òo Mem gha ka ke,” témé.

¹⁴ Me èem ntcùum ka tèe, a ba a Cóá ba hêé naka xòò sa hêéthéè sèè, a Egepeto koe qòò.

¹⁵ Gaa koem kò hãa, me nxãakg'aiga síí Herote ba x'óó.

Ncèe sa kò kúruise, nxãasegas gha X'aigam *Nqarim* porofitim koe guu a kg'uia hãa sa tseegukaguè ka, ncèe ko máá: “Egepeto koer Cóám Tiri ba tciaa tcg'òóa hãa,” témé ba.

Herote ba ko cóá xu cg'òo

¹⁶ Eëm ko Herote bóòa q'ãa, tçonò q'ãa-kj'ao xu kam qãè-qaeèa hãa sa, kam kò nxãaska kaisase xgòá, a ba a ncòo-kj'ao xu tsééa tcg'òó, síí xu gha wèé xu cóá xu èe cam kuri xu, kana gaxu ka nqãaka hàna kurian úúá xu, Betelehema ba hêé naka gam qãè koe hàna xu qgái xu wèé xu koe hêéthéè hàna xu cg'òo ka. Ncèe sam kò kúru, tçonò q'ãa-kj'ao xu hàà bìrì meà hãas domka, èe xu kò bìrì meam x'aèm koe guu a.

¹⁷ Ka i kò nxãaska porofitim Jeremiam ka kò kg'uièa sa tseegukaguè, ncèe kò máá:

¹⁸ “Dòm ba kò Rama koe kóríse,

kg'ae sa hêé

naka thòò-tcaoase kg'ae sa hêéthéè di ba.

Ragele sa ko gas di cóán kg'ae cgae,

a kò qgái-qgai-tcáoókuan xguí,

kaàra i hãa khama,”

témé ba.

Josefa ne ko kq̄bise, a Nasareta koe qòò

¹⁹ Herotem ko x'óó qãá q'oo koem kò moengelem X'aigam *Nqarim* di ba Josefam koe sòokuris q'oo koe x'áise, Egepeto koe,

²⁰ a ba a máá: “Têe naka tsia Cóa ba hêe naka xò sa hêéthêé sèé, naka tsia Iseraele dim nqôóm koe qòò, êe kò Cóám di kg'òèan qaa nea x'óóa hâa ke,” témé.

²¹ Me têe, a Cóa ba hêe naka xò sa hêéthêé sèé, a ba a Iseraele dim nqôóm koe qòò.

²² Igaba êem ko Josefa kóm Arekelose ba Jutea dim nqôò ba tc'âa-cookg'aia sa, gam ka xòòm Herotem téé-q'oo koe, kam kò gaa koe síian bèe. Sôokuris koem ko q'âakaguèa, khamam kò Galilea dim xòèm koe qòò,

²³ a síi Nasareta ta ko ma tcièm x'âé-dxoom koe x'âè, êe porofiti xu ka kg'uièa hâas gha nxâasega tseegukaguè ka, ncêe kò máá: “Nasareta dim khòé ba, tam gha ma tcièi,” témé sa.

3

Johanem tcguù-tcguu-kg'ao ba ko Nqarim di zi kg'ui zi xгаа-xгаа
(Mk 1:1-8; Lk 3:1-18; Jn 1:19-28)

¹ Eê xu cáim xu kam kò Johanem tcguù-tcguu-kg'ao ba hàà, a ba a hàà tchàa-xgóós Jutea dis q'oo koe Nqarim di zi kg'ui zi xгаа-xгаа a máá:

² “Tcóóse tu gatu di chibian koe, nqarikg'ai di x'aia nea cùu u ke,” témé.

³ Ncêem Johane ba porofitim Isaiam kò gam ka kg'uia hâam ga me e, a ko máá: “C'êem dòm ba ko tchàa-xgóós koe guu a q'au a ko máá:

'X'aigam Nqari ba tu dàò ba kg'ónòa máá, naka Gam di dàòan tchàno-tchanoa máá Me,' ” témé ba.

⁴ Johane ba kò nqabè c'òò cgoa kúruèa qgáian hana, a khòo dim bàne ba kháoá ba koe qáéa. Gam di tc'òoa nea kò tcòman hêé naka qááka di dènean hêéthêé e.

⁵ Ne kò khòé ne Jerusalema hêé naka wéé Jutea hêé naka wéem xg'aeku-coam Jorotane qàe dim koe hêéthêé guu a síi cgae me,

⁶ a ne a gane di chibian nxâe, a Jorotane dim tshâam koe tcguù-tcguuè.

⁷ Igaba êem ko kái xu Farasai xu hêe naka Saduke xu hêéthêé bóò, xu tcguù-tcguukuan domka gam koe hààraa, kam kò Birí xu a máá: “Gaxao cg'aoan di xao cóa xaoè! Diin ka xaoa q'âa-q'âaèa hâa a ko hàako xgòàn Nqarim di bèe?”

⁸ Nxâaska méé xao chibian koe xao tcóósea hâa sa gha x'ái tc'áran kúru.

⁹ Táá méé xao biríse naka máá, 'Abrahama ba xae úúa, sixae ka tsgòose ba,' témé guu. Birí xao or ko a ko máá: Nqari ba qarian úúa, ncêe zi nxòá zim gha sèé a Abrahama ba tsgòo-coan kúrua máá di i ke.

¹⁰ Bòò sa nxâakamaga hii zi di tɔbean kg'ónòa tòoa mááèa, si gha wéès hiiis êe qàè tc'áran kúru tama sa xg'aoa tcg'òò, a c'eean q'oo koe xaoa tcàèe.

¹¹ “Tíi ra ko tshâan cgoa tcguù-tcguu tu u, chibian koe tu gha tcóóse ka, igaba Gaam êe ko tíi qáá q'oo koe hàà ba tíi ka qari Me e, ncêe Gam di zi nxábo zi qgòóan gar tc'âò tama ba. Gabá gha Tcom-tcomsam Tc'êem cgoa hêé naka c'eem cgoa hêéthêé tcguù-tcguu tu u.

¹² Mabere tsoroa nem ko dqòò cgoam hii ba tshàua ba koe hâa, Me gha maberea nem ko dqòòs qgáis koe dqòòra xgáá a, a gha Gam di maberean Gam dis nxâés koe xg'ae-xg'ae, igabam gha ts'iri tamam c'eem koe tsoroan dàò,” tam méé.

Jeso ba ko tcguù-tcguuè
(Mk 1:9-11; Lk 3:21-22)

¹³ Me kò Jeso ba Galilea koe guu, a Jorotane koe hàà, hààm gha Johanem ka tcguù-tcguuè ka.

¹⁴ Igabam kò Johane ba xgâè-kg'am Me, a máá: “Tsáá kar gha tcguù-tcguuè sa ko qaase, ka Tsi gáé ko Tsáá tíi koe hàà?” témé.

¹⁵ Me Jeso ba xqa me a máá: “Guu u ncêeska, kg'anoa i máá tsama, ncêeta tsam gha hêé sa ke. Ncêem dàòm ka tsam gha ko wéé zi gúù zi tchàno zi kúru, Nqarim ka ko qaàe zi,” témé. Me dtcòm Me.

¹⁶ Eêem kò Jeso ba tcguù-tcguuèa xg'ara kam kò kúúga tshâam koe tcg'oa, i kò gaa x'aè kaga nqarikg'aian xgobekg'amse, Me Nqarim dim Tc'êe ba bóò, Me tcíbís khama ii a ko Gam koe xòa.

¹⁷ Me gaa x'aè kaga dòm ba nqarikg'ai koe guu a máá: “Ncêe ba Tirim Cóám ncàma Raa Me e, Gam kar ko kaisase qàè-tcao,” témé.

4

Jeso ba ko kúrua bóòè
(Mk 1:12-13; Lk 4:1-13)

¹ Me nxâaska Jeso ba Tc'êem ka sèé a qááka úuè, síim gha dxâwam ka kúrua bóòè ka.

² Eëm ko 40 cáman hêé naka 40 ntcúuan hêéthêé tc'õoan carasea hãa kam kò gaa koe guus ka xàbàa.

³ Me kò kúrúa bóò-kg'ao ba hàà cgae Me, a birí Me a máá: “Nqarim di Tsi Cóa Tsi kò ii ne, ncêe nxõán birí naka i péréan kúrúse,” témé.

⁴ Me Jeso ba xõa a máá: “Góásea i hãa a ko máá: ‘Khóe ba péréan ka cúí kg'òèkaguè tite, igaba wèém kg'uim ka a, èe ko Nqarim di kg'ámán koe guu a tcg'oa ba,’ téméèa,” tam méé.

⁵ Kam ko nxãaska dxãwa ba tcom-tcomsam x'áé-dxoom *Jerusalemá dim* koe úú Me, a ba a kaisase tc'amaka hãna qgáian tempelem tcõbe dim koe síí tòò Me,

⁶ a birí Me a máá: “Nqarim di Tsi Cóa Tsi kò ii ne, nqãaka xaoa xòóse. Góásea i hãa ke a ko máá:

‘Gam di xu moengele xum gha Tsáá ka x'áèan máá,
xu gha gaxu di tshàuan cgoa ghùí Tsi,
táá Tsi gha nxãasega nqàrèa Tsi
nxõán koe xg'ámá tòò ka,’ ”
tam méé.

⁷ Me Jeso ba birí me a máá: “Gaicara i góásea hãa a ko máá: ‘Táá méé tsi tsarim X'aigam Nqari ba kúrúa bóò guu,’ ” témé.

⁸ Gaicaram kò dxãwa ba sée a kaisase kaiam xàbim koe úú Me, a ba a wèé x'aian nqõómkg'ai di hêé, naka gaan di kãrean hêéthêé x'ái Me.

⁹ A ba a birí Me a máá: “Wèéan ncêe gar gha máá Tsi, gómankg'ai koe Tsi kòo cg'áé a ko dqõm te ne,” témé.

¹⁰ Me Jeso ba nxãaska birí me a máá: “Tíí koe tcg'oa, satanaè! Góásea i hãa a ko máá: ‘X'aigam Nqari ba tsi gha dqõm, a Gam cúí ba kúrúa máá,’ témé,” tam méé.

¹¹ Me nxãaska dxãwa ba guu Me. Ka i ko gaa x'aè kaga moengelean hàà, a hàà hùí Me.

Jeso ba Galilea koe (4:12–16:12)

Jeso ba ko Gam dis tséé sa Galilea koe tshoa-tshoa
(Mk 1:14-15; Lk 4:14-15)

¹² Eëm ko Jeso ba Johane ba qáéèa hãa sa kóm, kam kò Galilea koe kãbise.

¹³ Nasareta koem kò tcg'oa, a Kaperenaume koe síí x'áè, ncêe ko tshàam qàe koe hànám qgái ba, Sebulone ba hêé naka Nafetali ba hêéthêé tsara dim nqõóm koe,

¹⁴ èe porofitim Isaiam ka kò kg'uiéas gha nxãasega tseegukaguè ka, ncêe kòo máá:

¹⁵ “Sebulonem dim nqõó ba hêé
naka Nafetalim dim nqõó ba hêéthêé tsara
tshàam koe ko qõòm dàòm koe hãa,
Jorotanem qàe koe, Galilea koe,

nqõóm táá zi qhàò zi di ba;
¹⁶ khóè ne ncêe *gaa koe* ntcúuan q'oo koe x'áèa hãa nea
kaiam x'áà ba hòòa.

X'ooan dim nqõóm ntcúum q'oo koe hãa ne koe
i x'áàn hààraa,”
témé.

¹⁷ Eëm x'aèm koem kò Jeso ba guu a tshoa-tshoa a xгаа-xгаа a máá: “Tcóóse tu gatu di chibian koe, nqarikg'ai di x'aia nea cúú u ke,” témé.

Jeso ba ko tc'áà di xu gaa-xgaase-kg'ao xu tcii
(Mk 1:16-20; Lk 5:1-11)

¹⁸ Eëm Jeso ba Galilea dim tshàam qàe koe xóé a ko qõò kam kò khóè qõeku tsara bóò, Simonem ncêe kòo Petere ta ma tciiè ba hêé naka Anterea ba hêéthêé e, tsara c'uisi sa tshàan q'oo koe tcãà, x'àù qgóó-kg'ao tsara a kò ii khama.

¹⁹ A ba a birí tsara a a máá: “Xùri Te tsao, kúrú tsao or gha tsao khóè ne qgóó-kg'ao tsao ii,” témé.

²⁰ Tsara kúúga gatsara di c'uisian guu, a xùri Me.

²¹ Gaa koem guu a ko qõò kam kò khóè qõeku tsara c'èe tsara bóò, Sebetem ka cóasem Jakobo ba hêé naka qõesem Johane ba hêéthêé e, tsara gatsara ka xõòm Sebetem cgoa dxòrom q'oo koe hãa, xu ko gaxu di c'uisian kg'ónò, Me Jeso ba tcii tsara a.

²² Ka tsara kò kúúga dxòro ba hêé naka gatsara ka xõò ba hêéthêé guu, a xùri Me.

Jeso ba ko tsàako ne khóè ne kg'òèkagu
(Lk 6:17-19)

²³ Me Jeso ba wèém Galileam koe qõò te, a gane di còrè-nquuan koe xгаа-xгаа, a ko x'aian di qàè tchòan ka khóè ne birí, a ko wèé tciiian koe hêé naka wèé thòòan koe hêéthêé qàèkagu ne.

²⁴ Gaam di tchõa ne kò wèém Siriam koe tsaj-tsaïse, ne kò Gaam koe wèé ne ãe ko tãaka zi tcii zi tsaa ne óa, naka thõokase tsàara hãa ne hêé naka dxãwa tc'ëan ka tcãàa ne hêé, naka x'óoa qae ko ne hêé naka nqõara ne hêéthêé e, Me kúru ne ne qãe.

²⁵ Zi kò kái zi xg'ae zi Galilea koe hêé naka Dekapolise koe hêé naka Jerusalema koe hêé naka Jutea koe hêé naka c'ëe xòè Jorotane di koe hêéthêé guu a xùri Me.

Jeso ba ko xàbim koe xгаа-xгаа (5:1–7:29)

5

¹ Eëm ko Jeso ba xg'ae zi bóò kam kò xàbim koe qaò, a síi gaa koe ntcõó, xu Gam di xu xгаа-xгаа-se-kg'ao xu hàà cgae Me.

Tseegu dis ts'ee-ts'ee'kg'aiku sa
(Lk 6:20-23)

² Me tshoa-tshoa a xгаа-xгаа xu a máá:

³ “Ts'ee-ts'ee'kg'aièa nea
gane ãe tc'ëem koe dxàua hãa
igaba Nqari ba dtcãasea hãa ne,
nqarikg'ai di x'aia nea gane di i khama.

⁴ Ts'ee-ts'ee'kg'aièa nea
gane ãe ko kg'ae ne,
qgài-qgai tcáóè ne gha khama.

⁵ Ts'ee-ts'ee'kg'aièa nea
gane ãe ko cg'aré-cg'arese ne,
nqõó ba ne gha q'òò khama.

⁶ Ts'ee-ts'ee'kg'aièa nea
gane ãe tchãnoan xàbà máána hãa ne,
a cáma máá ana ne,
xg'ãàkaguè ne gha khama.

⁷ Ts'ee-ts'ee'kg'aièa nea
ãe thõò-xama-máákuan úúa ne,
Nqarim ka ne gha thõò-xama mááè khama.

⁸ Ts'ee-ts'ee'kg'aièa nea
gane ãe q'ano-tcáó ne,
Nqari ba ne gha bóò khama.

⁹ Ts'ee-ts'ee'kg'aièa nea
gane ãe ko tóókuan kúru ne,
Nqarim di ne cóá ne ta ne gha ma tciie khama.

¹⁰ Ts'ee-ts'ee'kg'aièa nea
gane ãe ko tchãnoan domka xgàràè ne,
nqarikg'ai di x'aia nea gane di i khama.

¹¹ Ts'ee-ts'ee'kg'aièa tua,
ncèè khóèan kòo nqoi tu u, a ko xgàra tu u ne,
a ko Tíí domka wèé zi guú zi cg'ãè zi
[tshúù-ntcõase] gatu ka nxàe ne.

¹² Qãè-tcao méé tu naka tua cgabà-cgaban-tcao,
gatu di surutan nqarikg'ai dia kaia hãa ke,
gatà iim dàòm kaga ne kò porofiti xu xgàra
ncèè kò gatu cookg'ai koe ga hàna xu khama.

Tabean hêé naka x'áàn hêéthêé e
(Mk 9:50; Lk 14:34-35)

¹³ “Gatu nqõómkg'ai di tu tabe tu u. Igaba i kò tabean di tsau-q'ooan kaà cgae e, ne i gha gaicara ntama kúruè a tsau? Cúi guú ga i qãèa máána hãa tite, kg'ama tchãa koe aaguè a khóèan ka náàès cúí si i.

¹⁴ “Gatua nqõóm di tu x'áà tu u. X'áé-dxoom xàbim tc'amkg'ai koe hàna ba cuiskaga chómmea hãa tite.

¹⁵ Cúi khóè ga gataga lampi sa x'áà-x'aa naka q'ores ka nqãaka tòò sia hãa tite, igaba i gha téé-q'ooa sa koe tòò si, si gha wèé ne ãe nquum q'oo koe hàna ne x'áàn máà.

¹⁶ Gatu di x'áàn méé i gatà iim dàòm ka khóè ne cookg'ai koe x'áà, naka ne gha nxãasega gatu di qãè tsééan bóò, naka nea gatu dim Xõòm nqarikg'ai koe hàna ba dqòm.

X'áèan kaàkagu sa kana tseegukagu u sa

17 "Táa tu tc'ëea máá, hààr ko x'áèan ko mée sa kana porofiti xu ko mée sa kaàkagu, ta tc'ëe guu. Hààra Raa, hààr gha táa kaàkagu si ka, igabar ko hàà tseegukagu si.

18 Tseegua ner ko birí tu u a ko máá: Nqarikg'aian hée naka nqòók'gian héeéthéa gha kaà, igabar cúim góám cg'árem ga ba kana góá-him ka góáèa giúan ga igaba x'áèan koe guu a kaà tite, i gha nxáakg'aiga síi wée giúan kúrúse.

19 Khama nxáaska, diim wém èe gha ncèe x'áè-k'áman ka cg'aré ba kaàkagu ba, a ba a ncèes giú sa kúrúan khóè ne xгаа-xгаа ba, nxáa ba gha nqarikg'ai di x'aian koe cg'aré ba ta ma tcíè. Igaba èe ko x'áè-k'áman kúrú, a ba a ko xгаа-xгаа a ba, nxáa ba gha nqarikg'ai di x'aian koe kaia ba ta ma tcíè.

20 Birí tu ur ko a ko máá: Gatú di tchànoan kòo x'áè xгаа-xгаа-k'ao xu dian hée naka Farasai xu dian héeéthé nqáè tama ne tu cuiskaga nqarikg'ai di x'aian koe tcáa tite.

Cg'òo sa

(Lk 12:57-59)

21 "Kómá tu hãa, ne kò ncií kuri di ne khóè ne biríe a ko máá: 'Táa cg'òo guu.' 'Wém èe gha cg'òo ba gha xgàrakuan tééa máá, témèè.

22 Igabar ko Tíi birí tu u a ko máá: Diim wém èe qòesem koe xgòá hãa ba gha xgàrakuan tééa máá. Gataga diim wém èe ko qòese ba birí a máá: 'Káà hùì tsi giú tsi i,' témé ba gha x'áèan di xu kaia xu cookg'ai koe xgara mááse. Igaba diim wém èe ko máá: 'Tsáá káà tc'èe tsi giú tsi,' témé ba chòò tamas c'ees dxáwam dis ka tééa mááèa hãa.

23 "Khama nxáaska, èe tsi kò tsaris aba sa altaram koe úú ne, a tsi a ko gaa koe tc'èe-tc'èese tsáá qòe ba c'èes giú sa tsáa cgoa úú sa ne,

24 mée tsi tsari aban gaa koe guu, altaram cookg'ai koe. Naka tsia kg'aia qòò naka síi tsáa qòem cgoa tòókuan kúrú, naka nxáwa hàà tsari aban úú.

25 "Qháesega mée tsi èe ko chibi-chibi tsim cgoa kómku, èe tsi kòo xgàrakuan dis qhàis koe síi cgoa me ne. Nxáa tama kò ii nem gha xgàra-k'gom tshàu q'oo koe tcáa tsi, me gha xgàra-k'ao ba qáè-k'gom tshàu q'oo koe tcáa tsi, tsi gha qáè-nquus koe tcáèè.

26 Tseegua ner ko birí tsi a ko máá: cuiskaga tsi gaa koe tcg'oara hãa tite, a gha nxáakg'aiga síi èe qatua hãam mari-coa ba suruta.

Cg'ará kúrúa ne

27 "Kómá tu hãa i kòo ncèeta méeè a ko máá: 'Táa cg'arán kúrú guu,' témèè.

28 Igabar ko Tíi birí tu u a ko máá: wém khóèm èe ko dxàe-khoe sa bòò, a ba a ko ncóò si ba, ncãa nxáakamaga cg'arán kúrú cgoa si tcáa ba koe.

29 A ncèè kg'áo xòè òim tcgáim tsarim kòo chibian kúrúagu tsi ne mée tsi nxòbea tcg'òò naka aagu me. Qãè e, c'èe xòèa tsi gha aaguè sa ke, wèè tc'áróa tsi chòò tamas c'ees dxáwam dis koe xaóa tcáèèan ka.

30 Gataga ncèè kg'ám x'òám tsarim kòo chibian kúrúagu tsi ne mée tsi q'áea tcg'òò naka aagu me. Qãè e c'èe xòèa tsi gha aaguè sa, wèè tc'áróa tsi gha chòò tamas c'ees dxáwam dis koe tcáèèan ka ke.

Khóès cgoa q'aa sa

(Mt 19:9; Mk 10:11-12; Lk 16:18)

31 "Gataga i kòo ncèeta méeè a ko máá: 'Diim wém èe ko gam dis khóès cgoa q'aa ba méém tcgáya sa góá máá si, q'aa cgoa siam hãa di sa,' ta méeè.

32 Igabar ko Tíi birí tu u a ko máá: Wém khóèm èe ko gam dis khóè sa aagu ba, cg'ará nes kúrúa domka tamase, ba ko cg'ará-k'ao sa kúrú si, me ko diim wém èe ko aaguèas khóè sa sée ba cg'arán kúrú, tar ko mée.

Gaisea ne

33 "Gataga tu kómá hãa, ne kò ncií kuri di ne khóè ne biríe a ko máá: 'Táa tshúú-ntcòan cgoa gaise guu, igaba mée tsi tsari gaisean X'aigam Nqarim cookg'ai koe tseegukagu,' témèè.

34 Igabar ko Tíi birí tu u a ko máá: Táa gaise guu, nqarikg'ai cgoa ga igaba, Nqarim dis ntcòò-q'ooos x'aian di si i ke,

35 kana nqòòmkg'ai cgoa ga igaba, Gam di nqàrèa nem ko tòò qgái i ke, kana Jerusalemian cgoa ga igaba, kaiaim X'aigam òim x'áè-dxoo me e ke.

36 Gataga mée tsi táa tcúúta tsi cgoa gaise guu, cuiskaga tsi cúim c'òòm tsarim ga ba kúrú nakam q'úú kana ntcúúa hãa tite ke.

37 Kg'amaga méés gatu dis 'Èè' sa 'Èè' sa ii, nakas gatu dis 'Èè èe' sa 'Èè èe' sa ii. A ncèè c'èes giú sa tsi kò ncèè zi kg'ui zi koe càua mááse nes gha nxáa sa dxáwam koe guua.

Kabia mááku sa

(Lk 6:29-30)

38 "Kómá tu hãa i kòo ncèeta méeè a ko máá: 'Tcgái ba méém tcgáim c'èem domka tcg'òòè, nakam xqò ba xqòm domka tcg'òòè,' ta méeè.

³⁹ Igabar ko Tíí bírì tu u a ko máá: Táá cg'ǎè tc'ëem khòè ba kǎbia máá guu, igaba diím wèém èe ko kg'ǎò xòè di góóa tsi koe xg'ám tsi ba, nxāa ba c'ëem góó xòè ba máá thée *nakam xg'ám*.

⁴⁰ A ncèè khòèm kò xgàrakuan dis qhàis koe úú tsi, a tsari subu marian di qgáian sèè kg'oana ne, máá me gataga thée tsari kaisa marian di qgáian ne.

⁴¹ Diím wèém èe gha ko chùí tsi, cùúm kilomítara ba tsi gha gam di zi gùú zi xgàm a qòò ba, nxāam cgoa méé tsi càm kilomítaran qòò.

⁴² Máá èe ko dtcàrà tsi ba, naka èe cgòbèe cgae tsi kg'oana ba táá q'aumana guu.

Tsari cg'òo-kg'aoan ncàma ne
(Lk 6:27-28, 32-36)

⁴³ “Kóíma tu hāa i kòò ncèeta méèè a ko máá: ‘Tsáá ka c'ëe ba méé tsi ncàm, naka tsia tsarim cg'òo-kg'ao ba hòrè, témèè.

⁴⁴ Igabar ko Tíí bírì tu u a ko máá: Gatu di cg'òo-kg'aoan méé tu ncàm, naka còrèa máá èe ko xgàra tu u ne,

⁴⁵ naka tua gha nxāasega gatu ka Xòòm nqarikg'ai koe hànám di tu cóá tu ii. Gam dis cám sam ko kúrú si èe cg'ǎè ne hée naka èe qǎè ne hée thée qàò cgae, a ba a ko túúan èe tchàno ne koe hée naka èe kàma ne koe hée thée tsééa úú.

⁴⁶ Eè ncàm tua hāa ne tu kò ncàma hāa, ne ia gha dùútsa surutan kǎbisea máá tu u? Mari xg'ae-xg'ae-kg'ao xu igaba xu ko hée khama, nxāasega xu gha c'ëe khòèan ka dqòmèe ka. Tseegua ner ko bírì tu u a ko máá: Gaxu di surutan xu *khòè ne koe* cg'òèase hòò.

⁴⁷ A ncèè gatu di qòèan cúí ga tu kòò tsgámkagu, ne tu ko dùús cgae sa kúrú? A táá zi qhàò zi di ne igaba ne gáé thée gataga hée tama?

⁴⁸ Nxāaska méé tu tchàno ii, ncèem ma gatu ka Xòòm nqarikg'ai koe hànà ba ma tchàno Me e khamaga ma.

6

Tchàno zi tséé zi

¹ “Q'āa méé tu naka tua gatu di zi tséé zi tchàno zi táá khòè ne cookg'ai koe kúrú guu, naka táá khòè ne x'ái zi guu. Gatà tu kò hée ne tu surutan hòò tite, gatu ka Xòòm nqarikg'ai koe hànám koe.

² “A c'ëem dtcàrà-kg'ao ba tu kò c'ëes gùú sa máá kg'oana ne méé tu còrè-nquuan hée naka x'áéan xg'aeku koe hée thée táá torompitan cgoa nxāe ana téé guu, qǎè khòèan khama ko ma kúrúse xu khòè xu ko hée khama, nxāasega xu gha c'ëe khòèan ka dqòmèe ka. Tseegua ner ko bírì tu u a ko máá: Gaxu di surutan xu *khòè ne koe* cg'òèase hòò.

³ Igaba tsáá èe tsi kòò c'ëem dtcàrà-kg'ao ba c'ëes gùú sa máá ne, táá hée nas dxàes x'òās tsari sa q'āa, kg'áom x'òām tsarim ko kúrú sa.

⁴ Naka i gha nxāasega gùúan tsi tcg'òò q'oo chómseja hāa, Me gha Saòm ncèe ko chómseja zi gùú zi bóò ba gha suruta tsi.

Còrèan ka xgaa-xgaa sa
(Lk 11:2-4)

⁵ “Naka gatà còrè tu kò ne méé tu táá qǎè khòèan khama ko ma kúrúse xu khòè xu khama ii guu, còrè-nquuan q'oo koe hée naka x'áéan xg'aeku koe hée thée ko nqàrè ka téé a còrèan ncàma xu, nxāasega ne gha wèè ne khòè ne bóò xu ka. Tseegukar ko bírì tu u a ko máá: Gaxu di surutan xu *khòè ne koe* cg'òèase hòò.

⁶ Igaba tsáá èe tsi kò còrè ne méé tsi tsarim nquum q'oo koe tcāà, naka nquu-kg'ám ba tcèekg'am, naka tsia Saò ba còrè, ncèe hòòse tama ba. Nakam gha nxāasega Saò ba suruta tsi, ncèe ko chómseja zi gùú zi bóò ba.

⁷ Naka gatà còrè tu kòò ne, táá qaase tama zi kg'ui zi kái zi tséékagu guu, táá zi qhàò zi di ne ko hée khama, kái zi kg'ui zi èe ne ko kg'ui zi ka ne gha komsanae, ta ne tc'èe khama.

⁸ Táá gane khama ii guu. Gatu ka Xòò ba tu ko dtcàràs cookg'ai koem gatu koe ko tcàò sa nxāakamaga q'ana hāa ke.

⁹ Ke méé tu ncèeta ma còrè na máá:

Sita ka Xòò Tseè
nqarikg'ai koe hànà Tseè,
cg'òèa Tsi méé i dqòmèe,

¹⁰ Tsari x'aian méé i hāa.

Tsáá ko tc'èe sa méés nqòómkg'ai koe kúrúe
nqarikg'ai koes ko ma kúrúe khama.

¹¹ Sita dis tc'òos wèè cám di sa
ncèe cám ka máá ta a.

¹² Naka qgóóa máá ta a chibia ta,
sita ma c'èe ne gane di chibian

ma qg'óó máána hãa khama.

¹³ Táá kúrúá bókuan koe tc'ééa úú ta a guu, igaba dxāwam dim dàòm koe tcg'òó ta a.

[X'aian hēé,

naka qarīan hēé,

naka x'áàn hēéthēá

chòò tamase Tsari i ke.

Amen.]

¹⁴ “Khóè ne tu kò gane di chìbian qg'óó máá nem gha gataga gatu ka Xòòm nqarīk'g'ai di ba gatu di chìbian koe qg'óó máá tu u khama.

¹⁵ Igaba ncèè khóèan tu kò gaan di chìbian qg'óó máá tama, nem gatu ka Xòò ba thēé cuiskaga chibia tu qg'óó máá tu ua hãa tite.

Tc'òoan carasea ne

¹⁶ “Gataga thēé, ēe tu kò tc'òoan carase ne méé tu táá cg'āè-cg'āe kg'ái guu, qāè khóèan khama ko ma kúrúse xu khama ma, ncèè cg'āè-cg'āe kg'ái ko xu, c'ēe ne xu gha nxāasega x'ái, tc'òoan ne xu ko carase sa ka xu. Tseegua ner ko bíri tu u a ko máá: Gaxu dí surutan xu *khóè ne koe* cg'òease hòò.

¹⁷ Igaba ēe tsi kò tc'òoan carase ne méé tsi xg'aà kg'ái naka nxúian tcg'áuse.

¹⁸ Naka i gha nxāasega tsari tc'òoan carasean táá c'ēe ne ka bóòe guu, igaba tsarim Xòòm ka, ncèè hòòse tama ba. Me gha Saòm ncèè chómseá zi gúù zi ko bóò ba suruta tsi.

Qguàn ka xgaa-xgaa sa

(Lk 12:33-34)

¹⁹ “Táá méé tu nq'ómkg'ai koe qguàn tòóa mááse guu, ncèè tcg'áàn hēé naka ncàbàn hēéthēé ko tc'óó o koe, ncèè ts'āà-kg'aoan ko khóá a tcāà na ts'āà a koe.

²⁰ Igaba méé tu gatu di qguàn nqarīk'g'ai koe tòóa mááse, ncèè tcg'áàn hēé naka ncàbàn hēéthēé tc'óó o tite koe, kana ts'āà-kg'aoan ga khóá naka tcāà na ts'āà tite koe.

²¹ Eē tsari qguàn hãa koe i gha gataga thēé tsari tcáóan hãa khama.

Qāem tcg'ái ba

(Lk 11:34-36)

²² “Tcg'ái ba tc'áróm dim x'áà me e. Ncèè tcg'áia tsi kò qāè ii, nem tsarim tc'áróm wèé ba x'áàn ka cg'òe.

²³ Igaba ncèè tcg'áia tsi kò tshúù ii, nem tc'áróm tsari ba dcúù-qoman ka cg'òe cgaèè. A ncèè tsari x'áàn kò dcúù-qom sa ii ne, i gáé gha nta noose dcúù-qoman kaia!

Cám x'aigan tsééa máá ne

(Lk 16:13; 12:22-31)

²⁴ “Cám x'aigan gha tsééa máám khóè ba káà me e. C'ēe bam gha hòre, a c'ēe ba ncàm khama, kanam gha c'ēm koe dtcāse, a c'ēe ba ncoe khama. Cuiskaga tu Nqari ba hēé naka qguàn dim nqari ba hēéthēé tsara cúú x'áè ka tsééa máána hãa tite.

Táá káise tc'ēe-tc'ēese guu

²⁵ “Gaa domkar ko bíri tu u, a ko máá: Táá gatu di kg'òèan ka káise tc'ēe-tc'ēese guu, dùú tu gha tc'óó kana kg'áà sa, kana tc'áróá tu ka igaba, dùú tu gha hãa sa. Kg'òè sa gáé tc'òoan ka cg'áé tama, me tc'áró ba qg'áian ka cg'áé tama?

²⁶ Bóò nqarīk'g'ai di tsarà ne: xháà tama i hãa, a tcuù tama, a gataga tòóa mááse tama, gabàm ko qanega gatu ka Xòòm nqarīk'g'ai di ba xáà o. Ka gatu gáé gaan ka cg'áé tama?

²⁷ Gatu ka c'ēm díi ba gha gáé káise tc'ēe-tc'ēesean ka, kg'òèa ba di cáman koe cáim ba càù?

²⁸ “A tu a ko dùús domka qg'áian ka káise tc'ēe-tc'ēese? Bóò, nta i qāáka di x'aan ii sa, nta i ko ma tsòm sa. Tséé tama i hãa, a gataga qg'áian qg'áe mááse tama.

²⁹ Igabar ko bíri tu u a ko máá: *x'aigam* Solomonem gabà kò gam di x'aian wèé koe ga ncèè zi x'aa zi ka c'ēea zi khama ma táá hãa.

³⁰ Ncèè Nqarim kò qāáka di dcān, ncèè ko ncèè cáim ka hãa, a q'uu ka c'eean q'oo koe xaoa tcāè, nxāan ncèeta ma hāakagu, nem gha tseegukaga cg'áese gatua hāakagu tu u, oo, gatu ncèè cg'áré dtcòman úú tu!

³¹ “Gaa domka méé tu táá káise tc'ēe-tc'ēese guu naka máá: ‘Dùú sa ta gha tc'óó? témé, kana máá: ‘Dùú sa ta gha kg'áà? témé, kana máá: ‘Dùú sa ta gha hãa? témé guu.

³² Táá zi qhàò zi di nea ko wèé gúàn ncèè ga qaa, Me gatu ka Xòòm nqarīk'g'ai di ba ncèè gúàn tu ko tcào sa q'ana hãa ke.

³³ Igabaga méé tu kg'áika *X'aigam* Nqarim di x'aian hēé naka Gam di tchànoan hēéthēé qaa, naka tua gha ncèè zi gúù zi wèéa zi ga thēé máàè.

³⁴ Ke tu táá q'uu dim cáim ka káise tc'ēe-tc'ēese guu, q'uu dim cáim ba gha cúia tc'ēe-tc'ēese gam ka ke. Wèém cáim ba gam di xháèan tc'áò.

7

C'êe ne bóo a tc'êea máa sa

(Lk 6:37-38, 41-42)

¹ “Táa c'êem khóe ba xgàra guu, naka tua gha nxāasega táa xgàràe guu.

² Gaam dàom cúim êe tu ko c'êe ne bóo a xgàram cgoaga tu gha Nqarim ka bóo a xgàràe ke, si gha tc'ãò-tc'ãos êe tu ko c'êe ne koe tséékagu sa gatu koe tséékaguè.

³ “Dúus domka tsi ko tsáa ka c'êem tcgái q'oo koe hāam tcg'óbé ba hòo máa, igaba tsi tsáa tcgái q'oo koe hāam hii-dxoo ba hòo tama?”

⁴ Nta tsi gha tsáa ka c'êe ba birí a máa: “Tí tcáràè, hàà nakar tcgái q'ooa tsi koe tcg'óbé ba tcg'óò, témé, ncêe tsáa tcgái q'oo koe hāam hii-dxoo ba tsi hòo tama koe.

⁵ Tsáa qāè khóean khama ko ma kúruse tseè! Kg'áika tcgái q'ooa tsi koe hānam hii-dxoo ba tcg'óò, naka nxāwa qāèse bóo naka tsáa ka c'êem tcgái q'oo koe hāna tcg'óbéan tcg'óò.

⁶ “Táa êe tcom-tcomsa ii sa haghuan máa guu, naka gataga táa gatu di tcgáko nxōán xgūuan cookg'ai koe aagu guu. Gatá tu kò hēe ne i gha nqàrèan gaan di ka náa tcāa a, a i a gha kabise a tò a q'aa tu u.

Dtcàrà, Qaa, Xg'ám-xg'am

(Lk 11:9-13)

⁷ “Dtcàrà tu, máaè tu gha ke, qaa tu, hòo tu gha ke, nquu-kg'ám ba tu xg'ám-xg'am, xgobekg'ama tu gha máaè ke.

⁸ Diim wèém êe ko dtcàrà ba ko máaè, me ko wèém êe ko qaa ba hòo, me gha wèém êe ko nquu-kg'ám ba xg'ám-xg'am ba xgobekg'ama máaè khama.

⁹ Kana ndakam khóè ba gha gam dim cóám kòo péréan dtcàrà me ne, péréan téé-q'oo koe nxōán máa me?”

¹⁰ Kana êem kòo x'àu ba dtcàrà me ne, cg'ao ba máa me?”

¹¹ A ncèe gatu ncêe cg'āè tc'êe ii tu kò qāè aban gatu di cóán máa q'ana hāa, ne ba gha nxāaska gatu ka Xōòm ncêe nqarikg'ai koe hāa ba êe ko dtcàrà Me ne nta noose nqáéa hāase qāè aban máa!

¹² “Gaa domkar ko birí tu u a ko máa: wèè zi gúù zi êe tu ko tc'êe khóè ne méé ne gatu koe kúrú zi, nxāa zi méé tu gane koe thēè kúrú. Ncêe sa x'áean ka hēè naka porofitian ka hēéthéè ko nxāèes ga si i khama.

Cg'arés heke-kg'ám sa

(Lk 13:24)

¹³ “Xgám-xgam naka nquu-kg'ám koe tcāa. Cg'āean koe ko úum kg'ám ba tchàa me e, me gaa koe ko qōòm dàò ba thamka me e ke, ne gaa koe ko tcāa ne kái ne e.

¹⁴ Igaba bóo, kg'ōèan dis heke-kg'ám sa cg'aré si i, me gaa koe ko qōòm dàò ba qóm me e, ne êe ko hòo me ne cg'orò ne e.

Hii sa hēè naka tc'aróa sa hēéthéè e

(Lk 6:43-44)

¹⁵ “Tshúù-ntcōan di xu porofiti xu méé tu q'āa! Gatu koe xu ko ghūuan di khōoan hāa a hàà, igabaga xu q'ooa xu koe xaùko xu ncuutshaa xu u.

¹⁶ Gaxu di tc'aróan ka tu gha bóo q'āa xu. Khóea ne gáé ko kuri dxāman úua zi hii-coa zi koe kg'oman tcuù, kana ia ko dxānga zi hii-coa zi koe faian tcuù?”

¹⁷ Gatagas ko ma wèes hiiis qāè sa qāè tc'aróan kúrú, igabas ko tshúùs hii sa tshúù tc'aróan kúrú.

¹⁸ Qāès hii sa cuiskaga tshúù tc'aróan kúrú hāa tite, kanas gataga tshúùs hii sa cuiskaga qāè tc'aróan kúrú hāa tite.

¹⁹ Wèes hiiis êe tc'aróan qāè kúrú tama sa ko xg'aoa tcg'óòé, a c'eean q'oo koe tcāèe.

²⁰ Gaa domka tu gha gaxu di tc'aróan ka q'āa xu.

Nciìsegar kò c'úù tsia

(Lk 13:25-27)

²¹ “Wèém khóèm êe ko birí Te a máa: ‘X'aigae, X'aigae,’ témé ba nqarikg'ai di x'aian koe tcāa tite, igaba êe ko Tirim Abom nqarikg'ai koe hānam ko tc'êe sa kúrúum cúim ga ba gha tcāa.

²² Kái ne gha êem cáim còo dim ka birí Te a máa: ‘X'aigae, X'aigae, a gatá tama taa ncêe kòo Tsarim cg'òèm cgoa porofita ta, a Tsarim cg'òèm cgoa dxāwa tc'ēean xhāiagu ta, a gam cgoa kái zi gúù zi are-aresa zi kúrú ta?’ témé.

²³ Ra gha nxāaska tchānose birí ne a máa: ‘Nciìsegar c'úù tua, gatu cg'āè gúù kúrú-kg'ao tu, ke tu Tí koe tcg'oa!’ témé.

*Cám tsara tshào-kg'ao tsara
(Lk 6:47-49)*

²⁴ “Diím wèém ãe ko Tiri kg'uian ncêe kóm, a i ko méé sa kúrú ba gha tc'ëgam khóm khama ii, ncêe ko gam dim nquu ba qâès tshoa-tshoase-q'oos koe tshào ba.

²⁵ I túúan hàà, i tshàan cg'oè a tòè, i tc'ään tc'ää a i a ãem nquu ba xàbù, igabagam kò táá cg'áé, qâès tshoa-tshoase-q'oos koe kò tshào tòòèa khama.

²⁶ Igaba diím wèém ãe ko Tiri kg'uian kóm, igaba kúrú u tama ba gha káà tc'ëem khóm khama ii, ncêe ko gam dim nquu ba gómankg'ai koe tshào tòò ba, *qâès tshoa-tshoase-q'oos cgoa tamase.*

²⁷ I túúan hàà, i tshàan cg'oè a tòè, i tc'ään tc'ää, a i a ãem nquu ba tcàò, me cg'áé, a kias gúús khama ma cg'áé ba,” tam méé.

²⁸ Eëm ko Jeso ba ncêe zi gúú zi nxàea xg'ara ka zi ko xg'ae zi Gam di xгаа-xгаа-q'ooan ka area hãa.

²⁹ Qarian úúam khóm khamam kòo ma xгаа-xгаа ne khama, gane di xu x'áé xгаа-xгаа-kg'ao xu khama tamase.

8

*Jeso ba ko lepero dis tcii sa úúam khóè ba qâèkagu
(Mk 1:40-45; Lk 5:12-16)*

¹ Eëm kò Jeso ba xàbim koe guu a ko xõa ka zi kò kái zi xg'ae zi khóè ne di zi xùri Me.

² Me gaa x'aè kaga lepero dis tcii sa tsàaram khóè ba hàà cgae Me, a hàà cookg'aia ba koe qgom-tsi-quri, a máá: “X'aigae, tc'ëe Tsi kòo ne Tsi ga kúrú ter q'ano,” témé.

³ Me tshoanà tshàu, a qgóo me, a máá: “Gatàr ko ma tc'ëe, ke q'ano!” témé. Kas kò gam dis tciiis lepero di sa kúúga kàa cgae me.

⁴ Me Jeso ba bìri me a máá: “Q'ãa, naka táá cúí khóè ga c'ëe gúú ga bìri guu. Igaba méé tsi qòò naka síí peresitim koe x'áise, naka ãem Moshe x'áea hãas aba sa tcg'òò, x'áís iise khóè ne koe,” témé.

*Ncõo-kg'aom di dtcòmà ne
(Lk 7:1-10)*

⁵ Eëm ko Jeso ba Kaperenaume koe síí tcàà kam kò ncõo-kg'ao xu dim tc'ää-cookg'ai ba hàà cgae Me, a hàà hùikuan dtcàrà cgae Me a máá:

⁶ “X'aigae, tirim qâà ba x'áea te koe xõe, a nqpara hãa, a ba a kaisa thòòan koe hãa,” témé.

⁷ Me bìri me a máá: “Síír gha a kúrú mem qâè,” témé.

⁸ Me ncõo-kg'ao xu dim tc'ää-cookg'ai ba xõa a máá: “X'aigae, dií cgaér tama ra a, nquua te tcobe dòm q'oo koe Tsi ga tcàà ra. Ke kg'amaga kg'ui ba tcg'òò nakam gha tirim qâà ba kg'òè.

⁹ Tíí igabar kaia xu dòm q'oo koe hànan khóè ra a, xu gataga ncõo-kg'ao xu tíí dòm q'oo koe hàna ke. Ra ko ncêe ba bìri a máá: ‘Qòò,’ témé, me qòò, ra c'ëe ba bìri a máá: ‘Hàà,’ témé, me hàà. Ra tirim qâà ba bìri a máá: ‘Ncêe sa kúrú,’ témé, me kúrú si,” tam méé.

¹⁰ Eëm ko Jeso ba ãe sa kóm kam kò kaisase are, a ba a ãe kòo xùri Me ne bìri a máá: “Tseegua ner ko bìri tu u: Qanegar cúí khóè ga Iseraele koe hòò ta ga hãa ncêeta ma kias dtcòm sa úúa hãa a.

¹¹ Bìri tu ur ko, kái ne gha cáms ko tcg'oa xòè koe hëe naka cáms ko tcheè xòè koe hëéthëé guu a hàà, a ne a hàà Abrahama ba hëe naka Isaka ba hëe naka Jakobe ba hëéthëé xu cgoa ntcòò a tc'òò, nqarikg'ai di x'aian koe.

¹² Igaba ne gha gane ãe x'aian di ne tchàa koe xaoa tcg'òòè, dcúú-qoms q'oo koe, ncêe kg'aeen hëe naka gâò xõóan hëéthëé gha hãa koe,” tam méé.

¹³ Me nxàaska Jeso ba ncõo-kg'ao xu dim tc'ää-cookg'ai ba bìri a máá: “Eë tsi ma dtcòmà hãa khamaga méé i tsáa koe ii, ke qòò,” témé. Me kò gam dim qâà ba gaa x'aèan ãe kaga qâè.

*Jeso ba ko kái ne khóè ne kúrú ne qâè
(Mk 1:29-34; Lk 4:38-41)*

¹⁴ Eëm ko Jeso ba Peterem dim nquum koe tcàà kam kò Peterem ka c'uise sa bóò, si cgùrukagu si kos tciiis ka qgóóè, a xóé-xõe.

¹⁵ Me kò tshàua sa qgóó, i tciiian guu si, si tãe a sa a tshoa-tshoa a tsééa máá Me.

¹⁶ Eëm dqòam ka ne kò kái ne khóè ne dxàwa tc'ëean úúa hãa ne Gam koe óá. Me kg'uim cgoa dxàwa tc'ëean xhàigu, a ba a wèe ne ãe kò tsàa ne kúrú ne kg'òè.

¹⁷ *Ncêe sa kò kúrúise, nxàasegas gha ãem ko porofitim Isaia ba nxàea sa tseegukaguè ka, ncêe ko máá:*

“Gatá di thòòan nem sèèa,
a ba a tciiia ta xgàm a qòò cgoaa,”
témé sa.

*Qaase ko sa Jeso ba xùrian koe**(Lk 9:57-62)*

¹⁸ Eëm ko Jeso ba khòe ne dis xg'ae sa qàea ba koe bóò, kam kò x'àean tcg'òò, tchoaba méé xu c'ëem xòèm tshàam dim koe di i.

¹⁹ Me nxàaska x'àe xgae-xgae-kg'ao ba hàà cgae Me, a hàà birí Me a máá: "Xgae-xgae-kg'aoè, èe Tsi ko síí qgáì wéé koer gha xùri Tsi," témé.

²⁰ Me Jeso ba xqa me a máá: "Círía ne gaan di haéan úúa, i tsaràn gaan di nquuan úúa, igabagam Khòèm dim Cóá ba tòò tcúúm gha qgáì úú tama," témé.

²¹ Me c'ëem xgae-xgae-kg'ao ba birí Me a máá: "X'aigàè, kg'aia qàà te nakar síí tirim xòò ba kg'òò," témé.

²² Igabam kò Jeso ba birí me a máá: "Xùri Te, naka èe x'óóa hãa ne guu naka ne gane dian èe x'óóa hãa kg'òò," témé.

*Jeso ba ko tc'áá ba nqaekagu**(Mk 4:35-41; Lk 8:22-25)*

²³ Eëm ko dxòrom q'oo koe tcàà ka xu kò Gam di xu xgae-xgae-kg'ao xu xùri Me.

²⁴ Me kò kúúga kaíam tc'áá ba tshàam tc'amkg'ai koe tée, me dxòro ba tshàam di qhonèan ka xàbùta tcg'òòè, igabam kò Jeso ba x'óma hãa.

²⁵ Xu síí ghùì Me a máá: "X'aigàè, hùì xae e! Tomè xae ko ke!" témé.

²⁶ Me birí xu a máá: "Dùús domka xao ko ma q'aea, gaxao ncèe cg'aré dtcòman úúa hãa xaoè?" témé. Kam ko nxàaska tée a ba a tc'áá ba hëé naka tshàa ba hëéthëé dqàè, si kaisas nqoo sa xóé.

²⁷ Xu èe kò hãa cgoa Mea xu are, a tèèku a máá: "Dùútsa khòe ba gáé ncèe ba? Tc'áán ga hëé naka tshàan ga hëéthëé ka ko komsanaè ba!" témé.

*Cám tsara khòe tsara dxàwa tc'ëean úúa tsara ko qàèkaguè**(Mk 5:1-20; Lk 8:26-39)*

²⁸ Eëm ko c'ëem xòèm tshàam dim koe síí, Gadarene dim xg'aekum di ba, kam ko cám tsara khòe tsara dxàwa tc'ëean úúa tsara cgoa xg'ae, tc'am zi koe kò guua hãa tsara. Kaisase bèe-beesa kò ii tsara, i kò cúí khòe ga gaam dàò ba sèè naka nqáé tite.

²⁹ Gaa x'aè kaga tsara kò q'au a máá: "Dùú sa Tsi ko tc'ëe sitsam koe, Nqarim di Tsi Cóá Tseè? A hààra Tsia, hàà Tsi gha xgàra tsam m ka, nxàrá tòòèam x'àem cookg'ai koe?" ta méé.

³⁰ Zi kò káí zi xgùu zi gaxu ka cg'arése nquú ka hãa a kò dxòò.

³¹ "Ncèè hàà Tsi kò ko xhàigu ta a ne méé Tsi xgùuan dis xg'aes koe tsééa úú ta a," témé.

³² Me birí i a máá: "Qòò!" témé. I tcg'oa, a i a síí xgùuan koe tcàà. Si wéés xg'aes xgùuan di sa kari-karisea xòa a síí tshàan q'oo koe x'óò.

³³ Xu èe kòò xgùuan kòre xu khòe xu bèe a qgóé, a x'àé-dxoom koe síí, a síí wéean ga nxàe, èe kò dxàwa tc'ëean úúa tsara khòe tsara koe kúrusean ga hëéthëé e.

³⁴ Kam kò wéém x'àé-dxoo ba tcg'oa, a síí Jesom cgoa xg'ae. Eè ne ko bóò Me, ka ne kò dtcàrà Me, gane dim nqòóm koem gha tcg'oa sa.

9*Jeso ba ko nqaram khòe ba kúru me qàè**(Mk 2:1-12; Lk 5:17-26)*

¹ Nxàaskam kò Jeso ba dxòrom q'oo koe tcàà, a tchoaba a ba a Gam dim x'àé-dxoom koe síí.

² Ka xu kò gaa x'àe kaga c'ëe xu khòe xu khòèm nqoara hãa ba Gam koe óága, gam dim tcoám koe xòò me hãase. Eëm ko Jeso ba gaxu di dtcòman bóò kam kò èe nqoara hãa ba birí a máá: "Tòón tcáó, Tiri tsi cóá tseè, chibia tsi tsi qgóóa mááèa hãa ke," témé.

³ Ka xu ko c'ëe xu x'àé xgae-xgae-kg'ao xu tcáóa xu q'oo koe máá: "Ncèem khòe ba ko Nqari ba còè!" témé.

⁴ Igabam kò Jeso ba bóóa q'áa èe xu tc'ëea hãa sa a máá: "Dùús domka xao ko cg'áè zi gùù zi tcáóa xao q'oo koe tc'ëea máá?"

⁵ Ndaka nea thamkaà? 'Chibia tsi tsi qgóóa mááèa,' témé saa kana máá: "Tée naka qòò, témé saa?" tam ma tée xu.

⁶ "Igabagar gha x'ái xao o, xao gha nxàasega q'áa, Khòèm dim Cóá ba nqòómkg'ai koe qarian úúa hãa sa, khòèa nem gha gaan di chibian qgóóa máá di i," témé. Nxàaskam kò èe nqoara kò hãa ba birí a máá: "Tée naka tsarim tcoà ba sèè naka x'àé koe dìbi," témé.

⁷ Me tée a ba a x'àéa ba koe dìbi.

⁸ Eè zi ko khòe ne di zi xg'ae zi ncèes gúù sa bóò, ka ne kò q'áòs ka tcààè, a ne a Nqari ba dqòm, ncèe kò èeta ii qarian khòèan máa ba.

*Jeso ba ko Mataio ba tcii**(Mk 2:13-17; Lk 5:27-32)*

⁹ Eëm ko Jeso ba gaa koe guu kam kò Mataio ta ko ma tciièm mari xg'ae-xg'ae-kg'ao ba bóò, me marian ko séèa xg'ae-xg'aeèm nquum koe ntcòòá-ntcòe. Me birí me a máá: “Xùri Te,” témé. Me tõe a xùri Me.

¹⁰ I kúrúse Me Jeso ba Mataioim x'áé koe síí hãa a ko tc'óò. Ka i ko kái mari xg'ae-xg'ae-kg'aoan hëé naka chibi-kg'aoan hëéthëé hàà, a hàà Jeso ba hëé naka Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu hëéthëé cgoa ntcòò.

¹¹ Eë xu ko Farasai xu èes guù sa bóò ka xu kò Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu tõe a máá: “Dùús domka ba ko gaxao dim Xgaa-xgaa-kg'ao ba mari xg'ae-xg'ae-kg'aoan hëé naka chibi-kg'aoan hëéthëé cgoa tc'óòa máá?” témé.

¹² Ncèes guù sam ko kóm kam kò Jeso ba máá: “Eë tsàa tama ne khóè nea naakan qaa tama, igaba èe ko tsàa ne ko qaa a.

¹³ Ke xao qòò naka síí xgaa-xgaase, ncèem kg'ui ba ko dùú sa méé sa: “Thòò-xama-máákua ner ko khóè ne xg'aeku koe tc'èe, dàòá-máákuan ka tamase, ta ko méé ba. Tchàno ne khóè ner gha hàà tcii kar hàà tama, igabar hààraa, hààr gha chibi-kg'ao ne tcii ka khama,” tam méé.

*Jeso ba ko tc'óòan carasean ka tèèè**(Mk 2:18-22; Lk 5:33-39)*

¹⁴ Nxãaska xu kò Johanem di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu síí cgae Me a síí tèè Me a máá: “Dùús domka xae ko sixae hëé naka Farasai xu hëéthëé xae káise tc'óòan carase, igaba xu Tsari xu xgaa-xgaase-kg'ao xu tc'óòan carase tama?” témé.

¹⁵ Me Jeso ba xqa xu a máá: “Séè-kg'aom kò gam di ne cg'áè-kg'ao ne cgoa hãa ne nea gha dùús domka kg'ae? Igabam gha x'aè ba hàà, séè-kg'aom gha gane koe guu a séèa tcg'òòé ba, ne gha nxãaska tc'óòan carase.

¹⁶ “Dìim ga ba cuiskaga qgáí cg'anà ba kàbam qgáim cgoa nqàba hãa tite, èes nqàba sa gha èem qgáim koe tòàra tcg'oa, si gha tòà sa càuse khama.

¹⁷ Gataga i khóèan cuiskaga kàba gòéan ncii zi khòò dtcòbè zi gòéan di zi q'oo koe gòéan qg'oea hãa tite. A ncèè gatà i kò ko hëé ne zi gha khòò dtcòbè zi qgaise, i gòéan ntcàa, zi dtcòbè zi tòàra q'aase. Igaba i ko kàba gòéan kàba zi khòò zi koe qg'oeè, i wèéan qàè qgáí koe tòòè,” tam méé.

*X'óòas cóa sa hëé naka tsàakos khóè sa hëéthëé e**(Mk 5:21-43; Lk 8:40-56)*

¹⁸ Eëm qanega hãa a ko ncèes guù sa gane cgoa nxàe kam kò kúúga c'èem tc'àà-cookg'ai ba hàà, a hàà cookg'aia ba koe qámse, a máá: “Tiris cóa sa ncãa sencgaga x'óò. Ke hàà naka hàà Tsari tshàuan tòó cgae si, nakas kg'òè,” témé.

¹⁹ Me Jeso ba tõe a qòò cgoa me, xu Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu xùri tsara a.

²⁰ Kas ko 12 kurian kò úúá hãa, a ko xòm x'aèse nxoene hòòs khóè sa qãáa ba koe guu a hàà, a hàà Gam dim qgáim di xgám-kg'aman qgóó.

²¹ Gaas kas kò birise a máá: “Gam dim qgáí bar kò qgóó ne cúigar gha qàè,” témé.

²² Me Jeso ba kàbise a bóò si, a máá: “Tòón tcáó, Tiri sí cóa seè, sari dtcòma nea qàèkagu sia ke,” témé. Si khóè sa gaa x'aèan èe kaga qàè.

²³ Eëm ko Jeso ba tc'ãà-cookg'aim dim nquum koe tcãà, a ko fulutu cii-kg'ao xu hëé naka tcèé-tcèe kò kos xg'ae sa hëéthëé bóò,

²⁴ kam kò máá: “Qòò tu, cóa sa x'óò tama, igabagas kg'ama x'òma hãa ke,” témé. Igabaga ne kò kg'ãè Me.

²⁵ Igaba èes kò xg'ae sa tchàa koe tcg'òòéa xg'ara kam kò q'oo koe tcãà, a ba a cóa sa tshàua sa koe séè, si tõe.

²⁶ Ncèe tchòà ne kò wèém xg'aekum èem koe qòò.

Jeso ba ko khóè tsara kàà tcgáí tsara kúrí tsara qàè

²⁷ Eëm Jeso ba èe koe guu a ko qòò ka tsara ko kàà tcgáí tsara khóè tsara xùri Me, a q'au a ko máá: “Thòò-xama máá tsam m, Dafitem ka Tsgòose-coa Tseè,” témé.

²⁸ Eëm ko nquum q'oo koe tcãà ka tsara ko gaa tsara kàà tcgáí tsara khóè tsara hàà cgae Me, Me tèè tsara a, a máá: “Dtcòm tsao ko qarria ner úúá sa, ncèe guúá ner gha kúrí di i?” témé. Tsara xqa Me a máá: “Èè, X'aigaè,” témé.

²⁹ Me nxãaska tcgáíá tsara qgóó, a ba a máá: “Gatsao di dtcòman khamaga méé i ma kúríse,” témé.

³⁰ I gatsara di tcgáían xgobekg'amse. Me Jeso ba qarika dqàè tsara a, a máá: “Bòò méé tsao naka i táá cúí khóè ga ncèes guù sa q'ãa guu!” témé.

³¹ Igabaga tsara kò qòò, a síí Gam di tchòàn wèém xg'aekum èem koe xàà.

Jeso ba ko khòem kg'ui tama ba qàèkagu

³² Eè tsara kòo qòò kam kò dxāwa tc'ëean ka tcāàèa a kg'ui tamam khòè ba Jesom koe óágaè.
³³ Eè i ko gaa dxāwa tc'ëean xhàiguè kam kò gaam khòèm èe kò kg'ui tama ba kg'ui. Zi kò xg'ae zi area, a zi a máá: “Nc'èeta iis guú sa qanega Iseraele koe kúrusè tama!” témé.

³⁴ Igaba xu kò Farasai xu máá: “Dxāwa tc'ëean òò dim tc'āà-cookg'aim cgoam ko dxāwa tc'ëean xhàigu,” témé.

Tséé-kg'aoa nea cg'orò o

³⁵ Me kò Jeso ba wèè xu x'áé-dxoo xu koe hée naka x'áé-coa xu koe héeéthéè qòò te, a ba a gane di còrè-nquuan koe xгаа-xгаа, a kò x'aian di qàè tchòàn khòè ne xгаа-xгаа, a ba a kò wèès tcii sa hée naka wèès thòò sa héeéthéè tsoò.

³⁶ Eèm ko xg'ae zi bóò kam kò thòò-xama máá zi, ntcāa-ntcāàè ne kòo, a ne a kò kàà hùì ne e khama, kòre-kg'ao ba úú tama zi ghùu zi khama ma.

³⁷ Me nxāaska Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu birì a máá: “Tcuùè gha guúa ne káí i, igaba i tséé-kg'aoan cg'orò o.

³⁸ Ke xao tcuús dim X'aiga ba dtcàrà, nakam tséé-kg'aoan tsééa óá naka i hàà tcuù,” témé.

10

Jeso ba ko Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu tsééa tcg'òò

(Mk 3:13-19; Lk 6:12-16)

¹ Me kò Jeso ba Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu 12 xu Gaam koe tciiá óá, a ba a dxāwa tc'ëean xhàigu di qarìan máá xu, naka wèè zi tcii-kg'ám zi hée naka wèè zi thòò-kg'ám zi héeéthéè qàèkaguan di i.

² Nc'èea kò cg'òèan x'áé úú-kg'ao* xu 12 xu di ga a. Tc'āà di ba kò Simonem nc'èe kò Petere ta ma tciiè me e, naka gam ka qòesem Anterea ba hée, naka Sebetem ka cóásem Jakobo ba hée, naka gam ka qòesem Johane ba hée.

³ Filipi ba hée naka Baretolomaio ba hée, Tomase ba hée naka Mataiom mari xg'ae-xg'ae-kg'ao ba hée. Alefaiom ka cóásem Jakobo ba hée naka Tadaio ba hée,

⁴ Simonem nc'èe kò tòókuan x'āà máá ba hée naka Jutasem Isekariote ba héeéthéè e, nc'èe kò khòè ne tshàu q'oo koe tcāà Me ba.

12 xu x'áé úú-kg'ao di tsééa ne

(Mk 6:7-13; Lk 9:1-6)

⁵ Nxāa xu 12 xum kò Jeso ba nc'èe x'áé-kg'ámán cgoa tsééa tcg'òò, a máá: “Táá táá zi qhàò zi di qgáian koe síí guu, naka táá x'áé-dxooan Samaria ne di ka c'ëean koe ga tcāà guu.

⁶ Igaba méé xao Iseraele di ne khòè ne koe qòò, nc'èe aagusea ghùuan khama ii ne.

⁷ Naka xaoa èe xao xóe a ko qòò ka, nc'èe kg'uian xгаа-xгаа naka máá: ‘Nqarìk'g'ai di x'aia nea cùú u!’ témé.

⁸ Eè ko tsāa ne kg'òèkagu, èe x'óóa ne ghùu, gane èe lepero dis tcii di ne q'ano-q'ano, dxāwa tc'ëean xhàigu. Surutakaguè tamase xao máàèa hāa, ke xao kg'ama c'èe ne surutakagu tamase thèè máá.

⁹ Táá xao c'èe mari x'òà ga qòè guu.

¹⁰ Gaxao dis qòòs koe méé xao táá dtcòbèan ga, kana cam tsara qgáí tsara igaba, kana nxāboan ga igaba, kana dqàbian ga igaba sèè guu. Tséé-kg'ao ba gam di tc'òoan ka kg'anoèa hāa ke.

¹¹ “Wèém x'áé-dxoo ba kana x'ám èe xao ko tcāàm koe méé xao khòèan kg'ano-kg'anosa qaa, naka gaan di x'áéan koe hāa naka nxāakg'aiga síí gaa koe tcg'oa.

¹² Eè xao kòo x'ám koe tcāà ne méé xao tsgámkagu me.

¹³ A nc'èè x'ám kò kg'ano-kg'anosa ba ii, ne méé i gaxao di tòókuan gaam koe hāa, igaba nc'èè gatàm kò ii tama ne méé i gaxao di tòókuan kabise cgae xao o.

¹⁴ A nc'èè c'èe khòè ga kò qàèse hàakagu xao o tama, kana gaxao di kg'uian komsana tama, ne méé xao gaam x'ám koe kana x'áé-dxoom koe tcg'oa naka xaoa nqàràe xao di tsharàn qàè-qàè.

¹⁵ Tseeguan kagar ko birì xao o a ko máá: xgàrakuan òò cam kam gha gam x'áé-dxoo ba Sodoma hée naka Gomora héeéthéè ka kaisa xgàrakuan hòò.

Xgàrakuan hààko kúrusè e

(Mk 13:9-13; Lk 21:12-17)

¹⁶ “Bòò, Tíí ra ko ghùu zi khama ma ncuutshaan xg'aeku koe tsééa úú xao o. Gaa domka méé xao nxāaska tc'èega ii cg'aoan khama ma, naka xaoa tcíbi zi khama ma tc'aua hāa.

* **10:2: x'áé úú-kg'ao** - Gerika sa ko “apostolo” témé.

¹⁷ Igabaga mée xao khòè ne koe kòrese, qáé xao o ne gha a qhàis cookg'ai koe úú xao o, a gha gane di còrè-nquuan koe xg'ám xao o ke.

¹⁸ Xao gha Tíí domka *c'èe xu* tc'ãà-cookg'ai xu koe hêé naka x'aiga xu koe hêéthêé tcéèa úúé, a gha gaxu cookg'ai koe hêé naka táá zi qhàò zi di ne cookg'ai koe hêéthêé Tíí ka nxàea tseegukagu.

¹⁹ Igaba èe ne kò ko gaxu tshàu q'oo koe tcàà xao o ne mée xao táá káise tc'èe-tc'èese guu, dùu sa xao gha kg'ui sa, kana nta xao gha ma nxàe si sa, èe xao gha kg'ui sa xao gha èem x'aèm ka máàè ke.

²⁰ Gaxao tama xao gha ko kg'ui khama, igaba gaxao ka Xòòm dim Tc'èe Me e gha ii, èe gha ko gaxao koe kg'ui ba.

²¹ "Khòè ba gha qòese ba x'oos koe tcàà, me xòò ba gam dim cóám ka gataga hêé, i gha cóán gaan di xòòan ntoe, a gha cg'òo o.

²² Xao gha Tiri cg'òèan domka wèé khòèan ka hòrèe. Igaba gaam èe gha qarika téé a chòò-q'oos koe síí ba gha kgoaraè.

²³ Èè c'èem x'aèm koe xao kò ko xgàràè ne mée xao c'èem za bèea síí. Tseegua ner ko bìrí xao o a ko máá: X'áé-dxoo xu Iseraele di xu koe qòoatean cgoa xao xg'ara tite, Me gha nxàakg'aiga síí Khòèm dim Cóá ba hàà.

²⁴ "Xgaa-xgaase-kg'ao ba gam dim xgaa-xgaa-kg'aom ka tc'amaka hãa tama, kana qãà ba gam ka q'òosem ka tc'amaka hãa tama.

²⁵ Tc'ãòa i hãa, xgaa-xgaase-kg'aom ga gaam dim xgaa-xgaa-kg'aom khama ii sa, me qãà ba gaam ka q'òosem khama ii. X'aèm dim tcúúm kò ko Belesebule ta ma tciiè ne, ne gha gaam x'aèm di ne nxàaska ntama cg'èese tciiè!

Díí ba q'áo sa

(Lk 12:2-7)

²⁶ "Ke táá q'áo ne guu. Wèés gúús èe chómsea hãa sa gha xgòre-kg'aie, si gha wèés tchòàs chómsea sa nxàese ke.

²⁷ Èèr ko ntcúúan q'oo koe bìrí xao o gúúan mée xao x'áan q'oo koe nxàe. Naka èe xao kóm si ko c'amà hãase nxàèe sa mée xao nquuan tcòbe koe kgoarasea hãase nxàe.

²⁸ Táá mée xao *khòè ne* èe ko tc'áró ba cg'òo, igaba tc'èe ba ne gha cg'òo di qarian úú tama ne q'áo guu. Igaba mée xao *Nqarim* èe tc'áró ba hêé naka tc'èe ba hêéthêé gha chòò tamas c'ees dxáwam dis koe kaákagu di qarian úúu hãa ba q'áo.

²⁹ A nxàe tsará sara gáé cúim mari-coam cgoa x'amáè tama? Igabas cúis ga sa gatu ka Xòòm tc'èe tamase, góman koe tcheèa hãa tite.

³⁰ I gataga wèé c'òòan tcúúu tu di ga nxáràea.

³¹ Ke táá q'áo guu. Kái zi nxàe tsará zi ka tu kaisase cgáé tu u ke.

Nxàese sa hêé naka xqase sa hêéthêé e

(Lk 12:2-7)

³² "Khama wèém khòèm èe ko khòè ne cookg'ai koe Tíí ka nxàese bar gha Tíí igaba Tirim Xòòm nqarikg'ai koe hãam cookg'ai koe nxàea tcg'óó.

³³ Igaba díim wèém èe ko khòè ne cookg'ai koe xqase Te bar gha Tíí igaba Tirim Xòòm nqarikg'ai koe hãam cookg'ai koe xqaseè.

Tòókus tamase igaba ntcàu ba

(Lk 12:51-53; 14:26-27)

³⁴ "Táá tc'èea máá, nqòómkg'ai koer ko hàà tòókuan óá, ta tc'èea guu. Hààr tòókuan óá tama, igaba ntcàu me e.

³⁵ Hààra Raa,

hààr gha khòè ba kabi ka,
me gam ka xòòm cgoa táá kómku,
si cóá sa gas ka xòòs cgoa táá kómku,
si c'uise-coa sa c'uises cgoa táá kómku ka.

³⁶ I gha khòèm di cg'òo-kg'aoan gam dim x'aèm di ne khòè ne ii.

³⁷ "Wèém èe xòò ba kana xòò sa kaisase Tíí ka ncàma ba kg'ano Te tama. Me wèém èe gam dim cóá ba kana cóá sa kaisase Tíí ka ncàma ba kg'ano Te tama.

³⁸ Me díim wèém èe gam dim xgàu ba sèé naka xùri Te tama ba kg'ano Te tama.

³⁹ Díim wèém èe ko gam dis kg'òè sa qarika qaa ba gha aaguse cgaèè si, me gha díim wèém èe ko Tíí domka gam dis kg'òès ka aaguse cgaèè ba gha hòò si.

Suruta ne

(Mk 9:41)

40 “Wèém ãe ko qãese hàakagu xao o ba ko Tíi ga Ra qãese hàakagu, Me ko díim wèém ãe ko qãese hàakagu Te ba qãese hàakagu ãe tsééa óaga Tea ba.

41 Díim wèém ãe ko porofiti ba qãese hàakagu, porofiti me e domka ba gha porofitian ko máàe surutan hòò. Me gha díim wèém ãe ko tchànóm khòè ba qãese hàakagu, tchànóm khòè me e domka ba tchànóm khòèm ko máàe surutan hòò.

42 Tseeguan kagar ko gataga birí xao o a ko máá: Díim wèém ãe ko qgàisa tshàan dis kubis igaba ncêe ne cg'aré ne ka c'ãe ba máá, Tirim xгаа-xgaase-kg'ao me e domka ba gha tseeguan kaga gam di surutan hòò.”

11

*Jeso ba hêé naka Johanem tçguù-tçguu-kg'ao ba hêéthêé e
(Lk 7:18-35)*

1 Eëm ko Jeso ba Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu 12 xu x'áa xg'ara, kam kò ãe koe guu a qòò, síim gha Galilea di xu x'áe xu koe khòè ne xгаа-xгаа, a *Nqarim di kg'uian* birí ne ka.

2 Me Johane qáe-nquus koe hànase Krestem ko kúrú zi tséé zi ka kóm, a ba a kg'uian gam di tsara xгаа-xgaase-kg'ao tsara cgoa tsééa úú,

3 síi méé tsara tãe Me naka máá: “A Tsáá ga Tsia ncêe ga ko koma hàà Tsi kana méé xae c'ãem khòè ba nqòò?” témé.

4 Me kò Jeso ba xqa tsara, a máá: “Qòò naka síi Johane ba birí ãe tsao ko kóm a ko bóò sa:

5 Ncêe káà tçgái ne ko bóò, ne ko ãe kò qòò tama ne qòò, ne kò lepero dis tçiis di ne qãekaguè, ne ko ãe kóm tama ne kóm, ne ãe kò x'óóa hãa ne ghùuè, ne ko ãe dxãua hãa ne qãe tchòàn xгаа-xгааe.

6 Ts'ee-ts'eekg'aièa baa khòèm ãe gam di dtcòmán Tíi koe tçgàba tite ba ncêe khòèm ko *kuri ma nxóás koe ma tçgàba a cg'áe khama*,” tam méé.

7 Eë tsara ko qòò kam kò Jeso ba tshoa-tshoa a xg'ae zi cgoa kg'ui Johanem ka a máá: “Tchàa-xgóós koe tu kò ko qòò ka tu kò síi dùú sa bóò? Tc'áán ka ko ntcãa-ntcãaem tc'áà baa kò ii? *Eë-ëe*.”

8 Nxãas tamas kò ii ne tu kò ko síi dùú sa bóò? Khòèm xaam qgái ba hãna baa? *Eë-ëe*, khòè ne ãe xaa qgáian ko hãa nea x'aigan di nquuan koe hãa.

9 Kháé dùú sa tu kò nxãaska síi ko bóò? A porofiti baa? Eè, birí tu ur ko, porofitim ka tc'amaka hãa me e.

10 Ncêe ba gaam ka i góáèa hãam ga me e, a ko máá:

'Bòò, Tirim tchòà xàà-kg'ao bar gha

Tsáá cookg'ai koe tsééa úú,

ncêe gha síi Tsarim dàò ba

kg'ónòa máá Tsi ba,'

ta mééèa ba.

11 Tseegukar ko birí tu u, a ko máá: Eë khòè zi ka ábàèa hãa xu ka x'áisea hãa ba káà me e, Johanem tçguù-tçguu-kg'aom kam kaia hãa sa. Igaba gam ãe nqarikg'ai di x'aian koe cg'aré ii ba gam ka kaia hãam ga me e.

12 Johanem tçguù-tçguu-kg'aom di cáman koe guu a ncêem x'aèm koe hààs koe i kò nqarikg'ai di x'aian qarían cgoa qgóókua, ne ko qarís di ne khòè ne qarían cgoa sée e.

13 Porofiti xu wéè xu hée naka *Moshem di x'áèan hêéthêéa* kò ko porofita khama, me síi nxãakg'aiga Johane hàà.

14 A ncêes guù sa tu kò dtcòm kg'oana ne, gam Johane ba Elijam ga me e, ncêe *Nqarim kò nqòòkagu tua* ba hààm gha sa.

15 Eë tceean úúa hãa ba méém kóm.

16 “Igaba Ra gha kháé ncêem x'aèm dis qhàò sa dùús cgoa nxará xg'ae? Kg'amaga i cg'aré cóán khama ii, ncêe guúan ko x'amáguè qgái koe hãa a ko tçiiku u, a ko máá:

17 'Fulutuan ta kò ciia máá tu u,

tu kò táá ntcãà,

ta kò gataga x'ooan di cian nxáè,

tu kò táá kg'ae,'

témé.

18 Johanem ko hàà kam kò tc'óó tama kana kg'áà tama, ne kò máá: 'Dxãwa tc'èea nem úúa,' témé khama.

19 Igabam kò Khòèm dim Cóá ba hàà, a ko tc'óó a ba a ko kg'áà, ne kò máá: 'Bòò, tc'óó-kg'aom ncêe ba, a kg'áà-kg'aom gòéan di ba, mari xg'ae-xg'ae-kg'aoan hêé naka chibi-kg'aoan hêéthêé dim tcàrà ba,' ta méé. Igaba i ko q'án di tc'èean gaan di kúrúse-kg'áman ka tchàno o sa x'áise.”

*X'áe-dxoo xu gaxu di chibian koe tçóóse tama xu
(Lk 10:13-15)*

²⁰ Me Jeso ba nxãaska tshoa-tshoa a ba a x'áé-dxoo xu, ncêe kái-kg'aise zi Gam di zi x'ái zi are-aresa zi gaxu koe kúrúsea xu dqàè, táá xu kò gaxu di chibian koe tcóóse khama, a ba a máá:

²¹ “Haò, cg'àè i gha ii tsáá ka Korasineè! Cg'àè i gha ii tsáá ka Betesaidaè! Are-aresa zi x'ái zi ncêe ko gatsao koe kúrúsea zi kò Ture hêé naka Sitone hêéthêé koe kúrúsea hãa ne ne ga kò ncíse gane di chibian koe tcóóse, a saka di qgáian hãa, a tháúan tçgáúsea.

²² Igabar kò birí tsao o a ko máá: ‘Xgàrakuan òm cáim ka tsara gha Turea tsara Sitonea tsara subu xgàrakuan hòò gatsao dian ka,’ témé.

²³ A ncêe tsáá ka, Kaperenaume tseè! Ncêè x'ái zi are-aresa zi tsáá koe kúrúsea zi kò Sodomam koe kúrúsea nem ga ko ncêeska qanega hãa. Gaa domka tsi gha kaisase nqãaka xòòè, x'óóa ne khòè ne òm qgáim koe, nqarikg'ai koe tsi gha ghùu a úúé, ta tsi tc'èea igaba.

²⁴ Igabar kò birí tsi a ko máá: Xgàrakuan òm cáim kam gha Sodoma ba subu xgàrakuan hòò tsarian ka, témé,” tam Jeso ba méé.

Tíi koe tu hàà naka sãa

(Lk 10:21-22)

²⁵ Eëm x'aèm kam kò Jeso ba nxàe a máá: “Dqòm Tsir ko, Aboè, X'aiga Tsi, nqarikg'ai hêé naka nqòómkg'ai hêéthêé di Tsi, ncêe zi guù zi Tsi kò tc'èega ne hêé naka xгаа-xgaasea hãa ne hêéthêé chóm-kg'aia hãa, a Tsi a kò èe cg'áré ne xгаа-xgaase tama ne* x'ái zia hãa khama.

²⁶ Èè, Aboè, ncêea Tsi kò ma ncàma hãa ga a khama.

²⁷ “Wéè zi guù zi Ra Tirim Abom ka máàèa, i cúí khòè ga Cóá ba c'úua, Xòòm oose, i cúí khòè ga Xòò ba c'úua hãa, Cóásèm oose, naka wèèm èe Cóám ka nxará tçg'òòèa ba hêéthêé e, gaam koem gha Cóá ba Xòò ba x'ái ka ba.

²⁸ “Hàà tu Tíi koe gatu wéè tu èe xhòea a ko tààè tu, sãakagu tu ur gha ke.

²⁹ Sèè tu Tiris joko sa naka gatu ka xgám, naka tua Tíi koe xгаа-xgaase. Tíi Ra qgàea hãa a ko cg'áré-cg'arese, a Ra a tcáóa Te koe tc'aua, tu gha nxãaska sãa-q'ooan hòò gatu di i.

³⁰ Tiris joko sa xhòà-xhòà si i, si xgám Tiri sa subu si i khama.”

12

Jeso ba Sabata òm X'aiga Me e

(Mk 2:23-28; Lk 6:1-5)

¹ Eëm x'aèm kam kò Jeso ba maberean òm xhàram q'oo koe ko Sabata òm cáim ka qòò. Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu kò xàbà hãa ka xu kò nxãaska tshoa-tshoa a maberean tc'árò khòà a tc'òò.

² Igaba èe xu ko Farasai xu èe sa bóò, ka xu kò birí Me a máá: “Bóò! Tsari xu xгаа-xgaase-kg'ao xu ko Sabata òm cáim ka x'áèan koe kgoara máàè tama sa kúru,” témé.

³ Igabam kò Jeso ba birí xu a máá: “Qanega xao gáé nxará ta ga hãa Dafitem xg'ao kúru sa, gabá hêé naka gam ka c'èea xu hêéthêé kò xàbà hãa ka?”

⁴ Nqarim òm nquum koem kò ma tcãà, a ba a gam ka c'èea xu cgoa ts'ee-ts'eekg'aièa pérean tc'òò, ncêe peresiti xu ka cúí ko tc'òòè e, gabá hêé naka èem kò hãa cgoa xu hêéthêé kò tc'òòan gaan di kgoara máàè tama a.

⁵ Kana xaoa qanega Moshem di x'áèan koe nxará ta ga hãa, Sabata òm cáim ka xu kò peresiti xu tempelem q'oo koe Sabata òm cáim ba táá tcom, igaba xu kò táá chibi-chibiè sa.

⁶ Birí xao or ko a ko máá: C'èes guùs tempelem ka kaia sa ncêe koe hãa, témé.

⁷ Nqarim di kg'uaia ne ko máá: “Thòò-xama-máákua ner ko qaa, dàòà-máákuan ka tamase,” témé. Ncêè tseegukaga xao kò q'ana ncêes guùs ko nxàe sa ne xao ga kò khòè ne ncêe chibi úú tama ne, chibi-chibi naka xgàra tama.

⁸ Khòem òm Cóá ba Sabata òm cáim òm X'aiga Me e khama,” tam méé.

Khòem nqoara x'òà hãa ba

(Mk 3:1-6; Lk 6:6-11)

⁹ Eëm qgáim koem kò guu a gane òm còrè-nquum koe síi tcãà.

¹⁰ Gaa x'aè kagam kò nqoara tshàua hãam khòè ba gaa koe hãa. C'èe xu khòè xu kò hãa a xu a ko dàòan qaa, Jeso ba xu gha chibi-chibi di i, khama xu kò tèè Me, a máá: “A x'áèan koe i kgoaraèa Sabata òm cáim ka khòèan qãèkagua ne?” ta méé.

¹¹ Me birí xu a máá: “Kháé ncêè gaxao ka c'èem kò cúis ghùu sa úúa, si Sabata òm cáim ka haém q'oo koe cg'áea tcãà ne, a cuiskaga baa qgóò si naka tçg'òò sia hãa tite?”

¹² Nta noose ba khòè ba ghùuan koe cgáé baa! Gaa domka i x'áèan koe kgoaraèa Sabata òm cáim ka qãèan kúrua ne,” tam méé.

¹³ A ba a nxãaska gaam khòè ba birí a máá: “Tchoanà tshàua tsi,” témé. Me khòè ba tchoanà a, i tshàua ba kabise a qãèa xg'ara a c'èean khamaga ii.

* 11:25: èe cg'áré ne xгаа-xgaase tama ne - Gerika sa ko máá: “cg'áré ne cóá ne,” témé.

14 Igaba xu kò Farasai xu tcg'oa, a xu a kàan qaa, ntama xu gha ma Jeso ba cg'òo di i.

Nqarim nxárá tcg'òóa mááseam Qãã ba

15 Eëm ko Jeso ba bóóa q'ãa kàa nem ko kúrúa mááe sa kagam kò ìem hànám qgái ba tcg'oara guu. Zi kái zi xg'ae zi xùri Me, Me wèéa ne kg'òèkagu.

16 A ba a q'ãa-q'ãa ne, táá ne gha c'èe ne bìrì, dií Me e sa ka.

17 Ncèes gùú sam kò kúrú, porofitím Isaiam kò kg'úia gúúan gha nxãasega hàà tseegukagùe ka, ncèem kòo máá:

18 “Bóò, Ncèea tirim Qãm ga Me e,

nxárár tcg'òóa hãa ba,

ncèer ncàma ba,

ncèe Gam kar ko qãè-tcao ba.

Tirim Tc'èe bar gha Gam koe tòò,

Me gha tchànoan ka *nqòóm di zi qhàò* zi bìrì.

19 Khòèan cgoam mèékua hãa tite

kana q'aua hãa tite,

i cúí khòe ga dòma ba

dàòan q'oo koe kómá hãa tite.

20 Nqáseam tc'áà bam khòá tite,

a ba a x'óó kg'oanam lampi dquì ba ts'íría hãa tite,

a ba a gha tchànoan tcg'óó tcúúkagu.

21 Gam ìim cg'òem koe

zi gha *nqòóm di zi qhàò* zi

gazi di nqòòan tòò,”

témé ka.

Jeso ba ko Belesebulem ka xгаа-xгаа

(Mk 3:20-30; Lk 11:14-23)

22 Nxãaska ne kò khòè ne dxãwa tc'èean ka tcãàèam khòè ba Gam koe óá, ncèe kò bóò tama a kg'úi tama ba, Me kò Jeso ba qãèkagu me, me kg'úi a bóò.

23 Zi kò wèè zi xg'ae zi area, a zi a máá: “A ncèe ba Dafitem ka Tsgòose-coam gabàa?” témé.

24 Igaba èe xu ko Farasai xu ncèes gùú sa kóm ka xu kò máá: “Ncèem khòè ba ko Belesebulem ncèe dxãwa tc'èean ìim tc'áà-cookg'aim di qarian cgoa cúí ga dxãwa tc'èean xhàiaгу!” témé.

25 Igabam kò Jeso ba gaxu di tc'èean q'ana khamam kò bìrì xu a máá: “Wèés x'ais èe q'aara hãa sa gha kaà, i gha x'áé-dxoan kana nquuan èe q'aa-q'aasea hãa a, táá gaicara hãa.

26 A ncèè satanam kò satana ba xhàiaгу, nem gaam igaba q'aara. Ntama i gha kháé nxãaska gam di x'aian hãa?

27 A ncèè tíí kòo Belesebulem di qarian cgoa dxãwa tc'èean xhàiaгу, ne ia ko gaxao di khòèan ìim cgoa xhàiaгу u? Gaa domkaga ne gha gaxao di ne khòè ne chibi-chibi xao o a èe xao ko kg'úi sa tseegu tama sa x'ái xao o.

28 Igaba ncèè Tíí kò ko dxãwa tc'èean Nqarim ìim Tc'èem cgoa xhàiaгу, nes ko nxãa sa Nqarim di x'aia ne gatu koe hààraa sa x'ái.

29 “Ka ba gha khòè ba ntama ma qarim khòè ìim nquum koe tcãà, a gam di zi gùú zi ts'áà, kg'aia méém èem khòè ìim qarì ba qáéa ntcòo. Nxãaska cúígam gha nquua ba q'oo koe tcãà a gam di zi gùú zi ts'áà.

30 “Gaam èem Tíí cgoa hãa tama ba q'aumana Tea, me gaam èem Tíí cgoa xg'ae-xg'ae tama ba ko tsai-tsai.

31 Khamá Ra ko bìrì tu u a ko máá: Khòè ne gha wèés chibi sa hèé naka wèés cg'èès gùús Nqarim ka ne ko kg'uis ka hèéthèé qgóóa mááè, igaba ne cuiskaga cg'èès gùús Tc'èem ka ne ko kg'uis ka qgóóa mááè tite.

32 Me wèém khòè ìim èe ko Khòè ìim Cóm ka cg'èèse kg'úi ba gha qgóóa mááè, igaba wèém khòè ìim èe gha Tcom-tcomsam Tc'èem ka cg'èèse kg'úi ba qgóóa mááè tite, ncèem x'aem koe igaba kana hààkom x'aem koe ga igaba,” tam méé.

Hii sa hèé naka tc'áróa sa hèéthèé e

(Lk 6:43-45)

33 “Qãès hii sa tsi kò úúa ne tsi gha qãè tc'áróan hòò, a tshùús hii sa úúa ne gha tshùú tc'áróan hòò. Hii sa ko gas di tc'áróan ka xáma q'áaè khama.

34 Cg'aoran di tu cóá tuè, ncèè cg'èè cau tu kò ii ne tu gha ntama qãè zi gùú zi nxàe? Dùús wèés èe tcáós koe cg'òèa hãa sas ko kg'ám sa nxàea tcg'óó ka.

35 Qãèm khòè ba ko gam di qãèan koe guu a qãè zi gùú zi tcg'óó, me ko cg'èè caum khòè ba gam di cg'èè cauan koe guu a cg'èè zi gùú zi tcg'óó.

³⁶ “Igabar ko birí tu u a ko máá: Xgàrakuan òm cárn ka ne gha khòè ne cg'âem kg'uim wèém òe ne kò kg'uia hãam ka xqara mááse.

³⁷ Tsari kg'uiian ka tsi gha tchàno iise bóòè, a tsi a gha tsari kg'uiian ka chibi-chibi a xgàràe khama,” tam méé.

Jonam dis x'ái sa

(Mk 8:11-12; Lk 11:29-32)

³⁸ Xu kò nxãaska c'èe xu x'âè xgae-xgae-kg'ao xu hêé naka Farasai xu hêéthêé xu birí Me a máá: “Xgae-xgae-kg'ao Tsee, *are-aresas* x'ái sa xae Tsáá koe bóò kg'oana,” témé.

³⁹ Igabam kò xqo xu a máá: “Qhàòs ncèe cg'âè cau a cg'árà di sa ko *are-aresas* x'ái sa qaa. Igabas cúis x'áis ga sa x'áíèa hãa tite, porofitim Jonam dis x'áis cúis oose.

⁴⁰ Èém xg'ao ma Jona ma nqoana cáman hêé naka nqoana ntcúuan hêéthêé kaim x'aum ncãa q'oo koe hãa khamagam gha gataga Khòèm òm Cóa ba nqoana cáman hêé naka nqoana ntcúuan hêéthêé nqòóm ka nqãaka hãa.

⁴¹ Xgàrakuan òm cárn ka xu gha khòè xu Ninefe di xu tée a téé, a gha ncèes qhàò sa chibi-chibi. Jonam di xgae-xgaan koe xu kò guu a gaxu di chibian koe tcóòse khama. Me ncèeska Jonam ka kaia ba ncèe koe hãa.

⁴² X'aigas Sheba di sa gha xgàrakuan òm cárn ka tée a téé, a ncèes qhàò sa chibi-chibi, nqòóm chòò-q'oo koes kò guu a kò hàà Solomonem di tc'èegan komsana khama. Igaba bóò, Solomonem ka kaia ba ncèeska ncèe koe hãa.

Dxãwa tc'èean di kabisean ka

(Lk 11:24-26)

⁴³ “Èè i kò dxãwa tc'èean khòèm koe tcg'oa, ne i kò c'óò qgáian koe qòò, a síí sãa i gha qgáian qaa, a ncèè hòò o tama i kò hãa ne

⁴⁴ i kò nxãaska biríse a máá: ‘Tirim nquum òer guua hãam koer gha kabise,’ témé, a èe i kò hàà nquu ba bóò me kãà gúú ii, a xgàia q'ano-q'anoèa, a qãèse kg'òndèa,

⁴⁵ ne i kò nxãaska qòò a síí 7 tc'èean sée ncèe gaan nqáéase cg'âè tc'èe e a hàà cgoa, i hàà tcãa a ia a gaa koe x'âè. Si èem khòèm dis tée-q'oo sa hàà kaisase cg'âè kg'aiaika dis ka. Ncèeta ga i gha qhàòs ncèe cg'âè caus ka ii,” tam méé.

Jesom ka xòò sa hêé naka Gam ka qòese ga xu hêéthêé e

(Mk 3:31-35; Lk 8:19-21)

⁴⁶ Èém Jeso ba qanega hãa a kò xg'aes cgoa kg'ui, ka ne kò xòò sa hêé naka qòese ga xu hêéthêé ne tchàa za hàà téé, a kò dtcàrà kg'ui cgoa Me ne gha sa.

⁴⁷ [C'èem khòè ba kò birí Me a máá: “Bóò, saò sa hêé naka Tsáá qòe ga xu hêéthêéa tchàa za tée, a kò dtcàrà kg'ui cgoa Tsi ne gha sa,” témé.]

⁴⁸ Igabam kò xqo me a máá: “Dií sa tiris xòò sa, i diin Tíí qòea?” témé.

⁴⁹ A ba a Gam di ne xgae-xgaase-kg'ao ne nxáá a máá: “Bóò, ncèea Tiris xòòs ga si i, a Tíí qòe ga ne e.

⁵⁰ Wèém khòèm èe kò Tirim Xòòm nqarikg'ai koe hànàn kò tc'èe sa kúru ba Tíí qòem ga me e, a Tíí qòes ga si i, a gataga Tiris xòòs ga si i khama,” témé.

13

Xhàrà-kg'aom dis sere-sere sa

(Mk 4:1-9; Lk 8:4-8)

¹ Èém cárn kagam kò Jeso ba nquum q'oo koe tcg'oa, a ba a síí tshàam-kg'ám koe ntcóò.

² Kái ne khòè ne kò hàà cgae Me, khamam nxãaska dxòrom q'oo koe tcãa a gaa koe ntcóò, si wèes xg'ae sa tshàam-kg'ám koe tée.

³ Kam ko kái zì gúú zì sere-sere zì cgoa birí ne a máá:

“Bóò, c'èe x'aè kam kò xhàrà-kg'ao ba qòò a síí xhàrà.

⁴ A èem kò xhàrà ka i kò c'èe cgùrian dàòm qàe koe tcheè, zì tsarà zì hàà tc'òó o.

⁵ I c'èe cgùrian nxòá-kg'ai di qgáian koe tcheè, ncèe kái góman kò kãà a koe. I kò kúuga qhàéese tsom, góma ne kò kaisa tama khama.

⁶ Igaba èes ko cárn sa qàò ka i kò gaa tsoman dào. A i a kò tòbe ga i kò úú tama khama nqai.

⁷ I c'èe cgùrian dxàman hàna qgái koe tcheè, i dxàman kai, a chúú-chuu u.

⁸ I c'èe cgùrian qàè góman koe tcheè, a i a tc'òoan kúru, i c'èean 100 q'oro kúrise, i c'èean 60 q'oro kúrise, i c'èean 30 q'oro kúrise.

⁹ “Èè tceean úúa hãa ba méém kón,” tam Jeso ba méé.

Jesom ko dùús domka sere-sere zì ka kg'ui sa

(Mk 4:10-12; Lk 8:9-10)

¹⁰ Xu kò nxãaska xgae-xgaase-kg'ao xu hàà, a tèè Me a máá: “Dùús domka Tsi ko sere-sere zì cgoa kg'ui cgoa ne?” témé.

¹¹ Me xɔa xu a máá: “Gaxaoa máàè, chòmsea zi kàa zi nqarikg'ai di x'aian di zi xao gha q'áa sa, igaba ne gane máàè e tama.

¹² Wèem khòem ãe úúá hãa ba gha káían máàè, a ba a gha kaian úú khama. Igaba wèem ãe guù úú tama ba, ãem úúá hãa guù-coan gam gha sèè cgaèè.

¹³ Gaa guù domkagar ko sere-sere zi cgoa kg'ui cgoa ne, bóòan kaga ne bóò tama,

a ne a kómán kaga kóm tama,
a kómá q'áa gheé tama khama.

¹⁴ “Gatà iis guùs ka i kò Isaiam di porofitan gane koe tseegukaguè, *ncẽem kò Nqari ba máá:*

'Kóm tu gha, igaba tu kómá q'áa tite,
a tu a gha bóò, igaba tu bóòá q'áa tite.

¹⁵ Ncèe ne khòè ne di tcáóa nea c'òòá hãa,
i ko gane di tceean tshúú-xamse kóm,

ne tcgáíá ne tcèekg'ama khama,
nxãasega ne gha táá tcgáíá ne cgoa bóò,
a táá tceea ne cgoa kóm,

a táá tcáóa ne cgoa kómá q'áa,
a ne a táá Tíí koe kãbise,

Ra qãèkagu ne ka,
ta ko mée e.

¹⁶ Igaba i gaxao di tcgáían ts'ee-ts'eekg'aièa, bóò i ko khama, naka tceea xao ga hèéthéèa ts'ee-ts'eekg'aièa, kóm i ko khama.

¹⁷ Tseegukar ko birí xao o a ko máá: Kái porofitian hèé naka tchàno khòèan hèéthéèa kò bóò kg'oana, ãe xao ko gaxao bóò sa, igaba i kò táá bóò si, a kò kóm kg'oana ãe xao ko gaxao kóm sa, igaba i kò táá kóm si.

Jeso ba ko xhàrà-kg'aom dis sere-sere sa nxãea tchàno-tchano
(Mk 4:13-20; Lk 8:11-15)

¹⁸ “Ke xao nxãaska komsana xhàrà-kg'aom dis sere-sere sa.

¹⁹ Gane ãe x'aian dim kg'ui ba ko kóm, igaba kómá q'áa me tama nea dàòm qàe koe xhàràèa cgùrian khama ii ne ne e. Gaam cg'ãem *ncèe dxãwa ii ba* ko hàà a hàà gane tcáó koe xhàràèa sa ntcáua tcg'òò ne.

²⁰ A ncèe nxòán hàna qgáí koe xhàràèa nea: ãe kg'ui ba ko kóm ne ko kúúga qãè-tcaoan cgoa hààkagu me ne e,

²¹ igaba ne káá tɔbe ne e, a ko xòm x'aè sèè a hãa. A ãe i ko kg'uim domka xháa ne kana xgàrakuan hàà nem ko qháèsega cg'áé.

²² Cgùrian ãe dxàman koe tcheèa nea kg'ui ba kómam khòè me e, igaba tc'èe-tc'èese zi ncèes kg'òès di zi hèé, naka qguù sa ncànan hèéthéèa kò kg'ui ba xgáè-kg'am, me táá tc'áróan kúrú.

²³ Igaba ãe qãè gómán koe xhàràèa cgùria nea, kg'ui ba ko kóm a kómá q'áa mem ga me e. Tc'áróa nem ko kúrú, 100 q'oro, kana 60 q'oro, kana 30 q'oro ãe ko xhàràèa cgùrian ka,” témé.

Tc'èese tama tsoman dis sere-sere sa

²⁴ Jeso ba ko gaicara c'èes sere-sere sa birí ne a máá: “Nqarikg'ai di x'aia nea khòèem gam dim xhàràem koe qãè cgùrian xhàràem khama ii.

²⁵ Igaba ãe i wèè khòèan x'óma hãa kam kò gam dim cg'òo-kg'ao ba hàà, a hàà gam di maberean xg'aeku koe tc'èese tama tsoman xhàrà, a ba a qòò.

²⁶ “Èè i ko maberean kai, a ko tc'áróan kúrú ka i ko tc'èese tama tsoman qhúí thèé.

²⁷ Xu qãà xu xhàràem koe ko tséé xu hàà q'òò me ba birí a máá: 'X'aigaè, a tsarim xhàràem koe tsi gáé kò qãè cgùrian xhàrà hãa tama? Kháé tc'èese tama tsoma nea nxãaska nda guua?' témé.

²⁸ Me xɔa xu a máá: 'Tiri cg'òo-kg'aoa nea ncèe guùan kúrú,' témé. Xu qãà xu tèè me a máá: 'Kháé tsi ko tc'èe, síí mée xae tshòè e sa?' témé.

²⁹ Me xɔa a máá: 'Èè-èe, tc'èese tama tsoman xao kòò tshòè ne xao gha maberean di tɔbean cgoa xg'ae-xg'ae a q'òè e.

³⁰ Ke guu u naka i xg'ae naka kai, naka i nxãakg'aiga síí khóá di x'aèan hàà. Èè x'aè kar gha khóá-kg'ao xu birí a máá: 'Tc'èese tama tsoman mée xao kg'aia tshòè naka qáé xg'ae, naka i síí dàòè, naka xao nxãaska maberean khóá naka tòóa máàse nquum tirim koe óága,' témé.” tam Jeso ba mée.

Cg'arém cgùrim dis sere-sere sa
(Mk 4:30-32; Lk 13:18-19)

³¹ C'èes sere-sere sam kò gaicara birí ne a máá: “Nqarikg'ai di x'aia nea mosetara *dis hiis* dim cgùrim khama ii, ncèe khòèem kò sèè a gam dim xhàràem koe xhàrà ba.

³² Wèe xu cgùri xu kam cg'áré me e, igaba ìem kò tsòm nem wèe hìian xháràm di ka kaiiam ga me e, a ba a ko hìi sa kùrú, i gha nqarikg'ai di tsaràn hàà gas di nxāan koe nquuan kùrú," témé.

*Péré gāé-gāean dis sere-sere sa
(Lk 13:20-21)*

³³ Gatagam kò c'èes sere-sere sa birí ne a máá: "Nqarikg'ai di x'ai ne péré gāé-gāean khama ii, ncēes ko dxāes khòe sa sèe a kái péréan cgoa xg'ae-xg'ae e, i wèes pérés koe tséé, si gāe," tam méé.

*Diús domkam kò Jeso ba sere-sere zi tséékagu sa
(Mk 4:33-34)*

³⁴ Jeso ba kò wèe gúuan ncēe ga sere-serean cgoa xg'ae zi birí. Táám kò cúí gúu ga gazi cgoa kg'ui, sere-serean tséékagu tamase.

³⁵ Ncēe gúua nem kò kùrú, porofitím kg'uia gúuan gha hàà nxāasega tseegukaguè ka, ncēm kòo máá:
"Sere-sere zi cgoar gha kg'áma Te xgobekg'am,
a gha nqóóm dis tshoa-tshoas koe guu a
chómsea zi gúu zi birí ne,"
témé ka.

Tc'ēese tama tsoman dis sere-seres ko nxāe sa

³⁶ Jeso ba kò nxāaska xg'ae zi guu a ba a nquum q'oo koe tcāà. Xu Gam di xu xgaa-xgaa-se-kg'ao xu hàà cgae Me a máá: "Biría tchāno-tchano xae e xháràm koe tc'ēese tama tsoman dis sere-seres ka," témé.

³⁷ Me xqa xu a máá: "Gaam ìem qāè cgùrian xhàrà baa Khòem dim Cóa Me e,

³⁸ me xhàrà ba nqóó me e, i qāè cgùrian khòe ne e nqarikg'ai di x'aian di ne, i tc'ēese tama tsoman nxāaska khòe ne e ìe cg'āem di ne ncēe dxāwa ii ba.

³⁹ Me cg'òo-kg'aom ìe xhàrà ana ba dxāwa me e, i khòan di x'aèan kurian chòò-q'oo o, xu khòá-kg'ao xu moengele xu u.

⁴⁰ Ncēe ìe i ko ma tc'ēese tama tsoman q'òea tcg'òòe a ko ma dàdè khamaga i gha kurian chòò-q'oo koe ii:

⁴¹ Khòem dim Cóa ba gha Gam di xu moengele xu tséea tcg'òó, xu gha wèe gúuan ìe ko khòean chibian kùrúkgagan hēe naka cg'āean ko kùrú khòean hēéthēé Gam di x'aian koe q'òea tcg'òó.

⁴² A xu a gha c'eean dim hāém q'oo koe xaoa tcāà ne, ncēe kg'aeen hēe naka gāò xqóan hēéthēé gha hàna koe.

⁴³ Nxāaska ne gha ìe tchāno ne gane ka Xòóm di x'aian koe cáns khama ma x'áà. Gaam ìe tceean úua ba méém kóm."

Nqoana zi sere-sere zi

⁴⁴ "Nqarikg'ai di x'iaia nea qguùs xháràm koe chómmeas khama ii, khòem ko hòò nem ko gaicara chóm sa, a ba a gam di qāè-tcaoaan ka qòò a sí wèean ìem úua ga x'ámágu, a ba a ìem xhàrà ba hàà x'ámá.

⁴⁵ "Gataga i gaicara nqarikg'ai di x'aian x'ámá-kg'aom khama ii, ncēe tcqàko zi nxqá zi ko qaa ba, ncēe kaisa marian ko tc'òà zi.

⁴⁶ A ìem kò c'èes tcqàkos nxqás kaisase kái marian ko tc'òà sa hòò, nem ko qòò a sí wèe gúuan ìem úua x'ámágu, a ba a hàà x'ámá si.

⁴⁷ "Gaicara i nqarikg'ai di x'aian c'uisís khama ii, ncēe ko tshāan q'oo koe tcāàè sa, a wèe x'aù qhàðan qgòó.

⁴⁸ A ìe cg'òeas kò hāa ne xu ko x'aù qgòó-kg'ao xu tchāa koe tshām-kg'ám koe tceea úu si, a xu a sí ntcóó a qāè x'aùan sàà tcāà gāba xu koe, a ìe qāè taman aagu.

⁴⁹ Ncēeta ga i gha hàà ii kurian chòò-q'oo koe. Moengele xu gha hàà a ìe tchāno tama ne ìe tchāno ne xg'aeku koe tcg'òó.

⁵⁰ A xu a gha c'eean dim hāém q'oo koe xaoa tcāà ne, ncēe kg'aeen hēe naka gāò xqóan hēéthēé gha hàna koe," tam méé.

Kaba zi qguu zi hēe naka ncii zi hēéthēé e

⁵¹ Me Jeso tèe xu a máá: "Ncāa xao wèe gúuan ncēe kóma q'āa?" témé. Xu xqa Me a máá: "Èè" témé.

⁵² Me birí xu a máá: "Gaa domkam wèem x'áè xgaa-xgaa-kg'ao ba, ncēe nqarikg'aian di x'aian ka qāèse xgaa-xgaaèa ba, nquum ka q'òòsem khama ii, ncēe ko gam di zi qguu zi kaba zi hēe naka ncii zi hēéthēé gam dim nquum tòóa mááse dim koe tcg'òó, a gam ìi ne khòe ne máa ba.

Jeso ba ko Nasareta koe xguè

(Mk 6:1-6; Lk 4:16-30)

⁵³ Eëm ko Jeso ba ncêe zi sere-sere zi cgoa xg'ara, kam kò gaam qgál ba tcg'oara guu.

⁵⁴ Gam dim x'áé-dxoom koem ko hàà kam ko tshoa-tshoa a gane dim còrè-nquum koe khòè ne xгаа-xгаа, ne khòè ne kaisase are a máá: "Ncêe khòè ba ncêe tc'ëean hêé naka are-aresa zi qari zi hêéthêé nda hòða?"

⁵⁵ A ncêe ba gáé hii xom-kg'aom dim cóám tama baa? A gam ka xòòs di cg'òèa ne gáé Maria tama? A gataga gaam ka qòesea xu gáé Jakoboa xu, Josefaa xu, Simonea xu, Jutasea xu tama xua?

⁵⁶ A gam ka qòese ga zi wèè zia gáé gatá cgoa hãa tama? Kháé ba nxãaska ncêem khòè ba ncêe zi gùù zi wèè zi nda sèèa?" ta ne ma têe.

⁵⁷ Ne bóða xguì Me.

Igabam kò Jeso ba birí ne a máá: "Porofiti ba wèè za ga tcommèam khòè me e, gam dim x'áé-dxoom koe hêé naka gam di x'áéan koe hêéthêé cúú oose," témé.

⁵⁸ A ba a kò gaa koe táá kái zi are-aresa zi tséé zi kúru, gane di dtcòmàn úú tama domka.

14

Johanem tcguù-tcguu-kg'aom dis x'oo sa

(Mk 6:14-29; Lk 9:7-9)

¹ Eëm x'aem kam kò x'aigam Galilea dim Herote ba Jesom ka kóm.

² A ba a gam di ne qàm di ne birí a máá: "Ncêe ba Johanem tcguù-tcguu-kg'ao me e. X'o oan koem têea! Gaa domka i ko ncêe qarian are-aresa zi tséé zi di gam koe kúru," témé.

³ Herote ba kò Johane ba qgóó a qáé, a qáé-nquus koe tcàà mea khama, Herotiasies gam ka káikhoem Filipim dis khòès domka.

⁴ Johane ba kò birí mea a máá: "X'áéan koe tsi kgoara mááè tama, sèè si tsi ga kò hãa sa," tam mééa khama.

⁵ *Gaa domkam* kò Herote ba cg'òo me kg'oana hãa, igabam kò khòè ne q'ád, Johane ba ne kòo porofitim iise sèè khama.

⁶ Igaba Herotem di ábà x'aèan di cáman kas kò Herotiasies ka cóáse sa ntcàà máá ne, a sa a Herote ba kaisase qãè-tcaokagu.

⁷ Me gaises cgoa nqòòkagu si, dùús wèés ès ko dtcàrà sam gha máá si sa.

⁸ Xòòs kas kò qg'áèa xg'ara khamas kò máá: "Johanem tcguù-tcguu-kg'aom dis tcúú sa gábas q'oo koe máá te," témé.

⁹ Me x'aiga ba kaisase tshúù-tcao, igabam kò gaisean èem kò kúrua hãa hêé naka cg'áè-khoe ne hêéthêé domka x'áé sa tcg'òó, mááè sis gha sa.

¹⁰ A ba a *ncòo-kg'ao* ba qáé-nquus koe tsééa úú, síim gha Johanem dis tcúú sa q'áe ka.

¹¹ Si kò gam dis tcúú sa gábas koe óáè a hàà dxàe-coa sa máàè, si kò sèè a xòòs koe úú si.

¹² Xu gam di xu xгаа-xгаа-kg'ao xu hàà a hàà tc'áróa ba sèè a síf kg'ónò. A xu a qòò a síf Jeso ba birí i.

Jeso ba ko 5,000 sa nqáéa ne khòè ne tc'òókagu

(Mk 6:30-44; Lk 9:10-17; Jn 6:1-14)

¹³ Eëm ko Jeso ba ncêe sa kóm kam kò dxòrom cgoa tcg'oa a nqoo-nqoosam qgàim koe qòò a síf cúise hãa. Igaba ès ko xg'ae sa ncêes gùù sa kóm ka ne ko x'áé-dxoo xu koe guu a nqàrè cgoa xùri Me.

¹⁴ Eëm ko Jeso ba tcg'oa kam kò kaisa xg'ae sa bóò si ko xùri Me, Me thòò-xama máá ne a ba a gane di tcùù-khoean kg'òèkagu.

¹⁵ Dqðara i ko qòò ka xu kò xгаа-xгаа-kg'ao xu hàà cgae Me a máá: "Ncêe ba cúia hãam qgáí me e, i ncãa gataga dqða, ke khòè ne qòóa q'aakagu naka ne x'áéa ne koe dibi, naka síf tc'òoan x'ámá mááse," témé.

¹⁶ Me Jeso ba xqa xu a máá: "Qaase tama ia qòò ne gha sa, gaxao c'èe gúúan máá ne naka ne tc'òó," témé.

¹⁷ Xu birí Me a máá: "5 xu pére xu cúú xu xae úúa, naka cam x'au tsara hêéthêé e," témé.

¹⁸ Me máá: "Ncêe koe óága a, Tíí koe," témé.

¹⁹ A ba a khòè ne birí ne dcãan-kg'ai koe ntcóó, Me 5 xu pére xu hêé, naka cam x'au tsara hêéthêé sèè, a nqarikg'ai koe ghùù-kg'ai, a ts'ee-ts'eekg'ai i, a péréan khòá q'aa. A ba a xгаа-xгаа-kg'ao xu máá, xu xгаа-xгаа-kg'ao xu khòè ne máá a.

²⁰ Ne kò wéèa ne ga tc'òó a ne a xg'áà, xu xгаа-xгаа-kg'ao xu èe ncãa tc'òóa qauèan ka 12 xu q'ore xu tcàà, xu cg'òè.

²¹ Eè kò tc'òóa hãa xu di xg'ae-q'ooa ne kò 5,000 khama noo xu khòè xu u, khòè zi hêé naka cóán hêéthêé ko nxará tcàèè tama ne.

Jeso ba ko tshàam tc'amkg'ai koe nàà qōò

(Mk 6:45-52; Jn 6:15-21)

²² Me nxāaska Jeso ba qhāése xгаа-xgaase-kg'ao xu chùì, xu dxòrom q'oo koe tcāà, a c'ēm xòem tshàam dim koe Gam ka tc'āà a qōò, Gam qanega qaù a ko khòè ne di zi xg'ae zi qōòa q'aakagu ka.

²³ Eēm ko xg'ae zi qōòa q'aakagua xg'ara kam kò cúise xàbim koe q'ábà qaò, síim gha còrè ka. Eē i ko dqòa kam kò gaa koe cúise hāa.

²⁴ Igabam kò dxòro ba tshàan nqáè koe hāa, nqōóm ka nqúù ka, a ko tshàan di qhonèan ka ntcāa-ntcāaè, tc'āá ba xu kò q'óá-kg'ama khama.

²⁵ Me Jeso ba q'uu-kg'ai-q'oo ka hàà cgae xu, tshàam tc'amkg'ai koe nàà qōò a.

²⁶ Igaba ēe xu ko xгаа-xgaase-kg'ao xu bóò Mem ko tshàam tc'amkg'ai koe nàà qōò ka xu kò kaisase q'ae, a máá: “Dcausoma me!” témé, a xu a q'áòan ka q'au.

²⁷ Igabam kò Jeso ba qhāése kg'ui cgoa xu a máá: “Tíí Ra a ke xao tòón tcáó! Táá q'ád guu,” témé.

²⁸ Me Petere xqa Me a máá: “X'aiga Tsi Nqari Tseè, Tsáá ga Tsi kò ii ne, birì te nakar tshàam tc'amkg'ai koe síi cgae Tsi,” témé.

²⁹ Me máá: “Hàà,” témé. Me kò nxāaska Petere ba dxòrom koe xōa, a ba a tshàam tc'amkg'ai koe qōò a Jesom koe síi.

³⁰ Igaba ēem ko tc'āá ba bóò kam kò q'áò, a ba a tshoa-tshoa a tshàan ka tòmme, kam ko q'au a máá: “X'aigae, hùì te,” témé.

³¹ Me Jeso ba tshàua ba qhāése tchoanà a qgóó me, a birì me a máá: “Tsáá ncēe cg'aré dtcòman di tsi, dùús domka tsi kò káise tc'ēe-tc'ēesea máá?” témé.

³² Eē tsara ko dxòrom koe q'ábà kam kò gam tc'āá ba téé.

³³ Xu nxāaska ēe kò dxòrom koe hàna xu dqòm Me a máá: “Tseeguan kaga Tsi Nqarim di Tsi Cóa Tsi i,” témé.

Jeso ba ko Genesarete dim nqōóm koe tsàara ne khòè ne qāèkagu

(Mk 6:53-56)

³⁴ Eē xu ko tshàa ba tchoaba ka xu kò Genesarete dim nqōóm koe hàà.

³⁵ Eēm nqōóm di xu khòè xu ko Jeso ba bóòa q'āa ka ne kò kg'uian tsééa úú gaam nqōò ba nxāma-nxāma hāa xu nqōò xu koe, ne wèè ne khòè ne gane di tcii-khoean Gam koe óága,

³⁶ a ne a dtcàrà Me, kg'amaga ne gha Gam dim qgám xgám-kg'am qgóó sa. Ne kò wééa ne ēe ko qgóó Me ne kg'òèkaguè.

15

Nciì kuri di cauan kaia ne khòè ne di i

(Mk 7:1-13)

¹ Xu nxāaska Farasai xu hēè naka x'áè xгаа-xгаа-kg'ao xu hēéthéé Jerusalema koe guu a Jeso ba hàà cgae, a hàà tèè Me a máá:

² “Dùús domka xu ko Tsari xu xгаа-xgaase-kg'ao xu nciì kuri di cauan kaia ne khòè ne di ntcoea máá? Eē xu ko tc'òós cookg'ai koe xu xg'aa tshàu tama ka,” témé.

³ Me Jeso ba xqa xu a máá: “Dùús domka xao ko gaxao igaba gaxao di cauan tc'āà-tc'āa a Nqarim di x'áèan ntcoea máá?”

⁴ Nqari ba ko máá: “Tcom méé tsi saò ba hēè naka saò sa hēéthéé e,' a ko gataga máá: 'Wéem ēe ko xòòm ka kana xòòs ka cg'āése kg'ui ba gha cg'òoè,' témé.

⁵ Igaba xao ko gaxao máá: ‘Khòem kò ko xòò ba kana xòò sa birì a máá: ‘Eēr ga ko hùì cgoa tsia sa, nxāa sa Nqari bar nqòòkagua hāas máàku si i khamar ko hùia tsi ka tààè,’ témé

⁶ ne i qaase tama xòò bam gha tcom sa,' ta xao mééa, a xao a ncēm dàòm ka gaxao di cauan cgoa Nqarim dim kg'ui ba kàà-hùikagua hāa.

⁷ Gaxao qāè khòèan khama ko ma kúrúse xaoè, tseegusem kò ko Isaia porofita gaxao ka, ncēm kò ko Nqarim kg'uia hāa sa nxāe ka a ko máá:

⁸ ‘Ncēe ne khòè ne ko kg'áma ne cgoa tcom Te,

igabaga i gane di tcáòan Tíí koe nqúù u,

⁹ a ne a ko kàà hùise dqòm Te.

Gane di zi xгаа-xгаа zia

x'áè-kg'ám zi khòè ne di zi i khama,'

témé ka,” tam Jeso ba méé.

Gúù zi khòè ne ko kúrú ne cg'uriga zi

(Mk 7:14-23)

¹⁰ A ba a khòè ne Gam koe tciaa óa a birì ne a máá: “Komsana naka tua kóma q'āa.

¹¹ Eē ko kg'áms koe tcāà sa khòè ba cg'uri-cg'uri tama, igaba ēe ko khòem kg'ám koe tcg'oa sa ko khòè ba cg'uri-cg'uris ga si i,” témé.

¹² Xu nxãaska xгаа-xгааse-kg'ao xu hàà cгаа Me a birì Me a máá: “A q'ana Tsia, Farasai xua kò xg'aia hà sa, ncêes guù sa xu kò kóm ka?” témé.

¹³ Me xoa xu a máá: “Wêém hìm Tirim Xõòm nqarikg'ai dim xhàrà tama ba gha q'òea tcg'òòè tòbea ba cгаа.

¹⁴ Guu xu! Káà-tcgáí xu tcéè-tcuì-kg'ao xu u, káà-tcgáí ne khòè ne di xu ke. Káà-tcgáím khòèm kò c'èem khòèm káà-tcgáí ba tcéè-tcuì ne tsara gha wéa tsara ga hám q'oo koe cg'áea tcáà,” tam méé.

¹⁵ Me Petere xoa Me a máá: “Ncêes sere-seres ka biria tchàno-tchano xae e,” témé.

¹⁶ A ba a máá: “Qanega xao gáé kóm q'áa tama?”

¹⁷ Bòò tama xao gáé hà, dùús wéés èe ko kg'áms koe tcáà sa ko ncáas koe qòò, a sa a sí tc'áróm koe tcg'oa sa?

¹⁸ Igaba èe kg'áms koe guu a tcg'oara hà sa tcáós koe guua, si ko nxãa sa khòè ba cg'uri-cg'uri.

¹⁹ Tcáós koe i ko cg'áè tc'èean guu a tcg'oa khama, cg'òokuan hêé, cg'áràn hêé, xóe cgoakuan hêé, ts'àan hêé, tshuù-ntcòakagakuan hêé, naka cóèkuan hêéthéé e.

²⁰ Ncêea gazi guù zi khòè ba ko cg'uri-cg'uri zi zi i, igaba cg'uriga tshàuan cгаа tc'òò sa khòè ba cg'uri-cg'uri tama,” tam méé.

Khòès di dtcòma ne

(Mk 7:24-30)

²¹ Èem gqáím koem ko Jeso ba guu kam kò Ture hêé naka Sitone hêéthéé dim nqòóm koe qòò.

²² Kas kò gaa x'àe kaga Kanana dis khòès gaam xg'aekum di sa hàà cгаа Me, a sa a q'au a máá: “X'aiga Tsi Nqari Tseè, Dafitem ka tsg'oose-coa Tseè, thòò-xama máá te, tiris cóá sa ko kaisase dxáwa tc'èean ka xgàè èe,” témé.

²³ Me Jeso ba táá c'èem kg'uim ga ba xoa si. Xu Gam di xu xгаа-xгааse-kg'ao xu hàà dtcàrà Me, a máá: “Birì si nakas qòò, q'auas ko xùri xae e ke,” témé.

²⁴ Me xoa a máá: “Iseraele di ne khòè ne ncêe hòrà ghùuan khama ii ne koe cúíga Ra tséea óáea hà,” témé.

²⁵ Si khòè sa hàà, a cookg'aia ba koe qúrùa sa cгаа qom a máá: “X'aigaè, hù te,” témé.

²⁶ Me xoa si a máá: “Qàè tama ia cóán di péréan gha sèe a haghuan xaoa mááe sa,” témé.

²⁷ Si máá: “Èè X'aigaè, igaba i ko haghuan igaba qàmà-coa zi péréan di zi q'òòsean di tafolien koe ko guu a tchèè zi tc'òò na,” témé.

²⁸ Me nxãaska Jeso ba xoa si a máá: “Khòè seè, kaisa dtcòman si úúa! Èè si ko ma tc'èe khamaga ma méé i kúrùse,” témé. Si kò gas dis cóá sa gaam x'àem èem kaga qàè.

Jeso ba ko kái ne khòè ne qàèkagu

²⁹ Me Jeso ba èe koe guu a Galilea dim tshàm qàe koe sí, a ba a xàbi ba q'ábà qàò a sí ntcòò gaa koe.

³⁰ Zi kái zi xg'ae zi hàà cгаа Me a óá ts'íko ne hêé naka káà tcgáí ne hêé, naka nqoara ne hêé naka kg'ui tama ne hêé naka kái ne c'èe ne hêéthéé e, a ne a hàà nqàrè-kg'ama ba koe xòo ne, Me qàèkagu ne.

³¹ Ne khòè ne are, èe ne ko kg'ui tama ne khòè ne bòò ne ko kg'ui ka, naka èe nqoara hàà ne hêé ne ko qàè ka, naka èe ts'íko ne hêé ne ko qòò ka, naka èe káà tcgáí ne kò bòò ka hêéthéé e. Ka ne ko Iseraele dim Nqari ba dqom.

Jeso ba ko 4,000 sa nqáea ne khòè ne tc'òókagu

(Mk 8:1-10)

³² Me Jeso ba Gam di xu xгаа-xгааse-kg'ao xu tciaa óá a máá: “Ncêe ne khòè ner ko thòò-xama máá, ncêeska ne nqoana cáman Tíi cгаа hàà khama, a tc'òò ne gha guù ga úú tama, Ra xàbà ne hàase dibikagua ne tc'èe tama, hêé ne gha a dàòan q'oo koe qgaè-kg'ai a cg'áe khama,” tam méé.

³³ Xu Gam di xu xгаа-xгааse-kg'ao xu xoa Me a máá: “Ncêem tchàa-xgòóm koe xae gha ndaa koe tc'òòa péréan hòò, a ncêeta noos xg'ae sa tc'òókagu?” témé.

³⁴ Me Jeso ba tèè xu a máá: “Nta noo péréan xao úúa?” témé. Xu máá: “7 péréan hêé naka cg'orò x'àu-coan hêéthéé e,” témé.

³⁵ Me xg'ae sa birì si gómán-kg'ai koe ntcòò.

³⁶ Me gaxu péré xu 7 xu hêé naka x'àuan hêéthéé sèe, a ba a Nqari ba qàè-tcoa máá xg'ara, a khóá q'aa a, a xгаа-xгааse-kg'ao xu màa a, xu xгаа-xгааse-kg'ao xu khòè ne máa a.

³⁷ Ne wéea ne ga tc'òò a ne a xg'áa, gaa koe guus ka xu kò xгаа-xгааse-kg'ao xu èe kò qaùan ka 7 zi q'ore zi tcana cg'òè-cg'oe.

³⁸ Khòè ne èe kò tc'òò nea kò 4,000 ne e, khòè zi hêé naka cóán hêéthéé kò nxará tcáàè tama ne.

³⁹ Me kò khòè ne dìbikagu, a ba a dxòrom koe tcàa a Magatane dim nqòòm koe qòò.

16

Farasai xu hêé naka Saduke xu hêéthêé ko x'ái sa qaa
(Mk 8:11-13; Lk 12:54-56)

¹ Xu kò Farasai xu hêé naka Saduke xu hêéthêé xu hàà cgae Me, a qgóó Me xu gha qgáian xu kòo qaa khama dtcàr a Me, *are-aresas* x'áís nqarikg'ai di sam gha x'ái xu sa.

² Me xqa xu a máá: ["Dqòara i kò hãa ne tu ko máá: 'Nqarikg'ai ne ncoà a, khamam gha q'uu dim cárn ba qãe me e,' témé,

³ a ncêe ntcùúkg'ai cgoa kò ii ne tu ko máá: 'Nqarikg'ai ne ncoà a, a ntcúu u, khama i gha ncêe cárn ka tuu-c'òòan hàna,' témé. Nqarikg'ai di bòòse-q'ooan nxàea kabian tu q'ana hãa, ka tu gáé cuiskaga ncêem x'aem ka ko kúrúse zi x'ái zi kgoana naka nxàea kabia hãa tite?]

⁴ Qhàòs ncêe cg'ãe cau, a cg'árà di sa ko *are-aresas* x'ái sa qaa. Igabas cúis x'áís ga sa x'áíèa hãa tite, Jonam dis x'áís cúis oose," tam Jeso ba méé. A ba a nxàaska guu ne a qòò.

Farasai xu hêé naka Saduke xu hêéthêé di pére gãé-gãea ne
(Mk 8:14-21)

⁵ Eë xu ko xгаа-xgaase-kg'ao xu tshàa ba tchoaba ka xu kò pérean sèé c'urúa hãa.

⁶ Me Jeso ba birí xu a máá: "Q'ãa méé xao, naka xaoa kòresea hãa Farasai xu hêé naka Saduke xu hêéthêé di pére gãé-gãean koe," témé.

⁷ Xu nxàaska kg'ui cgoaku a máá: "Ncãa xae táá pérean cgoa hàà," témé.

⁸ Igabam kò Jeso ba *Gaxu di kg'ui*an q'ana hãase birí xu a máá: "Gaxao ncêe cg'áré dtcòman úúa xaoè, dùús domka xao ko pérean xao úú tamas ka kg'ui cgoakua máá?

⁹ Qanega xao gáé bóòa q'ãa tama? A tc'êe-tc'êese tama xaoa 5 xu pére xu ncêe Ra kò 5,000 ne khòè ne khòá q'aa máá xu, naka nta noo q'ore zi xao kò tcana cg'oè-cg'oe sa?

¹⁰ Kana xaoa tc'êe-tc'êese tama 7 xu pére xu ka, 4,000 ne khòè ne koe, naka nta noo zi q'ore zi xao ko tcana cg'oè-cg'oe sa?

¹¹ Dùúska xao bóòa q'ãa tama, pérean kar kg'ui cgoa xao o tama sa? Igaba méé xao Farasai xu hêé naka Saduke xu hêéthêé di pére gãé-gãean koe kòresea," tam méé.

¹² Xu nxàaska kóma q'ãa, pére gãé-gãean koe méé xu kòresea sam nxàe tama sa, igaba Farasai xu hêé naka Saduke xu hêéthêé di xгаа-xgaan koe e sa.

Jeso ba ko Jerusalema koe qòò (16:13–20:34)

Petere ba ko Jesom koe nxàese
(Mk 8:27-30; Lk 9:18-21)

¹³ Eëm ko Jeso ba Kaesarea Filipi ta ko ma tciiem nqòòm koe hàà kam kò Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu tèe a máá: "Khòem òm Coám ka ne ko khòè ne máá díí Me e, témé?" ta méé.

¹⁴ Xu xqa a máá: "C'êe ne ko máá: Johane Tsi tcguu-tcguu-kg'ao Tsi i," témé, ne ko c'êe ne máá: "Elija Tsi i," témé, ne ko c'êe ne qanega máá: "Jeremia Tsi i kana porofiti xu ka c'êe Tsi i," témé.

¹⁵ Me máá: "Kháé xao ko gaxao nta méé, díí Raa, ta xao ko méé?" témé.

¹⁶ Me Simone Petere ba xqa Me a máá: "Tsáá Tsia *nqòòkaguèa* Tsi Kreste Tsi i, kg'òèam Nqarim di Tsi Cóá Tsi," témé.

¹⁷ Me Jeso ba xqa me a máá: "Ts'ee-ts'ee-kg'àièa tsia tsáá Simone tsi, Jonam di tsi cóá tsi, ncêe sa tsi khòèan ka x'áíèa tama, igaba tirim Xòòm nqarikg'ai koe hànam ka a khama.

¹⁸ Ra ko Tíí birí tsi a ko máá, Petere tsi i, témé, ra gha Tiris kereke sa ncêes nxòás tc'amkg'ai koe tshào, i dxāwam di qarian ga tàà si tite.

¹⁹ Xgobekg'aman nqarikg'ai di x'aian dir gha màà tsi, si gha wèés gúús èe tsi ko nqòòmkg'ai koe qáé sa nqarikg'ai koe qáèèa hãa, si gha wèés gúús èe tsi ko nqòòmkg'ai koe kgoara sa nqarikg'ai koe kgoaraèa hãa," tam méé.

²⁰ A ba a nxàaska Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu qarika x'áè a máá, táá méé xu cúí khòè ga birí Kreste Me e sa, témé.

Jeso ba ko Gam di xgàrasean hêé naka Gam di x'ooan hêéthêé ka kg'ui
(Mk 8:31-9:1; Lk 9:22-27)

²¹ Jeso ba kò èem x'aem koe guu a Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu tshoa-tshoa a x'ái, Jerusalema koe méém qòò sa, naka síí kaia xu hêé, naka kaia xu peresiti xu hêé, naka x'áè xгаа-xгаа-kg'ao xu ka hêéthêé thòò-thòòè sa, naka baa cg'òòè, naka baa nqoana òm cárn ka x'ooan koe ghùè.

²² Me Petere ba sèèa tcg'òó Me, a tshoa-tshoa a dqàè Me a máá: "Cuiskaga a, X'aigaè, ncêes gúú sa cuiskaga Tsáá koe kúrúse tite!" témé.

²³ Igabam kò Jeso ba kabise a Petere ba birí a máá: “Tíí koe tcg’oa, satanaè, Tiri tsi qae-kg’ao tsi i, Nqarim di zi guú zi koe tsi tc’èea tsi tcàà tama ke, igaba tsi khòèan di zi guú zi koe tcàà tc’èea,” témé.

²⁴ Me nxãaska Jeso ba Gam di xu xгаа-xgaase-kg’ao xu birí a máá: “Ncèè c’èem khòèm kò xùri Te kg’oana ne méém bóàa xguise naka baa gam dim xgàu hii ba dcéé naka xùri Te.

²⁵ Diim wèém èe gaam dis kg’òè sa qgóóa qari kg’oana bas gha aaguse cgae, igaba diim wèém èe ko Tíí domka gaam dis kg’òès ka aaguse cgaeè, ba gha hòò si khama.

²⁶ Dùús ka ba gha khòè ba kháè kabisea mááè, ncèè wèém nqóó bam kòò hòò, a ba a gaam dis kg’òès ka aaguse cgaeè ne, kana ba gha khòè ba gaam di kg’òèan téé-q’oo koe dùútsa guú sa tcg’óó a máá?

²⁷ Xòòm dim x’áàm koe hànasem gha Khòèm dim Cóa ba Gam di xu moengele xu cgoa hàà khama, a ba a gha wèém khòè ba èem kúrúa hãa zi tséé zi koe guu a suruta.

²⁸ Tseegua ner ko birí tu u: Ncèè koe téé-tèe ne ka c’èea ne x’ooan xàma hãa tite, Khòèm dim Cóa ba ne bóò, Me Gam di x’aian koe hãase hàà tama cookg’ai koe,” tam méé.

17

Jesom di bóòse-q’ooa ne ko kabise a táá

(Mk 9:2-13; Lk 9:28-36)

¹ 6 cãmán qãá q’oo koem kò Jeso ba Petere ba hëé, naka Jakobo ba hëé, naka gam ka qòesem Johane ba hëéthëé xu sée, a kaiam xàbi ba q’ábà qaò cgoa xu, xu gaa koe síí cúia hãa.

² Gaxu cookg’ai koe i kò bóòse-q’ooa ba kabise a táá, i kg’áia ba cãmns khama ma tcàà, i Gam di qgáian x’áàm khama ma q’úú.

³ Ka tsara kò gaa x’áè kaga Moshe ba hëé naka Elija ba hëéthëé tsara gaxu ka bóòè, a ko Jesom cgoa kg’ui.

⁴ Me Petere ba Jeso ba birí a máá: “X’aigaè, qãès guú si i ncèè koe xae hãa sa. Ncèè tc’èe Tsi kòò ne, ra gha nqoana nquu xu ncèè koe tshàò, me gha c’èe ba Tsari ii, me c’èe ba Moshem di, me gha c’èe ba Elijam di,” tam méé.

⁵ Eëm qanega hãa a ko kg’ui kas kò kúúga x’áàkos túú-c’òò sa qàbia tcàà xu. Me kò gaa x’áè kaga kg’ui ba túú-c’òòs q’oo koe tcg’oa a máá: “Ncèè ba Tirim Cóa Me e, ncàma Raa ba, Gaam kar kaisase qãè-tcaoa hãa. Komsana Me,” témé.

⁶ Eè xu ko xгаа-xgaase-kg’ao xu ncèès guú sa kóm ka xu kò kg’áia xu cgoa gómankg’ai koe cg’áé, a xu a kaisase q’ae.

⁷ Igabam kò Jeso ba hàà a qgóó xu a máá: “Tèea xao téé, naka táá q’áò guu,” témé.

⁸ Eè xu ko ghù-i-kg’ai ka xu kò táá cúí khòè ga hòò, Jesom cúim oose.

⁹ Eè xu ko xàbim koe xãa kam kò Jeso ba x’áè xu a máá: “Táá cúí khòè ga èe xao bóòà hãa sa birí guu, nakam nxãakg’aiga Khòèm dim Cóa ba x’ooan koe síí tée,” témé.

¹⁰ Xu xгаа-xgaase-kg’ao xu tèè Me a máá: “Dùús domka xu ko nxãaska x’áè xгаа-xгаа-kg’ao xu máá, Elija ba méém kg’aia hàà, téméa máá?” témé.

¹¹ Me Jeso ba xqà xu a máá: “Tseeguan kagam gha Elija ba hàà, a hàà wèé zi guú zi kg’òònò,

¹² igabar ko birí xao o a ko máá: Elija ba ncúisega hààraa, igabaga ne kò bóòà q’ãa me tama, a kò wèé zi guú zi tc’èe ne kò ko zi kúrú cgae me. Gaam dàòm cúim kagam ko Khòèm dim Cóa ba hàà tshàù q’ooa ne koe xgàraè,” tam méé.

¹³ Xu nxãaska xгаа-xgaase-kg’ao xu kómá q’ãa, Johanem tcguù-tcguu-kg’aom kam ko kg’ui sa.

Jeso ba ko dxãwa tc’èean ka tcãàèam cóá ba kg’òèkagu

(Mk 9:14-29; Lk 9:37-43a)

¹⁴ Eè xu ko xg’aes koe hàà, kam kò c’èem khòè ba Jesom koe hàà, a ba a hàà cookg’aia ba koe qom,

¹⁵ a máá: “X’aigaè, thòò-xama máá tirim cóá ba, x’óóa qae dis tcii sam úúa, a ko kaisase xgàrase, a ko kái-kg’aie c’èean hëé naka tshàan hëéthëé q’oo koe cg’áéa tcàà ke.

¹⁶ Ra Tsari xu xгаа-xgaase-kg’ao xu koe óága mea, igaba xu kò kg’òèkagua ba ka tààè,” tam méé.

¹⁷ Me Jeso ba xqà me a máá: “Oo, tsóágase dtcòm úú tamas qhàò sa gáé ncèe sa, a cg’àè tc’èe sa! Nta noo x’áèa ne Ra gha gatú cgoa hãa! Nta noose Ra gha qáò-tcaoa máá tu u! Ncèè koe óá me, Tíí koe!” témé.

¹⁸ Me Jeso ba dxãwa tc’èean dqàè, i gam cóám koe tcg’oa, me gam x’aèm koe ga guu a qãè.

¹⁹ Nxãaska xu kò xгаа-xgaase-kg’ao xu Jeso ba dxúukg’ai koe séèa tcg’óò, a tèè Me a máá: “Dùús domka xae kò tààè, a táá xhãiaгу u?” témé.

²⁰ Me xqà xu a máá: “Cg’áré dtcòmnan xao úúa hãa domka a. Tseeguan kar ko birí xao o, a ko máá: Dtcòmnan xao kò úúa mosetara dis hiis dim tc’ubim khama noo o, ne xao gha ncèem

xàbì ba bìrì a máá: ‘Ncēe koe tcg’oa naka ēe síí hāa koe síí,’ témé, nem gha tcg’oa. Cúí gùú ga tàà xaoa hāa tite.

²¹ [Igaba i ncēeta iian tcg’oa tama, igaba còrèan hēé naka tc’òoan carasean ka hēéthēé cúíga i ko kúrúse,]” témé.

Jeso ba ko gaia Gam dis x’oos ka kg’ui

(Mk 9:30-32; Lk 9:43b-45)

²² Eē xu ko Galilea koe hààraa xg’ae kam kò Jeso ba bìrì xu a máá: “Khòem dim Cóa ba gha hàà khòe ne tshàu q’oo koe tcāàe,

²³ ne gha cg’òo Me, Me gha nqoana dim cáín ka x’óoan koe ghùuè,” témé. Xu kò xgaa-xgaase-kg’ao xu kaisase tshúú-tcao.

Tempelem ko tcg’óoa máàe maria ne

²⁴ Eē xu ko Jeso ba hēé naka Gam di xu xgaa-xgaase-kg’ao xu hēéthēé xu Kaperenaume koe tcāà ka xu kò tempelem di xu mari xg’ae-xg’ae-kg’ao xu Peterem koe hàà a tēe me a máá: “Gaxao dim xgaa-xgaa-kg’ao ba gáem tempelem di marian tcg’óo tama?” témé.

²⁵ Me xq̄a a máá: “Eè, tcg’òo om ko,” témé.

Eēm ko Petere nquum q’oo koe tcāà, kam kò Jeso ba tc’āà a kg’ui cgoa me a máá: “Nta tsi ko ma tc’ēe, Simonee? Díín koe xu ko nq’óoan di xu x’aiga xu marian sée? X’áé-kg’ao ne koea kana c’ēe ne koea?” ta méé.

²⁶ Me Petere xq̄a a máá: “C’ēe ne koe e,” témé. Me Jeso ba bìrì me a máá: “Nxāaska ne x’áé-kg’ao ne kgoarasea.

²⁷ Gatà i ii igaba méé xae táá ghāa xu guu, ke tshàam koe q’òo naka x’au qg’óo cgoa dim d’uú ba síí tcāà, naka tc’āà dim x’au qg’óo tsi ko ba sée, naka kg’áma ba kgoà, kaiam mari ba tsí gha hòo ke. Sée me naka síí mari xg’ae-xg’ae-kg’ao xu máà me, Tíí hēé naka tsáá hēéthēé tsam di suruta iise,” tam méé.

18

Nqarikg’ai di x’aian koe kaisase kaia ba

(Mk 9:33-37; Lk 9:46-48)

¹ Eēm x’aem ka xu kò xgaa-xgaase-kg’ao xu Jesom koe hàà a tēe Me a máá: “Díina nqarikg’ai di x’aian koe kaia?” témé.

² Me cg’arém cóa ba Gam koe tciaa óa, a hàà xg’ae kua xu koe tòo me,

³ a máá: “Tseegua ner ko bìrì xao o: Kábise xao kò a cóán khama ii tama, ne xao cuiskaga nqarikg’ai di x’aian koe tcāà tite.

⁴ Gaa domkagam gha wèem ēe ko ncēe cóám khama ma cg’aré-cg’arese ba nqarikg’ai di x’aian koe kaia ba ii.

⁵ Díim wèem ēe ko ncēeta iim cóa ba Tiri cg’òean koe qāèse hààkagu ba ko Tíí tc’aróga qāèse hààkagu.

Chìbi kúrúaguku sa

(Mk 9:42-48; Lk 17:1-2)

⁶ “Igabaga díim wèem ēe ko ncēe ne cg’aré ne ncēe ko Tíí koe dtcòm ne ka c’ēe ba chìbian kúrúagum ka i gha qāè ii, gáí cgoa dis nx’ás kaias kòo qg’áa ba koe qáéa tòòe, me tshàam ka nqāaka xaoa tcāàe, a tómmè ne.

⁷ Haò, cg’āè i gha ii nq’óom koe, gùú zi ncēe ko khòean chìbian kúrúaguku zi ka! Eēta ii zi gùú zi méé zi hàà, igabaga haò, cg’āè i gha ii, khòem ēe zi ko gaa zi gùú zi gam koe guu a hààm ka.

⁸ “Ncēè tsarim tshàu ba kana tsarim nqàrèem kò ko chìbi kúrúaguku tsi ne méé tsi q’āea tcg’òo naka aagu me. Qāèa i gha máá tsi, nq̄ara hāase kana ts’íkose tsi gha kg’òean koe tcāà ne, cáín tshàu kana cáín nqàrèse ch’òo tama c’eean koe xaoa tcāàean ka khama.

⁹ “A ncēè tsarim tcg’áim kò ko chìbian kúrúaguku tsi ne, hobeá tcg’òo naka aagu me. Qāè i gha máá tsia, káá tcg’áise tsi gha kg’òean koe tcāà sa, cáín tcg’ái úúase ch’òo tamas c’ees dxāwam dis koe xaoa tcāàean ka ke.

Hòara hāas ghùus dis sere-sere sa

(Lk 15:3-7)

¹⁰ “Q’ana méé tu hāa naka táá ncēe ne cg’aré ne ka c’ēea ne ga cg’āa-cg’ana iise bóo guu. Bìrì tu ur ko a ko máá: gane di xu moengele xu nqarikg’ai koe hāa xu ko Abom nqarikg’ai koe hàna ba wèe x’ae ka bóo ke.

¹¹ [Khòem dim Cóa ba hààraa, hààm gha hòara ne kgoara ka.]

¹² “Nta tu ko ma tc’ēe? Ncēè khòem kò 100 zi ghùu zi úúa, si gazi xg’ae koe cúí sa hòà, ne ba cuiskaga ēe zi 99 zi xàbian koe guu naka ēe hòara hāa sa síí qaa tite?”

¹³ A ncèè hòò sim kòò ne, tseegua ner ko birí tu u a ko máá: Kaisasem gha gaas ães cúis domka qãè-tcao, hòà ta ga hãa zi 99 zi nqáéa hãase.

¹⁴ Gatà iim dàòm cúim kam gatu dim Xòòm nqarikg'ai koe hàna ba tc'èe tama, ãe cg'aré ne ka i gha cúia ne ga kaàkaguè sa.

Tsáá qõem ncèe ko chìbian kúrú máá tsi ba

¹⁵ "Ncèè tsáá qõem kò chìbian kúrú cgae tsia ne méé tsi síi cgae me, naka dqàè me cam tsao ii koe, a ncèè komsana tsim kò ko ne tsi ncãa tsáá qõe ba gaicara hòòà mááse.

¹⁶ Igabam kò komsana tsi tama ne méé tsi cúu kana cam khòèan cgoa síi cgae me. *Ncèes gúù sa tsi kò kúrú ne tsi ko Nqarim di zi Tcgãya zi ko nxàe sa kúrú ncèe ko máá: 'Cám kana nqoana khòèan kò c'èes gúù sa nxàe tseegukagu ne i gha wèè khòèan ga tseeguan bóòà hãa,' témé sa.*

¹⁷ A ncèè komsana ne tamam kò hãa ne méé tsi kerekes dis xg'aes di ne koe síi naka birí ne. A ncèè kerekes di ne nem kò komsana tama ne méé tsi tãám nqòóm dim khòèm khama ma qgóó me, kana mari xg'ae-xg'ae-kg'aom khama ma.

¹⁸ "Tseegua ner ko birí tu u a ko máá: Dùús wèés ãe tu gha nqòómkg'ai koe qáé sa gha nqarikg'ai koe qáéèa hãa. Si gha gatà dùús wèés ãe tu gha nqòómkg'ai koe kgoara sa nqarikg'ai koe kgoaraèa hãa.

¹⁹ "Gaicara Ra ko [tseeguan] birí tu u a ko máá: A ncèè gatu ka cam tsara kò nqòómkg'ai koe c'èes gúús dtcàrà koe dtcòmkuia ne, ne tsara gha Abom nqarikg'ai koe hànam ka kúrú mááé si.

²⁰ Nda koe ga igaba cam kana nqoana khòèan kòò tirim cg'òèm cgoa xg'aea hãa, ner gaa koe gane xg'aeku koe hàna," tam méé.

Cgómku úú tamam qãàm dis sere-sere sa

²¹ Me nxãaska Petere ba Jesom koe hàà a tèè Me a máá: "X'aigàè, nta noo q'oro ba gha tíi qõe ba chìbian kúrú cgae te, ra chìbia ba qgóóa máá me, 7 q'oroa gáé?" témé.

²² Me Jeso ba xqa me a máá: "Birí tsir ko: 7 q'oro ka tamase, igaba 70 zi 7 zi i.

²³ "Gaa domka i nqarikg'ai di x'aian x'aigam cgoa ko nxárá xg'aèè, ãe ko gam di ne qãà ne cgoa xg'ae a ntcóò a ãe ne cgòbè cgae mea zi gúù zi nxàe cgoa ne ba.

²⁴ Eëm ko tshoa-tshoa a ko gatà hêè kagam kò khòèm 10 cãan marian di kò cgòbè cgae mea ba gam koe óáè.

²⁵ Surutaa ba kam kò ko tààè khamam kò x'aiga ba x'áè sa tcg'òó, gabá hêè naka gam dis khòè sa hêè naka cóáa khara hêè naka wèè gúúan ãem úúa hãa hêéthéè méé i x'amáguè, nakam suruta kãbiè sa.

²⁶ Me qãà ba cookg'aia ba koe qom, a còrè me a máá: 'X'aigàè, qáò-tcaoa máá te, wèè gúúa ner gha suruta kãbi ke,' témé.

²⁷ Me ãem qãàm dim x'aiga ba thòò-xama máá me, a kgoara me, a chìbia ba qgóóa máá me.

²⁸ "Igabaga ãem ko gaam qãà ba tcg'oa, kam kò c'èem qãàm cg'aré mari-coan kò cgòbè cgae mea ba hòò. A ntcàù me, a tshoa-tshoa a chúú-chuu me, a máá: 'Cgòbè cgae tea tsias gúù sa suruta kãbi,' témé.

²⁹ Me gam ka c'èe ba qom a dtcàrà me a máá: 'Qáò-tcaoa máá te, surutar gha kãbi tsi ke,' témé.

³⁰ Gabagam ko xguì, a ba a qòò a síi kúrú me khòè ba qáé-nqus koe tcãàè, a nxãakg'aiga síi suruta kãbi me.

³¹ "Eè xu ko c'èe xu qãà xu ãe kúrúsea sa bóò ka xu kò kaisase tshúù-tcao, a xu a síi gaxu dim x'aiga ba birí wèè zi gúù zi ãe kúrúsea zi.

³² Me nxãaska x'aiga ba qãà ba tciia tcãà a máá: 'Tsáá qãà tsi cg'ãè cau tsi, wèè chìbia tsi ãe gar kò qgóóa máá tsia, dtcàrà tea tsi kò hãa domka.

³³ Qaase tama i gáé kò hãa, thòò-xama-máákuan tsi ga tsáá ka c'èem koe úú sa, ncèer kò ma thòò-xama máá tsia khamaga ma?' témé.

³⁴ Me xgòàm hãa khama gam ka q'òòse ba síi qáé-nqus koe tcãà me, me kaisase thòò-thòòè, a síi nxãakg'aiga suruta kãbi wéèan ãem kò cgòbèa a.

³⁵ "Ncèea tirim Xòòm nqarikg'ai dim gha thèè gatu koe kúrús ga si i, ncèè gatu ka c'èem wéem kò gam ka qõese ba wèè tcáóa ba cgoa qgóóa máá tama ne," tam Jeso ba méé.

19

*Aagukus khòè khara di sa
(Mk 10:1-12)*

¹ Eëm ko Jeso ba ncèe zi gúù zi kg'uaia xg'ara kam kò Galilea koe guu a Jutea koe qòò Jorotane di c'èe xòèan za.

² Zi kò kaia zi xg'ae zi xùri Me, Me gaa koe ga kúrú ne ne qãè.

³ Xu c'êe xu Farasai xu hàà cgae Me, qáé Me xu gha qgáian xu kòo qaa khama a máá: "A x'áèan koe ia kgoaraèa, khòem gha gam dis khòe sa aagu sa c'èes gùus domka?" témé.

⁴ Me xòa a máá: "Nxará ta ga xao gáé hãa, tshoa-tshoas koem Kúru-kg'ao ba khòe ba hée naka khòe sa héeéthéé kúrua hãa sa?" témé.

⁵ A ba a máá: "Gaa domkagam gha khòe ba gam ka xòò ba hée naka xòò sa héeéthéé khara guu a ba a gha gam dis khòes koe t'ámàse, khara gha cúim cgàa ba ii.

⁶ Gaa domka khara cuiskaga cam tite, igabaga khara gha cúim cgàa ba ii. Gaa domka méés táá Nqarim ka xg'ae-xg'aeèa sa khòem ka q'aa-q'aaèe guu.

⁷ Xu tèè Me a máá: "Kháé dùus domka ba kò ko Moshe nxãaska x'áèan tcg'òóa máá, khòem ga gam dis khòe sa q'ara khara hãa dis tcgãya sa máá, a aagu si di i?" témé.

⁸ Me xòa xu a máá: "Gaxao di qari tcúuan domkam kò Moshe ba kgoara máá xao o, gaxao di zi khòe zi xao gha aagu sa. Igabaga i kò tshoa-tshoas koe gatà ii tama.

⁹ Igabar ko birí xao o a ko máá: Dùim wèém èe ko gam dis khòe sa aagu, cg'ará di gùu ka tamase, a ko c'èes khòe sa sèè ba ko cg'arán kúru," ta méé.

¹⁰ Xu xgaa-xgaae-kg'ao xu birí Me a máá: "A ncèè sèèkus kò ncèeta ii ne i qãè e khòe khara gha táá sèèku sa," témé.

¹¹ Me xòa xu a máá: "Wèè khòèan ga cuiskaga ncèe kg'uian kómá q'ãa tite, igaba èe máàè ea ne cúí ne ne e.

¹² Khòe xua hàna khama, cóán àbà tite xu: c'èe xua gatà ma àbàèa, xu c'èe xu khòèan ka gatà ma kúruèa, xu c'èe xu gaxu ka kúruèe ana, nqarikg'ai di x'aian domka. Eè ga kómá q'ãa ba méém kómá q'ãa," témé.

Jeso ba ko cóán ts'ee-ts'ee'kg'ai
(Mk 10:13-16; Lk 18:15-17)

¹³ Nxãaska ne kò cóán Gam koe óá, tshàua bam gha tòò cgae, a còrèa máá a ka. Xu kò xgaa-xgaae-kg'ao xu khòe ne dqàè.

¹⁴ Igabam kò Jeso ba máá: "Cóán guu naka i Tíí koe hàà. Táá xgáè-kg'am m guu! Nqarikg'ai di x'ايا nea gatà ii ne di i ke," témé.

¹⁵ A ba a tshàua ba gane koe tòò, a gaa koe guus ka tcg'oa a qòò.

Qárl-kg'aom qguua ba
(Mk 10:17-31; Lk 18:18-30)

¹⁶ Kam kò gaa x'áè kaga c'èem khòe ba Jesom koe hàà a ba a tèè Me a máá: "Xgaa-xgaa-kg'ao Tsee, dùútsa gùús qãè sa ra gha kúru a nxãasega chòò tamasa kg'òè sa hòò?" témé.

¹⁷ Me birí me a máá: "Dùútsa tsi ko qãèan ka tèè Tea máá? Cúim khòem cúim ga ba qãè Me e. Igaba tsi kò kg'òèan koe tcãà kg'oana ne méé tsi x'áè-kg'ámán qgòóa qari," témé.

¹⁸ Me tèè Me a máá: "Ndaka nea?" témé. Me Jeso ba xòa a máá: "Táá méé tsi cg'òo guu, táá méé tsi cg'ará kúru guu, táá méé tsi ts'ãà guu, táá méé tsi tshúu-ntcòan nxàe guu.

¹⁹ Saò ba hée naka saò sa héeéthéé méé tsi tcom. Tsáá ka c'èe ba ncàm, èe tsi ma ncàmsea khamaga ma," témé.

²⁰ Me gam qárl-kg'ao ba máá: "Wèè x'áè-kg'ámán ncèe gar qgòóa qaria, dùu sa ra qanega tcàoa hãa?" témé.

²¹ Me Jeso ba xòa me a máá: "Ncèè wèè za ga tsi kò tchàno kg'oana ne qòò naka tsia síí wèè zi gùu zi èe tsi úua hãa zi x'ámágu naka tsia èe dxàua ne khòe ne máá, nxãaska tsi gha nqarikg'ai koe qguuan úua. Naka nxãaska hàà xùri Te," tam méé.

²² Eèm ko gaam qárl-kg'ao ba ncèe sa kóm kam kò tshúu-tcaoase qòò, kái zi gùu zim kò úua hãa khama.

²³ Me Jeso ba Gam di xu xgaa-xgaae-kg'ao xu birí a máá: "Tseegua ner ko birí xao o: Qguuam khòem gha nqarikg'ai di x'aian koe tcãà sa kaisase qari si i.

²⁴ A ra a ko gaia máá: Kamelean gha dqààm di kòm-coan koe nquri sa thamka si i, qguuam khòem gha Nqarim di x'aian koe tcãàs ka," témé.

²⁵ Eè xu ko xgaa-xgaae-kg'ao xu ncèe sa kóm ka xu kò kaisase are a xu a tèè a máá: "Kháé ba gha nxãaska díi ba kgoaraèe?" témé.

²⁶ Me Jeso ba bóò xu a máá: "Khòèa ne ko tààè, igabam Nqari ba tààè tama, wèè gùua ne Nqarim koe subu u khama," témé.

²⁷ Me Petere nxãaska xòa Me a máá: "Bòò! Sixaea wèè gùuan ga guua, a ko xùri Tsi. Dùu sa gha kabisea máá xae e?" témé.

²⁸ Me Jeso ba birí xu a máá: "Tseegukar ko birí xao o: kabam nqòóm koe, ncèe Khòem dim Cóán ko x'aian dis ntcòó-q'òos x'áàn dis koe hàà ntcòó, ne xao gha gaxao èe ko xùri Tea hãa xao théè x'aian di zi ntcòó-q'òo zi 12 zi koe síí ntcòó, a xao a gha 12 zi qhàò zi Iseraele di zi bóò a xgàra.

²⁹ Igaba diim wèém ãe Tiri cg'òèan domka x'áéa ba guua ba, kana qõese ga xu, kana qõese ga zi, kana xòòm ga ba, kana xòòs ga sa, kana cóán ga, kana xhàràan ga, nxãa ba gha 100 q'oro ncãe zi gúú zi máàè, a ba a gha chòò tamas kg'òè sa q'òò.

³⁰ Igabaga ne gha kái ne ãe tc'ãà di ne kháóka di ne ii, ne gha ãe kháóka di ne tc'ãà di ne ii," tam méé.

20

Kg'om xhàràan di tséé-kg'aoan di surutaa ne

¹ Nqarikg'ai di x'aia nea xhàrà ba q'òòam khòèm khama ii khama, ncãe ko ntcúúkg'ai cgoa tcg'oa a qòò, a síí khòè xu gam dim kg'om xhàràan koe gha tséé xu qaa ba.

² A ba a dtcòmku cgoa xu, cáman di maria nem gha ko suruta xu sa, a ba a gam dim kg'om xhàràan koe tsééa tcãa xu.

³ A ba a 9 di x'áè ka tcg'oa, a qòò a síí c'ãe xu bóò xu x'ámágu dis qgáís koe téé-tãe, cúí gúú ga kúrú tamase.

⁴ Me bírí xu a máá: "Gaxao igaba méé xao thãé tirim kg'om xhàràan koe síí tséé. Eã tchàno ii sar gha suruta xao o ke," témé.

⁵ Xu qòò. Me gaicara koaba ka hãé naka dqòa tcgai ka hãéthãé tcg'oa a qòò, a síí gatà iis gúús ga sa kúrú.

⁶ Me dqòa ka tcg'oa a qòò, a gaicara c'ãe xu bóò xu tãe. Me tãe xu a máá: "Dúús domka xaoa koabam wèé ba gúú kúrú tamase ncãe koe téé-tãe?" témé.

⁷ Xu xoa me a máá: "Cúí khòè ga tsééan máá xae e tama domka a," témé. Me máá: "Gaxao igaba méé xao tirim kg'om xhàràan koe síí tséé," témé.

⁸ Cáms ko tcãà kam kò kg'om xhàràan ka q'òòse ba tc'ãà-cookg'aim gaxu di ba bírí a máá: "Tséé-kg'ao xu tcii naka suruta xu. Kháóka hààraa xu cgoa tshoa-tshoa naka tc'ãà di xu koe síí chòò," témé.

⁹ Xu tséé-kg'ao xu ãe kò dqòa ka tsééan tshoa-tshoa xu hàà a xu a wèéa xu cáim dim mari ba gábakagué.

¹⁰ Igaba ãe kò tsééan tc'ãà a tshoa-tshoa xu kò hàà surutaè ka xu kò tc'ãe máá, kaisa maria ne xu gha surutaè, ta tc'ãe. Igaba xu kò gaxu igaba wèéa xu ga cáim dim mari ba gábakagué.

¹¹ Eã xu ko gábakagué e ka xu kò tshoa-tshoa a xhàràan ka q'òòsem cgoa mēéku,

¹² a máá: "Khòè xu ncãe kò kháóka tshoa-tshoa xu cúim aoara ba tsééa, igaba tsi kúrú xua xu sixae khama noo, ncãe tsééan di qóman hãé naka cáms ka dàoku sa hãéthãé xáma háa xae," ta xu méé.

¹³ Me xhàràan ka q'òòse ba gaxu ka c'ãe ba xoa a máá: "Khòè tseé, kàa tsi tama ra háa, ka tsam gáé ncãa dtcòmku tama cáman dim marim ka?"

¹⁴ Sée tsari maria ne naka qòò. Kháóka tsééan tshoa-tshoa háam tséé-kg'ao bar tsáá khama ma suruta kg'oana ke.

¹⁵ Kgoarasea tama ra gáé háa, tc'ãer kos gúú sar gha tiri marian cgoa kúrú sa? Kana ba ko tsarim tcgái ba tiri qãé tcáóan domka nxãé te?" ta méé.

¹⁶ Ncãem dàòm ka ne gha tc'ãà di ne kháóka di ne ii, ne gha kháóka di ne tc'ãà di ne ii.

Jeso ba ko gaia Gam di x'ooan ka kg'ui

(Mk 10:32-34; Lk 18:31-34)

¹⁷ Eãm kò Jeso ba Jerusalema koe qòò kam kò Gam di xu xгаа-xгаа-kg'ao xu 12 xu cúia séèa tcg'òò, a dàò q'oo koe bírí xu a máá:

¹⁸ "Bóò, Jerusalema koe xae ko qòò, Me gha Khòèm dim Cóá ba kaia xu peresiti xu hãé naka x'áè xгаа-xгаа-kg'ao xu hãéthãé tshàu q'oo koe tcãàè. Xu gha x'óós koe chíbi-chibi Me.

¹⁹ A xu a gha tãá zi qhàò zi di xu khòè xu tshàu q'oo koe tcãà Me, nxãasega xu gha ncqi Me, a qoa Me, a xgàu Me ka. Igabam gha ngoana dim cáim ka x'ooan koe ghuìè.

Xòòs dis dtcàrà sa

(Mk 10:35-45)

²⁰ Si kò nxãaska Sebetem di tsara cóá tsara ka xòò sa gas di tsara cóá tsara cgoa Gam koe hàà, a sa a qom, a c'ães gúú sa dtcàrà Me.

²¹ Me Jeso ba gas ka máá: "Dúú sa si ko dtcàrà?" témé. Si xoa Me a máá: "Nxàe, tiri tsara cóá tsara gha Tsari x'aian koe Tsáá qàe koe ntcóó sa, me c'ãe ba kg'áo xòèa Tsi koe ntcóó, me c'ãe ba dxàe xòèa Tsi koe ntcóó," tas méé.

²² Me Jeso ba xoa a máá: "Dúú sa tu ko dtcàrà sa tu q'ãa tama. A Tiris kubis kg'áar kos koe tsao ga kg'áa?" ta méé. Tsara máá: "Kg'áa tsam ga," témé.

²³ Me bírí tsara a máá: "Kubis Tiris koe tsao gha kg'áa. Igaba ncãe kg'áo xòèa Te koe hãé naka dxàe xòèa Te koe hãéthãé ntcóóan ka, nxãa nea Tíí ka kúrúè tama, igaba i gane ãe Abom ka kg'ónò máàè ea ne di i," ta méé.

²⁴ Eã xu ko 10 xu ncãe sa kórin ka xu kò ãe tsara khòè qòeku tsara kaisase xgòà cgae.

²⁵ Igabam Jeso ba Gam koe tciaa óa xu a máá: “Q’ana xao hãa, tãá zi qhàò zi di xu x’aiga xu ko gane koe gaxu di qarian x’ái sa, xu ko gane di xu kaia xu gane koe gaxu di qarian tséékagu.

²⁶ Táá méé i gaxao koe gatà ii guu. Igaba diím wèém ãe gha ko gaxao koe kai kg’oana ba, méém gaxao dim tséé-kg’ao ba ii.

²⁷ Naka méém wèém ãe gaxao xg’aeku koe tc’ãà kg’oana ba gaxao dim qãà ba ii,

²⁸ ncēm ma Khòèm dim Cóa ba ma hàà khòè ne ka tsééa máàè tama khama. Igabam hààraa, hààm gha khòè ne tsééa máá ka, a gha hàà kg’òèa ba máà, kái ne khòè nem gha suruta máá, ne kgoaraè ka.

Jeso ba ko kàà tcgái tsara khòè tsara bóokagu

(Mk 10:46-52; Lk 18:35-43)

²⁹ Eè xu ko Jeso ba hēè naka Gam di xu xгаа-xgaase-kg’ao xu hēéthēé Jeriko koe tcg’oa kas kò kaias xg’ae sa xùri Me.

³⁰ Ka tsara kò gaa x’àè kaga cam khòè tsara kàà tcgái tsara dàòm dxùukg’ai koe ntcōe. Eè tsara ko kóm Jesom ko nqáè sa ka tsara kò q’au a máá: “X’aiga Tsi Nqari Tseè, Dafitem ka tsgōose-coa Tseè, thòò-xama máá tsam m!” témé.

³¹ Igabas kò xg’ae sa dqàè tsara a, a máá, nqoo méé tsara, témé, tsara kaisase q’au a máá: “X’aiga Tsi Nqari Tseè, Dafitem ka cóáse Tseè, thòò-xama máá tsam m!” témé.

³² Me kò Jeso ba téé a tcii tsara a, a ba a máá: “Dúú sar gha kúrúa máá tsao o sa tsao ko tc’èe?” ta ma tēè.

³³ Tsara birí Me a máá: “X’aigaè, tcgáia tsam méé i xgobekg’amse sa *tsam ko tc’èe*,” témé.

³⁴ Me Jeso ba thòò-xama máá tsara am ko khama tcgáia tsara qgóó, tsara kúúga bóò, a xùri Me.

Jeso ba Jerusalema koe (21:1–25:46)

21

Jeso ba ko ciian cgoa Jerusalema koe qãèse hààkaguè

(Mk 11:1-11; Lk 19:28-40; Jn 12:12-19)

¹ Eè ne ko Jerusalema koe cúú, a ko Betefage koe hàà, Olife dim xàbim koe, kam kò Jeso ba cam xгаа-xgaase-kg’ao tsara tsééa tcg’óò,

² a birí tsara a, a máá: “Qòò tsao gatsao cgoa q’óá-kg’amkuam x’áém koe, gaa koe tsao gha donghi sa hòò, si qáèsea tēe, donghi-coam cgoa. Kgoara naka Tíi koe óa si.

³ A ncēè c’ēm khòèm kò c’èe guú birí tsao o, ne méé tsao birí me naka máá: ‘X’aiga ba ko qaa khara a,’ témé, nxàaskam gha kúúga guu khara a,” témé.

⁴ Ncēes guú sa kò kúrúse, porofitim ka kò kg’uèa hãas kg’uis gha nxãasegã tseegukaguè ka, ncēè kò máá:

⁵ “Cóás Sione di sa birí naka máá:

‘Bòò, sarim X’aiga ba ko cg’aré-cg’aresease hàà cgae si, a ba a donghi sa qábia hãa, donghi-coam cgoa hàna sa, donghis dim cóa ba,’” ta mēéè sa.

⁶ Tsara xгаа-xgaase-kg’ao tsara qòò, a síi Jesom ko ma x’áè tsara a khama ma kúrú,

⁷ a síi donghi sa óa, donghi-coam cgoa, a tsara a gatsara di qgáian gam koe tcee, Me gaa koe ntcóò.

⁸ Si káís xg’ae sa dàòm q’oo koe gane di qgáian khàrà, ne c’èe ne hian di nxãan xg’ao a ne a dàòm q’oo koe khàrà.

⁹ Si kò xg’aes ãe kò cookg’aia ba koe hēè naka kháóa ba koe hēéthēé hãa sa q’au a máá:

“Hosana, Dafitem ka tsgōose-coa ba!

Ts’ee-ts’ee’g’aièa baa,

Gaam ãe ko X’aigam *Nqarim* di cg’òèan cgoa hàà ba!

Hosana, ãe kaisase tc’amaka hàna ba!”

témé.

¹⁰ Eēm ko Jeso ba Jerusalema koe tcãà kam kò wèém x’áé-dxoo ba nqàrè ka téé a máá: “Ncēe ba dii baa?” témé.

¹¹ Zi xg’ae zi xoa a máá: “Ncēe ba Jeso Me e, porofitim Galilea dim xg’aekum Nasareta dim koe guua hãa ba,” témé.

Jeso ba ko tempelem koe tcãà

(Mk 11:15-19; Lk 19:45-48; Jn 2:13-22)

¹² Me Jeso ba tempelem koe tcãà, a ba a wèè ne ãe kòò tempelem q’oo koe x’ámá, a ko x’ámágu ne xhàiaгу, a ba a kò khòè ne ncēè táá nqòó di marian ko séé a gaan téé-q’oo koe

tempelem di marian khòe ne màa ne di tafolean xùbu, naka gane ãe ko tcíbian x'ámágu ne di ntcóo-q'ooan hêéthêe e,

¹³ a ba a birí ne a máá: "Góásea i hãa a ko máá: 'Tirim nquu ba méém còrèan dim nquu ba ta ma tciíe,' igaba tu gatu ts'aa-kg'ao ne dim nquu ba kúrú mea," témé.

¹⁴ Ne káa tçgái ne hêe naka nqçara ne hêéthêe tempelem koe hàà çgae Me, Me kúrú ne ne qàe.

¹⁵ Igaba ãe xu ko kaia xu peresiti xu hêe naka x'áe xгаа-xгаа-kg'ao xu hêéthêe ko are-aresa zi gúu zi kúrú ko zi bóò, i ko cóan tempelem koe q'au a ko máá: "Hosana, Dafitem ka tsgóose-coam koe," témé ka xu kò xgóá,

¹⁶ a xu a Gam ka máá: "A kóm Tsi ko ncêe cóan ko méés gúu sa?" témé. Me Jeso ba xça a máá: "Èè, qanega xao gáe nxará naka kóm ta ga hãa Nqarim di zi Tçgáya zi koe góásea sa, ncêe ko máá:

'Cóan hêe naka comko cóa-coan hêéthêe
di kg'áman koer dqçman kg'ónò máásea hãa,
ta méé sa?" témé.

¹⁷ A ba a guu xu a x'áe-dxoom ka tchãa koe tçg'oa a Betania koe síi, a gaa koe síi x'òm.

Jeso ba ko faia dis hii sa çgúí

(Mk 11:12-14, 20-24)

¹⁸ Kaisa ntcúukg'ai cgoa, ãem ko x'áe-dxoom koe kabise kam kò xàbàa hãa.

¹⁹ Faia dis hii sam ko dàòm qàe koe bóò kam kò síi çgae sí, a síi cúí gúu ga táa hòò çgae sí, igaba toaran cúí ga a. Kam kò gaas ka máá: "Chòò tamase méé i cúí tc'óo ga sáa koe gaia táa tçg'oa guu!" témé. Si kò faia dis hii sa gaa x'aè kaga nqai.

²⁰ Èè xu ko xгаа-xгаа-kg'ao xu bóò si ka xu kò are, a máá: "Nta sa ko ma faia dis hii sa kúúga nqai?" ta ma tõe.

²¹ Me Jeso ba xça xu a máá: "Tseegukagar ko birí xao o: Dtcòmàn xao kò úúa hãa, a káise tc'èe-tc'èese tama, ne xao cuiskaga faia dis hii koe kúrúseas gúus cúí sa kúrú hãa tite, igaba ãe xao kò ncêem xàbi ba birí a máá: 'Séèa ghùie naka síi tshàm q'oo koe ncemea tcàèè' témé, ne i gha gatá ii.

²² A ncêe dtcòmàn xao kò úúa hãa ne xao gha dùús wéés ãe xao ko còrèan cgoa dtcàrà sa hòò," témé.

Jesom di qarian ka tõe sa

(Mk 11:27-33; Lk 20:1-8)

²³ Jesom ko tempelem koe tcãa ka xu kò kaia xu peresiti xu hêe naka khòe ne di xu kaia xu hêéthêe hàà çgae Me, ãem hãa a ko xгаа-xгаа ka, a xu a máá: "Dùútsa qaris cgoa Tsi ko ncêe zi gúu zi kúrú, i gataga diin ncêe qarian máá Tsia hãa ncêe gúu zi kúrú di i?" témé.

²⁴ Me Jeso ba xça xu a máá: "Tíi igabar gha cúis gúu sa tõe xao o thêe, a ncêe xça ba xao kò máa Te, ner gha Tíi igaba birí xao o dùútsa qaris cgoar ko ncêe zi gúu zi kúrú sa.

²⁵ Tçguu-tçguukuan Johanem dia kò ndaa guua, nqarikg'ai koea kana khòèan koea?" témé.

Xu xóe a tõeku a máá: "'Nqarikg'ai koe e,' ta xae kò ko méé nem gha tõe xae e a máá: 'Dùús domka xaoa kò kháe nxáaska gam koe dtcòmàn tama?' témé.

²⁶ Igaba ncêe: 'Khòèan koe e,' ta xae kò ko méé ne xae ko khòèan bèe. Wéè ne khòe ne ko Johane ba porofitim iise bóò khama," ta xu méé.

²⁷ Xu Jeso ba xça a máá: "C'úúa xae hãa," témé.

Me birí xu a máá: "Nxáaskar Tíi igaba cuiskaga birí xaoa hãa tite dùútsa qaris cgoar ko ncêe zi gúu zi kúrú sa," témé.

Cóá tsara dis sere-sere sa

²⁸ "Nta xao ko ma tc'èe? C'èem khòe ba kò cam cóa tsara úúa. A ba kò tc'ãà dim cóam koe síi, a birí me a máá: 'Tiri cóáe, qòò naka síi ncêe cam ka kg'om xháràm koe tséé,' témé.

²⁹ Me xça me a máá: 'Cuiskaga a,' témé, igabam kò kháoka tc'èea kabi, a ba a qòò.

³⁰ "Me khòe ba cam dim cóam koe síi, a gataga gam ka méé, me xça a máá: 'Qòòr gha àboè,' témé, igabam táa qòò.

³¹ Gatsara ka ndaka ba kòo xòòm ko tc'èe sa kúrú?" tam Jeso ba ma tõe. Xu máá: "Tc'ãà di me e," témé.

Me Jeso ba birí xu a máá: "Tseegukar ko birí xao o: Mari xg'ae-xg'ae-kg'aoan hêe naka çg'árà-kg'ao zi hêéthêea gha Nqarim di x'áan koe gaxao ka tc'ãa a tcãa.

³² Johane ba kò gaxao koe tchànòm dàòm cgoa hàà, xao kò táa gam koe dtcòm, igaba i kò mari xg'ae-xg'ae-kg'aoan hêe naka çg'árà-kg'ao zi hêéthêe gam koe dtcòm. Gataga xao kò ncêes gúu sa bóò, igaba xao kò táa kháoka tc'èea kabi a gam koe dtcòm," témé.

Chòò-kg'oman di xu xhárà-kg'ao xu dis sere-sere sa

(Mk 12:1-12; Lk 20:9-19)

³³ A ba a máá: “C’ées sere-sere sa kóm. C’ēm x’ǎè-kg’ao ba kò hàna, ncēe kò kg’om xhàrà ba xhàràa ba, a ba a kò xhàro ba gaam koe kúrúa nxàma-nxàma, a ba a gōéan ko kúrúem qgái ba hēé naka qáòm nquu ba hééthéé gaa koe tshàò, a ba a xhàrà-kg’ao xu cgòbè me, a c’ēm nqòòm koe qòò.

³⁴ “Eēm ko tc’òoan ko kúrúsem x’ǎè ba cùu kam kò gam di qǎan tsééa úú, xhàrà-kg’ao xu koe, síi xu gha gam di tc’òoan sée ka.

³⁵ Xu kò xhàrà-kg’ao xu gam di qǎan sée, a c’ée ba xg’ám, a c’ée ba cg’òo, a xu a c’ée ba nxǒán cgoa xgàrùbe.

³⁶ “Gaicaram kò c’ée qǎan tsééa úú, kg’aiakan nqáéa hãa a, xu síi gataga hēé e.

³⁷ “Kháókam kò gam dim cóa ba tsééa úú cgae xu, a máá: ‘Tirim cóa ba xu gha tcom a qgóóse,’ témé.

³⁸ Igaba ée xu ko xhàrà-kg’ao xu cóa ba bóò ka xu kò biríku a máá: ‘Ncēe ba gúú zi ka q’òòsem ga me e, ncēe gha ko hàà xhàrà ba q’òò ba, ke hàà naka xae cg’òo me naka gam di x’aian sée,’ témé.

³⁹ Xu kò sée, a kg’om xhàrà ka tchàa koe xaoa tcg’òò me, a cg’òo me.

⁴⁰ “Kháé nxāaska, ēem kòo kg’om xhàrà ka q’òòse ba hàà, ne ba gha ée xu xhàrà-kg’ao xu xhàrà di xu dùu sa kúrú?” tam ma Jeso ba tēé.

⁴¹ Xu birí Me a máá: “Eē xu cg’ǎè kúrú-kg’ao xum gha cg’ǎem dàòm cgoa kaakagu, a ba a gha c’ée xu xhàrà-kg’ao xu kg’om xhàrà ba máá, xu qgóóa máá me, ncēe gha gam di xòéan tc’òoan di máá me xu, tc’ároan ko kúrúse x’ǎèan kòo hàà ne xu,” témé.

⁴² Me Jeso ba gaxu ka máá: “Qanega xao gáé *Nqarim di zi* Tcgāya zi koe nxará tama, ncēe ko máá:

‘Nxǒás ée tshàò-kg’ao xu ka bóòa xguèa hãa sa, kaisase cgáés nxǒá sa kúrúa hãa.

Ncēea X’aigam *Nqarim* ma kúrúa hãa a,

si ncēe sa tcgái-q’ooa ta koe t’òè si i,’

témé zi?

⁴³ “Gaa domkar ko birí xao o, a ko máá: X’aian *Nqarim* dia gha gaxao koe séea tcg’òòè, a ia a gha qhàòs ée ko qǎè tc’ároan kúrú sa máàè.

⁴⁴ [Gaam ée ko ncēes nxǒás koe cg’ǎé ba gha khoana tòòm-tomse, igaba ées kòo c’ée khóéan koe cg’ǎé nes gha tòòm-tom m,” témé.]

⁴⁵ Eē xu ko kaia xu peresiti xu hēé naka Farasai xu hééthéé Gaam di zi sere-sere zi kóm ka xu kò q’ana hãa gaxu kam ko kg’ui sa.

⁴⁶ Qáé Me kg’oana xu kò hãa, igaba xu kòo khóè ne dis xg’ae sa bèe, porofitum iise ne kòo sée Me khama.

22

Séékuan dis kǒès dis sere-sere sa

(Lk 14:15-24)

¹ Me Jeso ba gaicara gane cgoa sere-sere zi cgoa kg’ui, a máá:

² “*Nqarikg’ai di x’aila* nea x’aigam ncēe ko gam dim cóa ba séékuan dis kǒè sa kúrúa máám cgoa nxará xg’aeèa hãa.

³ Me nxāaska gam di qǎan tsééa úú ée ko séékuan dis kǒès koe tciièa hãa ne koe, síi ne gha birí ne ne hàà ka. Igaba ne kò hààn xguì.

⁴ “Me gaicara c’ée qǎan tsééa úú a máá: ‘Birí ée kò tciièa hãa ne naka máá: ‘Bóò, kg’ónòar xg’ara hãa tc’òoan kǒès di i, tiri xu ghòè xu hēé naka tiri ghòè-coan tsáúa hãa hééthééa cg’òoèa hãa, i wéé gúúan kg’ónòa xg’araèa hãa, ke séékuan dis kǒès koe hàà,’ témé.

⁵ Igaba ne kò tc’irì-tc’irise, a ne a qòò, Me c’ée ba gam dim xhàrà koe qòò, me c’ée ba gam di tsééan koe qòò.

⁶ Ne c’ée ne wééa ne ga gam di qǎan qgóó, a xgàra a, a ne a cg’òo o.

⁷ Me x’aiga ba xgòá, a ba a gam di ncòo-kg’aoan tsééa úú, a ée ne cg’òo-kg’ao ne cg’òo, a gane di x’ǎé-dxooan dàò.

⁸ “A ba a nxāaska gam di qǎan birí a máá: ‘Séékuan dis kǒè sa kg’ónòa xg’araèa hãa, igaba éer kò tciièa hãa nea tciiiku sa kg’ano tama.

⁹ Ke ncēeska x’ǎé-dxoom xg’aeku di dàòan ko nxāa koe qòò, naka séékuan dis kǒès koe tciièa óa khóéan wéé ée xao gha hòò o,’ témé.

¹⁰ I kò ée qǎan x’ǎéan xg’aeku di dàòan koe qòò, a i a wééan ée xu kòo xg’ae cgoan xg’ae-xg’ae, tshúúan ga hēé naka qǎéan ga hééthéé e, me séékuan dis kǒès dim nquu ba cg’ǎé-kg’aoan ka cg’òè.

¹¹ “Igabam éem ko x’aiga ba tcāà, cg’ǎé-kg’aoa nem gha bóò ka, kam kò gaa koe séékuan dis kǒès di qgáian hãa tamam khóè ba bóò.

¹² A ba a birí me a máá: 'Tíí tcáràè, nta tsi ma ncêe koe tcana, seèkuan dis kòès di qgáian úú tamase?' témé. Me khòè ba káàn kg'ui.

¹³ Kam ko nxāaska x'aiga ba qāa xu birí a máá: 'Qáé me tshàua ba koe hēé naka nqàrèa ba koe hēéthēé e, naka tchàa koe xaoa tcg'òò me, dcùú-qoms q'oo koe, ncêe gaa koe i gha kg'ae an hēé naka gāò xōóan hēéthēé hāa koe,' témé.

¹⁴ Káí nea kò tcièa, igaba ne kò cg'orò ne nxárá tcg'òòèa hāa khama."

Kaesaram koe surutan dis tēè sa

(Mk 12:13-17; Lk 20:20-26)

¹⁵ Xu nxāaska Farasai xu tcg'oa, a sí kàa zi xg'ae-xg'ae, nta xu gha ma kg'ui an cgoa qgóò Me sa.

¹⁶ A xu a nxāaska gaxu di xu xgaa-xgaae-kg'ao xu hēé naka Herotem di xu xùri-kg'ao xu hēéthēé Gam koe tsééa úú, xu sí máá: "Xgaa-xgaa-kg'ao Tseè, q'ana xae hāa tseegu di Tsi khòè Tsi i sa, a ko Nqarim dim dàò ba xgaa-xgaa sa, a c'èe khòè cgoa ga tchòà úú tama, khòè an di tēé-q'ooan Tsi nqábé tama khama.

¹⁷ Ke ncéeska birí xae e, dùu sa tsi ko tc'èe sa: A tchànoa, *Roma ne dim x'aigam* Kaesara ba méém surutaè sa kana méém táa surutaè saa?" ta xu méé.

¹⁸ Igabam kò Jeso ba gaxu dis kàas cg'èè sa q'ana hāase máá: "Dùús domka xao ko kúrúa bóò Te, gaxao qāè qgóòse ko igabaga cg'èè cau xaoè?"

¹⁹ X'aigam ko suruta cgoaèm mari ba x'ái Te," témé. Xu gaam mari ba máà Me.

²⁰ Me Jeso ba x'ái xu me a tēè xu a máá: "Díin dis tcúú sa ncêe sa, naka gatàa díin di cg'òèa ncêe e?" témé.

²¹ Xu xqa a máá: "Kaesaram di si i," témé. Me nxāaska birí xu a máá: "Eè Kaesaram di ii sa nxāaska Kaesara ba máà, naka èe Nqarim di ii sa Nqari ba máà," témé.

²² Eè xu ko ncêe sa kóm ka xu kò area, khama xu kò guu Me a qòò.

X'ooan koe tēan dis tēè sa

(Mk 12:18-27; Lk 20:27-40)

²³ Gaam cám èem kaga xu kò Saduke xu hàà, ncêe x'ooan koe tēes hàna sa dtcòm tama xu, a xu a hàà tēè Me,

²⁴ a máá: "Xgaa-xgaa-kg'ao Tseè, Moshe ba kò máá: 'Khòèem kò x'óó, cóá úú tamase, ne méém qōese ba èes khòès káà kg'áo-khoe sa séè naka káikhoe ba cóán àbà máá,' témé.

²⁵ Nxāaska xu kò 7 xu khòè qōeku xu hàna, gatá cgoa kò x'èèa xu. Tc'àà di ba kò séèa hāa, a ba a cóá úú tamase x'óó, a kò qōese ba khòè sa qaua máá.

²⁶ Me kò cám di ba gataga hēé, nqoana di ba hēéthēé e, Me nxāakg'ai ga sí 7 di ba tcàà.

²⁷ Si wèéa xu qāá q'oo koe khòès ga sa x'óó.

²⁸ Ka sa gha nxāaska x'ooan koe i kò tēèem cám ka ndakam di saa, èe xu 7 xu ka? Wèéa xu kò úú sia hāa ka," ta xu méé.

²⁹ Me Jeso ba xqa xu a máá: "Tsqà xao hāa, *Nqarim di zi* Tcgāya zi ko méé sa hēé naka Nqarim di qarian hēéthēé xao c'úua hāa khama.

³⁰ Eè ne ko khòè ne x'ooan koe tēe ne i gha séèkuan káà ii khama, ne gataga séèkuan kgoara mááè tama, igaba ne gha nqarikg'ai di moengelean khama ii.

³¹ X'ooan koe ghùùès ka: A nxárá ta ga xao gáé hāa, Nqarim gatu koe nxàea hāa sa? Ncèem kò máá:

³² 'Tíí Ra Nqarim Abrahamam di Ra a, a Nqarim Isakam di Ra a, a Nqarim Jakobem di Ra a,' témé ka. X'óóa ne dim Nqarim tama Me e, igabagam kg'òèa hāa ne di Me e," tam méé.

³³ Eè zi ko xg'ae zi kóm Me, ka zi kò Gam di xgaa-xgaan ka arekaguè.

Kaiam x'áè-kg'ám dis tēè sa

(Mk 12:28-34; Lk 10:25-28)

³⁴ Eè xu ko Farasai xu kóm, Saduke xum kò tcèekg'am kg'ám sa, ka xu kò xg'ae.

³⁵ Me gaxu ka c'èe ba, ncêe x'áè q'āa-kg'ao kò ii ba, qáé Mem gha qgáì nem ko qaa khama tēè Me a máá:

³⁶ "Xgaa-xgaa-kg'ao Tseè, x'áèan q'oo koe ba ndakam x'áè-kg'ám ba kaia?" témé.

³⁷ Me birí me a máá:

"X'aigam tsarim Nqari ba méé tsi

wèé tcáóa tsi cgoa hēé,

naka wèé kg'òèa tsi cgoa hēé

naka wèé tc'èea tsi cgoa hēéthēé ncàm.'

³⁸ "Ncèea tc'āà di a kaiam x'áè-kg'ám ga me e.

³⁹ Me cám di ba ko gam cgoa qòò mááku a ko máá:

'Tsáá ka c'èe ba ncàm,

èe tsi ma ncàmsea khamaga ma,'

témé.

⁴⁰ “Ncêe tsara x'âè-kg'ám tsara koe i wèè x'âèan ga hêé naka porofiti xu ka góáèas ga sa hêéthêé qgóó xg'aeèa,” tam méé.

*Krestem diin dim tsgõo-coam ii dis têè sa
(Mk 12:35-37; Lk 20:41-44)*

⁴¹ Eê xu ko Farasai xu xg'aea hãa kam kò Jeso ba têè xu

⁴² a máá: “Krestem ka xao ko ntama ma tc'êe? Diin dim tsgõo-coa baa?” témé. Xu birí Me a máá: “Dafitem ka tsgõose-coa Me e,” témé.

⁴³ Me birí xu a máá: “Gatà i ko ii ne, ne ba kò kháé nxãaska Dafite ba dùús domka *Tcom-tcomsam* Tc'êem ka kg'uikaguè a 'X'aiga ba' ta ma ma tcii Me, ncêem kòo máá:

⁴⁴ 'X'aigam *Nqari* ba kò Tirim X'aiga ba birí a máá:

'Kg'áò xòèa Te dim x'òàm koe méé tsi ntcõó,
nakar gha nxãakg'aiga síi tsari cg'õo-kg'aoan
nqàrè-kg'ama tsi ka nqãaka tòó,
témé ka.

⁴⁵ “A ncêè Dafitem kòo 'X'aiga ba' ta ma ma tcii Me ne ba gha nxãaska ntama ma gam dim tsgõo-coa ba ii?” témé.

⁴⁶ I kò cúi khòè ga táá kgoana a Jeso ba xqa, i kò ãem cáim koe guu a khòè ne bèè a táá gaicara c'êe têtè ga têtè Me.

23

*Jeso ba ko x'âè xgaa-xgaa-kg'ao xu hêé naka Farasai xu hêéthêé dqàè
(Mk 12:38-40; Lk 11:39-52; 20:45-47)*

¹ Me nxãaska Jeso ba xg'ae zi hêé naka xgaa-xgaa-kg'ao xu hêéthêé birí a máá:

² “X'âè xgaa-xgaa-kg'ao xu hêé naka Farasai xu hêéthêéa Moshem dis tée-q'oos koe hãa.

³ Ke méé tu wèè zi guù zi ãe xu ko birí tu u zi kúru naka qgóóa qari zi. Igaba ãe xu ko kúru zi táá kúru guu, ãe xu ko xgaa-xgaa sa xu kúru tama ke.

⁴ Kaia zi xgàm zi qóm zi xu ko qáé a khòèan nxara koe tòó, igaba xu gaxu tshàua xu ka ghùu a nxònokagu zia hãa tite.

⁵ Wèè zi guù zi kúru xu ko zi, xu ko khòèan gha bóò zi ka kúru zi: gaxu di zi tcàà tcúu zi hêé naka horo q'óm zi hêéthêé, còrè di kg'uian góásea hãa zi xu ko tchàa-tchaa, a xu a gaxu di qgáian di x'òàn qád-qao.

⁶ Tcomkuan di zi qgái zi xu ncàma hãa, naka dòàn xòe koe hêéthêé e, a xu a gataga còrè-nquan koe kaia zi ntcõó-q'oo zi ncàma hãa thêé,

⁷ naka x'ámágu di zi qgái zi koe tsgámkaguku sa hêéthêé e, naka gataga khòè ne ka 'xgaa-xgaa-kg'aoè' ta ma tcii kuan hêéthêé e.

⁸ “Igaba méé tu táá 'xgaa-xgaa-kg'aoè' ta ma tciiè guu, cúim Khòè ba gatu dim Xgaa-xgaa-kg'ao Me e, tu wèèa tu ga qòekua hãa ke.

⁹ Naka tua nqóomkg'ai koe táá cúi khòè ga 'àboè' ta ma tcii guu, cúim Khòè ba gatu dim Xòò Me e ke, ncêe nqarikg'ai koe hàna ba.

¹⁰ Táá méé tu gataga 'tc'ãà-cookg'aiè' ta ma tciiè guu, cúim Khòè ba gatu dim Tc'ãà-cookg'ai Me e ke, Kreste ba.

¹¹ Gatu xg'aeku koe kaia hãa ba méém gatu dim qãà ba kúru.

¹² Wèém ãe ko kaikaguse ba gha cg'aré-cg'areè, me gha wèém ãe ko cg'aré-cg'arese ba kaikaguè.

¹³ “Igaba haò, cg'ãè i gha ii gaxao ka, x'âè xgaa-xgaa-kg'ao xao hêé naka Farasai xao hêéthêé e, gaxao ncêe qãè khòèan khama ko ma kúru xao! Nqarikg'ai di x'aian xao ko khòè ne cookg'ai koe tcèekg'am khama. A gaxao igaba táá tcàà, a xao a gataga ãe tcàà kg'oana ne guu naka ne tcàà tama khama.

¹⁴ *

¹⁵ “Haò, cg'ãè i gha ii gaxao ka, x'âè xgaa-xgaa-kg'ao xao hêé naka Farasai xao hêéthêé e, gaxao ncêe qãè khòèan khama ko ma kúru xao! Nqòò ba hêé naka tshàa ba hêéthêé xao ko qòòa nxàma-nxàma, khòèm c'êes qhàòs di ba xao gha séèa mááse me hàà gaxao dis xg'aes koe tcàà ka! A ncêè gatàm kò ko hêé, ne xao ko kúru mem kg'ano, chòò tamas c'ees dxāwam dis koe síia ne, cáim q'oro nqáé xaoa hãase.

* **23:14:** C'êe zi tçgãya zi Gerika di zi ncêe xùri ko kg'uian úua: 14Haò, cg'ãè i gha ii gaxao ka, x'âè xgaa-xgaa-kg'ao xao hêé naka Farasai xao hêéthêé

16 “Haò, cg’ àè i gha ii, gaxao tc’ àà-cookg’ ai xao kàà tcgáí xao ka, ncêe ko máá: ‘Khòem kò tempelem cgoa gaise ne i kàà hù i, igabam kò tempelem di gautan cgoa gaise ne méém gaas gaise sa tséékagu,’ ta ko méé xao.

17 Gaxao kàà tc’ èe xaoè, a kàà tcgáí xaoè! Dùu sa cgáé saa? Gautaa, kana tempele baa, ncêe q’ ooa ba koem úúa hãa gautan ko kúru, i Nqarim cookg’ ai koe q’ ano iise bóòè ba?

18 Xao ko gataga máá: ‘Khòem kò altaram cgoa gaise ne, i kàà hù i, igabam kò ko Nqarim ko tcg’ óóa mááés abas cgoa gaise ne, ncêe altaram koe hàna sa, ne méém gaas gaise sa tséékagu,’ témé.

19 Gaxao kàà tcgáí xaoè! Dùu sa cgáé saa? Nqarim ko tcg’ óóa mááès aba saa, kana altara baa, ncêe aba sa ko kúru si Nqarim cookg’ ai koe q’ ano iise bóòè ba?

20 Gaa domkam, gaam èe ko altaram cgoa gaise ba, gam cgoa hée naka wèès gúùs èe gam tc’ amkg’ ai koe hànas cgoa hēéthēe ko gaise.

21 Gatá iim dàòm kam kò èe ko tempelem cgoa gaise ba gaam cgoa hée, naka Gaam èe q’ ooa ba koe x’ àèa hãam Nqarim cgoa hēéthēe gaise.

22 Me ko gaam èe ko nqarikg’ aian cgoa gaise ba Nqarim dis ntcòó-q’ oos cgoa hée, naka Gaam èe gaas koe ntcòem cgoa hēéthēe gaise.

23 “Haò, cg’ àè i gha ii gaxao ka, x’ àè xгаа-xгаа-kg’ ao xaoè naka gaxao Farasai xao ka hēéthēe e, qāè khòèan khama ko ma kúruše xao! Nqari ba xao ko tc’ óoan ko xg’ àò-xg’ àò zi gúù zi[†] koe cúús tshàu-q’ oos dian tcg’ óó a máá. Igaba xao kaisase cgáé zi gúù zi x’ àèan di zi xguia hãa khama: ncêe qāèse qgóókuan hēé, thòò-xama-mááku sa hēé naka tcom-tcomsa sa hēéthēe zi. Qaase i ko, ncêe zi gúù zi cgáé zi xao ga kò kúrua hãa sa, igabaga c’ èe zi c’ uru tamase.

24 Gaxao tc’ àà-cookg’ ai xao kàà tcgáí xaoè. Dcène ba xao ko èe xao ko kg’ áà gúùan q’ oo koe tcg’ óó, igaba xao ko kamele sa tòm!

25 “Haò, cg’ àè i gha ii, gaxao x’ àè xгаа-xгаа-kg’ ao xao hēé naka Farasai xao hēéthēe ka, qāè khòèan khama ko ma kúruše xao! Kubi sa hēé naka gába sa hēéthēe ka xao ko qāáa sara xg’ àà, igaba sara q’ ooa sara koe chiikuan hēé naka cèèan hēéthēe ka cg’ oèa hãa.

26 Tsáá kàà tcgáí tsi Farasai tseè! Kg’ áíka q’ ano-q’ ano kubis q’ oo naka gába sa hēéthēe e, naka i gha nxáasega qāáa sara q’ ano ii.

27 “Haò, cg’ àè i gha ii gaxao ka, x’ àè xгаа-xгаа-kg’ ao xaoè naka gaxao Farasai xao ka hēéthēe e, qāè khòèan khama ko ma kúruše xao! Xg’ aàèa a q’ úú zi tc’ àm zi khama xao ii, ncêe tchàa za tsi kò ko bóò zi ne t’ òè ii zi, igaba q’ ooa zi koe x’ óóa hãa khòèan di c’ óan hēé, naka wèè cg’ uri qhàòan hēéthēe ka cg’ oèa hãa zi.

28 Gataga xao ii a khòè ne koe tchàa za tchàno khòèan di bóòse-q’ ooan úúa, igaba xao q’ ooa xao koe cg’ àè cauan ka hēé naka cg’ urian ka hēéthēe cg’ oèa hãa.

29 “Haò, cg’ àè i gha ii gaxao ka, x’ àè xгаа-xгаа-kg’ ao xaoè naka gaxao Farasai xao ka hēéthēe e, naka qāè qgóóse ko igaba cg’ àè cau xao hēéthēe e! Porofiti xu di zi tc’ àm zi koe xao ko dqm cgoaè xu gha zi gúù zi tshàò tóó, a xao a ko èe kò tchàno ii ne di tc’ àman t’ òè-t’ òè.

30 A xao a ko máá: ‘Sixae ka tsgóosea xu di x’ àèan ka xae kò xg’ ao kg’ òèa hãa ne, xae ga xg’ ao porofiti xu di c’ àòan ntcāàgua hãa tama,’ ta ko méé xao.

31 Ncèeta mééan ka xao ko nxàea tseegukagua mááse, èe xg’ ao porofitian cg’ óo ne di xao tsgóo-coa xao o sa.

32 Ke méé xao ncéeska gaxao ka tsgóose ga xu di chibian xg’ ara-xg’ ara.

33 “Gaxao cg’ ao xaoè! A dcàuan di xao cóá xaoè! Nta xao gha ma chòò tamas c’ ees dxāwam dis koe xgàrakuan bèe?

34 Q’ àa méé xao: porofiti xu hēé, naka tc’ èega xu khòè xu hēé naka x’ àè xгаа-xгаа-kg’ ao xu hēéthēer ko tsééa úú sa. Xao gha c’ èe-kg’ áia xu cg’ óo, a gha c’ èe xu xgà, a gha c’ èe xu gaxao di còrè-nquan koe xg’ àm, a xao a gha wèè xu x’ àè-dxoo xu koe xgàra.

35 Ncèes gúù sa gha kúruše, nxáasega xao gha xgàraè ka, kàà chibi ne khòè ne di c’ àòan xao gómán koe ntcāàgua khama. Ncèes ntcāàgu c’ àòku sa kò tchànom khòèm Abelem koe guu a tshoa-tshoa, a sí Sakariam, Barakiam òm cóám koe tcàà, ncêe xao xg’ ao tempele ba hēé naka altara ba hēéthēe xg’ aeku koe cg’ óo ba.

36 Tseegukar ko birí xao o a ko máá: Wèéan ncèea gha ncèem x’ àèm di ne khòè ne koe hàà kúruše, témé.

*Jeso ba ko Jerusalema ba thòò-xama máá
(Lk 13:34-35)*

37 “Oo! Jerusalemaè, Jerusalemaè, tsáá ncêe ko porofitian cg’ óo tsi, a ko èe tsáá koe tsééèa hãa xu nxòán cgoa cg’ óo tsi. Nta noose ra kò tc’ èea hãa, tsari khòèa ner gha xg’ ae-xg’ ae sa,

† 23:23: tc’ óoan ko xg’ àò-xg’ àò zi gúù zi - Gerika sa ko nqoana hii-coa zi ka kg’ ui, Naros koe cg’ òè úú tama zi.

ghòròs ko ma cóáa sa tcgàmàa sa dòm q'oo koe ma xg'ae-xg'ae khama, igaba tu kò tc'êe e tama.

³⁸ Q'ãa mée xao, gaxao dim tempele ba xao gha cg'ãa-cg'anasea hãase guua mááe sa.

³⁹ Bìrí xao or ko, cuiskaga xao gaicara bóò Te tite, a xao a gha nxãakg'aiga máá: 'Gaam êe ko X'aigam *Nqarim* dim cg'òem cgoa hàà ba ts'ee-ts'eekg'aièa,' témé," tam mée.

24

Nqôô ba ko chòò di zi x'ái zi

(Mk 13:1-2; Lk 21:5-6)

¹ Jeso ba kò tempelem koe guu a tcg'oa a ba a qôò, xu Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu hàà cgae Me, hàà xu gha gaa nquuan tempelem di x'ái Me ka.

² Me xoa xu a máá: "Wèéan ncêe ga xao ko bóò na? Tseegukar ko bìrí xao o: Cuiskagas ncêe koe cúis nxôás ga sa c'êes tc'amkg'ai koe guuèa hãa tite, wèéa zi ga gha xòò qàriè," témé.

Cg'ài zi hêe naka xg'araku zi hêéthêe e

(Mk 13:3-13; Lk 21:7-19)

³ Eëm Jeso ba Olife dim xàbim koe ntcôóa-ntcôe, ka xu kò xgaa-xgaase-kg'ao xu cúyaga hàà cgae Me, a máá: "Bìrí xae e, n-cáma i gha ncêe guùan kúrúse sa, i gha gataga Tsari hàà-q'ooan hêe naka nqôóm di chòò-q'ooan hêéthêe dùús ka x'áiè sa?" témé.

⁴ Me Jeso ba xoa xu a máá: "Q'ãa xao naka i táá cúí khòè ga hoàkagu xao o guu.

⁵ Kái ne gha Tirim cg'òem cgoa hàà, a máá: 'Tíí ra Kreste ra a,' témé, a ne a gha kái ne hoàkagu ke.

⁶ Tu gha ncôoan hêe naka ncôoan di zi nxàe zi ka hêéthêe kóm, igaba bóò naka tu táá q'aekaguè guu. Gatá ii zi guú zi mée zi kúrúse ke, igaba i qanega chòò-q'ooan hàà ta ga hãa.

⁷ *Nqôóm di zi qhàò zi gha c'êe zi qhàò zi cgoa x'ãaku, i gha x'aian x'aian cgoa x'ãaku, i xàbàn hãa, i nqôóan di cg'ruan kái zi qgái zi koe hãa khama.*

⁸ Wèé zi ncêe zia àbàn di thòðan di zi tshoa-tshoase-q'oo zi khamaga xàm.

⁹ "Ne gha nxãaska xg'arakan koe tcàà tu u, a cg'òo tu u. Tu gha Tiri cg'òèan domka *nqôóm di zi qhàò zi wèe zi ka hòre.*

¹⁰ Nxãaska ne gha kái ne gane di dtcòmàn aagu, a gha qáékuan koe tcàaku, a ne a gha gane ka c'èea ne hòre.

¹¹ I gha tshúú-ntcôan di porofitian kái x'áise, a kái ne khòè ne hoàkagu.

¹² Cg'èèan di càuse-q'ooan domka i gha kái khòèan di ncàmkuan qgái,

¹³ igaba gaam êe ko qarika téé a chòò-q'ooos koe síí ba gha kgoarae.

¹⁴ I gha *Nqarim di x'aian di qàè tchòàn wèém nqôóm koe xgaa-xgaaè, x'áís iise nqôóm di zi qhàò zi wèe zi koe, si gha nxãaska chòò-q'oo sa hàà.*

Q'áò-q'aosas guú sa

(Mk 13:14-23; Lk 21:20-24)

¹⁵ "Èè tu ko q'áò-q'aosas guú sa bóò, ncêe ko tcom-tcomsam qgái ba kúrú me xàòm khama ii sa, si gaa koe téé-têe. Porofitim Danielelem kò tcom-tcomsam qgáim koe hãase gaas ka kg'ui sa (êe ko nxárá ba méém kómá q'ãa).

¹⁶ Ne mée ne nxãaska êe Jutea koe hàna ne xàbian koe qgóéa síí,

¹⁷ nakam êe nquuan tcòbe koe hàna ba táá xòo na síí êe nquuan q'oo koe hãa sa sèé guu,

¹⁸ nakam êe xhàràan koe hàna ba táá kabise naka síí gam di qgáian sèé guu.

¹⁹ Haò, cg'ài i gha ii, êe zi cáim zi ka êe ncàà zi koe cóan úúa zi khòè zi ka hêé naka êe gha ko comkagu zi ka hêéthêe e!

²⁰ Còrè naka i gha gatú di qgóéan táá sao di x'aè ka hãa guu kana Sabata dim cáim ka.

²¹ Nxãaska i gha kaia xg'arakan hãa ke, ncêe nqôóm dis tshoa-tshoases koe guu a qanega hãa tama a, ncêes noose ga, a i a gaicara hãa tite e.

²² A ncêè êe xu cáim xu kò xòm-xommè ta ga hãa ne, i cúí khòè ga kgoaraèa hãa tite, igaba xu gha êe nxárá tcg'òòèa hãa ne domka êe xu cáim xu xòm-xommè.

²³ "A ncêè èem x'aèm kam kò c'èem khòè ba bìrí tu u a ko máá: 'Bòò, ncêe ga Me e Kreste ba,' kana máá: 'Èè gam síí hãa,' témé ne, mée tu táá dtcòm m guu.

²⁴ Tshúú-ntcôan di xu Kreste xu hêe naka tshúú-ntcôan di xu porofiti xu hêéthêéa gha x'áise, a kaia zi x'ái zi hêe naka are-aresa zi guú zi hêéthêé kúrú ke, êe nxárá tcg'òòèa ne xu gha hoàkagu ka, kgoanase i kòo ne.

²⁵ Bòò, x'aèan cookg'ai koer kò bìrí tu u.

²⁶ "A ncêè gatú ka ne kòo máá: 'Bòò, tchàa-xgóóm koem hãa,' témé ne mée tu táá tcg'oa naka qôò guu. *A ncêè gaicara ne kòo máá:* 'Bòò, nquum q'oo koem hàna,' témé ne mée tu táá dtcòm guu.

²⁷ Cáim ko tcg'oa xòè koe i ko ma túú-tebean guu a cáim ko tcàà xòè koe ma síí bóòse khama i gha ma Khòèm dim Cóám di hàà-q'ooan ii.

²⁸ Eë x'óóa hãam tc'áróm hãa qgài koe i gha kg'ãean xg'ae.

Khòem dim Cóám di hàà-q'ooa ne

(Mk 13:24-27; Lk 21:25-28)

²⁹ “Eë xu cárn xu di xgàrkuan qãá q'oo koes gha kúúga cárn sa ntcùù-ntcuuè,

Me nxoe ba x'àà tite,

i gha tçònàn nqarikg'ai koe guu a tcheè,

i gha nqarikg'ai di qarian ntcãa-ntcãaè.

³⁰ “Eëm x'aèm kas gha Khòem dim Cóám dis x'ái sa nqarikg'ai koe x'áise, zi gha wèè zi qhàò zi nqòómkg'ai di zi kg'ae, a zi a gha Khòem dim Cóá ba bòò, Me nqarikg'ai di tũú-c'òòan koe guu a ko hàà, qarian hëé naka kaia x'áàn hëéthëé cgoa.

³¹ Me gha Gam di xu moengele xu kaiam q'aum trompitam dim cgoa tsééa tcg'òò, xu gha Gam nxará tcg'óóa hãa ne wèè xòèan ãe tc'áàn ko guu za xg'ae-xg'ae, nqarikg'ai dim chòò-q'oom c'ëem koe guu a síí c'ëem koe tééan koe.

³² “Ke tu ncëes gúús faia dis hiis koe kúrúsea hãas koe xgaa-xgaase: ãe i ko gas di nxãàn tshoa-tshoa a ko tçòm, i ko tçara sa tçòm, ne tu q'ana hãa qhóóa ne tcana hãa sa.

³³ Gataga ãe tu kòò ncëe zi gúù zi wèè zi bòò ne tu q'ana hãa cúú Me e sa, a nquu-kg'áran koe hãa.

³⁴ Tseegukar ko birí tu u a ko máá: Ncëes qhàò sa kaà tite, i gha nxãakg'aiga síí ncëe gúúan wèé ga kúrúse.

³⁵ Nqarikg'aian hëé naka nqòókkg'aian hëéthëéa gha chòò, igaba i Tiri kg'uian chòò tite.

Cúí khòè ga c'úúa hãa cárn ba kana x'aè ba

(Mk 13:32-37; Lk 17:26-30, 34-36)

³⁶ “Igabaga i cúí khòè ga ãem cárn ba kana ãem x'aè ba q'ãa tama, moengele xu nqarikg'ai di xu ga igaba kana Cóám ga igaba, Xòòm cúúm ka oose.

³⁷ Nowam di x'aèan ka i kò ii khama i gha Khòem dim Cóám di hàà-q'ooan ii khama.

³⁸ Eë xu cárn xu ka kaiam tshãam hàà tama cookg'ai koe ne kòò tc'óó a ko kg'áà, a ko sèeku, a ko sèekuan biríku, me nxãakg'aiga síí Nowam ko arakam koe tcãàm cárn ba hàà,

³⁹ igaba ne kò *cúí gúú ga c'úúa dùús ko hàà kúrúse sa*, me nxãakg'aiga kaiam tshãa ba hàà, a hàà tchúua tcg'òò ne. Gatà i gha Khòem dim Cóám di hàà-q'ooan ii.

⁴⁰ Cárn tsara khòè tsara gha xhárám koe hãa. C'ëe ba gha sèèè, me gha c'ëe ba guuè.

⁴¹ Cárn sara khòè sara gha hãa a ko hãkg'um koe maberean táó. C'ëe sa gha sèèè, si gha c'ëe sa guuè.

⁴² “Gaa domka méé tu kòresea hãa, dùútsa cárn kam gha gatu dim X'aigam Nqari ba hàà sa tu c'úúa hãa ke.

⁴³ Igaba méé tu ncëe sa q'ana hãa: Ncëè nquu ba kàoa hãam khòem kò q'ana, dùútsa x'aè kam ko ts'ãà-kg'ao ba ntcúú ka hàà sa, nem ga kò ãem x'aèm ka kòrea hãa, a táá kúrú me gam dim nquu ba khóáè.

⁴⁴ Gaa domka méé tu gatu igaba wèè x'aè ka kg'ónòsea. Khòem dim Cóá ba ko ãe tsi q'ãa tamam x'aèm ka hàà ke.

Tcom-tcomsa kana tcom-tcomsa tamam qãà ba

(Lk 12:41-48)

⁴⁵ “Kháé díí ba nxãaska tcom-tcomsa a tc'ëegam qãà baa? Ncëe gam ka q'òòsem ko nquua ba di qarian máà ba, me qãè x'aè ka gaxu di tc'òòan máà xu ba?

⁴⁶ Ts'ee-ts'eekg'aièa baa ãem qãà ba, ncëe gam ka q'òòsem ko hàà nem ko hàà sao-xg'ae me ko gatà hëé ba.

⁴⁷ Tseegukar ko birí tu u a ko máá; wèè zi gúù zi ãem úúa hãa zi di qaria nem gha gam koe tóò.

⁴⁸ Igaba ãem qãàm cg'ãem kò ko tcáóa ba koe biríse a ko máá: “Tíí q'òò ba ão me e, témé,

⁴⁹ a ba a tshoa-tshoa a qãà ne gam ka c'ëe ne xg'ám, a ko tc'óó a ko kg'áà-kg'aoan cgoa kg'áà,

⁵⁰ nem gha ãem qãàm ka q'òòse ba tcom tamam hãam cárn ka hàà, c'úúam hãa x'aè ka,

⁵¹ a ba a gha hàà xgàra me, a qãè qgóóse ko igaba cg'ãè cau khòéan cgoa xg'ae-xg'ae me, ncëe gaa koe i gha kg'aeen hëé naka gãò xòòan hëéthëé hãa koe.”

25

10 zi dxàe-coa zi dis sere-sere sa

¹ “Gaa x'aè ka i gha nqarikg'ai di x'aian 10 zi dxàe-coa zi cgoa nxará xg'aeè. Gazi di lampian zi kò sèè a zi a síí sèèkom khòè ba qãà, xg'ae cgoa me zi gha ka.

² Gazi ka 5 zia kò káà tc'ëe ii, zi 5 zi tc'ëega ii.

³ Káà tc'ëe zi kò lampia zi sèè, gabà zi ko táá nxúian sèèa mááse.

⁴ Zi tc'ëega zi lampian sèè a zi a nxùlan gaban koe sèèa mááse.

⁵ Me séè-kg'ao ba táá qháése hàà, ka zi ko wèéa zi ga x'óm, x'óma zi ko cg'áé khama.

⁶ "Ntcùu nqàè kam kò q'au ba tcg'oa a máá: 'Bòò, séè-kg'aom ga me e síi ko hàà ba, ke tcg'oa naka hàà xg'ae cgoa me!' témé.

⁷ Ka zi ko wèè zi dxàe-coa zi tēe a lampia zi kg'ónò.

⁸ Zi káà tc'ēe zi tc'ēega zi bìrì a máá: 'Au se e nxúia ne gasao di nxúlan koe, gase di lampia nea ko ts'irì ke,' témé.

⁹ Zi tc'ēega zi xoa a máá: 'Cuiskaga i wèéa se ga tc'ào tite. Ke qòò sao ēe ko x'ámágu u ne koe naka saoa síi x'ámá mááse e,' témé.

¹⁰ Igaba ēe zi dàò q'oo koe hàà, síi zi gha gaa nxúlan x'ámá, kam kò séè-kg'ao ba hàà. Zi dxàe-coa zi ēe ko kg'ónòsea zi kōès séékuan dis koe gam cgoa tcàà, me nquu-kg'ám ba tcēekg'ammé.

¹¹ "Gam x'aè-coam qáá q'oo koe zi gha c'ēe zi dxàe-coa zi gataga hàà, a hàà máá: 'X'aigae, x'aigae, xgobekg'ama máá se e,' témé.

¹² Igabam kò xoa a máá: 'Tseegua ner ko bìrì sao o: C'ùu saoa ra hàà,' témé.

¹³ "Gaa domka méé tu kòresea, cam ba hēé naka x'aè ba hēéthēé tu c'úua hàà ke," tam Jeso ba méé.

*Nqoana qàà xu dis sere-sere sa
(Lk 19:11-27)*

¹⁴ "Gaicara i gha nqarìk'gai di x'aian c'ēm nqòòm koe xóé a ko qòòm khòem khama ii, gam di xu qàà xu ko tcii a ba a gam di zi guù zi gaxu tshàu q'oo koe tcàà ba.

¹⁵ A cúi ba 5 xu cāa xu marian di xu máà, a c'ēe ba cam cāan máà, a c'ēe ba cúim cāa ba máà. Wèem khòè bam kò gam di qarian di tc'ào-tc'aoan cgoa máà. A ba a tshoa-tshoa a dàò ba koe qòò.

¹⁶ Me 5 xu cāa xu marian di xu máàèam khòè ba kúúga qòò a ba a síi tséékagu u, a gaicara c'ēe xu cāa xu 5 xu kúru.

¹⁷ Me gataga ēe kò cam cāa tsara máàèa ba c'ēe tsara kúru.

¹⁸ Igabam kò cúim cāam mari di ba máàèa ba qòò a síi gómankg'ai koe hqé ba tshào, a gam ka q'òosem dim cāa ba kàé.

¹⁹ "Qàòm x'aem qáá q'oo koem kò ēe xu qàà xu ka q'òose ba kabise a hàà cgae xu, a gaa marian xu ma tséékagua sa hàà nxàe cgoa xu.

²⁰ Me khòem ēe kò 5 xu cāa xu máàèa ba cùu-cuuse a 5 xu cāa xu c'ēe xu úu, a ba a máá: 'Tíi q'òòè, 5 xu cāa xu tsi kò máà tea hàà. Bòò, 5 xu cāa xu c'ēe xur kúrua,' témé.

²¹ Me gam ka q'òose ba bìrì me a máá: 'Qàèse tsi kúrua, tsáá qàè a tcom-tcomsa tsi qàà tsi. Cg'aré guúan koe tsi kò tcom-tcomsa ii, ra gha kái zi guù zi di qarian máà tsi. Tcàà naka tsia tsáá q'òor cgoa qàè-tcao,' témé.

²² "Me gataga cam cāa tsara ko máàèa ba cùu-cuuse a ba a máá: 'Tíi q'òòè, cam tsara cāa tsara tsi kò máà tea. Bòò, c'ēe tsara cāa tsarar kúrua,' témé.

²³ Me gam ka q'òose ba bìrì me a máá: 'Qàèse tsi kúrua, tsáá qàè a tcom-tcomsa tsi qàà tsi. Cg'aré guúan koe tsi kò tcom-tcomsa ii, ra gha kái zi guù zi di qarian máà tsi. Tcàà naka tsia tsáá q'òor cgoa qàè-tcao,' témé.

²⁴ "Gatagam kò cúim cāa ba kò máàèa ba hàà a máá: 'Tíi q'òòè, q'ana ra hàà tsi kàa tsi khòè tsi i, a tsi a ko xhàrà tama tsi hàà koe ga tcuù, a ko qanega tsi cgùrian tsaj-tsaj tama koe ga sáà sa.

²⁵ Ra kò nxāaska q'áo tsi, a ra a qòò a síi tsarim cāa ba góman q'oo koe kàé. Bòò, ncēe ga ia tsari guúa ne,' témé.

²⁶ "Me gam ka q'òose ba xoa me a máá: 'Tsáá cg'āè cau a kg'amka tsi qàà tsi! Q'ana tsia, xhàrà tama ra hàà koe ga ra ko tcuù sa, a ra a ko qanega ra cgùrian tsaj-tsaj tama koe ga sáà sa.

²⁷ Khama tsi ga kò marian ko tòòè koe marian tiri úua, ne i ga kò ncēeska càusea, ra kabise a hàà séè e, càusea i hàase.

²⁸ "Ke xao gam koe cāa ba séèa kabì, naka ēe 10 xu cāa xu úua hàà ba máà me.

²⁹ Wèem khòem ēe c'ēe guúan úua ba gha máàè, a ba a gha kálan úu, igabaga ēe cúi guù ga úu tama ba gha ēem úua hàà guù-coan ga sèe cgaeè khama.

³⁰ Naka xaoa ēe káà tséem qàà ba tchàa za dcùu-qoms q'oo koe xaoa tcàà. Ncēe gaa za i gha kg'aeen hēé naka gào xòóan hēéthēé hàà koe,' témé."

Ghùuan hēé naka pirian hēéthēé e

³¹ "Khòem dim Cóm kò Gaam dim x'ámam koe hàase hàà naka wèè xu moengele xu Gaam di xu cgoa hēéthēé e, nem gha Gaam di x'àan dis ntcòò-q'ooos koe hàà ntcòò.

³² Zi gha nqòòm di zi qhàò zi wèè zi Gaam cookg'ai koe xg'ae-xg'aeè, Me gha hàà c'ēe zi koe q'aa-q'aa zi, ēem ko ma kòre-kg'ao ba ma ghùuan pirian koe ma q'aa-q'aa khamaga ma.

³³ Ghùua nem gha Gam dim x'òam kg'ámom xòè za tòò, a ba a pirian dxàes x'òàs xòè za tòò.

³⁴ "Me gha X'aiga ba nxāaska kg'ámom x'òam xòè di ne birí a máá: 'Hàa gatu ēe Abom ka ts'ee-ts'eekg'àièa tu, x'aiàn di ntcōò-q'ooan xàè, ncēè tu kò nqōóm tshoa-tshoasea koe guu a kg'ónòà máàèa a.

³⁵ Xàbàr kò hāa, tu tc'òoan máà ter tc'óò, ra kò cáma hāa tu c'ēe guàan máà ter kg'áà, ra kò táá za guuar khòè ra ii, tu x'áéa tu koe qāèse qgóó te,

³⁶ qg'áè-cgaeaer kò hāa tu hāakagu te, ra kòò tsàa tu q'óè te, ra kòò qáé-nquus koe hàna tu hàà kabi te khama,' tam méé.

³⁷ "Gaa x'áè ka ne gha ēe tchàno ne xòà Me a máá: 'X'aigàè, n-cáma ta kò bóò Tsia Tsi xàbàa hāa, ta tc'óòkagu Tsia, Tsi cáma hāa ta c'ēe guú au Tsi, Tsi kg'áàa hāa?

³⁸ Ta kò n-cáma bóò Tsi, Tsi táá za guua Tsi khòè Tsia, ta x'áéa ta koe qāèse qgóó Tsia, ta n-cáma bóò Tsi, Tsi qg'áè-cgaea, ta hāakagu Tsia?

³⁹ Ta kò n-cáma bóò Tsi, Tsi ko tsàa, kana qáé-nquus koe tcāàèa, ta síí kabi Tsia?' témé.

⁴⁰ Me gha X'aiga ba xòà ne a máá: 'Tseegua ner ko birí tu u: Wèès guùs ēe tu Tíí ka c'ēe ne ncēè ne cg'áre ne ka cúia ne koe ga kúrúsa, tu Tíí ga ra kúrúsa máánaa,' témé.

⁴¹ "Me gha nxāaska ēe dxàes x'òàs xòè di ne birí a máá: 'Tcg'oa cgae Te tu, gatu ēe chòò tama c'eean koe cgúísea hāa tu, dxāwa ba hēè naka Gam di xu moengele xu hēéthēè kg'ónòà máàèa ba.

⁴² Xàbàr kò hāa, tu táá guú máà ter tc'óò, ra ko cámaa, tu táá guú máà ter kg'áà,

⁴³ táá za guuar khòè ra a kò ii, tu táá x'áéa tu koe qāèse qgóó Te, qg'áè-cgaeaer kò hāa, tu táá hāakagu Te, ra kòò tsàa, a qáé-nquus koe hàna, tu táá kabi Te khama,' témé.

⁴⁴ "Nxāaska ne gha gane igaba gataga xòà a máá: 'X'aigàè, n-cáma ta bóò Tsi Tsi xàbàa, a cámaa, a táá za guua Tsi khòè Tsia, a qg'áè-cgaea, a kòò tsàa, a qáé-nquus koe hàna, ta táá hùì Tsia?' témé.

⁴⁵ Me gha nxāaska xòà ne a máá: 'Tseegukar ko birí tu u: Wèès guùs ēe tu ncēè ne cg'áre ne ka cúia ne kúrúsa máà tama sa, nxāa sa tu Tíí ga ra kúrúsa máà tama thēè,' témé.

⁴⁶ Ne gha nxāaska chòò tamasa xgàrakus koe qōò, ne gha ēe tchàno ne chòò tamasa kg'òès koe qōò,' tam Jeso ba méé.

Jesom di xgàrasean hēè naka Gam dis x'oo sa hēè naka Gam di x'ooan koe tēe sa hēéthēè e (26:1-28:20)

26

Kāas Jeso ba qae di sa

(Mk 14:1-2; Lk 22:1-2; Jn 11:45-53)

¹ Eēm ko Jeso ba gaa zi kg'ui zi kg'uia xg'ara kam kò Gaam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu birí a máá:

² "Q'ana xao hāa, Paseka dis kōè sa cam cáman qāá q'oo koe hāa sa, Me gha Khòem dim Cóa ba khòè ne tshàu q'oo koe tcāèè, nxāasegam gha xgàùè ka," témé.

³ Xu kò nxāaska kaia xu peresiti xu hēè, naka khòè ne di xu kaia xu hēéthēè kaiam peresitim Kaifase ta ko ma tcièm dis qhàis koe xg'ae,

⁴ a xu a Jeso ba xu gha qgóó a cg'òo di kàan kúrú.

⁵ Igaba xu ko máá: "Kōès di x'áè ka tamase, nxāaskas gha kaias xg'ore sa khòè ne xg'ae ku koe hāa khama," témé.

Jeso ba ko Betania koe nxúian cgoa tcgáùè

(Mk 14:3-9; Jn 12:1-8)

⁶ Eēm ko Jeso ba Betania koe hāa, Simonem ncēè xg'ao lepero dis tcùì sa tsàara hāam dim nquum koe

⁷ kas kò khòè sa hàà cgae Me, kaisa marian ka x'amáèa tshāán qgóó a, alabasetere di nxōán cgoa kúrúèam ts'oo-c'òà-coam koe hàna a, a sa a ntcōó a ba a kò tc'óò koe hàà ntcāá tcúú Me.

⁸ Eē xu ko Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu ncēè sa bóò ka xu kò xgòà a máá: "Dùús ka sa ko ncēeta ma ma kōè cgoa a?

⁹ Ncēè tshāá nea ga kò kái marian cgoa x'amáguèa, i ga kò gaan di marian dxàua ne khòè ne máàèa hāa!" témé.

¹⁰ Igabam kò Jeso ba ncēè sa q'ana hāase birí xu a máá: "Dùús ka xao ko khòè sa xgàèa máá? T'òès tséè sas Tíí koe kúrúsa hāa ka.

¹¹ Dxàua ne khòè ne cgoa xao gha wèè x'áè ka hāa, igaba xao wèè x'áè ka Tíí cgoa hāa tite.

¹² Ncēès ncāa ko ncēè tshāán cgoa ntcāá tc'áro Te kas ncāa ko kg'ónòà máá Te kg'ónòkuan Tiri i.

¹³ Tseegukar ko birí xao o a ko máá: Wèém nqóóm ãe i ko ncêe qãè tchòàn xгаа-xгааэм koe i gha ães kúrúa hãa gúuan nxàèè, tc'êe-tc'êeseès gha ka," tam méé.

Jutase ba ko dtcòm, Jeso bam gha x'ámágu sa
(Mk 14:10-11; Lk 22:3-6)

¹⁴ Me kò nxãaska 12 xu ka c'êe ba ncêe Jutase Isekariote ta ko ma tciie ba, kaia xu peresiti xu koe síí,

¹⁵ a ba a máá: "Dúu sa xao máá te kg'oana, ncêe gaxao tshàu q'oo koer kò tcãà Me ne?" témé. Ka xu kò 30 marian seleferan di kg'ónò máá me.

¹⁶ Me gaam x'aèm kaga Jutase tshoa-tshoa a qaa, ntamam gha ma gaxu tshàu q'oo koe tcãà Me sa.

Jeso ba ko Gam di xu xгаа-xгааese-kg'ao cgoa Paseka di tc'òoan tc'òó
(Mk 14:12-21; Lk 22:7-13, 21-23; Jn 13:21-30)

¹⁷ Tc'áá dim cárn péré gãe-gãe úu tamas pérés di kòèan dim ka xu kò xгаа-xгааese-kg'ao xu Jesom koe hàà a máá: "Nda koe xae gha kg'ónò máá Tsi, naka Tsi síí gaa koe Paseka di tc'òoan tc'òó sa Tsi ko tc'êe?" témé.

¹⁸ Me xoa a máá: "Qòò naka x'áe-dxoom koe síí, c'êem khòem koe naka birí me naka máá: 'Xгаа-xгаа-kg'ao ba ko máá: 'Tsarim nqum koer gha Tiri xu xгаа-xгааese-kg'ao xu cgoa Paseka di ghùu-coan kg'oo,' témé,' " tam méé.

¹⁹ Xu xгаа-xгааese-kg'ao xu ãem ma Jeso ba birí xua hãa khama ma kúrú, a Paseka di tc'òoan kg'ónò.

²⁰ Eè i ko dqòa kam kò Jeso ba Gam di xu xгаа-xгааese-kg'ao xu 12 xu cgoa qàò.

²¹ Eè xu hãa a ko tc'òó kam ko máá: "Tseegukar ko birí xao o, gaxao ka c'êe ba gha khòè ne tshàu q'oo koe tcãà Te," témé.

²² Xu kò kaisase tshùù-tcao, a xu a wèèa xu tshoa-tshoa a cúí mana cúí tèè Me a máá: "A tíí tama raa, X'aigãè?" témé.

²³ Me Jeso ba xoa a máá: "Eè Tíí cgoa tshàua ba gãbas q'oo koe tcana hãa ba gha khòè ne tshàu q'oo koe tcãà Te.

²⁴ Eè i ma Khòem dim Cóm ka ma góásea khamaga i gha ii. Igaba haò, cg'ãè i gha ii, ãe ko Khòem dim Cóm ba khòè ne tshàu q'oo koe tcãàm ka! Qãea i ga kò máá me hãa, táám ga kò àbàèa hãa sa," témé.

²⁵ Me Jutasem ãe ko hàà khòè ne tshàu q'oo koe tcãà Me ba máá: "A tíí tama raa, xгаа-xгаа-kg'ao Tseè?" témé. Me Jeso ba xoa me a máá: "Ncãa tsi nxàese," témé.

Dqòa di tc'òoan X'aigam Nqarim di i
(Mk 14:22-26; Lk 22:14-20; 1Ko 11:23-25)

²⁶ Eè xu hãa a ko tc'òó kam kò Jeso ba péré sa sèè, a ba a ts'ee-ts'ee'kg'ai si, a khóá q'aa si, a xгаа-xгааese-kg'ao xu máá si, a ba a máá: "Sèè naka xaoa tc'òó, ncêea cgãaa Te ga a ke," témé.

²⁷ A ba a kubi sa sèè a ts'ee-ts'ee'kg'ai si a máá xu si a máá: "Wèèa xao ga méé xao gaas koe kg'áà.

²⁸ Ncêea c'áà Te ga a ke qáé-xg'aes di i, ncêe gha ntcãáguè e, kái ne khòè ne gha chibia ne qgóóa mááè ka.

²⁹ Birí xao or ko, ncêe kg'om dis hùis di gòéan ncêer ncêem cárn koe guu a kg'áà tite, me gha nxãakg'aiga síí cárn ãer gha gaxao cgoa Abom di x'aian koe kqbase kg'áà a ba hàà," témé.

³⁰ Eè xu ko cii ba nxãea xg'ara ka xu kò tcg'oa a Olife dim xàbim koe qòò.

Jeso ba ko Peterem gha xqase Me sa nxàe
(Mk 14:27-31; Lk 22:31-34; Jn 13:36-38)

³¹ Me nxãaska Jeso ba birí xu a máá: "Ncêem ntcúum ka xao gha gaxao wèèa xao khuàagu Te, góásea i hãa a ko máá:

'Kòre-kg'ao bar gha xg'ám,
si gha ghùuan dis xg'ae sa qgóóa q'aa,'
téméè khama.

³² Igaba ãer ko x'ooan koe ghùuèa xg'ara ner gha tc'ãà-cookg'ai xao o a Galilea koe qòò," témé.

³³ Me Petere ba nxàe a máá: "Eèta xu ga ko ma wèèa xu khuàagu Tsi igabar tíí cuiskaga khuàagu Tsi tite," témé.

³⁴ Me Jeso ba xoa me a máá: "Tseegukar ko birí tsi: Ncêem ntcúum ka, qanegam ghòrò ba kg'ae tamas cookg'ai koe tsi gha senè nqoana q'oro xqase Te," témé.

³⁵ Me Petere ba xoa Me a máá: "Tsáá cgoar ga ko x'óó igabagar cuiskaga xqase Tsia hãa tite," témé. Xu kò wèèe xu xгаа-xгааese-kg'ao xu gatà méé.

Getesemane koe
(Mk 14:32-42; Lk 22:39-46)

³⁶ Kam kò nxāaska Jeso ba Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu cgoa Getesemane ta ko ma tciēm qgāim koe qōò, a ba a sí gaa koe birí xu a máá: “Ncēe koe xao ntcōò, ēe síi hāa koer ko síi cōrè ke,” témé.

³⁷ A ba a Petere ba hēe naka Sebetem di tsara cóa tsara hēéthēe sēe, kam kò tshoa-tshoa a tshúù-tcao a kaisase thōò-xám.

³⁸ A ba a birí xu a máá: “Tcáóa Tea x'oos q'oo koe tshúù-tcaoan ka cg'oèa hāa. Ncēe koe xao qau, naka Tíi cgoa kókòa hāa,” témé.

³⁹ Cg'árésem ko còoka qōò kam kò kg'áia ba cgoa gómankg'ai koe cg'áe a ba a cōrè a máá: “Aboè, kgoanase i kòo ne, kúrú nakas ncēes kubis *xg'arakuan di sa* Tíi koe tcg'òòè. Igaba Tsari tc'ēan ka, Tíi ko tc'ēes ka tamase,” témé.

⁴⁰ Kam kò xгаа-xgaase-kg'ao xu koe kabise a hàà sao-xg'ae xu xu x'òma. Me Petere ba birí a máá: “A tààè xao koáé, x'aè-coa ba Tíi cgoa hāa a kókòa hāan ka?”

⁴¹ Kókòa hāa naka cōrè, naka xaoa nxāasega taa kúrúta bóòkuan koe tcāà guu. Tc'ēe ba kúrú kg'oana hāa, igabam tc'áró ba kg'amka me e ke,” témé.

⁴² Cām di sam kò gaicara kabise a síi cōrè, a máá: “Tiri Aboè! Ncēe kgoanase i kòo ne mées cgómna ncēes *kubi* sa Tíi koe sēea tcg'òòè, nakar taa nxāasega gaas q'oo koe kg'áa. Igaba ncēe kgoanase tama i kò hāa ne mées nxāaska Tsáa ko tc'ēe sa kúrúse,” tam méé.

⁴³ Eēm ko gaia kabise a hàà kam kò sao-xg'ae xu xu x'òma hāa, nqáea xu kò hāa khama.

⁴⁴ Me gaicara guu xu a qōò a síi nqoana di sa cōrè, a cúis gúús ga sa gaicara méé.

⁴⁵ A ba a nxāaska xгаа-xgaase-kg'ao xu koe kabise a máá: “A qanega xao x'òma, a ko sãa? Bóò, x'aè ba hàara, Me ko Khóem dim Cóa ba hàà chibi-kg'ao ne tshàu q'oo koe tcāàè.

⁴⁶ Tēe xao, naka xae qōò! Bóò, khòè ne tshàu-q'oo koe tcāà Team khòè ba cúuse hàna kel!” témé.

Jeso ba ko qgóòè

(Mk 14:43-50; Lk 22:47-53; Jn 18:3-12)

⁴⁷ Eēm qanega hāa a ko kg'ui kam kò Jutasem ncēe 12 xu ka c'ēe ba hàà, xu kò kái xu khòè xu dis xg'ae sa gam cgoa hàà, ntcàuan hēe naka dxòman hēéthēe kò qgóóa hāa xu, a kaia xu peresiti xu hēe naka khòè ne di xu kaia xu koe hēéthēe guua hāa.

⁴⁸ Me kò nxāaska ēe kò khòè ne tshàu q'oo koe tcāà Me ba x'ái sa máá xua hāa a ko máá: “Eēr gha ko x'obè ba Gaam ga Me e, ke xao qgóó Me,” témé.

⁴⁹ Me Jutase tchànose Jesom koe síi a máá: “Tsgámno, Xгаа-xгаа-kg'ao Tseè!” témé. A x'obè Me.

⁵⁰ Me Jeso ba gam ka máá: “Tiri Tsi ncām-khoe tseè, dùu sa tsi hàara máána?” témé.

Xu kò nxāaska cúu-cuuse a Jeso ba qgóó a sēe Me.

⁵¹ Me kò kúúga Jesom cgoa kò hāa xu 12 xu ka c'ēe ba tchoanà tshàu, a gam dim ntcáu ba tsgúua tcg'òò, a kaiaim peresitim dim qāam dim tcee ba xg'aoa qhòm.

⁵² Me kò nxāaska Jeso ba gam ka máá: “Kabi tsarim ntcáu ba téé-q'ooa ba koe, wèem ēe ko ntcàuan sēe ba gha ntcàuan cgoa kaakaguè ke.

⁵³ Kana tsi c'úua qari ner úua sa tirim Abo bar ga tciú cgoa a, Me ncēeskaga 12 sa nqáea zi xg'ae zi tcām-tcām zi moengele xu di zi tséea óa máá Te sa?

⁵⁴ Ncēes gúù sar kò kò kúrú ne zi gha *Nqarim di zi* Tcgāya zi ntama nxāea tseegukaguè, ncēe zi ko máá, ncēeta méé i ga kò ma kúrúse, témé ka?” tam méé.

⁵⁵ Eēm x'aem kam kò Jeso ba khòè xu dis xg'ae sa birí a máá: “Ts'āà-kg'ao ba tsāa hàaraa khama xao gáe ntcàuan hēe naka dxòman hēéthēe cgoa hàaraa, hàà xao gha qgóó Te ka? Wèe cām kar tempelem q'oo koe hāa a ko xгаа-xгаа, igaba xao gaa koe síi taa qgóó Te.

⁵⁶ Igaba wèean ncēea kúrúsea, nxāasega zi gha Tcgāya zi porofiti xu di zi tseegukaguè ka,” ta méé. Ka xu kò nxāaska wèe xu xгаа-xgaase-kg'ao xu tcg'oara guu Me a bèe a qgóé.

Jeso ba ko qhàis cookg'ai koe úúè

(Mk 14:53-65; Lk 22:54-55, 63-71; Jn 18:13-14, 19-24)

⁵⁷ Xu ēe kò Jeso ba qgóóa xu kaiaim peresitim Kaifasem koe úú Me, x'áe xгаа-xгаа-kg'ao xu hēe naka kaia xu hēéthēe kò xg'aea koe.

⁵⁸ Me Petere ba kháoka téa a xúri Me, a kaiaim peresitim dis qgàis koe síi. A ba a síi q'oo koe tcāà a kòre-kg'ao xu cgoa síi ntcōò, chōò-q'ooa nem gha bóò ka.

⁵⁹ Xu kaia xu peresiti xu di xu hēe, naka wèes xg'aes x'áean di xu kaia xu di sa hēéthēe tshúù-ntcōan dim dào ba qaa Jeso ba xu gha chibi-chibi cgoa ba, cg'oo Me xu gha ka.

⁶⁰ Eèta i kò ma kái tshúù-ntcōan di chibi-chibi-kg'aean hàaraa xg'aea igaba xu kò taa cúim dàom ga ba hòò.

Igaba tsara kò kháoka cām tsara hàà,

⁶¹ a tsara a máá: “Ncēem khòè ba kò máá, qari nem úua Nqarim dis tempele sam ga kòbea q'aa, a nqoana cāmnan q'oo koe gaicara tshào sí di i, témé,” ta tsara méé.

⁶² Me nxāaska kaiam peresiti ba tēe a Jeso ba tēe a mǎá: “C’ēe guù ga Tsi gǎé xǒa tama? Ncēe ne khóe ne ko Tsǎá ka nxǎe sa gǎé dùu saà?” témé.

⁶³ Igabam kò Jeso ba kg’ama nqoo.

Me kaiam peresiti ba birí Me a mǎá: “Kg’òeam Nqarim cookg’ai koe méé Tsi tseeguan birí xae e, Kreste Tsi ii sa, Nqarim di Tsi Cǒá Tsi?” témé.

⁶⁴ Me Jeso ba xǒa me a mǎá: “Eē tsi ko méé khamaga i ii. Igabar ko birí xao o, ncēe koe guus ka xao gha Khòem dim Cǒá ba bóò, Me ēe qari iim dim kg’òm x’òam xòè za ntcǒóa-ntcǒe, a ba a gha nqarikg’ai dis tùú-c’òòs cgoa hàà,” témé.

⁶⁵ Me nxāaska kaiam peresiti ba gam dim qgǎí ba tòà q’aa a mǎá: “Ncām nxǎe e, cǒekua nem kg’uia! Dùu sa xae ko qanega tseegukagu-kg’aoan qaara mǎá? Bóò, ncāa xao ncēeska Gam di cǒekuan kóma mááse.

⁶⁶ Ka xao ko ntama ma tc’ēe?” témé. Xu xǒa a mǎá: “X’oo sam kg’anoa,” témé.

⁶⁷ Xu nxāaska kg’ám tshàran cgoa tcg’ae kg’ái Me, a xu a tshàua xu cgoa xg’ám Me. Xu c’ēea xu x’ábú Me a mǎá:

⁶⁸ “Porofita naka birí xae e, Kreste Tseè! Diina xg’ám Tsia sa?” témé.

Petere ba ko Jeso ba xǒase

(Mk 14:66-72; Lk 22:56-62; Jn 18:15-18, 25-27)

⁶⁹ Me kò Petere ba tchàa koe ntcǒóa-ntcǒe, xhàros koe, si kò dxǎe-coas qǎà di sa hàà cgae me a mǎá: “Tsǎá igaba tsi kò Jesom Galilea dim cgoa hàa,” témé.

⁷⁰ Igabam kò wéea ne cookg’ai koe xǒase a mǎá: “Eē si ko nxǎes guùs sar c’úua,” témé.

⁷¹ Si kò ēem ko heke-kg’ám koe tcg’oa a ko síi, ka c’ēs qǎà sa gaa koe bóò me, a gaa koe hàa ne khóe ne birí a mǎá: “Ncēm khóe ba kò Jesom Nasareta dim cgoa hàa,” témé.

⁷² Me kò gaicara gaisés cgoa xǒase, a mǎá: “Eēm khóe bar c’úua!” témé.

⁷³ X’ǎe-coam qǎà q’oo koe ne ko ēe kò téé-tēe ne Peterem koe hàà a gam ka mǎá: “Tseeguan kaga tsi Gam ka c’ēe tsi i, tsari kg’ui-q’ooa ne ko x’ái i khama,” témé.

⁷⁴ Me kò nxāaska tshoa-tshoa a cgúise a gaise a mǎá: “Khóem ēe bar c’úua hàà!” témé.

Me kò kúuga ghòrò ba kg’ae.

⁷⁵ Me Petere ba Jesom kò birí mea hàa kg’uian tc’ēe-tc’ēese ncēm kòo mǎá: “Ghòròm qanega kg’ae tama cookg’ai koe tsi gha nqoana q’oro xǒase Te,” témé e. Me kò tchàa koe tcg’oa a síi thòokase kg’ae.

27

Jeso ba ko Pilatom koe úúe

(Mk 15:1; Lk 23:1-2; Jn 18:28-32)

¹ Eē i ko q’uu ka xu kò kaia xu peresiti xu di xu wèe xu hēe naka kaia xu khóe ne di xu hēéthēe xu nxǎea xg’ae a dtcòmku Jeso ba xu gha cg’òo sa.

² Qǎé Me xu kò a tc’ǎa-cookg’aim Pilatom koe úú Me, a xu a tshàua ba q’oo koe tcǎà Me.

Jutasem dis x’oo sa

(Tsee 1:18-19)

³ Eēm ko Jutasem ncēe kò Jeso ba x’ámágu ba ko bóò Jesom ko ma x’oo sa xgàra mááè sa kam kò tc’ēea kǎbi a ba a 30 marian sefeferean di i kaia xu peresiti xu hēe naka khóe ne di xu kaia xu koe hēéthēe kǎbi,

⁴ a mǎá: “Chìbi ner kúrúa, khóem kǎà chìbim di c’àòà ner ntcǎǎgaa khama,” témé. Xu xǒa me a mǎá: “Khǎé sa ko nxǎa sa sixae koe dùu sa méé? Tsǎá tsi gha nxǎan bóòà mááse ka,” témé.

⁵ Me Jutasem marian tempelem q’oo koe xaoa guu, a ba a tcg’oa a síi qǎé a tceese.

⁶ Xu kaia xu peresiti xu gaa marian sǎa xg’ae, a xu a mǎá: “Kgoara i mááè tama, ncēe marian gha tempelem di marian q’oo koe tcǎàè sa, khóem tcúú di mari i khama,” témé.

⁷ Ka xu ko dtcòmku a gaa marian cgoa “Gàba zi dim kúrú-kg’aom dim xhàrà ba” x’ámá, gaa koe xu gha tǎa za guua ne khóe ne kg’ónò ka.

⁸ Gaa domkam kò gaam xhàrà ba “C’áòan dim xhàrà ba” ta ma tciiè, ncēs noosega.

⁹ Nxāaskas kò porofitim Jeremiam kò kg’uia sa tseegukaguè ncēm kòo mǎá: “Gaa 30 marian selefera di ne kò sée, ncēe Iseraele di ne khóe ne kò x’ámá cgoa mea a,

¹⁰ a ne a ‘Gàba zi dim kúrú-kg’aom dim xhàrà ba’ x’ámá, ēem kò ma X’aigam Nqari ba ma x’ǎèa hàa khamaga ma,” téméa sa.

Jeso ba Pilatom cookg’ai koe

(Mk 15:2-5; Lk 23:3-5; Jn 18:33-38)

¹¹ Jeso ba kò nqóòm dim kaiam cookg’ai koe hàà téé, me tēe Me a mǎá: “A Tsǎá ga Tsia Jua ne di Tsi X’aiga Tsi i ta ko méé Tsi?” témé. Me Jeso ba xǒa a mǎá: “Eē tsi ko méé khamaga i ii,” témé.

¹² Igaba ãem ko kaia xu peresiti xu ka hãe naka *khôe ne di xu* kaia xu hãethãe ka chibi-chibi, kam kò táá xõa.

¹³ Me nxãaska Pilato ba tãe Me a máá: “Ncãeta noo zi kg'ui zi chibi-chibi cgoa Tsi xu ko zi Tsi kóm tama?” témé.

¹⁴ Igabam kò Jeso ba gazi kg'ui zi ka cúia zi ga táá xõa, me Pilato * kaisase are.

Jeso ba ko x'oo sa xgàra mááe

(Mk 15:6-15; Lk 23:13-25; Jn 18:39-19:16)

¹⁵ Cau me e kò ii nqõóm dim kaia koe, Paseka di x'ãen ka khõe ne kò nxará tcg'òoa mááse hãam khõem qáèea kò hãa ba kgoara sa.

¹⁶ Gaa x'ãe ka ne kò q'ãaseam chibi-kg'ao ba úúa, [Jeso] Barabase ta kò ma tciie ba.

¹⁷ Nxãaska ãe ne ko khõe ne xg'ae kam kò Pilato birí ne a máá: “Dií ba ra gha kgoara máá tu u sa tu ko tc'ãe? [Jesom] Barabase baa, kana Jesom ncãe Kreste ta ko ma tciie baa?” témé.

¹⁸ *Tc'ãa-cookg'ai* xua kò chikuan domka Jeso ba tshàu q'ooa ba koe tcana hãa sam kò q'ana hãa khama.

¹⁹ Eẽm qanega ntcõó-q'ooos xgàrakuan dis koe hãa kas kò gam dis khõe sa kg'uiian gam koe tséea úú a máá: “Tcg'óo tshàua tsi ãem khõem tchãnom koe, ntcúum ncãem kar ncãa kaisase tshúús sòokuri sa gam ka sòokuri, a ncãa táá qãese x'óm ke,” témé.

²⁰ Ka xu ko kaia xu peresiti xu hãe naka *khõe ne di xu* kaia xu hãethãe khõe ne qg'ái, Barabase ba mée ne dtcàrà mááse sa, naka nea Jeso ba cg'õo.

²¹ Me nqõóm dim kaia ba xõa ne a máá: “Khõe tsara ncãe tsara ka ndaka ba ra gha kgoara máá tu u sa tu ko tc'ãe?” témé. Ne máá: “Barabase me e,” témé.

²² Me Pilato ba birí ne a máá: “Kháe ra gha nta hãe Jesom ncãe Kreste ta ko ma tciiem ka?” témé. Ne wèe ne máá: “Xgàùe méém!” témé.

²³ Me máá: “Dùús domka? Dùútsa gùús cg'ãe sa ba kúrúa hãa?” Ne kaisase q'au a máá: “Xgàùe méém!” témé.

²⁴ Eẽm ko Pilato bóò, cúí gúú kúrúm gha ga káa a sa, si ko tshúú sa tãe, kam ko tshãan sée a khõe ne cookg'ai koe xg'aa tshàu, a máá: “Ncãem khõem di c'ãon koer chibi úú tama, ke tu gatú *kúrí naka bóoa mááse*,” témé.

²⁵ Ne wèe ne khõe ne xõa a máá: “Gam di c'ãon ta gha sita hãa, sita di cóan cgoa!” témé.

²⁶ Me nxãaska Barabase ba kgoara máá ne, a ãem ko Jeso ba xg'ámmea xg'ara kam kò ncõo-kg'ao xu tshàu q'oo koe tcãa Me, síim gha xgàùe ka.

Ncõo-kg'ao xu ko Jeso ba ncõi

(Mk 15:16-20; Jn 19:2-3)

²⁷ Nxãaska xu kò nqõóm dim tc'ãa-cookg'aim di xu ncõo-kg'ao xu Jeso ba sée a nquum koe úú, a xu a wèes xg'aes ncõo-kg'ao xu di sa Gam cookg'ai koe xg'ae-xg'ae.

²⁸ A xu a kò qgáia ba nxõo cgae Me, a ncõam qgái ba hãakagu Me.

²⁹ A xu a dxãaman cgoa kúrúeas cába sa kabea xg'ae a cábakagu Me, a kg'ào xòe di tshàua ba koe tc'ãa ba qgóokagu Me, a xu a cookg'aia ba koe qom, a ncõi Me, a máá: “Tsgámmo, Juta ne di Tsi x'aiga Tseè!” témé.

³⁰ A xu a kg'ám tsharãn cgoa tcg'ae Me, a tc'ãa dim hii ba sée a xg'ám tcúú Me.

³¹ Eẽ xu ko gatá ma ncõi Mea xg'ara ka xu kò qgái ba nxõo cgae Me, a Gam di qgáian hãakagu Me, a xu a nxãaska sée a úú Me, síi xu gha xgàùe Me ka.

Jeso ba ko xgàùe

(Mk 15:21-32; Lk 23:26-43; Jn 19:17-27)

³² Eẽ xu ko tcg'oa ka xu kò Kurene koe guuam khõem Simone ta ko ma tciiem cgoa xg'ae, a xu a chùí Me xgàù sam gha dcéa ka.

³³ A xu a Gologota ta ko ma tciiem qgáim koe síí, ncãe sa ko máá: “Tcúú-c'òás dim qgái ba,” témé.

³⁴ Gaa koe xu ko hàà ka xu kò Jeso ba tgabian cgoa xg'ae-xg'aeèa qgarian màà, kg'aa am gha ka, igaba ãem ko xãm m kam kò xguí i.

³⁵ Xu xgàù Me, a xu a cgúúan ntcòo a qgáia ba q'aa-q'aaku.

³⁶ A xu a gaa koe ntcõo a kòre Me.

³⁷ A xu a tcúúa ba koe Gam di chibian ka ko kg'uis tcgàya sa tòò, ncãe kò máá: “NCÈEA JESO ME E, JUTA NE DIM X'AIGA BA,” témé sa.

³⁸ A xu a nxãaska cáim ts'ãa-kg'ao tsara Gaam cgoa xgàù, me c'ãe ba Gam dim kg'òm x'òam xòe za téé, me c'ãe ba dxàe xòea ba za téé.

³⁹ Ne ãe kò ko gaa koe nqáe ne cg'ãese kg'ui cgoa Me, a nxãa-nxãanan tcúú

* 27:14: *Pilato* - Gerika sa ko máá: “nqõóm dim kaia ba” témé. † 27:19: *ntcúum ncãem kar* ... Gerika sa ko máá: “ntcúum ncãem kar ncãa sòokuris q'oo koe gam domka kái zi gúú zi ka xháèe,” témé.

40 a ko máá: “Tsáá ncêe ga ko koma tempele ba kɔbea q'aa, a nqoana cáman qáá q'oo koe tshàò me Tsi Tsia, Nqarim di Tsi Cóa Tsi kò ii ne xgàus koe xòà naka kgoarase,” témé.

41 Gataga xu kò ma kaia xu peresiti xu hêé naka x'âé xгаа-xгаа-kg'ao xu hêé naka *khòè ne di xu* kaia xu hêéthêé xu ma ncɔi Me, a ko máá:

42 “C'êe nem kgoara hãa, igabagam ko kgoarasean ka tààè. Iseraele ne dim X'aiga Me e, ke méém ncêeska xgàus koe xòà, nxãaska ta gha Gam koe dtcòm ke.

43 Nqarim koem kò tcoma hãa. Ncêè *Nqarim* kò ko tc'êe Me ne méém ncêeska kgoara Me. ‘Tii ra Nqarim dir Cóa Ra a,’ tam ko méé ke,” ta xu méé.

44 Tsara kò êe kò Gaam cgoa xgàuèa tsara ts'ãà-kg'ao tsara thêé gataga ma còé Me.

Jeso ba ko x'óó

(Mk 15:33-41; Lk 23:44-49; Jn 19:28-30)

45 Koaba di x'aèan 12 di koes kò guu a wèém nqóóm koe ntcúú sa xóé a síí dqòa di x'aèan nqoana di koe téé.

46 Me kò Jeso ba nqoana di x'aèan ka kaim dòm cgoa q'au a máá: “Eli, Eli, lama sabakatanì?” témé. Ncêe sa ko máá: “Tiri Nqariè, Tiri Nqariè, dùús domka Tsi aagu Tea?” témé.

47 Ne êe kò gaa koe téé-têe ne ka c'êe ne kóm Me a máá: “Ncêem khòè ba ko Elija ba tcii,” témé.

48 Me kò gane ka c'êe ba kúúga qgóé, a x'úrúan sée, a síí gaa x'úrúan koe tsau tshàan ntcãá, a tc'ám koe qhàea tòó, a hàà máà Me kg'ám gha ka.

49 Ne c'êe ne máá: “Qãà, naka ta bóò Elija ba gha hàà kgoara Me sa,” témé.

50 Me kò Jeso ba gaicara kaim dòm cgoa q'au, a ba a còò di sa sònáa tcg'òó.

51 Ka bóò, còrè-nquum dim qgáí ba kò cámm xòè tsara cgoa tòàra q'aase, tc'amaka guu a síí nqãaka téé, me kò nqóó ba cgùru, i nxǒán q'aa,

52 zi tc'ám zi xgobekg'amse, i tc'áran ncêe kò x'óóa[‡] hãa ne kái ne tcom-tcomsa ne di i x'ooan koe ghùèè.

53 Ne kò Jesom x'ooan koe ghùèèa qáá q'oo koe tc'ám zi koe tcg'oa, a ne a tcom-tcomsam x'áé-dxoom koe tcãà, a kái ne khòè ne koe x'áise.

54 Eëm ko ncòo-kg'ao xu dim kaia ba hêé naka gam cgoa kòò hãa a ko Jeso ba kòre xu nqóóm di cgùruan bóò naka êe ko kúrúse zi hêéthêé e, ka xu kò q'áós ka tcãàèa, a máá: “Tseegukagam kò ncêem khòè ba Nqarim dim Cóa Me e,” témé.

55 Gataga zi kò kái zi khòè zi êe koe hàna, a nqúu ka téé a ko bóò. Ncêe kò Galilea koe guu a Jeso ba còò a hààraa zi, hàà zi gha hùì Me ka.

56 Gazi xg'aeku koes kò Maria Magatalena sa hãa, naka Jakoboa tsara Josefaa tsara ka xòòs Maria sa hêé, naka Sebetem ka cóásea tsara ka xòò sa hêéthêé e.

Jeso ba ko kg'ónòè

(Mk 15:42-47; Lk 23:50-56; Jn 19:38-42)

57 Eè i ko dqòa kam kò gguàm khòèm Arimatea di ba hàà. Cg'òèa ba kò Josefa a, me kò Jesom dim xгаа-xгаа-kg'ao me e.

58 Pilatom koem kò síí, a síí Jesom dim tc'áro ba dtcàrà, me Pilato x'aèan tcg'óó mààè mem gha di i.

59 Me Josefa ba tc'áro ba sée, a q'úúm qgáím q'anom cgoa tcám Me.

60 A ba a Gam dis tc'áms kabas koe tcãà Me, ncêe nxǒám koem kò tshàoa sa. A ba a kaim nxǒá ba tc'áms-kg'ám koe ghànèa úú, a qòò.

61 Sara kò Maria Magatalena sa hêé naka Marias c'êe sa hêéthêé sara tc'ám sa q'óá-kg'amase ntcòóa-ntcòe.

Kòre-kg'ao xu tc'áms di xu

62 Xùrikom cámm ka, *Sabata dim cámm* ko kg'ónòsea mááem cámm qáá q'oo koe, xu kò kaia xu peresiti xu hêé naka Farasai xu hêéthêé xu Pilatom cookg'ai koe xg'ae,

63 a xu a máá: “Kaia tsee, ncêem kàa-kg'aom kò qanega kg'òèa hãa kam kò ko méé sa xae ko tc'êe-tc'êese, ncêem kòò máá: ‘Nqoana dim cámm kar gha x'ooan koe tée,’ témé sa,

64 ke x'aèan tcg'óó nakas tc'ám sa qarika kòrèè nakam nxãakg'aiga síí nqoana dim cámm ba tcãà, naka xu nxãasega Gam di xu xгаа-xгаа-kg'ao xu táá síí Gam dim tc'áro ba ts'ãà guu, naka xua khòè ne birì naka máá: ‘X'ooan koem téea,’ témé guu. Ncêes tshúú-ntcòás kháóka ka di sa gha tc'ãà dis ka kaisase cg'ãè sa ii ke,” ta xu méé.

65 Me Pilato xqa xu a máá: “Kòre-kg'aoan xao gha úúa, ke qòò naka síí tc'ám sa kòre êe xao ma q'ana khama ma,” témé.

66 Xu qòò, a síí tc'ám sa kòre, a tc'ámà-tcèekg'am si, a xu a gaa koe kòre-kg'aoan tòó.

[‡] 27:52: x'óóa - Gerika sa ko máá: “x'óma hãa,” témé.

28

Jeso ba ko x'ooan koe tēe

(Mk 16:1-10; Lk 24:1-12; Jn 20:1-10)

¹ Sabata dim cím qāā q'oo koe, tc'āā dim cím di ntcùukg'ai cgoa kas kò Maria Magatalena sa hēe naka c'ees Maria sa hēéthēe sara qōò a síi ko tc'ām sa bóò.

² Kas kò kúúga kaias cgùrus nqōóm di sa kúrúse, Nqarim dim moengele ba kò nqarikg'ai koe guu a ko xōa khama, a *tc'áms koe síi*, a ba a síi nxōá sa ghànèa dìbi, a gaas koe q'ábà ntcōó.

³ Gam di bóòse-q'ooa ne kò túú-tebem dian khama ii, i kò gam di qgáian tsōān khama ma gōya-gōyase q'úú u.

⁴ Xu kò kòre-kg'ao xu káise q'áo me, a cgùru, a xu a x'óóa khòèan khama ma xgàruku.

⁵ Igabam kò moengele ba khòè sara birí a máá: “Táá sao q'áo guu, Jesom ncēe kò xgàuèa hāa ba sao ko qaa sar q'ana ke.

⁶ Ncēe koem káa Me e, ghùèam hāa, ēem kò mééa khama. Ke sao hàà naka xòòèam kò hāa qgáian bóò.

⁷ Naka saoa ncēeska qháése qōò naka síi Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu birí, x'ooan koem ghùèa hāa sa, a ncēeska gaxao ka tc'āa a ko Galilea koe qōò. Gaa koe xao gha sao-xg'ae Me, témé. Bóò, táá sao c'urù guu birí saoar hāa sa,” tam méé.

⁸ Sara kò q'áòan hēe naka kaisa qāè-tcaoan hēéthēe cgoa tc'áms koe guu a qháése tcg'oa, a qarò a síi Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu birí.

⁹ Me Jeso ba gaa x'ae kaga xg'ae cgoa sara a, a máá: “Tsgám saòò!” témé. Sara hàà cgae Me, a nqàrèa ba qgóó, a sara a dqom Me.

¹⁰ Me nxāaska Jeso ba máá: “Táá q'áo guu, qōò naka síi Tíi qōe ga xu birí naka xu Galilea koe qōò, gaa koe xu gha sao-xg'ae Te ke,” témé.

Kòre-kg'ao xu dis xàa sa

¹¹ Eē sara khòè sara dàò q'oo koe hāa ka xu kò gaa x'ae kaga kòre-kg'ao xu ka c'ēea xu x'áé-dxoom koe síi, a xu a síi wèé zi gúú zi ēe kò kúrúsea hāa zi kaia xu peresiti xu koe xàà.

¹² Xu kò kaia xu peresiti xu *khòè ne di xu* kaia xu cgoa xg'ae, a qg'áiku, a xu a ncōo-kg'ao xu kái marian máá,

¹³ a birí xu a máá: “ ‘Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu ncāa ntcùú ka hàà, a hàà ts'āà Me, ēe xae ncāa x'óma hāa ka,’ ta méé xao méé.

¹⁴ Ncēes xààs kò ko tc'āà-cookg'aim ka kómé ne xae gha biría tchàno-tchano me, a xae a gha qómán koe tcg'óó xao o ke,” ta xu méé.

¹⁵ Xu ncōo-kg'ao xu marian sèè a xu a ēe xu kò ma x'áèèa khama ma kúrú. Si kò ncēes tchòà sa Juta ne koe tsaj-tsajè, ncēes noosega.

Jeso ba ko Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu koe x'áise

(Mk 16:14-18; Lk 24:36-49; Jn 20:19-23; Tsee 1:6-8)

¹⁶ Xu 11 xu xgaa-xgaase-kg'ao xu Galilea koe síi, ēem kò Jeso ba birí xuum xàbim koe.

¹⁷ Eē xu ko bóò Me ka xu kò dqom Me, igaba xu kò c'ēe-kg'áia xu káise tc'ēe-tc'ēese.

¹⁸ Me Jeso ba hàà cgae xu a birí xu a máá: “Wèé qaria ner nqarikg'ai koe hēe naka nqōómkg'ai koe hēéthēe máàèa hāa,

¹⁹ ke xao qōò naka síi *nqōóm di* zi qhàò zi wèé zi kúrú, naka zi Tiri xgaa-xgaase-kg'aoan kúrú, naka xaoa Xòò ba hēe, naka Cóa ba hēe, naka Tcom-tcomsam Tc'ēe ba hēéthēe xu di cg'òèan cgoa tguù-tguu ne,

²⁰ naka xgaa-xgaa ne naka ne wèé zi gúú zi ēer x'áè xaoa hāa zi qgóóa qari. Q'āa méé xao: Tíi ra gha wèé cāman ka gaxao cgoa hāa, i gha nxāakg'aiga síi kurian di chòò-q'oo tcāa sa ke,” tam méé.

MAREKO Marekom ka góáèa qâè tchòà ne, Jeso Krestem ka Téé-cookg'ai sa

Marekom di qâè tchòà ne ko ncêe kg'uian cgoa tshoa-tshoase ncêe ko máá: “Jeso Krestem di qâè tchòà dis tshoa-tshoase sa, Nqarim dim Cóa ba,” témé e, a qhàò zi di ne dtcòm-kg'ao ne góá mááèa hãa.

Ncêes tcgâya sa Marekom ka góáèa hãa, igabas ko Peterem nxàea hãa kg'uian ka kg'ui. (Ncêe zi tcee zi ko Marekom ka kg'ui: Tsee 12:12; 13:13; 15:37-39, Kol 4:10, 2Tim 4:11.) Marekom dis tcgâyas koe zi ko gúù zi qháése kúrúse: “kúúga” dim kg'ui ba hêé naka “gaa x'aè kaga” di ba hêé naka “qháése” di ba hêéthêé xu ko ncêes tcgâyas koe kái q'oro tséékaguè.

Gataga ta ko bóò, Jeso ba qarian úúa hãa sa. Gam di qaria ne ko Gam di xгаа-xgaan koe hêé, naka Gam di qarian ncêem dxáwa tc'ëean koe úúa hãa koe hêé, naka khóea nem ko ma gaan di chibian qgóóa máás koe hêéthêé x'áise.

Jesom kò Gam ka kg'ui nem ko kái-kg'aise “Khòem dim Cóa ba” dim kg'ui ba tséékagu, ncêe ko máá, Nqari Me e, a ba a gaa khoa khóè Me e, témé ba. Hààraa baa, nxãasegam gha hàà Gam di kg'òèan khóè ne tcg'óóa máá, a gane di chibian koe kgoara ne ka (Mk 10:45).

Mareko ba kò kaisase Jesom kò ko kúrú tséean koe tcàà tcgáía hãa, Gam di kg'uian hêé naka Gam di xгаа-xgaan ka hêéthêé tamase.

Qaa-qaasa kg'uia ne:

- qâà (8:34-37; 10:45)

- kúúga, gaa x'aè kaga, qháése

Tcgâyas q'oo koe hàna zi:

- Jeso ba Galilea koe (1-9)

- Jeso ba Jutea koe (10)

- Jeso ba Jerusalema koe (11-13)

- Jesom di xgàrasean hêé naka Gam dis x'oo sa hêé naka Gam dis x'ooan koe tée sa hêéthêé e (14-16)

Jeso ba Galilea koe (1-9)

Johanem tcguù-tcguu-kg'aom di xгаа-xгаа ne

(Mt 3:1-12; Lk 3:1-18; Jn 1:19-28)

¹ Jeso Krestem di qâè tchòà dis tshoa-tshoase sa, Nqarim dim Cóa ba.

² Ncêe i ma porofitim Isaiam *dis Tcgâyas* koe ma góásea hãa khama, a ko máá:

“Bóò, Tirim tchòà xàà-kg'ao bar gha

Tsáá cookg'ai koe tsééa úú,

ncêe gha síí Tsarim dàò ba kg'ónòa máá Tsi ba.

³ Tchàa-xgóós koe ko q'au a ko máá:

'X'aigam *Nqari* ba tu dàò ba kg'ónòa máá,

naka Gam di dàòan tchàno-tchanoa máá Me,'

témém dòm ba.”

⁴ Me ko nxãaska Johanem tcguù-tcguu-kg'ao ba tchàa-xgóós koe hàà, a khóè ne tcguù-tcguu, a ba a chibia ne koe ne gha tcóóse a tcguù-tcguuès ka xгаа-xгаа ne, nxãasega ne gha gane di chibian qgóóa mááè ka.

⁵ Me kò wèém nqóòm Jutea di ba hêé, naka wèé ne khóè ne Jerusalema di ne hêéthêé síí cgae me, a ne a gane di chibian nxàe, a Jorotane dim tshàam koe tcguù-tcguuè.

⁶ Johane ba kò nqabè c'òò cgoa kúrúea qgáian hàna, a khòò dim bàne ba kháóa ba koe qáéa, a kóò tcòman hêé naka qááka di dènean hêéthêé tc'óó.

⁷ A ba a ko *Nqarim di kg'uian* xгаа-xгаа a ko máá: “Tíí qâà q'oo koem ko Gaam èe tíí ka qari ba hàà, ncêe qarian ka nqáé tea hãa ba, ncêe qámse a nxàbo tcáia ba kgoara gar tc'áò tama ba.

⁸ Tshàan cgoar tcguù-tcguu tua hãa, igabam gha Gabá Tcom-tcomsam Tc'ëem cgoa tcguù-tcguu tu u,” tam méé.

Jesom dis tcguù-tcguu sa hêé naka kúrúa bóòè sa hêéthêé e

(Mt 3:13-4:11; Lk 3:21-22; 4:1-13)

⁹ Eè xu cárn xu kam kò Jeso ba Galilea di Nasareta koe guu, a ba a kò Jorotane dim tshàam koe hàà Johanem ka tcguù-tcguuè.

¹⁰ Eëm ko Jeso ba tshàan q'oo koe tcg'oa kam ko nqarikg'aian bóò i xgobekg'amse, Me Tcom-tcomsam Tc'èe ba tcíbís khama ii a ko xōa cgae Me.

¹¹ Me kò dòm ba nqarikg'ai koe guu a máá: "Tsáá Tsia Tiri Tsi Cóa Tsi ncàma Raa Tsi i, Tsáá koe Ra ko qāè-tcao," témé.

¹² Tc'èe ba kò kúúga sée a qāáka úú Me.

¹³ Me kò 40 cáman qāáka hāa, a ko satanam ka kúrúa bóòè. A ba a kò gataga qāáka di kg'oo-coan cgoa hāa, i kò moengelean hàà hùì Me.

Jeso ba ko Gam dis tséé sa tshoa-tshoa

(Mt 4:12-17; Lk 4:14-15)

¹⁴ Eëm ko Johane ba qáè-nquus koe tcāàèa xg'ara kam kò Jeso ba Galilea koe síí, a Nqarim di qāè tchōàn síí xгаа-xгаа,

¹⁵ a máá: "X'èè ba hààraa, i Nqarim di x'aian cúu u, ke tu gatu di chìbian koe tcóóse naka qāè tchōàn koe dtcòm," témé.

Jeso ba ko 4 xu x'au qgóó-kg'ao xu tcii

(Mt 4:18-22; Lk 5:1-11)

¹⁶ Eëm kòo Jeso ba Galilea dim tshàam qàe koe nqáé, kam ko Simone ba hēé naka Simonem ka qōesem Anterea ba hēéthéé tsara bóò, tsara ko c'uisí sa tshàan q'oo koe xaoa tcāà; x'au qgóó-kg'ao tsara a kò ii khama.

¹⁷ Me Jeso ba birí tsara a a máá: "Xùri Te tsao, kúrú tsao or gha tsao khòè ne qgóó-kg'ao tsao ii ke," témé.

¹⁸ Tsara kúúga gatsara di c'uisian guu a xùri Me.

¹⁹ Eëm ko cg'arése còoka qōò kam ko Sebetem ka cóásem Jakobo ba hēé naka qōesem Johane ba hēéthéé tsara bóò, tsara dxòrom q'oo koe hāa a ko gatsara di c'uisian kg'ónò.

²⁰ Me kò kúúga tcii tsara a, tsara kò gatsara ka xòòm Sebetè ba hēé naka gam koe ko tséé xu khòè xu hēéthéé dxòrom q'oo koe qaù, a xùri Me.

Jeso ba ko dxāwa tc'èean xhàigu

(Lk 4:31-37)

²¹ Xu kò Kaperenaume koe síí. Me kò kúúga Sabata dim cárn ka Jeso ba còrè-nquum koe tcāà, a xгаа-xгаа.

²² Ne kò Gam di xгаа-xгаа-q'ooan ka area hāa. Qarian úúam khòèm khamam kòo ma xгаа-xгаа ne khama, gane di xu x'áè xгаа-xгаа-kg'ao xu khama tamase.

²³ Gaam x'èem èem kam kò gane dim còrè-nquum q'oo koe c'èem khòè ba hāa, cg'èè tc'èean kò úúba, me kò q'au a máá:

²⁴ "Jeso Tsi Nasareta di Tseè, dùu sa Tsi ko gatá cgoa tc'èe? Hàà Tsi ko kaàkagu ta a? Q'ana raa díí Tsi i sa - Nqarim di Tsi Tcom-tcomsa Tsi i," témé.

²⁵ Igabam kò Jeso ba cg'èè tc'èean dqàè a máá: "Nqoo, naka tcg'oa cgae me!" témé.

²⁶ I kò cg'èè tc'èean khòè ba qarika ntcāa-ntcāa, a kaisam q'aum cgoa tcg'oa cgae me.

²⁷ Ne kò wèè ne khòè ne area hāa, a ne a kò tèeku a máá: "Dùútsa gúù saa nceè sa? Kābas xгаа-xгаа saa - qarian úúa hāasem ko cg'èè tc'èean ga dqàè i komsana Me ka!" témé.

²⁸ I kò kúúga nxāea ba wèem xg'aekum Galilea dim koe qhāésèga tsaj-tsajèe.

Jeso ba ko kái khòèan kg'òèkagu

(Mt 8:14-17; Lk 4:38-41)

²⁹ Eëm ko còrè-nquum koe tcg'oa kam kò Simonea tsara Anterea tsara x'áé koe síí tcāà, Jakoboa tsara Johanea tsara cgoa.

³⁰ Si kò Simonem ka c'uisse sa cgùrukagu si kos tcìis ka qgóóèa, xu kò Jeso ba gaa x'èè kaga gas ka birí.

³¹ Me kò hàà, a hàà tshāa sa koe sée a ghùì si. Si tcii sa guu si, si tshoa-tshoa a tsééa máá ne.

³² Eëm dqòam ka, cárn ko tcāà ka ne kò wèè khòèan tsàako Gam koe óá, dxāwa tc'èean úúba hāan ga hēéthéé e.

³³ Ne kò wèem x'áé-dxoom di ne khòè ne nquu-kg'áin koe xg'aea hāa.

³⁴ Me kò Jeso ba kái ne èe ko tááka zi tcii zi tsàara hāa ne kg'òèkagu, a kò gataga kái dxāwa tc'èean xhàia tcg'óò cgae ne, a kò táá dxāwa tc'èean kgoara máá i kg'ui, q'āa Mea i kò hāa khama.

Jeso ba ko Galilea koe xгаа-xгаа

(Lk 4:42-44)

³⁵ Kaisa ntcùukg'ai cgoa, qanega i ntcùu u kam kò Jeso ba tēe a c'èem qgáim nqooa hāam koe qōò, a ba a síí gaa koe còrè.

³⁶ Xu kò Simone ba hēé naka gam cgoa kò hāa xu khòè xu hēéthéé xùri Me.

³⁷ A xu a èe xu ko hòò Me ka birí Me a máá: "Wèem khòè ba ko qaa Tsi," témé.

³⁸ Me birí xu a máá: “Hààn xae cúuse hãa xu x'áé-coa xu koe qđò, nakar gha nxãasega gaa koe theé síí xгаа-xгаа; gaan domkagar hààraa hãa ke,” témé.

³⁹ Me kò wéém Galileam koe qđòa te, a gane di xu còrè-nquu xu koe Nqarim di kg'uian xгаа-xгаа, a dxãwa tc'ëan xhàiagu.

Jeso ba ko lepero dis tcii sa tsàaram khòè ba kg'òèkagu
(Mt 8:1-4; Lk 5:12-16)

⁴⁰ Me kò lepero dis tcii sa tsàaram khòè ba hàà cgae Me, a hàà qgom-tsi-quri a còrè Me a máá: “Tc'ë Tsi kòo ne, Tsi ga kúrú ter q'ano,” témé.

⁴¹ Me kò Jeso ba thòò-xama máá me, a tchoanà tshàu a qgóó me, a birí me a máá: “Gatàr ko ma tc'ëe, ke q'ano,” témé.

⁴² Kas kò tcìis lepero di sa kúúga kaà cgae me, me q'ano.

⁴³ Me kò Jeso ba qarika x'áè me, a ba a tcg'óó mem qđò.

⁴⁴ a birí me a máá: “Q'ãa, naka táá cúí khòè ga c'ëe gúú ga birí guu! Igaba méé tsi qđò naka síí peresitim koe x'áise, naka tsia tsari q'ano-q'anosean domka síí dàòà-mááku zi tcg'óó, ncëem kò Moshe x'áèa hãa zi, x'áís iise khòè ne koe,” témé.

⁴⁵ Igabam kò gaam khòè ba tcg'oa a qđòa te a ba a tshoa-tshoa a wèè za ga nxàe e. Me kò gaas gúús domka Jeso ba tààè, x'áéan q'oo koem gha kgoarasea hãase qđòa tean ka, igabagam ko nqoo-nqoosa zi qgái zi koe hãa. Ne kòo khòè ne qanega wèè za guu a hàà cgae Me.

2

Jeso ba ko nqōara hãam khòè ba kg'òèkagu
(Mt 9:1-8; Lk 5:17-26)

¹ Cg'orò xu cáń xu qãá q'oo koem kò Jeso ba gaicara Kaperenaume koe síí, ne kò khòè ne x'áé koem hàna hãa sa kóm.

² Ka ne kò kái ne khòè ne gaa koe xg'aea, i kò kòm ga káa a, nquu-kg'ám koe ga igaba, Me kò Nqarim ñim kg'ui ba xгаа-xгаа ne.

³ Ka xu kò 4 xu khòè xu hàà, khòèm nqōara kò hãa ba ko qgóóa mááku a ógara xu.

⁴ Eë xu ko Gam koe úúa ba ka tààè, khòè ne di kái-q'ooan ka, ka xu kò nxãaska ñem kò Jeso ba hànəm qgám di tchànoan cgoa nquum tcqbe chúrú, a xu a ñem khòèm nqōara kò hãam kò xóóeam tcoà ba qám.

⁵ Eëm ko Jeso ba gaxu di dtcòmən bóò kam kò nqōara hãam khòè ba birí a máá: “Tiri cóàè, chibia tsi tsi qgóó máàèa,” témé.

⁶ Xu kò x'áè xгаа-xгаа-kg'ao xu gaa koe ntcóóa-ntcōe, a ko tcáóa xu q'oo koe tc'ëe a ko máá:

⁷ “Dùúska ba koáè ncëem khòè ba ncëeta mééa máá? Nqari bam ko cóè! Díí ba ga khòèan chibian gaan di qgóóa máá, Nqarim cúí Me e ka?” ta tc'ëe.

⁸ Me kò Jeso ba qháése gatà xu ma tcáóa xu koe tc'ëe hãa sa bóò, a ba a tèè xu a máá: “Dùús domka xao ko ñe zi gúú zi tcáóa xao q'oo koe tc'ëe máá?”

⁹ Ndaka nea thamkaà? Khòèm nqōara hãa ba birí a máá: ‘Chibia tsi tsi qgóó máàèa,’ témé, kana máá: ‘Tëe naka tsarim tcoà ba sèè naka tsia qđò,’ témé saa?

¹⁰ Igabar gha x'áí xao o, xao gha nxãasega q'ãa, Khòèm ñim Cóá ba nqóók'g'ai koe qarían úúa hãa sa, khòèa nem gha chibian qgóóa máá di i,” témé. A ba a nqōara hãam khòè ba birí a máá:

¹¹ “Birí tsir ko a ko máá: tèe naka tsarim tcoà ba sèè naka x'áéa tsi koe ñibi,” témé.

¹² Me kúúga qháése tèe a ba a gam ñim tcoà ba sèè, a wèè ne khòè ne cook'g'ai koe tcg'oa, ne wèè ne khòè ne are, a ne a Nqari ba dqom a máá: “Ncëeta iis gúú sa ta qanega bóò ta ga hãa,” témé.

Jeso ba ko Lefi ba tcii
(Mt 9:9-13; Lk 5:27-32)

¹³ Me Jeso ba gaicara tshàm qàe koe síí, ne kò kái ne khòè ne hàà cgae Me, Me tshoa-tshoa a xгаа-xгаа ne.

¹⁴ Eëm ko gaa koe guu kam kò Lefi ba bóò, Alefaiom ñim cóá ba, me marian ko sèèa xg'ae-xg'aeem nquum koe ntcóóa-ntcōe. Me birí me a máá: “Xùri Te,” témé. Me tèe a xùri Me.

¹⁵ Eëm Jeso ba hãa a ko Lefim ñim nquum koe tc'óó, ka i kò kái mari xg'ae-xg'ae-kg'aoan hëè naka chibi-kg'aoan hëèthéé tc'óó cgoa Me, Gabá hëè naka Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu hëèthéé cgoa; kái ne khòè nea kòo xùri Me khama.

¹⁶ Eë xu kò x'áè xгаа-xгаа-kg'ao xu Farasai di xu bóò Me mari xg'ae-xg'ae-kg'ao xu hëè naka chibi-kg'aoan hëèthéé cgoa ko tc'óó, ka xu kò Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu tèe a máá: “Dùús domka ba ko mari xg'ae-xg'ae-kg'aoan hëè naka chibi-kg'aoan hëèthéé cgoa tc'óóa máá?” témé.

¹⁷ Eëm ko Jeso ba ncêe sa kóm kam kò máá: “Eë tsàa tama ne khòè nea naakan qaa tama, igaba èe ko tsàa ne ko qaa a. Tchàno ne khòè ner gha hàà tcii kar hàà tama, igabar hààraa, hààr gha chibi-kg'ao ne tcii ka,” témé.

Jeso ba ko tc'òoan carasean ka tèèè
(Mt 9:14-17; Lk 5:33-39)

¹⁸ Nxãaska xu kò Johanem di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu hêé naka Farasai xu di xu hêéthêé tc'òoan carase. Ne kò c'êe ne khòè ne Jeso ba síí cgae a tèè Me a máá: “Dùús domka xu ko Johanem di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu hêé naka Farasai xu di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu hêéthêé tc'òoan carasea máá, igaba xu Tsari xu xгаа-xgaase-kg'ao xu tc'òoan carase tama?” témé.

¹⁹ Me Jeso ba xoa ne a máá: “Séè-kg'aom kò gam di ne cg'áè-kg'ao ne cgoa hãa ne nea gha ntama tc'òoan carase? Eëm séè-kg'aom ko qanega gane cgoa hãa x'áè ka ne cuiskaga tc'òoan carasea hãa tite.

²⁰ Igabam gha x'áè ba hàà, èem gha ko séè-kg'ao ba gane koe séèa tcg'òóè ba; gaam cárn ka ne gha nxãaska tc'òoan carase.

²¹ “Cúí khòè ga káà a, kabam qgáí ba gha nciím cgoa nqàba a; gatà i kòo hêé nem gha kabam qgáí ba nciím koe tòàra tcg'oa, sí gha tòà sa càùse.

²² Gataga i khòèan káà a, kaba gòéan gha ncií zi khòo dtcòbè zi koe qg'oe e. A ncêè gatà i kòo hêé ne i gha gòéan dtcòbè zi tòà, i gha gòéan ntcàa, zi dtcòbè zi tòàra q'aase. Igaba méé i kaba gòéan kaba zi khòo dtcòbè zi koe qg'oeè,” tam méé.

Sabata dim cárn dis tèè sa
(Mt 12:1-8; Lk 6:1-5)

²³ C'èem cárn Sabata dim kam kò Jeso ba ko mabere di xu xhárà xu xg'aeku koe qdò, xu Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu tshoa-tshoa a ko maberean di tcúúan tcúú.

²⁴ Xu Farasai xu bíri Me a máá: “Bòò, dùúska xu ko Sabata dim cárn ka x'áèan koe kgoara mááè tama sa kúrúa máá?” témé.

²⁵ Me bíri xu a máá: “Qanega xao gáé nxárà ta ga hãa Dafitem xg'ao kúrús ka? Eë xu kò gabá hêé naka gam ka c'èa xu hêéthêé xàbà hãa a kòo c'èe gúúan tcào ka xu kò kúrú sa.

²⁶ Nqarim dim nquum koem kò ma tcàà sa, Abitarem kò kalam peresiti ba ii x'áè ka, a ba a gam ka c'èa xu cgoa ts'ee-ts'eekg'aiea péréan tc'òò, ncêe peresiti xu ka cúí ko tc'òóè e, ncêe gabá hêé naka èe hãa cgoa mea xu hêéthêé kò tc'òóan gaan di kgoara mááè tama a,” témé.

²⁷ A bíri xu a máá: “Sabata dim cárn ba khòèan kúrúa máàèa, i khòèan Sabata dim cárn ba kúrú máàè tama.

²⁸ Khamam Khòèm dim Cóá ba Sabata dim cárn koe ga igaba X'aiga Me e,” témé.

3

Khòèm nqpara tshàua ba
(Mt 12:9-14; Lk 6:6-11)

¹ Me kò gaicara còrè-nquum koe síí tcàà. Me kò nqpara tshàua hãam khòè ba gaa koe hãa.

² Xu kò Farasai xu xaèa kg'òno Me, a bòò Sabata dim cárn kam gha gaam khòèm èe nqpara tshàua hãa ba qãèkagu sa, nxãasega xu gha chibi-chibi Me ka.

³ Me kò èe nqpara tshàua hãam khòè ba bíri a máá: “Têe naka tsia síí khòè ne cookg'ai koe téé,” témé.

⁴ Me kò bíri xu a máá: “Sabata dim cárn ka sa kháé ndaka sa kgoaraèa: qãèan kúrú saa kana cg'áèan kúrú saa, khòè ba kg'òèkagu saa kana cg'òo me saa?” témé. Igaba xu kò kg'ama nqoo.

⁵ Me kò xgòase bòò ne, a ba a gane di qari tcúúan ka thòò-tcaoa hãase khòè ba bíri a máá: “Tchoanà tshàua tsi,” témé. Me kò khòè ba tshàua ba tchoanà, i tshàua ba kabise a qãè.

⁶ Xu kò Farasai xu tcg'oa, a xu a x'aigam Herotem di xu tséé-kg'ao xu cgoa xg'ae a qg'áiku, nta xu gha ma Jeso ba cg'òo sa.

Jeso ba ko tshàam qàe koe kái ne khòè ne kg'òèkagu

⁷⁻⁸ Jeso ba kò Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu cgoa tshàam koe síí, ne kò kái ne khòè ne Galilea koe guu a xúri Me. Eë ne ko wéè zi èem kòo kúrú zi kóm, ka ne ko kái ne khòè ne Jutea koe hêé, naka Jerusalema koe hêé, naka Itumea koe hêé, naka Jorotane ka ncií za hêé, naka Ture koe hêé naka Sitone koe hêéthêé guu a hàà cgae Me.

⁹ Me Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu bíri xu dxòro ba kg'ònoa máá Me, khòè ne dis xg'aes domka, táá ne gha nxãasega qãea cg'òo Me ka.

¹⁰ Kái ne khòè nem kò kg'òèkagua hãa, khama ne kòo èe kò tcíia hãa ne dqúria síí, síí ne gha qg'óó Me ka.

¹¹ Eë ne kòo cg'âè tc'ëean ka tcâà cgaèèa ne bòò Me ne ne ko cg'áé a q'au a máá: “Nqarim di Tsi Cóa Tsi i,” témé.

¹² Me kaisase dxāwa tc'ëean dqàè, táá i gha c'ëe ne birí díim ii sa ka.

Jeso ba ko 12 xu xгаа-xgaase-kg'ao xu nxárá tcg'òó
(Mt 10:1-4; Lk 6:12-16)

¹³ Me Jeso ba xàbi ba q'ábà qaò, a ba a Gam ko tc'ëe xu tcii, xu Gam koe hàà.

¹⁴ Me 12 xu nxárá tcg'òó a x'áè úú-kg'ao* xu ta ma tcii xu, Gam cgoa xu gha hāa ka, a xu a tséèe a Nqarim di kg'uiian qòòkagu,

¹⁵ a dxāwa tc'ëean xu gha xhàigu di qarian máàè.

¹⁶ Ncëe xua kò: Simonem ncëem kò Petere ta ma tcii ba hēé,

¹⁷ Sebetem ka cóasem Jakobo ba hēé, naka Jakobom ka qōesem Johane ba hēé (ncëem kò Boaneregese dis cg'òè sa máà tsara; ncëes cg'òè sa kòo máá: “Túú tebean di tsara cóá tsara a,” témé),

¹⁸ Anterea ba hēé, naka Filipi ba hēé, naka Baretolomaio ba hēé, naka Mataio ba hēé, naka Tomase ba hēé, naka Aléfaiom ka cóasem Jakobo ba hēé, naka Tadaio ba hēé, naka Simonem (ncëe kò tòókuan x'āà máá ba) hēé,

¹⁹ naka Jutase Isekariotem (ncëe kò khòè ne tshàu q'oo koe tcâà Me ba) hēéthéé xu u.

Jeso ba ko Belesebulem ka xгаа-xгаа
(Mt 12:22-32; Lk 11:14-23; 12:10)

²⁰ Me nxāaska Jeso ba díbi a síi nquum q'oo koe tcâà. Ne gaicara kái ne khòè ne xg'ae, xu Gabá hēé naka Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu hēéthéé pérean tc'òó ka tààè.

²¹ Eë ne ko Gam x'áé di ne ncëe sa kóm, ka ne ko síi tceea tcg'òó Me, tc'ëea ba nxana hāa, ta ne kò tc'ëea hāa khama.

²² Xu kò x'áè xгаа-xгаа-kg'ao xu Jerusalema koe kò guua hāa xu hàà máá: “Belesebulem kam hāa cgaèèa, a ko dxāwa tc'ëean dim x'aigam cgoa dxāwa tc'ëean xhàigu,” témé.

²³ Me Jeso ba tcii ne, a sere-sere zi cgoa kg'ui cgoa ne, a máá: “Ntama ba ga ma satana ba c'ëem satana ba xhàigu?”

²⁴ X'aian kò q'aa-q'asea hāa ne i cuiskaga ãe x'aian hāa tite.

²⁵ X'áém kò gataga q'aara hāa nem cuiskaga ãem x'áé ba hāa tite.

²⁶ A ncëè satanam kò cúia ntcoeku cgoase a q'aara hāa nem cuiskaga tééa hāa tite, igabam ko chòò-q'ooos koe síi.

²⁷ Igabam c'ëem khòè ba cuiskaga qarim khòèm dim nquum koe tcâà, naka gam di zi gúú zi ts'āà hāa tite, kg'aia méém ãem khòèm qari ba qáéa ntcòo. Nxāaska cúigam gha nquua ba q'oo koe tcâà a gam di zi gúú zi ts'āà.

²⁸ Tseegukar ko birí tu u: Khòè ne gha wèé chibia ne koe hēé naka wèé cg'âè kg'uiian kg'ám q'ooa ne koe ko tcg'oa koe hēéthéé qgòóa mááè.

²⁹ Igaba ãe ko Tcom-tcomsam Tc'ëem ka cg'ãese kg'ui nea chòò tamase qgòóa-máákuan hòò tite, igaba ne chòò tamase chibiga ne e,” tam méé.

³⁰ “Cg'ãè tc'ëea nem úúá,” ta ne mééa domkam Jeso ba ncëeta mééa.

Jesom di ne qhàò ne
(Mt 12:46-50; Lk 8:19-21)

³¹ Jesom ka xòò sa hēé naka qōese ga xu hēéthééa kò hàà, a hàà tchàa koe téé, a c'ëem khòè ba tséé, me síi Jeso ba tcii.

³² Ne kò kái ne khòè ne ntcòóa nxāma-nxāma Mea hāa khama ne máá: “Bòò, saò sa hēé naka Tsáà qōe ga xu hēéthééa tchàa za tēe a ko dtcàrà kg'ui cgoa Tsi ne gha sa,” témé.

³³ Me xoa ne a máá: “Tiris xòò sa díi saa, xu Tíi qōe ga xu díi ga xua?” témé.

³⁴ Me ãe kò ntcòóa nxāma-nxāma Mea ne ntcáà, a ba a máá: “Ncëea Tiris xòòs ga si i, a Tíi qōe ga xu xu u.

³⁵ Wèém khòèm ãe ko Tirim Nqarim nqarikg'ai koe hànám ko tc'ëe sa kúru ba Tíi qōem ga me e, a Tíi qōes ga si i, a gataga Tiris xòòs ga si i,” tam méé.

4

Xhàrà-kg'aom dis sere-sere sa
(Mt 13:1-9; Lk 8:4-8)

¹ Me gaicara tshoa-tshoa a tshàam qàe koe xгаа-xгаа. Si kò kaias xg'ae sa qàea ba koe hāa, Me dxòrom q'oo koe tcâà a tshàam qàe koe síi ntcòò, si kò wèés xg'ae sa tshàam-kg'ám koe gónankg'ai koe téé-téé.

² Me kái zi gúú zi xгаа-xгаа ne sere-sere zi cgoa, a ba a Gam di xгаа-xgaan koe máá:

* 3:14: x'áè úú-kg'ao - Gerika sa ko “apostolo” témé.

3 “Komsana méé tu. Xhàrà-kg'ao ba kò qòò a síí xhàrà.

4 Eëm ko xhàrà ka i kò c'èe cgùrian dàòm qàe koe tcheè, zi tsarà zi hàà tc'òó o.

5 I c'èe cgùrian nxòá-kg'ai di qgàian koe tcheè, ncèe káí góman kò káà a koe. I kò kúúga qháése tsòm, góma ne kò kaisa tama khama.

6 Eës ko cáim sa qaò ka i kò gaa tsòman dào, a i a kò tòbe ga i kò úú tama khama nqai.

7 I c'èe cgùrian dxàman hàna qgáí koe tcheè, i dxàman kai, a chúú-chuu u, i táá tc'òoan kúrú.

8 I c'èe cgùrian qàe góman koe tcheè, a i a tc'òoan kúrú, èe i ko qhúí a ko kai ka i c'èean 30 khama noo, i c'èean 60 khama noo, i c'èean 100 khama noo tc'òoan kúrú.

9 Me Jeso ba máá: “Eè tceean úúá hãa ba méém kóm,” témé.

Jesom ko dùús domka sere-sere zi ka kg'ui sa

(Mt 13:10-17; Lk 8:9-10)

10 Eëm cúúá hãa ka xu kò 12 xu xгаа-xgaase-kg'ao xu hêé naka c'èe ne èe kò gaa koe hãa ne hêéthéé sere-sere zi ka têe Me.

11 Me kò birí ne a máá: “Gatua máàèa, chòmsea zi kàa zi Nqarim di x'aian di zi tu gha q'áa sa. Igaba gane èe tchàa za hãa ne koe i ko wèè gúian ga sere-sere zi cgoa nxará xg'aèè.

12 Nxãasega

'ne gha wèè x'aèan kaga bóó

igaba ne bóòa q'áa tite ka.

A ne a gha wèè x'aèan kaga kóm

igaba ne kóma q'áa tite,

Nqarim koe ne ko kabise

a qgóóa mááè ne cúú ga a gha ii.' ”

13 Me birí ne a máá: “Ncèes sere-sere sa tu gáé kóma q'áa tama? Kháé tu gha nxãaska c'èe zi sere-sere zi ntama kóma q'áa?

14 Xhàrà-kg'ao ba ko kg'ui ba xhàrà.

15 C'èè ne khòè nea dàòm qàe koe kò tcheèa hãa cgùrian khama ii, ncèe kg'uim xhàràèa koe. Eè ne ko kóm me kagam ko kúúga satana ba hàà, a hàà kg'uim èe gane koe xhàràèa hãa ba sèèa tcg'òó.

16 Ne c'èe ne khòè ne nxòán hàna qgáí koe kò tcheèa hãa cgùrian khama ii. Nxãa nea ncèe kg'ui ba ne ko kóm ne ko kúúga qàè-tcaoan cgoa hààkagu me ne e,

17 igaba ne káà tòbe ne e khama ne ko xòm x'aè sèè a hãa, a ne a èe i ko kg'uim domka xháéa ne kana xgàrakuan hàà ne ne ko qháésega cg'áé.

18 “C'èe ne khòè nea èe dxàman koe tcheèa hãa cgùrian khama ii. Gane èe kg'ui ba kóma ne ne e,

19 igaba kg'òès di zi xháé zi hêé, naka qguù sa ncàman hêé, naka c'èe zi gúú zi ncóoan hêéthéèa kò tcàà cgae ne, a kg'ui ba chúú-chuu, me táá tc'áròan kúrú.

20 “C'èe ne qàe góman koe kò xhàràèa cgùrian khama ii. Nxãa ne ko kg'ui ba kóm a ne a ko dtcòma mááse me, a ne a ko tc'áròan kúrú, i c'èean 30, i c'èean 60, i c'èean 100 ne ne e.”

X'áà-x'aa-kg'ai cgoa dis gúús dis sere-sere sa

(Lk 8:16-18)

21 Me birí ne a máá: “Díina ga x'áà-x'aa-kg'ai cgoa dis gúú sa gàbas cgoa xoaba-kg'ai, kana kgàrom dòm q'oo koe tòó? Tseegun kagas gha téé-q'ooa sa koe tòòè!

22 Wèés gúús èe chòmsea hãa sa gha x'áise, si gha èe qàbi-kg'aièa hãa sa, xgòre-kg'aièè khama.

23 Khòèm èe tceean úúá hãa ba méém kóm,” témé.

24 Me birí ne a máá: “Qàése tu komsana! Eè tsi tcg'òóa hãas tc'òò-tc'áo sa gaas máàè tsi ghas ga si i, a tsi a gha gataga càua mááè si.

25 Wèém khòèm èe úúá hãa ba gha káian mááè. Me gha èe gúú úú tama ba, èem úúá hãa gúú-coan ga sèè cgaeè khama,” tam méé.

Tsqmkom cgùrim dis sere-sere sa

26 A ba a máá: “Nqarim di x'aia nea ncèeta ii: ‘Khòèm góman koe cgùri ba xhàrà hãam khama i ii,

27 ncèe ko ntcuú ka x'óm a ko koaba ka têe, me cgùri ba ko cúúga kai, gam c'úua hãase.

28 Góm ba kò cúúga kg'ama tc'òoan kúrú: kg'aian ko tsòm a qhúí, a ba a kai, a x'òàn kúrú, i x'òàn tc'áròan kúrú.

29 Eè i ko tc'òoan x'áé kaga i ko tcuùè, tcuù di x'aè ne hààraa khama,' ” tam méé.

Mosetara dis hìis di cgùrian dis sere-sere sa

(Mt 13:31-32, 34; Lk 13:18-19)

30 A ba a máá: “Nqarim di x'aia nea gha dùús cgoa nxará xg'aèè, kana dùútsa sere-seres cgoa ia gha nxará xg'aèè?

³¹ Mosetara *dis hìis* dim cgùrim khama i ii. Ncèè cgùrian kò ko góman koe xháràè nem wèè cgùrian nqòómkg'ai di kaga cg'áré me e.

³² Igaba èem kò xháràè nem ko tsòm, a kaias hìis xhárà di sa kúru, a kaia nxāan kúru, i gha nqarikg'ai di tsarān hàà gas di sòman koe nquuan kúru," tam mée.

³³ Jeso ba kò kái zi sere-sere zi tséékagu, a kg'ui ba birí ne tc'āò-tc'āos èe gane ko kóma q'āas cgoa.

³⁴ Táám kò cúí gúú ga gane cgoa kg'ui, sere-serean tséékagu tamase, igabam ko Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu cgoam kò cúia hāa ka wèès gúu sa qāèse birí xu.

Jeso ba ko tc'āá ba téékagu

(Mt 8:23-27; Lk 8:22-25)

³⁵ Me gaam cáim èem dim dqòam ka birí xu a máá: "Hàà naka xae c'èem xòem tshàam dim za tchoaba," témé.

³⁶ Xu kò khòè ne gaa koe qaù, a xu a èem kò hāam dxòrom q'oo koe tcāà, zi kò gataga thée c'èe zi dxòro zi gaa koe hàna.

³⁷ Me kò kaiam tc'āá ba tēe, i tshàam di qhònèan qùbise a dxòrom q'oo koe tcāà, me dxòro ba cg'òè ka hēe.

³⁸ Igabam kò Jeso ba dxòrom kháo koe hàna, a tcgábí ba dcāa a x'òma xōe. Xu ghùì Me, a máá: "Xgaa-xgaa-kg'ao Tseè, tom xae ko igaba i gáé Tsáá koe gúú mée tama?" témé.

³⁹ Me tēe a ba a tc'āá ba dqàè a tshàa ba birí a máá: "Nqoo naka kgàe!" témé. Me tc'āá ba téé, si kò kaisas nqoo sa xóè.

⁴⁰ Me tēè xu a máá: "Dùús domka xao ma q'aea? Dtcòman xao gáé úú tama?" témé.

⁴¹ Xu kaisase q'áo, a xu a tēèku a máá: "Dùútsa khòè ba gáé ncèe ba? Tc'āan ga hēè naka tshàan ga hēéthéè ka ko komsanaè ba?" témé.

5

Jeso ba ko dxāwa tc'èean úúam khòè ba qāèkagu

(Mt 8:28-34; Lk 8:26-39)

¹ Xu tshàa-dxoom ka c'èe xòèa ba za tchoaba, Gerase ne dim nqòóm xòè koe.

² Èem ko Jeso ba dxòrom koe tcg'oa, kam ko cg'āè tc'èean kò úua hāam khòem cgoa xg'ae, tc'ám zi xòè koe kò guua hāa ba.

³ Tc'ám zi koe kò x'āèa hāa ba, ncèe khòè ne kò qáèa ba ka tààèa hāa ba, qano di xu tau xu cgoa ga igaba.

⁴ Kái-kg'aisem kò ko tshàua ba koe hēè naka nqàrèa ba koe hēéthéè qano cgoa qáèa ntcòè, igabam kò ko qhòm m, a ba a nqàrè di qanoan khòè q'aa. Cúí khòè ga kò káa a ncèè me i ga di qarian kò úua hāa a.

⁵ Ntcúú ba hēè naka koaba ba hēéthéém kò ko tc'ám zi hēè naka xàbì xu koe hēéthéè q'aua te, a ko nxòān cgoa thòò-thòose.

⁶ Èem ko Jeso ba nqúú ga ii a ko bóò, kam kò qgóéa síí, a síí cookg'aia ba koe qom,

⁷ a kaisase q'au a máá: "Jesoè, kaisase tc'ámáka hànám Nqarim di Tsi Cóa Tseè, dùú sa Tsi ko tíí cgoa tc'èe? Nqarim cgoa ra ko gaise Tsi a ko máá, táá xgàra te guu," témé.

⁸ Me Jeso ba birí me a máá: "Ncèem khòem koe tcg'oa, tsáá cg'āè tc'èe tseè!" témé.

⁹ Me nxāaska Jeso ba tēè me a máá: "Cg'òèa tsi díia?" témé. Me máá: "Cg'òèa te Milione e, kái xae e khama," témé.

¹⁰ Me kaisase Jeso ba dtcàrà, táám gha èem qgáim koe xhàigu xu ka.

¹¹ Kái zi xgùu zia kò xàbim dxùukg'ai koe hāa a ko dxòò.

¹² Ka i ko dxāwa tc'èean Jeso ba dtcàrà a máá: "Xgùuan dis xg'aes koe tsééa úú ta a, kgoara máá ta a naka ta gaan koe tcāà," témé.

¹³ Me cg'āè tc'èean kgoara máá i tcg'oa, a i a síí xgùuan koe tcāà, i èe xgùuan ncèe kò 2,000 khama noo o, kari-karisea xōa a síí tshàam koe tcāà a tom.

¹⁴ Èè kòo xgùuan kòre xu khòè xua kò bèe a qgóé a síí x'áé-dxooan koe hēè naka x'áé-coa xu koe hēéthéè xàà a. Ne kò khòè ne èe kúrúsea hāa sa hàà bóò.

¹⁵ Èè ne ko Jesom koe hàà ka ne kò èe kò dxāwa tc'èean úua hāam khòè ba bóò, me gaa koe ntcòòa-ntcòe, a qgáian hāna, i tc'èea ba qāè e, ka ne kò q'áo.

¹⁶ Gane èe kò èe kúrúsea hāa sa bóò ne kò dxāwa tc'èean kò úúam khòem koe hēè naka xgùuan koe hēéthéè kúrúsea hāa sa khòè ne birí.

¹⁷ Ne tshoa-tshoa a Jeso ba dtcàrà, gane dim nqòóm koem gha tcg'oa sa.

¹⁸ Èem ko Jeso ba dxòrom koe tcāà kam kò èe kò dxāwa tc'èean ka tcāàèa hāam khòè ba Gam cgoam gha qòò sa dtcàrà Me.

¹⁹ Igabam kò Jeso ba táá kgoara máá me Gam cgoa qòòa ne, a birí me a máá: "Dìbi x'áèa tsi koe, tsari ne khòè ne koe, naka tsia síí X'aigam nta noose kúru máá tsia hāa sa hēè naka nta noosem thòò-xama máá tsia hāa sa hēéthéè ka birí ne," témé.

²⁰ Me kò khòe ba wèè xu x'áé-dxoo xu ãe kò Dekapolise koe hãa xu koe qõò te a Jesom gam koe kúrúá hãa zi gúú zi kaisa zi ka tshoa-tshoa a khòe ne bíri, ne wèè ne khòe ne are.

Jairom ka cóase sa hée naka khòes Jesom dim qgái ba kò qgóó sa hēéthēé e
(Mt 9:18-26; Lk 8:40-56)

²¹ Eẽm ko Jeso ba dxòrom cgoa tshàam ka ncíi za ka xòèa ba koe tchoaba, ka ne kò kái ne khòe ne Gam koe xg'ae, Me kò tshàam dxùukg'ai koe téé-tēe.

²² Me kò c'ẽem khòem, còrè-nquum di xu tc'ãa-cookg'ai xu ka c'ẽe ba hàà, Jairo ta kò ko ma tciìe ba, a ba a ãem ko Jeso ba bóò ka nqàrè-kg'ama ba koe cg'áé.

²³ A kaisase dtcàrà Me a máá: "Tiris cóas cg'áé sa x'oos qãe koe hãa, ke cgómna hàà naka Tsia tshàua Tsi tòò cgae si nakas gha nxãasega qãe naka kg'òè," témé.

²⁴ Me tēe a qõò cgoa me, ne kái ne khòe ne xùri Me, a ne a ncorú Me.

²⁵ Si kò thēe c'ẽes khòes 12 kurian kò úúa hãa a ko xòm x'aèse nxoean hòò sa hãa,

²⁶ ncēe kò kái kurian sée a ko naakan koe tsoòse sa, a kò wèè giúan ães úúa hãa ga tséekagu, qãekaguses gha ka, igabagas kò táá qãe, i kò gaas di tcíian càuse.

²⁷ Eẽs ko Jesom ka kóm, kas kò kái ne khòe ne xg'aeku koe guu a hàà Jesom kháo koe tcãa, a sa a ãem kò hanam qgáim di xgám-kg'aman qgóó.

²⁸ Gas kas kò bírise a máá: "Ncēe Gam dim qgái bar kòò qgóó ne cúugar gha qãe," témé.

²⁹ Si Gam dim qgái ba qgóó, i kò gaa x'aè kaga gas di tcíian kaà, si cgáé-q'ooa sa koe xám ncãas gas di tcíian koe tsoòe sa.

³⁰ Me Jeso ba qarían ncãa tcg'oa cgae Me sa qháésega xamà q'ãa. A ba a kabise khòe ne koe a máá: "Díi na ncãa qgáia Te qgóó?" témé.

³¹ Xu Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu xoa Me a máá: "Khòe ne ma xg'ae cgae Tsia hãa sa Tsi ko bóò, igaba Tsi ko tēe díin qgóó Tsia hãa sa!" témé.

³² Me Jeso ba ntcãa, díin ães giú sa kúrúá hãa sam gha bóò ka.

³³ Si nxãaska khòe sa ãe kúrúse cgae sia hãa sa bóò q'ãa, a sa a hàà nqàrè-kg'ama ba koe cg'áé q'áòan cgoa, a wèè tseeguan bíri Me.

³⁴ Me bíri si a máá: "Tiri si cóá seè, sari dtcòmna nea qãekagu sia, ke tòókuan cgoa qõò naka sia sari xháean koe tcg'oa," témé.

³⁵ Eẽm qanega hãa a ko khòe ne cgoa kg'ui, ka ne kò c'ẽe ne *Jairom ncēe kò còrè-nquum dim tc'ãa-cookg'aim dim nquum koe kò guua hãa ne hàà, a ne a máá: "Tsáá xuú sa ncãa x'óó, ka tsia ko dùús domka xгаа-xгаа-kg'ao ba qanega xhõe-xhõea máá?"* témé.

³⁶ Igabam kò Jeso ba táá nqábé kg'uiian ãe kòò kg'uiè e, a ba a còrè-nquum dim tc'ãa-cookg'ai ba bíri a máá: "Táá q'áò guu, kg'amaga méé tsi dtcòm," témé.

³⁷ A ba a kò táá c'ẽe khòe ga kgoara máá i xùri Me, Petere ba hēe naka Jakobo ba hēe naka Johanem Jakobom ka qõese ba hēéthēe xu ka oose.

³⁸ Eẽ xu ko còrè-nquum dim tc'ãa-cookg'aim dim nquum koe síi tcãa, kam ko Jeso ba bóò zi gúú zi qãe tama, ne ko khòe ne q'aua kg'aeku a ko xòò.

³⁹ Me tcãa a síi bíri ne a máá: "Dùús domka zia giúú zi qãe tama, tu ko kg'aeku, a ko xòò? Cóá sa x'óó tama a x'òma hãa ka," témé.

⁴⁰ Igaba ne kò kg'ãè Me. Me wèea ne ga tcg'òò, a ba a cóas ka xòò ba hēe, naka xòò sa hēe naka ãe kò Gam cgoa hãa xu xгаа-xгаа-kg'ao xu nqoana xu hēéthēe sée a cóas kò hãa koe tcãa cgoa ne.

⁴¹ Me tshàua sa koe qgóó si, a bíri si a máá: "Talita kumi!" témé. Ncēe sa ko máá: 'Cóá seè, tēe tar ko sáá ka méé,' témé.

⁴² Si gaa x'aè kaga cóá sa tēe a sa a qõò te (12 kuri si i kò ii). Eẽs ko ncēe sa kúrúse ka ne kò kaisase are.

⁴³ Me Jeso ba qarika q'ãa-q'ãa ne, táá ne gha cúí khòe ga ncēes giúus ka q'ãakagu sa. A ba a bíri ne a máá: "C'ẽe giúú máá si nakas tc'òó," témé.

6

Jeso ba ko Nasareta koe xguè
(Mt 13:53-58; Lk 4:16-30)

¹ Jeso ba kò ãem qgái ba tcg'oaragu, a Gam dim x'áé-dxoom koe síi, xu kò Gam di xu xгаа-xгаа-kg'ao xu xùri Me.

² Me kò Sabata dim cáim ka tshoa-tshoa a còrè-nquum koe xгаа-xгаа. Ne kò kái ne ãe kò kóm Me ne kaisase are a máá: "Ncēem khòe ba wèè zi ncēe zi nda hòò? Dùútsa tc'ẽe saa ncēe Gam máàèa sa, ncēem ko kaia tséean are-aresa ga kúrú sa?"

³ Kháé ncēe ba gáé xom-kg'aom tama baa, Marias ka cóase ba, Jakobo ba hēe, Josefa ba hēe, Jutase ba hēe, naka Simone ba hēéthēe xu ka káimkhoe ba. Gam ka qõese zi gáé gatá cgoa ncēe koe hãa tama?" ta ne méé. A ne a bóòa xguí Me.

⁴ Me Jeso ba birí ne a máá: “Porofiti ba wèe za ga tcommèam khòe me e, gam dim x'áe-dxoom koe hêe naka gam di x'áean koe hêéthêe cúí oose,” témé.

⁵ A ba a kò gaa koe táá are-aresa zi tséé zi kúrú, igabam kò kg'ama cg'orò ne khòe ne tsàà ko ne koe cúíga tshàua ba tòó, a kg'òèkagu ne.

⁶ Kaisasem kò area hãa, gane di dtcòman úú tama domka.

A ba a kò x'áe-coa xu koe qòòa te a xгаа-xгаа.

Jeso ba ko 12 xu xгаа-xгааe-kg'ao xu tsééa tcg'òò

(Mt 10:5-15; Lk 9:1-6)

⁷ Me kò Jeso ba 12 xu xгаа-xгааe-kg'ao xu Gam koe tciaa óá, a ba a tshoa-tshoa a cámm-cámm tsééa tcg'òò xu, a cg'áè tc'èean xhàiaigu di qarian máá xu.

⁸ A ba a x'áe xu a máá: “Táá méé xao cúí guù dào q'oo di ga séèa mááse guu, igaba méé xao dqàbi hìim cúim gabá sèé, naka táá péré kana dtcòbè ga sèé guu, naka táá cúí mari ga qòè guu.

⁹ Igaba méé xao nxàbo, naka xaoa táá c'èe qgáí ga séèa mááse guu,” témé.

¹⁰ Gatagam kò thèé birí xu a máá: “Eè xao ko tcàam x'ám koe xao kòo qàèse hàakaguè, ne méé xao gaa koe x'áe, naka xaoa nxàakg'aiga síí èem qgáí ba tcg'oara guu.

¹¹ A ncèe c'èe qgáí gaa kò qàèse hàakagu xao o tama, ne khòe ne komsana xao o tama, ne méé xao èem qgáim koe nqàrèa xao di tsharàn qàè-qàe, naka xaoa tcg'oaragu me, nxàasegas gha èe sa èe ne khòe ne koe x'ái sa ii ka,” témé.

¹² Xu tcg'oa a xu a síí Nqarim dim kg'ui ba xгаа-xгаа, khòe ne méé ne gane di chìbian koe tcòose di ba.

¹³ A xu a kái dxàwa tc'èean khòe ne koe xhàiaigu, a kái ne khòe ne tsàako ne nxúian cgoa tcgáú, a xu a qàèkagu ne.

Johanem tcguù-tcguu-kg'aom dis x'oo sa

(Mt 14:1-12; Lk 9:7-9)

¹⁴ Me x'aigam Herote ba Jesom ka kóm, cg'òèa ba kò q'áasea hãa khama. C'èe ne khòe nea kòo máá: “Johanem tcguù-tcguu-kg'ao Me e. X'ooan koem tèea! Gaa domka i ko ncèe qarian are-aresa zi tséé zi di gam koe kúrúse,” témé.

¹⁵ Igaba ne kò c'èe ne máá: “Elíja Me e,” témé, ne ko c'èe ne máá: “Porofiti Me e, c'èe xu porofiti xu ncií x'áe di xu khamaga ma,” témé.

¹⁶ Igaba èem ko Herote ncèe sa kóm kam kò máá: “Johanem, ncèer kò q'áe tcúúa hãa ba, x'ooan koe tèea hãa,” témé.

¹⁷⁻¹⁸ Herote ba kò gam ka káikhoem Filipim dis khòes Herotiase sa séèa hãa. Me kò Johane ba Herote ba biría hãa a máá: “X'áean koe tsi kgoara mááèe tama, tsáá kíim dis khòe sa tsi ga kò séèa hãa sa,” témé. Khamam kò Herote ba c'èe khòèan tsééa úú, síí i gha Johane ba qgòó, a qáé, a qáé-nquus koe tcàà ka.

¹⁹ Herotiase sa kò Johane ba hòrea hãa, a kò cg'òo me kg'oana, igabagas kòo tààè.

²⁰ Herote ba kò Johane ba q'áda hãa, a kò nqáò-nqao mea hãa, tchàno a tcom-tcomsam khòe me e sam kò q'ana hãa khama. Èem kòo Johane ba kóm nem kò qàèse hãa tama, igabam kò komsana ba ncàma hãa.

²¹ Igabas kò qàèm x'áe ba hòò, me kò Herote ba àbà cáma ba ka gam di xu tc'áà-cookg'ai xu kaia xu hêe, naka ncòo-kg'ao xu di xu kaia xu hêe, naka Galilea koe kò tc'áà-cookg'aia xu khòe xu hêéthêe kòè sa kúrúa máá.

²² Eès ko Herotiasas ka cóase sa tcàà a ko Herote ba hêe naka kòès di xu cg'áè-khoe xu hêéthêe xu ko ntcàà máá kas ko Herote ba kaisase qàè-tcaokagu. Me x'aigam Herote ba cóa sa birí a máá: “Wèès guùs èe si ga dtcàrà te sa dtcàrà te, máá si sir gha ke,” témé.

²³ A ba a gaisè cgoa nqòòkagu sí a máá: “Dùús wèès èe si gha dtcàrà te sar gha máá si, tiri x'aian di xòèan c'èea ga ii igaba,” témé.

²⁴ Si xòos koe síí a máá: “Dùú sa ra gha dtcàrà?” témé. Si xòo sa máá: “Johanem tcguù-tcguu-kg'aom dis tcúú sa dtcàrà,” témé.

²⁵ Si kò x'aigam koe kúúga kabise a máá: “Johanem tcguù-tcguu-kg'aom dis tcúú sar ko gábas q'oo koes tòòèa hãase dtcàrà,” témé.

²⁶ Me x'aiga ba kaisase tshúú-tcao, igabam kò gaisean èem kò kúrúa hãa hêe naka cg'áè-khoe ne hêéthêe domkam kò gam dim kg'ui ba ntcoean tc'èe tama.

²⁷ A ba a kò cg'òo-kg'ao ba qhàèse x'áean cgoa tsééa úú, síim gha Johanem dis tcúú sa óága ka. Me kò qòò a síí Johanem dis tcúú sa q'áe, qáè-nquus koe.

²⁸ A ba a gaas tcúú sa gábas koe tòó a óá, a hàà gaas dxàe-coa sa máá si, si kò cóa sa sèé a xòò sa máá si.

²⁹ Eè xu ko gam di xu xгаа-xгааe-kg'ao xu èe sa kóm, ka xu kò hàà tc'áróa ba sèé, a síí tc'àms koe kg'òno o.

Jeso ba ko 5,000 sa nqáa ne khóe ne tc'óokagu

(Mt 14:13-21; Lk 9:10-17; Jn 6:1-14)

³⁰ Xu kò x'áe úú-kg'ao xu Jesom koe kabise, a hàà wèè zi guú zi ãe xu kò kúru zi hēè naka ãe xu xгаа-xгаа hãa zi ka hēéthēé birí Me.

³¹ Igaba i kòo nxãaska kái khóèan hààku a ko qòòku, xu kò Jeso ba hēè naka Gam di xu xгаа-xгаа-kg'ao xu hēéthēé táá tc'óò di x'aèan ga úú khamam kò birí xu a máá: "Hàà xao naka xae nqoo-nqoosam qgáim koe qòò naka xaea síí cúíá hãa naka xao gha nxãasega sãa," témé.

³² Xu dxòrom cgoa qòò a xu a cúíaga nqoo-nqoosam qgáim koe síí hãa.

³³ Ne kái ne khóè ne bóò xu, xu ko tcg'oa, ne díi ga xu u sa bóò q'ãa. Ka ne ko x'áe-dxoo xu koe guu a tshàam dxúukg'ai sée, a tc'ãa a nqàrèa ne ka gaa za qgóéa síí, a síí còoka hãa a qãà xu.

³⁴ Èem ko Jeso ba dxòrom koe xõa kam ko kaias xg'ae sa bóò, a ba a thòò-xama máá ne, kòre-kg'ao ba úú tama zi ghùu zi khama ne kò ii khama. Me nxãaska tshoa-tshoa a kái zi guú zi ka xгаа-xгаа ne.

³⁵ Èes ko cam sa dqòara qòò ka xu ko Gam di xu xгаа-xгаа-kg'ao xu hàà cgae Me, a máá: "Ncèem qgái ba cúíá hãam qgái me e, i ncãa gataga dqòa,

³⁶ ke khóè ne qòò q'aakagu naka ne nxãasega cúúse nxãama-nxãama hãa xu x'áe xu koe hēè naka x'áe-coa xu koe hēéthēé síí c'èe gúúan x'ámá máase naka tc'óò," témé.

³⁷ Igabam kò xqa xu a máá: "Gaxao c'èe gúúan máà ne naka ne tc'óò," témé. Xu birí Me a máá: "Kháé méé xae síí kái marian 200 xu qano mari xu tséékagu naka pérén x'ámá máá ne naka ne tc'óò?" témé.

³⁸ Me máá: "Nta noo pérén xao úúá? Qòò naka síí bóò," témé. Xu síí bóò a máá: "5 xu péré xu hēè naka cam x'au tsara hēéthēé e," témé.

³⁹ Me Jeso ba birí xu xu wèè ne khóè ne xg'ae-coa zi cgoa ntc'óokagu, tsãa dcãan kg'ai koe.

⁴⁰ Ne xg'ae-coa zi 100 ne khóè ne di zi hēè, naka 50 ne khóè ne di zi hēéthēé cgoa ntc'óò.

⁴¹ Me ãe xu 5 xu péré xu hēè naka x'au ãe ncãa tc'óò qauèan ka 12 xu q'ore xu péré-qàmàn hēè naka x'au-qàmàn hēéthēé di xu tcãà, xu cg'oè.

⁴² Ne kò wèéa ne ga tc'óò a ne a xg'ãa,

⁴³ xu xгаа-xгаа-kg'ao xu ãe ncãa tc'óò qauèan ka 12 xu q'ore xu péré-qàmàn hēè naka x'au-qàmàn hēéthēé di xu tcãà, xu cg'oè.

⁴⁴ Eè kò pérén tc'óò xu di xg'ae-q'ooa ne kò 5,000 khama noo xu khóè xu u.

Jeso ba ko tshàam tc'amkg'ai koe náà qòò

(Mt 14:22-33; Jn 6:15-21)

⁴⁵ Me Jeso ba qháése Gam di xu xгаа-xгаа-kg'ao xu chùu, xu dxòrom q'oo koe tcãà, Gam ka xu gha tc'ãa a Betesaida koe qòò ka, Gam qanega qau a ko khóè ne qòò q'aakagu ka.

⁴⁶ Èem ko x'áe neas xg'ara kam ko xàbi ba q'ábà qaò a síí còrè.

⁴⁷ Èes ko cam sa dqòa kam kò dxòro ba tshàam nqàè koe hàna, Me kò Gabá gónankg'ai koe cúúse hàna.

⁴⁸ Dxòro ba xu kò ko xháé-xháésase qòòkagu sam kò bóò, tc'ãa ba xu kò q'óá-kg'ama khama, kam kò q'uu-kg'ai-q'oo ka hàà cgae xu, tshàam tc'amkg'ai koe náà qòò a, qàea xu koem kò hãa a ko nqáé xu,

⁴⁹ igaba ãe xu kò bóò Me, Me tshàam tc'amkg'ai koe xóé a ko náà qòò, ka xu kò tc'èea máá dcausoma Me e, ta tc'èea hãa, a xu a kaisase q'au.

⁵⁰ Wèea xu ga kò bóò Me khama, a xu a kaisase q'aea. Me gaa x'aè kaga kg'ui cgoa xu a máá: "Tíi Ra a, ke xao tóon tcáó! Táá q'áo guu," témé.

⁵¹ Èem ko dxòrom koe gaxu cgoa q'ábà kam kò tc'ãa ba téé. Xu kò kaisase area.

⁵² Pérén kaga xu kò q'ãa tama, i tcáóa xu ga qari-qarièa khama.

Jeso ba ko Genesarete koe tsáako ne khóè ne qãèkagu

(Mt 14:34-36)

⁵³ Eè xu ko tshàa ba tchoaba ka xu kò Genesarete dim nqòóm koe hàà, a xu a gaa koe gaxu dim dxòro ba tòó.

⁵⁴ Eè xu ko gaxu dim dxòrom koe tcg'oa, ka ne ko khóè ne kúúga Jeso ba bóò q'ãa.

⁵⁵ A ne a wèé x'aèan koe qgóéa te, a tshoa-tshoa a tcii-khoean gaan di tcoàn koe xóóa hãase séèa úú, ãe ne ko kóm i ko máá hànám hãa téméé qgái koe.

⁵⁶ Me ãem ko nqóò-coa zi koe hēè, naka x'áe xu koe hēè naka nqòóm di c'èe xòèan koe hēéthēé tcãà ka tsáako khóèan Gam koe séè a úúé, a síí guú zi ko x'ámaguè qgái koe xòòé, a dtcàrà Me, kg'amaga ne gha Gam dim qgáim xgám-kg'am qgóó sa, ne kò wèéa ne ãe ko qgóó Me ne kg'òèkaguè.

7

*Nqarim di x'áè-kg'áma ne kana khòean di caua ne
(Mt 15:1-9)*

¹ Xu Farasai xu hée naka Jerusalema koe kò guua hãa xu x'áè xгаа-xгаа-kg'ao xu c'ée xu héeéthéé Jesom koe hàara xg'ae.

² Ka xu ko c'ée xu xгаа-xгааase-kg'ao xu bòò, xu ko cg'uriga tshàuan cgoa tc'òò, xg'aà tshàu tamase.

³ (Farasai xu hée naka wée ne Juta ne héeéthéa kò ncii cauan tsgōosea ne di koe ga guu a xg'aà tshàu tama ne hãas cookg'ai koe tc'òò tama.

⁴ Eè ne kò x'ámágu dis qgáis koe guua hãa ne ne tshàua ne xg'aà tamas cookg'ai koe tc'òò tama. Gataga ne kò kái cauan c'ée úua hãa, kubian hée naka suuan hée naka tc'òò cgoa di zi gába zi [hée naka tcoà xu] héeéthéé xg'aà di i.)

⁵ Xu nxãaska Farasai xu hée naka x'áè xгаа-xгаа-kg'ao xu héeéthéé Jeso ba tèè a máá: “Dúús domka xu Tsari xu xгаа-xгааase-kg'ao xu gatá ka tsgōosea ne di cauan khama ma kg'òè tama, a ko cg'uriga tshàua xu cgoa pèéan tc'òò?” témé.

⁶ Me Jeso ba xoa xu a máá: “Eèm kò ko Isaia ba porofita kam kòo tseegukaga gaxao qãè khòean khama ko ma kúruse xao ka porofita, ncèe i ma gòasea hãa khama a ko máá:

'Ncèe ne khòe ne ko kg'áma ne cgoa dqom Te,
igaba i tcáóa ne Tíi koe nqúu u.

⁷ Káà hùise ne ko dqom Te,

a ko khòe ne di x'áean xгаа-xгаа,'
témé khama.

⁸ Nqarim di x'áè-kg'áman xao kúrú tama a xao a khòean di cauan qgóóa qaria hãa,” tam méé.

⁹ A ba a birí xu a máá: “Nqarim di x'áè-kg'áman xao gha máaa xguú sa xao q'ana hãa, nxãasega xao gha gaxao di cauan di x'áean qgóóa qari ka.

¹⁰ Moshe ba kò ncèeta mééa máá: ‘Saò ba hée naka saò sa héeéthéé tcom,’ a ba a kò gaia máá: ‘Dúim wéem èe ko xòom ka kana xòos ka cg'ãese kg'ui ba méém cg'òoe,’ témé,

¹¹ igaba ncèe khòem kò ko xòom ka kana xòos ka máá: ‘Èer ga ko hùì cgoa tsia sa, nxãa sa Nqari bar nqòòkagua hãas máaku* si i khamar ko hùia tsi ka tààè,’ témé ne xao ko ncèe sa dtcòm.

¹² Gaa koe guus ka xao guu me nakam xòò ba hée naka xòò sa héeéthéé c'ée gùù ga kúrúa máá tama.

¹³ Gaxao di cauan ncèe xao kúrúa máásea hãa koe xao guu a Nqarim dim kg'ui ba káà-hùikagua hãa. A xao a kò èeta iim dàòm ka kái zi gùù zi kúrú,” tam Jeso ba méé.

*Gúu zi khòe ne ko kúrú ne cg'uriga zi
(Mt 15:10-20)*

¹⁴ A ba a khòe ne Gam koe gaicara tciaa óa, a birí ne a máá: “Komsana Te tu wéèa tu ga, naka tua kóma q'ãa.

¹⁵ Khòem ka tchàa koe hãa, a ko gam koe tcãa sa khòe ba cg'uri-cg'uri tama, igaba èe ko khòem koe guu a tcg'oa sa ko khòe ba cg'uri-cg'uris ga si i.

¹⁶ [Dúim wéem èe tceean úua hãa ba méém kóm,]” tam méé.

¹⁷ Eèm ko Jeso ba khòe ne koe guu a ko nquum q'oo koe tcãa, ka xu ko Gam di xu xгаа-xгааase-kg'ao xu èes sere-seres ka tèè Me.

¹⁸ Me birí xu a máá: “Qanega xao gáé kóma q'ãa tama? Bóò tama xao gáé hãa? Dúús wéès èe ko khòem koe tchàa za guu a tcãa sa cg'uri-cg'uri me tite,

¹⁹ tcáóa ba koes tcãa tama, a ko ncãaa ba koe tcãa, a gatá ma nqáé khama,” témé. (Ncèeta mééan kam kòo Jeso ba wéè tc'òoa nea ts'ee-ts'eekg'aièa sa nxãe.)

²⁰ Me máá: “Eè khòem tcáo koe ko guu a tcg'oa sa, gaas khòe ba ko cg'uri-cg'uris ga si i.

²¹ Igaba i ko q'oo koe, tcáós koe guu a cg'ãè tc'èean hée, xóè cgoakuan hée, ts'ãan hée, cg'òokuan hée,

²² cg'arán hée, cg'ãè zi cau zi hée, kàa sa hée, cèèan hée, qgóose tama sa hée, cg'ãè tcgái cgoa bóòku sa hée, zàróku sa hée, tc'amaka bóòse sa hée, naka cg'ãè tcáo sa héeéthéé tcg'oa khama.

²³ Wéè zi cg'ãè zi ncèe zia kò q'oo koe guu a tcg'oa a zi a ko khòe ba cg'uri-cg'uri,” tam méé.

*Khòes di dtcòma ne
(Mt 15:21-28)*

* 7:11: Gerika sa ko “korebane” dim kg'ui ba tséékagu, a sa a kháóka nxãe, dùù sam ko ncèem kg'ui ba méé sa: “ ‘korebane’ (ncèe sa ko máá ‘Nqarim tcg'òoa máàèa hãas máaku sa,’ téméè)”

²⁴ Me Jeso ba gaa koem kò guu a tcg'oa ne Ture dim nqóóm koe síí. A gaa koem ko síí ka c'ëem nuuum koe tcàà, a ba a kò tc'ëe tama c'ëe khòè gha *gaa koem hãa sa q'ãa* sa, igabam gha ma xài sa kò káà si i.

²⁵ Kas ko kúúga khòès gas dis cóás kò cg'ãè tc'ëean ka tcààèa hãa sa Jesom ka kóm, a sa a hàà a nqàrè-kg'ama ba koe cg'áé.

²⁶ Khòès èe sa kò Gerika si i, a sa a kò Sirofonike dim nqóóm koe ábàèa hãa. A sa a kò Jeso ba dtcàrà, dxãwa tc'ëea nem gha cóás koe tcg'òó sa.

²⁷ Me Jeso ba xoa si a máá: “Hààn ta kg'aia cóán tc'òókagu, qãè tama i hãa cóán di péréan gha sèè a haghuan xaoa mááè sa ke,” témé.

²⁸ Igabas kò khòè sa xoa Me a máá: “Èè, X'aigaè, èe tafolean ka nqãaka hàna hãa haghuan ga ko cóán di péré qàmàn tc'òó,” témé.

²⁹ Me Jeso ba birí si a máá: “Èëm xom domka si gha qòò, saris cóás koe i dxãwa tc'ëean tcg'oara hãa khama,” témé.

³⁰ Si x'áéa sa koe díbi a sa a síí sao-xg'ae, si cóáse sa tcoàm koe xòe i dxãwa tc'ëean tcg'oa cgae sia.

Jeso ba ko q'omase tcee dòman khòè ba qãèkagu

³¹ Me Jeso ba Ture dim nqóóm koe gaicara guu a xgoaba a ba a síí Sitone dim nqóó ba gáá a tshàam Galilea dim koe síí, Dekapolise dim xg'aekum koe.

³² Ne kò khòèm ncèe kò q'omase tcee dòma a kg'ui tama ba Gam koe úú, a ne a dtcàrà Me, síim gha tshàua ba gaam khòèm koe tòò sa.

³³ Me Jeso ba khòè ne xg'aeku koe cúia tciia tcg'òó me, a ba a síí gaam khòèm di tcee dòman koe tshàua ba tcàà a ba a tcg'ae a gaam khòèm di taman qgóó.

³⁴ Me Jeso ba nqarikg'ai koe ghùí-kg'ai a ba a kaisase sónò, a birí me a máá: “Efata!”† témé (ncèeta i kò méeè ne i ko máá: “Xgobekg'amse,” téméè).

³⁵ I khòèm di tcee dòman xgobekg'amse, i tama ba ga gataga kgoarase, me qãèse kg'ui.

³⁶ Me Jeso ba khòè ne x'áé, táá ne gha cúí khòè ga birí i ka. Igabaga ne kò èem ko ma kúru u khama noose Gam ka kg'ui.

³⁷ Ne kò khòè ne kaisase are a máá: “Wèé zi gúú zim qãèse kúrua hãa, kg'ui taman gam kg'uikagua hãa, a èe kóm taman ga kómkagua hãa,” témé.

8

*Jeso ba ko 4,000 ne khòè ne tc'òókagu
(Mt 15:32-39)*

¹ Eè xu cáín xu koes kò gaicara kaias xg'aes khòè ne di sa xg'aea, ka ne kò tc'òó ne gha gúú úú tama, Me Jeso ba Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu tciia óá, a birí xu a máá:

² “Ncèe ne khòè ner ko thòò-xama máá, ncèeska ne nqoana cáman Tíí cgoa hãa khama, a tc'òó ne gha gúú ga úú tama.

³ Ncèe x'áéa ne koer kòo xàbà ne hãase díbikagu ne, ne ne gha dàòan q'oo koe qgaè-kg'ai a cg'áé; c'èe-kg'áia nea nqúú ka guua hãa khama,” tam méeè.

⁴ Xu Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu xoa Me a máá: “Ncèem tchàa-xgóóm koe nea gha ncèe ne khòè ne ntama ma péréan xg'ãà?” témé.

⁵ Me tèè xu a máá: “Nta noo péréan xao úú?” témé. Xu máá: “7 xu péré xu u,” témé.

⁶ Me *Jeso ba* xg'ae sa birí si góman-kg'ai koe ntcòó, Me gaxu péré xu 7 xu sèè, a ba a Nqari ba qãè-tcaoa máá xg'ara a khòá q'aa xu, a Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu màà xu, nxãasega xu gha khòè ne màà a ka.

⁷ Xu kò gataga thèè cg'orò x'au-coan úú, Me kò gataga Nqari ba qãè-tcaoa máá, a ba a Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu màà xu, xu khòè ne màà xu.

⁸ Ne kò tc'òó a ne a xg'ãà, xu kò xгаа-xgaase-kg'ao xu èe kò qaùan ka 7 zi q'ore zi tcana cg'òè-cg'oe.

⁹ Gane èe kò tc'òó hãa nea kò 4,000 khama noo. Me kò qòòa q'aakagu ne,

¹⁰ a ba a gaa x'áè kaga dxòrom q'oo koe tcàà, Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu cgoa, a Dalamenuta dim xg'aekum koe qòò.

*Farasai xu ko are-aresas x'ái sa qaa
(Mt 12:38-42; 16:1-4)*

¹¹ Farasai xu kò *Jeso ba* hàà cgae, a tshoa-tshoa a ntcoeku cgoa Me, a xu a qgóó Me xu gha qgàan qaa ka *are-aresas* x'áis nqarikg'ai di sa qaa cgae Me.

¹² Me nxãaska kaisase sónò a kg'ui a máá: “Dùús domka sa ko ncèes qhàò sa *are-aresas* x'ái sa qaa? Tseegukar ko birí tu a ko máá: Cuiskagas ncèes qhàò sa cúis x'áis ga sa x'áiea hãa tite!” témé.

† 7:34: *Efata* - Ncèem kg'ui ba Hebera dis kg'uis di me e.

¹³ Me guu xu a dxòrom q'oo koe tcàa, a xgoaba a tshàa ba bàra, a tshàam di c'èe xòèan za qòò.

*Farasai xu hêe naka Herote ba hêéthêe xu dis pére gâé-gâe sa
(Mt 16:5-12)*

¹⁴ Xu kò xгаа-xgaase-kg'ao xu pérean sée c'urùà hâa, a cúim pére ba dxòrom q'oo koe úúa hâa.

¹⁵ Me Jeso ba q'âa-q'âa xu a máá: "Q'âa méé xao, naka kòrese a hâa Farasai xu hêe naka Herotem di pére gâé-gâean hêéthêe koe," témé.

¹⁶ Xu nxâaska kg'ui cgoaku a máá: "Pére cgoa xae hàà tama," témé.

¹⁷ Me Jeso ba tc'èea xu q'oo koe hàna sa q'ana hâase birì xu a máá: "Dùús domka xao ko pérean xao úúu tamasa ka kg'ui cgoaku máá? Qanega xao gâé bóòà q'âa tama kana kómá q'âa tama? Tcáóa xao gâé tsóágase x'óò-x'ooèa?"

¹⁸ Tcgáian xao úúa hâa ka xao gâé bóò tama, a tceean úúa hâa ka xao gâé kóm tama? Tc'èe-tc'èese tama xaoa?"

¹⁹ Eêr kò ko 5 xu pére xu 5,000 ne khòè ne khóà q'aa máá, ka xaoa kò èe kò qaùà hâa pérean ka nta noo zi q'ore zi tcana cg'oè-cg'oe?" témé. Xu xoa Me a máá: "12 zi q'ore zi i," témé.

²⁰ Me gaia máá: "7 xu pére xu 4,000 ne khòè ner ko khóà q'aa máá xu, ka xaoa kò èe kò qaùà hâa pérean ka nta noo zi q'ore zi tcana cg'oè-cg'oe?" témé. Xu xoa Me a máá: "7 zi q'ore zi i," témé.

²¹ Me tèè xu a máá: "Kháé xaoa qanega kómá q'âa tama?" témé.

Jeso ba ko Betesaida koe kàà tcgáim khòè ba bóòkagu

²² Ka xu kò Betesaida koe síi. Ne c'èe ne khòè ne kàà tcgáim khòè ba Gam koe óága, a ne a dtcàrà Me, tshàua bam gha tòò cgae me ka.

²³ Me kò Jeso ba kàà tcgáim khòè ba x'òàa ba koe sée, a x'ám ka tchàa za tcg'oa cgoa me. A ba a èem ko tcg'ae tcgái mea xg'ara, ka tshàua ba tòò cgae me, a tèè me a máá: "C'èe gúù ga tsi ko bóò?" témé.

²⁴ Me ghùì-kg'ai a ba a máá: "Eè, khòèa ner ko bóò, igaba i hìi zi khama ii a ko qòò ta," témé.

²⁵ Me Jeso ba gaicara gaam tcgái koe tshàua ba tòò, me qàèse bóò, i tcgáia ba qàè, me wèès gúù sa qàèse bóò.

²⁶ Me x'áea ba koe tsééa úú me a máá: "Táá x'ám q'oo koe tcàa guu," témé.

Petere ba ko Jesom koe nxàese

(Mt 16:13-20; Lk 9:18-21)

²⁷ Jeso ba kò Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu cgoa Kaesaream Filipim dim qgáim qàe koe hàna hâa xu x'áe-coa xu koe tcg'oa a síi.

Eè xu dào q'oo koe hâa kam ko Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu tèè a máá: "Khòè nea ko máá, díi Raa témé?" témé.

²⁸ Xu xoa Me a máá: "Johane Tsi tcguù-tcguu-kg'ao Tsi i,' ta ne ko méé, ne ko c'èe ne máá: 'Elija Tsi i,' témé, ne ko c'èe ne máá: 'Porofiti xu ka c'èe Tsi i,' témé;" ta xu méé.

²⁹ Me gaicara tèè xu a máá: "Kháé gaxaoa ko máá, díi Raa?" témé. Me Petere xoa Me a máá: "Tsáá Tsia Krete Tsi i," témé.

³⁰ Me Jeso ba qarika x'áe xu, táá xu gha cúí khòè ga Gam ka birì sa.

Jeso ba ko Gam dis x'oos ka kg'ui

(Mt 16:21-28; Lk 9:22-27)

³¹ Me nxâaska tshoa-tshoa a xгаа-xгаа, Khòèm dim Cóa ba gha kái zi gúù zi koe xgàrese sa, a gha khòè ne di xu kaia xu hêe, kaia xu peresiti xu hêe, naka x'áe xгаа-xгаа-kg'ao xu ka hêéthêe bóòà xguè, a gha cg'òè, a ba a gha nqoana cáman qáà q'oo koe x'ooan koe tèe sa, tam méé.

³² Ncèe sam kò kgoarasease kg'ui, me Petere sèèa tcg'òò Me a tshoa-tshoa a dqàè Me.

³³ Igabam kò Jeso ba èem ko ntcèè a ko Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu bóò ka Petere ba dqàè a máá: "Tíi koe tcg'oa, satanaè! Nqarim di zi gúù zi koe tsi tc'èea tsi tcàa tama, igaba tsi khòèan di zi gúù zi koe tcàa tc'èea ke," témé.

³⁴ Kam ko kaiasa xg'aes khòè ne di sa hêe naka Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu hêéthêe Gam koe tciaa óá, a birì ne a máá: "Ncèè c'èem khòèm kò xùri Te kg'oana ne méém bóòà xguise naka baa gam dim xgàa ba dcéè naka xùri Te.

³⁵ Díim wèém èe gam dis kg'òè sa qgóóa qari kg'oana hâa bas gha aaguse cgae, igaba díim wèém èe ko Tíi hêe naka qàè tchòàn hêéthêe domka gam dis kg'òès ka aaguse cgaeè, ba gha hòò si khama.

³⁶ Dùúska ba gha khòè ba kháé kabisea mááè, ncèè wèém nqóò bam kòò hòò, a ba a gam dis kg'òès ka aaguse cgaeè ne?"

³⁷ Kana ba gha khòè ba gam dis kg'òès téé-q'oo koe dùútsa gúú sa tçg'òò a máá?

³⁸ Díim wèém èe ko Tíi hêé naka Tiri kg'uian hêéthêé sau-cgaese ba, ncêes qhàòs cg'àràn hêé naka cg'ãean hêéthêé dis koe, ba gha thêé Khòèm dim Cóm ka sau-cgaeseé, ãem gha ko tcom-tcomsa xu moengele xu cgoa, Xòòm di x'áàn koe hãase hàà ne," tam méé.

9

¹ Me birí xu a máá: "Tseegua ner ko birí xao o: Ncêe koe téé-têe ne ka c'êea nea x'ooan xàma hãa tite, Nqarim di x'aia ne ne bóò, i qarian cgoa hàà tamas cookg'ai koe," témé.

Jesom di bóòse-q'ooa ne ko kabise a tãá
(Mt 17:1-13; Lk 9:28-36)

² Jeso ba kò 6 cãmán qãá q'oo koe Petere ba hêé naka Jakobo ba hêé naka Johane ba hêéthêé xu sée a gaxu cúú xu cgoa kaiam xàbi ba q'ábà qaò; i kò gaa koe ga cookg'iaa xu koe bóòse-q'ooa ba kabise a tãá.

³ Gam di qgáa ne kò kabise a tçãakose q'úú, ncêe cúú khòè ga nqòómkg'ai koe qgáian xg'aa naka i q'úúu hãa titem q'úú ba.

⁴ Ka tsara kò kúúga Elija ba hêé naka Moshe ba hêéthêé tsara gaa koe bóòse, a ko Jesom cgoa kg'ui.

⁵ Me Petere ba Jeso ba birí a máá: "X'aigaè, qãès gúú si i ncêe xae ncêe koe hãa sa. Ke hàà naka xae nqoana nquu-coa xu ncêe koe kúú, nakam c'êe ba Tsari, nakam c'êe ba Moshem di, nakam c'êe ba Elijam di," témé.

⁶ C'úúam kò hãa dùú sam gha kg'ui sa, kaisase xu kò q'aea hãa khama.

⁷ Si kò túú-c'òò sa qàbia tcãà xu, me kò kg'ui ba túú-c'òòs q'oo koe guu a tçg'oa a máá: "Ncêe ba Tirim Cóm Me e, ncãmà Raa ba, komsana Me," témé.

⁸ Eè xu ko qhãése ntcêé ka xu kò cúú khòè ga táá bóò, a Jesom cúúm Gabá bóò.

⁹ Eè xu ko xàbim koe xõa kam kò x'ãè xu, táá xu gha ncãa xu ko bóòs gúú sa cúú khòè ga birí sa, qaneam Khòèm dim Cóm ba síí x'ooan koe tãe tamas còokg'ai koe.

¹⁰ Xu gaam kg'ui ba tcáóa xu koe tòóa mááse, a gaxu ka tèèku: x'ooan koe tães ko dùú sa nxàe sa.

¹¹ Xu nxãaska tèè Me a máá: "Dùús domka xu ko x'ãè xгаа-xгаа-kg'ao xu máá: 'Elija ba méém kg'iaa hàà?' témé.

¹² Me Jeso ba birí xu a máá: "Elija ba ko kg'iaa hàà wèé zi gúú zi kg'ónò; ka i dùús domka góãea hãa, Khòèm dim Cóm ba méém xg'arase, naka baà khòè ne ka xguèé, ta ma ma?"

¹³ Igabagar ko Elijam hààraa hãa sa birí xao o, ne kò wèés gúús èe ne kò tc'êea hãa sa kúúú cgae me, èe i kò ma gaam ka ma góãsea hãa khamaga ma," tam méé.

Jeso ba ko dxãwa tc'ëean úúam cóá ba qãèkagu
(Mt 17:14-21; Lk 9:37-43a)

¹⁴ Eè xu ko xгаа-xгаа-kg'ao xu koe hàà, ka xu ko kaias xg'ae sa bóò si nxãma-nxãma xua hãa, xu x'ãè xгаа-xгаа-kg'ao xu hãa a ko ntcoeku cgoa xu.

¹⁵ Si kò kúúga wèés xg'ae sa Jeso ba bóò, a sa a kaisase are, a qàràò síí cgae Me a síí tsgám Me.

¹⁶ Me kò tèè xu a máá: "Dùú sa xao ko ntcoeku cgoa ne?" témé.

¹⁷ Me xg'aes koe kò hãam khòèm c'êe ba xõa Me a máá: "Xгаа-xгаа-kg'ao Tseè, tirim cóá bar Tsáá koe óágaraa, kg'uikagu me tamam dxãwa tc'êe bam úúa hãa khama.

¹⁸ Wèé x'ãean èe i kò qarú cgae me ka i kò qáú me, me kg'ám-q'ooa ba koe xùbúan tçg'òò, a xõóa ba gãò, a xg'aruku. Ra ncãa Tsari xu xгаа-xгаа-kg'ao xu dtcàrà, xhàia xu gha guu u ka, igaba xu ko tààè," témé.

¹⁹ Me Jeso ba xõa ne a máá: "Oo, tsóágase dtcòm úú tamas qhàò sa gáé ncêe sa! Nta noo x'ãea ne Ra gha gatu cgoa hãa? Nta noose Ra gha qàò-tçaoa máá tu u? Óá me Tíi koe," témé.

²⁰ Ne ko cóá ba Gam koe óá. Eè i kò gaa dxãwa tc'ëean Jeso ba bóò kaga i kò cóá ba qarika ntcãa-ntcãa, me gómankg'ai koe cg'áe a dìbi-dibise, i kg'ám-q'ooa ba koe xùbúan tçg'oa.

²¹ Me Jeso ba cóám ka xõò ba tèè a máá: "Nta noo x'ãean ba úúa a ko ncêeta hêé?" témé. Me cóám ka xõò ba máá: "Cg'áré-q'ooa ba koe ga i guu a tshoa-tshoa mea hãa.

²² Káí-kg'aise èe i kò ko tshoa-tshoa me ne i kò c'ëean q'oo koe xaoa tcãà me naka tshàan q'oo koe hêéthêé e, cg'òo me i gha ka, igaba ncêe c'êe gúú tsi ga kòò kúúú ne méé tsi thòò-xama máá ta a naka hùì ta a!" témé.

²³ Me Jeso ba birí me a máá: "A ncêe dtcòmà tsi kò hãa ne i wèé gúúan ga thamka a," témé.

²⁴ Kúúgam ko cóám ka xõò ba q'au a máá: "Dtcòm ra ko, ke tiris káà dtcòm s koe hùì te!" témé.

²⁵ Eèm ko Jeso ba xg'ae sa bóò si ko qàràò síí cgae Me, kam ko cg'ãè tc'ëean dqàè a máá: "Tsáá tc'èe tsi nqóbó a q'omasen tçee dòma tseè, dqàè tsir ko a kò máá, tçg'oa cgae me naka táá gaia gam koe tcãà guu!" témé.

²⁶ Ka i ko dxāwa tc'ēan q'au, a ēe i ko kaisase qgaè-qgae-kg'ai mea xg'ara ka tcg'oragu me. Me kò cóá ba x'óóam khòem khama ii, ne kái ne khòe ne tc'ēa máá, x'óóam hāa, ta tc'ēa.

²⁷ Me Jeso ba tshàua ba koe qg'óo a ghùì me, me tēe a nqàrè ka tēé.

²⁸ Eēm ko nquum q'oo koe tcāà, ka xu kò Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu dxùukg'ai koe tēé Me a máá: "Dùús domka xaea kò tààe, a xhàiaгу u tama?" témé.

²⁹ Me Jeso ba xoa xu a máá: "Ncēeta iia nea c'ēe gúú kaga tcg'óòèa hāa tite, igaba còrèan ka cúiga a," témé.

Jeso ba ko gaicara Gam dis x'oos ka kg'ui

(Mt 17:22-23; Lk 9:43b-45)

³⁰ Eēm qgáim koe xu kò tcg'oa a Galilea dim nq'óo ba tchoaba. Jeso ba kò c'ēe khòean ga gha hàna xu hāa qgáian q'āa sa tc'ēe tama,

³¹ Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xum kòo xгаа-xгаа khama, a ko birì xu a máá: "Khòem dim Cóá ba gha hàà khòe ne tshàu q'oo koe tcāàe, ne gha cg'òo Me, Me gha ēem cg'òòèa ka nqoana cáman qāá q'oo koe tēe," témé.

³² Igaba xu kò ēem ko méé sa táá kómá q'āa, a xu a kòo gataga thēé tēèa ba q'áò.

Dú ba kaia?

(Mt 18:1-5; Lk 9:46-48)

³³ Xu kò Kaperenume dim nq'óom koe síí. Me ēe xu nquum q'oo koe hāa ka tēé xu a máá: "Dùú sa xao ncāa ko dàòm q'oo koe ntcoekua máá?" témé.

³⁴ Igaba xu kò nqoo, ncāa xu dàòm q'oo koe kg'ui cgoagu diina kaia hāas ka khama.

³⁵ Me ntc'óo a ba a 12 xu tcíia xg'ae a birì xu a máá: "Ncēè c'ēm khòem kò tc'āà di ba ii kg'oana hāa, ne méém wéè ne ka kháoka ka dis téé-q'oo di ba ii, naka qāà ba ii," témé.

³⁶ A ba a cg'arém cóá ba sèe a xg'aekua xu koe tòò, a sèe a tchàma me, a birì xu a máá:

³⁷ "Díim wéém ēe ko ncēeta iim cóá ba Tiri cg'òean koe qāèse hàakagu ba ko Tíi tc'aróga qāèse hàakagu; me díim wéém ēe ko Tíia qāèse hàakagu Te ba, Tíia qāèse hàakagu Te tama, igabam ko Gam ēe tséé Tea hāa ba qāèse hàakagu," témé.

Eē gaxae cgoa ntcoeku tama ba gaxae ka c'ēe me e
(Lk 9:49-50)

³⁸ Me Johane ba birì Me a máá: "Xгаа-xгаа-kg'ao Tseè, c'ēm khòè ba xae kò bóò, me ko Tsari cg'òean cgoa dxāwa tc'ēan xhàiaгу, xae kò sixae ka c'ēm tama me e domka gatà hēean cara me," témé.

³⁹ Igabam kò Jeso ba máá: "Táá cara me guu. C'ēm khòem ēe ko Tíi cg'òè cgoa kaias tséé sa kúrú ba qhàése kàbise naka Tíi ka cg'āèse kg'uia hāa tite ke,

⁴⁰ ēe gaxae cgoa ntcoeku tama ba gaxae xòè koe hàna khama.

⁴¹ Tseeguan kagar ko birì xao o a ko máá: Díim wéém ēe ko Tiri cg'òean domka qgáisa tshàan dis kubi sa máá xao o, Krestem di xao o domka ba gha tseeguan kaga Gam di surutan hòò," témé.

Chibi kúrúraguku sa

(Mt 18:6-9; Lk 17:1-2)

⁴² "Díim wéém ēe ko ncēe ne cg'aré ne ncēe ko Tíi koe dtcòm ne ka c'ēe ba chibian kúrúragum ka i gha qāè ii, gáí cgoa dis nxqás kaias kòo qg'áóa ba koe qáéa tòòè, me kiam tshàam q'oo koe xaoa tcāàè ne.

⁴³ "A ncēè tsarim tshàum kòo chibi kúrúragu tsi ne, q'āea tcg'òò me. Qāèa i máá tsia, nqoara tshàu tsi gha a kg'òès koe tcāà sa, cáim x'òà tsi gha a chòò tamas c'ees dxāwam dis q'oo koe tcāàn ka ke.

⁴⁴ *

⁴⁵ "A ncēè nqàrèa tsi kò ko chibian kúrúragu tsi ne, q'āea tcg'òò o. Qāèa i gha máá tsia, cúí c'óá tsi gha a kg'òès koe tcāà sa, cáim c'óá a chòò tamas c'ees dxāwam dis q'oo koe tcāàn ka ke.

⁴⁶ †

⁴⁷ "A ncēè tsarim tcgáim kò ko chibian kúrúragu tsi ne, hòbèa tcg'òò me. Cúí tcgáí a Nqarim di x'aian koe tcāà sa qāè si i, cáim tcgáí a chòò tamas c'ees dxāwam dis q'oo koe tcāàn ka ke,

⁴⁸ ncēè gaa koe hàna ne di nxáian x'óó tama koe, c'ēm ts'iri tamam koe.

⁴⁹ "Wéém khòè ba gha c'eean cgoa tsaubereè, si gha wéès dàò-a-mááku sa tãbean cgoa tsaubereè.

* **9:44:** C'ēe zi tcgāya zi Gerika di zi ncēè xùri ko kg'ui'an úú: "ncēè gaa koe hàna ne di nxáian x'óó tama koe, c'ēm ts'iri tamam koe" (48 dim xg'aeku ba bóò thēé). † **9:46:** 44 dim xg'aeku ba bóò

⁵⁰ Tabea ne qâê e, igaba gaan di tsaü-q'ooan kòo káà, ne i gha gaicara ntama ma kúrúe a tsaü? Gatu xg'aeku koe méé tu tãbean khama ii, naka tua tóókuan úúa hãase c'êe ne cgoa x'âê," tam méé.

Jeso ba Jutea koe (10)

10

Aagukus khòê khara di sa

(Mt 19:1-12; Lk 16:18)

¹ Me kò Jeso ba gaa koem ko guu ka Jutea dim xg'aekum koe síí, a Jorotane dim tshàa ba tchòaba, zi kò khòê ne di zi xg'ae zi gaicara xg'ae cgoa Me, Me caua ba a kò ii khama gaicara xgaa-xgaa ne.

² Xu kò Farasai xu hàà cgae Me, a xu a kúrúu xu kòo bóò Me khama têè Me a máá: "A x'âean koe ia kgoaraèa khòém gha gam dis khòê sa aagu sa?" témé.

³ Me Jeso ba tèm cgoa xoa xu a máá: "Moshe ba kò ntama ma x'âê xao o?" témé.

⁴ Xu máá: "Moshe ba xg'ao khòê ba kgoara máá aagukuan dis tcgàya sam gha góá, a *gam dis khòê sa aagu sa*," témé.

⁵ Me Jeso ba birí xu a máá: "Gaxao di qari tcúúan domkam kò Moshe ba ncêem x'âè ba góá máá xao o.

⁶ Igabam xg'ao Nqari ba nqóóm ko tshoa-tshoase koe ga guu a khòê ba hêé naka khòê sa hêéthêé kúrúu.

⁷ Gaa domkagam gha khòê ba xòò ba hêé naka xòò sa hêéthêé khara guu, a ba a gha gam dis khòês koe tc'âmàse,

⁸ khara gha nxãaska êe khara cam khara cúúm tc'áró ba kúrú, a gaicara cam ii tite, igaba khara gha cúúm tc'áró ba ii.

⁹ Gaa domka méés êem Nqari ba xg'ae-xg'aeèa hã sa táá cúí khòê kaga q'aa-q'aaè guu," tam méé.

¹⁰ Eè xu Gam cgoa nquum q'oo koe hã ka xu ko xgaa-xgaaè-kg'ao xu gaicara ncêes gúús ka Jeso ba têè.

¹¹ Me kò birí xu a máá: "Díím wèém êe ko gam dis khòê sa aagu, a ko c'êes khòê sa sèè ba ko cg'arán kúrú,

¹² a ncêè gaas igabas kòo gas dim khòê ba aagu, a ko c'êem khòê ba sèè nes ko cg'arán kúrú," témé.

Jeso ba ko cóán ts'ee-ts'ee'g'ai

(Mt 19:13-15; Lk 18:15-17)

¹³ Ne kò khòê ne cóán Gam koe óá, tshàua bam gha tòò cgae e ka, xu kò Gam di xu xgaa-xgaaè-kg'ao xu dqàè ne.

¹⁴ Igaba êem ko Jeso ba êe sa bóò kam kò kaisase xgòá, a birí xu a máá: "Cóán guu naka i Tíí koe hàà. Táá xgáè-kg'am m guu, Nqarim di x'aia nea gatà ii ne di i ke.

¹⁵ Tseegua ner ko birí tu u a ko máá: Díím wèém êe Nqarim di x'aian, cóán ko ma sèè e khama ma sèè e tama ba cuiskaga gaan koe tcana hã tite," témé.

¹⁶ A ba a nxãaska gaa cóán sèè a tchàma, a tshàua ba tòò cgae e, a ts'ee-ts'ee'g'ai i.

Qguúam khòê ba

(Mt 19:16-30; Lk 18:18-30)

¹⁷ Êem ko Jeso ba xgoaba a ko dàda ba koe qòò, kam kò khòê ba qàràa síí cgae Me, a síí cookg'aia ba koe qhóm tsi qúrúu ntcóó, a têè Me a máá: "Qâê Tsi xgaa-xgaa-kg'ao Tseè, nta ra gha hêé a nxãasega chòò tamas kg'òè sa hòò?" témé.

¹⁸ Me Jeso ba birí me a máá: "Dúúska tsi ko qâê tsi khòê Tseè ta ma tcii Tea máá? Cúí khòê qâê ga káà a, igaba Nqarim cúí Me e.

¹⁹ X'âean tsi q'ana hã: Táá cg'òo guu, táá cg'arán kúrú guu, táá ts'âa guu, táá tshúú-ntcōan nxàe guu, táá kãan cgoa gúúan sèèa mááse guu, saò ba hêé naka saò sa hêéthêé tcom, ta ko méé e," tam méé.

²⁰ Me birí Me a máá: "Xgaa-xgaa-kg'ao Tseè, ncêe zi gúú zir nciísega tshoa-tshoa a cóar ii koe ga ko kúrú," témé.

²¹ Me kò Jeso ba êem ko bóò me ka ncàm me, a birí me a máá: "Cúís gúú sa tsi ko tcào. Qòò naka tsia síí wèes gúús êe tsi úúa hã sa x'amágu, naka tsia êe dxàua hã ne khòê ne máa, naka tsia gha nxãasega nqarikg'ai koe qguú sa úúa hã, naka hàà xùri Te," témé.

²² Me kò ncêes gúús ka tshúú-tcaokaguè, a kò tshúú-tcaoa hãase qòò, kái zi gúú zim kò q'òòà hã khama.

²³ Me kò Jeso ba Gam di xu xgaa-xgaaè-kg'ao xu ntcáa a ba a máá: "Tsóágase i gáé gha qaria, gane êe qguúu hã ne khòê ne gha Nqarim di x'aian koe tcáa sa," témé.

²⁴ Xu kò Gam di xu xгаа-xгааase-kg'ao xu Gam di kg'uian ka kaisase area.

Igabam kò Jeso ba gaia birí xu a máá: “Cóa xaoè, tsóágase i gáé qaria Nqarim di x'aian koe tcãa sa.

²⁵ Kameles ga dqàam tcgáí di kòman koe tcãa sa thamka si i, qguuam khòem gha Nqarim di x'aian koe tcãas ka,” tam méé.

²⁶ Xгаа-xгааase-kg'ao xu kò kaisase are, a xu a tèè Me a máá: “Kháé ba gha nxãaska díí ba kgoaraè?” témé.

²⁷ Me Jeso ba bóò xu a máá: “Khòèa ne ko tààè, igabam Nqari ba tààè tama, wèè gùua ne Nqarim koe subu u khama,” témé.

²⁸ Me nxãaska Petere ba tshoa-tshoa a birí Me a máá: “Bóò, wèè gùuan ga xae guua hãa a ko xùri Tsi,” témé.

²⁹ Me Jeso ba máá: “Tseegua ner ko birí xao o a ko máá: Wèém khòem èe gha Tíí hée naka Tiri qãè tchòan héeéthée domka x'áea ba guu, kana káikhoea ba, kana qòea ba, kana xòo sa, kana xòo ba, kana cóaa ba, kana xháraa ba ga igaba,

³⁰ nxãa ba gha 100 q'oro noose hòo o: x'áean ga hée, naka káikhoea ba ga hée, naka qòea ba ga hée, naka dxàe xòoa ba ga hée, naka cóaa ba ga hée, naka xháran ga hée, naka xgárukuan ga héeéthée e, ncèeta hãa x'aean kaga, a gataga hàako x'aean ka chòo tamas kg'òè sa hòo.

³¹ Igaba èe kái ne còoka hàna nea gha kháóka di ne ii, ne gha èe kháóka hãa ne còoka di ne ii,” tam méé.

Jeso ba ko nqoana dis ka Gam dis x'oos ka kg'ui

(Mt 20:17-19; Lk 18:31-34)

³² Xu kò dàòm q'oo koe hãa a ko Jerusalema koe qòò, Me Jeso ba tc'ãa-cookg'ai xua, xu kò xгаа-xгааase-kg'ao xu kaisase area hãa, ne kò èe ko xùri Me ne q'aea hãa. Me kò gaicara 12 xu xгаа-xгааase-kg'ao xu sèea tcg'òó, a tshoa-tshoa a dùútsa gúús gha hàà kúrúse cgae Me sa birí xu

³³ a máá: “Bóò, Jerusalema koe xae ko qòò, Me gha Khòem dim Cóa ba kaia xu peresiti xu hée naka x'áe xгаа-xгаа-kg'ao xu héeéthée tshàu q'oo koe tcãàè. Xu gha x'oos koe chibi-chibi Me, a gha táá zi qhàò zi di ne tshàu q'oo koe tcãà Me,

³⁴ a ncqi Me, a kg'am tsharan cgoa tcg'ae cgae Me, a qoa Me, a cg'oo Me. Igabam gha nqoana dim cárn ka x'ooan koe tèe,” tam méé.

Jakoboa tsara Johanea tsara dis dtcàrà sa

(Mt 20:20-28)

³⁵ Tsara kò nxãaska Jakobo ba hée naka Johane ba héeéthée tsara síí cgae Me, ncèe kò Sebetem ka cóase ii tsara, a birí Me a máá: “Xгаа-xгаа-kg'ao Tseè, wèés gúús èe tsam ko Tsáá koe tc'óà sa méé Tsi kúrúá máá tsam m sa tsam ko tc'èe,” témé.

³⁶ Me birí tsara a a máá: “Dùú sa ra gha kúrúá máá tsao o sa tsao ko tc'èe?” témé.

³⁷ Tsara máá: “Kúrúá Tsi gha máá tsam sa ncèe si i: Tsari x'áan koe méé Tsi kgoara máá tsam m nakam c'èe ba Tsarim x'òam kg'òòm xòè za ntcóó nakam c'èe ba dxàes x'òas xòè za ntcóó,” témé.

³⁸ Igabam kò Jeso ba birí tsara a a máá: “Dùú sa tsao ko dtcàrà sa tsao c'ùua hãa! Kgoana tsaoa gha a kubis Tíí ko kg'áà q'oo koe kg'áà kana tsaoa gha ncèer tcguù-tcguuèa hãas tcguù-tcguuku cgoa tcguù-tcguuè?” témé.

³⁹ Tsara máá: “Kgoana tsam gha a gatá hée,” témé. Me Jeso ba birí tsara a, a máá: “Kubis èer ko kg'áà q'oo koe tsao gha kg'áà, a tcguù-tcguukus èer gha ko tcguù-tcguuès cgoa tcguù-tcguuè,

⁴⁰ igabaga ncèe kg'áò x'òaa Te xòè za ntcóó sa hée, naka dxàe x'òaa Te xòè za ntcóó sa héeéthée Tíí kgoara máá tama, igaba i nxãan èe i kg'ónòna mááèa hãa ne di i,” tam méé.

⁴¹ Èè xu ko c'èe xu 10 xu xгаа-xгааase-kg'ao xu ncèe sa kóm ka xu ko tshoa-tshoa a kaisase Jakoboa tsara Johanea tsara xgóa cgae.

⁴² Me Jeso ba Gam koe tciaa óa xu a birí xu a máá: “Q'ana xao hãa, èe táá zi qhàò zi koe koma x'aiga ii xu ko gaxu di qarian gane koe tséékagu sa, xu ko gane di xu tc'ãa-cookg'ai xu gaxu di qarian gane koe x'ái sa.

⁴³ Igaba méé i gaxao koe táá gatá ii guu, igaba èe ga gaxao ka kaia hãa ba méém gaxao dim tséé-kg'ao ba ii,

⁴⁴ nakam díim wèém èe gha gaxao ka tc'ãa-tc'ãase ba wèém khòem dim qãa ba ii.

⁴⁵ Khòem dim Cóa ba hààraa, hààm gha tsééa mááè ka tamase, igabam hààraa, hààm gha khòè ne tsééa máá ka khama, a ba a hààraa, kg'òèa bam gha hàà khòè ne máa ka, kái ne khòè ne di chibia nem gha x'amá tcg'òó di iise,” tam méé.

Jeso ba ko káà tcgáím Baretimaio ba qãèkagu

(Mt 20:29-34; Lk 18:35-43)

⁴⁶ Xu kò Jeriko koe hàà. Eëm ko Jeso ba Jeriko koe tcg'oa, Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu cgoa hêe naka kái ne khòe ne khòe hêéthêe e, kam ko káà tcgáim dtcàrà-kg'aom Baretimaïom, Timaiom ka cóáse ba dàòm qàe koe ntcōóa-ntcōe.

⁴⁷ Eëm ko kóm Jesom Nasareta di Me e sa kam ko tshoa-tshoa a q'au a máá: "Jesoè, Dafitem ka tsgōose-coa Tseè, thōò-xama máá te," témé.

⁴⁸ Ne kái ne dqàe me a máá, nqoo méém témé, igabam ko kaisase q'au a máá: "Dafitem ka cóáse Tseè, thōò-xama máá te," témé.

⁴⁹ Me Jeso ba téé a ba a máá: "Tcii me," témé. Ne êe káà tcgáim khòe ba tcii, a birí me a máá: "Tòón tcáo naka tsia tēe, tcii tsim ko ke," témé.

⁵⁰ Me gaam khòe ba gam dim kòà ba ncemeagu, a ba a nxàia tēe a Jesom koe síí.

⁵¹ Me Jeso ba tēe me a máá: "Dùú sar gha kúrúa máá tsi sa tsi ko tc'ēe?" témé. Me káà tcgáim khòe ba birí Me a máá: "Xгаа-xгаа-kg'ao Tseè, bōór gha sar ko tc'ēe," témé.

⁵² Me Jeso ba birí me a máá: "Qōò, tsari dtcōma nea qāekagu tsia hāa ke," témé. Me kò kúúga bóò, a xùri Me.

Jeso ba Jerusalema koe (11–13)

11

Jeso ba ko Jerusalema koe tcāà

(Mt 21:1-11; Lk 19:28-40; Jn 12:12-19)

¹ Eë ne ko Jerusalema koe hêe naka Betefage koe hêe naka Betania koe hêéthêe cúù, Olife dim xàbim koe, kam kò Jeso ba Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu ka cáim tsara tsééa tcg'óò,

² a birí tsara a, a máá: "Gatsao cgoa q'óá-kg'amkua hāam x'áém koe tsao qōò. Eë tsao ko tcāà ne tsao gha qanega cúí khòe kaga qábìe ta ga hāam donghi-coa ba hòò me qáésea tēe; kgoara naka Tíí koe óága me.

³ A ncēe c'ēe khòe kòò tēe tsao o, dùúka tsao ko ncēeta hêe sa ne méé tsao birí i naka máá: 'X'aiga ba ko qaa me, a ba a gha kúúga kabi me,' témé."

⁴ Tsara qōò a síí donghi-coa ba sao-xg'ae, me xhàrom-kg'ám ka tchàa koe qáea tòòea, tsara kgoara me.

⁵ Ne kò c'ēe ne khòe ne gaa koe kò téé-tēe ne tēe tsara a, a máá: "Dùú sa tsao ko kúrú, a ko donghi-coa ba kgoara máá?" témé.

⁶ Tsara kò eëm ko ma Jeso ba ma birí tsara a khamaga ma birí ne, ne guu tsara a, tsara qōò.

⁷ A tsara a donghi-coa ba Jesom koe óá, a tsara a kò gatsara di qgáian gam koe tcee, Me qábi me.

⁸ Ne kò kái ne khòe ne gane di qgáian dàòm q'oo koe khàrà, ne c'ēe ne hian di nxāan khóá a khàrà.

⁹ Eë kòo cookg'aia ba koe qōò ne hêe naka kháóa ba koe kòò xùri Me ne hêéthêea kò q'au a máá:

"Hosana!

Ts'ee-ts'ee'kg'aiè méém

ēe ko X'aigam *Nqarim* di cg'ōèan cgoa hàà ba.

¹⁰ Ts'ee-ts'ee'kg'aiè méé i x'aian

gatá ka xōòm Dafitem di i, ncēe kò hàà a,

Hosana, ēe kaisase tc'amaka hàna ba!"

témé.

¹¹ Me kò Jerusalema koe tcāà, a tempelem koe síí, a eëm kò caate a wèè zi gúù zi bóò ka, nxāakamaga i kò dqòara hāa khamam *Gam di xu* 12 xu cgoa xgoaba a Betania koe qōò.

Jeso ba ko faia dis hii sa cgúí

(Mt 21:18-19)

¹² Q'uu dim cáim ka, ēe xu Betania koe guua hāa kam kò xàbàa hāa.

¹³ Khamam kò nqúù ka hāa a faia dis hii sa bóò, si tqàran úúa, kam ko síí cgae si, síim gha c'ēe gúù ga hòò cgae si ka. Eëm ko hàà cgae si kam kò cúí gúù ga táá hòò, igaba tqàran cúí ga a, faia di zi hii zi gha tc'ōoan kúrúm x'aém tama me e kò ii khama.

¹⁴ Kam kò gaas ka máá: "Táá méé i cúí khòe ga gaicara chōò tamase, sáá koe tc'ōoan tc'ōó guu," témé. Xu kò Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu kóm Me.

Jeso ba ko tempele ba q'ano-q'ano

(Mt 21:12-17; Lk 19:45-48; Jn 2:13-22)

¹⁵ Xu ko Jerusalema koe hàà tcāà, Me kò Jeso ba tempelem q'oo koe tcāà a tshoa-tshoa a khòe ne ēe hāa a ko x'amágu ne hêe naka ēe ko hàà x'amá ne hêéthêe xhàiaigu, a ba a marin ko

xg'áma q'aa ne di tafolean hêé naka ntcôô-q'ooan êe ko tcíbian x'amágu ne di hêéthêé xùbuku cgoa.

¹⁶ A kò cúí khòè ga táá kgoara máá i c'êe gúù cgoa ga tempelem q'oo koe nqáé.

¹⁷ Me kò khòè ne xгаа-xгаа, a birí ne a máá: “Góáse tama i gáé hãa naka máá: ‘Tirim nquu ba gha wéé zi qhàò zi òòò còrè-nquu ba ta ma tciùè’ témèè tama?”

Igaba tu gatu ts'ãà-kg'ao ne di x'ãè-q'ooan kúrú meá!” tam méé.

¹⁸ Xu kò kaia xu peresiti xu hêé naka x'áè xгаа-xгаа-kg'ao xu hêéthêé gaas gúù sa kóm, ka xu kò cg'oo Me xu gham dào ba qaa; bèe Me xu kò ko khama, wéés xg'aes khòè ne di sa kò Gam di xгаа-xgaan ka area hãa khama.

¹⁹ Eê i ko dqòa ka xu kò *Jeso ba hêé naka Gam di xu xгаа-xгаа-kg'ao xu hêéthêé x'áé-dxoom* koe tcg'oa.

Faia dis hùis nqia sa

(Mt 21:20-22)

²⁰ Eê xu ko ntcúùkg'ai cgoa nqáé ka xu ko faia dis hùis qàe koe nqáé, a bóò si si tòbea sa cgoa ga c'óòà hãa.

²¹ Petere ba kò tc'êe-tc'êese a birí Me a máá: “Xгаа-xгаа-kg'ao Tseè, bóò! Faia dis hùis ncêe Tsi ncãa ko cgúú sa ncãa nqai,” témé.

²² Me Jeso ba xòà xu a máá: “Nqarim koe méé xao dtcòmàn úú.

²³ Tseegukagar ko birí xao o: Díim wéem êe ko ncêem nxôá xàbì ba birí a máá: ‘Têe naka tshãam q'oo koe xaoo tcããè,’ témé, a tcáòà ba q'oo koe káise tc'êe-tc'êese tama, igaba ko dtcòm, êem nxãa hãas gha kúrúse sa, nxãam ka i gha hàà kúrúse.

²⁴ Gaa domkar ko birí xao o a kò máá: Dùús wéés êe xao ko còrèan cgoa dtcàràs ka méé xao nxãakamaga xao mááè sia hãa sa dtcòm, nxãaskas gha gaxao koe kúrúse.

²⁵ Gataga méé xao wéé x'aèan êe xao téé ko còrè ka qgóòà mááku, c'êe gúù xao kò gaxao ka c'èean cgoa úúa hãa ne, namak gha nxãasega gaxao ka Xòòm ncêe nqarikg'ai koe hãa ba chibia xao qgóòà máá xao o.

²⁶ [Igaba ncêe qgóòà mááku tama xao kò hãa nem cuiskaga gaxao ka Xòòm nqarikg'ai koe hãa ba chibia xao qgóòà máá xaoo hãa tite,]” tam méé.

Jesom di qarian dis tèè sa

(Mt 21:23-27; Lk 20:1-8)

²⁷ Xu gaicara Jerusalema koe hàà. Eêm ko Jeso ba tempelem q'oo koe tcãà, ka xu kò kaia xu peresiti xu hêé, naka x'áè xгаа-xгаа-kg'ao xu hêé, naka *khòè ne di xu* kaia xu hêéthêé hàà cgae Me.

²⁸ A tèè Me a máá: “Ndaka qari cgoa Tsi ko ncêe zi gúù zi kúrú kana ia díin qarian máá Tsia hãa Tsi ko ncêe zi gúù zi kúrú?” témé.

²⁹ Me Jeso ba xòà xu a máá: “Cúús gúù sar gha tèè xao o. Xòà Te méé xao, nakar gha nxãasega birí xao o, ndaka qarian cgoar ko ncêe zi gúù zi kúrú sa.

³⁰ Johanem dis tcguù-tcguukus ka birí Te: nqarikg'ai koe sa kò guua hãa, kana sa kò khòèan koe guua hãa? Xòà Te,” témé.

³¹ Xu kò gaxu ka c'èea xu cgoa xóé a tèèku a máá: “‘Nqarikg'ai koe e,’ ta xae kò ko méé, nem gha nxãaska tèè xae e a máá: ‘Kháé xao nxãaska dùús domka dtcòm me tama?’ témé.

³² Igaba xae gha máá: ‘Khòèan koe e,’ témé - Khòè ne xu kò ko bèe, Johane ba tseegu dim porofiti me e sa ne kò wéè ne khòè ne q'ana hãa khama.”

³³ Xu kò nxãaska Jeso ba xòà a máá: “C'úúa xae hãa,” témé.

Me kò Jeso ba xòà xu a máá: “Tíí igabar birí xao o tite, ndaka qarian cgoar ko ncêe zi gúù zi kúrú sa,” témé.

12

Chôó-kg'oman di xu xhàrà-kg'ao xu dis sere-sere sa

(Mt 21:33-46; Lk 20:9-19)

¹ Me kò tshoa-tshoa a sere-sere zi cgoa kg'ui cgoa ne a máá: “C'èem khòè ba kò kg'om xhàrà ba xhàrà, a ba a kò xhàro ba gaam koe kúrúà nxãama-nxãama, a ba a gòéan ko kúrúèem háé ba hêé naka tc'amaka qáòm nquu ba hêéthêé gaa koe tshào. A ba a c'èe xu xhàrà-kg'ao xu cgòbè me, a c'èem nqóòm koe qòò.

² “Eêm ko *tcuùan òòò* x'aè ba hàà kam ko qãà ba xhàrà-kg'ao xu koe tsééa úú, nxãasegam gha síí kg'om xhàrà di tc'òoan c'èe sèé cgae xu ka.

³ Xu kò sèé a xg'ám me, a kãà gúúse tsééa kabi me.

4 “Me gaia c'ëem qãà ba tsééa úú cgae xu, xu síí tcúúa ba koe thòò-thòò me, a sau-saugase qgóó me.

5 “Me kò c'ëe ba tsééa úú, xu nxãa ba cg'òo. A xu a c'ëe xu kái xu kaga gataga hëé, c'ëe xu xu kò xg'ám, a c'ëe xu cg'òo.

6 “Cúúm cóám kaisasem kò ncàma hãa bam kò úúa, a ba a kò gaam gabá tsééa úú cgae xu, a biríse a máá: ‘Tirim cóá ba xu a gha tcom a qgóóse,’ témé.

7 Igaba xu kò ãe xu xhàrà-kg'ao xu bìríku a máá: ‘Ncëe ba guú zi ka q'òòsem ga me e, ke hààn xae cg'òo me, naka zi gha guú zi gaxae di ii,’ témé.

8 Xu kò sèe a cg'òo me, a kg'om xhàrà m k tchàa koe xaoa tcg'òó me,” tam méé.

9 *Me nxãaska Jeso ba tãe xu a máá:* “Kháé ba gha nxãaska kg'om xhàrà m ka q'òòse ba hàà dùú sa kúrú?” *témé, a ba a máá:* “Eë xu xhàrà-kg'ao xum gha hàà cg'òo, a ba a gha xhàrà ba c'ëe xu xhàrà-kg'ao xu máá.

10 Qanega xao gáé ncëes Tcgãyas *Nqarim di* sa nxará tama, ncëe ko máá:

‘Nxóás ãe kò tshàò-kg'ao xu ka bóòa xguìèa hãa sa, kaisase cgáés nxóá sa kúrúa hãa.

11 Ncëea X'aigam *Nqarim* ma kúrúa hãa ga a, si ncëe sa tcgái-q'ooa ta koe t'òè si i,” *témé.*

12 Ka xu ko qáé Me kg'oana, igaba xu kò xg'ae sa bèe, ães sere-seres kam kòo gaxua nxàe xu sa xu kò q'ana hãa khama, xu kò guu Me a qòò.

Kaesaram koe suruta ne

(Mt 22:15-22; Lk 20:20-26)

13 Ka xu ko nxãaska kháóka c'ëe xu Farasai xu hëé naka c'ëe xu Herotem di xu xùri-kg'ao xu hëéthëé Gam koe tsééa úú, nxãasega xu gha síí kg'uim ko zi guú zi cgoa qgóó Me ka.

14 Xu hàà a bìrí Me a máá: “Xgaa-xgaa-k'ao Tseè, q'ana xae hãa tseegu di Tsi khòè Tsi i sa, a c'ëe khòè cgoa ga tchòà úú tama, khòèan di téé-q'ooan Tsi nqábé tama khama. Igaba Tsi ko Nqarim òm kg'ui ba tseeguse xgaa-xgaa. Ka i gáé kgoara mááèa hãa *Roma ne òm x'aigam* Kaesara ba méém surutaè sa, kana méém táá surutaè saa? Suruta méé ta kana méé ta táá suruta saa?” *témé.*

15 Igabam kò Jeso ba gaxu dis kàa sa q'ana hãase bìrí xu a máá: “Dùús domka xao ko kúrúa bóò Tea máá? C'ëem qano mari ba xao máá Te nakar bóò,” *témé.*

16 Xu mari ba máá Me, Me bìrí xu a máá: “Dín dis tcúú sa ncëe sa, naka gatàa òm cg'òèa ncëe e?” *témé.* Xu máá: “Kaesaram di si i,” *témé.*

17 Me Jeso ba bìrí xu a máá: “Eë Kaesaram di ii sa Kaesara ba máà, naka ãe Nqarim di ii sa Nqari ba máà,” *témé.* Xu kò kaisase are Me.

X'ooan koe tães qãà q'oo koe sèèku sa

(Mt 22:23-33; Lk 20:27-40)

18 Xu kò Saduke xu, ncëe kò ko máá, x'ooan koe tãe sa kàà si i, *témé* xu hàà cgae Me, a hàà tãe Me, a máá:

19 “Xgaa-xgaa-k'ao Tseè, Moshe ba xg'ao x'àèan koe góá a máá, ncëè khòèm kò kàà cóáse khòè sa x'óóa guu, ne méém gam ka qòese ba ães dxàe-ntcòsa sa sèè, naka baà gam ka káimkhe ba cóán ábà máá.

20 Xu kò 7 xu khòè qòeku xu hàna. Me kò kg'áíaka di ba khòè sa sèè a cóán úú tamase x'óó.

21 Me kò cãm di ba gaas dxàe-ntcòsa sa sèè, a gataga cóán úú tamase x'óó. I kò nqoana òm ka gataga cúí ga thèè ii.

22 Xu kò wèéa xu ãe 7 xu ga cóá úú tamase x'óó. Si kò khòès ga sa thèè kháóka x'óó.

23 Eë i ko x'ooan koe tãèè ka sa gha gaxu ka ndakam di saa? Ncëe wèéa xu 7 xu xg'ao sèè sia hãa ka?” ta xu ma tãe Me.

24 Me Jeso ba xpa xu a máá: “Dùús domka xao tsãa hãa? *Nqarim di zi* Tcgãya zi ko méé sa hëé naka Nqarim di qarian hëéthëé xao c'úúa hãa domkaa?”

25 Eë ne kò khòè ne x'ooan koe tãe ka ne sèèa hãa tite, a ne a sèèkuan kgoara mááèa hãa tite, igaba ne gha nqaríkg'ai di moengelean khama ii.

26 A ãe x'óóa hãa ne ko x'ooan koe ghúìès ka xao gáé qanega Moshem dis Tcgãyas koe nxará ta ga hãa, hùis di tchòàn òm xg'aekum koem kò Nqari ba nta gam ka méé sa a máá: ‘Tíí Ra Abrahamam òm Nqari Ra a, a Isakam òm Nqari Ra a, a Jakobem òm Nqari Ra a,’ tam mééa koe?

27 Eë x'óóa hãa ne òm Nqarim tama Me e, igabagam ãe kg'òèa hãa ne di Me e; khama xao kaisase tsãa hãa,” tam méé.

Kaiam x'àè-k'ám ba

(Mt 22:34-40; Lk 10:25-28)

²⁸ Me kò c'ëem x'áè xгаа-xгаа-kg'ao ba hàà, a kóm xu xu hãa a ko ntcoeku. Me ãem ko Jeso ba qãem xoa ba máa xua hãa sa bóòa q'ãa ka tèè Me a máá: "Ndakam x'áè-kg'ám ba wèè xu ka tc'ãà di baa?" témé.

²⁹ Me Jeso ba xoa me a máá: "Wèè xu x'áè-kg'ám xu ka tc'ãà di ba ncèe me e:

'Oo, Iseraeleè, komsana,

gatá dim X'aigam Nqari ba,

X'aigam Nqari ba cúí Me e,

³⁰ naka tsia gha X'aigam tsarim Nqari ba

wèè tcáóa tsi cgoa hëé,

wèè kg'òèa tsi cgoa hëé,

wèè tc'ëea tsi cgoa hëé,

naka wèè qaria tsi cgoa hëéthëé ncàm,'

témé,

³¹ Me ko cam di ba máá:

'Eë tsi ma ncàmsea hãa khamaga ma

méé tsi tsáá ka c'ëe ba ncàm,'

témé. C'ëe x'áè-kg'ám ga káà a ncëem x'áè-kg'ám ka kaia a," tam méé.

³² Me kò x'áè xгаа-xгаа-kg'ao ba birí Me a máá: "Xгаа-xгаа-kg'ao Tseè, tseegu Tsi ko, c'ëean ga káà a, igaba gaam cúí Me e,

³³ gataga i cgáé e, Nqari ba tsi ga wèè tcáóa tsi cgoa hëé, naka wèè kóma q'ãa tsi cgoa hëé, naka wèè qaria tsi cgoa hëéthëé ncàm sa, naka ãe tsi ma ncàmsea hãa khamaga ma tsáá ka c'ëe ba ncàmhan hëéthëé e. A wèè zi dàòà-mááku zi hëé naka qhàea-mááku zi ka hëéthëé cgáé e," témé.

³⁴ Eëm ko Jeso ba bóò, tc'ëegasem ncãa xoa sa kam kò birí me a máá: "Nqarim di x'aian ka tsi nqúu tama," témé. I kò gaa koe guus ka khóèan bèe, c'ëe tèè ga i gha tèè Me sa.

Dafitem ka Tsgõose-coam dis tèè sa

(Mt 22:41-46; Lk 20:41-44)

³⁵ Eëm Jeso ba tempelem q'oo koe hãa a ko xгаа-xгаа kam kò tèè ne a máá: "Nta hëés ka xu ko x'áè xгаа-xгаа-kg'ao xu máá, Kreste ba Dafitem ka Tsgõose-coa Me e, témé?"

³⁶ Dafitem tc'áró-tc'aróa kò Tcom-tcomsam Tc'ëem ka kg'uikaguè, a máá:

'X'aiga ba ko Tirim X'aiga ba birí a máá:

'Kg'áo x'òàa Te xòè za ntcóò

nakar nxãakg'aiga sí Tsari cg'òo-kg'aoan

nqàrè-kg'ama Tsi koe tòó,'

témé.'

³⁷ Dafitem ga ba ko 'X'aiga' ta ma tcii Me, ka ba gha nxãaska ntama gam ka Tsgõose-coa ba ii?" témé.

Si kò kaias xg'ae sa qãè-tcaoan cgoa komsana Me.

Jeso ba ko Farasai xu hëé naka x'áè xгаа-xгаа-kg'ao xu hëéthëé dqàè

(Mt 23:1-36; Lk 20:45-47)

³⁸ Eëm ko xгаа-xгаа kam kò Jeso ba máá: "X'áè xгаа-xгаа-kg'ao xu koe méé tu q'óèsea hãa, ncèe ko qáò qgái-dxooan hãa, a x'ámágu di zi qgái zi koe tsgámkagukuan qaa xu,

³⁹ a kò kaia zi ntcóò-q'oo zi còrè-nquu xu koe qaa xu, naka tcom-tcomsa zi ntcóò-q'oo zi hëéthëé e kòèan di zi qgái zi koe.

⁴⁰ Ncèe kò dxàe-ntcõa zi di nquuan tc'òóa xgáá, a ko x'áise xu gha ka qáòse còrè xu. Eëta ii khòèa ne gha kaisase thòokase xgàraè," tam méé.

Dxàe-ntcõas dis tcg'òóa mááku sa

(Lk 21:1-4)

⁴¹ Me kò Jeso ba aban ko tòòem qgái ba q'óá-kg'ama hãase ntcóò, a ntcóò a ko xg'aes ko ma gaas di marian tempelean di ma tcãà sa bóò. Ne kòo kái ne khòè ne qguua hãa ne kái marian tcãà.

⁴² Si kò dxàua hãas dxàe-ntcõa sa hàà cam qano mari tsara ncemea tcãà, xg'ae-q'ooa tsara kòo thebe dim mari ba kúrú tsara.

⁴³ Me kò Gam di xu xгаа-xгаа-kg'ao xu Gam koe tciiia óá, a birí xu a máá: "Tseegua ner ko birí xao o: Ncèes dxàe-ntcõas dxàua hãa sa ncãa wèè ne khòè ne nqáèa hãase aban ko tòòem qgáim koe marian tcana.

⁴⁴ Wèè ne khòè nea kò gane di qguuan koe guu a tcg'òó, igabas kò gaa sa gas di dxàuan koe guu a wèèan ães kò úua hãa ga tcg'òó khama," témé.

13

Jeso ba ko tempelem dis kɔbes ka kg'ui

(Mt 24:1-2; Lk 21:5-6)

¹ Eëm ko Jeso ba tempelem koe guu a tcg'oa, kam ko Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu ka c'êe ba birí Me a máá: "Xгаа-xгаа-kg'ao Tseè, tsóágase t'òè xu nxôá xu hêé naka nquu xu hêéthêéa gáé ncêe e," témé.

² Me Jeso ba birí me a máá: "Ncêe xu nquu xu kaia xu tsi ko bóò? Cuiskagas ncêe koe cúis nxôás ga sa c'êes tc'amkg'ai koe guuèa hãa tite, wèea zi ga gha xôa qàriè," témé.

Xгаа-xgaase-kg'ao ne gha xgàèè

(Mt 24:3-14; Lk 21:7-19)

³ Me èem kò qanega Olife dim xàbim tc'amkg'ai koe q'ábà ntcòe, a tempele ba q'óá-kg'ama hãa, ka xu ko Petere ba hêé, Jakobò ba hêé, Johane ba hêé naka Anterea ba hêéthêé xu dxúukg'ai koe tèè Me a máá:

⁴ "Birí xae e, n-cáma i gha ncêe gúàn kúrúse sa, naka gataga ncêe gúàn wèè ga gha hàà kúrúse dis x'áís gha dùù sa ii sa thêé?" témé.

⁵ Me Jeso ba tshoa-tshoa a kg'ui cgoa xu a máá: "Q'ãa xao, naka i táá cúí khòè ga hòakagu xao o guu.

⁶ Kái ne gha Tíí cg'òè ka hàà a gha máá, ganea Tíí ga Ra a, témé, a ne a gha kái khòèan hòakagu.

⁷ Naka èe tu kòo ncòoan hêé naka gaan di nxàean hêéthêé kóm ne méé tu táá q'ae guu. Ncêe gúùu ne gha kúrúse, igaba i qanega chòò-q'ooan hàà tama ke.

⁸ *Nqôóm di zi qhàò* zi gha c'êe zi qhàò zi cgoa x'ãaku, i gha x'aian x'aian cgoa x'ãaku. Me gha nqôò ba gataga cgúru táaka zi qgái zi koe, xàbà ne gha nqôómkg'ai koe tcãà. Zi gha ncêe zi gúù zi àbàn di thòoan di zi tshoa-tshoase-q'oo zi khamaga xám.

⁹ "Igabaga méé tu gatu q'òése, sèèè tu gha a qhàís cookg'ai koe úúe, a tu a gha síí còrè-nquuan koe qoaè, a gha Tíí domka tc'ãà còo-kg'ao xu hêé naka x'aiga xu hêéthêé cookg'ai koe tòòè. Gatà hêéan ka tu gha Tíí ka nxàea tseegukagu.

¹⁰ Kg'aia méé i qàè tchòàn *nqôóm di zi qhàò* zi wèè zi koe xгаа-xgaae.

¹¹ Naka èe xu kòo sèè a ko qhàís cookg'ai koe úúe tu u ne, táá èe tu ga kg'ui kg'oana hãas gúús ka q'áò guu, igaba tu wèès gúús èe tu gha èem x'aem ka máàè sa kg'ui. Gatu tama tu u èe gha ko kg'ui tu ke, igaba Tcom-tcomsam Tc'èe Me e gha ii.

¹² "Khòè ba gha q'òese ba x'oos koe tcãà, me gha xòò ba gam dim cóám ka gataga hêé, i gha cóán gaan di xòoan ntcòe, a gha cg'òo o.

¹³ Tu gha Tiri cg'òèan domka wèè khòèan ka hòrèè. Igaba gaam èe gha qarika téé a chòò-q'ooos koe síí ba gha kgoaraè.

Q'áò-q'aosas gúùu sa

(Mt 24:15-28; Lk 21:20-24)

¹⁴ "Igaba èe tu ko q'áò-q'aosas gúùu sa bóò si èes ga kò téé tama qgái koe tèe (èe ko nxará ba méém kóma q'ãal), ne méé ne nxãaska èe Jutea koe hàna ne xàbìan koe qgóéa síí,

¹⁵ nakam èe nquuan tcòbe koe hãa ba táá xôa, naka gam dim nquum q'oo koe tcãà guu, naka síí gaa koe hãa sa sèè,

¹⁶ nakam èe xhàràan koe hãa ba táá kàbise naka síí gam di qgáian sèè guu.

¹⁷ Haò, cg'ãè i gha ii, èe zi cáim zi ka èe ncãaa zi koe cóán úúu zi khòè zi ka hêé naka èe gha ko comkagu zi ka hêéthêé e.

¹⁸ Ke tu còrè naka i gha táá saò di x'aè ka kúrúse guu.

¹⁹ Eè xu cáim xu ka i gha gatà ii xgàrakuan hãa, ncêe nqôóm di tshoa-tshoases koe guu a qanega hãa tama a, ncêem kò Nqari ba kúrú ba, ncêes noose ga, a i a gaicara hãa tite.

²⁰ A ncêè X'aigam *Nqarim* kò èe xu cáim xu xòm-xom ta ga hãa, ne i cúí khòè ga kgoaraèa hãa tite. Igaba èe nxará tcg'òòèa hãa ne domkam kò èe xu cáim xu xòm-xom.

²¹ "A ncêè èem x'aem kam kò c'êem khòè ba birí tu u a ko máá: 'Bóò, ncêe ga Me e Kreste ba,' kana ko máá: 'Bóò, èe gam síí hãa,' témé ne méé tu táá dtcòm m guu.

²² Tshúù-ntcòan di xu Kreste xu hêé naka tshúù-ntcòan di xu porofiti xu hêéthêéa gha x'áise, a gha x'ái zi hêé naka are-aresa zi gúù zi hêéthêé kúrú, èe nxará tcg'òòèa ne xu gha hòakagu ka, kgoanase i kòo ne.

²³ Ke méé tu gatu q'òése hãa, x'aèan cookg'ai koer kò birí tu ua hãa ke.

Khòem dim Cóá ba gha hàà

(Mt 24:29-31; Lk 21:25-28)

²⁴ "Igabagas gha èe xu cáim xu di xgàrakuan qãá q'oo koe 'cám sa ntcúù-ntcuèè, me nxoe ba x'áà tite,

²⁵ tçonò zi gha nqarikg'ai koe guu a tcheè,
i gha nqarikg'aian di qarian ntcāa-ntcāaè.'

²⁶ Ne gha èe x'aè ka Khòem dim Cóa ba bód, Me túú-c'òòan q'oo koe guu a ko hàà, kaia qarian hée naka x'àan hēéthēé cgoa.

²⁷ Me gha nxāaska moengele xu tsééa tcg'òó, a ba a gha Gam di ne èe nxará tcg'òóèa hāa ne wèé xòèan èe tc'āan ko guu za xg'ae-xg'ae, a ba a gha nqòóm di chòò-q'ooan koe guu a síi nqarikg'ai di chòò-q'ooan ko chòò koe guu a Nqarim di ne èe nxará tcg'òóèa hāa ne xg'ae-xg'ae.

*Faia dis hìis dis sere-sere sa
(Mt 24:32-35; Lk 21:29-33)*

²⁸ "Ke tu faia dis hìis koe xгаа-xгааe: Eè i ko gas di nxāan tshoa-tshoa a ko tsòm, i ko tqara sa tsòm, ne tu q'ana hāa qhóóa ne tcana hāa sa.

²⁹ Gataga èe tu kòò ncēe zi guú zi bóó zi ko kúrúse, ne tu q'ana hāa cúu me e sa, a nquu-kg'ámán koe hāa sa.

³⁰ Tseegukar ko birí tu u a ko máá: Ncēes qhàò sa kaà tite, ncēe gúúan wèé ga kúrúse tamas cookg'ai koe.

³¹ Nqarikg'aian hée naka nqòók'gian hēéthēéa gha chòò, igaba i Tiri kg'uian chòò tite.

*Cúú khòé ga cám ba kana x'aè ba c'úúa
(Mt 24:36-44)*

³² "Igabaga i cúú khòé ga èem cám ba, kana èem x'aèm gabá q'āa tama, moengele xu nqarikg'ai koe hàna xua ga igaba, kana Cóásem ga igaba, Xòóm cúúm ka oose.

³³ Q'òése méé tu hāa, naka kókòà hāa, c'úúa tu hāa n-cámám gha èem x'aè ba hàà sa ke.

³⁴ Khòém x'áéa ba koe ko guu a tām nqòóm koe dàram khama i gha ii: gam dim nquu ba ko guu a qāà xu qarian máa ba, a wèém khòé ba gam di tsééan máa, a ba a nquu-kg'ám ba ko kòre ba x'aè, q'òé mem gha sa.

³⁵ "Gaa domka méé tu kòrese hāa, n-cámám ko nquum ka q'òòse ba hàà sa tu c'úúa hāa ke, dqòà kaa, kana ntcúú nqáé kaa, kana ghòòan ko kg'ae x'aè kaa, kana ntcúúkg'ai cgoaa.

³⁶ A ncēé qhàésem kòò hàà ne méém táá hàà sao-xg'ae tu u, naka tu x'òma hāa guu.

³⁷ Ncēer ko birí xao o sar ko wèéa tu ga birí a ko máá: 'Q'òése méé tu!' témé."

Jesom di xgàrasean hēé naka Gam dis x'oo sa hēé naka Gam dis x'ooan koe tēe sa hēéthēé e (14-16)

14

*Tc'āà-cookg'ai xua ko Jeso ba xu gha cg'òò sa dtcòmku
(Mt 26:1-5; Lk 22:1-2; Jn 11:45-53)*

¹ I kò ncēeska cám cámán qaúa hāa Pasekan hēé naka péré gāé-gāe úú tamas pérés dis kòè sa hēéthēé gha kúrúes cookg'ai koe, xu kò kaia xu peresiti xu hēé naka x'aè xгаа-xгаа-kg'ao xu hēéthēé kàan qaa, Jeso ba xu gha qgòó a cg'òò di i,

² a xu a kò máá: "Kòès di x'aè ka tamase, nxāaskas gha kaias xg'ore sa khòé ne xg'aeku koe hāa khama," ta xu méé.

*Khòé sa ko Jeso ba Betania koe tshāán cgoa ntcāá
(Mt 26:6-13; Jn 12:1-8)*

³ Jeso ba kò Betania koe hāa, Simonem ncēe kò lepero dis tcìi sa úúa hāam dim nquum koe. Èem gaa koe hāa a ntcòó a ko tc'òó koes kò khòés alabasetere di nxōán cgoa kúrúeam ts'óó-c'òám koe kò qāè hm̀m xg'āom tshāám, kaisa marian di ba qgòóa hāa sa hàà, a hàà alabasetere di nxōán cgoa kúrúeam ts'óó-c'òá ba òè, a *Jesom* tcúú koe ntcāá.

⁴ Ne kò c'èe ne khòé ne èe kò gaa koe hāa ne xgòà a máá: "Dúús domka ba koáé ncēem tshāá ba ncēeta ma kòè cgoaèa máá?

⁵ Ncēe tshāá nea ga kò x'amáguèa, kurim di marian di tc'āò-tc'āoan cgoa, i ga kò gaan di marian dxāua ne khòé ne máàèa hāa," ta ne méé. A ne a kaisase méé si.

⁶ Igabam kò Jeso ba máá: "Guu si tu, dúús ka tu ko xgáé sia máá? T'òès tséé sas Tíi koe kúrúá hāa.

⁷ Dxāua ne khòé ne cgoa tu wèé x'aè ka hāa, a tu a gha èe tu ko tc'èe x'aè ka qāè zi guú zi kúrúá máa a, igaba tu wèé x'aè ka Tíi cgoa hāa tite.

⁸ Eès ga kò kúrúá sas kúrúá hāa. Kg'ónòè tamar hāas cookg'ai koes tc'áróa Te tshāán cgoa ntcāá hāa khama.

⁹ Tseegukar ko birí tu a ko máá: Wèém nqòóm èe i ko ncēe qāè tchòàn xгаа-xгааem koe, i gha èes kúrúá hāa gúúan nxàèè, tc'èe-tc'èeseès gha ka," tam méé.

Jutase ba ko tc'ää-cookg'ai xu cgoa dtcòmku

(Mt 26:14-16; Lk 22:3-6)

¹⁰ Me kò nxãaska Jutase Isekariote ba, 12 xu ka c'êe ba, kaia xu peresiti xu koe síí, nxãasegam gha síí Jeso ba tshàu q'ooa xu koe tcää ka.

¹¹ Eê xu ko êe sa kóm ka xu ko kaisase qâè-tcao, a birí me mari xu gha máà me sa. Me nxãaska qâèm x'aè ba qaa, Jeso bam gha tshàu q'ooa xu koe tcää di ba.

Jeso ba ko Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu cgoa Pasekan tc'ôo

(Mt 26:17-25; Lk 22:7-14, 21-23; Jn 13:21-30)

¹² Tc'ää dim cím péré gâe-gâe úú tamas pérés di kôèan dim ka, êe xu ko ghùu-coam Paseka di ba cg'ôo, ka xu ko Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu birí Me a máá: "Nda koe xae gha kg'ónòa máá Tsi, naka Tsi síí gaa koe Paseka di tc'ôoan tc'ôo sa Tsi ko tc'êe?" témé.

¹³ Me Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu koe cím tsara tsééa tcg'ôo a birí tsara a, a máá: "Qôò naka x'áé-dxoom koe síí, c'êem khôèm tshâa gâba ba qgóóa hâa ba tsao gha xg'ae cgoa. Xùri me,

¹⁴ naka êem kòo nquum ka q'ôose ba tcää ne birí me naka máá: 'Xгаа-xгаа-kg'ao ba ko máá, cg'áé-nquum Tiri xu xгаа-xgaase-kg'ao xu cgoar gha hàà Paseka di tc'ôoan tc'ôo ba nda hâa sa?' témé.

¹⁵ Me gha tc'amaka hâam nquum kaia, a wèe zi guú zi tc'êeseke zi úúa hâam, nxãakamaga kg'ónòa xg'araèa ba x'ái tsao o, gaa koe tsao kg'ónòa máá xae e," témé.

¹⁶ Tsara kò xгаа-xgaase-kg'ao tsara tcg'oa a x'áé-dxoom koe qôò, a síí êem kò ma birí tsara a hâa khamaga ma sao-xg'ae i ii, tsara ko Pasekan kg'ónòa máá Me.

Jeso ba ko c'êem xгаа-xgaase-kg'aom gha x'ámágu Me sa nxâe

¹⁷ Eê i ko dqôa kam kò 12 xu cgoa hàà.

¹⁸ Eê xu hâa a ko tc'ôo kam ko Jeso ba máá: "Tseegukar ko birí xao o, gaxao ka c'êe ba gha khôe ne tshàu q'oo koe tcää Te, ncêe koe hâa a ko Tíí cgoa tc'ôo ba," témé.

¹⁹ Xu tshoa-tshoa a tshùu-tcaoa, a wèea xu cúí mana cúí tèè Me a máá: "A tíí tama raa?" témé.

²⁰ Me xqa xu a máá: "Eê gaxao 12 xao ka c'êe me e, ncêe ko Tíí cgoa gâbas koe péréan tcguù-tcguu ba.

²¹ Eê i ma Khôèm dim Cóm ka ma góásea khamaga i gha ii, igaba haò, cg'âe i gha ii, êe ko Khôèm dim Cóm ba khôe ne tshàu q'oo koe tcääm ka! Qâèa i ga kò máá mea hâa, táám ga kò ábàèa hâa sa," tam méé.

Dqôa dis tc'ôo sa

(Mt 26:26-30; Lk 22:14-20; 1Ko 11:23-25)

²² Eê xu hâa a ko tc'ôo, kam ko Jeso ba péré sa sèè, a ts'ee-ts'ee'kg'ai si, a khóá q'aa si, a máá xu si, a ba a máá: "Sèè, ncêea Tirim cgâa me e," témé.

²³ A ba a kubi sa sèè, a ts'ee-ts'ee'kg'ai si, a máá xu si, xu wèe xu ga gaas q'oo koe kg'âa.

²⁴ Me birí xu a máá: "Ncêe nea Tiri c'áò o, qáé-xg'aes di i, ncêe ko kái ne khôè ne di iise ntcâáguè e.

²⁵ Tseegua ner ko birí xao a ko máá: Cuiskaga Ra gaicara kg'om dis hìis di gôéan kg'âa hâa tite, me gha nxãakg'aiga síí êem cím Nqarim di x'aian di ba tcää, gaicara Ra gha kabase kg'âa a di ba," tam méé.

²⁶ Eê xu ko cii ba nxâea xg'ara, ka xu ko tcg'oa a Olife dim xâbim koe qôò.

Jeso ba ko Peterem gha xqase Me sa nxâe

(Mt 26:31-35; Lk 22:31-34; Jn 13:36-38)

²⁷ Me Jeso ba birí xu a máá: "Wèea xao ga gha khuùagu Te, góásea i hâa a ko máá: 'Kòre-kg'ao bar gha xg'án,

si gha ghùuan dis xg'ae sa qgóóa q'aa,' téméè khama.

²⁸ Igaba êer ko x'ooan koe ghùuèa xg'ara ner gha tc'ää-cookg'ai xao o, a Galilea koe qôò," témé.

²⁹ Me Peterem ba birí Me a máá: "Eêta xu ga ko ma wèea xu ga khuùagu Tsi, igabar tíí cuiskaga gatà hêé tite," témé.

³⁰ Me Jeso ba birí me a máá: "Tseegukar ko birí tsi: Ncêem ntcúum ka, qanegam ghòrò ba cím q'oro kg'ae tamas cookg'ai koe tsi gha nqoana q'oro xqase Te," témé.

³¹ Igabam kò Peterem tcana hâa tcáo cgoa kg'ui a máá: "Tsáá cgoar ga ko x'óó igabagar cuiskaga xqase Tsia hâa tite," témé. Xu kò wèe xu gatà méé.

Jeso ba ko Getesemane koe còrè

(Mt 26:36-46; Lk 22:39-46)

³² Xu Getesemane ta ko ma tciièm qgàim koe qđò. *Eě xu ko gaa koe síi* kam ko Jeso ba Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu birí a máá: "Ncěe koe xao ntcđò, nakar nxāakg'aiga síi xg'ara còrèan cgoa," témé.

³³ Kam ko Petere ba hěé, naka Jakobo ba hěé, naka Johane ba hěéthěé xu sée, si kò tshoa-tshoa a kaisas tshúu-tcao sa hěé nakas nxùrù-tcao sa hěéthěé tcāà Me.

³⁴ Me birí xu a máá: "Tc'ěea Tea kaisase thòðan xāma hāa, x'óór ga khama noose. Ncěe koe xao qaù naka q'óé," témé.

³⁵ Me cg'árése còoka síi a gómankg'ai koe cg'áé, a ba a còrè, ncěe kgoanase i kò nem ga ěem x'aè ba nqáé Me sa,

³⁶ a ba a máá: "Aboè, Tiri Tsi Xòò Tseè, wée zi gúu zia Tsáá koe tàà tama, ncěes kubis xg'arasean di sa Tíi koe sèea tcg'òò. Igaba Tsari tc'ěean ka, Tíi ko tc'ěes ka tamase," tam méé.

³⁷ A ba a kabise a síi cgae xu, a síi sao-xg'ae xu xu x'òma hāa, Me Petere ba birí a máá: "Simoneè, x'òma tsi gáé hāa? Táá tsi gáé ga kò kg'ama cúim aoaram ga ba kókòda ntcđò a q'óé?"

³⁸ Q'óése meé xao hāa naka còrè, naka xaoa gha nxāasega táá kúrúba bóòkuan koe tcāà guu. Tc'ěe ba kúrú kg'oana hāa, igabam tc'áró ba kg'amka me e ke," tam méé.

³⁹ Me gaicara kabise a qđò, a síi ěem ncāa ko ma còrè khamaga ma còrè.

⁴⁰ Eēm ko gaicara kabise a ko hàà kam kò sao-xg'ae xu xu x'òma hāa, tcg'áa xu kò ntcāma hāa khama. Xu kò táá q'āa nta xu gha ma xoa Me sa.

⁴¹ Me gaicara nqoana dis ka hàà, a máá: "Qanega xao gáé x'òma hāa, a ko sāa? Ncāa i tc'ào ncěeska, x'aè ba ncāa hàà. Bóò, Khòem dim Cóa ba ko hàà chibi-kg'ao ne tshàu q'oo koe tcāàe.

⁴² Těe xao, naka xae qđò. Eě khòe ne tshàu q'oo koe tcāà Team khòe ba cùuse hàna ke," tam méé.

Jeso ba ko qgóòe

(Mt 26:47-56; Lk 22:47-53; Jn 18:3-12)

⁴³ Eēm Jeso ba qanega hāa a ko kg'ui kam ko kúúga Jutase ba hàà, 12 xu ka c'ěe ba, a kái xu khòe xu cgoa hāa, ntcāuan hěé naka dxòman hěéthěé kò qgóóa hāa xu, a kaia xu peresiti xu koe hěé, naka x'aé xgaa-xgaa-kg'ao xu koe hěé naka *khòe ne di xu* kaia xu koe hěéthěé guua hāa xu.

⁴⁴ Me kò nxāaska ěe kò khòe ne tshàu q'oo koe tcāà Me ba x'ái sa máa xua hāa a ko máá: "Eěr gha ko x'obè ba Gaam ga Me e, ke xao qgóó Me naka xaoa q'óé Mea hāase úua tcg'òò Me," témé.

⁴⁵ Me Jutase ěem ko hàà ka gaa x'aè kaga Jesom koe síi a máá: "Xgaa-xgaa-kg'ao Tseè," témé. A x'obè Me.

⁴⁶ Xu khòe xu Jeso ba sée a qgóó Me.

⁴⁷ Igabam kò ěe kò cùuse tēe xu ka c'ěe ba gam dim ntcāu ba tsgúua tcg'òò, a kaiam peresitim dim qāam dim tcee ba xg'aoa qhòm.

⁴⁸ Me Jeso ba birí xu a máá: "Ts'āa-kg'ao ba tsāa hààraa khama xao gáé ntcāuan hěé naka dxòman hěéthěé cgoa hààraa, hàà xao gha qgóó Te ka?"

⁴⁹ Wée cáim kar kò tempelem koe gaxao cgoa hāa a ko xgaa-xgaa, igaba xao kò gaa koe síi táá qgóó Te. Igaba méés *Nqarim di zi* Tcgāya zi koe góásea hāa sa nxāea tseegukaguè gúu si i," tam méé.

⁵⁰ Xu kò nxāaska wée xu *xgaa-xgaase-kg'ao xu* tcg'oara guu Me a bèe a qgóé.

⁵¹ Me c'ěem qári-kg'ao-coa ba xùri Me, gúu ga kò hāa tama, a kò q'úum qgáim cgoa tcámsea hāa ba, xu ntcāu me ka hěé, igabam tshàu q'ooa xu koe nxāia tcg'oa,

⁵² a qgái ba tshàu q'ooa xu koe qaù, a ba a hāa tamase qgóé.

Jeso ba ko kaias xg'aes cookg'ai koe tēèe

(Mt 26:57-68; Lk 22:54-55, 63-71; Jn 18:13-14, 19-24)

⁵³ Ka xu kò Jeso ba kaiam peresitim koe úu. Xu kò nxāaska wée xu kaia xu peresiti xu hěé, naka *khòe ne di xu* kaia xu hěé, naka x'aé xgaa-xgaa-kg'ao xu hěéthěé xu hààra xg'ae.

⁵⁴ Me Petere ba kháòka téé a còò Me, a síi nxāakg'aiga kaiam peresitim dim xhàrom q'oo koe tcāà, a ba a síi kòrè-kg'ao xu cgoa c'ees-kg'ám koe ntcđò a kùru-kuruse.

⁵⁵ Xu kò kaia xu peresiti xu hěé naka wée xu tc'āa-cookg'ai xu hěéthěé Jeso ba xu gha chibi-chibi a cg'òm dàò ba qaa, igaba xu kò táá hòò kòm Me.

⁵⁶ Kái xu khòe xu kò ko Gam ka tshúu-ntcōan nxāea tseegukagu khama, igaba zi kò ěe xu ko nxāe zi gúu zi táá qđòa mááku.

⁵⁷ Tsara c'ěe tsara tēea-téé a tshúu-ntcōan Gam ka nxāe a máá:

⁵⁸ "Sitsama kò kóm Mea Me ko máá: Tíi Ra gha ncěem tempelem *khòean* tshàu ka tshàoèa ba qboba q'aa, a ra a gha nqoana cáiman qāá q'oo koe táá ba tshào, *khòean* tshàu ka tshàoèa tama ba,' témé," ta tsara méé.

⁵⁹ Igabagas kò ěe tsara ko nxāea tcg'òò sa táá qđòa mááku.

⁶⁰ Me kaiam peresiti ba hàà a gaxu xg'aeku koe téé, a Jeso ba tèè a máá: "C'èe gúù ga Tsi gáé xoa tama? Ncèe tsara khòè tsara ko Tsáá ka nxàe sa gáé dùú saà?" témé.

⁶¹ Igabam kò nqoo a táá cúim tèmè ga ba xoa.

Me gaicara kaiam peresiti ba tèè Me a máá: "Kreste Tsi Tsia, Gam ncèe ts'ee-ts'eekg'aièa hãam di Tsi Cóa Tsi?" témé.

⁶² Me Jeso ba máá: "Tíí ga Ra a. Khòèm dim Cóa ba tu gha bóò, Me Gaam èe wèè qarian úúa hãam dim kg'òm x'òam xòè za ntcòó-a-ntcòe, a ko nqarikg'ai di túú-c'òòan cgoa xò," témé.

⁶³ Me kaiam peresiti ba qgáia ba tòara q'aa a máá: "Dúú di nxàea tseegukagu-kg'ao xae gáé ko qanega qaa?"

⁶⁴ Ncãa xao kóm kaisas còèkus ncèe sa! Gaxao ko ntama ma tc'èe?" témé.

Xu wèèa xu ga xgàra Me a máá, x'oos kam kg'anoèa, témé.

⁶⁵ Xu c'èea xu tshoa-tshoa a tcg'ae cgae Me, a qáé tcgáí Me, a xu a xg'ámku cgoa Me, a birí Me a máá: "Porofita naka birí xae e ndaka kg'áia xae ncãa xg'ám Tsi sa," témé. Xu kòre-kg'ao xu sèè a xg'ámku cgoa Me.

Petere ba ko Jeso ba xoase

(Mt 26:69-75; Lk 22:56-62; Jn 18:15-18, 25-27)

⁶⁶ Eëm kò Petere ba nqáaka qanega xhàrom koe hãa kas kò kaiam peresitim di zi qãà zi ka c'èe sa hàà cgae me,

⁶⁷ a èes ko Petere ba bóò me hãa a ko kùru-kuruse, kas kò qãèse bóò me a máá: "Tsáá igaba tsi kò thèè Nasareta dim Jesom cgoa hãa!" témé.

⁶⁸ Igabam kò xoase e a máá: "C'úuar hãa, a ra a kómá q'ãa tama, dùús ka si ko kg'ui sa," témé. A ba a xhàros-kg'ám koe síí tcg'oa, [me ghòrò ba kg'ae].

⁶⁹ Si kò qãà sa gaa koe bóò me, a tshoa-tshoa a gaicara èe kò gaa koe téé-tèe ne khòè ne birí a máá: "Ncèem khòè ba gaxu ka c'èem ga me e!" témé.

⁷⁰ Igabam kò gaicara xoase e.

X'aè-coam qãà q'oo koe ne ko èe kò téé-tèe ne Petere ba birí a máá: "Tseeguan kaga tsi gaxu ka c'èe tsi i, Galilea di tsi khòè tsi i thèè khama," témé.

⁷¹ Me kò tshoa-tshoa a cgúise a gaise a máá: "Khòèm ncèe bar c'úua hãa, ncèe tu ko Gam ka kg'ui ba," témé.

⁷² Me kò kúúga ghòrò ba cam di sa kg'ae. Me Petere ba Jesom kò birí mea hãa kg'uian tc'èe-tc'èese, ncèem kò máá: "Ghòrom qanega cam q'oro kg'ae tamas cookg'ai koe tsi gha nqoana q'oro xoase Te," témé e. Kagam ko qhúia òè a kg'ae.

15

Jeso ba ko Pilatom cookg'ai koe úúè

(Mt 27:1-2, 11-14; Lk 23:1-5; Jn 18:28-38)

¹ Kaisa ntcúúkg'ai cgoa xu kò kaia xu peresiti xu hèè, naka khòè ne di xu kaia xu hèè, naka x'áè xgaa-xgaa-kg'ao xu hèè, naka wèè xu tc'àa-cookg'ai xu hèéthéé kg'ua xg'ae. A xu a Jeso ba qáé, a chùia tcg'óo a Pilatom koe úú Me.

² Me Pilato ba tèè Me a máá: "A Tsáá ga Tsia Juta ne di Tsi X'aiga Tsi?" témé. Me xoa me a máá: "Eè tsi ko méé khamaga i ii," témé.

³ Xu kò kaia xu peresiti xu kái zi gúú zi koe chibi-chibi Me.

⁴ Me Pilato ba gaicara tèè Me a máá: "Kháé Tsi c'èe xoa ga úú tama? Bóò, nta noo zi chibi zi ka xu ko chibi-chibi Tsi sa," témé.

⁵ Igabam kò Jeso ba táá cúí xoa ga kúru, me Pilato ba are.

Jeso ba ko x'oo sa xgàra mááè

(Mt 27:15-26; Lk 23:13-25; Jn 18:39-19:16)

⁶ Me kò Pilato ba wèès kòèes koe c'èem khòèm qáé-nquum koe tcãàèa ba kgoara, ncèe khòè ne kò ko dtcàrà mááse ba.

⁷ Eè x'aè kam kò Barabase ta ko ma tciièm khòè ba qáé-nquum koe hãa, ncèe kò xg'ae sa kúrú hãa a ko khòè ne cg'òo xu khòè xu cgoa kò xg'ae a qáèèa hãa ba.

⁸ Ne khòè ne hààraa xg'aeku a ne a tshoa-tshoa a Pilato ba dtcàrà èem ko kg'aiga ma kúrú máá ne khama méém ma kúrú máá ne sa.

⁹ Me Pilato ba xoa ne a máá: "Juta ne dim X'aiga bar gha kgoara máá tu u sa tu ko tc'èe?" témé.

¹⁰ Kaia xu peresiti xu kò tauan xu úú cgoa Mea hãa domka gam koe óága Mea hãa sam kò q'ana hãa khama.

¹¹ Igaba xu kò kaia xu peresiti xu khòè ne qg'ái, Barabase ba méé ne dtcàrà mááse naka nea nxãa ba kgoara mááè sa.

¹² Me kò Pilato ba gaicara tèè ne a máá: "Kháé ra gha Juta ne dim X'aiga Me e ta tu ko méém ka dùú sa kúru sa tu ko tc'èe?" témé.

13 Ne q'au a máá: "Xgàu Me!" témé.

14 Me Pilato ba tée ne a máá: "Dùútsa gùús cg'ãè sa ba kúrúá hãa?" témé. Igaba ne kò kaisase q'au a máá: "Xgàu Me!" témé.

15 Me kò Pilato ba khòè ne qãè-tcaokagu kg'oana hãa khamam kò Barabase ba kgoara máá ne. A ba a Jeso ba qoara xg'ara a tcg'òó Me, síim gha xgàuè ka.

Ncõo-kg'ao xu ko Jeso ba ncõi
(Mt 27:27-31; Jn 19:2-3)

16 Xu kò ncõo-kg'ao xu Jeso ba x'aigam dim nquum q'oo koe tcãà (Peretoriume ta ko ma tciiè ba), a xu a wéés xg'aes ncõo-kg'ao xu di sa tciiá xg'ae.

17 A xu a ncòàm qgáí ba hãakagu Me, a dxàman cgoa kúrúéas cába sa kabea xg'ae a cábákagu Me,

18 a xu a tshoa-tshoa a tsgám Me a máá: "Tcgáío, Juta ne di Tsi X'aiga Tseè!" témé.

19 A xu a kò tcúúa ba koe tc'áà dim hiim cgoa xg'ám Me, a tcg'ae Me, a xu a qhóm tsi qurú a ncõia ba ka dqom Me.

20 Eè xu ko gatà ma ncõi Mea xg'ara ka xu kò ncòàm qgáí ba nxõo cgae Me, a nxãaska sèè a úú Me, síí xu gha xgàu Me ka.

Jeso ba ko xgàuè
(Mt 27:32-44; Lk 23:26-43; Jn 19:17-27)

21 Eè xu xóè a ko qòò ka xu kò c'èem khòèm Simone ta ko ma tciièm, Kurene dim, Alekesantere tsara Rufasea tsara ka xòòm cgoa xg'ae, me xhàràam koe guu a ko x'áé-dxoom koe qòò, ka xu kò chùì mem Gam dis xgàu sa dcèe.

22 Xu kò Jeso ba Gologota ta ko ma tciièm qgám koe úú (ncèe sa ko máá: 'Tcúú c'òás dim qgáí ba,' témé),

23 a xu a mira ta ko ma tciièm tsòòm cgoa tcg'ome-xg'aeèa gòéan màà Me kg'ám gha ka, igabam kò táá sèè e.

24 Xu kò xgàu Me, a xu a Gam di qgáían cgúúan ntcòó a q'aa-q'aaku.

25 Eè xu ko xgàu Me ka i kò 9 di x'ae e, ntcúúkg'ai cgoa di i.

26 Eèm kò chibi-chibi cgoaèa hãas tcgãya sa kò 'JUTA NE DIM X'AIGA BA' ta ma góásea hãa.

27 Xu kò cáam tsara ts'ãà-kg'ao tsara Gam cgoa xgàu, c'èe ba xu kò kg'áo xòèa ba za xgàua hãa, a c'èe ba dxàe xòèa ba za xgàua hãa.

28 *

29 Ne èe kò ko dàòm cgoa nqáé ne khòè ne còè Me, a ne a nxaa-nxana tcúú a máá: "Eheè, Tsáá koma ko tempele ba kòbe, a nqoana cáman q'oo koe tshào me Tsi Tsia,

30 kgoarase naka Tsia xgàu hiis koe xòá," témé.

31 Gataga xu kò ma kaia xu peresiti xu hée, naka x'áè xгаа-xгаа-kg'ao xu hée-thée xu ma ncõi Me thée, a máá: "C'èe ne khòè nem kgoara hãa, igabam ko kgoarasean ka tààè.

32 Ncèem Krete ba, ncèe Iseraele dim x'aiga ba méém xgàu hiis koe xòá, naka ta gha nxãasega bóò naka dtcòm," ta xu méé.

Tsara èe kò Gam cgoa xgàuèa tsara gataga thée ncõi Me.

Jesom dis x'oo sa
(Mt 27:45-56; Lk 23:44-49; Jn 19:28-30)

33 Koaba di x'aèan 12 di ko tcãà kas kò ntcúú sa wéém nqòóm koe xóè, a síí dqòà di x'aèan nqoana di koe téé.

34 Me kò Jeso ba nqoana dim x'aèm ka kaim dòm cgoa q'au a máá: "Eloi, Eloi, lama sabakatani?" témé. Ncèe sa ko máá: "Tiri Nqariè, Tiri Nqariè, dùús domka Tsi aagu Tea?" témé.

35 Ne èe kò gaa koe téé-tèe ne ka c'èe ne kóm Me a máá: "Kóm, ncèe ba ko Elija ba tcii," témé.

36 Me kò c'èe ba qgóé, a síí x'úrúan koe tsau tshàan ntcãá, a tc'ám koe qhàea tòò, a hàà màà Me, kg'ám gha ka, a máá: "Qàà naka ta bóò Elija ba gha hàà xóó Me sa," témé.

37 Me kò Jeso ba kaim dòm cgoa q'au, a ba a còò di sa sònòà tcg'òó.

38 Me kò tempelem dim qgáí ba cáam xòè tsara cgoa tòàra q'aase, a tc'amaka guu a síí nqãaka téé.

39 Eèm ko ncõo-kg'ao xu dim kaim ncèe kò *Jesom* cookg'ai koe téé-tèe ba, Jesom ma còò di sa sònòà tcg'òóa hãa sa bóò, kam kò máá: "Tseegukagam kò ncèem khòè ba Nqarim dim Cóa Me e," témé.

* 15:28: C'èe zi tcgãya zi Gerika di zi ncèe xùri ko kg'uian úú: "Si èe Nqarim di zi Tcgãya zi koe góáèa hãas gùús ncèe ko máá, "cg'uri-kg'ao xu cgoam kò nxará xg'aeè" ta méé sa tseegukaguèa."

⁴⁰ Gataga zi kò c'êe zi khòé zi nqúù ka téé a ko bóò. Gazi xg'aeku koes kò Maria Magatalena sa hãa, naka Jakobom cg'aré ba hêé naka Josefa ba hêéthêé tsara ka xòos Maria sa hêé, naka Salome sa hêéthêé zi.

⁴¹ Eëm kò Jeso ba qanega Galilea koe hàna ka kòo còò Me, a ko hùi Me zi khòé zi i kò ii. Káí zi khòé zi êe kò Jerusalema koe síí cgoa Mea hãa zi kò thêé hàna.

Jeso ba ko kg'ónòè

(Mt 27:57-61; Lk 23:50-56; Jn 19:38-42)

⁴² Eê i ko dqòa, kg'ónòsean dim cáń me e kò ii khama, Sabata cookg'ai di ba,

⁴³ kam kò Josefam Arimatea di ba hàà, tcommèa kò hãam khòé me e kò ii, kaia xu dis xg'aes di ba, ncêe gam tc'áro ga kò thêé Nqarim di x'aian qãa hãa ba. A ba a kò kgoarasea hãase Pilatom koe síí, a síí Jesom dim tc'áro ba dtcàrà.

⁴⁴ Jesom nxãakamaga x'óóa hãa sam ko Pilato kóm kam kò are. A ncõo-kg'ao xu dim kaia ba tcii, a tèe me Jesom ncãa nciiise x'óó sa.

⁴⁵ Eëm ko ncõo-kg'ao xu dim kaia me koe kóm gatà i ii sa, kam ko Josefa ba tc'áro ba máá.

⁴⁶ Me Josefa ba q'úúm qgái ba x'amá, a tc'áro ba xòò a gaam qgáim cgoa tcárń, a ba a síí qarim nxqám koe tshàòèa hãas tc'áms koe xòó Me. A nxqá-dxoo sa gaas tc'áms kg'ám koe ghànèa tcèekg'am cgoa.

⁴⁷ Sara kò Maria Magatalena sa hêé naka Marias Josefam ka xòò sa hêéthêé sara Jesom dim tc'árom xòòèa hãa qgáian bóò.

16

Jeso ba ko x'oos koe tēe

(Mt 28:1-8; Lk 24:1-12; Jn 20:1-10)

¹ Eëm ko Sabata dim cáń ba nqáé ka zi kò Maria Magatalena sa hêé, naka Marias Jakobom ka xòò sa hêé, naka Salome sa hêéthêé zi tshãán x'amá, síí zi gha tcgáu Me ka.

² Tc'ãa dim cáń bekem dim di kaisa ntcúúkg'ai cgoa zi kò cáms tcg'oara hãa ka xgoaba a tc'áms koe qòò.

³ A ko tēeku a ko máá: "Díi na gha nxqá sa tc'áms-kg'ám koe ghànèa tcg'òóa máá se e?" témé.

⁴ Igaba êe zi ko ghùi-kg'ai ka zi kò nxqá sa bóò si téé-q'ooa sa koe ghànèa tcg'òòèa hãa, kaisases ko kaia khama.

⁵ Zi kò nxãaska êe zi ko tc'áms koe tcãà ka q'úúm qgái ba hãnam qárí-kg'ao ba bóò me kg'áò xòè koe ntcóóa-ntcòe, ka zi kò area.

⁶ Me birí zi a máá: "Táa sao q'áò guu, Jesom Nasareta di ba sao ko qaa, ncêe kò xgàùèa hãa ba. Ghùìèam hãa, a ncêe koe kàà Me e; bóò, ncêea xòòèam kò hãa qgáian ga a.

⁷ Igabaga mée sao qòò, naka síí Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu birí - naka Petere ba hêéthêé e - naka máá, gaxao kam gha tc'ãa a Galilea koe qòò. Gaa koe xao gha sao-xg'ae Me, èem ma birí xaoa hãa khamaga ma, témé," tam mée.

⁸ Zi kò Jesom dis tc'áms koe tcg'oa a zi a qgóé, cgùruan hêé naka q'áòan hêéthêéa kò tcãà cgae zia khama, zi kò c'êe khòé ga táá cúí gùù ga birí, q'áò zi kò khama.*

[Jeso ba ko Maria Magatalenas koe x'áise

(Mt 28:9-10; Jn 20:11-18)

⁹ Eëm ko tc'ãa dim cáń bekem dim ka Jeso ba x'ooan koe ntcúúkg'ai cgoa tēe kam kò Maria Magatalenas koe tc'ãa a x'áise, ncêem kò gaas koe 7 dxáwa tc'èean xhàigua hãa sa.

¹⁰ Si kò qòò a sa a síí èem kò ko hêé cgoa ne birí, êe ne hãa a tshúù-tcaoa hãa, a ko kg'ae ka.

¹¹ Igaba êe ne ko kg'òèam hãa, a ba a Maria Magatalenas ka bóòèa hãa sa kóm, ka ne kò táá dtcòm.

Jeso ba ko cáń tsara xgaa-xgaase-kg'ao tsara koe x'áise

(Lk 24:13-35)

¹² Ncêes gúús qãá q'oo koem kò Jeso ba tãám dàòm ka gane ka c'êe tsara koe x'áise, êe tsara xóé a ko c'èem qgáim koe qòò ka.

¹³ Tsara kabise a tsara a síí c'êe ne koe xàà a, igabaga ne kò táá dtcòm.

Jeso ba ko 11 xu koe x'áise

(Mt 28:16-20; Lk 24:36-49; Jn 20:19-23; Tsee 1:6-8)

¹⁴ Me gaa koe guus ka Jeso ba 11 xu koe x'áise, êe xu hãa a ko tc'óò ka, a ba a gaxu di dtcòm taman ka hêé, naka gaxu di qari tcáóan ka hêéthêé dqàé xu, èem x'ooan koe tēea hãa ka bóò Mea hãa ne xu kò táá dtcòm khama.

* **16:8:** C'êe zi Gerika di zi tcgãya zi ncíí zi koes ko Marekom dis tcgãya sa ncêe koe chòò.

¹⁵ A ba a bîrî xu a máá: “Wèém nqǎóm ncêe ba xao qǎò, naka xaoa wèe ne khóè ne Nqarim di qǎè tchòàn ka xгаа-xгаа.

¹⁶ Díim wèém ãe ko dtcòm a ko tcguù-tcguuè ba gha kgoaraè, igaba díim wèém ãe dtcòm tama ba gha xgàràè.

¹⁷ Zi gha ncêe zi x'ái zi gane ãe dtcòmã hãa ne koe tséé: dxãwa tc'ëean ne ne gha Tiri cg'òèan cgoa xhàiaгу, a ne a gha kaba xu tam xu cgoa kg'ui.

¹⁸ Tshàua ne cgoa ne gha cg'aoan qgóóa ghù, a ne a gha ãe ne dqǎèan kg'áa hãa igabaga i cuiskaga thòò-thòo nea hãa tite. A ne a gha tsàako ne khóè ne koe gane di tshàuan tòó, ne gha qǎè,” tam méé.

Jeso ba ko nqarikg'ai koe qaòkaguè

(Lk 24:50-53; Tsee 1:9-11)

¹⁹ Me kò nxãaska X'aigam Jeso ba ãem ko kg'ui cgoa xua xg'ara, ka séèa ghù a nqarikg'ai koe qaòkaguè, a ba a síí Nqarim dim kg'ám x'òàm xòè koe ntcóò.

²⁰ Xu nxãaska xгаа-xгааse-kg'ao xu tcg'oa a síí Nqarim dim kg'ui ba wèém nqǎóm koe xгаа-xгаа. Me kò X'aiga ba gaxu cgoa tsééa xg'ae, a kò Gam dim kg'ui ba x'ái zi cgoa tseegukagu. Amen.]

LUKA Lukam ka góàèa qâè tchòà ne, Jeso Krestem ka Téé-cookg'ai sa

Luka ba kò naaka me e (Kol 4:14) a ba a kòo Paulom cgoa tséé (Film 24). Ncées tcgāya sam kò Teofila ba góá máá (1:3).

Tcgāyas ncées Lukam di sa ko Jeso ba Gaam nqòòkaguèam Kgoara-kg'aom Iseraele di Me e sa hée, naka wèém nqòóm di ta khòè ta dim Kgoara-kg'ao Me e sa héeéthéè ka nxàe. Tāá zi qhàò zi di ne dtcòm-kg'ao nem kò kái-kg'aise góá máá.

Luka ba ko Jesom kò ma Tcom-tcomsam Tc'èem ka ma ntcāá tciúúèas ka nxàe, qâè tchòà nem gha èe dxàua hāa ne koe xгаа-xгаа ka (4:18), a ba a ko káise ncée zi gúú zi tcàoa hāa ne khòè ne ka tc'èe-tc'èese.

Luka ba ko kái q'oro qâè-tcaoan ka kg'ui (1:14, 2:10, 24:41,52).

Luka ba kò cam dis tcgāya sa góá - si ncées tcgāya sa “Tséé zi” dis tcgāya si i. Lukam dis tcgāyas tc'āà di sa ko Jesom di nqarikg'ai koe qaòa cgoa chòò, a sa a ko “Tséé zi” dis tcgāyas koe còoka qòòkaguè. C'èe khòèa ne ga kg'ama máá, Lukam dis tcgāya sa ko Jesom xg'ao ko qanega nqòómkg'ai koe kúrú zi gúú zi ka kg'ui, témé, si ko “Tséé zi” dis tcgāya sa Jesom xg'ao ko nqòómkg'ai koe kúrú zi gúú zi ka kg'ui, èem xg'ao nqarikg'ai koe hāa ka.

Cam tsara xg'aeku tsara hàna (tcee tsara 1-2 di tsara koe hée naka tcee xu 9-19 di xu koe héeéthéè e) ncées tcgāyas q'oo koe cúí ga ko nxàèè zi gúú zi úúa hāa tsara; ncée zi x'ái zi khama: moengelean kò ko nxàè cian hée naka ghùu-kòre-kg'ao xu ncée kò Jesom ko àbàè koe dàra xu hée, naka Jesom kò tempelem koe cóá ba ii kam kò hāa koe hée, naka qâèm khòèm Samaria dim dis sere-sere sa hée, naka cóám aagusea kò hāa ba héeéthéè di zi.

Ncées tcgāyas wées koe ko kaisase gaas ka kg'uièas gúú sa còrè si i naka Tcom-tcomsam Tc'èem ka hée, naka khòè zi kò Jeso ba kúrúan ka hée naka Nqarim kò ko khòè ne chibia ne qgóóa máás ka héeéthéè e.

Qaa-qaasa kg'ua ne:

- “i kúrúse”, “x'aèan”, “èe xu cam xu ka”
- Tcom-tcomsam Tc'èe ba
- dxàua ne, khòè zi

Tcgāyas q'oo koe hàna zi:

- Jeso ba ko Gam di tsééan tshoa-tshoa (1:1-4:13)
- Jeso ba Galilea koe (4:14-9:50)
- Jeso ba ko Jerusalema koe qòò (9:51-19:44)
- Jeso ba Jerusalema koe (19:45-21:38)
- Jesom di xgàrasean hée naka Gam dis x'oo sa hée naka Gam dis x'ooan koe tée sa héeéthéè e (22-24)

Jeso ba ko Gam di tsééan tshoa-tshoa (1:1-4:13)

Tshoa-tshoa sa

- ¹ Kái ne khòè nea xg'ao xg'aekua ta koe xg'ao ko kúrúse zi gúú zi bòò a góá.
- ² Khòè ne ncée tshoa-tshoas ka kò gane tcgái ka ncée zi gúú zi bòòa ne, a ne a kò hàà Nqarim dim kg'uim di ne xгаа-xгаа-kg'ao ne ii nea ncée zi gúú zi máá taa hāa.
- ³ Tíi igabar kò wée zi gúú zi tshoa-tshoas koe qâèse tèèa xám, i ncéeska qâèa máá tea, èe zi ma kúrúsea xùrikua hāas kar ga góá máá tsi sa, tsáá Teofila tsi tcom-tcomsa tsi,
- ⁴ nxàasega tsi gha wèè tseeguan ncée tsi xгаа-xгааèa ka q'āa ka.

Moengele ba ko Johanem tcguù-tcguu-kg'ao ba gha àbàès ka kg'ui

⁵ I kúrúse Herotem xg'ao x'aigam Jutea di ba ii x'aè ka, me kò Sakaria ta ko ma tcièm peresiti ba hàna, Abiam dis xg'aes di xu peresiti xu di ba. Gam dis khòès Elisabete sa kò *kaiam peresitim* Aronem dis qhàò si i.

⁶ Sakaria khara Elisabetea khara kò Nqarim cookg'ai koe tchàno khara khòè khara a, a wèè x'èè-kg'áman X'aigam Nqarim di ko kúrú, a chibi úú tama.

⁷ Elisabete sa kò àbà tamas khòè si i khama khara kò káà cóá khara a. A kò gataga wèèa khara ga gaeasea hāa.

⁸ I kúrúse me x'aè ba hàà Sakariam dis xg'aes di xu gha tempelem koe síí tséé di ba, me kò Sakaria ba síí peresitim di tsééan Nqarim cookg'ai koe kúrú.

⁹ Peresiti xu di cauan ka xu xg'ao ko cúim khòè ba nxará tcg'òó, tempelem q'oo koe gha tcàa a qàè hm̀m̀ xg'ào gúùan Nqari ba dàòà máá ba. Gaam cáni kam kò Sakaria ba nxará tcg'òóè.

¹⁰ Eëm tempelem q'oo koe hãa a ko qàè hm̀m̀ xg'ào gúùan Nqari ba dàòà máá ka ne kò wèè ne khòè ne tempelem ka tchãa koe hãa a ko còrè.

¹¹ Me moengelem Nqarim di ba qhúí-kg'ai me, a ba a kg'òm x'òàm xòè za téé, ãem gabá hãa a ko ães qàè hm̀m̀ xg'òòs gúùu sa altaram koe Nqari ba dàòà máá koe.

¹² Eëm ko Sakaria ba moengele ba bóò kam kò q'ae a q'òòs ka tcàèè.

¹³ Me moengele ba birí me a máá: "Táá q'ào guu, Sakariaè. Còrèa tsi komsanaèa, si gha tsaris khòès Elisabete sa cóa ba àbà, tsi gha Johane ta ma tcii me ke.

¹⁴ A tsi a gha kaisase qàè-tcao, i gha gataga kái khòèan gaam di àbà x'aèan ka qàè-tcao.

¹⁵ X'aigam Nqarim cookg'ai koem gha tcom-tcomsam khòè ba ii, ke meém táá qgari kana dùútsa tshàam xg'òòm ga ba kg'áa guu. Eë àbà x'aèa ba koe gam gha guu a Tcom-tcomsam Tc'èem ka cg'òèa,

¹⁶ a ba a gha kái ne khòè ne Iseraele di ne X'aigam gane dim Nqarim koe kabi.

¹⁷ Elijam di tc'èean hëé naka qarían hëéthëé cgoam gha Nqarim cookg'ai koe kg'òè, a xòòga xu di tcáóan cóán koe kabi, a ãe komsana tama ne di tcáóan kabi tchàno ne khòè ne di tc'èean koe, a khòè ne X'aigam Nqari ba kg'òòda máá," tam méé.

¹⁸ Me Sakaria ba moengele ba tèè a máá: "Nta ra gha ma q'ãa ncèe zi gúùu zi gha kúrúse sa? Gàeaea raa, si tiris khòès igaba gàeaea hãa ka," témé.

¹⁹ Me moengele ba xòà me a máá: "Tíi ra Gabariele ra a, a ra a Nqarim cookg'ai koe tãe. Gaam ga ba tséé tea, hààr gha kg'ui cgoa tsi, a qàè zi tchòà zi ncèe zi óágara máá tsi ka.

²⁰ Bóò, dtcòm̀ǹ tama tsia domka tsi gha ncèe koe guus ka nqooa hãa, a kg'ui tite, me gha nxãakg'aiga síi x'aè ba hàà ncèe zi gúùu zi gha hàà kúrúse ba," tam méé.

²¹ Nxãaska i ko kái khòèan tchàa koe téé-tèe a ko Sakaria ba qãà, a area hãa, dùús domkam tempelem q'oo koe ncèeta noose ãoa hãa sa.

²² Eëm ko tcg'oa kam kò gane cgoa kg'uiian ka tààè, ne kò bóòda q'ãa tempelem q'oo koem kò x'ái sa bóòda hãa sa. Me kò nqoo-nqoosase nxàem ko sa tshàua ba cgoa x'ái ne.

²³ A ba a kò ãe xu cáni xu kam ko tempelem koe tsééa xg'ara ka x'áea ba koe kabise.

²⁴ Ncèe zi gúùu zi qãá q'oo koes kò gam dis khòès Elisabete sa ncàan úú, a sa a 5 nxoean sèè a nquum q'oo koe cúia hãa, khòè ne gha táá bóò si ka. Si biríse a máá:

²⁵ "X'aigam Nqari ba ncèes gúùu sa kúrúua máá tea hãa, a ba a ncèem x'aèm ka Gam di thòò-xama-máákuan tíi koe x'áia, a ba a khòè ne koe tiri sau-cgaean cóa ner úú tama di koe tcg'òó tea hãa," témé.

Moengele ba ko Jeso ba gha àbàès ka kg'ui

²⁶ Me kò moengelem Gabariele ba 6 dim nxoem ka Galilea dim x'áé-dxoom Nasareta dim koe Nqarim ka tsééa úúè,

²⁷ dxàe-coas koe, ncèe kò Josefa ta ko ma tciièm qári-kg'aom ka sèékuan tòóa mááèa hãa sa. Josefa ba kò Dafitem dis qhàòs dim khòè me e, i gaas dxàe-coas di cg'òèan kò Maria a.

²⁸ Moengelem ko Marias koe hàà kam kò hàà tsgámkagu si a máá: "X'aigam Nqari ba cgóm̀ sia a sáá cgoa hàna," témé.

²⁹ Si Maria sa ãem ko gatà méé ka kaisas q'òòs ka tcàèè, a sa a kò tèèse dùús domkam ko gatà ma tsgámkagu si sa.

³⁰ Me moengele ba birí si a máá:

"Táá q'ào guu, Mariaè, Nqarim koe si cgóm̀kuan hòòda hãa ke.

³¹ Bóò, ncàà si gha úú, a kg'òm cóa ba àbà, a si a gha Jeso ta ma tcii Me.

³² Tcom-tcomsam khòè Me e gha ii, a ba a gha tc'amaka hãam Nqarim dim Cóa ba iise tciiè, Me gha X'aigam Nqari ba x'aian dis ntcòó-q'oo sa máa Me, Gam ka xòò-dxoom Dafitem khamaga ma.

³³ Jakobem dis qhàòs koem gha chòò tamase x'aiga ii, si Gam dis x'ai sa cuiskaga chòò tite," tam moengele ba méé.

³⁴ Si Maria sa moengele ba birí a máá: "Nta i gha ii, qane cgoar kg'áo-khoe cgoa xóé tama ka?" témé.

³⁵ Me moengele ba xòà si a máá:

"Tcom-tcomsam Tc'èe ba gha sáa koe hàà, kaisase Tc'amaka hànam di qaria nea gha qàbi si, Me gha gaa domka

Gaam ãe gha ko ábàè ba tcom-tcomsa ii,
a ba a gha Nqarim dim Cóa ba ta ma tciìè.

³⁶ Bòò kg'ama, ncëe Elisabete koe kúrúsea sa.

Wèè khòèa ne kò q'ana hãa cóas úú tite sa,
a sa a ábà tamasa khòè si i sa,
igaba ncëes gãeasa hãa kas kg'óm cóa ba qóma hãa,
i nxoea sa ncëeska 6 i.

³⁷ Cúi gúú ga káa a, Nqarim ka kúrúè tite e khama,"
tam méé.

³⁸ Si Maria sa xoa me a máa: "Ncãa ga ra a, X'aigam *Nqarim* dir qãa ra. Eë tsi ko méé khamaga méé i tí koe ii," tas méé. Me moengele ba guu si a qòò.

Maria sa ko Elisabete sa ðara

³⁹ Gaa x'aè kas kò Maria xgoaba a sa a qháése c'ëm x'áé-dxoom xàbian dim koe síí, Juta ne di ba.

⁴⁰ A sa a Sakariam x'áé koe tcãa a Elisabete sa tsgámkagu.

⁴¹ Eës ko Elisabete sa kóms ko Maria tsgám sia ts'oo kam ko cóa ba ncãa sa q'oo koe qori, si Tcom-tcomsam Tc'ëm ka cg'oè cgaèè,

⁴² a sa a tc'amaka kg'ui a máa:

"Wèè zi khòè zi cookg'ai koe si sáa ts'ee-ts'ee'g'aièa. Me gataga sarim cóa ba thèè ts'ee-ts'ee'g'aièa.

⁴³ Duútsa gúús kaia sa ko ncëe cámi ka tí koe kúrúse, ncëe tirim X'aigam *Nqarim* ka xòòs ko tí koe hàà ka?

⁴⁴ Eër ko kóm si ko ma tsgám tea ts'oo sa kam ko gaa x'aè kaga cóa ba ncãa te q'oo koe qãè-tcaon ka qori khama.

⁴⁵ Ncëem X'aigam *Nqari* ba sáa cgoa kg'uia hãa zi gúú zi wèè zi gha kúrúse sa si dtcòma hãa, khama si ts'ee-ts'ee'g'aièa," tas méé.

⁴⁶ Si Maria sa máa:

"X'aigam *Nqari* bar ko wèè tcáóa te cgoa kaikagu,

⁴⁷ i tc'èea te Nqarim Kgoara-kg'aom Tirim koe

qãè-tcaon ka cg'oèa hãa,

⁴⁸ Gam ðis qãas di nqãaka hãa nem bóòa hãa khama.

Bóò, ncëe koe guus ka zi gha wèè zi qhàò zi nxàe ts'ee-ts'ee'g'aièar hãa sa.

⁴⁹ Qarian úúa hãa ba kaisa zi gúú zi kúrúa máa tea hãa khama, i cg'òèa ba tcom-tcomsa a.

⁵⁰ Gam di thòò-xama-máakua nem ko

èe ko q'áò Me ne koe x'ái

èe zi ko ma qhàò zi hàà khama.

⁵¹ *Nqari* ba tshàua ba cgoa cgáé zi gúú zi kúrúa,

a ba a èe tc'èega ne e,

ta tcáóa ne q'oo koe tc'èea hãa ne khòè ne

tsai-tsai q'ara hãa.

⁵² Kaia x'aiga nem

gaan di ntcòò-q'ooan x'aian di koe guu a xòoa hãa,

a èe nqãaka hàna khòèan ghùia hãa.

⁵³ Xábãa khòèa nem xg'áakagua hãa

qãè zi gúú zi cgoa,

a ba a èe qguua hãa khòèan

kàa gúú tshàu-q'oose tcg'òóa hãa.

⁵⁴ Gam ðim qãam Iseraele bam hùia,

thòò-xama-máakuan Gam ðim ko tc'èe-tc'èese khama.

⁵⁵ Ncëem ma gatá ka xòòga ne nqòòkagua hãa khama,

Abrahamam ka hëè

naka qhàò ba ka hëéthéè e,

chòò tamase,"

tas Maria méé.

⁵⁶ Si kò Maria sa nqoana khama noo nxoean Elisabete cgoa síí hãa, a sa a nxãwa kabise a x'áéa sa koe ðibi.

Johanem tcguù-tcguu-kg'aom di ábà x'aèa ne

⁵⁷ Me kò Elisabete gha ábàm x'aè ba hàà, si kò kg'óm cóa ba ábà.

⁵⁸ Ne kò cúuse x'ãèa ne khòè ne hée naka gas di qhàòan héeéthéé kóm X'aigam *Nqarim* ma kaisase thòò-xama máá sia hãa sa, a ne a kò gas cgoa qãè-tcao.

⁵⁹ A ne a 8 cáma nem cóa ba úúá ka hàà, hàà ne gha q'ãe nqãa-qgai khòo me ka, a ne a Sakaria ta ma tcii me kg'oana, xòòm cg'òè cgoa.

⁶⁰ Si gam ka xòò sa xoa a máá: "Eë èe, Johane tam gha ma tciiè," témé.

⁶¹ Ne khòè ne bìri si a máá: "Eëta xams cg'òès kò qhàòa si di ne koe káà si i ná," témé.

⁶² Ne tshàua ne cgoa sere-sere a xòò ba tèè, ntam ko cóám di cg'òèan ka méé sa.

⁶³ Me góám gha gúúan tcãba dtcàrà, a góá a máá: "Cg'òèa ba Johane e," témé. Ne wèèa ne are.

⁶⁴ Me kò gaa x'aè kaga Sakaria gaicara tshoa-tshoa a kg'ui, a Nqari ba dqòm.

⁶⁵ Ne kò èem qgáim di ne khòè ne wèè ne q'áòs ka tcãèè, ne kò Jutea di xu xàbi xu wèè xu di ne khòè ne ncèe ko kúrúse zi gúú zi wèè zi ka kg'ui.

⁶⁶ Ne kò wèè ne èe kò kóm ne are a tèèse a máá: "Dúútsa cóa ba gáé ncèe ba?" témé. X'aigam *Nqarim* dim tshàu ba kò hãa cgoa mea khama.

Sakaria ba ko Nqari ba dqòm

⁶⁷ Me kò cóám ka xòòm Sakaria ba Tcom-tcomsam Tc'èem ka cg'oè cgaèè, a ba a porofita a máá:

⁶⁸ "Dqòmè méém X'aigam *Nqarim* Iseraele di ba,

Gam di ne khòè ne koem hààraa

a ba a ko hàà kgoara ne ke.

⁶⁹ Kgoarakuan dim nxãè bam tc'amaka ghùia máá ta a hãa.

Gam dim qãàm Dafitem di ne qhàò ne koe.

⁷⁰ Ncèem ko ma ncísega

Gam di xu porofiti xu tcom-tcomsa xu koe ma kg'uia hãa khama,

⁷¹ a ba a ko máá,

hààm gha gatá di ne cg'òo-kg'ao ne koe hée

naka wèè ne èe hòre taa ne

di tshàu-q'ooan koe héeéthéé kgoara ta a.

⁷² Ncèem dàòm kam ko *Nqari ba*

gatá di xòòan koe thòò-xama-máákuan x'ái,

ncèem kò nqòòkagu nea hãa a,

naka Gam dis qáé-xg'aes tcom-tcomsa sa tc'èe-tc'èesean héeéthéé e,

⁷³ gaisea ncèem gatá ka xòòm Abrahamam koe gaisea sa,

⁷⁴⁻⁷⁵ gatá di ne cg'òo-kg'ao ne koem gha tcg'òò ta a ka,

ta gha nxãasega q'áò tamase hée,

tcom-tcomsase hée

naka tchànose héeéthéé

cookg'ia ba koe tséèa máá Me,

wèè kg'òèa ta q'oo koe.

⁷⁶ Tsáá tiri tsi cóa tsi,

X'aigam Nqarim ncèem tc'amaka hànám

di tsi porofiti tsi iise tsi gha tciiè,

Nqarim cookg'ai koe tsi gha qòò,

a tsi a gha hààm gha xu dàò xu kg'ónòa máá Me.

⁷⁷ Gam di ne khòè ne tsi gha bìri

nta ne gha ma q'ãan di tc'èean di kgoarasean hòò sa,

gane di chibian di qgóóa-máákuan koe guu a.

⁷⁸ Gatá dim Nqari ba ko tcáóa ba q'oo koe thòòan xám,

gaa domkam gha cáms ko tcg'oa xòè koe guuam x'áám

ncèe tc'amaka guuam cgoa x'áá-x'aa ta a.

⁷⁹ Wèém khòèm èe

ntcúús q'oo koe hée

naka x'ooan di sóman koe héeéthéé hànám

koem gha x'áà ba óága,

a ba a gha dàò ta tchàno-tchano

tòókuan dim dàòm koe,"

tam méé.

⁸⁰ Me kò cóa ba kai a tc'èean koe qari, a ba a kò tchàa-xgóós koe hànà, me síi hààm gha Iseraele di ne khòè ne cookg'ai koe x'áísem x'aè ba hàà.

2

*Jeso ba ko àbàè**(Mt 1:18-25)*

¹ Èm x'aèm kam xg'ao *Roma òm* x'aigam Agusetosi ba x'àèan tcg'òó, wèém nq'òóm *di ne khòè ne* gha nxàràè di i.

² Ncèes nxàrákus kg'áika di sa xg'ao Kurinem kò Siria koe x'aiga ii x'aè ka kúrúse.

³ Me kò wèém khòè ba nxàaska gam òm x'áé-dxoom koe síí góáse.

⁴ Me Josefa thèé Nasareta òm x'áé-dxoom Galilea òm koe guu a síí Jutea òm x'áé-dxoom koe tcàà, Betelehema ta ko ma tcièè ba, *x'aigam* Dafitem *àbàèa* koe, Dafitem òm qhàò me e kò ii khama.

⁵ Gaa koem kò síí Marias cgoa góáse, ncèem kò sèékuan tòóa máána hãa sa, si kò gataga q'óm ii.

⁶ *Qanega* khara Betelehema koe hãa kam kò cóá bas gha àbà òm x'aè ba hàà.

⁷ Si kò qgáé-kg'ai òm cóám gas di ba àbà, a sa a qgáian cgoa tcám Me, a dxòrom q'oo koe xòò Me, cg'áé-nqum koe i kò x'òm-q'ooan kàà a khama.

Ghùu kòre-kg'ao xu hèé naka moengele xu hèéthéé e

⁸ Xu kò c'èe xu ghùu kòre-kg'ao xu qááka hãa a tééa q'uu a ko ghùu zi kòre.

⁹ Me kúúga moengelem X'aigam di ba hàà qàea xu koe téé, me X'aigam òm x'áà ba x'áà-x'aa xu, xu kò kaisase q'áò.

¹⁰ Me kò moengele ba bìrì xu a máá: “Táá q'áò guu! Bòò, qàè tchòà ner ko óága máá xao o, ncèe gha hàà wèè khòèan kaisa qàè-tcaoan máá a ke.

¹¹ Ncèem cáim ka tu Dafitem òm x'áé-dxoom koe Kgoara-kg'ao ba àbà máàèa - X'aigam Kreste ba!

¹² Si gha ncèes gúú sa gaxao koe x'ái sa ii: cóá-coam qgáian ka tcám a dxòrom q'oo koe xòòèa ba xao gha hòò,” tam méé.

¹³ Si kò kúúga moengele xu òm xg'aes nqarìkg'ai di sa qhúí a gaam moengelem cgoa hàna hãase Nqari ba dqòm, a máá:

¹⁴ “Dqòm kuan méé i kaisase tc'amaka hànam Nqarim koe hãa, naka tòókuan hèéthéé e nq'òómkg'ai koe,

khòè ne èem ncàma hãa ne koe,”
témé.

¹⁵ Èè xu ko moengele xu guu xu a ko nqarìkg'ai koe kàbise, ka xu kò kòre-kg'ao xu bìrìku a máá: “Hààn xae Betelehema koe q'òò naka síí ncèes gúús kúrúsea sa bòò, ncèe X'aigam *Nqarim* bìrì xaea hãa sa,” témé.

¹⁶ A xu a qhàése xgoaba a q'òò, a síí Maria khara Josefa khara hèé naka Cóá-coa ba hèéthéé hòò, Me dxòrom q'oo koe xòè.

¹⁷ Èè xu ko kòre-kg'ao xu hòò ne ka xu kò ncãa i Cóám ka méèè sa bìrì khara a.

¹⁸ Ne kò wèé ne èe kòre-kg'ao xu kò bìrì ne sa ko kóm ne are.

¹⁹ Si Maria sa wèé zi gúú zi ncèe zi tcáóa sa koe tòò, a sa a gazi ka kaisase tc'èe.

²⁰ Xu ghùu kòre-kg'ao xu kàbise, a xu a Nqari ba dqòm a koa Me, wèé zi gúú zi èe xu kò kómá zi ka hèé naka èe xu kò bóòà zi ka hèéthéé e; èe xu kò ma bìrìèa khama i kò ii.

²¹ 8 cáiman q'aa q'oo koem kò Cóá ba q'áe nqãa-qgai khòèè, a ba a Jeso ta ma tcièè, q'ómme tamam hãa cookg'ai koem kò moengelem ka máàèa hãas cg'òè sa.

Jeso ba tempelem koe hàna

²² Èè ko x'aè ba hàà *Josefa khara khara méé khara peresitim* ka q'ano-q'anoè di ba, ncèe Moshem di x'áèan kò méé khama, ka khara kò Cóá ba Jerusalema koe úú, a síí X'aigam *Nqarim* cookg'ai koe tòó Me.

²³ Èè i kò ma X'aigam *Nqarim* di x'áèan koe ma góásea khama, a ko máá: “Wèém cóám kg'áóm tc'áà a àbàèa ba méém X'aigam *Nqarim* di tsééan tòóa mááè,” téméè khama.

²⁴ Gataga khara kò dàòà-mááku sa *X'aigam Nqari* ba kúrúa máá, èem kò ma X'aigam *Nqari* ba x'áèa khama a ko máá: “Cám tcibí sara kana cáim tcibí-coa sara ga igaba,” témé.

²⁵ Gaa x'aè kagam kò Jerusalema koe Simone ta ko ma tcièem khòè ba x'áèa. Tchàno, a Nqari-tcáóa hãam khòè me e kò ii, Nqarim gha Iseraele ne qgái-qgai tcáó òm x'aè ba kò tééa máána hãa ba, me kò Tcom-tcomsam Tc'èe ba gam koe hãa,

²⁶ me kò Tcom-tcomsam Tc'èem ka x'áíèa hãa, X'aigam *Nqarim* òm Kreste bam bòò tamam cookg'ai koem x'óóa hãa tite sa.

²⁷ Tcom-tcomsam Tc'èem kam kò tempelem koe óágàè. Khara kò Jesom ka xòò ga khara thèé gakhara òm Cóám Jeso ba tempelem koe óá, hàà khara gha x'áèan ko méé sa kúrúa máá Me ka,

²⁸ me kò Simone ba gaam Cómam Jeso ba sèè a x'òàa ba koe tchàma a ba a Nqari ba dqòm, a máá:

²⁹ “Tíí Q'òdè, ãe Tsi ma birí tea khama

Tsi gha ncéeska Tsarir qàa ra

tòókuan cgoa dàò ba xgobekg'ama máá.

³⁰ Tiri tcgáa nea Tsari kgoarakuan bóòà hãa khama,

³¹ ncèe Tsi wèè zì qhàò zì tcgáa q'oo koe kg'ònda a,

³² táá zì qhàò zì gha xgobekg'am tc'èem x'áà Me e gha ii,

a ba a gha Tsaris qhàòs Iseraele di sa x'áakagu,”

tam méé.

³³ Khara kò Cómam ka xòòga khara Simonem ko Cómam ka méé gúàn are.

³⁴ Me kò Simone ba ts'ee-ts'ee'g'ai ne, a ba a Marias Cómam ka xòò sa birí a máá: “Bóò, Nqari ba ncèem Cómam ba qaara máásea, kái ne khòè nem gha kúrú ne cg'áé, a ba a gha kái ne khòè ne Iseraele koe t'èekagu ka. X'áí Me e gha ii ntcòeku cgoaè gha ba,

³⁵ nxáasega zì gha kái ne khòè ne di zì tc'èe zì tcg'oa a x'áise ka, me gha ntcàu ba qhàè tcáó si,” témé.

³⁶ Si kò gataga Anna ta ko ma tciies porofiti sa hànaa, Fanulem ka cóáse sa, Asere dis qhàòs di ba. Kaisases kò gáeasa hãa, ncèe ko ès ko sèèèa xg'ara ka 7 kurian gas dim khòem cgoa x'áèa hãa sa.

³⁷ A sa a kò dxàe-ntcòà sa kúrú, a nxáakg'aiga síí 84 kuri, a kò wèè x'èè ka tempelem koe hàna, a ko ntcúu ba hèé naka koaba ba hèéthéè Nqari ba dqòm, tc'òoan carasean hèé naka còrèan hèéthéè cgoa.

³⁸ Gaam x'aèm èem kagas kò hàà cgae ne, a hàà Nqari ba qàè-tcaoa máá, a sa a wèèa ne èe kò Nqarim gha Jerusalema ba kgoara sa qàà hãa ne Cómam ka kg'ui cgoa.

³⁹ Eè khara ko wèè zì gúu zì X'aigam Nqarim kò x'áèa hãa zì kúrúa xg'ara ka khara ko Galilea koe kabise, gakhara dim x'áé-dxoom Nasaretam koe.

⁴⁰ Èem ko Cómam ba kai kam kò qari, a tc'èega, i Nqarim di cgómkuan Gam cgoa hãa.

12 kuri qàa q'oo koem ko Jeso ba tempelem koe kabise

⁴¹ Wèém kurim q'oo koe khara kò ko Jesom ka xòò ga khara Jerusalema koe qòò, Paseka dis kòès koe.

⁴² Èem Jeso ba 12 kurian úua ka ne kò gaicara qòò a gaas kòès koe síí, khòè ne kò ko wèè x'èè ka hèé khama.

⁴³ Èes ko kòè sa xg'ara ka khara kò x'áéa khara koe kabise, igabam kò Jeso ba Jerusalema koe qau, khara kò Gam ka xòò ga khara ncèes gúu sa c'úua.

⁴⁴ Khòè ne xg'aeku koem kò hàna, ta khara kò tc'èea, khama khara kò tc'áà dim cám ba qòò, a khara a gakhara di qhàòan hèé naka khòè ne èe khara kò q'ana ne hèéthéè koe qaa Me.

⁴⁵ Táá khara kò hòò Me khama khara kò Jerusalema koe kabise a síí qaa Me.

⁴⁶ Nqoana cáman qáa q'oo koe khara kò tempelem q'oo koe hòò Me, Me xgaa-xgaa-kg'ao xu xg'aeku koe ntcòe, a ntcòó a ko komsana xu, a ko t'èè-kg'ám zì t'èè xu.

⁴⁷ Xu kò wèè xu èe kò kómam Me xu Gam di kómam q'áan hèé naka xqa-kg'áma ba ka hèéthéè arekaguè.

⁴⁸ Gam ka xòòga khara ko bóò Me ka khara kò kaisase are, si Gam ka xòò sa máá: “Tiri Tsi Cómam T'èe, dùús domka Tsi kò ncèeta hèéa máá? Bóò, saò ba hèé naka tíí hèéthéè khama ncàa ko thòò-tcaoaase qaa Tsi,” témé.

⁴⁹ Me xqa khara a, a máá: “Dùús domka khaoa kò ko qaa Te? C'úua khaoa kò hãa, Abom Tirim Xòòm di zì gúu zì koe méér ga hãa sa?” témé.

⁵⁰ Khara kò dùú sam ko méé sa táá koma q'áa.

⁵¹ Me Nasareta koe kabise cgoa khara a, komsana khara am kò ko. Si kò Gam ka xòò sa ncèes gúu sa tcáóa sa q'oo koe tòò.

⁵² I ko Jesom di tc'èean hèé naka qaria ba hèéthéè kai a càuse, i kò Nqari ba hèé naka khòè ne hèéthéè di tòókuan càuse cgae Me.

3

Johanem tcguu-tcguu-kg'ao ba ko Nqarim di kg'uiian xgaa-xgaa

(Mt 3:1-12; Mk 1:1-8; Jn 1:19-28)

¹ 15 dim kuri me e kò ii Roma ne dim x'aigam Kaesaram Tiberiam kò wèém nqòò ba tc'áà-cookg'aia hãa ka, me kò Pontiose Pilato ba Jutea dim x'aiga ba ii, me Herote ba Galilea dim nqòò ba tc'áà-cookg'aia, me káikhoem Filipi ba Iturea ba hèé naka Terakoniti ba hèéthéè di tsara nqòò tsara tc'áà-cookg'aia, me Lisania ba Abelenem dim nqòò ba tc'áà-cookg'aia.

² Gaa x'ae ka tsara kò Anase ba hêé naka Kaifase ba hêéthêé tsara kò kaia tsara peresiti tsara ii. Kam kò Nqarim dim kg'ui ba Sakariam dim cóám Johanem koe hàà, tchàa-xgóóm koem hãase.

³ Me Jorotane dim tshàa ba nxama-nxama xu nqóó xu wèé xu koe qđòate, a ba a chibia ne koe ne gha tcóóse a tcguù-tcguuès ka xгаа-xгаа ne, nxãasega ne gha gane di chibian qgóóa mááe ka,

⁴ Êe i ma porofitim Isaiam dis Tcgãyas koe ma goásea hãa khama a ko máá:

“C'êem dóm ba ko tchàa-xgóós koe guu a q'au a ko máá:

'X'aigam *Nqari* ba tu dào ba kg'ónòa máá,

naka Gam di dàòan tchàno-tchanoa máá Me.

⁵ Wèé qgáian êe qàm gha cg'oè-cg'oèe,

i gha wèé xàbian hêé naka nxǒá xàbian hêéthêé

nqãaka qámme,

i gha kàma dàòan tchàno-tchanoè,

i gha xgárá dàòan tcgàriè.

⁶ Ne gha wèé ne khóè ne

Nqarim di kgoarakuan hòò a bóò,' "

témé ba.

⁷ Me kò Johane ba tcguù-tcguukuan domka gam koe hààraa zi xg'ae zi birí a máá: “Gatu cg'aoan di tu cóá tuè, òin ka tua q'ãà-q'ãàèa hãa a ko hààko xgóàn *Nqarim di bèe?*

⁸ Nxãaska méé tu chibian koe tu tcóósea hãa sa gha x'ái tc'aróan kúrú, naka tua táá tshoa-tshoa naka biríse naka máá: ‘Abrahama ba ta úúa hãa, sita ka tsgóose ba,’ témé guu. Birí tu ur ko a ko máá: Nqari ba tààè tama ncêe zi nxǒá zi sèe a Abrahama ba tsgóo-coan kúrúa máán ka ke.

⁹ Si gataga bòò sa nxãakamaga hii zi di tqbean kg'ónòa tòóa mááèa, si gha wèés hiiis êe qãè tc'aróan kúrú tama sa xg'aoa tcg'òó a c'eean q'oo koe xaoa tcãèè,” témé.

¹⁰ Ne xg'ae zi di ne khóè ne tèè me a máá: “Kháé nxãata i kò ii ne ta gha dùú sa kúrú?” témé.

¹¹ Me xǒa ne a máá: “Dím wèém êe cam qgáian úúa hãa ba méém êe cúis ga sa úú tama ba c'êe sa máá, nakam òim wèém êe tc'òoan úúa hãa ba gataga thêé hêé,” témé.

¹² Xu c'êe xu mari xg'ae-xg'ae-kg'ao xu hàà, tcguù-tcguuè xu gha ka. A tèè me a máá: “Xгаа-xгаа-kg'ao tseè, dùú sa xae gha *sixae* kúrú?” témé.

¹³ Me xǒa xu a máá: “Táá méé xao qaaseko marian nqáèa hãan sèè cgae ne guu,” témé.

¹⁴ Xu gataga ncóo-kg'ao xu hàà a tèè me a máá: “Kháé nxãaska *sixae* ka, dùú sa méé xae kúrú?” témé. Me Johane xǒa xu a máá: “Táá cúí khóè koe ga qari cgoa marian sèè guu, naka táá khóèan gaan di tama chibian hãakagu guu. Naka xaoa gaxao di surutan qãè-tcao máá,” témé.

¹⁵ Khóè ne kò nqòòa hãase qãà a ne a ko wèéa ne ga tcáóa ne q'oo koe tèèse a ko máá, Johane ba gha c'êedaoka Krestem ga me e, ta tc'êea.

¹⁶ Me Johane wèéa ne ga xǒa a máá: “Tíí ra ko tshàan cgoa tcguù-tcguu tu u, igabam ko Gaam êe tíí ka qari ba hàà, ncêe Gam di nxàbo tcàian kgoara ner kg'ano tama ba. Gaa ba gha hàà Tcom-tcomsam Tc'êem cgoa hêé naka c'eeem cgoa hêéthêé tcguù-tcguu tu u.

¹⁷ Mabere tsoroan ko dqòòr cgoaèm hii ba tshàua ba koe hãa, Me gha maberean ko dqòòrès qgáis koe wèé maberean ga dqòòr, a gha Gam di maberean Gam dis nxàès koe xg'ae-xg'ae, igabam gha tsoroan ts'iri tamam c'eeem koe dàò,” témé.

¹⁸ Johane ba kò kái zi dàò zi tãáka zi cgoa khóè ne koe qãè tchòàn óá.

¹⁹⁻²⁰ Igabam kò Herotem tc'ãa-cookg'ai ba tãás guú sa kúrú a gam di chibian càù, Johane ba qáé-nqus koe tcãan ka. Johane ba kò chibi-chibi mea, Herotiasas gam ka káikhoem dis khóès cgoam kò xóéa hãa, a ba a kò gataga kái zi guú zi cg'ãè zi kúrúa hãa khama.

Jeso ba ko tcguù-tcguuè

(Mt 3:13-17; Mk 1:9-11)

²¹ Khóè ne wèé ne ko tcguù-tcguuè kam kò Jeso ba thêé tcguù-tcguuè. Eëm hãa a ko còrè ka i kò nqarikg'aian xgobekg'amse,

²² Me kò Tcom-tcomsam Tc'êe ba tcibís khama ii a xǒa cgae Me. Me kg'ui ba nqarikg'ai koe guu a tcg'oa, a máá: “Tiri Tsi Cóá Tsi ncàma Ra hãa Tsi i. Tsáá koe Ra ko qãè-tcao,” témé.

Jesom dis qhàò sa

(Mt 1:1-17)

²³ Eëm ko Jeso ba Gam dis tséé sa tshoa-tshoa kam kò 30 kuri Me e, ncêe khóè ne kò ko máá,

Josefam ka cóáse Me e, témé ba,

Josefam Elim ka cóáse ba,

²⁴ Elim Matatem ka cóáse ba,
Matatem Lefim ka cóáse ba,
Lefim Melekim ka cóáse ba,
Melekim Janaim ka cóáse ba,
Janaim Josefam ka cóáse ba.
²⁵ Josefam Matatisim ka cóáse ba,
Matatisim Amosem ka cóáse ba,
Amosem Naumem ka cóáse ba,
Naumem Eselim ka cóáse ba,
Eselim Nagaim ka cóáse ba,
²⁶ Nagaim Matam ka cóáse ba,
Matam Matatisim ka cóáse ba,
Matatisim Seminem ka cóáse ba,
Seminem Josekim ka cóáse ba,
Josekim Jodam ka cóáse ba,
²⁷ Jodam Joanam ka cóáse ba,
Joanam Resam ka cóáse ba,
Resam Serobabelem ka cóáse ba,
Serobabelem Salatielem ka cóáse ba,
Salatielem Nerim ka cóáse ba,
²⁸ Nerim Melekim ka cóáse ba,
Melekim Adim ka cóáse ba,
Adim Kosam ka cóáse ba,
Kosam Elemadam ka cóáse ba,
Elemadam Erem ka cóáse ba,
²⁹ Erem Joshuam ka cóáse ba,
Joshuam Elieserem ka cóáse ba,
Elieserem Jorim ka cóáse ba,
Jorim Matatem ka cóáse ba,
Matatem Lefim ka cóáse ba,
³⁰ Lefim Simonem ka cóáse ba,
Simonem Jutam ka cóáse ba,
Jutam Josefam ka cóáse ba,
Josefam Jonam ka cóáse ba,
Jonam Eliakim ka cóáse ba,
³¹ Eliakim Meleam ka cóáse ba,
Meleam Menam ka cóáse ba,
Menam Matatem ka cóáse ba,
Matatem Natanem ka cóáse ba,
Natanem Dafitem ka cóáse ba,
³² Dafitem Jesem ka cóáse ba,
Jesem Obetem ka cóáse ba,
Obetem Boasem ka cóáse ba,
Boasem Salemonem ka cóáse ba,
Salemonem Nasonem ka cóáse ba,
³³ Nasonem Aminadabem ka cóáse ba,
Aminadabem Ademinem ka cóáse ba,
Ademinem Arenim ka cóáse ba,
Arenim Heseronem ka cóáse ba,
Heseronem Peresem ka cóáse ba,
Peresem Jutam ka cóáse ba,
³⁴ Jutam Jakobem ka cóáse ba,
Jakobem Isakam ka cóáse ba,
Isakam Abrahamam ka cóáse ba,
Abrahamam Teram ka cóáse ba,
Teram Nahorem ka cóáse ba,
³⁵ Nahorem Serugem ka cóáse ba,
Serugem Regum ka cóáse ba,
Regum Pelegem ka cóáse ba,
Pelegem Eberem ka cóáse ba,
Eberem Selam ka cóáse ba,
³⁶ Selam Kainanem ka cóáse ba,

Kainanem Arefekesatem ka cóáse ba,
 Arefekesatem Shem ka cóáse ba,
 Shem Nowam ka cóáse ba,
 Nowam Lamékem ka cóáse ba,
³⁷ Lamékem Methuselam ka cóáse ba,
 Methuselam Enokem ka cóáse ba,
 Enokem Jaretem ka cóáse ba,
 Jaretem Mahalalem ka cóáse ba,
 Mahalalem Kainanem ka cóáse ba,
³⁸ Kainanem Enosem ka cóáse ba,
 Enosem Setem ka cóáse ba,
 Setem Adam ka cóáse ba,
 Adam Nqarim ka cóáse ba.

4

Jeso ba ko kúrúá bóòè
 (Mt 4:1-11; Mk 1:12-13)

¹ Jeso ba kò Tcom-tcomsam Tc'ëem ka cg'oè cgaeèa, a ba a kò Jorotane dim tshàm koe guu a kabise. A ba a kò Tcom-tcomsam Tc'ëem ka sée a qāáka úúé.

² Gaa koem kò dxāwa ba 40 cáman Jeso ba kúrúá bóòè. Jeso ba kò ãe xu cárn xu ka táá cúí guú ga tc'óó, khamam kò gaa koe guus ka xàbàa hãa.

³ Me dxāwa ba birí Me a máá: "Nqarim di Tsi Cóá Tsi kò ii ne, nxōás ncēe sa birí nakas péréan kúrúse," témé.

⁴ Me Jeso ba xōa me a máá: "Góásea i hãa a ko máá: 'Khóèa nea péréan ka cúí kg'òè tama,' témé," tam méé.

⁵ Me kò dxāwa ba sée a kaisase tc'amaka hãam qgáim koe úú Me, a ba a kò ãem x'aèm ka wèé x'aian nqóómkg'ai di hēé naka gaan di kqrean hēéthēé x'ái Me.

⁶ A ba a birí Me a máá: "Ncēe guúan di qarian wèé hēé naka x'aian di x'àan hēéthēé ra gha máà Tsi, máàè ana raa, a ra a ko tc'èer kom khòè ba máà a khama.

⁷ A ncēé cookg'aia te koe Tsi ko dqom ne i gha wèéan ncēe ga Tsari ii," témé.

⁸ Me Jeso ba xōa me a máá: "Góásea i hãa a ko máá: 'X'aigam Nqarim tsari ba dqom, naka Gaam cúí ba tsééa máá,' témé," tam méé.

⁹ Me kò dxāwa ba Jerusalema koe sée a úú Me, a ba a kaisase tc'amaka hàna qgáian tempelem tcobe di koe síí tòò Me, a birí Me a máá: "Nqarim di Tsi Cóá Tsi kò ii ne, ncēe koe guu naka nqāaka xaoa xóóse.

¹⁰ Góásea i hãa ke a ko máá:

'Gam di xu moengele xum gha x'àèan máà,
 xu gha kòre Tsi,'
 téméè khama.

¹¹ Gataga i góásea a ko máá:

'Tshàua xu cgoa xu gha qgóóá ghùì tsi,
 táá tsi gha nxāasega nqàrèa tsi nxōán koe xg'áma tòò ka,'
 téméè," tam méé.

¹² Me Jeso ba xōa me a máá: "Góásea i hãa a ko máá: 'Táá méé tsi X'aigam tsarim Nqari ba kúrúá bóò guu,' téméè," tam méé.

¹³ Eëm ko dxāwa ba gam di kúrúá bóòkuan wèé cgoa xg'ara kam kò gaa koe guu Me a qāèm x'àè ba qāà.

Jeso ba Galilea koe (4:14–9:50)

Jeso ba ko Nasareta koe xguèè
 (Mt 4:12-17; Mk 1:14-15)

¹⁴ Me kò Jeso ba Tcom-tcomsam Tc'ëem di qarian ka Galilea koe kabise, i nxàea ba wèém xg'aekum koe tsai-tsaise.

¹⁵ Me kò gane di còrè-nquuan koe xgaa-xgaa, i wèé khòèan dqom Me.

¹⁶ Me kò Nasareta koe qòò, ncēem xg'ao kaikaguè koe. A kg'aigam ko hēé khama Sabata dim cárn ka còrè-nquum koe síí. Nqarim dis Tcgāya sam gha nxará kam kò tēe,

¹⁷ a ba a porofitim Isaiam dis Tcgāya sa máàè, a xgobekg'am si, a ba a ncēeta i ma góáèa qgáian koe síí:

¹⁸ "X'AIGAM Nqarim dim Tcom-tcomsam Tc'èe ba Tíí koe hàna,
 nxárám tcg'òó a nxúian ntcāá tcúú Tea hãa khama,
 èe dxàua ne koer gha qāè tchòàn óága ka.
 Tsééam óá Tea,

ēe qáéèa ner gha hàà birí, kgoaraè ne gha sa,
 a ēe bóò tama ne, xgobekg'am tçgáíe ne gha sa,
 a Ra a gha ēe nqāaka hàna ne hàà kgoara sa ka,
¹⁹ a Ra a gha khòè ne birí, x'èè ba hààra sa,
 X'aigam *Nqarim* gha *Gam di ne khòè ne*
 Gam di cgómkuan x'ái di ba,"

tam ma nxára.

²⁰ Jeso ba kò tçgāya sa tçèekg'am, a ba a qāàm koe úúa qabi si, a ntcóó. I kò còrè-nquum koe ko hàà ne khòè ne wéè ne di tçgáian Gam koe qāesea tēe.

²¹ Me tshoa-tshoa a birí ne a máá: "Ncēe cáín kas ncāa ncēes qgáís *Nqarim dis* Tçgāyas di sa tseegukaguè, ncēe tu ncāa ma kóm i ko ma nxaráè khamaga ma," tam méé.

²² Ne kò wéè ne khòè ne Gam ka qāèse kg'ui, a ne a kò kare kg'uian ncēe kg'áma ba koe ko tçg'oa ka arekaguè, a ne a máá: "A ncēe ba gáé Josefam dim Cóám tama baa?" témé.

²³ Me Jeso ba birí ne a máá: "Tseeguan kaga tu gha ncēes sere-sere sa nxāea máá Te a máá: 'Naaka Tsee, Tsáá ka qāèkaguè! Ncēe ta ko kóm Tsi Kaperenaume koe kúrua zi guú zi ncēe nqóóa Tsi koe kúru,' " témé.

²⁴ A ba a birí ne a máá: "Tseegua ner ko birí tu u a ko máá: Porofiti ba x'áea ba koe dtcómèè tamam khòè me e.

²⁵ "Tseeguan kar ko birí tu u: Elijah di x'aèan ka, ēe i ko nqarikg'aian nqoana kurian hēe naka 6 nxoean hēéthēe tçèekg'amseka kas kò thòòs xàbà sa nqóómkg'ai koe hàà, zi kò kái zi dxāe-ntcōa zi Iseraele koe hàna,

²⁶ igabam kò Elija ba c'ēe zi koe ga tsééa úúè tama, a kò Sarefata dim qgái-coam koe hànas dxāe-ntcōas koe tsééa úúèa, Sitone dim nqóóm koe.

²⁷ Ne kò porofitim Elisham di x'aè ka kái ne lepero dis tciì sa kò tsàara hàà ne Iseraele koe hàna, igaba ne kò táá cúia ne ga q'ano-q'anoè, Namanem ncēe Siria dim cúim ga me e kò ii," tam méé.

²⁸ Ncēes guú sa ne ko kóm ka ne kò wéè ne khòè ne còrè-nquum koe kò hàna ne kaisase xgòà.

²⁹ Nxàia ne kò tēe a ne a x'áé-dxoom xg'aeku koe xàbùta tçg'òó Me, a xàbim gane dim x'áé-dxoom tshàòeam tç'amkg'ai koe tceea úú Me, gaa koe ne gha síi guu a xaoa xóó Me ka.

³⁰ Igabam kò Jeso ba kg'ama xg'aekua ne koe nqáé a qóò.

Jeso ba ko dxāwa tc'ēean xhàiaqu
 (Mk 1:21-28)

³¹ A ba a nxāaska Kaperenaume koe síi, Galilea dim x'áé-dxoom koe, a ba a kò Sabata dim cáín ka khòè ne xgaa-xgaa.

³² Ne kò Gam di xgaa-xgaa-q'ooan ka area hàà, Gam dim kg'ui ba kò qarian úúa hàà khama.

³³ Me kò còrè-nquum koe dxāwa tc'ēean úúam khòè ba hàà, a kò kaisam dòm cgoa q'au a máá:

³⁴ "Hqaa! Jeso Tsi Nasareta di Tseè, dùu sa Tsi ko gatá cgoa tc'ēe? Hàà Tsi ko kaàkagu ta a? Q'ana raa díi Tsi i sa, Nqarim di Tsi Tcom-tcomsa Tsi i," témé.

³⁵ Igabam kò Jeso ba dxāwa tc'ēean dqàè a máá: "Nqoo, naka tçg'oa cgae me!" témé. I kò dxāwa tc'ēean khòè ba qarika ntcāa-ntcāa a khòè ne xg'aeku koe xaoa xóó me, a i a thòò-thòò me tamase tçg'oa cgae me.

³⁶ Ne kò wéè ne khòè ne area hàà, a ne a c'ēe ne birí a máá: "Dúútsa guú saa ncēe sa? Qarian úúa hàasem ko dxāwa tc'ēean ga dqàè i tçg'oa ka!" témé.

³⁷ I kò kúúga nxāea ba ēem xg'aekum koe hàna xu qgái xu wéè xu koe qháése qóò.

Jeso ba ko kái ne khòè ne qāèkagu
 (Mt 8:14-17; Mk 1:29-34)

³⁸ Me kò Jeso ba gaam còrè-nquum koe tçg'oa, a síi Simonem dim nquum koe tcāà. Si kò Simonem ka c'uíse sa cgùrukagu si kos tciìs kaias ka qgóóèa, ne Jeso ba gas ka birí.

³⁹ Me Jeso ba gas koe qámse, a ba a ēes tciì sa dqàè, si guu si, si kò kúúga tēe a sa a tshoa-tshoa a tsééa máá ne.

⁴⁰ Eēs kò cáín sa tcāà ka ne kò wéè ne khòè ne gane di tciì-khoean tāáka zi tciì zi ko tsàaraa hàà a Jesom koe óá. Me kò wéém khòèem koe tshàua ba tòò, a kg'òèkagu me.

⁴¹ I kò gataga dxāwa tc'ēean kái ne khòè ne koe guu a q'aua tçg'oa, a ko máá: "Tsáá Tsia Nqarim di Tsi Cóá Tsi i!" témé. Igabam kò dqàè e, a táá kgoara máá a i kg'ui, q'ana i ko hàà Kreste Me e sa khama.

Jeso ba ko còrè-nquu xu koe xgaa-xgaa
 (Mk 1:35-39)

⁴² Eë i ko q'uu kam kò Jeso ba c'ëem qgàim nqooako hãam koe qõò. Ne kò kái ne khòè ne qaa Me. Eë ne ko hàà sao-xg'ae Me ka ne ko xgáèa tòò Me, táám gha qõòa guu ne ka.

⁴³ Igabam kò birì ne a máá: "Qàè tchòàn Nqarim di x'aian di méér c'ëe xu x'áé-dxoo xu koe thée xгаа-xгаа, gaan domkagar tsééa óàèa hãa ke," témé.

⁴⁴ A ba a kò Jutea ne di xu còrè-nquu xu koe xгаа-xгаа.

5

Jeso ba ko tc'àà di xu xгаа-xгаа-kg'ao xu tcii
(Mt 4:18-22; Mk 1:16-20)

¹ C'ëem cárn ka ne kò khòè ne Jeso ba Genesarete dim tshàam-kg'ám koe nxama-nxamaa a ko Nqarim dim kg'ui ba komsana. Jesom gaa koe téé-tëe

² kam kò cárn dxòro tsara bóò, tsara tshàam dxùukg'ai koe téé-tëe, x'àu qgóò-kg'ao xu ka xoana guuèa hãa tsara, ncèe kò síí hãa a ko gaxu di c'uisian xg'aà xu.

³ Me Jeso ba c'ëem dxòrom Simonem di kò iim koe tcàà, a ba a dtcàrà me, dxòro bam gha cg'árese tshàn q'oo koe ghànèa tcàà sa. Me kò gaam q'oo koe ntcóò a khòè ne xгаа-xгаа.

⁴ Eëm ko kg'uia xg'ara kam kò Simone ba birì a máá: "Tshàam nqáè koe ncèem dxòro ba úú, naka xaoa gaxao di c'uisian tcàà naka x'àu qgóò," témé.

⁵ Me Simone xqa a máá: "X'aigaè, ncàa xae wéem ntcúú ba qarika tséé, a xae a táá cúí guú ga qgóò. Igabaga ncàaga Tsi ko ncèeta méé khamar gha c'uisian tcàà," témé.

⁶ Gatà xu kò hée a xu a kái x'àu qgóò, i gaxu di c'uisian tòà gha khamaa ii.

⁷ Ka xu ko c'ëem dxòrom koe kò hàna xu x'àu qgóò-kg'ao xu dtcàrà, hàà xu gha hùì xu ka. Xu hàà a èe tsara dxòro tsara wéèa tsara ga cg'oè-cg'oe, tsara tshoa-tshoa a tom gha khamaa ma kúrúe.

⁸ Eëm ko Simone Petere ncèe sa bóò kam kò Jesom nqàrè-kg'am koe qáúse, a máá: "X'aigaè, tcg'oara guu te, chibi-kg'or khòè ra a ke," témé.

⁹ Gabá hée naka wéé xu èe kò gam cgoa hàna xu héeéthéa kò kaisas ares ka tcàèa khamaa, x'àuàn èe xu kò qgóòa hãa ka.

¹⁰ Sebetem ka cóásea tsara, Jakobaa tsara Johanea tsara kò gataga area hãa thée, ncèe kò Simonem cgoa tsééa xg'ae tsara. Me Jeso ba Simone ba birì a máá: "Táá q'áò guu; ncèem cárn koe tsi gha guu a tshoa-tshoa a khòè ne di tsi qgóò-kg'ao tsi i ke," témé.

¹¹ Xu kò èe xu ko gaxu di dxòroan tshàam-kg'ám koe tòò, kaga wéè zi guú zi guu, a xùri Me.

Jeso ba ko lepero dis tcii sa úúam khòè ba qàèkagu
(Mt 8:1-4; Mk 1:40-45)

¹² Eëm Jeso ba c'ëem x'áé-dxoom koe hàna kam kò lepero dis tcii sa tsàaraa hãam khòè ba hàà. Eëm ko Jeso ba bóò kam kò kg'áa ba cgoa gómankg'ai koe cg'áé a còrè Me a máá: "X'aigaè, tc'èe Tsi kòo ne Tsi ga kúrú ter q'ano," témé.

¹³ Me Jeso ba tchoanà tshàu, a ba a khòè ba qgóò, a máá: "Gatà Ra ko ma tc'èe, ke q'ano!" témé. Kas ko lepero dis tcii sa kúúga kaà cgae me.

¹⁴ Me kò Jeso ba qarika x'áè me a máá: "Táá méé tsi cúí khòè ga síí chòá máá guu, igaba méé tsi qõò naka tsia tsari q'ano-q'anosean domka síí peresitim koe x'áise, naka dàòà-mááku sa x'áís iise tcg'óò, èem ma Moshe x'áèa hãa khamaga ma," témé.

¹⁵ Igabas kò Jesom dis tchòà sa kaisase tsai-tsaise, zi khòè ne di zi xg'ae zi kái zi hààku, hàà zi gha komsana Me a zi a thée gazi di tcìian koe qàèkaguè ka.

¹⁶ Me Jeso ba tcg'oara guu ne, a nqooa hãa xu qgái xu koe qõò, a síí gaa koe còrè.

Jeso ba ko nqara hãam khòè ba qàèkagu
(Mt 9:1-8; Mk 2:1-12)

¹⁷ C'èe cárn kam hãa a ko xгаа-xгаа ka xu kò Farasai xu hée naka x'áè xгаа-xгаа-kg'ao xu héeéthéè xu gaa koe ntcòe, ncèe kò wéè xu x'áé xu Galilea di xu koe hée naka Jutea di xu koe hée naka Jerusalem di xu koe héeéthéè guua hãa xu. I kò X'aigam di qarían Gam cgoa hãa, gaan cgoam gha khòè ne qàèkagu ka.

¹⁸ Bóò, ka xu kò c'èe xu khòè xu kúúga khòèm nqoara hãa ba óága, gam dim tcoàm koe xóò meaa hãase, a xu a kò dàò ba qaa, tcàà me xu gha a síí cookg'aia ba koe xóò me ba.

¹⁹ Igaba èe xu ko bóò, khòè ne di kái-q'oan ka xu ko xháé, nta xu gha ma nquum q'oo koe ma tcàà me sa, ka xu kò nquum tcòbe koe chùrù a tcàà, a xu a nquum nqáè koe gam dim tcoàm cgoa xóò me, Jesom cookg'ai koe.

²⁰ Eëm ko Jeso ba gaxu di dtcòman bóò kam kò máá: "Khòè tseè, tsari chibian tsi qgóòa mááèa hãa," témé.

²¹ Ka xu ko x'áè xгаа-xгаа-kg'ao xu hée naka Farasai xu héeéthéè tshoa-tshoa a tèèe a máá: "Dii ba gáé ncèe ba, ncèe Nqari ba ko cóè khamaa ko ma kg'ui ba? Nqarim cúí ba khòèan gaan di chibian qgóòa máá di qarín úúa hãa ka, c'èe khòè ka oose!" ta xu méé.

²² Jeso ba ko tc'ëea xu hãa sa q'ana hãa khamam kò tèè xu a máá: "Dùús domka xao ko ma tcáóa xao q'oo koe ma tc'ëea ãe e?"

²³ Ndaka nea thamkaà? 'Chìbia tsi tsi qgóóa mááèa,' témé nea kana máá: 'Tëe naka qòò,' témé nea?" *tam ma tèè xu.*

²⁴ *A ba a máá:* "Igaba mée xao q'ãa, Khòèm dim Cóa ba nqòómkg'ai koe qarian úua sa, khòèa nem gha gaan di chìbian qgóóa máá di i," témé, kam kò ãe nqgara kò hãa ba birí a máá: "Birí tsir ko a ko máá, tèe naka tsarim tcoà ba sèè naka x'áea tsi koe dìbi," témé.

²⁵ Gaa x'aè kagam kò gane cookg'ai koe tèe, a ba a ãem kò gam tc'amkg'ai koe xòem tcoà ba sèè, a x'áea ba koe Nqari ba dqmà máásea dìbi.

²⁶ Si are sa wéèa ne ga tcàà, ne Nqari ba dqm, a ne a q'àòs ka tcàè, a máá: "Are-aresa zi gúu zi ta ncëem cárn ka bóòa hãa!" témé.

Jeso ba ko Lefi ba tcii

(Mt 9:9-13; Mk 2:13-17)

²⁷ Ncëe zi gúu zi qãa q'oo koem kò Jeso ba tcg'oa, a mari xg'ae-xg'ae-kg'aom c'ëem Lefi ta ko ma tciiè ba bóò, me marian ko séèa xg'ae-xg'aeem nquum koe ntcóóa-ntcòe. Me birí me a máá: "Xùri Te," témé.

²⁸ Me kò Lefi ba wèè gúuan guu a xùri Me.

²⁹ A ba a x'áea ba koe síi Jeso ba kaias kòè sa kúrúa máá. Si kò kaias xg'aes mari xg'ae-xg'ae-kg'ao xu di sa hëé, naka c'ëe xu hëéthéè di sa gam cgoa tc'óó.

³⁰ Xu kò Farasai xu hëé naka gaxu di xu x'áè xгаа-xгаа-kg'ao xu hëéthéè Gam di xu xгаа-xгаа-kg'ao xu cgoa méeúku a máá: "Dùús domka xao ko mari xg'ae-xg'ae-kg'aoan hëé naka chìbi-kg'aoan hëéthéè cgoa tc'óó a kg'áa máá?" témé.

³¹ Me Jeso ba xoa xu a máá: "Eè tsàa tama khòèa ne naakan qaa tama, igaba ãe ko tsàa ne ko qaa a.

³² Tchàno ne khòè ner gha hàà tcii kar hàà tama, igabar hààraa, hààr gha chìbi-kg'ao ne tcii ne tcóóse ka," témé.

Jeso ba ko tc'òoan carasean ka tèèè

(Mt 9:14-17; Mk 2:18-22)

³³ Xu kò birí Me a máá: "Johanem di xu xгаа-xгаа-kg'ao xu ko káise tc'òoan carase a ko còrè, khamaga xu ko Farasai di xu xгаа-xгаа-kg'ao xu hëé; igaba xu ko Tsari xu wéè x'áè ka tc'óó a ko kg'áa," témé.

³⁴ Me Jeso ba xoa xu a máá: "A sèè-kg'aom di cg'àè-kg'aoan xao ga tc'òoan cara, qanegam gane cgoa hãa koe? Cuiskaga a!"

³⁵ Igabam gha x'aè ba hàà, sèè-kg'aom gha gane koe guu a séèa tcg'òòè ba; ne gha ãe xu cárn xu ka tc'òoan carase," tam mée.

³⁶ A ba a gataga ncëes sere-sere sa birí ne a máá: "Cúí khòè ga káa a, kàbam qgáí ba gha tòà, a ncím qgáím koe qgáèa ntcòo me e. Gatà i kò hëé nem gha kàbam qgáí ba tòà, me gataga kàbam qgáí ba ncím cgoa qòòa mááku tite.

³⁷ Gataga i khòèan káa a, kàba gòéan gha ncii zi khòò dtcòbè zi koe qg'oe e. A ncèè gatà i kò hëé ne i gha kàba gòéan dtcòbè zi tòà, a i a gha ntcàa, zi gha dtcòbè zi tòàra q'ase.

³⁸ Igaba mée i kàba gòéan kàba zi khòò dtcòbè zi koe qg'oeè.

³⁹ Me gataga cuiskaga c'ëem khòè ba ncii gòéan kg'áa xg'ara naka kàban tc'ëea hãa tite; 'Nciía nea qàè e,' tam gha mée khama," tam Jeso ba mée.

6

X'aigam Sabata di ba

(Mt 12:1-8; Mk 2:23-28)

¹ C'ëem Sabatam kam kò Jeso ba maberean dim xhàràrn koe xóé a ko qòò, ka xu kò Gam di xu xгаа-xгаа-kg'ao xu gaan di tc'áran khòá, a ko tshàu q'ooa xu koe ncóbéa tc'óó.

² Igaba xu kò c'ëe xu Farasai xu birí Me a máá: "Dùús domka xao ko Sabata dim cárn ka x'áèan koe kgoara mááèe tama sa kúrúa máá?" témé.

³ Me Jeso ba xoa xu a máá: "Qanega xao gáé nxará ta ga hãa x'aigam Dafitem xg'ao kúrú sa, gabá hëé naka gam ka c'ëea xu hëéthéè kò xabà hãa ka?"

⁴ Nqarim dim nquum koem kò tcàà, a ba a ts'ee-ts'eekg'aièa péréan séè, ncëe peresiti xu ka cúí ko tc'óóè e, a tc'óó a ba a gam ka c'ëea xu au," témé.

⁵ A ba a birí xu a máá: "Khòèm dim Cóa ba Sabata dim X'aiga Me e," témé.

Khòèm nqoara tshàua ba

(Mt 12:9-14; Mk 3:1-6)

⁶ I kúrúse Me c'ëem cárn Sabata dim ka còrè-nquum koe síi tcàà, a xгаа-xгаа. Me kò kg'áò xòè di tshàua ba nqoara hãam khòè ba gaa koe hãa.

⁷ Xu kò Farasai xu hēe naka x'áe xгаа-xгаа-kg'ao xu hēéthēe xu xaèa kg'ónò Me, Sabata dim cím kam gha qāèkagu sa xu kò bóò kg'oana khama, nxāasega xu gha chìbi-chibi Me ka.

⁸ Igabam ko Jeso ba ēe xu tc'ēea hāa zi wēe zi q'ana khamam kò nq̄ara tshàua hāam khòè ba bìrì a máá: “Tēe naka tsia wēè ne khòè ne ncēe koe hāa ne cookg'ai koe téé,” témé. Me tēe a sí gaa koe téé.

⁹ Me Jeso ba bìrì xu a máá: “Tēè xao or ko a ko máá: Sabata dim cím ka sa kháé ndaka sa kgoaraèa: qāèan kúrú saa kana cg'āèan kúrú saa, khòè ba kg'òèkagu saa kana cg'òo me saa?” témé.

¹⁰ A ba a wèea ne ga bóò a gaam khòè ba bìrì a máá: “Tshàua tsi tchoanà,” témé. Me gatà hēè, i tshàua ba kàbise a qāè.

¹¹ Igaba xu kò kaisase xgòà a xu a tshoa-tshoa a nxàe cgoaku, dùù sa xu gha Jeso ba kúrú sa.

*12 Xu x'áè úú-kg'ao xu
(Mt 10:1-4; Mk 3:13-19)*

¹² Gaa xu cím xu kam kò Jeso ba xàbim koe sí, a ko sí còrè, a wèem ntcùú ba hāa a Nqari ba còrè.

¹³ Eè i ko q'uu kam kò Gam di xu xгаа-xгаа-kg'ao xu Gam koe tciaa xg'ae, a ba a 12 xu nxárà tcg'òò, a x'áè úú-kg'ao* xu ta ma tcii xu:

¹⁴ Simonem ncēe kòo Petere ta ma tciiè ba hēè, naka gam ka qōesem Anterea ba hēè, naka Jakobo ba hēè, naka Johane ba hēè, naka Filipi ba hēè, naka Baretolomaio ba hēè,

¹⁵ naka Mataio ba hēè, naka Tomase ba hēè naka Alefaiom ka cóásem Jakobo ba hēè, naka Simonem ncēe kò tòókuan x'āa máá ta ko ma tciiè ba hēè,

¹⁶ naka Jutasem Jakobom ka cóase ba hēè, naka Jutasem Isekariotem ncēe kò khòè ne tshàu q'oo koe tcāa Mea ba hēéthēe e.

*Jeso ba ko xгаа-xгаа a ba a ko tsoò
(Mt 4:23-25)*

¹⁷ Me kò xàbim koe xāa cgoa xu a sí nqámán koe téé. Si ko gaa koe kaias xg'aes Gam di xu xгаа-xгаа-kg'ao xu di sa hēè, naka khòè ne di sa hēéthēè hàna, wèem nqóóm Jutea di ba hēè, naka Jerusalema di ba hēè naka tshàam qàe di tsara x'áè-dxoo tsara Ture ba hēè naka Sitone ba hēéthēè tsara koe guua ne khòè ne di sa.

¹⁸ Hàa ne gha komsana Me ka kò hààraa ne, a gataga thēè tciaa ne koe kg'òèkaguè ka. Ne kò ēe cg'āè tc'ēean ka kòo xgāèè ne thēè qāèkaguè.

¹⁹ Wèè ne khòè nea kò qgòó Me ne gha sa tc'ēe, qaria ne kò Gam koe guu a ko wèea ne ēe kòo qgòó Me ne qāèkaguè khama.

*Ts'ee-ts'ee'kg'aikuan hēè naka dqàèkuan hēéthēè e
(Mt 5:1-12)*

²⁰ Xгаа-xгаа-kg'aoa nem téé a ko ntcāa koem kò máá:

“Ts'ee-ts'ee'kg'aièa tua gatu ēe dxàua hāa tu, Nqarim di x'aia nea gatu di i khama.

²¹ Ts'ee-ts'ee'kg'aièa tua gatu ēe ncēeska ko xàbàn ka cg'òoè tu, xg'āàkaguè tu gha khama.

Ts'ee-ts'ee'kg'aièa tua gatu ēe ko kg'ae tu, kg'āè tu gha khama.

²² Ts'ee-ts'ee'kg'aièa tua, ncēè khòèan kò hòre tua hāa ne, a ko gaan xg'aeku koe xhàigu tu u ne, a ko còè tu u ne,

²³ i ko Khòèm dim Cóám domka cg'òèa tu cg'āès gúùs khama ma aaguè ne. “Eēm cím ka qāè-tcao, naka tua nxài-nxaise qāè-tcaoan ka, gatu di surutan nqarikg'ai dia kaia hāa ke. Gaxu ka xòò ga xu xg'ao ma porofiti xu ma qgòóa hāa ga a ke.

²⁴ Igaba haò, cg'āè i gha ii gatu ncēe qguua hāa tu ka, nxāakamaga tu gatu di qgài-qgai-tcáókuan hòò a hāa khama.

²⁵ Haò, cg'āè i gha ii gatu ncēeska qāèse xg'āà tu ka, xàbàn ka tu gha cg'òoè khama.

Haò, cg'āè i gha ii gatu ncēeska ko kg'āè tu ka, tshúù-tcao tu gha a kg'ae khama.

²⁶ Haò, cg'āè i gha ii gatu ncēe wèè khòèan ga ko qāèse kg'ui gatu ka tu, ēea gane ka xòò ga xu xg'ao ma tshúù-ntcōa di xu porofiti xu ma qgòóa hāa ga a khama.

* 6:13: x'áè úú-kg'ao - Gerika sa ko “apostolo” témé.

Cg'òo-kg'aoa tu ncàm

(Mt 5:38-48; 7:12a)

²⁷ “Igabar ko birì tu u gatu kóm Te ko tu a ko máá: Gatu di cg'òo-kg'aoan méé tu ncàm, naka qâèan kúrúa máá èe hòre tua ne.

²⁸ Ts'ee-ts'eekg'ai èe ko cgúí tu u ne, naka èe ko xgàra tu u ne còrèa máá.

²⁹ Ncèè c'èem khòèm kò kg'áo xòè di góóá tsi x'ábú ne, nxãa ba c'èem góó ba máá thée nakam x'ábú. A ncèè c'èem khòèm kòo tc'amaka tsi hana qgáían nxòo cgae tsi, ne táá c'èean nxòo cgaea tsi cara me guu.

³⁰ Máá díim wèém èe ko dtcàrà tsi ba, naka khòèm kò q'òòá tsi hãas gúú sa sèè cgae tsia hãa ne táá sèèa kabi si guu.

³¹ Èè tu ko tc'èe, khòè ne méé ne gatu koe kúrú, nxãa zi méé tu thée gane koe kúrú.

³² “Èè ncàm tua hãa ne tu kò ncàma hãa ne sa gha dùú sa kabisea máá tu u? Ncèe chibi-kg'ao ne ne ko thée gatà hée a ko èe ncàm nea hãa ne thée ncàm ka.

³³ A ncèè èe ko qâèan kúrúa máá tu u ne tu kòo qâèan kúrúa máá, ne sa gha dùú sa kabisea máá tu u? Ncèe chibi-kg'ao ne ne ko thée gataga hée ka.

³⁴ A ncèè nxãakamaga tu q'ana hãa suruta tu u gha ne tu kòo cgóbè, ne ba gha Nqari ba gaan domka qâè-tcaoa máá tu u? Ncèe chibi-kg'ao ne ne ko thée gane ka c'èe ne chibi-kg'ao ne cgóbè, nxãasega ne gha surutaè domka ka.

³⁵ Igaba méé tu gatu di cg'òo-kg'aoan ncàm, naka tua qâèan kúrú máá a, naka cgóbè e, surutakuan qaa tamase. Nxãaska i gha gatu di surutan kaisa ii, tu gha gataga Kaisase Tc'amaka hãam di tu cóá tu ii, èe qâè-tcaoa máákuan úú tama ne hée naka èe cg'èe cau ne hée thée koem qâè Me e khama.

³⁶ Thòò-xama-mááku di méé tu ii, ncèem ma gatu ka Xòò ba ma thòò-xama-mááku di ii khamaga ma.

Xgàrakua ne

(Mt 7:1-5)

³⁷ “Táá xgàra guu naka tua gha nxãasega táá xgàràè. Gataga táá chibi-chibi naka xgàra guu, naka tua gha nxãasega táá chibi-chibi naka xgàràè. Qgóóá máá, naka tua gha nxãasega chùbia tu qgóóá máàè.

³⁸ Máá naka tua gha nxãasega Nqarim ka máàè. Qàès tc'ào-tc'ãos, qâea ntcòèa, a khòò-khòèa sa, a cg'òè a ko ntcãa sa gha cookg'aia tsi koe tòòè. Èè tsi ko tcg'òòs tc'ào-tc'ão sa gha èe tsi gha hòòs tc'ào-tc'ãos ga si i ke,” tam méé.

³⁹ Gatagam kò thée sere-sere sa birì xu a máá: “A kàà tcgáim khòè ba ga c'èem khòèm kàà tcgáí ba tcèè tcuè? A wèèa tsara ga haém q'oo koe cg'áea tcàà tite?

⁴⁰ Xgaa-xgaase-kg'ao ba gam dim xgaa-xgaa-kg'aom ka tc'amaka hãa tama, igaba wèém èe qâèse xgaa-xgaasea xg'ara ba gha gam dim xgaa-xgaa-kg'aom khama ii.

⁴¹ “Dùús domka tsi ko tsáá ka c'èem tcgáí q'oo koe hãam tcg'óbè ba hòò máá, igaba tsi tsáá tcgáí q'oo koe hãam hii-dxoo ba hòò tama?

⁴² Nta tsi gha ma tsáá ka c'èe ba birì a máá: “Tíí tcáràè, hàà nakar tcgáí q'ooa tsi koe tcg'óbè ba tcg'òò, témè, ncèe tsáá tcgáí q'oo koe hãam hii-dxoo ba tsi hòò tama koe. Tsáá qâè khòèan khama ko ma kúrúse tseè! Kg'áika tcgáí q'ooa tsi koe hànám hii-dxoo ba tcg'òò, naka tsia qâèse bóò naka nxãwa tsáá ka c'èem tcgáí q'oo koe hàna tcg'óbéan tcg'òò,” tam méé.

Hii sa hée naka gas di tc'áróan hée thée e

(Mt 7:16-20; 12:33-35)

⁴³ A ba a máá: “Qàès hii sa cuiskaga tshúú tc'áróan kúrúa hãa tite, si gataga tshúús hii sa qâè tc'áróan kúrúa hãa tite khama.

⁴⁴ Wèès hii sa tc'áróa sa ka q'ãèa khama. Dxàman úúá zi hii-coa zi koe i faia di tc'áróan tcuèè tama, kana i xg'òà di zi hii zi koe kg'oman tcuèè tama khama.

⁴⁵ Qâèm khòè ba ko gam di tcáóan di qâèan koe guu a qâè zi gúú zi tcg'òò, me ko cg'èè caum khòè ba gam di cg'èè cauan koe guu a cg'èè zi gúú zi tcg'òò. Kg'ám sa ko tcáós koe cg'òèa a ko ntcãa zi gúú zi nxàe khama,” tam méé.

Tc'èegam tshào-kg'ao ba hée naka kàà tc'èe ba hée thée e

(Mt 7:24-27)

⁴⁶ A ba a máá: “Dùús domka tu ko 'X'aigaè, X'aigaè, ta ma tcii Te, igaba tu birì tu ur ko sa kúrú tama?

⁴⁷ “Díim wèém èe ko Tíí koe hàà, a Tiri kg'uian kóm, a i ko méé sa kúrú bar gha x'ái tu u ntam ii sa.

⁴⁸ Khòèm ncèe gam dim nquu ba ko tshoa-tshoa a tshàom khamam ii, ncèe ko kaisase nqáaka tshào, a tshoa-tshoa sa nxòán koe tshào ba. A èe i ko tòèko tshàan hàà, a ko hàà èem nquu ba tcàò igabam qori tite ba, qâèsem tshàoèa hãa khama.

49 “Igaba òòm wèem òe ko Tiri kg'uiian kóm, igaba kúrú u tama baà khòem ncêe ko gam òòm nquu ba tshoa-tshoa úú tamase gómankg'ai koe tshàom khama ii; tòèko tshàan kò gaam nquu ba tcàò ne kò gaa x'aè kaga cg'áé ba - si kò òem nquum dis cg'áé sa cg'áè ii,” tam méé.

7

Jeso ba ko ncòo-kg'ao xu òòm kaim òòm qàà ba qàèkagu
(Mt 8:5-13)

1 Eém ko Jeso ba wèe zi gúú zi ncêe zi khòe ne cgoa kg'uiia xg'ara kam kò Kaperenaume koe síí tcàà.

2 Gaa koem kò ncòo-kg'ao xu òòm kaim òòm qààm kaisasem kò ncàma hãa ba hàna, a ba a kòo x'òos qàe koe tsàa.

3 Eém ko Jesom ka kóm kam kò kaia xu Juta di xu Gam koe tsééa úú, xu síí dtcàrà Me hààm gha gam òòm qàà ba kg'òèkagu ka.

4 Xu kò Jesom koe síí a síí qarika còrè Me a máá: “Ncêem khòè ba tsari hùikuan ka kg'anoèa.

5 Gaxae di ne khòè nem ncàma, a ba a gataga còrè-nquu ba tshàoa máá taa khama,” témé.

6 Me Jeso ba qòò cgoa xu.

Eè xu qanega gaam khòem òòm nquum koe cùú tama kam kò ncòo-kg'ao xu òòm kaia ba tcàràsa xu tsééa tcg'òoa máá Me, síí xu gha birí Me a máá: “X'aigae, táa xhòe-xhòese guu, òòm cgáér tama ra a ke, nquua te tcòbe òòm q'oo koe Tsi ga tcàà ra.

7 Cgáéser bóòse tama, gaa domkaga ra kò táa tíia hàà a hùikuan dtcàrà Tsi, ke kg'amaga kg'ui ba tcg'òò nakam gha tirim qàà ba qàe.

8 Tíí igabar kaia xu òòm-q'oo koe hànar khòè ra a, xu gataga ncòo-kg'ao xu tíí òòm-q'oo koe hàna ke. Ra kò ncêe ba birí a máá: ‘Qòò,’ témé, me qòò, ra c'èe ba birí a máá: ‘Hàà,’ témé, me hàà. Ra tirim qàà ba birí a máá: ‘Ncêe sa kúrú,’ témé, me kúrú si ke,” tam méé.

9 Eém ko Jeso ba ncêe sa kóm kam kò kaisase are, a ba a kabise cgae èe kò xùri Mes xg'ae sa a máá: “Birí tu ur ko a ko máá: Qanegar cúí khòè ga Iseraele koe hòò ta ga hãa, ncèeta ma kaias dtcòò sa úúu hãa a,” témé.

10 Xu tchòà xàà-kg'ao xu gaxu òòm kaim òòm nquum koe kabise, a síí qàà ba sao-xg'ae me qàe me e.

Jeso ba ko dxàe-ntcòas òòm cóá ba ghùì

11 Gaa koe guus kam kò Jeso ba x'áé-dxoom Naine ta ko ma tciièm koe síí, xu Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu hée naka khòè ne dis xg'ae kaia sa héeéthéè xùri Me.

12 Eém ko heke-kg'áris x'áé-dxoom dis koe cùú kam kò kúúga x'óóam cóá ba tchàa koe tcg'oa cgoaè, síim gha kg'òndè ka. C'èes khòès òòm cóám cúí me e kò ii, ncêe kò dxàe-ntcòa ii sa. Si kò kaias xg'ae x'áé-dxoom di ne khòè ne di sa gas cgoa hãa.

13 Eém ko X'aigam Jeso ba bóò si kam kò kaisase thòò-xama máá si, a ba a birí si a máá: “Táa kg'ae guu,” témé.

14 Me còoka nqáé a síí káá ba qgóó, xu kò khòè xu èe kò káá ba qgóó xu téé. Me kg'ui a máá: “Cóá tseè, tõe, tar ko tsáá ka méé,” témé.

15 Me kò x'óóam cóá ba tõe a ntcòò, a ba a tshoa-tshoa a kg'ui, Me Jeso ba síí xòò sa máà me.

16 Si kò q'ào sa wéa ne ga tcàà, ne Nqari ba dqòm a máá: “Kaiam porofiti ba hàà cgae taa,” témé, a ne a máá: “Nqari ba hààraa a kò hàà Gam di ne khòè ne kabi!” témé.

17 Si ncêes tchòas Jesom di sa wéem Juteam koe tsai-tsaise naka wèe xu qgáì xu nxàma-nxàma mea hãa xu koe héeéthéè e.

Johanem tcguù-tcguu-kg'ao di xu tchòà xàà-kg'ao xu
(Mt 11:2-19)

18 Johanem di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu kò ncêe zi gúú zi wèe zi ka birí me. Me gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu ka cam tsara tcii,

19 a X'aigam Jesom koe tsééa úú tsara a, a máá: “A Tsáá ga Tsia ncêe ga koma hàà Tsi, kana méé xae c'èem khòè ba nqòò?” témé.

20 Eè tsara ko ncêe tsara khòè tsara Jesom koe síí ka tsara kò máá: “Johanem tcguù-tcguu-kg'ao ba Tsáá koe tséé tsama, a ba a kò máá, hàà méé tsam tèè Tsi, Tsáá ga Tsia sa ncêe ga koma hàà Tsi, kana méé xae c'èem khòè ba nqòò?” témé.

21 Gaa x'aè èe kam kò Jeso ba kái ne khòè ne gane di tciiàn koe hée naka cg'áè tc'èean koe héeéthéè qàèkagu, a ba a khòè ne èe káà tcgáí ne kúrú ne bóò.

22 Me kò xqà tsara a, a máá: “Qòò naka síí Johane ba birí èe tsao ko kóm a ko bóò sa:

‘Ncêe káà tcgáí ne ko bóò,
ne ko èe kò qòò tama ne qòò,
ne kò lepero dis tcii di ne qàèkaguè,
ne èe kóm tama ne kò kóm,

ne êe kò x'óóa hãa ne ghùèe,
i kò qàè tchòàn êe dxàua hãa ne xgaa-xgaaè.

²³ Ts'ee-ts'eekg'aièa baa khòèm êe gam di dtcòmàn Tíi koe tçgàba hãa tite ba,' tam méé.

²⁴ Eê tsara ko Johanem di tsara tchòà xàà-kg'ao tsara qòò kam ko Jeso ba tshoa-tshoa a xg'ae zi birì Johanem ka a máá: "Tchàa-xgòós koe tu kò ko qòò ka tu kò síí dùú sa bóò? Tc'áan ka ko ntcãa-ntcãaèm tc'áa baa kò ii?

²⁵ Nxãas tamás kò ii ne tua kòò síí dùú sa bóò? Khòèm xaam qgáí ba hãna baa? Eê-êe, khòè ne êe kái mari qgáían ko hãa, a kãrese x'ãèa hãa nea x'aigan di nquuan koe hãa.

²⁶ Kháé dùú sa tu kò nxãaska síí ko bóò? A porofiti baa? Eê, birì tu ur ko, porofitim ka tc'amaka hãa me e.

²⁷ Ncêe ba gam ka i góáèa hãam ga me e, a ko máá:

'Bòò, Tirim tséé-kg'ao bar gha

Tsáá cookg'ai koe tsééa úú,

ncêe gha Tsarim dàò ba

kg'ónòa máá Tsi ba,'

ta mééèa ba.

²⁸ Birì tu ur ko a ko máá: Eê khòè zi ka àbàèa ne ka Johanem ka kaia hãa ba káá me e, igaba gaam êe Nqarim di x'aian koe cg'aré ii ba gam ka kaia hãam ga me e."

²⁹ (Ne kò wèè ne khòè ne komsana me, xu kò gataga mari xg'ae-xg'ae-kg'ao xu Nqarim di tchànòan dtqòm, ne kò Johanem ka tçguù-tçguuè.)

³⁰ Igabaga xu kò Farasai xu hêé naka x'áé q'ãa-kg'ao xu hêéthêé xu Nqarim tc'èea máá xua hãa sa xguù, a táá Johanem ka tçguù-tçguuè.)

³¹ "Kháé Ra gha nxãaska ncêem x'aèm di ne khòè ne dùús cgoa nxárá xg'ae? Dùús khama ne ii?

³² Cg'aré cóán khama ne ii, ncêe guúan ko x'amágué qgáí koe hãa a ko tciiku u, a ko máá:

'Fulutuan ta kò ciia máá tu u,

tu kò táá ntcãa;

ta kò gataga x'oan di ciian nxáé,

tu kò táá kg'ae,'

témé e.

³³ Johanem tçguù-tçguu-kg'ao ba kò hàà, a péré tc'óó tama, a gòè kg'áà tama, igabaga tu kò máá: 'Dxáwa tc'èea nem úúu hãa,' témé.

³⁴ Igabam kò Khòèm òm Cóa ba hàà, a ko tc'óó a ba a ko kg'áà, tu kò máá: 'Bòò, tc'óó-kg'aom ncêe ba, a kg'áà-kg'aom gòéan di ba, mari xg'ae-xg'ae-kg'aoman hêé naka chibi-kg'aoman hêéthêé òm tcará ba,' ta méé.

³⁵ Igaba i ko q'ãan di tc'èean gaan di cóán wèè koe guu a tchànò o sa x'áíse," tam méé.

Jeso ba Farasaim Simonem x'áé koe hàna

³⁶ C'èem Farasai ba kò Jeso ba dtcàrà, síím gha tc'óó cgoa me ka. Me kò Jeso ba nquum q'oo koe síí tcãà, a ba a ntcòò a tc'óó.

³⁷ Si kò gaam x'áé-dxoom koe c'èes khòès chibi-kg'ao sa hàna. Eès ko kóm, Jeso ba Farasaim x'áé koe hãa a ko tc'óó sa, kas kò alabasetere di nxòán cgoa kúrúèam ts'óó-c'òám koe hãa qàè hm̀ǹ xg'áò tshãán cgoa síí,

³⁸ a sa a Jesom nqàrè-kg'am koe hàà téé, a kg'ae, a tshoa-tshoa a tçgáí-tshàra sa cgoa nqàrèa ba cg'áà-cg'ãa, a sa a c'òòsa sa cgoa tchùu u, a x'obè nqàrè Me, a sa a tshãán cgoa ntcãá nqàrè Me.

³⁹ Eèem kò Farasaim ncêe kò tcií Mea ba ncêes guù sa bóò kam ko biríse a máá: "Ncêem khòèm kò tseegukaga porofiti ba ii nem ga kò q'ana hãa ncêe ko qgóó Me sa dùútsa khòè si i sa, chibi-kg'ao si i," témé.

⁴⁰ Me kò Jeso ba birì me a máá: "Simoneè, c'èes guù sar chóa cgoa tsi kg'oana," témé. Me máá: "Xgaa-xgaa-kg'aoè, birì te si," témé.

⁴¹ Me máá: "C'èe x'áè ka tsara kò càim khòè tsara hàna, marian kò c'èem khòèm koe cgòbèa tsara. C'èe ba kò 500 khama noo marian qano di cgòbèa, me c'èe ba 50 khama nooan cgòbèa.

⁴² Cúí guù ga tsara kò úú tama, suruta kabi cgoa me tsara gha a, khamam kò wèèa tsara ga qgóóa máá. Ke ncêeska birì Te, ndaka ba gha kaisase gatsara ka ncàm me sa?" tam ma tèè me.

⁴³ Me Simone xga a máá: "Bòòr ko ka êe kaisa marian cgòbèa me e," témé. Me Jeso ba máá: "Qàèse tsi bóòa," témé.

⁴⁴ A ba a nxãaska khòès koe kãbise a Simone ba birì a máá: "Ncêes khòè sa tsia ko bóò? Tsarim nquum koer ncãa hàà, igabaga tsi ncãa xg'áà nqàrèr ko tshàan táá máá Te, igabagas ncãa tçgáí-tshàraa sa cgoa nqàrèa Te cg'áà-cg'ãa, a c'òòsa sa cgoa tchùu u.

⁴⁵ Ncāa tsi táá x'obè Te, igabas ncāar hààm x'aèm koe guu a nqàrèa Te x'obèan chòòkagu tama.

⁴⁶ Ncāa tsi táá tcúúa Te ga nxúian cgoa tcgáù, igabagas ncāa qàè hñmì xg'ào tsháan ka nqàrèa Te tcgáù.

⁴⁷ Gaa domkar ko bìrì tsi, gas di kái chìbian kas qgóóa mááèa. Kaisa ncàmkuva nes x'áia hāa khama. Igabaga èe cg'aré chìbian ka qgóóa máàèa ba ko cg'aré ncàmkuva x'ái," tam méé.

⁴⁸ Me kò nxāaska Jeso ba bìrì si a máá: "Sari chìbian koe si qgóóa mááèa," témé.

⁴⁹ Xu kò cg'áè-kg'ao xu tshoa-tshoa a tēese a máá: "Díi ba gáé ncēe ba, ncēe ko khòèan chìbian gaan di qgóóa máá ba?" témé.

⁵⁰ Igabagam ko Jeso ba khòè sa bìrì a máá: "Sari dtcòma nea kgoara sia, ke tòòkuan cgoa qòò," témé.

8

Jesom cgoa kò hāa zi khòè zi

¹ Ncēe zi gúù zi qāá q'oo koem kò Jeso ba x'áé-dxoo xu koe hēé naka x'áé-coa xu koe hēéthéé qòòa te, a ko Nqarim di x'aian di qàè tchòàn khòè ne xгаа-xгаа. Xu kò 12 xu *xгаа-xгаа-kg'ao xu Gam di xu hāa cgoa Mea*,

² naka gataga c'èe zi khòè zi hēéthéé e, ncēe kò cg'áè tc'ēean koe hēé naka tcìian koe hēéthéé kg'òèkaguè zi. Ncēe zia kò Marias Magatalena ta ko ma tciie sa hēé, ncēe i kò 7 dxāwa tc'ēean gas koe tcg'òòèa sa,

³ naka Herotem òm nquu kòre-kg'aom Gusam dis khòès Joana sa hēé, naka Susana sa hēé, naka c'èe zi khòè zi kái zi, ncēe kò ko gazi di gúùan cgoa hùì xu zi hēéthéé e.

Xhàrà-kg'aom dis sere-sere sa

(Mt 13:1-9; Mk 4:1-9)

⁴ Ne kò khòè ne tāáka xu x'áé-dxoo xu koe guu a Jesom koe hàà. Eēs ko kaias xg'ae sa xg'ae kam kò Jeso ba sere-seres ka kg'ui a máá:

⁵ "C'èe x'aè kam xg'ao xhàrà-kg'ao ba qòò a síí xhàrà.

A èem ko xhàrà ka i c'èe cgùrian dàòm qàe koe tcheè, a i a nqàrèan cgoa nàà tcāàè, zi tsarà zi hàà tc'òò o.

⁶ I c'ēean tcheè nxōá-kg'ai di qgáian koe. Eē i ko qhúí ka i ko dào, tchàua ne ko kàa a khama.

⁷ I c'ēe cgùrian dxàman hàna qgái koe tcheè, i dxàman kai, a chúú-chuu u.

⁸ I c'ēe cgùrian qàè gómán koe tcheè, a kái tc'òoan 100 kúru," tam méé.

Eēm ko ncēe zi gúù zi kg'ui a xg'ara kam kò máá: "Eē tceean úúa hāa ba méém kóm," témé.

Jesom ko dùús domka sere-sere zi tséékagu sa

(Mt 13:10-17; Mk 4:10-12)

⁹ Xu Gam di xu xгаа-xгаа-kg'ao xu tēe Me, dùù sas ko ncēes sere-sere sa nxàe sa.

¹⁰ Me máá: "Gaxaa máàèa, chómsea zi kàa zi Nqarim di x'aian di zi xao gha q'āa sa, igabar ko c'èe ne khòè ne cgoa sere-sere zi cgoa kg'ui:

'nxāasega ne gha bóò, a táá bóòa q'āa ka,

a nxāasega kóm a táá kómá q'āa ka.'

Jeso ba ko xhàrà-kg'aom dis sere-sere sa nxàea tchàno-tchano

(Mt 13:18-23; Mk 4:13-20)

¹¹ "Sì ncēe sa xhàrà-kg'aom dis sere-seres ko nxàes ga si i: Cgùri nea Nqarim òm kg'ui me e.

¹² Dàòm q'oo di nea èe kg'ui ba ko kóm ne ne e, igabam ko dxāwa ba hàà a kg'ui ba tcáóa ne koe sèea tcg'òò, nxāasega ne gha táá dtcòm a kgoaraè ka.

¹³ Eē nxōán koe kò xhàràè nea gane èe kg'ui ba ne ko kóm, ne ko kúúga qàè-tcaoan cgoa hàakagu me ne ne e, igaba ne kàà tōbe ne e, a ko cg'orò x'aè-coan q'oo koe dtcòm. A ko kúrua bóòkuan di x'aèan ka qhàésega cg'áé.

¹⁴ Eē dxàman za tcheèa nea, gane èe kómá ne ne e, igaba gane di kg'òèan q'oo koe ne ko tc'ēe-tc'ēese zi hēé, qguàan hēé naka kg'òèan di karean hēéthéé ka chúú-chuuè, a ne a kai tama.

¹⁵ Eē qàè gómán koe tcheèa nea, gane èe kg'ui ba kómá, a qàè zi tcáó zi cgoa qgóóa qari mea ne ne e, a ne a ko qáo tcáó cgoa me, a nxāakg'aiga síí tc'ároan kúru," tam méé.

X'áà-x'aa-kg'ai cgoa dis gúús dis sere-sere sa

(Mk 4:21-25)

¹⁶ A ba a máá: "X'áà-x'aa-kg'ai cgoa diš gúù sa ga dàò a gàbas cgoa xoaba-kg'ai si, kana kgàrom dòm q'oo koe tcāà si ba kàa me e, igabam gha téé-q'ooa sa koe tòò si, èe ko tcāà ne gha nxāasega x'àan hòò ka.

¹⁷ Dùús wèes èe chómsea sa gha tchàa koe tcg'òòè, si gha dùús wèes qàbi-kg'aièa hāa sa q'āaè, a sa a gha x'àan koe ógàè khama.

¹⁸ Ke méé tu nxáaska q'áa, nta tu ko ma komsana sa. Wèém khòèm ãe giúú úúa hãa ba gha káian máàè, igaba wèém ãe giúú úú tama ba gha ãem úúa hãa giúú-coan ga sèè cgaèè khama," tam méé.

Jesom ka xòò sa hêé naka qõese ga xu hêéthêé e
(Mt 12:46-50; Mk 3:31-35)

¹⁹ Jesom ka xòò sa hêé naka qõese ga xu hêéthêéa kò hàà cgae Me, igaba ne kò khòèan di kái-q'ooan ka tààè, a táá Gam koe cùú.

²⁰ Me kò birié a máá: "Saò sa hêé naka Tsáá qõe ga xu hêéthêéa tchàa za tãe, a bóò Tsi kg'oana," téméè.

²¹ Igabam kò xòa a máá: "Tiris xòò sa hêé naka Tíí qõe ga xu hêéthêéa Nqarim di kg'uiian ko kóm a ko kúru u ne khòè ne e," témé.

Jeso ba ko tc'áá ba téékagu
(Mt 8:23-27; Mk 4:35-41)

²² C'èem cámi kam kò Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu cgoa dxòrom q'oo koe tcàa a birí xu a máá: "Hààn xae c'èem xòèm tshàam dim koe qõò," témé, xu xgoaba.

²³ Eè xu xóé a ko qõò kam kò x'óm.

Me kúúga kaiam tc'áá ba tshàam tc'amkg'ai koe xgoaba, me dxòro ba tshàan ka cg'oè, xu kaias cg'áes koe hãa.

²⁴ Xu xгаа-xgaase-kg'ao xu síí ghùì Me a máá: "X'aigae, X'aigae, tom xae ko!" témé.

Me tãe a tc'áá ba hêé naka tshàam di tcèe-tc'èean hêéthêé dqàè, i téé, si kò kaisas nqoo sa xóé.

²⁵ Me tèè xu a máá: "Gaxao di dtcòma nea ndaa?" témé.

Igaba xu kò q'áò, a area khama xu kò tèèku a máá: "Dùútsa khòè ba gáé ncèe ba? Tc'áán ga hêé naka tshàan ga hêéthêé ko kg'ui cgoa i komsana Me ba," témé.

Jeso ba ko dxáwa tc'èean úúam khòè ba qãèkagu
(Mt 8:28-34; Mk 5:1-20)

²⁶ Xu tshàam tc'amkg'ai koe qõò a síí Gerase ne dim nqõóm koe tcàa, Galilea dim cgoa q'óá-kg'amkua hãa ba.

²⁷ Eè ko Jeso ba dxòrom koe xõa a ko gaam nqõóm koe tcàa kam kò c'èem khòèm x'áé-dxoom koe guua hãam cgoa xg'ae. Gaam khòè ba kò dxáwa tc'èean úúa, a kò qgáí hãa tamase qáò x'áèan hãa, a nquuan koe ga x'áè tama, a tc'áman koe cúí ga ko x'áèa te.

²⁸ Eè ko Jeso ba bóò kam kò kaisase q'au a ba a cookg'aia ba koe cg'áé, a kaiam dòm cgoa máá: "Dùú sa Tsi ko tíí koe qaa, Jesoè, Nqarim tc'amaka hãam di Tsi Cóá Tsee? Dtcàrà Tsiir ko, táá xgàra te guu," témé.

²⁹ Jeso ba kò dxáwa tc'èean birí i èem khòèm koe tcg'oa, gaa domkam kò khòè ba gatà méé. Kái q'oro i kò qgóó me, me kò q'óma ba koe hêé naka nqàrèa ba koe hêéthêé táuan cgoa qáèèa, a kòrèèa, igabam xg'ao gaa táuan qhòma tcg'òò, a kò dxáwa tc'èean ka sèèa tcg'òò a qááka úúèa hãa.

³⁰ Me Jeso ba tèè me a máá: "Cg'òèa tsi díí?" témé. Me xòa Me a máá: "Milone ra a," témé. Kái dxáwa tc'èe nea kò tcàa mea hãa khama.

³¹ I kò qarika dtcàrà Me, táám gha x'áèan tcg'òò, i chòò-q'oo úú tamam hãém koe tcàa sa.

³² Zi kò kái zi xgùu zi xàbim dxùukg'ai koe hãa a ko dxòò. Ka i kò dxáwa tc'èean Jeso ba dtcàrà, xgùu zi koe i gha tcàa sa, Me kgoara máá a.

³³ I khòèm koe dxáwa tc'èean tcg'oa a i a síí xgùuan koe tcàa, zi xgùu zi xàbim tc'amkg'ai koe guu a kari-karisea xõa a zi a tshàam koe cg'áéa tcàa, a tom.

³⁴ Eè xu ko xgùuan kò kòre xu khòè xu ãe kúrúsea hãa sa bóò ka xu kò bèe a qgóé, a síí x'áé-dxoom koe hêé naka xhàran koe hêéthêé xàa a.

³⁵ Ne kò khòè ne tcg'oa a síí ãe kúrúsea hãa sa bóò. Eè ne ko Jesom koe hàà ka ne kò dxáwa tc'èean kò úúa hãam khòè ba sao-xg'ae, me Jesom nqàrè-kg'am koe ntcòe, a qgáian hãa, i tc'èea ba qãè e, ne kò q'áò.

³⁶ Gane ãe kò ãe kúrúsea hãa sa bóò nea kò chóa a, ntam kò ma ãe dxáwa tc'èean ka tcààèam khòè ba ma qãèkaguè sa.

³⁷ Ne wèè ne khòè ne Gerase dim xg'aekum di ne dtcàrà Me, gane koem gha tcg'oa sa, kaisa q'áòa nea kò tcàa nea hãa khama.

Me kò dxòrom koe tcàa a ba a kabise,

³⁸ kam ko ãe kò dxáwa tc'èean ka tcg'oa cgaèèam khòè ba dtcàrà Me, Gam cgoam gha qõò sa. Igabam kò Jeso ba tséèa kabi me a máá:

³⁹ "Kabise x'áéa tsi koe naka síí nxàe, nta noosem Nqari ba kúrúa máá tsia hãa sa," témé.

Me khòè ba kabise a síí wèém x'áé-dxoom koe qõòa te a khòè ne birí, Jesom nta noose kúrúa máá mea hãa sa.

Jairom dis cóa sa hêé naka Jesom dim qgái ba ko qgóós khòè sa hêéthêé e
(Mt 9:18-26; Mk 5:21-43)

⁴⁰ Eëm ko Jeso ba Galilea dim nqđóm koe kabise kas ko khòè ne dis xg'ae sa qgêse hàakagu Me, wèé ne ne kò qgâ Mea hâa khama.

⁴¹ Kam kò gaa x'aè kaga c'ëm khòèm Jairo ta ko ma tcièm ncêe kò còrè-nquum dim tc'âa-cookg'ai ii ba gaa koe hàà, a hàà Jesom nqàrè-kg'am koe cg'áé, a còrè Me, gam dim x'ám koem gha síí cgoa me sa.

⁴² Cúís cóa sam kò úúa hâa, ncêe kò 12 kuri ii sa, si kò x'oos qàe koe hâa khama.

Eëm ko Jeso ba gaa koe qđò ka i kò kái khòèan ncórú Me.

⁴³ Gane xg'aeku koes kò 12 kurian kò úúa a ko xòm x'aese nxoean hòos khòè sa hàna, [a sa a kò wèé gúúan èes kòo kg'òè cgoa, naakan koe xgâá hâa] *qđèkaguès gha ka*, igabas kò táá cúúan kaga qđèkaguèa.

⁴⁴ Si Jesom qđá koe guu a hàà, a hàà Gam dim qgáim c'am qgóó, i ko c'àòan kúúga téé.

⁴⁵ Me Jeso ba tée a máá: "Diina qgóó tea?" témé. Eè ne ko wèé ne xpose kam ko Petere ba máá: "Aboè, khòè nea kái ne e, a nxàma-nxàma Tsia, a ko tcàò Tsi," témé.

⁴⁶ Igabam kò Jeso ba máá: "C'èe khòèa nea qgóó Tea, xàm Ra ko i kò qaria Te tcg'oa cgae Te khama," témé.

⁴⁷ Eès ko khòè sa bóò, xài tamas kò hâa sa kas ko cgùrukose hàà, a sa a hàà Jesom nqàrè-kg'am koe cg'áé, a wèé ne khòè ne cookg'ai koe birí Me, dùús domkas qgóó Mea hâa sa, naka si kò ma kúúga qđèkaguè sa hêéthêé e.

⁴⁸ Me birí si a máá: "Tiri si cóa seè, sari dtcòma nea qđèkaguè sia, ke tòókuan cgoa qđò," témé.

⁴⁹ Qanegam Jeso ba tée a ko kg'ui kam kò c'ëm khòè ba hàà, còrè-nquum dim tc'âa-cookg'aim dim nquum koe guua ba, a birí me a máá: "Tsáá xuù sa ncâa x'óó, ke táá xgaa-xgaa-kg'ao ba xhòe-xhòe guu," témé.

⁵⁰ Igabam kò Jeso ba èe sam ko kóm ka Jairo ba birí a máá: "Táá q'ào guu, kg'amaga méeé tsi dtcòm, qgèes gha ke," témé.

⁵¹ Eëm ko Jairom dim x'ám koe tcàà kam kò táá c'èe khòè ga guu i Gam cgoa nquum q'oo koe tcàà, Petere ba hêé naka Johane ba hêé naka Jakobo ba hêé, naka cóas ka xòò ba hêé naka xòò sa hêéthêé cúí ga a kò ii.

⁵² Ne kò wèé ne khòè ne kg'ae, a ko cóa sa kg'ae cgae, Me Jeso ba máá: "Táá tu kg'ae guu, x'óó tamas hâa a sa a x'òma hâa ke," témé.

⁵³ Ne kò wèéa ne kg'áè Me, x'óóas hâa sa ne kò q'ana hâa khama.

⁵⁴ Igabam ko Jeso ba x'òaa sa koe qgóó si, a máá: "Tiri si cóa seè, tée," témé.

⁵⁵ I kg'òèa sa kabise, si kúúga tée, Me Jeso ba máá, c'èe gúù mées máàè naka tc'óó, témé.

⁵⁶ Khara kò gas ka xòò ga khara kaisase are. Me birí khara a, táá méeé khara cúí khòè ga dùús kúrúsea sa birí guu sa.

9

Jeso ba ko 12 xu xgaa-xgaa-kg'ao xu tsééa tcg'òó
(Mt 10:5-15; Mk 6:7-13)

¹ Me kò Jeso ba 12 xu tciia xg'ae a ba a qarian máa xu, wèé dxáwa tc'èean xu gha xhàiaгу, a wèé tciián thêé tsoò di i.

² A ba a tsééa tcg'òó xu, síí xu gha Nqarim di x'aian ka xgaa-xgaa, a xu a tsàako ne khòè ne kg'òèkagu ka.

³ A ba a birí xu a máá: "Táá méeé xao qđò xao ko ka cúí gúú ga sée guu, dqàbi hìim ga igaba, dtcòbè ga igaba, pére ga igaba, mari ga igaba, kana cam di qgáian ga igabaga.

⁴ Eè xao ko tcàam nquu ba, ndakam ga igaba, gaam koe méeé xao hâa naka nxâakg'aiga síí èem x'áé-dxoom koe tcg'oa.

⁵ A ncêé khòèan kò qgêse hàakagu xao o tama ne méeé xao nqàrèa xao di tsharàn qàè-qàè, èe xao ko gaam x'áé-dxoom koe tcg'oa ne, nakas gha nxâasega gane koe x'ái sa ii," témé.

⁶ Xu xgaa-xgaa-kg'ao xu xgoaba a wèé xu x'áé xu koe qđòa te, a xu a ko qàè tchòàn xgaa-xgaa a ko wèé za ga khòèan kg'òèkagu.

Herotem dis xháé tc'èe sa
(Mt 14:1-12; Mk 6:14-29)

⁷ Eëm ko Galilea dim x'aigam Herote ba wèé zi gúú zi kúrúse ko zi ka kóm kam kò táá q'aa. C'èe ne khòè nea kòo máá, Johanem *tcgúù-tcguu-kg'ao* ba x'ooan koe téea, témé khama,

⁸ ne ko c'èe ne máá, Elija ba hòòsea, témé, ne ko c'èe ne máá, c'èe xu porofiti xu ncíi x'aè di xu ka c'èe ba x'ooan koe téea, témé.

⁹ Me Herote máá: "Johane bar kò q'áe tcúúa hâa, ka ncêe zi gúú zi gam kar ko kóm ba dii baà?" témé. A ba a kò bóò mem gha sa tc'èe.

*Jeso ba ko 5,000 sa nqáe ne khòe ne tc'òkagu
(Mt 14:13-21; Mk 6:30-44; Jn 6:1-14)*

¹⁰ X'áe úú-kg'ao xu kò kabise a hàà wèè zi gùù zi ãe xu kò kúrú zi ka birí Me. Me sèè xu, xu Gam cgoa cúia sí háa Betesda ta ko ma tcièm x'áe-dxoom koe.

¹¹ Ncées gùù sa ne ko kóm kas kò xg'ae sa xùri Me, Me qãèse hààkagu ne, a ba a Nqarim di x'aian ka kg'ui cgoa ne, a ãe kò ko kg'òekagukan qaa ne qãèkagu.

¹² Nxãaskas cáin sa tshoa-tshoa a ko dqòara qòò ka xu kò 12 xu xгаа-xgaase-kg'ao xu Gam koe hàà a máá: “Khòe ne qòò q'aakagu, naka ne nxãasega nxama-nxama háa xu x'áe xu koe hêè naka xhàrà xu koe hêèthêè síí, naka nea síí x'óm-q'ooan hêè naka tc'òoan hêèthêè qaara mááse, cúia háam qgáim koe ta háa ke” témé.

¹³ Igabam kò birí xu a máá: “Gaxao c'èe gùùan máà ne naka ne tc'òó,” témé. Xu máá: “5 xu pére xu cúí xu xae úúa naka cáin x'au tsara hêèthêè e, kana méé xae síí khòe ne wèè ne tc'òoan x'ámá máá?” témé.

¹⁴ 5,000 khama noo xu khòe xu kò ãe koe hàna domka.

Me kò Jeso ba Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu birí a máá: “Khòe ne birí naka ne wèès xg'aes koe 50 khama noose ntc'òó,” témé.

¹⁵ Xu gataga hêè, i wèè khòèan ntc'òó.

¹⁶ Me Jeso ba 5 xu pére xu hêè naka cáin x'au tsara hêèthêè sèè, a ba a nqarikg'ai koe ghùí-kg'ai, a ts'ee-ts'ee'kg'ai i, a pérean khòá q'aa, a xгаа-xgaase-kg'ao xu máà a, xu khòe ne q'aa-q'aa máà a.

¹⁷ Ne kò wèèa ne ga tc'òó, a ne a xg'áà, xu ãe kò qaùan xg'ae-xg'ae a 12 xu q'ore xu tcàà, xu cg'oè.

*Petere ba ko Jesom koe nxàese
(Mt 16:13-19; Mk 8:27-29)*

¹⁸ Eèm cúise háa a ko còrè ka xu xгаа-xgaase-kg'ao xu síí cgae Me. Me tèè xu a máá: “Díí Raà, ta zi ko xg'ae zi méé?” témé.

¹⁹ Xu xqa Me a máá: “C'èe ne ko máá, Johane Tsi tcguù-tcguu-kg'ao Tsi i, témé, ne ko c'èe ne máá, Elija Tsi i, témé, ne ko c'èe ne qanega máá, ncíi kuri di Tsi porofiti Tsi i x'ooan koe tèea Tsi, témé,” ta xu méé.

²⁰ Me tèè xu a máá: “Kháé xaoa ko gaxao máá, díí Raà, témé?” Me Petere xqa a máá: “Ncèe kò nqòòkaguèa háa Tsi Kreste Tsi Nqarim di Tsi i,” témé.

*Jeso ba ko Gam di xgàrasean ka hêè naka x'oos ka hêèthêè kg'ui
(Mt 16:20-28; Mk 8:30-9:1)*

²¹ Me Jeso ba qarika x'áe xu, táá xu gha ncées gùù sa cúí khòe ga birí sa.

²² A ba a máá: “Khòem dim Cóa ba gha kái zi gùù zi koe xgàrase, a gha khòe ne di xu kaia xu hêè, kaia xu peresiti xu hêè, naka x'áe xгаа-xгаа-kg'ao xu ka hêèthêè bóoa xguèè, a gha cg'òeè, a ba a gha nqoana dim cáin ka x'ooan koe tèe,” tam méé.

²³ Nxãaskam kò Jeso ba Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu birí a máá: “Ncèè c'èem khòem kò xùri Te kg'oana ne méém bóoa xguise naka baa gam dim xgàu hii ba dcèè, naka xùri Te.

²⁴ Díim wèém ãe gam dis kg'òè sa qgòóa qaria háa bas gha aaguse cgae, igaba wèém ãe ko Tíí domka gam dis kg'òès ka aaguse cgaeè ba gha hòò si khama.

²⁵ Dùùs ka ba gha khòe ba kabisea mááè, ncèè wèém nqòó bam kòò hòò, a ba a gam dis kg'òès ka aaguse cgaeè ne, kana ba gha khòe ba dùùtsa gùù sa gam di kg'òèan téé-q'oo koe tcg'òó a máá?

²⁶ Díim wèém ãe ko Tíí hêè naka Tiri kg'ui'an hêèthêè sau-cgaese ba gha thêè Khòem dim Cóm ka sau-cgaeseè, ãem gha ko Gam di x'áan koe hêè naka Xòòm di x'áan koe hêè naka tcom-tcomsa xu moengèle xu di x'áan koe hêèthêè háase ko hàà ne.

²⁷ Igabar ko tseeguan birí tu u: Ncèe koe téé-tèe ne ka c'èea ne x'ooan xáma háa tite, Nqarim di x'aia ne ne ko bóò i hàà tama cookg'ai koe,” tam méé.

*Jesom di bóòse-q'ooa nea ko kabise a táá
(Mt 17:1-8; Mk 9:2-8)*

²⁸ Eèm ko Jeso ba ncèe zi gùù zi nxàea xg'ara kam kò 8 khama noo cáman qáá q'oo koe Peterea xu, Johanea xu, Jakoboa xu sèè, a ba a xàbim koe qòò cgoa xu a síí còrè.

²⁹ Eèm háa a ko còrè ka i kò kg'áia ba kabise a táá, i Gam di qgáian kabise a tcãàkose q'úú.

³⁰ Ka tsara ko kúúga cáin tsara khòe tsara kg'ui cgoa Me, Moshe ba hêè naka Elija ba hêèthêè tsara,

³¹ ncèe kò nqarikg'ai di x'áan koe qhúí tsara, a ko Jesom cgoa kg'ui, a ko Gam di x'ooan hààko ka kg'ui, kháóa cgae ga ko Jerusalema koe kúrúe e.

³² Xu kò Petere ba hêe naka gam ka c'êea tsara hêéthêe xu qarika x'òma cg'áé. Eê xu ko kókò ka xu kò Gam dim x'áà ba bóò, naka gaa tsara khòe tsara hêéthêe e, êe ko Gam cgoa têe tsara.

³³ Eê tsara ko khòe tsara Jeso ba guu a ko qòò kam kò Petere ba birí Me a máá: "X'aigaè, tsóágase i gáé qâèa, ncêe koe xae ga hãa sa! Nqoana xu nquu-coa xu xae gha tshàò, me c'êe ba Tsari, me c'êe ba Moshem di, me c'êe ba Elijah di," tam mée. (C'ùtam ko hãa dùu sam ko kg'ui sa.)

³⁴ Qanegam hãa a ko kg'ui kas kò túú-c'òò sa qàbia tcãà xu, a sa a gas di sóman cgoa qàbi xu. Eê xu ko xгаа-xgaase-kg'ao xu túú-c'òòs koe tcãà ka xu kò q'áò.

³⁵ Me kò kg'ui ba túú-c'òòs koe guu a máá: "Ncêe ba Tirim Cóa Me e, nxárár tcg'òòa ba, ke komsana Me," témé.

³⁶ Eêm ko kg'ui ba xg'ara kam kò Jeso ba cúise hãa. Xu kò xгаа-xgaase-kg'ao xu ncêes gúùs cgoa nqoo, a xu a gaa xu cáim xu ka táá cúí khòe ga birí dùu sa xu bóòa hãa sa.

*Jeso ba ko cóa ba qâèkagu
(Mt 17:14-18; Mk 9:14-27)*

³⁷ Xùrikom cáim kam ko Jeso ba hêe naka xгаа-xgaase-kg'ao xu hêéthêe xàbim koe guu a kabise, si kaias xg'ae sa Jesom cgoa xg'ae.

³⁸ Kam kò gaa x'aè kaga c'êem khòe ba êes xg'aes q'oo koe q'au a máá: "Xгаа-xгаа-kg'ao Tsèè, dtcàrà Tsir ko Tsi tirim cóa ba bóò, nooam cóam ga me e khama.

³⁹ Dxãwa tc'êean kòò tcãà cgae me ne i ko kúúga q'aukagu me, a qgaè-kg'aikagu me, a kg'áma ba koe xúbúan tcg'òókagu me, a ko khòá tòòm-tom me, a qhãése guu me tama.

⁴⁰ Ra kò Tsari xu xгаа-xgaase-kg'ao xu dtcàrà, xhàia xu gha guu u ka, igaba xu kò tààè," témé.

⁴¹ Me Jeso ba xqo a máá: "Oo, tsóágase dtcòòm úú tamas qhàò sa gáé ncêe sa! Nta noo x'aèa ne Ra gha gaxao cgoa hãa a qáò-tcaoa máá tu u? Tsarim cóa ba ncêe koe óal!" témé.

⁴² Cóam ko hàà koe ga i ko dxãwa tc'êean gómankg'ai koe xàbùa qáú me, a i a qgaè-qgae-kg'ai me. Kam ko nxãaska Jeso ba dxãwa tc'êean dqàè, a cóa ba qâèkagu, a ba a xòò ba máá me.

⁴³ Ne kò wèe ne khòe ne Nqarim di kaiian ka area.

*Jeso ba ko gaia Gam dis x'oos ka kg'ui
(Mt 17:22-23; Mk 9:30-32)*

Eê ne wèea ne qanega êem Jeso ba kúrúa zi gúù zi wèe zi ka area kam kò Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu birí a máá:

⁴⁴ "Qâése dxãà tcee ncêer ko birí xao o kg'uia ne: Khòem dim Cóa ba gha hàà khòe ne tshàù q'oo koe tcãàè," témé.

⁴⁵ Igaba xu kò êem ko mée sa táá kóma q'ãa, gaxu koe i kò chómsea, táá xu gha kóma q'ãa a ka khama. A xu a kò êe kg'uia ne ko dùu sa mée sa têean bèe.

*Dí ba kaia?
(Mt 18:1-5; Mk 9:33-37)*

⁴⁶ Si kò gaxu xg'aeku koe ntcoeku sa têe, díina gaxu xg'aeku koe kaia hãa di sa.

⁴⁷ Igabam kò Jeso ba tcáoá xu q'oo koe xu tc'êea hãa sa q'anaa, khamam kò cg'árém cóa ba sèè, a Gam qàe koe tòò,

⁴⁸ a ba a birí xu a máá: "Díim wèem êe ko ncêem cóa ba Tiri cg'òean koe qâése hààkagu ba ko Tíi tc'áró ga qâése hààkagu. Me ko díim wèem êe ko Tíia qâése hààkagu Te ba êe tséé Tea ba qâése hààkagu. Eê gaxao koe kaisase cg'áré ba gaxao ka kaim ga me e khama," témé.

*Eê gaxao cgoa ntcoeku tama ba gaxao xòè koe hàna
(Mk 9:38-40)*

⁴⁹ Me Johane xqo a máá: "Kaia Tseè, c'êem khòe ba xae kò bóò me ko Tsari cg'òean cgoa dxãwa tc'êean xhàiaagu, xae kò sixae ka c'êem tama me e domka gatà hêéan cara me," témé.

⁵⁰ Igabam kò Jeso ba gam ka máá: "Táá cara me guu, êe gaxao cgoa ntcoeku tama ba gaxao xòè koe hàna ke," témé.

Jeso ba ko Jerusalema koe qòò (9:51-19:44)

Samaria dim x'áé ba ko Jeso ba qâése hààkagan xgui

⁵¹ Eêm ko Jeso ba nqarikg'ai koe sèe a úúèem x'aèm ko cúù kam kò biríse a Jerusalema koe qòò.

⁵² A ba a tséé-kg'ao xu tc'ãà a tsééa tcg'òò. Xu Samaria ne dim x'áé-coam koe síi tcãà, gúù zi xu gha kg'ónòa máá Me ka.

⁵³ Igaba ne kò gaa koe hãa ne khòe ne táá qâése hààkagu Me, Jerusalema koem kò úú-kg'aia khama.

⁵⁴ Eë tsara ko xгаа-xгааse-kg'ao tsara Jakoboa tsara Johanea tsara ncëes guù sa bòò ka tsara ko máá: "X'aigaè, nqarikg'ai koe guuam c'ee ba tsam gha tcii, me hàà cg'òo ne sa Tsi ko tc'èe?" témé.

⁵⁵ Me Jeso ba ntcèè a dqàè tsara a.*

⁵⁶ Xu kò *Jeso ba hëé naka Gam di xu xгаа-xгааse-kg'ao xu hëéthëé xu c'ëem x'áem koe qòò.*

Nqoana khòèan Jeso ba ko xùri kg'oana a

(Mt 8:19-22)

⁵⁷ Eë xu dàòm q'oo koe hàà a ko qòò kam ko c'ëem khòè ba birì Me a máá: "Eë Tsi ko síi qgái wèè koer gha xùri Tsi," témé.

⁵⁸ Me Jeso ba xoa me a máá: "Círì nea gaan di hgae uúa, i tsarán gaan di nquuan uúa, igabagam Khòèm dim Cóa ba tòò tcúúm gha qgái úú tama," témé.

⁵⁹ Me kò Jeso ba c'ëem khòè ba birì a máá: "Xùri te," témé. Igabam ko gaam khòè ba máá: "X'aigaè, kg'aia qàà te nakar síi tirim xòò ba kg'ónò," témé.

⁶⁰ Me Jeso ba birì me a máá: "Eë x'óóa hàà ne guu naka ne gane dian èe x'óóa hàà kg'ónò, igaba tsáá qòò naka tsia síi Nqarim di x'aian ka xгаа-xгаа," témé.

⁶¹ Me kò c'ëem khòè ba gataga máá: "Xùri Tsi gha, X'aigaè, igaba qàà te nakar kg'aia síi x'áea te di ne khòè ne x'áè," témé.

⁶² Me Jeso ba xoa me a máá: "Eëm tshoa-tshoa a ko xhàrà koe gha kabise a kháóka bòòm khòè ba Nqarim di x'aian kg'ano tama," témé.

10

Jeso ba ko 72 xu khòè xu tsééa tcg'òò

¹ Ncèe zi guù zi qãá q'oo koem kò X'aigam Nqari ba 72 xu khòè xu nxàrà tcg'òò, a ba a cam-cámse tsééa tcg'òò xu, tc'ää xu gha a èem ko hàà Gabá qòò xu x'áè-dxoo xu koe hëé naka qgái zi koe hëéthëé qòò ka.

² A ba a birì xu a máá: "Tcuùè gha guúa ne kái i, igaba i tséé-kg'aoan cg'orò o. Ke xao Nqarim ncèe tcuús dim X'aiga ba dtcàrà nakam tséé-kg'aoan tsééa óá naka i hàà tcuù.

³ Qòò xao. *Igaba* bóò, Tíi Ra ko ghùu-coan khama ma ncuutshaan xg'aeku koe tsééa úú xao o sa.

⁴ Táá mée xao qgóá ga kana dtcòbèan ga kana nxàboan ga igaba sèè guu, naka táá cúí khòè ga dàòan q'oo koe tsgám guu.

⁵ "Nquum èe xao ga ko gaam q'oo koe tcää ba, ndakam ga igaba, mée xao kg'aia máá: 'Tòókuan mée i ncèem nquum cgoa hàà,' témé.

⁶ Tòókuan dim khòèm kò gaam nquum q'oo koe x'áea ne i gha gaxao di tòókuan gam cgoa hàà. Eëta i kò ii tama ne i gha gaxao di tòókuan kabise cgae xao o.

⁷ Eëm nquum koe mée xao hàà, naka xaoa wèès tc'òos èe ne ko máá xao o sa tc'òò naka kg'áá, tséé-kg'ao ba gam di tsééan di surutan ka kg'anoèa hàà ke. Táá mée xao nquu xu koe kg'ama qòóa te guu.

⁸ "X'áè-dxoom èe xao ga ko tcääm koe, ndakam ga igaba, ne ko qãèse sèè xao o ne mée xao èe ko cookg'aia xao koe tòóès wèè sa kg'ama tc'òò.

⁹ Tsáako ne mée xao kg'òèkagu, naka xaoa khòè ne birì naka máá: 'Nqarim di x'aia nea cùú cgae tua,' témé.

¹⁰ Igaba x'áè-dxoom wèèm èe xao ko tcääm koe ne kò khòè ne qãèse sèè xao o tama ne mée xao x'áéan xg'aeku koe tcää naka máá:

¹¹ 'Gatu dim x'áè-dxoom di tsharà a ncèe nqàrèa xae koe hàà a, xae ko qãè-qãè cgae tu u, igaba mée tu q'ana, Nqarim di x'aia nea cùú cgae tua sa,' témé.

¹² Birì xao or ko, xgàrakuan dim cam kam gha ncèem x'áè-dxoo ba Sodomam ka kaisa xgàrakuan hòò.

X'áè-dxoo xu komsana tama xu

(Mt 11:20-24)

¹³ "Cg'ãè i gha ii tsáá ka Korasineè! Cg'ãè i gha ii tsáá ka Betesaidaè! Are-aresa zi x'ái zi ncèe ko gatu koe kúruèa zi kò Ture hëé naka Sitone hëéthëé koe kúruèa hàà ne ne ga kò ncúise gane di chibian koe tcóósea, a saka di qgáian hàà, a tháúan tcgáúsea hàà.

¹⁴ Igabar kò birì tu u a ko máá: Xgàrakuan dim cam ka i gha Ture hëé naka Sitone hëéthëé gatu ka subuse xgàràè, témé.

¹⁵ "A ncèe tsáá ka, Kaperenaume tsee, nqarikg'ai koe tsi gha ghùu a úuè, *ta tsi gáé tc'èea?* Nqáaka tsi gha xòòè, x'óóa ne khòè ne dim qgám koe.

* 9:55: C'èe zi tcgáya zi Gerika di zi ncèe xùri ko kg'uan uúa: "a máá: "C'úúsea tsao hàà, dùútsa tc'èem di tsao ii sa. 56 Khòèm dim Cóa ba hàà tama, hààm gha khòèan kaàkagu ka, igabam hààraa, hààm gha ggoara a ka," tam mée."

¹⁶ Me Jeso ba *nxāaska Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu birí a máá*: “Wèém ãe ko gaxaoa komsana xao o ba ko Tíia komsana Te, me ko gataga ãe ko xguí xao o ba Tíi ga Ra xguí. Me ko ãe ko Tíia xguí Te ba ãe tsééa óága Tea ba xguí,” témé.

¹⁷ Xu gaxu khóè xu 72 xu qāè-tcaoase kabise a máá: “X'aigaè, dxāwa tc'ëean igaba i ko komsana xae e, Tsari cg'òèan cgoa xae kò ko dqàè e ne,” témé.

¹⁸ Me xqo xu a máá: “Satana bar kò bóòà me kò túú-tebem khama ma nqarikg'ai koe guu a ko tcheè.

¹⁹ Bòò, qaria ner máà xaoa, cg'aoan hēè naka xg'arian hēéthēè xao gha náà cgoa di i. A Ra a gataga qarian máà xaoa hāa, *dxāwam* gaxao dim cg'òo-kg'aom di qarian wèè xao gha tàà cgoa a. I cuiskaga cúí gúú ga thòò-thòo xaoa hāa tite.

²⁰ Cg'āè tc'ëean ko komsana xao o domka méé xao táá qāè-tcao guu, igaba méé xao gaxao di cg'òèa nea nqarikg'ai koe goáèa domka qāè-tcao,” témé.

Jeso ba ko Xòò ba qāè-tcao máá

(Mt 11:25-27; 13:16-17)

²¹ Eëm x'aèm kam kò Jeso ba Tcom-tcomsam Tc'ëem di qāè-tcaoan ka cg'òè cgaeà, a máá: “Dqom Tsir ko, Aboè, X'aiga Tsi nqarikg'ai hēè naka nqòòmkg'ai hēéthēè di Tsi, ncēe zi gúú zi Tsi kò tc'ëega ne hēè naka xгаа-xgaasea hāa ne hēéthēè chóm-kg'aia hāa, a Tsi a kò cg'aré ne cóá ne x'ái zia hāa khama. Eè, Aboè, ncēea Tsi kò ma ncàma hāa ga a khama.

²² “Wèè zi gúú zi Ra Tirim Abom ka máàèa, i cúí khóè ga Cóám díí ii sa c'úùà hāa, Xòòm oose, kana i cúí khóè ga Xòòm díí ii sa c'úùà hāa, Cóásem oose, naka wèém ãe Cóám ka nxará tcg'òòèa ba hēéthēè e,” témé.

²³ Me Jeso ba Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu koe kabise a dxùukg'ai za birí xu a máá: “Ts'ee-ts'eekg'aièa ia tcgáian ãe ko gaxao kò bóò zi gúú zi bóò o,

²⁴ birí xao or ko khama, kái porofitian hēè naka x'aiga xu hēéthēèa kò bóò kg'oana ãe xao ko gaxao bóò sa, igaba i kò táá bóò si; a kò kóm kg'oana ãe xao ko gaxao kóm sa, igaba i kò táá kóm si,” témé.

Qāèm khòèm Samaria di ba

²⁵ Me kò gaa x'aè kaga c'ëem x'aè q'āa-kg'ao ba tēe a Jeso bam kúrúà bóò kg'oana khama máá: “Xгаа-xгаа-kg'ao Tseè, dùù sa ra gha kúrú a chòò tamas kg'òè sa hòò?” témé.

²⁶ Me Jeso ba tèè me a máá: “Dùù sa *Moshem di x'àèan* koe goáèa? Nta tsi ko ma kómá q'āa a?” témé.

²⁷ Me gaam khóè ba xqo Me a máá:

“X'aigam tsarim Nqari ba méé tsi

wèè tcáoà tsi cgoa hēè,

naka wèè kg'òèa tsi cgoa hēè,

naka wèè qaria tsi cgoa hēè,

naka wèè tc'ëea tsi cgoa hēéthēè

ncàm,

naka tsia gataga thēè

èe tsi ma ncàmseà hāa khamaga ma

tsáá ka c'èe ba

ncàm,”

témé.

²⁸ Me birí me a máá: “Qāèse tsi xqara hāa. Kúrú ncēe gúùà ne naka tsia gha kg'òèan hòò,” témé.

²⁹ Igabam kò gabá tchànóm iise bóòè kg'oana khamam kò Jeso ba tèè a máá: “Kháé tíi ka c'èe ba díí ba?” témé.

³⁰ Me Jeso ba xqo me a máá: “C'ëem khóè ba kò Jerusalem koe guu a ko Jeriko koe qòò, a ba a kò ts'āà-kg'ao xu cgoa qòòà xg'ae, xu qgáía ba xhùu me, a xg'ámá cg'òos q'oo koe xg'ám me, a xu a guu me a qòò.

³¹ “I kò kúrúse me c'ëem peresiti ba c'úùase ko gaam dàòm cgoa hàà. Eëm ko gaam khóè ba bóò kam kò nxāa a c'èe xòèan dàòm di sèe a nqáé.

³² “Me kò gatà thēè tempelem koe ko hùim khóè ba* gaam qgám koe hàà, a ãem ko gaam khóè ba bóò ka gaam caum cúim cgoaga nxāa a c'ëem xòèm dàòm di ba sèe a nqáé.

³³ “Igabam kò Samaria dim khòèm c'èe ba gaam dàòm ga ba sèe a ko qòò, a gaam khóè ba hàà sao-xg'ae. A ãem ko bóò me ka thòò-xama máá me,

³⁴ a ba a síí cgae me a gaa zi chibi zi nxùlan hēè naka gòéan hēéthēè ka ntcāá cgae a tcám zi, a ba a gam dim donghim koe qábikagu me, a cg'áè-nquum koe úú me, a ba a síí gaa koe q'òé me.

* **10:32:** Gerika sa ko máá: “Lefi dis qhàòs dim khóè ba” témé.

³⁵ “Eë i ko q'uu kam kò qano mari tsara tcg'óo a cg'áè-nquu-kg'ao ba máá, a máá: ‘Q'óé me, kháóar ko síi kabise ner gha wéé gúúan èe tsi tsééa máá me koe hàà suruta tsi ke,’ témé.”

³⁶ Me Jeso ba tèè me a máá: “Ts'áà-kg'ao xu ka xg'ámmeam khóè ba kò hàà cgae xu khóè xu nqoana xu ka tsi ko ntama ma tc'èe? Gam ka c'èem iise sèè me ba ndaka baa?” témé.

³⁷ Me máá: “Eë thòò-xama máá me e,” témé.

Kam ko Jeso ba birí me a máá: “Qòò naka tsia síi gatà hēè thēè,” témé.

Jeso ba ko Maria sara Mareta sara dàra

³⁸ Jeso ba hēè naka Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu hēèthēèa ko dàòm koe hàna a ko qòò kam kò c'èem x'áé-coam koe hàà, si kò Mareta ta ko ma tciìès khóè sa gas dim nquum koe qāèse hààkagu Me.

³⁹ Mareta sa kò qòè sa úúa Maria ta ko ma tciìè sa. Si kò Maria X'aigam Jesom nqàrè-kg'am koe ntcòóa-ntcòè, a ko Gam di zi xгаа-xгаа zi komsana.

⁴⁰ Igabagas kò Mareta sa kái tsééan ka xáèèa, khamas kò Jesom koe hàà a máá: “X'aigàè, tíi qòès ka Tsi gáé c'èe gúù méé ta ga hāa? Guu tes ko ra ko cúisega tsééa máá tu u ka. Birí si nakas hàà hùì te,” témé.

⁴¹ Me X'aigam Nqari ba xqà si a máá: “Maretaè, Maretaè, kái zi gúù zi ka si ko tc'èe-tc'èese a ko xhòè-xhòese,

⁴² igabagas ko cúis gúù sa qaase, si Maria sa qāès gúù sa nxárà tcg'óóa máásea hāa, si ncèes gúù sa gas koe sèèa kabìè tite,” témé.

11

Jeso ba ko còrèan ka xгаа-xгаа

(Mt 6:9-13; 7:7-11)

¹ C'èem cáim kam kò Jeso ba c'èem qgáim koe hāa a ko còrè. Eëm ko còrèa xg'ara kam kò Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu ka c'èe ba birí Me a máá: “X'aigàè, xгаа-xгаа xae e còrèa ne, èem ko ma gataga Johane gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu ma xгаа-xгаа a khamaga ma,” témé.

² Me Jeso ba birí xu a máá: “Còrè xao kò ne méé xao máá:

'Sita ka Xòò Tseè,

Tsari cg'òèan méé i dqòmè.

Tsari x'aian méé i hàà.

³ Sita dis tc'òos wéè cáim di sa

wéè cáim ka máà ta a.

⁴ Naka qgóóa máá ta a chìbia ta,

sita igaba ta ko wéém

èe sita koe chìbian kúrúa hāa ba qgóóa máá ke.

Naka Tsia táá kúrúa bóòkuan koe tcéèa úú ta a guu,' témé,” tam méé.

⁵ Me gaa koe guus ka Jeso ba birí xu a máá: “C'èem-kg'ám kam gaxao ka c'èe ba tcàrà ba úúa, a ba a ntcúu nqàè ka síi cgae me, a birí me a máá: ‘Tíi tcàràè, nqoana xu pére xu cgòbè te,

⁶ tíi tcàràè dàò koe hàna ba ncāa hàà cgae te, ra cúí gúù ga úú tama máà mer gham tc'óo o ke,’ témé.

⁷ Me nxāaska èe nquum q'oo koe hàna ba xqà a máá: ‘Táá xhòekagu te guu, nquu-kg'ám ba tcèekg'amsea, ra x'òma cóáa te cgoa, khama ra cuiskaga tēè naka máà tsi xua hāa tite ke,’ témé.

⁸ Birí xao or ko, tēem gha a tcg'óo xu, gam dim tcàrà me e domka. Nxāa tama ko ii nem gha tēè a èem dtcàràèa hāa sa kúrú, gam dim tcàrà ba kò saucgae tamase téé-kg'am me a dtcàrà me si khama.

⁹ “Ra ko birí tu u a ko máá: Dtcàrà tu, máàè tu gha ke, qaa tu, hòò tu gha ke, nquu-kg'ám ba tu xg'ám-xg'am, xgobekg'ama tu gha máàè ke.

¹⁰ Díim wéém èe ko dtcàrà ba ko máàè, me ko wéém èe ko qaa ba hòò, me gha wéém èe ko nquu-kg'ám ba xg'ám-xg'am ba xgobekg'ama máàè khama.

¹¹ “Ndakam xòò ba gha gam dim cóám kòò x'àu ba dtcàrà me ne, x'àum téé-q'oo koe cg'ao ba máà me?

¹² Kana xg'ári ba máà me, tc'ubi bam kò dtcàrà me koe? Káà me e.

¹³ A ncèè gatú ncèe cg'áè tc'èe ii tu kò qāè aban gatú di cóán máà q'ana hāa ne ba gha nxāaska gatá ka Xòòm nqarìkg'ai di ba èe ko dtcàrà Me ne nta noose nqáèa hāase Tcom-tcomsam Tc'èe ba máà?” tam ma tèè.

Jeso ba ko dxāwa tc'èean ka kg'ui

(Mt 12:22-30; Mk 3:20-27)

¹⁴ Jeso ba kò nqóbóm khòèm koe dxāwa tc'èean xhàiaqu. Eë i ko dxāwa tc'èean tcg'oa kam kò gaam khòèm èe kò kg'ui tama ba kg'ui, zi xg'ae zi gaa koe kò hàna zi kaisase are.

¹⁵ Igaba ne kò c'èe ne máá: “Dxāwa tc'èean dim x'aigam Belesebulem di qarian cgoam ko dxāwa tc'èean xhàigu,” témé.

¹⁶ Ne c'èe ne qgóó Me ne gha qgàian qaa ka dtcàrà Me, *are-aresas* x'áís nqarikg'ai di sam gha x'ái ne sa.

¹⁷ Jeso ba kò gane di tc'èean q'ana khamam kò birí ne a máá: “Eē q'aara hāas x'ais wèe sa gha kaà, me ēe q'aa-q'aasea hāam x'áé ba gaicara hāa tite.

¹⁸ A ncèè satanam kò gaam ka q'aara hāa ne i gha kháé nxāaska ntama x'aian hāa? Ncèè gatu ko máá, Belesebule ba qarian máá Tea ra ko dxāwa tc'èean gaan cgoa xhàigu, témé ne.

¹⁹ A ncèè Tíí kòo Belesebulem di qarian cgoa dxāwa tc'èean xhàigu, ne ia ko gatu di khòèan díim cgoa xhàigu u? Gaa domkaga ne gha gaxao di ne khòè ne x'ái, ēe xao ko kg'ui sa tseegu tama sa.

²⁰ Igaba ncèè Tíí kò ko dxāwa tc'èean Nqarim dim tshàum cgoa xhàigu, nes ko nxāa sa x'ái, Nqarim di x'aia nea gatu koe hààraa sa.

²¹ “Ncèè qarim khòèm ncòo gàba zi úúam kò ko gam dim nquu ba kòre ne i ko gam di gúúan qāè qgái koe hāa.

²² Igaba qarian ka tàà meam kái zi ncòo gàba zi dim kò ko hàà a ko x'āà me nem ko tàà me, a gam di zi ncòo gàba zi ēem kò dtcāàsea hāa zi xhùu me, a ba a ēem ko sèè cgae mea zi gúú zi q'aa-q'aa.

²³ Eē Tíí cgoa hāa tama ba, Tíí cgoa tééa q'aumanakua, me gataga ēem Tíí cgoa xg'ae-xg'ae tama ba ko tsai-tsaja q'aa.

Dxāwa tc'èean di kabisea ne

(Mt 12:43-45)

²⁴ “Eē i ko dxāwa tc'èean khòèm koe tcg'oa ne i ko c'óóa qgàian koe qōò, a sāa i gha qgàian qaa, a ncèè hòò o tama i kò hāa ne i ko nxāaska biríse a máá: “Tirim nquum ēer guua hāam koer gha kabise,” témé,

²⁵ a ēe i kò hàà nquu ba bóò me kaà gúú ii, a xgàia q'ano-q'anoèa, a qāèse kg'ónòèa,

²⁶ ne i ko nxāaska qōò a síí 7 tc'èean sèè a hàà cgoa, gaan nqáèase cg'āe e, i hàà tcāà a i a gaa koe x'āè. Si ēem khòèm dis téé-q'oo sa hàà kaisase cg'āè kg'aiaka dis ka,” tam méé.

Tseegu di ts'ee-ts'eeqg'aikua ne

²⁷ Eēm ko Jeso ba ncèeta mééa xg'ara kas ko khòè sa xg'aes q'oo koe guu a q'aua kg'ui a Jeso ba birí a máá: “Ts'ee-ts'eeqg'aièa saa khòès ēe àbà Tsia sa, naka bíian ēe Tsi coma hāa hēéthéé e,” témé.

²⁸ Me Jeso ba xoa si a máá: “Tseegukaga, igaba ēe Nqarim di kg'uian ko kóm a ko ēe i ko méé khama hēé nea kaisase ts'ee-ts'eeqg'aièa ne ne e,” témé.

Cg'āè caus qhàò sa ko x'ái sa qaa

(Mt 12:38-42)

²⁹ Eē zi ko khòè ne di zi xg'ae zi càuse kam ko Jeso ba tshoa-tshoa a máá: “Ncèes qhàò sa cg'āè cau si i, a ko *are-aresas* x'ái sa qaa. Igabas cúús x'áís ga sa x'áíèa hāa tite, Jonam dis x'áís cúús oose.

³⁰ Eēm xg'ao ma Jona ma Ninefe di ne khòè ne koe ma x'ái sa ii, khamagam gha ma khòèm dim Cóa ba ma ncèes qhàòs koe x'ái sa ii khama.

³¹ X'aigas Sheba di sa gha xgàrakuan díim cáin ka ncèes qhàòs di khòèan cgoa tēe a téé, a gha chibi-chibi a xgàra si, nqóóm chōò-q'oo koes kò guu a ko hàà Solomonem di tc'èegan komsana khama. Igaba bóò, Solomonem ka kaia hāa ba ncèeska ncèe koe hàna.

³² Xgàrakuan díim cáin ka xu gha khòè xu Ninefe di xu tēe a téé, a gha ncèes qhàò sa chibi-chibi a xgàra. Jonam di xgaa-xgaan koe xu kò guu a gaxu di chibian koe tcóóse khama. Me ncèeska Jonam ka kaia hāa ba ncèe koe hàna,” tam méé.

Cg'áé-q'oom dis x'áà sa

(Mt 5:15; 6:22-23)

³³ *A ba a máá:* “X'áà-x'aa-kg'ai cgoa dis gúú sa ga dàò a gàbas cgoa xoaba-kg'ai si ba kaà me e, kana gàbas ka nqàaka tòó si ba, igabam gha téé-q'ooa sa koe tòó si, ne gha nxāasega ēe ko nquum q'oo koe tcāà ne x'áàn hòò.

³⁴ Tsarim tcgái ba tsarim tc'áróm dim x'áà me e. Tsarim tcgáim kò qāè e, nem wèém tc'áróm tsari ba x'áàn ka cg'oèa.

³⁵ Gaa domka méé tsi bóò naka i tsáá koe hàna x'áàn táá ntcúú sa ii guu.

³⁶ Khama nxāaska ncèè wèè cg'áé-q'ooa tsi kò x'áàn ka cg'oè cgaea, i cúú xòèa tsi ga ntcúús q'oo koe hāa tama, nem wèém cg'áé-q'oo ba x'áàn úúa, ncèes ko ma x'áà-x'aa-kg'ai cgoa dis gúú sa ma tsáá koe ma kaisase ma x'áà khamaga ma,” tam méé.

Jeso ba ko Farasai xu hēé naka x'áé xgaa-xgaa-kg'ao xu hēéthéé dqàè

(Mt 23:1-36; Mk 12:38-40)

³⁷ Eëm ko Jeso ba kg'ua xg'ara kam ko c'ëem Farasai ba dtcàrà Me, síim gha tc'óó cgoa me ka. Me kò Jeso ba tcàà a síi tafolem koe ntcóó cgoa me, tc'óó cgoa mem gha ka.

³⁸ Igaba ëem ko Farasai ba bóòà q'ãa, Jesom ko xg'aà tshùu tamase tc'óó sa kam kò are.

³⁹ Me X'aigam Jeso ba birí me a máá: "Gaxao Farasai xao ko kubi zi hëé naka gaba zi hëéthëé zi ka qãá zi xg'aà, igabaga xao q'ooa xao koe xhùuku sa hëé naka cg'ãe cauan hëéthëé ka cg'oè cgaeèa.

⁴⁰ Gaxao kàà tc'ëe xaoè, ëe qãá sa kúrúa ba gáé gam q'ooa sa thëé kúrúa hãam tama baà?

⁴¹ Igaba dùús wëés gâbas q'oo koe hàna sa ëe dxàua ne khòè ne máá, naka xaoa gha nxãasega tchàa za hëé naka q'oo za hëéthëé q'ano ii.

⁴² "Haò, cg'ãe i gha ii gaxao Farasai xao ka! Nqari ba xao ko tc'òoan ko xg'ãò-xg'ãò zi gúú zi* koe cúis tshàu-q'ooos dian tcg'òó a máà khama, wëé zi tc'òo-kg'ám zi xhàrà di zi koe hëéthëé e. Igabaga xao ko Gam di qãèse qgóókuan hëé naka ncàmkuuan hëéthëé nxorè. Qaase i ko, ncëe sara gúú sara cgáé sara xao ga kò kúrúa hãa sa, igaba méé xao táá c'ëe zi nxorè guu.

⁴³ "Haò, cg'ãe i gha ii gaxao Farasai xao koe! Còrè-nquuan koe xao kaia zi ntcóó-q'oo zi ncàma hãa, naka x'amágu di zi qgáí zi koe tsgámku sa hëéthëé e.

⁴⁴ "Haò, cg'ãe i gha ii gaxao koe, x'áise tama zi tc'ám zi khama xao ii, ncëe khòèan ko kg'ama tc'amkg'áia zi koe, bóòà q'ãa zi tamase gãá zi," tam méé.

⁴⁵ Me kò x'áe q'ãa-kg'aom c'ëe ba xòa Me a máá: "Xgaa-xgaa-kg'ao Tseè, òeta Tsi kòò méé ne Tsi ko sixae igaba còè xae e thëé," témé.

⁴⁶ Me Jeso ba xòa me a máá: "Gaxao x'áe q'ãa-kg'ao xao igaba: Haò, cg'ãe i gha ii gaxao koe, qómse xao kò khòèan qóm gúúan dcéékagu, igaba xao gaxao cúim tshàum gaxao dim kaga qgóó o tama.

⁴⁷ Haò, cg'ãe i gha ii gatu koe. Porofiti xu di zi tc'ám zi koe tu kò dqòm cgoaè xu gha zi gúú zi tshàua tòó, ncëe gatu ka tsgòose ga xu ka cg'òoèa xu.

⁴⁸ Ncëes gúú sa xao ko nxàea tseegukagu, gaxao ka tsgòose ga xu kúrúa hãa tsééa ne. Porofiti xu xu kò cg'òo khama, xao kò gaxu di tc'áman tshào.

⁴⁹ Ncëes gúús domkam kò Nqari ba Gam di tc'ëegan koe máá: "Porofiti xu hëé naka x'áe úú-kg'ao xu hëéthëér gha gane koe tsééa úú, ne gha c'ëe-kg'áia xu cg'òo, a c'ëea xu xgàra.

⁵⁰ Gaa domkas gha ncëes qhàò sa nqóóm tshoa-tshoasea koe guu a ntcãàguèa c'áòan wëé xu porofiti xu di xòara máá,

⁵¹ Abelem di c'áòan koe guu a síi Sakariam dian koe tcàà. Sakariam ncëe kò altara ba hëé naka còrè-nquu ba hëéthëé xg'aeku koe cg'òoè ba. Eè, birí tu ur ko, qhàòs ncëe sa gha wèéan ncëe ga xòara máá.

⁵² "Haò, cg'ãe i gha ii gaxao x'áe q'ãa-kg'ao xao koe, q'ãan di tc'ëean dim xgobekg'am ba xao sééa máásea. Gaxaoa kò gaxao ka táá tcàà, a xao a kò ëe ko tcàà ne xgáè-kg'am," tam méé.

⁵³ Eëm ko Jeso ba ëem qgám koe tcg'oa a ko qòò ka xu kò x'áe xgaa-xgaa-kg'ao xu hëé naka Farasai xu hëéthëé xu tshoa-tshoa a xgáèa tòó Me, a kái zi tèè-kg'ám zi qaa tcáó Me ko zi tèè Me,

⁵⁴ Nxãasegam gha tshúú gúúan kg'ui xu chibi-chibi Me ka.

12

Jeso ba ko khòè ne q'ãa-q'ãa Farasai xu ka

(Mt 10:26-27)

¹ Gaa koes kò kaias xg'aes tcám-tcáms khòè ne di sa xg'aea hãa, ne kò xáèkua hãa i kòm ga káà a, kam kò Jeso ba Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu cgoa tc'ãa a tshoa-tshoa a máá: "Farasai xu di pére gáè-gàean koe méé xao q'òésea hãa, ncëe qãè khòèan khama ko ma kúrúse igaba cg'ãe cau xu.

² Wëés gúús ëe chómsea hãa sa gha xgòre-kg'aiè, si gha wëés tchòàs ëe chómsea hãa sa q'ãase.

³ Eè xao ko ntcúúan q'oo koe kg'ui sa gha x'áan q'oo koe kómse, si gha gataga ëe xao kòò nquuan q'oo koe c'am sa thëé nquuan tçobe koe nxàese.

Q'ádè gha ba

(Mt 10:28-31)

⁴ "Tí ka c'ëea tuè, birí tu ur ko, a ko máá: Táá khòè ne ëe ko tc'áró ba cg'òo, a ne a gaa koe guus ka kúrú ne gha gúú úú tama ne q'ád guu.

⁵ Igabar gha birí tu u díi ba méé tu q'ád sa: Nqarim ëem kòò cg'òoa xg'ara ne ko chòò tamas c'ees dxãwam dis koe xaoa úú di qarían úúa hãa ba méé tu q'ád. Eè, birí tu ur ko, q'ád Me méé tu!

* 11:42: tc'òoan ko xg'ãò-xg'ãò zi gúú zi - Gerika sa ko cam hii-coa sara ka kg'ui, Naros koe cg'òè úú tama sara.

⁶A 5 tsará zia gáé mari-coa tsara cgoa x'ámaguè tama? Igabas cúis ga sa Nqarim ka c'urùèa hãa tite.

⁷I gataga wèè c'òðan tcúúa tu di ga nxáràèa. Ke táá q'ào guu, kái zi tsará zi ka tu kaisase cgáé tu u ke.

Nxàea tcg'òose sa hêé naka Kreste ba xqase sa hêéthêé e
(Mt 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

⁸“Biri tu ur ko a ko máá: Diím wèém ãe gha khòè ne cookg'ai koe Tíí ka nxàese bam gha Khòèm òm Cóa ba thêé Nqarim di xu moengele xu cookg'ai koe nxàea tcg'òó.

⁹Igaba diím wèém ãe gha khòè ne cookg'ai koe xqase Te ba gha Nqarim di xu moengele xu cookg'ai koe xqaseè.

¹⁰Me gha wèém khòèm ãe ko Khòèm òm Cóm ka cg'ãese kg'ui ba qgòóa mááè, igaba ãe gha Tcom-tcomsam Tc'ëem ka cg'ãè kg'ui'an kg'ui ba cuiskaga qgòóa mááèa hãa tite.

¹¹“Igaba ãe ne kòo còrè-nquu xu koe hêé naka x'áèan di xu kaia xu koe hêé naka tc'ãa-cookg'ai xu koe hêéthêé xqara mááèan ka tcãà tu u, ne méé tu táá káise tc'ëe-tc'ëese guu, dùú sa tu gha nxàe sa, kana nta tu gha ma nxàe e sa, ncëem x'aèm kòo hàà ne tu gha nxàe tu gha sa máàè ke,

¹²Tcom-tcomsam Tc'ëe ba gha ãem x'aèm ka xgaa-xgaa tu u, dùú sa méé tu nxàe sa ke,” tam méé.

Qguàm khòèm kàà tc'ëem dis sere-sere sa

¹³C'ëem khòè ba kò èes xg'aes q'oo koe guu a Jeso ba biri a máá: “Xgaa-xgaa-kg'ao Tseè, tíí kúim cgoa kg'ui nakam sitsam ka xòòm x'óóa guua zi gúú zi tíí cgoa q'aa-q'aaku,” témé.

¹⁴Igagam kò Jeso ba xqà me a máá: “Khòè tseè, dii na qarian máá Tea, gúúa ner gha q'aa-q'aa tsao o di i?” témé.

¹⁵Me Jeso ba biri ne a máá: “Bòò naka tua chiiquan koe q'òése, khòèm dis kg'òè sa gúú zi kái zi ãem kàoa hãa zi koe hãa tama ke,” témé.

¹⁶A ba a ncëes sere-sere sa biri ne a máá: “C'ëem khòèm qguúa kò hãa ba xg'ao hàna, gam òm xhàràòm kòo kái tc'òoan kúru ba.

¹⁷Me tcáoá ba koe tãese a máá: “Dùú ra gha kúru? C'ëe qgái gar úú tama ka, tiri tc'òoa ner gha tòóa mááèe e,” témé.

¹⁸Kam ko máá: “Ncëea ra gha hêé ga a: Tòóa mááèan di xu nquu xu tiri xur gha kòbe a ra a kaia xu tshào, a tiri mabere cãan hêé naka tiri zi gúú zi c'ëe zi hêéthêé gaa koe tòó.

¹⁹Ra gha nxàaska birise a máá: “Q'ài zi gúú zi wèé zi ãer ko qaa zir úúa hãa, kái kurian gha kg'òèkagu te zi. A ra a gha kg'òè sa thamkase sèè, a gha tc'òó a kg'áà, a ra a qãè-tcaoa mááèe,” témé.

²⁰Igabagam ko Nqari ba biri me a máá: “Tsáá khòè tsi káà tc'ëe tseè, ncëem ntcúúm ka tsi gha kg'òèa tsi sèè cgaeè, ka zia gha nxàaska ãe tsi kúrua mááèa hãa zi gúú zi diin di ii?” témé.

²¹Ncëea i gha ii ga a, diím wèém ãe ko x'aia ba tòóa mááèe ba Nqarim cookg'ai koe qguú tama,” tam Jeso ba méé.

Káise tc'ëe-tc'ëese sa
(Mt 6:25-34)

²²Me Jeso ba Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu biri a máá: “Gaa domkar ko biri xao o, a ko máá: Táá gaxao di kg'òèan ka káise tc'ëe-tc'ëese guu, dùú xao gha tc'òó kana dùú xao gha cgáé-q'ooa xao koe hãa sa. Kg'òè sa tc'òoan ka cgáé si i, me tc'áró ba qgáian ka cgáé me e ke.

²³Kg'òè sa tc'òoan ka kaisase cgáé si i, me cgáé-q'oo ba qgáian ka kaisase cgáé me e.

²⁴Hqaran bóò, xhàrà tama i hãa, a tcuú tama, a tc'òoan i gha tòóa mááèe nquuan úú tama, gabàm ko Nqari ba xárò o. Tu gatu tsarán ka kaisase cgáé tu u.

²⁵A gatu ka c'ëem dii ba gha kg'òèa ba di cãmán koe káise tc'ëe-tc'ëesean ka cãm ba càù?

²⁶Ncëes gúús cg'árés kúru kaga tu ko tààè, ka tu koáé nxàaska dùúska c'ëe zi ka káise tc'ëe-tc'ëesea máá?

²⁷Bòò, nta zi qááka di zi x'aa zi ii sa, zi ko ma tsòm sa; tséé tama zi hãa, a zi a gataga qgáian qgáèa mááèe tama. Igabar ko biri tu u, x'aigam Solomonem ga ba kò gam di x'aian wèè koe ga ncëe zi x'aa zi ka c'ëea zi khama ma hãa tama.

²⁸A ncëè Nqarim kòo qááka di dcãan ncëe ko ncëe cãm ka hãa, a q'uu ka c'ëean q'oo koe xaoa tcãàè, nxàan ncëeta ma hãakagu, nem gha tseegukaga cgáése gatua hãakagu tu u, oo, gatu ncëe cg'áré dtcòmán úúa tuè?

²⁹“Ke tu táá dùú sa tu gha tc'òó kana kg'áà sa qaa guu, naka káise tc'ëe-tc'ëese guu.

³⁰Táá zi zhàò zi di nea ko wèè gúúan ncëe ga qaa, Me gatu ka Xòòm ga ba ncëe gúúan tu ko qaa sa q'ana hãa.

³¹Igabaga méé tu kg'aika X'aigam Nqarim di x'aian qaa, naka tua gha ncëe zi gúú zi wèè zi thêé máàè.

*Nqarikg'ai di qguàa ne**(Mt 6:19-21)*

³² “Ghùu-coa tuè, táá tu q'òo guu, qãè-tcaokagu i ko gatu ka Xòò ba, Me gha ntcòò-q'ooan màá tu u ke.

³³ Eè tu úúa hãa zi tu x'ámágu, naka tua gazi di marian dxàua ne khòè ne màá. Cg'ãa-cg'anase tama ggoán tu kúrúa mááse, *naka* nqarikg'ai di qguàan ncèe kaà tite *cgoa*, cúí ts'ãà-k'g'ao kaga cúù-cuuse cgaèè tite e kana tcg'ãàn kaga tc'òòè tite e.

³⁴ Eè tsari qguàan hãa koe i gha gataga thèé tsari tcáóan hãa khama.

Kókòà hãa xu qãà xu

³⁵ “Tséé sa méé tu kg'ónòsea máána hãa, naka i gatu di x'áà-x'aa-k'g'ai cgoa di gúúan ko karu.

³⁶ Gane ka q'òòse ba qãà hãa ne tséé-k'g'ao ne khama ma, seèkuan dis kòès koe kò qòòà hãa ba. Eëm ko hàà a ko nquu-k'g'ám ba xg'ám-xg'am, ne gha kúúga xgobekg'ama máá me ne.

³⁷ Eè xu qãà xu, ncèe gaxu ka q'òòsem ko hàà a hàà sao-xg'ae xu kókòà hãa xu ka i gha kaisase cgáé ii. Tseegukar ko birí tu u: Tsééam gha máá xu sam kg'ónòsea máána hãa, a gha tafolem koe ntcòò xu, a tsééa máá xu.

³⁸ Eè gaxu ka q'òòsem kòo ntcúú ka hàà kana ntcúú nqáé ka igaba gha kókòà hãa xu qãà xua ts'ee-ts'eekg'aièa.

³⁹ Igaba méé xao ncèe sa q'ana hãa: Ncèè nquu ba kàòà hãam khòèm kò q'ana hãa ts'ãà-k'g'aom ko dùútsa x'áè ka tcãà sa, nem ga kò táá gam òò nquu ba guu me khòàèa hãa.

⁴⁰ Ke méé tu gatu igaba kg'ónòsea hãa, Khòèm òò Cóa ba gha tcom tama tu hãam cáim ka hàà cgaè tu u ke,” tam méé.

*Tcom-tcomsa kana tcom-tcomsa tamam qãà ba**(Mt 24:45-51)*

⁴¹ Petere ba kò máá: “X'aigaè, ncèes sere-seres ncèe Tsi ko nxàe sa koáé sixae cgoa kg'ui, kana saa ko wèém khòèm cgoa kg'ui?” témé.

⁴² Me X'aigam *Jeso* ba xòà me a máá: “Kháé díi ba nxãaska tcom-tcomsa a tc'èegam qãà baa? Ncèe gam ka q'òòsem gha nquua ba di qarian máá ba, me qãè x'áè ka gaxu di tc'òòan máá xu ba.

⁴³ Ts'ee-ts'eekg'aièa baa èem qãà ba, ncèe gam ka q'òòsem ko hàà nem ko hàà sao-xg'ae me ko gatà hèé ba.

⁴⁴ Tseegukar ko birí tu u a ko máá: wèé zi gúù zi èem úúa hãa zi di qaria nem gha gam koe tòò.

⁴⁵ Igabaga ncèè èem qãàm ko tcáóà ba q'oo koe biríse a máá: “Tíí q'òò ba ãòà hãa a qháése hàà tite,” témé, a ba a tshoa-tshoa a c'èe ne qãà ne xg'ámku cgoa, a tc'òò a kg'áà a tshoa-tshoa a nqãre,

⁴⁶ nem gha èem qãàm ka q'òòse ba tcom tamam hãam cáim ka hàà, c'úúam hãa x'áè ka, a ba a gha hàà xgàra me, a èe tcom-tcomsa tama ne cgoa xg'ae-xg'ae me.

⁴⁷ “Qãàm èe gam ka q'òòsem ko qaa sa q'ana hãa, igaba kg'ónòse naka kúrú si tama ba gha kái *tsaman* xg'ámme.

⁴⁸ Igaba èem kúrú hãas domkam ko xgàraè sa c'úúà hãam qãà ba gha cg'orò *tsaman* xg'ámme. Wèém èe káían máàèam koe i gha káían qaaè, èe kaisase káían máàèam koe i gha gataga kaisase káían qaaè.

*Jeso ba ko q'aa-q'aase sa óá**(Mt 10:34-36)*

⁴⁹ “Nqòómkg'ai koer gha hàà c'eean óá kar hààra, a kò gataga káise ncàmaa, nxãakamaga i ga kò karukaguèa sa!

⁵⁰ Tcguù-tcguuuku sa hàna tcguù-tcguuèr gha ko sa, gaas kar qgòóèa si gha nxãakg'aiga síí xg'ara.

⁵¹ Nqòómkg'ai koer ko hàà tòókuan óá, ta tu gáé tc'èea? Birí tu u ko: nxãas tama si i, igabar ko q'aa-q'aase sa óága.

⁵² Ncèe koe guus ka ne gha 5 ne khòè ne cúúm x'áém di ne q'aa-q'aaè, ne gha nqoana ne càmán cgoa táá kómku, i càmán táá nqoanan cgoa kómku.

⁵³ Q'aa-q'aaè ne gha, me xòò ba cóám cgoa táá kómku, me cóá ba xòòm cgoa táá kómku, si xòò sa cóás cgoa táá kómku, si cóá sa gaas ka xòòs cgoa táá kómku, si c'ui sa c'uise-coas cgoa táá kómku, si c'uise-coa sa c'uises cgoa táá kómku,” tam méé.

*X'aèm di zi x'ái zi**(Mt 16:2-3)*

⁵⁴ A ba a xg'ae zi birí a máá: “Túú-c'òò sa tu kò bóò si ko cáms ko tcãà xòè za guu a ko qàò ne tu ko kúúga máá: ‘Tuu i ko sene,’ témé, i gataga ii.

⁵⁵ Dtcêê xòè za guuam tc'áá ba tu kòò bóò ne, tu ko máá: 'Sene i gha kaisase kùrusa a,' témé, i gataga ii.

⁵⁶ Gatu khòè tu qãè khòèan khama ko ma kùrúse tuè! Nqòómkg'ai hêé naka nqarikg'ai hêéthêé koe gha kùrúse zi gúú zi nxàe tu q'ana hãa, igaba tu dùús domka x'aèan di zi x'ái zi nxàean c'úú hãa?

Tsarim chibi-chibi-kg'aom cgoa qhàis koe dtcòmkuane
(Mt 5:25-26)

⁵⁷ "Dùús domka tu cúíaga bóòa tcg'òòá mááse tama qãè gúúan kùrúè gha a?

⁵⁸ Eè ko chibi-chibi tsim cgoa, méé tsi wèè qaria tsi kùrú naka tsao xg'aen ntcòò naka èes chibi sa nxàe nakas qanega tsao dàòm q'oo koe hãa a xgàrakuan dis qhàis koe síí ta ga hãase chòò. Nxãa tama kò ii nem gha xgàra-kg'aom tshàu q'oo koe tcãá tsi, me gha xgàra-kg'ao ba qáé-kg'aom tshàu q'oo koe tcãá tsi, tsi gha qáé-nquus koe tcãàè.

⁵⁹ Bírí tsir ko a ko máá: Cuiskaga tsi gaa koe tcg'oara hãa tite, a gha nxãakg'aiga síí èe qaùu hãam mari-coa ba suruta," tam méé.

13

Chìbian koe tcóósea ne

¹ Gaa x'aè ka ne kò c'èe ne khòè ne gaa koe hàna, ncèe kò Jeso ba Galilea di ne khòè ne ka bírí ne, ncèem kò Pilato cg'òoa hãa ne, èe ne kò ko dàò-a-mááku zi kùrú x'aè ka.

² Me Jeso ba xòe ne a máá: "Gatu ko bóò ka nea kò ncèe ne Galilea ne, wèè ne Galilea ne c'èe ne ka tshúú ne chibi-kg'ao nea, ncèeta ne kò ma xgàrase ka?

³ Bírí tu ur ko, gatà i ii tama, igaba tu kò gatu di chìbian koe tcóóse tama ne tu gha wèèa tu ga gataga ma kaàkaguè.

⁴ Kana tua ko ntama ma tc'èe 18 ne khòè ne ncèe kò Siloame koe qáòm nxóá nquum ka cg'áé cgaèè ne ka, a cg'òòè ne, gatu ko bóò ka nea kò wèè khòèan èe Jerusalema koe x'èèa hãa ka chìbiga nea?

⁵ Bírí tu ur ko, gatà i ii tama, igaba tu kò gatu di chìbian koe tcóóse tama ne tu gha wèèa tu ga gataga ma kaàkaguè," tam méé.

Hìis tc'ároan kùrú tama sa

⁶ Jeso ba kò nxãaska ncèes sere-seres ka bírí ne a máá: "Khòè ba kò hàna a ba a faia dis hìi sa úúu, gam òòm kg'om xhàràam q'oo koe kò xhàràèa sa. Gaa koem kò síí ko tc'ároa sa qaa, igabam ko táá cúían ga hòò.

⁷ Me nxãaska khòèem gam òòm xhàrà ba ko kòre ba bírí a máá: 'Bóò, nqoana xu kuri xu ra úúu a ko ncèe koe hàna a ko hàna ncèes hìis faia dis di tc'ároan qaa, igabagar cúían ga hòò tama. Ke xg'aoa tcg'òò si! Kg'amagas téé a ko gómán tséékagu ke!' témé.

⁸ Igabam kò khòè ba xòe a máá: 'Tíí q'òòè, guu si gaicara cúúm kuri ba nakar tshào qàò si naka c'aruan máa si.

⁹ Ncèeko hàam kurim kas kò tc'áro kùrú ne i gha qãè e, igabagas kò kùrú u tama ne tsi gha nxãaska xg'aoa tcg'òò si,' témé."

Jeso ba ko Sabata òòm cam ka khòè sa qãèkagu

¹⁰ Sabata òòm cam kam kò Jeso ba hãa a ko c'èem corè-nquum koe xgaa-xgaa.

¹¹ Igabagas ko gaa koe khòè sa hàna, 18 kurian ko dxàwa tc'èean ka nqararakaguèa hãa sa, a sa a kò qhúúusea, a cg'áres kaga tchoanàse tama.

¹² Eèem ko Jeso ba bóò si kam kò Gam koe tciia óá si a máá: "Khòè seè, tciia si koe si kgoaraèa," témé.

¹³ A ba tshàua ba tòò cgae si, si gaa x'aè kaga tchoanàse a sa a Nqari ba dqòm.

¹⁴ Jesom ko Sabata òòm cam ka kg'òèkagus gúús domkam kò corè-nquum òòm tc'áà-cookg'ai ba xgòà, a ba a khòè ne bírí a máá: "6 camà ne hàna khòèan ga tséé e, ke méé ne gaa camán ka hàna naka nea hàna kg'òèkaguse, Sabata òòm cam ka tamase," témé.

¹⁵ Me kò X'aigam Jeso ba xòe me a máá: "Gatu qãè khòèan khama ko ma kùrúse tuè, a gatu ka c'èem ga ba gáé cuiskaga Sabata òòm cam ka gam dis qhòè sa kana donghim igabaga xgàris koe kgoara hãa naka chùia úú me naka síí kg'áakagu mea hãa tite?

¹⁶ Ka sa gáé ga ncèes khòèes Abrahamam ka cóáses, ncèe kò ncèeta noo kurian 18 seè a satanam ka qáèèa hãa sa, Sabata òòm cam ka táá kgoaraè èe kò qáé sia hãas gúús koe?" tam méé.

¹⁷ Eèem ko ncèes gúú sa nxàe ka i kò Gam di ntcòe-kg'aon saucgae, igabas kò wèes xg'aes èe sa wèè zi gúú zi cgáé zi èem kùrúu hãa zi qãè-tcao máá.

Mosetara dis hìis di cgùrian dis sere-sere sa
(Mt 13:31-32; Mk 4:30-32)

¹⁸ Me Jeso ba tèè ne a máá: "Nqarim di x'aia nea nta ii? Dùús cgoa Ra gha nxàrá xg'ae e?

¹⁹ Mosetara *dis hùis* dim cùrim khama i ii, ncēm kò khòè ba sèé a gam dim xhàram koe xhàrà ba. Me tsoṃ a ba a hii sa kùrú, i kò nqarikg'ai di tsaràn hàà gaas *hùis* di nxān koe nquuan kùrú," témé.

Péré gāé-gāean dis sere-sere sa
(Mt 13:33)

²⁰ Me gaicara tèè a máá: "Dùus cgoa Ra gha Nqarim di x'aian nxará xg'ae?"

²¹ Péré gāé-gāean khama i ii, ncēes ko dxàes khòè sa sèé a kái péréan cgoa xg'ae-xg'ae e, i wèès pérés koe tséé, si gāe e," tam méé.

Cg'árem nquu-kg'ám ba
(Mt 7:13-14, 21-23)

²² Eēm kò Jeso ba Jerusalema koe qōò kam kò x'áé-dxoo xu hēé naka x'áé-coa xu koe hēéthéè tcāà, a ba a ēem ko ma qōò khama ma xгаа-xгаа.

²³ C'ēm khòè ba kò tèè Me a máá: "X'aigaè, a cg'orò ne khòè ne cúí ne ko hàà kgoaraè?" témé.

Me birí ne a máá:

²⁴ "Wèè qaria tsi ga tséékagu naka tsia xgam-xgam nquu-kg'ám koe tcāà. Birí tu ur ko a ko máá: kái nea gha tcāà ne gha sa tc'ēe igaba ne gha tààè.

²⁵ Eēm ko nquu-kg'ao ba tèe a ko nquu-kg'ám ba tcēekg'am x'aè ka tu gha tchàa za hāa, a tu a gha tshoa-tshoa a nquu-kg'ám ba xg'ám-xg'am, a kg'aea mááse a máá: 'X'aigaè, nquu-kg'ám ba xgobekg'ama máá ta a,' témé, igabam gha xoa tu u a máá: 'C'ùu tua raa ke tu tí koe tcg'oa, gatu cg'āè kùrú-kg'ao tuè!' témé.

²⁶ Tu gha tshoa-tshoa a máá: 'Tsáá cgoa ta kò ko tc'óo a ko kg'áà, tsi kò ko gatá di x'áean koe ga thēé xгаа-xгаа,' témé.

²⁷ Igabagam gha xoa a máá: 'C'ùu tua ra hāa, a guua tu hāa qgái ga c'úua, ke tu tí koe tcg'oa, gatu wèè tu cg'āè kùrú-kg'ao tuè,' témé.

²⁸ Abraham a ba hēé, Isaka ba hēé, naka Jakobe ba hēé, naka wèè porofitian Nqarim di x'aian koe hàna hēéthéè tu kò ko bóò nes gha kg'ae sa hēé nakas gāò xōò sa hēéthéè hāa, igabaga tu gha gatu tchàa za xaoo tcg'òòèa hāa.

²⁹ Igaba ne gha khòè ne cáms ko tcg'oa xòè koe guu, ne c'ēe ne cáms ko tcheè xòè koe guu, ne c'ēe ne c'ēe xòèan nqōóm di koe guu, a hàà x'aian Nqarim di koe ntcóo.

³⁰ Igabaga méé tu q'āa, c'ēe ne ēe kháóka kò hàa nea gha tc'āà di ne ii, ne gha c'ēe ne ēe tc'āà di kò ii ne kháóka di ne ii," tam méé.

Jeso ba ko Jerusalema ba thōò-xama máá
(Mt 23:37-39)

³¹ Eēm x'aem ka xu kò c'ēe xu Farasai xu Jeso ba hàà cgae, a birí Me a máá: "Ncēm qgái ba tcg'oara guu naka Tsia c'ēe za qōò, Herote ba cg'ōo Tsi kg'oana ke," témé.

³² Me Jeso ba xoa xu a máá: "Qōò naka síí ēem cirí ba birí naka máá: 'Dxāwa tc'ēea ner ko xhàiaigu, a Ra a ko khòè ne ncēm cáms ka hēé naka q'uu dim cáms ka hēéthéè qāèkagu, a Ra a gha Tiri tséean nqoana dim cáms ka xg'ara-xg'ara,' témé.

³³ Gatá i ii igaba méér dàòà te koe hāa ncēm cáms ka hēé, q'uu dim cáms ka hēé, naka q'uu dim cáms qāà q'oo dim cáms ka hēéthéè e. Porofitim ga Jerusalema ka tchàa za cg'òèe sa qāè tama khama.

³⁴ "Oo! Jerusalemaè, Jerusalemaè. Tsáá porofitian ko cg'ōo tsi, a ēe tsáá koe i kò tsééa óáèa hāa ne ko nxōán cgoa xao o tsi. Nta noose ra kò tc'ēea hāa, tsari cóá ner ga cúí koe xg'ae-xg'aea hāa sa, ēes ko ma ghòrò sa tcg'amà sa dòm q'oo koe ma gas di ghòrò-coan ma xg'ae-xg'ae khama. Igabaga tu ko tc'ēe a tama.

³⁵ Q'āa méé tu, Nqari ba gha Gam dim nquu ba guua máá tu u sa. Birí tu ur ko, gaicara tu bóò Tea hāa tite a tu a gha nxāakg'aiga máá: 'Eè ko X'aigam dim cg'òèm cgoa hàà ba ts'eets'ekg'aièa hāa,' témé," tam méé.

14

Jeso ba Farasaim x'áé koe

¹ C'ēm cáms Sabata dim kam kò Jeso ba Farasai xu dim tc'āà-cookg'aim x'áé koe hàna, a ko tc'óo, ka ne kò khòè ne qāèse bóò Me.

² Me kò kúuga x'òàa ba hēé naka c'óáa ba hēéthéè kò gāèa hāam khòè ba Jesom koe hàà.

³ Me kò Jeso ba x'áè q'āa-kg'ao xu hēé naka Farasai xu hēéthéè tèè a máá: "Sabata dim cáms ka khòèan qāèkagua nea x'áèan ka kgoaraèa kana ia kgoaraè tama?" témé.

⁴ Igaba xu kò táá cúí guú ga nxàe. Me kò Jeso ba khòè ba sèé, a qāèkagu, a guu mem qōò.

⁵ Kam ko birí xu a máá: "Ncēè gaxao ka c'ēm kò cóá ba úua kana ghòè ba, me Sabata dim cáms ka tsàum q'oo koe cg'áèa tcāà, ne ba síí tcg'óo mea hāa tite?" témé.

⁶ Igaba xu kò ncêes gúús ka táá kgoana a xɔa Me.

⁷ Eēm ko Jeso ba bóða q'áa, cg'áè-kg'ao ne ko ma kaia zi ntcōó-q'oo zi koe ma ntcōó sa, kam kò ncêes sere-sere sa birí ne a máá:

⁸ “Eē tsi kò c'ēm khòèm ka sèékuan dis kòès koe tciìèa hãa ne táá kaia zi ntcōó-q'oo zi koe ntcōó guu, c'ēedaokam gha c'ēm khòèm tsáá ka kaisase tcom-tcomsa ba thèé tciìèa hãa ke.

⁹ Gatà i kò ìi nem gha èe tcii tsaoa hãa ba hàà, a birí tsi a máá: ‘Ncēm khòè ba tsaris ntcōó-q'oo sa máá,’ témé, tsi gha saucgae, a gha nxãaska tshoa-tshoa a cg'árés ntcōó-q'oo koe síí ntcōó.

¹⁰ Igaba èe tsi kò tciìèa hãa ne, cg'árés ntcōó-q'oo koe ntcōó, nakam gha nxãasega èe tcii tsia hãam kò ko hàà ne birí tsi naka máá: ‘Tíí tcáràè, còoka hãnas ntcōó-q'oo koe ntcōó,’ témé, naka tsi gha nxãasega cg'áè-kg'ao ne tsáá ka c'èe ne cookg'ai koe tcom-tcomsakaguè.

¹¹ Wèèm èe ko kaikaguse ba gha cg'áré-cg'areè, me gha èe ko cg'áré-cg'arese ba kaikaguè khama,” tam méé.

¹² Me Jeso ba nxãaska èe kò tcii mea hãam khòè ba birí a máá: “Eē tsi kò dòàs koaba, kana dqòà di tc'òoan di sa ko kúrú, ne méé tsi táá tsáá tcáràè ne, kana tsáá qòe ga ne, kana tsari ne qhàò ne, kana tsáá ka c'èe ne èe gguua ne igaba tcii guu. Gatà tsi kò ko hée ne, ne gha gane igaba thèé dòàn kúrú a gha tciia úú tsi, a síí èe tsi kúrú máá nea hãa sa suruta kabí tsi ke.

¹³ Igaba ncèè dòà sa tsi kò kúrú hãa ne méé tsi dxàua ne khòè ne hée, nqoara ne hée, ts'íiko ne hée naka káà tcgái ne hèéthéè tciia óá,

¹⁴ naka tsia gha nxãasega ts'eekg'ai ii, c'èe gúú gaan cgoa ne gha suruta kabí tsi ne úú tama khama, a tsi a gha tchàno ne khòè ne ko x'ooan koe ghuìè x'áè ka suruta kabìè,” tam méé.

Dòàs dis sere-sere sa

(Mt 22:1-10)

¹⁵ Eē kò Gam cgoa ntcōe xu ka c'ēm ko ncêes gúú sa kóm kam kò Jeso ba birí a máá: “Ts'eekg'ai me e gha ii, èe gha ko dòàs Nqarim di x'aian dis koe tc'òó ba!” témé.

¹⁶ Me Jeso ba xɔa me a máá: “C'ēm khòè ba kò hãa, kaia sa kò kúrú, a kái ne khòè ne tcii óá ba.

¹⁷ “Eēs dòàs di x'áè kam ko gam dim qàà ba tséèa úú, síim gha èe kò tciìèa hãa ne birí a máá: ‘Wèé zi gúú zia kg'ónòèa hãa ke tu hàà,’ témé ka.

¹⁸ Igabaga ne ko wèèa ne ga cúíta méé a tshoa-tshoa a c'èe zi tséé zi ka ne ma qgòóà tòóèa sa nxàè. Tc'áà di ba kò máá: ‘Ncàar xhàrà ba x'ámá, qòò méér naka síí bóò mes gúú si i, ke cgómna kg'aika qàà te,’ témé.

¹⁹ Me c'èe ba máá: ‘Ncàar 5 xu ghòè xu jokoan di xu x'ámá, a ncèer ii ka ko síí kúrú bóò xu, ke cgómna kg'aika qàà te,’ témé.

²⁰ C'ēm igabam kò máá: ‘Khòè sar kabasega sèèa hãa, khamar síí tite,’ témé.

²¹ “Me qàà ba kabise a hàà ncèe zi gúú zi gam ka q'òòsem koe xàà. Me kò x'áè-kg'ao ba xgòá, a gam dim qàà ba birí a máá: ‘Qhàé naka tsia x'áé xu koe hée, naka x'áé tcúú xu koe hèéthéè síí, naka tsia síí èe dxàua ne hée, èe nqoara ne hée, èe káà tcgái ne hée, naka ts'íiko ne hèéthéè, sèè naka ncèe koe óá,’ témé.

²² Me gaa koe guus ka qàà ba máá: ‘Tíí q'òòè, èe tsi nxàea hãa sa kúrúsea, igabaga i qanega ntcōó-q'ooan hàna,’ témé.

²³ “Me nxãaska qààm ka q'òòse ba birí me a máá: ‘Dào xu koe hée naka x'áéan xg'aeku di xu dào-coa xu koe hèéthéè qòò naka tsia kúrú ne naka ne hàà, nakam gha nxãasega tirim nquu ba cg'oè.

²⁴ Birí tu ur ko, èe kò tciìèa hãa xu khòè xu ka cúim ga ba tiris dòàs di tc'òoan xáma hãa tite!’ témé,” tam Jeso ba méé.

Xgaa-xgaase-kg'ao ba kúrú ne

(Mt 10:37-38)

²⁵ Zi kò kaia zi xg'ae zi Jesom cgoa qòò. Me kabise a birí ne a máá:

²⁶ “Ncèè c'ēm khòèm kò Tíí koe hàà kg'oana, igabam kò xòò ba, kana xòò sa, kana gam dis khòè sa, kana gam di cóa ne, kana káikhoèa ba, kana qòea ba ga igaba hòre tama, kana gam di kg'òèan igaba hòre tama nem cuiskaga Tirim xgaa-xgaase-kg'ao ba ii tite.

²⁷ Díim wèèm èe gam dim xgàu hii ba dcèé naka xùri Te tama ba Tirim xgaa-xgaase-kg'ao ba ii tite.

²⁸ “C'ēedaokam gaxao ka c'èe ba qámò nquu ba tshàò kg'oana, ka ba gáé kg'aika ntcōó naka tc'èe-tc'èesea hãa tite, nta noo marian ko qaase sa, gaas tséé sam ga xg'ara-xg'ara cgoa a?

²⁹ Eēm ko tshoa-tshoa sa kúrú, a kò xg'ara-xg'ara sa ka tààè, nem gha wèèm khòèm èe ko bóò me ba kg'áè me khama,

³⁰ a kg'ui a máá: ‘Ncēm khòè ba tshoa-tshoa a ko tshàò, igabam xg'ara-xg'aran ka tààèa hãa,’ témé.

³¹ “A ncêe c’ëem x’aigam kò 10,000 xu ncôo-kg’ao xu úúa hãa, a ko síi c’ëem x’aigam 20,000 xu ncôo-kg’ao xu úúa hãam cgoa x’ãaku, ne ba gáé kg’aika ntcôo naka tc’ëe naka bóò tama, tc’ãò hãa qaria nem úúa hãa sa, síim ga c’ëem x’aiga ba x’ãa cgoa a?”

³² A ncêe gatàm kò hêé tama, nem gha tchôà xàà-kg’ao xu tsééa úú, c’ëem qanega nquúu ii koe, xu síi tóókuan dtcàrà.

³³ Gatà iim dàòm kam, díim wèem ìe gatu xg’aeku koe hãa ba, a gam di zi gúú zi wèé zi ìem úúa hãa zi aagu tama ba Tirim xgaa-xgaase-kg’ao ba ii tite.

Tabean hêé naka x’áa ba hêéthêé e
(Mt 5:13; Mk 9:50)

³⁴ “Tabea ne qâe e, igaba i kò tabean gaan di tsau-q’oan ka kaà cgaèè, ne i gha gaicara ntama ma kúrúè a tsau?”

³⁵ Gómán koe ga hêé naka cg’urian ìe tcheèguèa koe ga hêéthêé i kaà tséé e, a ko khòèan ka tchàa za aaguè. Eè tceean úúa hãa ba méém kóm,” tam méé.

15

Hòàra ko hãas ghùu sa
(Mt 18:12-14)

¹ C’ëem cãm ka i kò wèé mari xg’ae-xg’ae-kg’aoan hêé naka chibi-kg’aoan hêéthêé Jesom koe cúú-cuuse, hàà ne gha komsana Me ka.

² Xu Farasai xu hêé naka x’áè xgaa-xgaa-kg’ao xu hêéthêé tshoa-tshoa a kg’uia mááse a máá: “Ncêem khòè ba ko chibi-kg’ao ne qâèse hàakagu, a ko gane cgoa tc’òó,” témé.

³ Me nxãaska Jeso ba ncêes sere-sere sa bíri xu a máá:

⁴ “C’ëem-kg’ám kam gatu ka c’èe ba 100 zi ghùu zi úúa, si gazi xg’aeku koe cúi sa hòà, ne ba cuiskaga ìe zi 99 zi qãàka guu, naka ìe hòàra hãa sa síi qaa, naka ba nxãakg’aiga síi hòò si tite?”

⁵ A ìem kòò hòò si, nem gha kaisase qâè-tcao a ba a gha nxàra ba koe dcéé si.

⁶ Eèem ko x’áé koe hàà nem gha gam ka tcaràse ga xu xg’ae-xg’ae gam di qhàòan cgoa, a bíri ne a máá: ‘Tiris ghùus ncêe ko hòàra hãa sar hòòà ke tu tíi cgoa qâè-tcao,’ témé.

⁷ Bíri tu ur ko a ko máá: gatà iim dàòm cúim ka i gha nqarikg’ai koe qâè-tcaoan hãa, cúim chibi-kg’aom ìe ko chibian koe tcóósem domka, 99 ne khòè ne ìe tchàno ne e ta ko mééé ne ka, ncêe chibian koe tcóóse qaa tama ne.

Aagusea ko hãam qano mari ba

⁸ “Kanas kò c’ëem-kg’ám ka khòès 10 qano mari xu úúa hãa sa, c’ëem ka aaguse cgaèè, ne sa gáé ga táá x’áà-x’aa-kg’ai cgoa dis gúú sa dàò, naka nquu ba xgài q’oo, naka qâèse ìem mari ba qaa, naka nxãakg’aiga síi hòò me tite?”

⁹ Eès kò hòò me nes gha gas di tcaràn hêé naka gas di qhàòan hêéthêé tciia xg’ae, a máá: ‘Marim ìe kò aagusea hãa bar hòòà hãa ke tu tíi cgoa qâè-tcao,’ témé.

¹⁰ Bíri tu ur ko a ko máá: gatà iim dàòm cúim ka i gha Nqarim di xu moengele xu cookg’ai koe qâè-tcaoan hãa, cúim chibi-kg’aom ìe gha gam di chibian koe tcóósem domka,” tam méé.

Hòàra ko hãam cóa ba

¹¹ Me Jeso ba nxãaska máá: “Khòèm cãm cóa tsara kò úúa hãa ba kò hãa.

¹² Me cg’aré ba xòò ba bíri a máá: ‘Aboè, tsari zi gúú zi q’aa-q’aa máá tsam m, naka tiri gha ii zi máá te,’ témé. Me kò gam di gúuan gam di tsara cóa tsara q’aa-q’aa máá.

¹³ “Me cg’aré ba cg’orò xu cãm xu qãá q’oo koe gam di zi gúú zi wèé zi x’ámágu, a ba a marian sèé, a x’áéa ba guu, a nquúm nqóóm koe qòò, a síi gaa koe gam di marian x’áé a cg’áè zi gúú zi koe xgãá.

¹⁴ Eèem ko gam di zi gúú zi wèé zi tséékagua xg’ara kas kò gaam nqóóm koe qhóò sa tcàa, me tshoa-tshoa a ìem cóa ba qóm cgoa qgóóku.

¹⁵ Kam ko c’ëem khòèm gaam nqóóm òim koe síi a síi tsééan dtcàrà, me nxãa ba gam dim xhàràam koe tsééa úú me, síim gha xgùuan kòre ka.

¹⁶ Me kò káise tc’èea hãa, xgùuan di tc’òoan cgoam ga kg’òèkaguse sa, i kò táá cúi khòè ga c’èe gúú tc’òó di ga máá me.

¹⁷ “Me ìem ko ìe sa bóòà q’ãa ka bírise a máá: ‘Nta noo tséé-kg’aoan àbom dia kái tc’òoan úúa, ra ko tíi ncêe koe xàbàn ka cg’òòè.

¹⁸ Xgoabar gha a àbom koe síi, a ra a gha síi bíri me a máá: ‘Aboè, nqarikg’aian hêé naka tsáá cookg’ai koe hêéthêé ra chibian kúrúà hãa.

¹⁹ Tsarir cóa ra a tar ga ma tciie sar kg’ano tama; ke tsari xu tséé-kg’ao xu khama ma qgóó te,’ tam méé.

²⁰ A ba a xgoaba, a xòòm koe qòò.

“Èem qanega nquù ii kam kò xòò ba bóò me, a thòò-xama máá me, a qàròà síí cgae me, a síí xgábé me, a x’òbè me.

²¹ Me cóáse ba bìrí me a máá: ‘Aboè, nqarikg’aian hěé naka tsáá cookg’ai koe hěéthěé ra chìbian kúrúà hãa. Tsarim cóá ba tar gha ma tciiè sar kg’ano tama,’ témé.

²² Me xòò ba gam di xu qãà xu bìrí a máá: ‘Qhãése xao t’òèm qgáí ba óá, na hàà hãakagu me, naka xaoa tcãà tshàu sa tcãà tshàu me, naka xaoa nxàbokagu me.

²³ Naka xaoa síí tsuam ghòè-coa ba sèè na cg’òo, naka ta kg’oo na dòà sa kúrú.

²⁴ Ncèem cóám tiri ba kò x’óóa hãa, igabam ncèeska kg’òèa hãa; hòaram kò hãa igabam hòosea hãa ke,’ tam méé. Ne tshoa-tshoa a dòà sa kúrú.

²⁵ “Gaa x’àè kam kò gam ka cóasem kaia ba xhàrà-kg’ai za hãa. Síim kabise a x’áéan qàè koe hãa kam ko khòè ne kóm ne ko nxàè a ko ntcãa.

²⁶ Kam kò c’èem qãà ba tcii a tēè, dùùs ko kúrúse sa.

²⁷ Me nxãa ba xòà me a máá: ‘Tsáá qòe ba kabisea hãa, me saò ba qãesem kabisea hãas gúùs domka tsuam ghòè-coa ba qhãea hãa,’ témé.

²⁸ Me káimkhoe ba kaisase xgòá a ba a nquum q’oo koe tcãàn xguù.

“Me kò xòò ba tcg’oa a hàà dàna me.

²⁹ Me xòà me a máá: ‘Bóò, kái kurian ncèeta noor qãàm khama ma tsééa máá tsia hãa, a qanega tsari x’àè-kg’áman ntcòe ta ga hãa. Igaba tsi qanega piri-coas ga sa màà te, nakar gha nxãasega tíí tcàrà ne cgoa dòà sa kúrú ta ga hãa.

³⁰ Igaba èem ko ncèem cóám tsari ba kabise, ncèe kò tsari zi guù zi cg’aràn koe kòè cgoa ba, ka tsi kò tsuam ghòè-coa ba cg’òoa máá me,’ témé.

³¹ Me xòò ba bìrí me a máá: ‘Tiri cóáè, tsáá tsi wèè x’àè ka tíí cgoa hãa, i tiri gúùan wèè ga tsari i.

³² Gaa domka méé ta kòè naka qãè-tcao, tsáá qòem ncèe ba kò x’óóa hãa, igabam ncèeska kg’òèa hãa; hòaram kò hãa, igabam hòosea hãa domka,’ témé.”

16

Tc’èegam nquu kòre-kg’ao ba

¹ Jeso ba kò Gam di xu xgaa-xgaase-kg’ao xu bìrí a máá: “C’èem khòè ba kò hãa qguùà ba, a ba a kò nquu kòre-kg’ao ba úúa hãa, ncèe gam di zi guù zi kò ko kòre ba. I ko xààn hààra hãa, gaam nquu kòre-kg’ao ba ko gam di zi guù zim ko ma tc’èe khama ma tséékagu sa.

² Me nxãaska gam ka q’òòse ba tciià tcãà me a máá: ‘Dùù sa ncèer ko tsáá ka kóm sa? Tsari tséé-q’ooan dis tcgãya sa màà te, gaicara tsi cuiskaga nquu kòre-kg’ao ba kúrúà hãa tite ke,’ témé.

³ “Me nquu kòre-kg’ao ba birise a máá: ‘Dùù sa ra gha kúrú, ncèe tíí q’òòm ko tsééa te xhùu cgae te ka? Tshàò cgoar gha qarian tc’ãòà hãar úú tama, a ra a ko gataga dtcàràan ka *cgòmgase* sau-cgaekaguè.

⁴ Ncèeskar q’ana hãa dùù sar gha kúrú sa, nxãasega ne gha khòè ne x’áéa ne koe qãèsè hàakagu te ka, ncèe koer ko tsééan koe tcg’òòè ne,’ tam méé.

⁵ “Kam ko wèè ne khòè ne èe kò gam ka q’òòse ba chìbian kúrú cgaea ne cúí cúí tcii, a tc’ãà di ba bìrí a máá: ‘Tíí q’òòm koe tsi nta noo chìbian úúa?’ témé.

⁶ Me xòà me a máá: ‘100 xu gãba xu *olife dis hiis di* nxúùan di xu u,’ témé. Me máá: ‘Tsaris tcgãya sa sèè naka qhãése ntcòò naka 50 xu góá tòò,’ témé.

⁷ Me nxãaska cààm di ba bìrí a máá: ‘Kháè tsáá ka, nta noo chìbian tsi úúa?’ témé. Me máá: ‘100 xu càa xu maberean di xu u,’ témé. Me bìrí me a máá: ‘Tsaris tcgãya sa sèè naka 80 xu góá tòò,’ témé.

⁸ “Me kò gam ka q’òòse ba gam dim nquu kòre-kg’ao m tcom-tcomsa tama ba dqòm, tc’èegasem tsééa hãa khama. Ncèem kámám di ne khòè nea gane ka c’èea ne cgoa *tsééan koe* x’áàn di ne cóá ne ka kaisase tc’èega ne e khama.

⁹ Tíí ra ko bìrí tu u a ko máá: Nqòòmkg’ai di x’aian cgoa tcàràan kúrú, naka tua gha nxãasega èe i kò x’aian kaà ne, chòò tamam x’áém koe qãèsè hàakaguè.

¹⁰ Dìim wèém èe cg’arè guùan koe tcommèa hãa ba gha thée kaian koe ga tcommè. Dìim wèém èe cg’arèan koe tcommè tama ba gha thée èe kaian koe ga táá tcommè.

¹¹ Kháè nxãaska ncèè nqòòm di zi qguù zi qgòó koe tu kò tcom-tcomsa tama, ne tua gha ntama ma tseeguan di qguùan qgòó koe tcommè?

¹² Khama ncèè c’èem khòèm di zi guù zi ka tu kò tcom-tcomsa tama ne, tu gha nxãaska gatu di zi dìin ka máàè?

¹³ “Càm x’áigan gha tsééa máám qãà ba káà me e. C’èe bam gha hòre, a c’èe ba ncàm khama, kanam gha c’èem koe dtcãase, a c’èe ba ntcòe khama. Cuiskaga tu Nqari ba hěé naka x’aian dim nqari ba hěéthěé tsara cúí x’àè ka tsééa máána hãa tite,” tam méé.

Jeso ba ko porofiti xu ka hêé naka Johanem ka hêéthêé kg'ui

(Mt 11:12-13; 5:31-32; Mk 10:11-12)

¹⁴ Eê xu ko Farasai xu, ncêe marian ncàma hãa xu wèé gúúan ncêe kóm, ka xu kò kg'ãèa ncqi Me.

¹⁵ Igabam kò Jeso ba birí xu a máá: “Khòè ne cookg'ai koe xao ko tchàno iise bóòse, igabagam Nqari ba tcáóa xao q'ana hãa. Eê ko khòèm ka cgáé iise bóòè sam ko Nqari ba tcgái-q'ooa ba koe cg'ãa-cg'ana iise bóò khama.

¹⁶ “X'áèan hêé naka porofiti xu hêéthêéa kò hãa i nxãakg'aiga síí Johanem di x'áèan tcãà, i kò gaa koe guus ka nxãaska Nqarim di x'aian di qãè tchòàn xgaa-xgaaè, i kò wèé khòèan ghùì tcáó a tcana máá a.

¹⁷ Nqarikg'aian hêé naka nqõómkg'ai hêéthêéa gha kaà sa thamka si i, igaba cg'aré xòè-coan x'áèan di ga kaà sa thamka tama.

¹⁸ “Wèém khòèm èe ko gam dis khòè sa aagu, a c'èes khòè sa sèé ba ko cg'aràn kúrú, me gataga èe aaguèa hãas khòè sa ko sèém khòè ba thèé ko cg'aràn kúrú,” tam méé.

Lasaro ba hêé naka qguuam khòè ba hêéthêé e

¹⁹ *A ba a máá:* “C'èem khòèm qguuà hãam, kái marian ko tc'òàm qgáím ncqà ba hana hãa ba kò hana, a kò wèé x'ae ka dòàs q'oo koe kg'òè.

²⁰ Me kò gataga c'èem khòèm Lasaro ta ko ma tciièm dxàua hãa ba hãa, ncêe kò gam dis xhàros-kg'ám koe káise xóé ba, a kò cgáé-q'ooa ba koe kái chibian úúa hãa.

²¹ A kò káise ncóóa hãa èem khòèm qguuà hãam dim tafolem koe ko guu a tcheè tc'òoan cgoam gha kg'òèkaguse sa. Gataga i kòo haghuan igabaga hàà a hàà gam di zi chibi zi tshãà.

²² “Me x'ae ba hàà me èem dtcàrà-kg'aom dxàua kò hãa ba x'óó, xu moengele xu sèé a síí Abrahamam qàe koe ntcòò me, me èe kò qguuà hãa ba thèé x'óó, a síí kg'òndè.

²³ Igabam kò x'óóa ne khòè ne dim qgáím xgàrakuan dim koe kaisas thòòs koe hãase, ghùì-kg'ai a Abrahama ba bóò, me nqùù ii, me Lasaro ba qàea ba koe ntcòe,

²⁴ kam ko q'au a máá: ‘Abrahama, àboè, thòò-xama máá te, naka tsia Lasaro ba tsééa óá, nakam gha hàà nxãasega tshàù c'ama ba tshàan q'oo koe tcãà naka tama te qgài-qgai, kaisas thòòs koer hãa ke,’ tème.

²⁵ “Me kò Abrahama ba xqà me a máá: ‘Tiri cóáè, tc'èe-tc'èese, kg'òèa tsi q'oo koe tsi kò tsáá qãè gúúan máàèa, me kò Lasaro ba tshùù zi gúù zi máàè, igabam ko ncèeska qgài-qgai tcáòè, tsi ko tsáá thòòan xámkaguè.

²⁶ Me gataga, wèé zi gúù zi ncêe zi oose, sitsam hêé naka tsáá hêéthêé xae xg'aeku koe kaiam qàm ba kúrúèa hãa, q'òèè tite ba, nxãasega ne gha ncêe koe guu a èe koe síí kg'oana ne hêé naka èe koe guu a q'base hàà kg'oana ne hêéthêé tààè ka,’ tam méé.

²⁷ Me máá: ‘Aboè, nxãaskar ko dtcàrà tsi, tirim xòòm dim nquum koe tsi gha Lasaro ba tsééa úú sa,

²⁸ nakam síí tíí qòe ga xu 5 xu gaa koe hãa xu q'ãa-q'ãa, naka xu gha nxãasega táá gataga thèé ncèer hànám qgáím xgàrakuan dim koe hàà guu,’ tème.

²⁹ “Me kò Abrahama ba xqà me a máá: ‘Tsáá qòe ga xu Moshe ba hêé naka porofiti xu hêéthêé di zi Tcgãya zi úúa, ke méé xu komsana zi,’ tème.

³⁰ Me máá: ‘Nxãan tama a, àbo tsi Abrahama tseè, igaba ncèè c'èem khòèm kò x'ooan koe guu a síí cgae xu, ne xu gha gaxu di chibian koe tcóóse,’ tam méé.

³¹ “Me Abrahama ba birí me a máá: ‘Moshe ba hêé naka porofiti xu hêéthêé xu kò komsana tama, ne xu cuiskaga khòèm èe x'ooan koe tèeam ko méés ga sa dtcòma hãa tite,’ tème.”

17

Chìbia ne

(Mt 18:6-7, 21-22; Mk 9:42)

¹ Jeso ba kò Gam di xu xgaa-xgaaase-kg'ao xu birí a máá: “Eê ko khòèan chìbian kúrú kagu gúúan méé i hãas gúù si i, igaba i gáé tsóágase èe ko gaa cg'ãè-kg'ooan kúrú ba cg'ãèa máána hãa!

² Gam ka i gha qãè e, gáí cgoa dis nxõás kaias kòo qg'áóa ba koe qáéa tòòè, me kaiam tshãam q'oo koe xaoa tcãàè ne, guuè naka ncêe ne cg'aré ne ka c'èe ba chìbian kúrú kagu tamase.

³ Ke méé tu kòresea hãa.

“Tsáá qòem kòo chìbian kúrú, ne méé tsi dqàè me, naka èem kòo chibi bóòse ne qgóóa máá me.

⁴ Eèem kòo cáím q'oo koe 7 q'oro chìbian kúrú cgae tsi, a ba a 7 q'oro kabise a hàà cgae tsi, a hàà chibi bóòse ne méé tsi qgóóa máá me,” tam méé.

Dtcòma ne

⁵ Xu x'áè úú-kg'ao xu X'aigam Jeso ba birí a máá: "Sixae di dtcòman kaikagu," témé.

⁶ Me X'aiga ba xoa xu a máá: "Dtcòman xao kò úúa hãa, mosetara dis hìis òm t'ubim khama noo o, ne xao ga ncêes hìis kaias faia di sa birí a máá: "Tòbea si cgoa q'òè naka síí tshàm q'oo koe xhàràse,' témé, nes ga komsana xao o.

Qààm di tsééa ne

⁷ "C'èedaokam gaxao ka c'èe ba xhàràko máá me kana ghùuan ko kòrea máá mem qãà ba úúa, ne ba gha èem qãàka guua hãa ne birí a máá: 'Qhàé naka hàà ntcòón tsam tc'òó?' témé.

⁸ Kana ba cuiskaga birí me naka máá: 'Dqòà di tc'òoan tsààgua máá te, naka tsia èer hãa a ko tc'òó a ko kg'áà x'áè ka kg'ónòse naka qãà te, èer kòo xg'ara ne tsi gha tsáá igaba thèé tc'òó a kg'áà ke,' téméa hãa tite?

⁹ Gam òm qãà ba ba gha qãè-tcaoa máá, èem kò birí me sam kúrúa hãa domka? *Cuiskaga a!*

¹⁰ Gaxao ka igaba i gha thèé gatà ii: wèés gùús èe xao kúrú si xao gha ka mààèa hãa sa xao kò kúrúa xg'ara ne xao gha máá: 'Cg'áa-cg'ana di xae qãà xae e, sixae ga kò kúrúa hãa tsééan cúí ga xae kúrúa hãa khama,' témé," tam Jeso ba méé.

10 xu khòè xu lepero dis tcii sa kò tsàara hãa xu

¹¹ Èem dàòm koe hãa a ko Jerusalema koe qòò, kam kò Jeso ba Samaria hèé naka Galilea hèéthèé xg'aeku koe ko nqáé.

¹² Èem ko c'èem x'áé-coam koe tcãà, ka xu kò 10 xu khòè xu lepero dis tcii sa kò tsàara hãa xu xg'ae cgoa Me. A xu a kò nqúú ka téé

¹³ a q'au a máá: "Jesoè, X'aigaè, thòò-xama máá xae e!" témé.

¹⁴ Èem ko bóò xu kam kò birí xu a máá: "Qòò xao peresiti xu koe naka xu síí bóò xao o," témé.

Eè xu ko qòò ka xu kò q'ano-q'anoè.

¹⁵ Èem ko gaxu ka c'èe ba bóòse a qãèkaguèa kam kò kàbise a q'aua Nqari ba dqòm.

¹⁶ Gómankg'ai koem kò qáñise Jesom nqàrè-kg'am koe, a ba a qãè-tcaoa máá Me. Ncèem khòè ba kò Samaria òm khòè me e.

¹⁷ Me kò Jeso ba tèem cgoa xoa a máá: "10 xu khòè xu gáé kò qãèkaguèa tama, xu c'èe xu 9 xu ndaa?"

¹⁸ Dùús domka ba ncèem khòèm táá za guuam cúí ba hàà ko Nqari ba dqòm?" témé.

¹⁹ A ba a birí me a máá: "Tèe naka tsia qòò, tsari dtcòma nea kg'òèkagu tsia hãa ke," témé.

Nqarim di x'aian di hàà-q'ooa ne

(Mt 24:23-28, 37-41)

²⁰ Eè xu ko Farasai xu tèe Me, n-cáma i ko Nqarim di x'aian hàà sa, kam ko xoa xu a máá: "Nqarim di x'aia nea qãèse ko bóòekose hààs gùús tama si i,

²¹ kana i cuiskaga khòèan máá: 'Bóò, ncãa ga ia,' kana: 'Èè ga ia,' téméa hãa tite, Nqarim di x'aia nea gatu xg'aeku koe hãa khama," tam méé.

²² A ba a Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu birí a máá: "X'áè ba ko hàà, hàà xao gha Khòèm òm Cóm di xu cáu xu ka c'èe ba bóòan xgónè ba, igaba xao cuiskaga bóò mea hãa tite.

²³ Birí xao o ne gha a máá: 'Èè síí hãa koe bóò!' kana 'Ncèe koe bóò!' témé, igaba táá qòò kana xùri ne guu.

²⁴ Èem ko ma túú-tebe ba x'áà, a ko c'èem xòèm koe guu a síí c'èem xòèm koe nqarikg'aian x'áà-x'aa khama i gha ma Khòèm òm Cóm ka ii, Gam òm cáu ka.

²⁵ Igaba méem kg'aia kái zi gúú zi koe xgàrase, naka baa ncèes qhàòs ka bóòà xguèè.

²⁶ "Ncèe i kò Nowam di cáman ka ii khamaga i gha Khòèm òm Cóm di cáman ka ii.

²⁷ Khòè ne kòo tc'òó, a kòo kg'áà, a kòo séèku, a kòo séèkuan biríku, me nxaakg'aiga Nowam ko arakam koe tcãàm cáu ba síí hàà, me kò tshàa-dxoo ba hàà, a hàà wèe ne ne kaàkagu.

²⁸ "Lotem di cáman cgoa i ko cúí ii, khòè ne kòo tc'òó, a kòo kg'áà, a kòo x'ámá, a kòo x'ámágu, a kòo xhàrà, a kòo tshàò.

²⁹ Igabaga èem ko Lote ba Sodoma koe guu a qòòm cáu kam kòo c'ee ba hèé naka dàokom nxúu ba hèéthèé nqarikg'ai koe guu a hàà wèèa ne ga kaàkagu.

³⁰ "Ncèeta cgáéga i gha ii, Khòèm òm Cóm ko hàà x'áísem cáu ka.

³¹ Gaam èe nquuan tcòbe koe hãa, i gam di gúuan nquuan q'oo koe hãa ba méem táá xòà naka síí séè e guu; gataga méem xhàràn koe hãa ba táá kàbise guu.

³² Lotem dis khòè sa tc'èe-tc'èese.

³³ Díim wèem èe ko gam dis kg'òè sa qgòóa qari bas gha aaguse cgae, igaba díim wèem èe ko *Tíi domka* gam dis kg'òès ka aaguse cgaeè ba gha qgòóa qari si.

³⁴ Birí tu ur ko a ko máá: Èem ntcúum ka i gha cáu khòèan cúim tcoàm koe x'òma hãa, me gha cúí ba séèè, me cúí ba guuè.

³⁵ Cáu khòè sara gha xg'ae a ko maberean táó, si gha c'èe sa séèè, si c'èe sa guuè," tam méé.

36 *

³⁷ Xu kò xгаа-xgaase-kg'ao xu tềe Me a máá: “Nda koe, X'aigaè?” témé. Me xoa xu a máá: “Eè x'óóa hãam tc'áróm hãa qgài koe i gha kg'áean xg'ae,” témé.

18

Dxàe-ntcõa sa hěe naka bóða-tcg'òó-kg'ao ba hěéthěe khara dis sere-sere sa

¹ Jeso ba kò Gataga di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu c'ěes sere-seres ka birí, wée x'aè ka méé xu còrè, naka táá xhõen-tcáo di sa,

² a ba a máá: “C'ěem x'áé-dxoom koem kò bóða-tcg'òó-kg'ao ba hãa, Nqari ba kò q'áo tama ba, a khòè ga tchõà úú cgoa tama.

³ Si kò gataga dxàe-ntcõa sa ěem x'áé-dxoom koe hãa, wée x'aè ka kò ko hàà cgae me, a ko máá: ‘Tchànose bóða tcg'òó naka tiri cg'õo-kg'aoan x'ái tchàno ra ii sa,’ témé sa.

⁴ Me kò gaam bóða-tcg'òó-kg'ao ba x'aè ba xguì, igabam kò kháóka biríse a máá: ‘Nqari bar q'áo tama, a ra a khòèan cgoa ga tchõà úú tama,

⁵ igabas ko ncěes dxàe-ntcõa sa xhõè-xhõè te domkar gha kg'ua máá si. Gatàr kò hěe tama nes gha wée x'aè ka qđõa máá te ka xhõè-xhõè te khama,’ témé,” tam Jeso ba méé.

⁶ Kam kò X'aiga ba máá: “Tchàno úú tamam xgàra-kg'aom ko méé sa kómí.

⁷ Kháé ba gáé Nqari ba cuiskaga Gam di ne khòè ne ěem nxará tcg'òó hãa ne tchànoan máana hãa tite, ncěe ko ntcúú ba hěe naka koaba ba hěéthěe Gam koe kg'ae ne? Kana ba gha hùia ne ka nquú tcáo ii?

⁸ Birí tu ur ko a ko máá: qháesem gha tchànoan màà ne, témé. Gatà i ga ii igaba ba gha Khòem dim Cóa ba ěem kòo nqđómkg'ai koe hàà ne hàà ěe dtcòma hãa ne hòò?” témé.

Farasai ba hěe naka mari xg'ae-xg'ae-kg'ao ba hěéthěe tsara dis sere-sere sa

⁹ Jeso ba kò gataga thěe ncěes sere-sere sa khòè ne ncěe gane cúí ne tcomsea hãa, a c'ěe khòèan ntcœa hãa ne birí,

¹⁰ a ba a máá: “Cám khòè tsara kò còrè-nquum koe qđõ a ko sí còrè, c'ěe ba kò Farasai me e, me c'ěe ba mari xg'ae-xg'ae-kg'ao me e.

¹¹ “Farasai ba kò tềe a còrèa mááse a máá: ‘Nqariè, qãè-tcaoar ko máá Tsi, c'ěe ne khòè ne khamar ii tama khama, ts'ãà-kg'ao ne, cg'ãè cau ne, cg'árà-kg'ao ne, kana ncěem mari xg'ae-xg'ae-kg'aom khamaga igaba,

¹² a ra a ko cam q'oro bekem ka tc'õoan carase, a ko wéean ěer ko hòò koe cúis tshàu-q'ooos dian tcg'òó a máá,’ témé.

¹³ “Igabam kò mari xg'ae-xg'ae-kg'ao ba nquú ka téé, a ba a táá nqarikg'ai koe ga ghùì-kg'ai, a dxùua ba xg'ám a máá: ‘Nqariè, tí chibi-kg'ao ra thõò-xama máá,’ témé.”

¹⁴ Me Jeso ba biríne a máá: “Birí tu ur ko, ncěem khòè ba kò Nqarim cookg'ai koe tchàno iise bóðea hãase x'áea ba koe dibi, c'ěem oose; wéeem khòem ěe ko kaikaguse ba gha cg'aré-cg'arèe khama, igaba gaam ěe ko cg'aré-cg'arèe ba gha kaikaguè,” tam méé.

Jeso ba ko cóán ts'ee-ts'ee'kg'ai

(Mt 19:13-15; Mk 10:13-16)

¹⁵ C'ěe ne khòè nea kòo cóán Gam koe óá, nxãasegam gha hàà tshàua ba tòò cgae e ka. Eè xu ko xгаа-xgaase-kg'ao xu ncěe sa bóð, ka xu kò dqàè ne.

¹⁶ Igabam kò Jeso ba cóán Gam koe tciia óá a máá: “Cóán guu naka i Tíí koe hàà. Táá xgáè-kg'am m guu! Nqarim di x'aia nea gatà ii ne di i ke.

¹⁷ Tseegua ner ko birí tu u: Dìim wéeem ěe Nqarim di x'aian cóám ko ma sèè e khama ma sèè e tama ba cuiskaga gaan koe tcana hãa tite,” témé.

Qgúuam tc'ãà-cookg'ai ba

(Mt 19:16-30; Mk 10:17-31)

¹⁸ Me kò c'ěem tc'ãà-cookg'ai ba Jeso ba tềe a máá: “Qãè Tsi xгаа-xгаа-kg'ao Tseè, dùú sa ra gha kúrú a chõò tamas kg'õè sa hòò?” témé.

¹⁹ Me Jeso ba máá: “Dùúska tsi ko ‘Qãè Tseè’ ta ma tcií Tea máá? Cúí khòè ga qãè tama igaba Nqarim cúí Me e ka.

²⁰ X'áean tsi q'ana: ‘Táá cg'áràn kúrú guu, táá cg'õo guu, táá ts'ãà guu, táá tshùú-ntcõan nxãe guu. Saò ba hěe naka saò sa hěéthěe tcom,’ ta ko méé e,” témé.

²¹ Me xoa a máá: “Cg'aré-q'ooa te koe gar guu a ko ncěe x'áean wée ga komsana,” témé.

²² ěem ko Jeso ba ncěes gúús sa kóm kam kò birí me a máá: “Cúis gúús qanega tsi tcáo sa ncěe si i: X'amágu wěes gúús ěe tsi úúa hãa sa naka tsia ěe dxàua hãa ne khòè ne marian sama, naka tsia nqarikg'ai koe x'aian úú, naka tsia hàà xùri Te,” témé.

* 17:36: C'ěe zi tcgãya zi Gerika di zi ncěe xùri ko kg'uiàn úúa: ³⁶ “Cám khòèa nea gha xhàran koe hãa, me gha c'ěe ba sèèè, me gha c'ěe ba guuè.”

²³ Igaba ãem ko ncêe sa kóm kam kò kaisase tshúù-tcao, kaisase qguuam khòe me e kò ii khama.

²⁴ Me kò Jeso ba bóò me, a máá: “Tsóágase i gáé qaria, ãe kái mari a qguua hãa ne gha Nqarim di x'aian koe tcãã sa.

²⁵ Thamka a kameles gha dqãam tcgái dim kòm koe tcg'oa sa, qguuam khòem gha Nqarim di x'aian koe tcããn ka,” témé.

²⁶ Ne kò ãe ko kóm m ne tõe a máá: “Kháé ba gha nxãaska dií ba kgoaraè?” témé.

²⁷ Me Jeso ba xqa a máá: “Gúù zi ncêe khòe ne ko tàà zia Nqari ba tàà tama,” témé.

²⁸ Me Petere ba máá: “Bóò, sixaea x'áéa xae guu a ko xùri Tsi,” témé.

²⁹ Me Jeso ba birí xu a máá: “Tseegua ner ko birí xao o: Khòem ãe Nqarim di x'aian domka x'áéa ba, kana gam dis khòe sa, kana qõea ba, kana gam ka xòòga ne, kana cóáa ba guua hãa ba kãà me e,

³⁰ ncêe gha ncêem x'aèm ka káian máàè tamase kg'ama tcg'oa ba, naka hààkos kg'òès chòò tamas koe hêéthéé e,” témé.

Jeso ba ko nqoana di sa Gam dis x'oos ka kg'ui

(Mt 20:17-19; Mk 10:32-34)

³¹ Jeso ba kò 12 xu xгаа-xgaase-kg'ao xu cúia séèa tcg'òò a birí xu a máá: “Bóò! Jerusalem koe xae ko qõò, si gha wéès gúùs ãe porofiti xu ka Khòem ñim Cóám ka goáèa hãa sa tseegukaguè.

³² Tãã zi qhàò zi tshàu q'oo koem gha tcãàè, ne gha ncqi Me, a cóè Me, a tcg'ae cgae Me,

³³ a qoa Me, a cg'òo Me, Me gha nqoana ñim cáim ka x'ooan koe tõe,” témé.

³⁴ Igaba xu kò xгаа-xgaase-kg'ao xu táá cúí gúù ga kómá q'ãa, ncêe zi kg'ui zi ko nxàe sa kò gaxu koe chómsea hãa khama, xu kò c'úua hãa dùútsa gúùs kam ko kg'ui sa.

Jeso ba ko kãà tcgáim dtcàrà-kg'ao ba qãèkagu

(Mt 20:29-34; Mk 10:46-52)

³⁵ Eëm ko Jeso ba Jeriko sao-xg'ae kam kò kãà tcgáim khòe ba dàòm dxuukg'ai koe ntcòóa-ntcòe a ko dtcàrà.

³⁶ Eëm ko xg'ae sa kóm si ko nqáé kam ko tõe, dùùs ko kúrúse sa.

³⁷ Ne birí me a máá: “Jesom Nasareta di ba ko nqáé,” témé.

³⁸ Me q'au a máá: “Jesoè, Dafitem ka tsgòose-coa Tseè, thòò-xama máá te,” témé.

³⁹ Ne kò khòe ne ãe ko còoka hãa ne dqãè me a máá, nqoo méém, témé, igabam kò kaisase q'au a máá: “Dafitem ka tsgòose-coa Tseè, thòò-xama máá te,” témé.

⁴⁰ Me kò Jeso ba téé, a ba a x'áèan tcg'òò, kãà tcgáim khòem gha Gam koe óagaè sa. Eëm ko Gam koe cùù kam ko Jeso ba tõe me a máá:

⁴¹ “Dùù sar gha kúrúá máá tsi sa tsi ko tc'èe?” témé, me máá: “X'aigaè, bóòr gha sar ko tc'èe,” ta ma xqa.

⁴² Me Jeso ba birí me a máá: “Xgobekg'amsen tcgái, tsari dtcòma nea qãèkagu tsia hãa ke,” témé.

⁴³ Me kò kúúga bóò, a ba a xùri Me, a Nqari ba dqom. Ne kò wéè ne khòe ne ncêes gúù sa ne ko bóò ka Nqari ba dqom.

19

Jeso ba hêé naka Sakaio ba hêéthéé e

¹ Me kò Jeso ba Jeriko koe tcãã, a ba a ko nqáé.

² Gaa x'aè kagam kò c'èem khòem Sakaio ta kò ma tciìe ba hãa; kaiaim mari xg'ae-xg'ae-kg'ao me e kò ii, a ko gataga qguua hãa.

³ Bóò kg'oanam kò hãa Jeso ba dií Me e sa, igabam kò kaisase xòm me e khama táá bóò Me, khòe nea kò kái ne e khama.

⁴ Kam ko còoka qaròa síí, a ba a síí faia dis hii sa q'ábà, nxãasegam gha Jeso ba bóò ka, gaa xòè koe méém hàà nqáé khama.

⁵ Eëm ko Jeso ba gaam qgáim koe hàà kam ko ghùí-kg'ai a birí me a máá: “Sakaioè, qháése xòa, tsarim nquum koe méér ncêem cáim ka hãas gúù si i ke,” témé.

⁶ Me kò qháése xòa, a qãè-tcaoase Jeso ba qãése hààkagu.

⁷ Wéè ne khòe ne ko ncêes gúù sa bóò ka ne ko kg'ui a máá: “Kaiaim chibi-kg'aom ñim dàra-kg'ao bam kúrúá hãa,” témé.

⁸ Igabam kò Sakaio ba téé a X'aiga ba birí a máá: “Bóò, X'aigaè; tiri zi gúù zi di c'èe xòèa ner ko dxàua ne khòe ne máà, a ncêè c'èe khòèa ner kò kàaraa hãa ner gha gaan di zi gúù zi 4 q'oro suruta kabi,” témé.

⁹ Me kò Jeso ba birí me a máá: “Ncêem cáim ka i kgoarasean ncêem nquum koe hãa, ncêem khòem igabam théé Abrahamam ka cóáse me e khama.

¹⁰ Khòem ñim Cóá ba hààraa, hààm gha ãe aagusea hãa ne qaa a kgoara ka,” témé.

*10 xu tséé-kg'ao xu dis sere-sere sa
(Mt 25:14-30)*

11 Khòe ne hãa a ko ncêe zi guú zi komsana kam kò Jeso ba sere-seres ncêe sa birí ne. Jerusalema qàe koem kò hãa khama ne kò khòe ne tc'êea máá, Nqarim di x'aia nea gha kúúga x'áise, ta tc'êea.

12 Gaa domkam kò máá: "C'êem khòem x'aigan x'áe di ba kò nqúum nqóóm koe qòò, síim gha x'aiga ba kúrúe, a x'aiga iise kabise ka.

13 Qòóm ko cookg'ai koem kò 10 qãà xu gam di xu tcii, a wèém khòe ba qano dim marim gautan di ba máá, a birí xu a máá: "Tseekeagu ncêe maria ne naka i kái nakar nxâakg'aiga síi kabise na hàà, tème.

14 "Igabaga ne kò gam nqóóm di ne khòe ne hòre mea hãa, khama ne kò khòean tséea tcg'óò i còò me a síi máá: "Ncêem khòem gha sita dim x'aiga ba ii sa ta tc'êe tama, tème.

15 Me kò gaam khòe ba síi x'aiga ba kúrúe a ba a x'áean koe kabise. Kam kò x'áean tséea tcg'óò, qãà xu êem kò marian máana hãa xum gha tcii mááe di i, nxâasegam gha q'ãa, marian cgoa xu ma tséea i ma càusea hãa sa ka.

16 "Me kò kg'aika di ba tc'ãa a hàà, a hàà máá: "X'aigaè, tsarim mari ba 10 xu mari xu cgoa càusea hãa, tème.

17 Me birí me a máá: "Qàese tsi kúrúá, qãè tsi qãà tseè, cg'aré guúan koe tsi tcom-tcomsa tsi qãà tsi i domkar gha 10 xu x'áe-dxoo xu màà tsi tsi tc'ãa-cookg'ai, tème.

18 "Me kò cam di ba hàà a ba a máá: "X'aigaè, cúim marim êe tsi kò máà tea ba 5 mari xu cgoa càusea hãa, tème.

19 Me birí me a máá: "Tsáá tsia gha 5 xu x'áe-dxoo xu tc'ãa-cookg'ai, tème.

20 "Me kò c'êem qãà ba hàà a máá: "X'aigaè, bóò, ncãa ga me e tsarim marim qano di ba; lapim koer kò tcám a chómã tòò mea,

21 xgòá tsi khòe tsi i khama, ra kò ko bèe tsi domka. Eè tsi tòò tama sa tsi ko sèe, a tsi a ko xhàrà tama tsia koe ga tcuú, tème.

22 Me kò birí me a máá: "Tsari kg'uian cgoar gha xgàra tsi, tsáá cg'àe cau tsi qãà tsi. Q'ana tsi kò hãa xgòar khòe ra a, a ko êer tòò tama sa sèe, a ra a ko êer xhàrà tama koe ga tcuú sa,

23 ka tsi kò kháe nxâaska dùús domka tiri marian síi marian ko tòòe qgái koe tcãà tama? Nakar gha êer ko kabise ka hàà càusea i hãa koe sèe e?" tème.

24 Me kò nxâaska êe cùuse tée ne birí a máá: "Mari ba sèe cgae me, naka êe 10 xu mari xu úúa hãa ba máà me, tème.

25 Ka ne ko birí me a máá: "X'aigaè, 10 xu mari xum nxâakamaga úúa' tème.

26 "Me kò xoa ne a máá: "Birí tu ur ko, wèém khòem êe úúa hãa ba gha káian máàe, igaba gaam êe cúí guú ga úú tamam ka i gha êem úúa hãa guú-coan ga sèèe.

27 Igaba ncêeska tiri ne cg'òo-kg'ao ne êe kò tc'êe tama gane dim x'aiga bar gha ii sa ne ncêe koe óága, naka cookg'aia te koe cg'òo ne, tam méé."

*Jeso ba ko Jerusalema koe tcãà
(Mt 21:1-11; Mk 11:1-11; Jn 12:12-19)*

28 Jesom ko ncêe zi guú zi kg'ua xg'ara kam ko tc'ãa-cookg'ai xu, a Jerusalema koe qòò.

29 Eêm ko Betefage hêe naka Betania hêéthêe koe cúú, Olife ta ko ma tciiem xàbim koe, kam kò Jeso ba cam tsara xgaa-xgaase-kg'ao tsara tséea tcg'óò a máá:

30 "Qòò tsao gatsao cgoa q'óá-kg'amkuam x'áem koe. Eè tsao ko gaa koe tcãà ne tsao gha donghi-coa ba bóò, me gaa koe qáése tée, ncêe cúí khòe ga qanega qábi tama ba. Kgoara naka Tíí koe óá me.

31 A ncêe c'êe khòe kòò tée tsao o, dùúska tsao ko kgoara me sa ne méé tsao birí i naka máá: "X'aiga ba ko qaa me, tème," tam méé.

32 Eè kò tsééa hãa tsara kò qòò a síi êem kò ma birí tsara hãa khamaga ma sao-xg'ae me.

33 Eè tsara hãa a ko donghi-coa ba kgoara ka ne kò gam ka q'òose ga ne tée tsara a, a máá: "Dùús domka tsao ko êem donghi-coa ba kgoara máá?" tème.

34 Tsara xoa a máá: "X'aiga ba ko qaa me, tème.

35 A tsara a Jesom koe óá me, a gatsara di qgáian donghi-coam koe tcee, Me Jeso ba qábi.

36 Eêm ko qábi a ko qòò ka ne kò khòe ne qgáia ne dàòm q'oo koe khàrà.

37 Eêm ko dàòm ko nqáaka xóm qgáim koe cúú, Olife dim xàbim koe kas ko wèes xg'aes xgaa-xgaase-kg'ao ne di sa qãe-tcaoase tshoa-tshoa a kaiam dóm cgoa Nqari ba dqom, are-aresa zi x'ái zi wèe zi êe ne bóò hãa zi domka.

38 A ne a máá:

"Ts'ee-ts'eekg'aièa baa, X'aigam
êe ko X'aigam Nqarim di cg'òean cgoa hàà ba.
Tòókuan méé i nqarikg'ai koe hãa
naka i x'àan kaisase tc'amaka hãa,"

témé.

³⁹ Xu kò c'èe xu Farasai xu xg'aes koe kò hãa xu Jeso ba birí a máá: "Xгаа-xгаа-kg'ao Tseè, Tsari ne xгаа-xгаа-kg'ao ne dqàè," témé.

⁴⁰ Me Jeso ba xoa xu a máá: "Birí xao or ko: ncèè nqoo ne kòo, ne zi gha nxóá zi tshoa-tshoa a q'au," témé.

⁴¹ Eëm ko Jerusalema dim x'áè-dxoom koe cúu a ko bóò me, kam kò kg'ae-kg'ai me

⁴² a máá: "Tsóágaser gáé ko tc'èe, tòókuan ko óá zi gúù zi tsi gha ncèè cárn ka q'ana hãa sa! Igaba zi ncèeska tcgái-q'ooa tsi koe chómsea hãa.

⁴³ Cárn ba gha hàà cgae tsi, tsari ne cg'òo-kg'ao ne gha xhàro ba kúrúa nxama-nxama tsi ba, a xg'aekua ne koe tcàà tsi, wèè xòèa tsi koe guu a.

⁴⁴ Gómankg'ai koe ne gha xàbùu qáú tsi, tsáá hèè naka cóáa tsi hèéthèè e. A ne a tsáá koe cúús nxóás ga sa c'èes tc'amkg'ai koe guua hãa tite, táá tsi kò Nqarim ko hàà cgae tsim x'èè ba bóòa tcg'óò khama," tam méé.

Jeso ba Jerusalema koe (19:45–21:38)

Jeso ba tempelem koe

(Mt 21:12-17; Mk 11:15-19; Jn 2:13-22)

⁴⁵ Kam ko tempelem q'oo koe tcàà, a ba a èe ko x'amágu ne tshoa-tshoa a tchàa za xhàia tcg'óò.

⁴⁶ A ba a birí ne a máá: "Góásea i hãa a ko máá: 'Tirim nquu ba gha còrèan dim nquu ba ii,' téméè, igaba tu gatu ts'ãà-kg'ao ne di x'ãè-q'ooan kúrú mea," tam méé.

⁴⁷ Wèè cárn kam kòo Jeso ba tempelem koe xгаа-xгаа. Xu kò kaia xu peresiti xu hèè naka x'áè xгаа-xгаа-kg'ao xu hèè, naka tc'ãà-cookg'ai-kg'ao xu khòè ne di xu hèéthèè cg'òo Me kg'oana.

⁴⁸ Igaba xu kò cúúm dàòm cg'òo cgoa Me xu gham ga ba hòò tama, wèè ne khòè nea kò Gam di kg'uan qarika komsana khama.

20

Jesom di qarian ka i ko tèè

(Mt 21:23-27; Mk 11:27-33)

¹ C'èe cárn kam kò Jeso ba tempelem koe hàna a ko xгаа-xгаа, a ko qãè tchòan chóà máá ne, ka xu kò kaia xu peresiti xu hèè naka x'áè xгаа-xгаа-kg'ao xu hèè naka khòè ne di xu kaia xu hèéthèè hàà cgae Me.

² A xu a birí Me a máá: "Birí xae e, dùútsa qari cgoa Tsi ko ncèè zi gúù zi kúrú sa, kana dii na ncèè qarian máá Tsia hãa ncèè zi gúù zi kúrú di i sa?" témé.

³ Me Jeso ba xoa xu a máá: "Tíí igabar gha tèè xao o. Ke birí Te,

⁴ Johanem dis tcguù-tcguuku sa kò nqarikg'ai koe guua kana khòèan koea?" témé.

⁵ Ka xu ko tshoa-tshoa a chóà mááku a máá: " 'Nqarikg'ai koe e,' ta xae kòo méé nem gha máá: 'Dùútsa xao kháè nxãaska dtcòm me tama?' témé.

⁶ Igaba xae kò ko máá: 'Khòèan koe e,' témé ne ne gha wèè ne khòè ne nxóán cgoa xg'ána cg'òo xae e, Johane ba kò porofiti me e sa ne kò tcoma hãa khama," ta xu méé.

⁷ Ka xu ko xoa a máá: "C'úuà xae hãa nda koe i guua sa," témé.

⁸ Me Jeso ba birí xu a máá: "Tíí igabar nxãaska birí xao o tite, dùútsa qarís cgoar ko ncèè zi gúù zi kúrú sa," témé.

Xhàrà-kg'ao xu dis sere-sere sa

(Mt 21:33-46; Mk 12:1-12)

⁹ Me kò tshoa-tshoa a ncèes sere-sere sa khòè ne birí a máá: "C'èem khòè ba kò kg'om xhàrà ba xhàrà, a ba a c'èe xu xhàrà-kg'ao xu cgòbè me, a c'èem nqòóm koe qòò.

¹⁰ "Eëm ko x'èè ba hàà kam kò xhàrà-kg'ao xu koe qãà ba tsééa úú, nxãasega xu gha kg'om xhàrà di tc'òoan c'èe máá me ka. Igaba xu kò xhàrà-kg'ao xu xg'ám me, a káá guùse tsééa kabi me.

¹¹ "Me gaia c'èem qãà ba tsééa úú cgae xu, xu síí xg'ám me, a sau-saugase qgóó me, a xu a káá guùse tsééa kabi me.

¹² "Kam ko nqoana dim qãà ba tsééa úú. Xu nxãa ba thòò-thòò, a xu a tchàa za xaoa tcg'óò me.

¹³ "Kam kò kg'om xhàrà ka q'òòse ba máá: 'Dùú sa ra gha kúrú? Tirim cóám ncàma ra hãa bar gha tsééa úú, c'èedaoka xu gha tcom me khama,' témé.

¹⁴ Igaba èe xu ko xhàrà-kg'ao xu bóò me ka xu ko biríku a máá: 'Ncèè ba xhàrà ka q'òòsem ka cóase me! Ke hààn xae cg'òo me, naka zi gha nxãasega gúù zi sixae di ii,' témé.

¹⁵ Xu kò kg'om xhàrà ka tchàa koe xaoa tcg'óò me, a cg'òo me.

"Kháè ba gha nxãaska xhàrà ka q'òòse ba dùú sa kúrú xu?"

¹⁶ Hààm gha a ba a ãe xu khòè xu cg'òo, a ba a kg'om xhàrà ba c'ẽe xu xhàrà-kg'ao xu màá," tam Jeso ba mée.

Khòè ne ko ncẽes gúu sa kóm, ka ne kò màá: "Táá mées ncẽes gúu sa kúrúse guu!" témé.

¹⁷ Igabam kò Jeso ba bóó ne a màá: "Kháé nxãaska ncẽe *Nqarim dis Tcgãyas* koe góásea hãa sa ko dùú sa nxãe, ncẽe ko màá:

'Nxõás ncẽe tshào-kg'ao xu ka bóóa xguièa hãa sa ncẽeska kãbise a cgaés nxõá sa kúrúta hãa,' témé sa?

¹⁸ Wèem khòèm ãe gha gaas nxõás koe cg'áé ba gha khoana tòmm-tomse, igaba ães kòo c'ẽe khòèan koe cg'áé nes gha tòmm-tom m," tam Jeso ba mée.

Marian surutan dis tèe sa
(Mt 22:15-22; Mk 12:13-17)

¹⁹ Xu kò x'áé xгаа-xгаа-kg'ao xu hée naka kaia xu peresiti xu héeéthée xu gaa x'aè kaga Jeso ba qáé kg'oana, ães sere-seres kam kòo gaxua nxãe xu sa xu kò q'ana hãa khama, igabaga xu kò ko khòè ne bèe.

²⁰ A kòo dàòan qaa, qgóó cgoa Me xu gha a, a xu a kò khòè xu dtcòm-kg'aoan khama ko ma qgóóse xu Gam koe tsééa úú, síx xu gha Jeso ba ãem kg'uia hãa kg'uian cgoa qgóó ka, nxãasega xu gha x'áé-dxoom dim kaia koe sée a úú Me ka.

²¹ Xu Jeso ba tèe a màá: "Xгаа-xгаа-kg'ao Tseè, q'ana xae hãa, tseeguse Tsi ko xгаа-xгаа a ko tseegu sa kg'úi sa, a Tsi a khòèan tãákase qgóó tama, igabaga Tsi ko tseeguse Nqarim dim dàò ba xгаа-xгаа.

²² Bìrí xae e, *Roma ne dim x'aigam* Kaesara ba mée xae suruta saa, kana mée xae táá suruta me?" ta xu ma tèe Me.

²³ Me Jeso ba gaxu dis kàa sa bóóa q'ana hãase bìrí xu a màá:

²⁴ "X'aigam ko suruta cgoaèm qano mari ba x'ái Te. Díin dis tcúú sa ncẽe sa, naka gatàa díin di cg'òèa ncẽe e?" témé. Xu màá: "Kaesaram di si i," témé.

²⁵ Me bìrí xu a màá: "Nxãaska xao ãe Kaesaram di ii sa Kaesara ba màá, naka ãe Nqarim di ii sa Nqari ba màá," témé.

²⁶ Xu kò khòè ne cookg'ai koe xu gha ma ãem ko mée gúúan ka qgóóa ba ka tààè, igaba xu kò Gam di xòan ka arekaguè a nqoo.

X'ooan koe tèean dis tèe sa
(Mt 22:23-33; Mk 12:18-27)

²⁷ C'ẽe ne Saduke ne, khòèan x'ooan koe tãe tãmas koe dtcòmã hãa, nea ko Jesom koe hàà, a hàà tèe Me a màá:

²⁸ "Xгаа-xгаа-kg'ao Tseè, Moshe ba ko x'áèan ncẽe góá màá ta a a ko màá: ãem ko khòè ba kàa cóáse dxãese sa guu a x'óó, ne méém ãem khòèm ka qõese ba gaas dxãe-ntcõa sa sée naka káimkhoem ãe x'óóa hãa ba cóán àbà màá.

²⁹ Nxãaska xu kò 7 xu khòè qõeku xu hãa. Kaia ba kò séèa hãa a ba a cóá úú tamase x'óó.

³⁰ Me càmm di ba gaas khòè sa sée, a x'óó thée,

³¹ me nqoana di ba sée si, xu kò wéèa xu ga cúí ta ga ma táá cóán àbà, a xu a x'óó.

³² Si ko thée khòès ga sa x'óó.

³³ Ka sa gha nxãaska x'ooan koe ne ko tãe ne ndakam di sa ii? Wéèa xu 7 xu kò sée sia hãa ka.

³⁴ Me Jeso ba xòa xu a màá: "Khòè xu ncẽem x'aèm di xua ko sée, a séèkuan mààèa.

³⁵ Igaba khòè ne ncẽe hààkom x'aèm koe gha kg'òè ne hée, naka x'ooan koe gha tãe ne héeéthèe seèku tite, a séèkuan koe cãm tite.

³⁶ Gaicara ne x'óó tite khama, moengelean cgoa ne cúíta noo, a ne a Nqarim di ne cóá ne e khama, a x'ooan koe tèea ne cóá ne e khama.

³⁷ Igaba x'óóan koe i ko khòèan ghùie sam kò Moshem ga ba x'áía hãa, ãem kò c'eean dis xg'aekus koe X'AIGAM Nqarim Abrahamam di ba hée, naka Isakam di ba hée, naka Jakobem di ba héeéthée tcii me koe.

³⁸ Eè x'óóa hãa ne dim Nqarim tama Me e, igabam ãe kg'òèa hãa ne di Me e, wéèa ne ga ko Gam koe kg'òè khama," tam mée.

³⁹ Xu kò c'ẽe xu x'áé xгаа-xгаа-kg'ao xu xòa a màá: "Xгаа-xгаа-kg'ao Tseè, qãèse Tsi xòara hãa," témé.

⁴⁰ Khòè nea kò bèe, c'ẽe tèe ga ne gha tèe Me sa khama.

Krestem díin dim Tsgõo-coam ii dis tèe sa
(Mt 22:41-46; Mk 12:35-37)

⁴¹ Me Jeso ba tèe ne a màá: "Dúúska ne ko khòè ne màá, Kreste ba Dafitem dim Tsgõose-coa Me e, témé?

⁴² Dafite ba ko Pesalema zi dis Tcgāyas koe birí me a máá:

'X'aiga ba ko Tirim X'aiga ba birí a máá:

'Kg'áo xòèa Te za ntcōó,

⁴³ nakar nxāakg'aiga síi Tsari cg'ōo-kg'aoan kúrú

naka i nqàrè-kg'ama Tsi koe ntcōó,

témé.'

⁴⁴ Dafite ba ko X'aiga ta ma tcii Me, ka ba kháé nxāaska ntama ma Gam dim tsgōose-coa ba ii?" tam ma tèè ne.

Jeso ba ko khòè ne x'áé xгаа-xгаа-kg'ao xu koe dqàè

(Mt 23:1-36; Mk 12:38-40)

⁴⁵ Wèé ne khòè ne ko komsana Me koem ko Jeso ba Gam di xu xгаа-xгаа-kg'ao xu birí a máá:

⁴⁶ "X'áé xгаа-xгаа-kg'ao xu koe méé xao q'óése hāa, ncēe ko qáo qgái-dxooan hāa a caatean ncāmaa hāa xu, a x'ámágu di zi qgái zi koe tsgámkuan hēé naka kaia zi ntcōó-q'oo zi corè-nquu xu koe hàna zi ncāma hāa xu, naka cgáé zi ntcōó-q'oo zi hēéthéé e kōèan di qgáian koe.

⁴⁷ Ncēe ko dxàe-ntcōa zi di nquuan kaàkagu xu, a ko qáòse corèan ka x'áise tu u xu. Gaxu di dxàraè-q'ooa ne gha kaisase cg'áè ii," tam méé.

21

Dxàe-ntcōas ko tcg'óó aba ne

(Mk 12:41-44)

¹ Jeso ba kò ghùì-kg'ai a tempelem koe qguua ne khòè ne bòò ne ko aban dis gàbas koe aban tòò.

² Kam kò kaisase dxàua hāas dxàe-ntcōa sa bòò si hàà cam qano mari tsara tòò.

³ Kam ko máá: "Tseegua ner ko birí tu u: Ncēes dxàe-ntcōas dxàua hāa sa wèé ne khòè ne nqáéa hāase marian tcana.

⁴ Wèé ne khòè nea kò gane di qguuan koe guu a gane di aban tcg'óó, igabas kò gaa sa gas di dxàuan koe guu a wééan èes úúa hāa ga tcg'óó khama," tam méé.

Jeso ba ko tempele ba gha kòbeès gúüs ka kg'ui

(Mt 24:1-2; Mk 13:1-2)

⁵ Èè xu c'èe xu xгаа-xгаа-kg'ao xu hāa a ko tempelem ka kg'ui, a ko me ma t'òè nxōan ka hēé naka khòè ne koe guua hāa zi aba zi, Nqari ba ne tcg'óóa máana hāa zi ka hēéthéé ma t'òè-t'òèa hāa sa nxàe, kam ko Jeso ba máá:

⁶ "Gúù zi ncēe tu ko ncēe koe bòò zi ka: x'áè ba gha hàà, cúis nxōás ga sa c'èes tc'amkg'ai koe guuèa hāa tite ba, wééa zi ga gha xòóa qàriè," témé.

Are-aresa zi gúù zi

(Mt 24:3-14; Mk 13:3-13)

⁷ Xu xгаа-xгаа-kg'ao xu tèè Me a máá: "Xгаа-xгаа-kg'ao Tseè, n-cáma zia gha ncēe zi gúù zi kúrúse? Si gha thēé x'áís gúù zi ncēe zi ko hàà kúrúse di sa nta ii?" témé.

⁸ Me xoa a máá: "Q'óésea méé tu hāa, naka tua táá hoàkaguè guu, kái ne gha Tíi cg'òè cgoa hàà ke, a gha khòè ne birí a máá: 'Tíi ra Krestar ga ra a,' témé, a ne a gha máá: 'X'aèa nea cùu u,' témé, igaba méé tu táá komsana ne guu.

⁹ Igaba èe tu kò ko ncōoan hēé naka kómku taman hēéthéé ko kóm ne méé tu táá q'ae guu. Ncēe zi gúù zi méé zi kg'aika kúrúses gúù si i ke, igaba i chōò-q'ooan kúúga hàà tite," tam méé.

¹⁰ Me gaicara birí xu a máá: "Nqōóm di zi qhàò zi gha c'èe zi qhàò zi cgoa x'āaku, i gha x'aian x'aian cgoa x'āaku.

¹¹ Kaisasem gha nqóó ba cgùru, i gha kaisa xàbàn hēé naka tciiàn hēéthéé kái xu nqóó xu koe hāa, q'ád-q'áosa zi gúù zi hēé naka kaia zi x'ái zi are-aresa zi hēéthééa gha nqarikg'ai koe guu a kúrúse.

¹² "Igaba ncēe zi gúù zi wèé zi cookg'ai koe, ne gha tshàua ne cgoa qgóó tu u, a gha xgàra tu u, a gha corè-nquuan koe úú tu u qhàian koe, a ne a gha qáé-nquuan koe tcāa tu u, tu gha x'aigan hēé, naka tc'āà-cookg'ai xu koe hēéthéé úúé, i gha wééan ncēe ga Tiri cg'òèan domka kúrúse.

¹³ Ncēe ba gha x'áè ba ii ncēe gatu gha Nqarim di kg'uian nxàea tseegukagu di ba.

¹⁴ Igaba méé tu x'aèan cookg'ai koe ga tc'èea kabi naka gha nxàasega táá káise tc'èe-tc'èese guu nta tu gha ma xqara máase sa.

¹⁵ Kg'uian hēé naka tc'èean hēéthéer gha máa tu u khama, i gha wèé cg'ōo-kg'aoan gatu di táá qarian hòò a xgui kana ntcoe tu u.

¹⁶ Gatu di ne khòe ne, ncêe gatu di qõe ii ne hêe, naka gatu di ne qhàò ne hêe, naka gatu di ne tcàrà ne hêéthêe gha qáé tu u, a gha gatu ka c'êea tu x'ooan koe tcàà.

¹⁷ Tu gha Tiri cg'òèan domka wèe khòèan ka hòrèe.

¹⁸ Igabam cúim c'òòm tcúúa tu dim ga ba kaà tite.

¹⁹ Gatu di qarika téean ka tu gha kg'òèan hòò.

Jerusalem ba gha kaàkaguè

(Mt 24:15-21; Mk 13:14-19)

²⁰ "Èe tu kòo Jerusalem ba bòò, me ncõo-kg'aoan ka nxama-nxamaèa, ne méé tu q'ãa, gam di x'aèan kaàkaguèm koa cúu u sa.

²¹ Ke méé ne èe Jutea koe hàna ne xàbìan koe qgóea síi, naka ne èe Jerusalem koe hàna ne tcg'oa naka nea táá hêe naka ne èe x'áé-coa xu koe hàna ne Jerusalem koe tcàà guu.

²² Ncêe ba gha xgàrakus dim x'aè me e, wèes giús èe *Nqarim di zi Tcgäya* zi koe goásea hãas gha tseegukaguè ba.

²³ Haò, cg'ãe i gha ii, èe zi cárn zi ka èe ncàà zi koe cóan úúa zi khòe zi ka hêe naka èe gha ko comkagu zi ka hêéthêe e. Kaias thòò-tcao sa hêe naka *Nqarim di* xgòàn hêéthêe gha ncêe ne khòe ne koe nqòómkg'ai koe hãa.

²⁴ Ntcàum cgoa ne gha cg'òòe, a ne a gha qáé-nquuan di ne khòe ne iise seèe, a wèe zi qhàò zi koe úúe, Jerusalem ba gha táá zi qhàò zi ka nàà c'ãa-c'anaè, i gha nxãakg'aiga síi x'aèan táá zi qhàò zi di xg'ara.

Khòem dim Cóám di hàà-q'ooa ne

(Mt 24:29-31; Mk 13:24-27)

²⁵ "X'ái zi táá zia gha cárn koe hêe naka nxoem koe hêe, naka tçonòan koe hêéthêe kúrúse. Zi gha kaim tshàm di ts'oo-q'ooan hêe naka qhonèan hêéthêe ka nqòómkg'ai di zi qhàò zi qóm ba hêe naka arean hêéthêe ka tcàà cgaeè.

²⁶ Khòe nea gha q'aeen hêe naka tc'êea ne ko máá zi giúu zi ka hêéthêe x'óoa qae, nqòómkg'ai koe ko hàà kúrúse zi giúu zi domka, nqarikg'aian di qaria ne gha ko hàà ntcãa-ntcãaè khama.

²⁷ Èem x'aèm ka ne gha Khòem dim Cóá ba bòò Me túú-c'òòs q'oo koe guu a ko qarian hêe naka kaia x'aàn hêéthêe cgoa hàà.

²⁸ Ncêe zi giúu zi ko hàà tshoa-tshoa a ko kúrúse ne, tãea-téé naka ghùì-kg'ai, gatu di kgoarasea nea cúu u ke," tam méé.

Faia dis hii di xgaa-xgaakua ne

(Mt 24:32-35; Mk 13:28-31)

²⁹ Me kò Jeso ba ncêes sere-sere sa birí xu a máá: "Faia dis hii sa hêe naka c'êe zi hii zi wèe zi hêéthêe bòò.

³⁰ Èe i ko gazi di toaran tsòm, ne tu ko bòò mááse a q'ãa qhóoa ne tcana hãa sa.

³¹ Gataga èe xao kòo ncêe zi giúu zi bòò zi ko kúrúse ne xao q'ana hãa, Nqarim di x'aia ne cúu u sa.

³² "Tseegukar ko birí tu u a ko máá: Ncêes qhàò sa kaà tite, i gha nxãakg'aiga síi ncêe giúuan wèe ga kúrúse.

³³ Nqarikg'aian hêe naka nqòókkg'aian hêéthêe gha chòò, igaba i Tiri kg'uian chòò tite.

Q'óése sa ko qaase

³⁴ "Q'óése méé tu, naka i tcáoa tu táá karean nqòóm di ka tààè guu, kana qgarian nqàre ka igaba, kana kg'òèan di zi tc'êe-tc'êese-kg'ám zi ka igaba, tcom tama tu hãa koem gha èem cárn ba hàà cgae tu u ke,

³⁵ a gha wèe ne khòe ne, ncêe wèem nqòómkg'ai koe x'ãèa hãa ne koe ntcómmea ne hãa khama ma hàà cgae.

³⁶ Wèe x'aè ka méé tu kókòà hãa, naka tua còrèa mááse, naka tua gha nxãasega qarian úúa hãa wèe giúuan èe gha ko hàà kúrúse koe tu gha nxana mááse di i, naka tua gha nxãasega Khòem dim Cóám cookg'ai koe hàà téé," tam méé.

³⁷ Wèem koaba bam kòo Jeso ba tempelem koe xgaa-xgaa, a kòo wèe dqòà ka Olife dim xàbim koe síi hãa.

³⁸ I kòo wèe khòèan ntcúúkg'ai cgoa tempelem koe hàà cgae Me, a hàà komsana Me.

Jesom di xgàrasean hêe naka Gam dis x'oo sa hêe naka Gam dis x'ooan koe tãe sa hêéthêe e (22-24)

22

Jeso ba ko cg'òoem gha dis kàa sa kúrúá mááè

(Mt 26:1-5; Mk 14:1-2; Jn 11:45-53)

¹ Paseka ta ko ma tcièm x'a'èem, pére gǎé-gǎé úú tamas péres dis kǒès di ba kò cúu me e,
² xu kò kaia xu peresiti xu hée naka x'áè xгаа-xгаа-kg'ao xu hēéthéé xu kàan qaa, xu ga ma cg'òo Me di i, khòè ne xu kòo q'ào khama.

Jutase ba ko dtcòm, Jeso bam gha khòè ne tshàu q'oo koe tcāa sa
 (Mt 26:14-16; Mk 14:10-11)

³ Kam ko nxāaska satana ba Jutase Isekariote ta ko ma tcièm, 12 xu xгаа-xгаа-kg'ao xu ka c'èem koe tcāa.

⁴ Me Jutase ba tēe a ba a síi kaia xu peresiti xu hēé naka, tempele ba ko kòre xu x'aiga xu hēéthéé cgoa chóa xg'ae, Jeso bam ga ntama ma tshàu q'ooa xu koe tcāas ka.

⁵ Xu kò qǎè-tcao a xu a marin xu gha máa me sa dtcòmku.

⁶ Me kò Jutase gaxu cgoa dtcòmku, a ba a tshoa-tshoa a qǎèm x'áè ba qaa, khòè ne c'úuasem gha Jeso ba gaxu tshàu q'oo koe tcāa di ba.

Jeso ba ko Pasekan kg'ónòsea máa
 (Mt 26:17-25; Mk 14:12-21; Jn 13:21-30)

⁷ Me kò pére gǎé-gǎé úú tamas péres di kǒèan dim cáim ba hàà, Paseka dim ghùu-coam ko cg'òoem x'áè ba.

⁸ Me nxāaska Jeso ba Petere ba hēé naka Johane ba hēéthéé tsara tsééa úú ncēe x'áè-kg'áran cgoa a máa: “Qòò naka síi Paseka di tc'òoan kg'ónòa máa xae e naka xae nxāasega tc'òó,” témé.

⁹ Tsara tēè Me a máa: “Nda koe xae gha kg'ónòa máa Tsi i sa Tsi ko tc'èe?” témé.

¹⁰ Me xqa tsara a, a máa: “Bóò, ēe tsao ko x'áé-dxoom koe tcāa ne tsao gha c'èem khòem tshàa gāba ba qg'óoa hāam cgoa xg'ae. Xùri me tsao naka ēem ko tcāam nquum koe síi tcāa.

¹¹ Naka nquum ka q'òose ba birí naka máa: ‘Xгаа-xгаа-kg'ao ba ko máa, cg'áè-nquum Tiri xu xгаа-xгаа-kg'ao xu cgoar gha hàà Paseka di tc'òoan tc'òó ba nda hāa?’ témé.

¹² Nakam gha tc'amaka hāam nquum kaia, a wèe zi gúu zi tc'èese ko zi úua hāam, nxāakamaga kg'ónòa xg'araèa ba x'ái tsao o, tsao gha gaa koe hāas wèe sa kg'ónò,” tam méé.

¹³ Tsara kò qòò, a síi ēem kò ma birí tsara a hāa khamaga ma sao-xg'ae i ii, tsara kò Pasekan kg'ónòa máa Me.

X'aigam dis tc'òos dqòa di sa
 (Mt 26:26-30; Mk 14:22-26; 1Ko 11:23-25)

¹⁴ Èem ko x'áè ba hàà kam kò Jeso ba x'áè úú-kg'ao xu cgoa qàòa.

¹⁵ A ba a birí xu a máa: “Kaisaser kò tc'èea hāa, ncēes Pasekas di tc'òoan ner gha gaxao cgoa tc'òó sa, qanega Ra xg'araè tamas cookg'ai koe.

¹⁶ Birí xao or ko, cuiskaga Ra tc'òó síi tite, si gha nxāakg'aiga síi ēes tc'òos ko nxàe sa Nqarim di x'aian koe tseegukagué,” tam méé.

¹⁷ A ba a kubi ba sèe a Nqari ba qǎè-tcao máa, a ba a máa: “Sèe xao naka xaoa kg'áa.

¹⁸ Birí xao or ko, Nqarim di x'aian hàà tamas cookg'ai koer cuiskaga kg'om dis hùis di gǒèan ncēe kg'áa hāa tite,” témé.

¹⁹ Kam kò pére qàmà sa sèe, a ba a Nqari ba qǎè-tcaoa máa, a khóà q'aa si, a máa xu si, a ba a máa: “Ncēea cgāaa Te ga a, gatu ko máaè e. Ncēes gúu sa tu kúru naka tc'èe-tc'èese Te,” témé.

²⁰ Gaam dàòm cúim kam kò tc'òoan qǎa q'oo koe kubi sa máa xu, a máa: “Ncēes kubi sa Nqarim dis qǎé-xg'aes kǎba si i, c'áòa Te koe, ncēe gatu ntcǎáguá máaèa hāa a.

²¹ “Igaba méé xao q'āa, gaam ēe ko khòè ne tshàu q'oo koe tcāa Te ba ncēe koe Tíi cgoa ntc'òoa-ntc'òe sa.

²² Eè i ma Khòem dim Cóm ka meéèa hāa khamaga i gha ii, igaba haò, cg'áè i gha ii ēe ko khòè ne tshàu q'oo koe tcāa Mem ka,” tam méé.

²³ Xu tshoa-tshoa a gaxu xg'aeku koe tēèku, díi ba gha èeta iis gúu sa kúru sa.

Dii ba kaia?

²⁴ Si kò kaias kg'ui sa gaxu xg'aeku koe tēe, díim kaia hāa di sa.

²⁵ Me Jeso ba birí xu a máa: “X'aiga xu táa zi qhàò zi di xu ko tc'āa-cookg'ai ne, xu ko ēe qarian úua hāa xu khòè xu qǎè xu ta ma tciè.

²⁶ Igaba méé i gaxao ka táa gatà ii guu. Eè gaxao wèe xao ka kaia hāa ba méém cg'aré ba ii, nakam ēe ko tc'āa-cookg'ai xao o ba qǎa ba ii.

²⁷ Ka ba ndaka ba gatsara xg'aeku koe kaia: ēe ntc'óó a ko tc'òó baa, kana qǎa baa? Tseeguan kaga, ēe ntc'óó a ko tc'òo me e. Igabar Tíia gaxao xg'aeku koe qām khama ma hāa.

²⁸ Igaba xao kò gaxao wèe zi kúrua bóòku zi Tiri zi koe Tíi cgoa hāa.

²⁹ Ncēm ma Abo ba ma qarian tc'āa-cookg'ai di máa Tea hāa, khamagar gha ma qarian máa xao o.

³⁰ Tiri x'aian koer ko Tíí ntcōó a tc'óóm qgám koe xao gha nxāasega Tíí cgoa ntcōó a tc'óó, a kg'áa, a xao a gha x'aian dis ntcōó-q'ooos koe ntcōó, a gha 12 zi qhàò zi Iseraele di zi bòò a xgàra ka," tam méé.

Jeso ba ko Peterem gha xqase Me sa nxàe
(Mt 26:31-35; Mk 14:27-31; Jn 13:36-38)

³¹ A ba a máá: "Simonee, Simonee, q'āa méé tsi, satana ba dtcàrà mááse xaoa hāa, sèèam gha mááse xao o ka, q'aa-q'aa xaom gha ka, ēe i ko maberean ma dqòròè i gaan di tsoroan gaan cgoa ma q'aa-q'aaè khamaga ma.

³² Igabar còrèa máá tsia Simonee, táá i gha tsari dtcòman kaà ka. Nxāasega tsi gha, ēe tsi kòo *Tíí koe* kabisem x'aem ka tsáa ka c'ēe ne qari-qari ka," tam Jeso ba méé.

³³ Me Petere ba xqae Me a máá: "X'aigaè, Tsáa cgoa qáé-nquus koe sían ga hēé, naka x'óóan ga hēéthēer kg'ónòsea máána hāa!" témé.

³⁴ Me Jeso ba birí me a máá: "Petereè, birí tsir ko, ncēm cam kam ghòrò ba kg'aea hāa tite, tsi gha nxāakg'aiga síi nqoana q'oro xqase Te, c'úu Tea tsi hāa sa," témé.

Qgóa sa hēé, dtcòbè sa hēé, naka ntcáu ba hēéthēé e

³⁵ Me nxāaska Jeso ba Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu tèè a máá: "Eēr xg'ao káà qgóáse hēé, naka káà dtcòbèse hēé, naka káà nxàbose hēéthēé, tsééa úú xaoa hāa ka xaoa xg'ao dùú cúí ga tcàò?" témé. Xu máá: "C'ēe gúù tama a," témé.

³⁶ Me Jeso ba birí xu a máá: "Igaba Ra ko ncēeska birí xao o a ko máá: Dìim wèem ēe qgóá sa hēé naka dtcòbè sa hēéthēé úú hāa ba méém sèè sara a, nakam ēe ntcáu ba úú tama ba gam di qgáan x'amágu, naka c'ēe ba x'amá.

³⁷ Birí xao or ko khama a ko máá: Ncēe Tíí ka *Nqarim di zi* Tcgāya zi koe góáèa a ko máá: 'Ts'āa-kg'ao ne ka c'ēm khama ne kò ma qgóó Mea,' témé sa méés tseegukaguè. Si gha ncēes gúù sa hàà Tíí koe tseegu, i gha ncēe gúùan qhāése kúrúse," tam méé.

³⁸ Xu xgaa-xgaase-kg'ao xu máá: "Bòò, cam ntcáuán xae úú, X'aigaè!" témé. Me xqae xu a máá: "Qāè e," témé.

Jeso ba ko Olife dim xàbim koe còrè
(Mt 26:36-46; Mk 14:32-42)

³⁹ Me Jeso ba èem x'áe-dxoom koe guu a tcg'oa, a ba a Olife dim xàbim koe qdò èem ko kg'aiga hēé khama, xu xgaa-xgaase-kg'ao xu xùri Me.

⁴⁰ Èem ko gaam qgám koe tcāà kam ko birí xu a máá: "Còrè xao naka xao nxāasega táá kúrúá bòókuan koe tcāà guu," témé.

⁴¹ Me gaa koe guu a tcg'oa a ba a gaxu ka cg'arése nquú ka síi hāa, nxqás ga xaoè a síi tcheè khama noo di nquú-q'ooa koe, a ba a síi gaa koe qhòm tsi quri a còrè,

⁴² a máá: "Aboè, tc'ēe Tsi kò ko ne, ncēes kubis *xg'arakuan di* sa Tíí koe sèèa tcg'òò. Igaba Tsari tc'ēan ka, Tíí ko tc'ēes ka tamase," tam méé.

⁴³ [Me moengelem nqarikg'ai koe guua ba Gam koe x'áise, a qari-qari Me.

⁴⁴ Me kò kaias q'áòs arekagu me kos koe hàna, khamam kò kaisase qarika còrè. I kò Gam di khúbuan c'áòan khama ma gómankg'ai koe ntcāa.]

⁴⁵ Èem Gam di còrèan koe guu a ko tèe kam kò Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu koe kabisè, a ba a sao-xg'ae xu xu tshúù-tcaoa hāase x'òma.

⁴⁶ Me birí xu a máá: "Dùús domka xao x'òma hāa? Tēe xao naka xaoa còrè, naka xaoa gha nxāasega táá kúrúá bòókuan koe tcāà guu," témé.

Jeso ba ko qgóóè
(Mt 26:47-56; Mk 14:43-50; Jn 18:3-11)

⁴⁷ Èem *Jeso ba* qanega hāa a ko kg'ui kas kò kúúga xg'ae sa hàà, me kò Jutase ta ko ma tciièm khòèm 12 xu ka c'ēe ba tc'āà-cookg'ai sia, a ko Jeso ba q'óá, x'obè Mem gha ka.

⁴⁸ Igabam kò Jeso ba gam ka máá: "Jutaseè, a Khòèm dim Cóa ba tsi gáé ko khòè ne tshàu q'oo koe tcāà x'obèkus cgoa?" témé.

⁴⁹ Eè xu ko Gam cgoa kò hāa xu dùús ko kúrúse sa bòò q'āa, ka xu kò máá: "X'aigaè, sixae di ntcáuán xae gha tséekagu?" témé.

⁵⁰ Me kò gaxu ka c'ēe ba kaiam peresitim dim qāam dim tceem kg'òò xòè di ba xg'aoa qhòm.

⁵¹ Me Jeso ba máá: "Eè tsi kúrúá hāa sa tc'àda," témé, a khòèm dim tceè ba qgóó, a qāekagu me.

⁵² Me kò nxāaska Jeso ba kaia xu peresiti xu hēé, naka tc'āà-cookg'ai xu tempelem di xu hēé, naka *khòè ne di* xu kaia xu hēéthēé, ēe kò Gam koe hààraa hāa xu birí a máá: "Ts'āa-kg'ao ba tsāa hààraa khama xao gáé ntcáuán hēé naka dxòman hēéthēé cgoa hààraa?"

⁵³ Wèè cam kar kò tempelem q'oo koe gaxao cgoa hāa, igaba xao kò gaa koe táá síi qgóó Te. Igabam ncēe ba gaxao dim x'aè me e, naka ntcúús di qarían di ba hēéthēé e," tam méé.

*Petere ba ko Jeso ba xqase**(Mt 26:57-58, 69-75; Mk 14:53-54, 66-72; Jn 18:12-18, 25-27)*

⁵⁴ Jeso ba xu kò qgóó, a xu a sèè a kaim peresitim òm nqum koe úú Me. Me kò Petere kháóka tée a còò xu.

⁵⁵ Eè xu xhàrom nqàè koe c'ee sa dxùu a ntcóóa-ntcòe, kam kò Petere gaxu xg'aeku koe ntcòe.

⁵⁶ Si kò c'ees qāa sa bóò me me c'ees x'áà koe ntcòe, si qāese bóò me, a sa a máá: “Ncēm khòè ba kò thèè Gam cgoa hāa,” témé.

⁵⁷ Igabam kò Petere xqase a máá: “Khòè seè, c'ùu Mea raa,” témé.

⁵⁸ X'aè-coam qāa q'oo koem kò c'ēm khòè ba thèè bóò me a máá: “Tsáá igaba tsi thèè gaxu ka c'èe tsi i,” témé. Igabam kò Petere máá: “Khòè tseè, tíi tama ra a,” témé.

⁵⁹ Qáòm x'aè-coam qāa q'oo koem kò gaicara c'ēm khòè ba kaisa tcoman úúa hāase kg'ui a máá: “Tseeguan kagam kò thèè ncēm khòè ba Gam cgoa hāa, Galilea òm khòè me e khama,” témé.

⁶⁰ Me Petere xqā a máá: “Khòè tseè, c'úua ra hāa dùús ka tsi ko kg'ui sa!” témé. Me kò kúúga òm qanega hāa a ko kg'ui ka ghòrò ba kg'ae.

⁶¹ Me kò X'aiga ba kabise a Petere ba bóò. Me Petere ba X'aigam di kg'ui an tc'èe-tc'èese, ncēm kò máá: “Ncèe cáim kam ghòrò ba qanega kg'ae tama cookg'ai koe tsi gha sene nqoana q'oro xqase Te,” témé e.

⁶² Me kò Petere tchàa koe tcg'oa, a síi thòokase kg'ae.

*Jeso ba ko ncqiè, a ko xg'ámme**(Mt 26:67-68; Mk 14:65)*

⁶³ Xu kò èe kò Jeso ba qgóóa xu khòè xu ncqi Me, a xu a xg'ám Me,

⁶⁴ a xu a qáé tcgái Me, a tèè Me a máá: “Porofita naka birí xae e, díina ko xg'ám Tsi sa?” témé.

⁶⁵ A kái zi gúù zi c'èe zi còékuan di zi Gam ka nxàe.

*Jeso ba ko qhàis cookg'ai koe úúè**(Mt 26:59-66; Mk 14:55-64; Jn 18:19-24)*

⁶⁶ Eè i ko q'uu ka xu kò khòè ne di xu kaia xu hée, naka kaia xu peresiti xu hée, naka x'àè xgaa-xgaa-kg'ao xu hēéthēè xg'ae, a Jeso ba sèè a cookg'aia xu koe úú.

⁶⁷ Xu síi máá: “Kreste Tsi kò ii ne méé Tsi birí xae e,” témé. Me xqā a máá: “Ncèè birí xaor kò ko ne xao dtcòm tite.

⁶⁸ A gataga ncèè tēè xaor kò ko ne xao xqā Te tite.

⁶⁹ Igabagam gha ncèe koe guus ka Khòèm òm Cóa ba Nqarim òm x'òàm kg'áòm xòè za síi ntcóó, ncèe qariga ba,” tam méé.

⁷⁰ Xu wèèa xu ga máá: “Kháé Tsi gáé nxāaska Nqarim di Tsi Cóa Tsia?” témé. Me xqā xu a máá: “Gaxaoa ko máá, Gar ga Ra a, témé,” tam méé.

⁷¹ Xu máá: “Dùútsa gúús tseeguan gha x'ái sa xae ko qanega qaa? Gam kg'ám koe ga xae guu a kóm ana ka!” témé.

23*Jeso ba ko Pilatom cookg'ai koe úúè**(Mt 27:1-2, 11-14; Mk 15:1-5; Jn 18:28-38)*

¹ Si nxāaska wèes xg'ae sa tēe, a sa a Jeso ba Pilatom cookg'ai koe úú.

² Xu kò gaa koe tshoa-tshoa a chibi-chibi Me, a xu a máá: “Ncēm khòè ba xae sao-xg'aea, me ko sixae di ne khòè ne tām dàòm koe tceea úú, a ko khòè ne xgàè-kg'am, táá ne gha Roma òm x'aigam Kaesaram di marian suruta ka, a ba a ko máá, gabá Kreste Me e, a X'aiga Me e, témé,” ta xu méé.

³ Me Pilato ba tēè Me a máá: “A tsáá ga tsia Juta ne di tsi x'aiga tsi?” témé. Me xqā me a máá: “Eè tsi ko méé khamaga i ii,” témé.

⁴ Me Pilato kaia xu peresiti xu hée naka kaias xg'aes khòè ne dis gaa koe kò hàna hāa sa hēéthēè birí a máá: “Khòèm ncēm koer cúi chibi ga hòò tama,” témé.

⁵ Igaba xu kò Gam ka qarika nxàe a máá: “Wèém Juteam koem ko khòè ne xgaa-xgaa, a ko khòè ne tcg'ome tcúú, Galilea koem tshoa-tshoaa, a ba a ncèe koe hàà tcana hāa,” ta xu méé.

Jeso ba ko Herotem koe tséa úúè

⁶ Eēm ko Pilato ncèe sa kóm, kam kò tēè gaam Khòè ba Galilea dis qhàòs di Me e sa.

⁷ A ba a òm kò bóò q'āa, Herotem òm nqóòm di x'áean òm q'oo koem hāa sa, kam ko Herotem koe úú Me, ncèe kò èe x'àè ka Jerusalem koe hāa ba.

⁸ Eëm ko Herote ba Jeso ba bóò kam kò kaisase qãè-tcao, ncísem kò bóò ba tc'èea hãa khama, a ba a kò Gam ka kómã hãa, a kò nqòòan úua hãa, are-aresa zi x'ái zim gha kúru me bóò di i.

⁹ Me Herote kái zi tètè-kg'ám zi tètè Me, igabam kò Jeso ba táá xoa me.

¹⁰ Xu kò kaia xu peresiti xu hée naka x'áe xгаа-xгаа-kg'ao xu héeéthée xu qarika chibi-chibi Me.

¹¹ Herote ba hée naka gam di xu ncòo-kg'ao xu héeéthéea kò ncoe Me, a ncoi Me, a t'òèm qgái ba hãakagu Me, a Pilatom koe gaia tsééa kabi Me.

¹² Gaam cámm ãem ka tsara kò Herotea tsara Pilatoa tsara kg'aiga tsara kò hòrekua hãa igaba tcáraku.

Jeso ba ko x'oo sa xgàra mááè

(Mt 27:15-26; Mk 15:6-15; Jn 18:39-19:16)

¹³ Pilato ba kò kaia xu peresiti xu hée, naka tc'ãa-cookg'ai xu hée, naka khòè ne héeéthée tciaa xg'ae,

¹⁴ a birí ne a máá: “Ncèem Khòè ba tu kò tí koe óá, tãám dàòm koe ko xg'ae sa tceea úúm khòèm khama ma, igaba bóò, cookg'ia tu koer ncãa tèea xam Me, a ra a ncãa ncèem Khòèm koe cúí chibi ga táá hòò, èe tu kò chibi-chibi Mea hãa zi gúú zi koe.

¹⁵ Herotem igabam cúí chibi ga hòò cgae Me ta ga hãa, gaa domkam kò gatá koe tsééa kabi Me, ncèe tu ko ma bóò khamaga ma, cúí gúú tshúú kúrúam hãa ga káá a, gaan domka ta ga cg'òo Me e.

¹⁶ Gaa domkar gha kg'ama tsaman cgoa xg'ám Me, a ra a gha kgoara Me, Me qòò,” témé.

¹⁷ [Kòès domka méém ga kòo c'èem khòè ba kgoara máá nes gúú si i.]

¹⁸ Si kò wèès xg'ae sa q'au a máá: “Cg'òo Me, naka Barabase ba kgoara máá ta a,” témé.

¹⁹ Barabase ba kò ncòoan x'áe-dxoom koe kúrúsea ka hée, naka khòè ne cg'òoan domka héeéthée qáè-nquus koe tcãàèa.

²⁰ Me kò Pilato ba Jeso ba kgoara kg'oana hãa, khamam kò gaia kg'ui cgoa ne.

²¹ Igaba ne kò kaisase q'au a máá: “Xgàu Me! Xgàu Me!” témé.

²² Me nqoana dis ka gaia máá: “Kháè ba gáè diútsa cg'ãè sa kúrú hãa? Cúí gúú gar hòò tama x'oo sam gha xgàra mááè di i ka. Ra gha xg'ám Me, a kgoara Mem qòò,” témé.

²³ Igaba ne kò qanega kaisase q'au Jesom gha xgàuès ka, i kò gane di q'au-q'ooan tàà.

²⁴ Me kò Pilato ba nxàè, èe ne tc'èea hãa sa gha kúrúe sa:

²⁵ gaam khòèm èe gane kò tc'èea hãa kgoaraèm gha sa bam kò kgoara, ncèe kò ncòoan x'áe-dxoom koe kúrúsea ka hée, naka khòè ne cg'òoan domka héeéthée qáè-nquus koe tcãàèa hãa ba, a ba a Jeso ba *ncòo-kg'ao xu tshàu q'oo koe tcãa, nxáasega xu gha* èe ne kò khòè ne ma tc'èea hãa khama ma kúrú Me ka.

Jeso ba ko xgàuè

(Mt 27:32-44; Mk 15:21-32; Jn 19:17-27)

²⁶ Eë xu ko ncòo-kg'ao xu Jeso ba úú ka xu kò Kurene dim khòèm cgoa xg'ae, Simone ta ko ma tciiè ba, me qãáka guua hãa, xu kò xgàu sa dcèékagu me, me Jesom qãá koe téé a xuri Me.

²⁷ Si kò kaiaa xg'aes khòè ne di sa còò Me, zi kò gaas xg'aes q'oo koe c'èe zi khòè zi hàna, tshúú-tcaoase kò ko kg'ae cgae Me zi.

²⁸ Me kò Jeso ba gazi koe kabise a máá: “Jerusalem di sao khòè saòè! Táá sao Tíia kg'ae cgae Te guu, igaba sao gasao hée naka cóáa sao héeéthée kg'ae cgae.

²⁹ X'áe ba gha hàà khama, khòè ne gha máá: ‘Tsóágase zi gáè khòè zi ncèe cóán úú tama zi ts'ee-ts'eekg'aièa hãa, naka tchòoan ncèe cóán úú tama hée, naka bíian ncèe qanega comkagu tama héeéthée e,’ témé ba.

³⁰ Nxãaska ne gha tshoa-tshoa a xàbian ka máá: ‘Cg'áè cgae ta a,’ témé, a nxòãn ka máá: ‘Qàbia tcãa ta a,’ témé.

³¹ Ncèè híian tsáá ii koe ne kòo ncèe zi gúú zi kúrú ne, ne gha èe i xgòò hãa koe dùú sa kúrú?” tam méé.

³² Tsara kò cámm tsara khòè tsara c'èe tsara chibi-kg'ao tsara a, tsara kò gatsara igaba úúè, síí tsara gha Jesom cgoa cg'òè ka.

³³ ‘Tcúú-c'òá’ ta ko ma tcièem qgáim koe xu ko hàà ka xu kò gaa koe Jeso ba xgàu, gaa tsara chibi-kg'ao tsara cgoa, c'èe ba kò kg'áo xòèa ba za xgàuè, me c'èe ba dxàè xòèa ba za xgàuè.

³⁴ [Me kò Jeso ba máá: “Aboè, qgòóa máá ne, c'úua ne hãa dùú sa ne ko kúrú sa ke,” témé.] Gam di qgáia ne xu kò cgúúan ntcòo ka q'aa-q'aaku.

³⁵ Ne kò khòè ne téé a ko xaè, èe xu kòo tc'ãa-cookg'ai xu zàro Me ka, a ko máá: “C'èe nem kò kgoara hãa, ke méém kgoarase, ncèe nxará tcg'òòèa hãam Krestem Nqarim dim Cóám kò ii ne,” témé.

³⁶ Xu kò ncòo-kg'ao xu thée ncoi Me, a kò tsau tshàan cgoa hàà a hàà kg'áakagu Me,

³⁷ a máá: “Juta ne di Tsi X'aiga Tsi kò ii ne, Tsáá ka kgoarase,” témé.

³⁸ Gam tc'amkg'ai koe i ko ncēeta ma góásea hãa: 'NCĒEA JUTA NE DIM X'AIGA ME E,' ta ma ma.

³⁹ Khóè tsara êe kò Gam cgoa xgàùea hãa tsara ka c'êe ba kò dcàro Me a máá: "Kreste Tsi tama Tsia gáé? Tsáá ka kgoaraseò, naka kgoara tsam m thêé!" témé.

⁴⁰ Me c'êe ba xoa me a dqàè me a máá: "Nqarim igaba tsi gáé q'áò Me tama? Tsáá igaba tsi gatà iis xgàrakus koe hàna!

⁴¹ Gatsama ko tchànose xgàràè, gatsam kúrúa hãas tséés di surutan tsam hòòà khama, igabagam Gabá cúí gúú kàma ga kúrú ta ga hãa," témé.

⁴² A ba a máá: "Jesoè, tc'êe-tc'êese te, Tsari x'aian koe Tsi kòò tcàà ne," témé.

⁴³ Me Jeso ba birí me a máá: "Tseegua ner ko birí tsi: Ncêe cam ka tsi gha sene Tíí cgoa paradaisi koe hãal!" témé.

Jeso ba ko x'óó

(Mt 27:45-56; Mk 15:33-41; Jn 19:28-30)

⁴⁴ Koaba di x'aèan 12 di i kò ii, si kò wèém nqóòm koe ntcúú sa xóé, a síí dqòa di x'aèan nqoana di koe téé.

⁴⁵ Eè i ko cáns di x'àan kaà kam kò tempelem koe tceèam qgáí ba tòàra q'aase cam qàmà tsara cgoa.

⁴⁶ Me kò Jeso ba kaim dòm cgoa q'au a máá: "Aboè! Tiri tc'êea ner ko tshàu q'oa Tsi koe tcàà," témé. A ba a ncêe sam ko kg'úia xg'ara ka còo di sa sònda tcg'òò.

⁴⁷ Eèm ko ncòo-kg'ao xu dim kaia ba êe kúrúsea sa bóò, kam kò Nqari ba dqom a máá: "Tseegukagam kò ncêem khóè ba tchànóm khóè Me e," témé.

⁴⁸ Wèé ne khóè ne êe kò gaa koe xg'aea hãa, a ko xaè ne kò êe zi gúú zi bóò zi ko kúrúse ka ne kò tshúú-tcaoa hãase dibi.

⁴⁹ Wèé ne êe kò q'ãa Mea ne hée, naka Galilea koe guu a còò Mea hãa zi khóè zi hééthéé kò nqúú ka téé a ko bóò Me.

Jeso ba ko kg'ónòè

(Mt 27:57-61; Mk 15:42-47; Jn 19:38-42)

⁵⁰⁻⁵¹ Kam kò gaa x'aè kaga c'êem khóèm Josefa ta ko ma tcièè ba hàna, Juta ne dim x'áé-dxoom Arimateam koe kò guua ba. Qãèm khóèm, tchàno me e kò ii, Nqarim di x'aian di hàà-q'ooan kò qãà hãa ba, tc'ãà-cookg'ai xu ka c'êe me e kò ii, igabam kò táá c'êe xu di tc'èean cgoa dtcòmku.

⁵² Pilatom koem kò síí, a Jesom dim tc'áró ba dtcàrà.

⁵³ Me gaam tc'áró ba xòò, a q'úúm qgáím cgoa tcám, a ba a tshàòèa hãam nxõám dis tc'áms koe síí tcàà Me, ncêe c'êe khóè ga kò qanega gas koe kg'ónòè tama sa.

⁵⁴ Me kò èem cam ba kg'ónòèan dim cam me e, Sabata dim cam ba kò ko tshoa-tshoase khama.

⁵⁵ Zi kò khóè zi êe kò Jesom cgoa Galilea koe guua hãa zi Josefam cgoa qòò, a zi a síí Jesom dis tc'ám sa bóò, a síí Jesom dim tc'árom ma xòòèa hãa sa bóò thêé.

⁵⁶ Ka zi ko x'áéa zi koe kabise, a zi a síí Jesom dim tc'áró ba qãè-hm̀m xg'ãò tshãán kg'ónòa máá. Sabata dim cam ka zi kò sãa, êe i ko ma x'áèèa hãa khamaga ma.

24

Jeso ba ko x'ooan koe tēe

(Mt 28:1-10; Mk 16:1-8; Jn 20:1-10)

¹ Tc'ãà dim cam bekem dim di ntcúúkg'ai cgoa zi kò êe zi kúrúa hãa tshãán sée a tc'áms koe qòò.

² A zi a kò nxõá sa bóò si tc'áms-kg'ám koe ghànèa tcg'òòèa.

³ Igaba êe zi ko tcàà ka zi kò X'aigam Jesom dim tc'áró ba táá hòò.

⁴ Eè zi qanega ncêes giúús ka area hãa, ka tsara kò cam khóè tsara qàò qgáían x'áàko hana tsara qàea zi koe téé.

⁵ Zi kò q'áòan ka gòrò a gómankg'ai koe qám-kg'ai. Tsara kò khóè tsara gazi ka máá: "Dúús domka sao ko kg'òèa hãam khóè ba x'óóa hãa ne *dí qgáían* koe qaa?"

⁶ Ncêe koem káà Me e, igabagam tēea hãa. Eèm kò qanega Galilea koe hãa kam kò birí tu u sa tc'êe-tc'êese, ncêem kò máá,

⁷ Khóèm dim Cóá ba méém cg'ãè ne khóè ne tshàu q'oo koe tcààè, naka baa xgàùè, naka nqoana dim cam ka x'ooan koe tēe, ta mééa hãa ka," ta tsara méé.

⁸ Ka zi kò Gam di kg'uian tc'êe-tc'êese,

⁹ a zi a tc'áms koe zi guu a ko kabise ka síí wèé giúuan ncêe ga Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu 11 xu hée, naka wèé ne c'êe ne hééthéé birí.

¹⁰ Maria Magatalena sa hée, naka Joana sa hée, naka Marias Jakobom ka xòò sa hée, naka c'êe zi khóè zi hééthéèa kò x'áè úú-kg'ao xu ncêe giúuan birí,

¹¹ Igaba xu kò ncēe zi khòe zi táá dtcòm, gazi di kg'ua ne kò gaxu koe huwan khama xam khama.

¹² Igabam kò Petere ba tēe a tc'áms koe qgóea síí, qámsem ko a ko bóò kam kò q'úú qgái cgoa kúrúea kòan ēem kò tcám cgoaèa cúí ga bóò i cúia hãa, me kò ncēe kúrúsea hãas gúús ka area hãase x'áé koe kabise.

Emause dis qòò sa

(Mk 16:12-13)

¹³ Gaam cám cúím kaga tsara kò cám xgaa-xgaase-kg'ao tsara xóe ko Emause ta ko ma tciìem x'áem koe qòò, Jerusalema koe tsi kò guu a ko gaa koe síí, ne 11 kilomitarra khama noo qáò-q'ooan úua hãa ba.

¹⁴ Eē tsara xóe ko qòò ka tsara kòo wèe zi gúú zi ēe kúrúsea hãa zi ka chóà.

¹⁵ Eē tsara xóe ko chóà qòò, kam kò Jeso ba cúú-cuuse cgae tsara a, a hàà xu xg'ae a qòò,

¹⁶ igaba tsara kò qgóó tcgáíea hãa, khama tsara kò táá bóò q'áa Me.

¹⁷ Me tēe tsara a, a máá: “Dùútsa gúú zi?” témé. Tsara xga Me a máá: “Jesom Nasareta dim ka, ncēe kò porofiti i ba, a kò tséean koe hēe, naka kg'uian koe hēéthēe kaisa qarían úua hãa, Nqari ba hēe naka wèe khòean hēéthēe cookg'ai koe.

¹⁸ Me kò gatsara ka c'ēm Kelopase ba xga Me a máá: “A Tsáá cúí Tsi Tsia gáé Jerusalema koe cg'áe-kg'ao Tsia, ncēe zi cám zi ka gaa koe kúrúsea hãa zi gúú zi Tsi c'úua hãa ka?” témé.

¹⁹ Me tēe tsara a, a máá: “Dùútsa gúú zi?” témé. Tsara xga Me a máá: “Jesom Nasareta dim ka, ncēe kò porofiti i ba, a kò tséean koe hēe, naka kg'uian koe hēéthēe kaisa qarían úua hãa, Nqari ba hēe naka wèe khòean hēéthēe cookg'ai koe.

²⁰ Kaia xu peresiti xu hēe, naka gatá di xu tc'áà-cookg'ai xu hēéthēea kò qgóó Me, a x'ooan koe xgàra Me, a xgàu Me.

²¹ Igaba ta kò tc'ēea máá, Gaam hàà gha Iseraele ne kgoaram ga Me e, ta tc'ēea hãa! Ncēe zi gúú zi wèe zi oose, ncēea nqoana dim cám ga me e, zi ncēe zi gúú zi kúrúsea hãa.

²² Zi kò c'ēe zi khòe zi gatá dis xg'aes di zi arekagu ta a, kaisa ntcúúkg'ai cgoa zi kò tc'áms koe síí,

²³ igaba zi kò tc'ároa ba síí táá hòò, a kò hàà birí ta a, moengele tsara zi bóò hãa sa, ncēe kò birí zi a máá, Jeso ba kg'òea hãa, témé tsara.

²⁴ Ne kò gatá cgoa kò hãa ne c'ēe ne tc'áms koe síí, a síí bóò si ēe zi kò khòe zi méea hãa khama i, igaba ne kò Gabáa táá hòò Me,” ta tsara méé.

²⁵ Me kò gatsara ka máá: “Tsóágase káà tc'ēe tsao khòe tsao gáé, a tsao a porofitian ka nxàeèa gúúan dtcòm ka qóm tcáo tsao o!

²⁶ Krestem gha ncēe zi gúú zi koe xgàrase, a ba a Gam di x'áan koe tcàa sa gáé kò qaase tama?” tam méé.

²⁷ A ba a Moshem dis Tcgāyas koe hēe naka wèe xu porofiti xu di zi Tcgāya zi koe hēéthēe guu a tshoa-tshoa, a qāese birí tsara a, wèe zi Tcgāya zi Nqarim di zi koe ko Gam ka kúrúse sa.

²⁸ Eē xu ko ncāa xu ko síím x'áém koe cúú, kam kò Jeso ba còoka ko nqáé khama ma kúrúse,

²⁹ igaba tsara kò qarika dtcàrà Me a máá: “Hãa cgoa tsam m, ncēeska i dqòa kg'oana, me cám ba nqáea hãa ke,” témé. Me kò síí cgae tsara a, xu síí xg'ae a hãa.

³⁰ Eē xu tafolem koe ntcōe, kam kò péréan sèe, a ts'ee-ts'ee'kg'ai i, a ba a khóá a máá tsara a.

³¹ I kò tcgáía tsara xgobekg'amse, tsara bóò q'áa Me. Me nxàaska tcgái-q'ooa tsara koe kaà.

³² Tsara kò tēeku a máá: “Tcáoa tsam gáé kò nxùrù tama, ēem kòo dàòm q'oo koe kg'ui cgoa tsam m, a kòo Nqarim di zi Tcgāya zi ka q'áa-q'áa tsam m ka?” témé.

³³ A tsara a kò gaa x'aè kaga tēe, a Jerusalema koe kabise. Gaa koe tsara ko síí ka tsara kò xgaa-xgaase-kg'ao xu 11 xu hēe, naka ēe kò hãa cgoa xua ne hēéthēe sao-xg'ae, ne xg'aea hãa,

³⁴ a ne a ko máá: “Tseeguan kagam X'aiga ba tēea, a ba a Simonem ka bóòea hãa!” témé.

³⁵ Tsara kò dùú sa kò dàòm q'oo koe kúrúse cgae tsara a sa chóà máá ne, naka tsara kò ma Jeso ba ēem kò péréan khóá máá tsara a qā q'oo koe ma bóò q'áa sa hēéthēe e.

Jeso ba ko Gam di ne xgaa-xgaase-kg'ao ne koe x'áise

(Mt 28:16-20; Mk 16:14-18; Jn 20:19-23; Tsee 1:6-8)

³⁶ Eē ne qanega hãa a ko ncēes gúús ka kg'ui kam kò X'aigam Jeso ba hàà xg'aekua ne koe tée, a ba a birí ne a máá: “Tóókuan méé i gatú cgoa hãa,” témé.

³⁷ Ne kò kaisase q'aea hãa, a ne a area hãa, a tc'ēea máá, dc̣u-soma ba ne bóò hãa, ta tc'ēea.

³⁸ Igabam kò birí ne a máá: “Dùús domka tu q'aea hãa? Dùús domka tu ko ncēeta ma ma tēesea máá?”

³⁹ Tshàua Te hée, naka nqàrèa Te héeéthée bóò, naka tua Tíí ga Ra ii sa bóò: Qgóóa xám Te, naka bóò, dcau-soma nea cgàa kana c'óá ga úú tama, ncēe tu kò bóò Ra Tíí úúa hãa a," tam méé.

⁴⁰ Eēm ko ncēe sa mééa xg'ara kam kò tshàua ba hée naka nqàrèa ba héeéthée x'ái ne.

⁴¹ Eē ne qanega dtcòm tama, qãè-tcaoan hée naka arean héeéthée domka, kam ko tèè ne a máá: "C'ēe guù tc'óóè gha tu úúa hãa?" témé.

⁴² Ka ne ko x'ãèa kò hãam x'aù qàmà ba máà Me.

⁴³ Me bóò Me ne ko koe ga sée a tc'óò me.

⁴⁴ A ba a nxãaska bìrì ne a máá: "Ncēea bìrì tuar kò hãa kg'uian Tiri ga a, ēer kò gatu cgoa qanega hãa ka. Wèè guùan ēe Moshem di x'áè-kg'ámán koe hée, naka Porofiti xu di góán koe hée, naka Pesalema zi koe héeéthée Tíí ka góásea hãa méé i tseegukaguè," témé.

⁴⁵ A ba a kò gane di tc'ēean xgobekg'am, *Nqarim di zi Tcgãya* zi ko dùú sa méé sa ne gha kórna q'ãa ka.

⁴⁶ A ba a bìrì xu a máá: "Ncēeta i ma góásea hãa: Kreste ba gha xgàrase, a ba a gha nqoana dim cárn ka x'ooan koe tēe,

⁴⁷ ke méé zi *nqóóm di zi qhàò* zi wèè zi, Jerusalema koe guu naka tshoa-tshoa naka zia *Nqarim* dim cg'òèm koe xгаа-xгааè, chìbian koe méé ne tcóóse, nxãasega ne gha gane di chìbian qgóóa mááè ka.

⁴⁸ Gatua ncēe zi guù zi di tu nxàea tseegukagu-kg'ao tu u.

⁴⁹ Ra gha Tíí, Tirim Abom nqòòkagu tua hãa sa tsééa máá tu u, igabaga méé tu ncēm x'áé-dxoom *Jerusalemam* koe hãa, naka tua gha nxãakg'aiga síí tc'amaka guua hãa qarian hãakaguè," tam méé.

Jeso ba ko qad

(Mk 16:19-20; Tsee 1:9-11)

⁵⁰ Kam kò tchàa za úúa tcg'óò ne, Betania khama noose nqúú ka. A ba a x'òàa ba ghùì a ts'ee-ts'ee'g'ai ne.

⁵¹ Eēm hãa a ko ts'ee-ts'ee'g'ai ne, kam kò gane koe séèa tcg'òòè, a ba a nqarìkg'ai koe qaòkaguè.

⁵² Ka ne ko dqòm Me, a kaisa qãè-tcaoan cgoa Jerusalema koe kabise.

⁵³ A ne a wèè x'áè ka tempelem koe hãa, a ko Nqari ba dqòm.

JOHANE

Johanem ka góàèa qǎè tchòà ne, Jeso Krestem ka Téé-cookg'ai sa

Ncées tçgāya sa Johanem ka góàèa, xгаа-xgaase-kg'aom Jesom kò ncàma hāa ba (21:20), Sebetem ka cóase ba.

Ncées tçgāya sa kò góàèa hāa, “nxāasega tu gha dtcòm, Jeso ba Krestem Nqarim dim Cóa Me e sa ka, a tu a gha dtcòmān ka Gam dim cg'òem koe kg'òèan úú ka” (20:31).

Johanem dis tçgāya sa ko Jesom ncēe Nqarim dim Kg'uim chòò tamase hāam ka kg'ui, Gaam ncēe kò khòè ba ii ba a ba a kò gatá cgoa x'āèa hāa ba (1:14). Are-aresa a, Jeso ba kò kái xu dào xu cgoa kaikaguè sa (ncēe ko xùri zi x'ái zi bóò: 1:1a, 1c, 14, 18, 29, 33, 34, 39, 42, 50b, 50c, 52).

Tc'āa di xòèan tçgāyas dia ko tǎaka zi x'ái zi are-aresa zi Jesom, Kgoara-kg'aom Nqarim dim Cóam ncēe nqòòèa hāam di zi ka kg'ui. Xùriko zia ko guù zi gazi x'ái zi are-aresa zi kò dùú sa nxàe sa nxàea tçg'òó.

7 zi x'ái zia ko nxàèè (2:1-12; 4:43-54; 5:1-18; 6:1-15; 6:16-21; 9:1-41; 11:1-44).

Johane ba ko cg'orò zi guù zi ka góá, igabagam ko gazi guù zi ka kaisase nxàe zi ma kúrúsea hāa sa. Ncées tçgāyas di xòèa nea ko ntama ne kò ma c'èe ne khòè ne Jesom koe dtcòm a ne a Gam di ne xùri-kg'ao ne kúrú sa nxàe. Ne kò c'èe ne ncoe Me a ne a kò xgui dtcòma ne.

Tcee xu 13-17 xu ko Jesom kò ko Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu cgoa cùuse tséèa xg'aes ka nxàe, èem kò qg'òóèam ntcùum ka. Gataga xu ko gaxu tcee xu nxàe, ntam kò ma Jeso ba Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu nxākamaga kg'onò tóòā hāa sa, a ghùì-ghui tcáò xua hāa, xu Gam dis x'oo sa q'ana hāa.

Còo di xu tcee xu ko Jesom kò ko qg'òóès ka hēè naka Gam di xgàuèan ka hēè naka x'ooan koe tées ka hēè naka Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu koe x'ooan koe tées qǎá q'oo koe hòòsean ka hēéthéè kg'ui.

Johane ba ko kaisase chòò tama kg'òèan dis abas Krestem koe hànās ka góá. Gane èe ko Krestem koe dtcòm nea gha chòò tamas kg'òè sa úú, gaas ncēe ko tshoa-tshoase a ncēeskaga hāna sa, Jn 1:12; 5:24; 17:3.

Johane ba kò ko ncēeska ta ko kg'òèa ta q'oo koe tséékagu zi guù zi tséékagu a ba a ko gam di zi x'ái zi kúrú: tshāan hēé, naka péréan hēé, naka x'àan hēé, naka kòre-kg'aon hēé, naka ghùuan hēé, naka Chòó-kg'oman hēé, naka gaan di cgùrian hēéthéè e.

Qaa-qaasa kg'ua ne:

- qòòā mááku tama kg'ua ne:

- x'áa ne – ntcùú sa

- kg'òè sa – x'oo sa

- tc'amaka – nqāaka

- tseegu – tshúù-ntcōa

- “Tíí Ra a” di kg'ua ne:

- Kg'òèan dir péré Ra a (6:35)

- Nqòóm dir x'áa Ra a (8:12)

- Qǎèr ghùu-kòre-kg'ao Ra a (10:11)

- X'ooan koe tée sa hēé naka kg'òè sa hēéthéè Ra a (11:25)

- Dào Ra, Tseegu Ra, Kg'òè Ra a (14:6)

- Tseegu dir Kg'om Ra a (15:1)

- Nqarim dim Cóa ba, Khòèm dim Cóa ba

- dtcòm (1:11-13; 3:16; 20:30, 31)

Tçgāyas q'oo koe hāna zi:

- Téé-cookg'ai tçgāyas di sa (1:1-18)

- Johanem tçguù-tçguu-kg'ao ba; tc'āa di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu Jesom di xu (1:19-51)

- Jeso ba kò khòè ne còokg'ai koe Gam di zi x'ái zi are-are sa zi kúrú, a ba a ko xгаа-xгаа (2-12)

- Jeso ba Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu xгаа-xгаа; Gam dim còrè ba (13-17)

- Jesom di xgàrasean hēé naka Gam dis x'oo sa hēé naka Gam di x'ooan koe tēean hēéthéè e (18-21)

Tçgāyas dis Téé-cookg'ai sa (1:1-18)

Kreste ba kg'òèa hāam Kg'ui Me e

¹ Tshoa-tshoases koem kò Kg'ui ba hàna, Me kò Kg'ui ba Nqarim cgoa hàna, Me kò Kg'ui ba Nqari Me e.

² Nqarim cgoam kò tshoa-tshoases koe hàna.

³ Wèés giùu sa kò Gam koe guu a kúrùè, i Gam oose cúí giùu ga kúrùè tama, òe kúrùèsa a.

⁴ Gam koe i kò kg'òèan hãa, i kò kg'òèan khòè ne di x'áa a.

⁵ I ko x'áan ntcúuan q'oo koe x'áa, i ntcúuan tàa a hãa tama.

⁶ Nqarim ka kò tsééa tcg'òèa hãam khòè ba kò hàna, cg'òèa ba kò Johane ii.

⁷ X'áan kam gha hàà nxàea tseegukagu kam kò hààraa, nxàasega ne gha wèè ne khòè ne gam koe guu a dtcòm ka.

⁸ X'ámam tama me e kò ii, igabam kò hààraa, nxàasegam gha hàà x'áan ka nxàea tseegukagu ka.

⁹ Tseegu dim X'ámam, ncèe ko wèem khòè ba x'áa-x'aa ba kò nqòómkg'ai koe hàà.

¹⁰ Nqòómkg'ai koem kò hãa, me kò nqòó ba Gam koe guu a kúrùè, igabam nqòó ba c'ùu Mea.

¹¹ Gam x'áé koem kò hàà, ne kò Gam x'áé di ne táa qãèse hààkagu Me.

¹² Igabam kò wèè ne èe kò qãèse hààkagu Me ne, gane ncèe ko Gam di cg'òèan koe dtcòm ne, nxãa nem kò qarian máa, Nqarim di ne cóá ne ne gha ii ka.

¹³ Ncèe ta ma q'ana hãa i ko ma cóán àbàè sa khama ne ma àbàè tama*, cgàam ma ncàma hãa khama tamase, kana khòem ma ncàma hãa khama tamase, igaba ne Nqarim koe guu a àbàèa.

¹⁴ Me kò Kg'ui ba cgàa ba kúrú, a ba a gatá koe x'àè, cgòmkuan hée naka tseeguan héeéthéè ka cg'òèa hàase. Ta kaia x'áan Gam di bóòà hãa, kaia x'áan ncèe Xòòm koe guu a cúise àbàèam Cóám di i.

¹⁵ Johane ba kò Gam ka nxàea tseegukagu, a ba a q'au a máá: "Ncèe ba kò Gam ga Me e, ncèer kò máá: 'Gaam èe qãáa te koe ko hàà ba téé-q'ooan ka nqáé tea, tí qanega hàà tamasa cookg'ai koem kò hàna khama,' témé ba."

¹⁶ Gam di cg'òèa hàase hãan koe ta wèèa ta ga guu a chòò tama cgòmkuan hòòà.

¹⁷ X'áè ba kò Moshem koe guu a tcg'òòèa hãa khama, i cgòmkuan hée naka tseeguan héeéthéè Jeso Krestem koe guua.

¹⁸ Cúí khòè ga Nqari ba qanega bóò tama. Igabagam cúise àbàèam Cóám ncèe Nqari ii ba, a Xòòm dxuu koe ntcòòà-ntcòe ba, nxãa ba Nqari ba q'áakagu ta a hãa.

Johanem tcguù-tcguu-kg'ao ba; tc'ãà di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu Jesom di xu (1:19-51)

Johanem tcguù-tcguu-kg'ao ba

(Mt 3:1-12; Mk 1:1-8; Lk 3:1-18)

¹⁹⁻²⁰ Jerusalem di xu Juta xu kò peresiti xu hée naka tempelem koe ko hùu xu khòè xu† héeéthéè Johanem koe tsééa úú, síi xu gha diim ii sa tèè me ka. Me kò Johane ba tseeguan nxàe, a táa xoase e, igabam tseeguan nxàe a máá: "Tí ra Krestem tara ra a," témé.

²¹ Xu tèè me a máá: "Kháé tsi gáé nxãaska dii tsia? Elija tsia?" témé. Me máá: "Gaar tama ra a," témé.

Xu máá: "Kháé tsi gáé gaa tsi porofiti tsi tsia, Nqarim kò nxàea tsi?" témé. Me xoà a máá: "Eè èe," témé.

²² Ka xu ko nxãaska tèè me a máá: "Kháé tsia nxãaska dii tsia? Biri xae e naka xae èe tsééa óá xaea hãa ne koe xoan úú. Dií tsia, ta tsi ga mée?" témé.

²³ Me máá: "Tí ra tchãa-xgóós q'oo koe ko q'aur dòm ra a, a ko máá: 'X'aigam Nqarim dim dàò ba tchãno-tchano máá Me,' èem porofitim Isaiam ma mééa hãa khama," témé ra.

²⁴ (Xu kò ncèe xu khòè xu Farasai xu ka tsééa tcg'òèa hãa.)

²⁵ Ka xu ko tèè me a máá: "Ncèe Kreste tsi tama tsi kò ii, a Elija tsi tama tsi ii, a tsi a gataga gaa tsi porofiti tsi Nqarim kò nxàea tsi tama tsi ii, ne tsia ko dùús domka nxãaska khòè ne tcguù-tcguua máá?" témé.

²⁶ Me Johane ba xoà xu a máá: "Tí ra ko tshàn cgoa tcguù-tcguu, igaba xao gaxao èe xg'ækua xao koe téé-tèe ba c'úua hãa.

²⁷ Gaam èe tí qãá koe ko hàà ba, ncèe Gam di nxàbo tcãian kgoara gar tc'ãò tama ba," témé.

²⁸ Ncèe zi giúu zia kò Betania koe kúrúse, Jorotane ka ncí za, ncèe Johanem kò tcguù-tcguu koe.

Jeso ba Nqarim dim Ghùu-coa Me e

* **1:13:** Ncèe ta ma q'ana i ko ma cóán àbàè sa khama ne ma àbàè tama - Gerika sa ko máá: "ncèe c'áòan koe guu a àbàè tama ne," témé. † **1:19-20:** tempelem koe ko hùu xu khòè xu - Gerika sa ko máá: "Lefi dis qhàòs di xu khòè xu" témé.

²⁹ Me Johane ba xùrikom cárn ka Jeso ba bóò Me ko hàà, me máá: “Ghùu-coam Nqarim di ba tu bóò, ncêe kò hàà nqôóm di chibian xgàm a qôò cgoa ba!

³⁰ Gaam ga Me e ncêer kòo Gam ka kg'ui a ko máá: ‘Qááa te koem ko Khóè ba hàà, ncêe téé-q'ooan ka nqáé tea ba, tíi kò qanega hàà tamas cookg'ai koem kò hàna hãa khama,’ témé ba.

³¹ Tíi igabar kò díim ii sa c'úua hãa. Igabar kòo tshàan cgoa tcguù-tcguu, nxãasegam gha Iseraele ne koe x'áíè ka,” tam méé.

³² Me kò Johane ba ncêes guù sa nxàea tseegukagu a máá: “Tc'êe bar kò bóò Me nqarikg'ai koe guu a tcíbís khama ii a ko xõa cgae Me, a ba a kò hàà Gam koe x'áè.

³³ Tíi igabar kò díim ii sa c'úua hãa. Igabam kò èe kò tséé tea hãa, hààr gha tshàan cgoa tcguù-tcguu ka ba, bíri te a máá: ‘Èè tsi gha Tc'êe ba bóò Me ko Gam koe xõa, a Gam koe hãa ba, nxãa ba Gaam Tcom-tcomsam Tc'êem cgoa gha tcguù-tcguum ga Me e,’ témé.

³⁴ Ra bóòà hãa, a ra a ko nxàea tseegukagu Nqarim dim Cóám ga Me e sa,” tam méé.

Tc'áà di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu Jesom di xu

³⁵ Xùrikom cárn kam kò Johane gaicara gam di tsara xgaa-xgaase-kg'ao tsara cgoa téé-têe.

³⁶ Èem ko *Johane* ba Jeso ba bóò Me ko qôò kam kò máá: “Ghùu-coam Nqarim di ba bóò!” témé.

³⁷ Èè tsara ko xgaa-xgaase-kg'ao tsara ncêe sa kóm, ka tsara kò Jeso ba xùri.

³⁸ Me Jeso ba kq̄bise a ntcêe a bóò tsara a, tsara ko xùri Me, Me tèè tsara a, a máá: “Dùú sa tsoo ko qaa?” témé. Tsara xqa Me a máá: “Nda Tsi x'áèa, Rabiè?” témé. (Ncêem kg'ui ba ko 'Xgaa-xgaa-kg'ao Tseè' témé, kg'uiam kò kq̄biè ne).

³⁹ Me bíri tsara a, a máá: “Hàà naka tsoa bóò,” témé. Ka tsara ko qôò cgoa Me a síi Èem kò x'áèa hãa gq̄àan bóò, a tsara a wèém cárn èe ba Gam cgoa dxãà. 4 dí x'áè e kò ii dq̄oa di i.

⁴⁰ Èè tsara khóè tsara ncêe kò Johane ba kóm a *Jeso* ba xùri tsara ka c'êe ba kò Anterea me e, Simonem Peterem ka q̄òese ba.

⁴¹ Tc'áà dis guús Anteream kò kúrús kam kò káíkhoem Simone ba qaa, a bíri me a máá: “Mesia ba tsam hòòà,” témé (ncêem kg'ui ba ko 'Kreste ba' témé, kg'uiam kò kq̄biè ne).

⁴² Kam kò *Anterea* ba q̄òesem Simone ba Jesom koe óága, Me Jeso ba bóò me a máá: “Simone tsi Johanem di tsi cóá tsi i, igaba tsi gha ncêeska Kefase ta ma tciiè,” témé (ncêes cg'òè sa Petere si i *Gerika dis kg'uis ka* a ko 'Nxõá sa' nxàe).

⁴³ Xùrikom cárn kam kò Jeso ba Galilea koe qôò sa bírise. A ba a kò Filipim cgoa xg'ae, a bíri me a máá: “Xùri Te,” témé.

⁴⁴ Filipi ba kò Betesaida koe guua, Anterea ba hêé naka Petere ba hêéthêé tsara guua hãam x'áé ba.

⁴⁵ Filipi ba ko Nataniele ba sao-xg'ae a bíri a máá: “Gaam Khóèm èe xu kò ko Moshe ba hêé naka porofiti xu hêéthêé Gam ka góáa hãa ba tsam hòòà hãa! Jesom Nasareta di ba, Josefam ka Cóáse ba,” témé.

⁴⁶ Me Nataniele ba tèè me a máá: “Nasareta koe i ga q̄àè guúan guu a tcg'oa?” témé, kam kò Filipi xqa me a máá: “Hàà naka tsam síi tsi bóò,” témé.

⁴⁷ Èém ko Jeso ba Nataniele ba bóò me ko hàà kam ko gam ka nxàe a máá: “Iseraelem tc'aró-tc'aro ga a ncêe e, cúii tshúú-ntcõa ga úú tama ba,” témé.

⁴⁸ Me Nataniele ba bíri Me a máá: “Nta Tsi ma q'áa tea hãa?” témé. Me Jeso ba xqa me a máá: “Qanega tsi kò faia dis hùis dòm q'oo koe ntcõóa-ntcõe, me Filipi tcii tsi tamas cookg'ai koer kò bóò tsi,” témé.

⁴⁹ Me Nataniele xqa a máá: “Rabiè, Tsáá Tsi Nqarim di Tsi Cóá Tsi i, Tsáá Tsi X'aiga Tsi i Iseraele di Tsi,” témé.

⁵⁰ Me Jeso ba xqa me a máá: “Ncãar bíri tsi a máá: ‘Faia dis hùis dòm q'oo koe tsi ntcõóa-ntcõe koer hòò tsia,’ témé domka tsi ko dtcòm, igabaga tsi gha ncêe zi guù zi nqáéa hãa zi bóò,” témé.

⁵¹ A ba a máá: “Tseegukar ko tseeguan bíri xao o, a ko máá: Nqarikg'ai xao gha bóò i xgobekg'amsea hãa, i ko Nqarim di moengelean Khóèm dim Cóám koe q'ábà xõa,” témé.

Jeso ba ko khóè ne còokg'ai koe Gam di zi x'áí zi are-are sa zi kúrú, a ba a ko xgaa-xgaa (2–12)

2

Jeso ba ko séèkuan dis kq̄ès koe tshàan kq̄bi i góéan kúrú

¹ Nqoana dim cárn kas kò séèkuan dis kq̄è sa Kana *dim x'áém* koe kúrúse, ncêe kò Galilea koe hàna ba. Si kò Jesom ka xõo sa gaa koe hàna.

² Me kò Jeso ba hêé naka Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu hêéthêé gaas kq̄ès séèkuan di sa tciiia mááèa.

³ Eë i ko gōéan tcào kas kò Jesom ka xòò sa birí Me a máá: “Gōéan ne úú tama,” témé.

⁴ Me Jeso ba birí si a máá: “Khóè seè, kháé méér dùú sa kúru? Tirim x'aè ba qanega hàà ta ga hãa ka,” témé.

⁵ Si Jesom ka xòò sa tséé-kg'ao xu birí a máá: “Èém ko birí xao os gúùs wèè sa méé xao kúru,” témé.

⁶ Gaa koe xu kò nxòán cgoa kúrúèa xu káná xu 6 xu tshàan di xu téé-têe, a xu a kò gaa koe tòòèa hãa Juta ne dis cau si i kò ii khama, xg'aàse di tshàan tòòà mááse sa. Me kò wèém káná ba 100 litara khama noo tshàan úúa.

⁷ Me Jeso ba birí xu a máá: “Káná xu tshàan cgoa cg'oè-cg'oe,” témé. Xu cg'oè-cg'oe xu, xu cg'oè a síí kg'áma xu koe téé.

⁸ Me birí xu a máá: “Ncéeska xao xòbe naka xaoa kòès dim tc'ää-cookg'aim koe úú,” témé. Xu xòbe e a xu a síí máà me e.

⁹ Èém ko kòès dim tc'ää-cookg'ai ba tshàan ncèe gōéan koe kabìèa xám, ncèem kò nda i guua hãa sa c'úúa a, (igaba xu kò tséé-kg'ao xu ncèe kò tshàan xàia hãa xu q'ana hãa nda i guua sa), kam kò sée-kg'ao ba tcii,

¹⁰ a birí me a máá: “Wèé ne khóè ne ko kuri kare gōéan kg'aia tcg'òò a khóè ne máà. Eë ne ko khóè ne kg'áa xg'ara, ne i ko nxàaska nxàwa èe kare taman tcg'òòè. Igaba tsi tsáá kare gōéan ncèem x'aè ba tòòà máána hãa,” témé.

¹¹ Ncèe sa kò kg'aikas x'áís ga si i, Jesom ko Kana *dim x'áém* koe kúru sa, ncèe Galilea di ba. Gam di x'áà nem kò x'ái, xu kò Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu Gam koe dtcòm.

¹² Ncèe zi gúù zi qáá q'oo koem kò *Jeso ba* Kaperenaume koe síí, Gabá hée naka xòò sa hée, naka qòese ga xu hée, naka Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu héeéthéé e, ne kò gaa koe cg'orò cáman hãa.

Jeso ba ko tempele ba q'ano-q'ano

(Mt 21:12-13; Mk 11:15-17; Lk 19:45-46)

¹³ Si kò Paseka dis kòès Juta ne di sa cúú si i, Me kò Jeso ba Jerusalema koe qòò.

¹⁴ Èém ko tempelem koe tcàà kam kò khóè ne bóò ne ko ghòèan hée, naka ghùuan hée naka tcibían héeéthéé x'ámágu, ne c'èe ne tafolean koe ntcòòá-ntcòe a ko táá nqòò di marian xg'áma q'aa.

¹⁵ Me kò dqùian cgoa tsam ba kúru, a ba a wèèa ne ga tempelem koe xhàiaagu, ghùuan ga hée naka ghòèan ga héeéthéé cgoa, a ba a ghànèa qáú marian ko xg'áma q'aa ne di ntcòò-q'ooa ne, a ba a gane di qano marian tsai-tsai q'aa.

¹⁶ A ba a èe kò tcibían x'ámágu ne birí a máá: “Èè zi gúù zi tu ncèe koe tcg'òò. Abom dim nquu ba tu táá x'ámágu-nquu ba kúru guu!” témé.

¹⁷ Ka xu ko Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu tc'èe-tc'èese èe ko goáèa hãa sa, ncèe kò máá: “Tsarim nquum di ncóòá ne ko cg'òò te,” témé sa.

¹⁸ Xu kò Juta xu xòa Me a máá: “Ndakas x'ái sa Tsi gha x'ái ta a, ncèe zi gúù zi di qarian Tsi úúa hãa di sa?” témé.

¹⁹ Me Jeso ba xòa xu a máá: “Ncèem tempele ba tu kòbè, nakar nqoana cáman q'oo koe tshàoa ghùu me,” témé.

²⁰ Ka xu kò Juta xu máá: “Tempelem ncèe kò 46 kurian sée a tshàòè ba Tsi gha Tsáá nqoana cáman q'oo koe ghùu dèe?” témé.

²¹ Igabam kòo Jeso ba tc'áróa ba dim tempele ba nxàe.

²² Èém ko x'oan koe ghùuèa xg'ara ka xu kò Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu èem xg'ao méèa hãa sa tc'èe-tc'èese. A xu a *Nqarim di zi* Tcgàya zi hée naka Jesom kò kg'uia hãa kg'uian héeéthéé dtcòm.

Jeso ba khóèem ko qaa sa q'ana hãa

²³ Èém ko Jeso ba Jerusalema koe hàna, Paseka dis kòès dim x'aèm ka, ka ne kò kái ne khóè ne x'ái zi èem kò kúru zi bóò, a ne a Gam dim cg'òèem koe dtcòm.

²⁴ Igabam ko Jeso ba táá tcom ne, wèé ne khóè nem q'ana hãa khama.

²⁵ Gataga i kò Gam koe qaase tama, c'èem khóèem gha c'èe khóèan ka nxàea tseegukagu sa. Gabá kò Gam ka q'ana hãa khóèem koe hàna sa khama.

3

Jeso ba ko Nikodemase ba xgaa-xgaa

¹ Me kò c'èem khóèem Farasai xu dim Nikodemase ta ko ma tciiè ba hàna, Juta ne dim tc'ää-cookg'ai ba.

² Jesom koem kò ntcùú ka hàà, a hàà birí Me a máá: “Rabiè, Nqarim koe guua Tsi xgaa-xgaa-kg'ao Tsi i sa ta q'ana hãa; cúí khóè ga Tsáá ko kúru zi x'ái zi kúrú hãa tute, Nqarim kò gaa cgoa hãa tama ne khama,” témé.

³ Me Jeso ba xɔa me a máá: “Tseegukar ko tseeguan birí tsi, a ko máá: Khòem kò kàbase ábàè tama nem cuiskaga Nqarim di x'aian bóòà hãa tite,” témé.

⁴ Me Nikodemase ba birí Me a máá: “Khòè ba ga kháé ntama ma gàeseam hãa koe ábàè? Xòòs di ncààn koe ba ko kháé gaicara tcàà, a nxãwa ábàè?” témé.

⁵ Me Jeso ba xɔa me a máá: “Tseegukar ko tseeguan birí tsi, a ko máá: Khòem kò tshàn hée naka Tc'èe ba hēéthēe ka ábàè tama, nem cuiskaga Nqarim di x'aian koe tcana hãa tite.

⁶ Eē cgàam ka ábàèa sa cgàa si i, si ēe Tc'ēm ka ábàèa sa Tc'ēe si i.

⁷ Táá méé tsi birí tsir kòo a ko máá: ‘Kàbase méé tu ábàè,’ témé ne are guu.

⁸ Tc'áá ba ko gam ko tc'èe xòè ta tc'áá, tsi ko gam di ts'oo-q'ooan kóín, igaba tsi cuiskaga ēem guua hãa kana ēem ko qòò qgáian q'áa tite. Me wèém khòem ēe Tc'ēm ka ábàè ba gatá ii,” témé.

⁹ Me Nikodemase ba xɔa Me a máá: “Ntama zi gha ma ncēe zi gúù zi kúrúse?” témé.

¹⁰ Me Jeso ba xɔa me a máá: “Tsáá tsia Iseraele di tsi xgaa-xgaa-kg'ao tsi i, igaba tsia ncēe zi gúù zi ka q'áa tama?”

¹¹ Tseegukar ko tseeguan birí tsi, a ko máá: Sita q'ana hãa zi gúù zi ka ta ko kg'ui, a ta a ko ēe ta bóòà hãa zi ka nxàe tseegukagu, igaba tu gatú ēe ta ko gaas ka nxàe tseegukagu sa dtcòm tama.

¹² Nqòóm di zi gúù zi kar ko kg'ui cgoa tu u igaba tu dtcòm tama, ka tua gha ntama ma dtcòm, ncēe nqarikg'ai di zi gúù zi kar kòo kg'ui cgoa tu u ne?

¹³ Cúí khòé ga qanega nqarikg'ai koe qàò ta ga hãa, ēe nqarikg'ai koe guu a xoana hãam oose, Khòem dim Cóa ba, ncēe nqarikg'ai koe hãa ba.

¹⁴ “Eēm kò ma Moshe tchàa-xgòós koe cg'ao ba ma ghùì khamaga ma méém Khòem dim Cóa ba ma ghùìè,

¹⁵ nakam gha nxàasega wèém khòem ēe ko Gam koe dtcòm ba chòò tamas kg'òè sa úú.

¹⁶ Nqari ba nqòó ba ncēeta noose ncàma hãa domkam kò Gam dim Cóm cúise ábàèa hãa ba tcg'òòà hãa khama, nxàasegam gha diim wèém ēe ko Gam koe dtcòm ba táá kaàkaguè, igabam gha chòò tamas kg'òè sa úú ka.

¹⁷ Nqari ba kò Gam dim Cóm gha hàà nqòó ba xgàra ka tsééa óá Me tama, igabam kò hààm gha nqòó ba kgoara ka tsééa óá Mea hãa.

¹⁸ Eē ko Gam koe dtcòm ba xgàràè tite, igaba gaam ēe Gam koe dtcòm tama ba nxàakamaga xgàràèa hãa, Nqarim dim Cóm, ncēe cúise ábàèa hãam koem kò táá dtcòm khama.

¹⁹ Ncēe xgàrakus ko ma tséé ga a: X'áà ba kò nqòómkg'ai koe hààraa, igabaga i kò khòèan ntcúuan ncàma hãa x'áàn ka, gaan di zi tséé zia kò cg'áè zi i domka.

²⁰ Wèém khòem ēe ko cg'áèan kúrú ba x'áàn hòrea, a x'áàn koe hàà tite khama, nxàasega i gha gam di cg'áè tsééan táá x'áise ka.

²¹ Igaba diim wèém ēe ko tseeguan kúrú ba ko x'áàn koe hàà, nxàasega i gha gam di tsééan qàèse bóòse ka, Nqarim ko ma tc'èe khamam ma kúrú hãa sa,” tam méé.

Jeso ba hēé naka Johanem tcguù-tcguu-kg'ao ba hēéthēe e

²² Ncēe zi gúù zi qáà q'oo koe xu kò Jeso ba hēé naka Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu hēéthēe xu Jutea dim nqòóm koe qòò. Gaa koem kò síí gaxu cgoa ão, a ba a khòè ne tcguù-tcguu.

²³ Me kò thēé Johane ba Ainone koe khòè ne tcguù-tcguu, ncēe kò Salime dim x'áém ka cúise hãam x'áé ba, gaa koe i kò tshàn kái i khama, ne kòo khòè ne gaa koe qòòà tcguù-tcguuè.

²⁴ Johane ba kò qanega qáé-nquus koe tcààè ta ga hãa khama.

²⁵ Xu kò Johanem di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu c'ēm Jutam cgoa q'ano-q'anosean dis ntcoeku sa ghùì.

²⁶ Ka xu kò Johanem koe síí, a birí me a máá: “Xgaa-xgaa-kg'ao tseè, ēe kò tsáá cgoa Jorotane ka ncií ta hànam Khòè ba, ēe tsi kò Gam ka nxàe tseegukagua hãa ba ko ncēeska khòè ne tcguù-tcguu, i ko wèè khòèan Gam koe síí,” témé.

²⁷ Me Johane ba xɔa xu a máá: “Khòè ba cuiskaga cúí gúù ga q'òòà hãa tite, nqarikg'ai koem kò guu naka máàè e tama ne.

²⁸ Gaxao igaba xao ga tíí ka nxàe tseegukagu ēer kòo máá: ‘Tíí ra Krestar tama ra a, igaba ra Gam kò hààs cookg'ai koe tsééa tcg'òòèa hãa,’ témé ka.

²⁹ Eē sèè-kg'aos cgoa hàna ba sèè-kg'ao me e, me sèè-kg'aom dim tcàràè ēe téé a ko komsana me ba ko kaisase sèè-kg'aom dim dòm ba qàè-tcaoa máá. Gaa domka i ncēeska tiri qàè-tcaoon cg'òèa hãa.

³⁰ Gam di cgáéan méé i kaisase càuse, naka i tiri cg'áré-cg'árésean kaisase nqáaka síí,” tam méé.

³¹ Eë tc'amaka guua ba wèe ne ka tc'amaka hàna. Eë nqôómkg'ai koe guua ba nqôómkg'ai di me e a ko nqôómkg'ai di zi gúu zi ka kg'ui. Eë nqarikg'ai koe guua hàna ba wèe ne tc'amkg'ai koe hàna.

³² Eëm bóòà hàna, a kómína hàna gúua nem ko nxàea tseegukagu, igaba i cúí khòè ga Gam ko nxàea tseegukagu sa dtcòm tama.

³³ Khòèm èe ko Gam ko nxàea tseegukagu sa dtcòm ba ko Nqari ba tseegu di Me e sa nxàea tcg'óò.

³⁴ Eëm Nqari ba tsééa tcg'óòà hàna ba ko Nqarim di kg'uian kg'ui khama, tc'ãò-tc'ão sa nqáéa hãasem ko Nqari ba Tc'èe ba máà Me khama.

³⁵ Xòò ba Gam òm Cóa ba ncàma hàna, a wèe zi gúu zi Gam tshàu q'oo koe tcana hàna.

³⁶ Diím wèém èe ko Cóm koe dtcòm ba chòò tamasa kg'òè sa úúa hàna, igaba èe ko Cóa ba xguì ba cuiskaga kg'òèan hòò tite, i gha Nqarim di xgòan gaam koe hàna.

4

Jeso ba ko Samaria dis khòès cgoa kg'ui

¹⁻³ Jeso ba kò kái xgaa-xgaase-kg'aoan kúru, a ba a Johane ba nqáéa hãase kái ne khòè ne tcguù-tcguu. Xu kò Farasai xu ncèe sa kómí. (Igabam ko Jeso ba tcguù-tcguu tama, xu kòò Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu ko tcguù-tcguu.) Eëm ko Jeso ba èe kò nxàèe sa kómí, kam kò Jutea koe guu a ba a gaicara Galilea koe kabise kg'oana.

⁴ Samaria òm nqôóm koe méém tcana tcg'oas gúu si i kò ii.

⁵ Me Samaria koe hànám x'áé-coam Sikare ta ko ma tciìem koe sí tcãà, c'èem xhàrààm Jakobem kò cóasem Josefa ba máà hãam koe.

⁶ Me kò Jakobem òm tsàù ba gaa koe hàna. Me kò Jeso ba qáòs qòòs koem guua hàna khama xhòea hàna, khamam kò gaam tsàùm qàe koe sí ntcòóa-ntcòe, koaba nqáé e kò ii.

⁷ Si ko Samaria dis khòè sa gaa koe hàà, tshàa nes gha hàà xài ka, Me Jeso ba bìrì si a máá: "Tshàan au Ter kg'áà," témé.

⁸ (Xu kò Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu x'áém koe tcana hàna, sí xu gha tc'òoan x'ámá ka.)

⁹ Si Samaria dis khòè sa bìrì Me a máá: "Tsáá Tsi Juta Tsi i, rá tí Samaria òm khòè ra a. Ka Tsia ga nxãaska ntama tshàan dtcàrà te?" témé. Juta ne hée naka Samaria ne héeéthéa ko xg'ae qgáa káa a khama.

¹⁰ Me Jeso ba xòà si a máá: "Nqarim dis máàku sa si kò q'ana hàna ne, a Diím ko dtcàrà si sa q'ana hàna, ne si ga ko sáá dtcàrà Mea hàna, Me ga kò kg'òèan di tshàan máà sia hàna," témé.

¹¹ Si khòè sa bìrì Me a máá: "X'aigàè, xài cgoa Tsi ga gàba Tsi úú tama, me tsàù ba nqúu q'ane me e. Ka Tsia ko nxãaska gaa kg'òèan di tshàan nda hòò?"

¹² A Tsáá Tsia gatá ka xòòm Jakobem ka kaia hàna, ncèe kò tsàù ba máà ta ba, i kò gabá hée, naka gam ka cóase ga xu hée, naka gam di kg'oo-coan héeéthéé gam koe kg'áà ba?" témé.

¹³ Me Jeso ba xòà si a máá: "Wèém khòèm ncèe tshàan ko kg'áà ba gha gaicara cáím.

¹⁴ Igaba diím wèém èe gha tshàan èer gha máà me kg'áà ba gaicara chòò tamase cáíma hàna tite. Igaba wèém èer gha ko ncèe tshàan máàm koe i gha chòò tamasa kg'òès di tshàan di tsgòèan kúru, tam méé.

¹⁵ Si khòè sa bìrì Me a máá: "X'aigàè, ncèe tshàan máà te, nakar gha nxãasega táá gaicara cáím guu, naka ra nxãasega ncèe koe hàà xàian ka táá ncèeta noom dàò ba qòò guu," témé.

¹⁶ Me Jeso ba bìrì si a máá: "Qòò naka sia sí sarim khòè ba tciì na kabise na hàà," témé.

¹⁷ Si khòè sa xòà Me a máá: "Khòè bar úú tama," témé.

Me Jeso ba bìrì si a máá: "Tseegu si ko, èe si ko máá, khòè ba si úú tama, témé ka.

¹⁸ 5 xu khòè xu si kò úúa hàna, igaba si ncèeska úúam khòè ba sarim tama me e. Eë si ko nxàe gúua nea tseegu u," témé.

¹⁹ Si khòè sa bìrì Me a máá: "X'aigàè, Tsáá Tsia porofiti Tsi i sar ko bóò.

²⁰ Gatá ka xòò ga xua kòò ncèem xàbim koe còrè, igaba tu ko gatu máá, Jerusalema ba gaam qgáim gaa koe méé ta còrèem ga me e, témé," tas méé.

²¹ Me Jeso ba bìrì si a máá: "Khòè seè, dtcòm èer ko méés gúu sa: X'aè ba ko hàà ncèem xàbim koe kana Jerusalema koe ga igaba tu Abo ba còrèa hàna tite ba ke.

²² Gatú Samaria tua kò c'úúa tu hàna gúuan còrè, ta ko síta *Juta ta q'ana ta hàna sa còrè*, kgoarasea nea Juta ne koe guua hàna khama.

²³ Igabam ko x'aè ba hàà, a nxãakamaga hààraa, ncèe tseeguan di dqòm-kg'aoan gha Tc'èem koe hée naka tseeguan koe héeéthéé Abo ba dqòm ba. Abo ba ko gatá ii ne dqòm-kg'ao ne qaa khama.

²⁴ Nqari ba Tc'èe Me e, ke méé ne Gam di ne dqòm-kg'ao ne Tc'èe ba hée naka tseeguan koe héeéthéé dqòm Me," tam méé.

²⁵ Si khòè sa bìrì Me a máá: "Mesiam Kreste ta ko ma tciìe ba ko hàà sar q'ana hàna. Eëm ko hàà nem gha hàà wèe zi gúu zi ka bìrì ta a," témé.

²⁶ Me Jeso ba xɔa si a máá: “Tíí ncēe ko sáá cgoa kg'ui Ra gar ga Ra a,” témé.

²⁷ Xu gaa x'aè kaga Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu kabise. Eè xu ko hàà ka xu kò sao-xg'ae Me Me hàà a ko khòès cgoa kg'ui xu are. Igaba i ko táá cúia xu ga tèè a máá: “Dùú sa Tsi ko qaa?” kana “Dùús domka Tsia ko gas cgoa kg'ui?” témé.

²⁸ Kas ko gas òm gábam xài cgoa di ba guu, a sa a x'áé-dxoom koe kabise a síí khòè ne bírí a máá:

²⁹ “Hàà naka síí wèè zi gúú zi èer kúrúa hàà zi ka bírí tea hàam Khòè ba bòò. A Gaam Krestem ga ba ga ii?” témé.

³⁰ Ne x'áé-dxoom koe guu a ne a Gam koe síí.

³¹ Xu gaa x'aè kaga Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu Gam cgoa kg'ui a máá: “Xгаа-xгаа-kg'aoè, tc'òó,” témé.

³² Me bírí xu a máá: “Tc'òó Ra gha tc'òoa ner Tíí úúa hàà, gaxao ka c'úùèa hàà a,” témé.

³³ Xu xгаа-xgaase-kg'ao xu xóè a bíríku a máá: “Ncāa i gáé c'èe khòèan tc'òoan óága máá Me?” témé.

³⁴ Me Jeso ba bírí xu a máá: “Tiri tc'òoa nea Gaam èe tséé Tea hàam ko tc'èe sa kúrú si i, naka Gam dis tséé sa xg'ara-xg'ara sa hēéthéè e.

³⁵ Ncēeta tu gáé gatu méé tama: ‘4 nxoea nea qaùà hàà, me ko nxāwa x'aèm tc'òoan méé i khòàè di ba hàà,’ témé tama? Bòò, bírí xao or ko, ghùì-kg'ai xao naka bòò xhàràn ma x'áèa hàà, a i a khòàè i gha sa tééa máána hàà.

³⁶ Eè ko tc'òoan khòá ba ko surutaè, a ba a ko chòò tamas kg'òès di tc'áróan sáà-xg'ae, tsara gha nxāasega èe ko xhàrà ba hēè naka èe kò khòá ba hēéthéè tsara xg'ae a qāè-tcao.

³⁷ Ncēm kg'ui ba tseegu me e khama, ncēe ko máá: ‘C'èe ba ko xhàrà, me ko c'èe ba khòál' témé ba.

³⁸ Tséé xaoa Ra hàà, síí xao gha èe xao tséé tama koe khòá ka. C'èe nea gaa koe tsééa hàà, xao ko gaxao gane di tsééan koe tcuù,” tam méé.

³⁹ Ne kò kái ne Samaria ne èem x'áé-dxoom di ne Gam koe dtcòm, kg'uim khòès kò nxàea tseegukagua hàam domka, ncēe kòo máá: “Wèè zi gúú zi èer kúrúa hàà zi kam bírí tea hàà,” témé ba.

⁴⁰ Eè ne ko Samaria ne Gam koe hàà, ka ne kò dtcàrà Me gane cgoam gha hàà sa, Me cáám cáman hàà cgoa ne.

⁴¹ Ne kò Gam di kg'uian domka kaisase kái ne dtcòm.

⁴² A ne a khòè sa bírí a máá: “Ncēeska ta èe si nxàea hàà gúúan domka cúí dtcòm tama, igaba ta ncāa kóma máase Me, a ta a ncēm khòè ba nqòóm òm Kgoara-kg'ao Me e sa ncēeska q'ana hàà,” ta ne méé.

⁴³ Eè tsara cáám tsara qāá q'oo koem kò gaa koe tcg'oa a Galilea koe qòò.

⁴⁴ (Jeso ba kò Gam ka nxàea tseegukagua hàà, porofiti ba gam òm x'áém koe dtcòmme tamam khòè me e sa khama.)

⁴⁵ Eèm ko Galilea koe tcāà, ka ne kò Galilea di ne khòè ne qāèse hààkagu Me. Wèè zi gúú zi èem kò Jerusalem koe kòès òm cáám ka kúrúa hàà zi ne kò bòò hàà khama, gane igaba ne ko gaas kòès koe hààraa khama.

Jeso ba ko x'aiga-coam òm cóa ba qāèkagu

⁴⁶ Gaiam kò Kana òm x'áém koe síí Galilea di i, ncēe gaa koem kò tshàan kúrú i gòè ii koe. Me kò Kaperenaume koe c'èem tc'āà-cookg'ai ba hàà, ncēe gam òm cóám kòo tsāa ba.

⁴⁷ Eèm ko Jeso ba Jutea koe guu a Galilea koe hààraa hàà sa kórí, kam kò Gam koe síí a dtcàrà Me, hààm gha gam òm cóa ba kg'òèkagu ka, ncēe ko x'òos qāe koe hàà ba.

⁴⁸ Me Jeso ba bírí me a máá: “X'ái zi hēè naka are-aresa zi gúú zi hēéthéè tu kò bòò tama ne tu cuiskaga dtcòm tite,” témé.

⁴⁹ Me x'aiga-coa ba bírí Me a máá: “X'aigaè, cóám tirim x'óó tamas cookg'ai koe hàà,” témé.

⁵⁰ Me Jeso ba xɔa me a máá: “Tsarim cóa ba gha kg'òè ke qòò,” témé. Me khòè ba èem Jeso ba bírí me kg'uian dtcòm, a ba a qòò.

⁵¹ Qanegam dàòm q'oo koe hàà a ko qòò, ka xu kò gam di xu qāà xu qāè tchòàn gam òm cóa ba kg'òèa hàà di cgoa hàà xg'ae cgoa me.

⁵² Me dùútsa x'aèm kam kò cóa ba qāè sa tèè xu, xu bírí me a máá: “Ncēe ncāa nqám cáám ka i ncāa tcilan guu me, koaba di x'aè ka,” témé.

⁵³ Me kò cóám ka xòò ba nxāaska q'ana hàà gaam x'aèm èem ka gam kò Jeso ba bírí me hàà a máá: “Tsarim cóa ba gha kg'òè,” témé sa. Ka ne kò gabá hēè naka gam òm nquum di ne wèè ne hēéthéè dtcòm.

⁵⁴ Ncēea kò cáám dis x'áís ga si i, Jesom kò Jutea koe guu a Galilea koe hàà kam kò kúrúa hàà sa.

5

Jeso ba ko khòe ba tèbem koe qâèkagu

¹ Ncêe zi gùu zi qâá q'oo koem kò Jeso ba Jerusalema koe qõò, c'êes kôès Juta ne di sa kò gaa koe hàna khama.

² Nxãaskas kò Jerusalema koe heke-kg'ám sa hàna, ncêe kò 'Ghùuan dis Heke-kg'ám sa' ta ma tciè sa. Me kò ncêes heke-kg'ám qàe koe tèbe ba hà, Hebera dis kg'uis ka ko 'Betesata' ta ma tciè ba, 5 zi xàò-xao zi kò úúa hà ba.

³ Gaa zi xàò-xao zi koe ne kò kái ne khòe ne tsàako ne hà, káà tcgái ne hêé naka qõò tama ne hêé naka nqgara ne hêéthêé e.

⁴ *

⁵ Nxãaskam kò c'êem khòe ba gaa koe hàna, 38 kurian kòo úú a kò tsàa ba.

⁶ Èem ko Jeso ba bòò me, me gaa koe xóé-xòe, kam kò ncúsem tsàara hàna ba bóò q'aa, a tèè me a máá: "A qâè kg'oana tsia?" témé.

⁷ Me èem tcù-khoe ba xoa me a máá: "X'aigaè, cúí khòe gar úú tama èem kòo tshàa ba kòbi-kòbise ne gha gaam koe tcàa te e. Èèr kò tcàa kg'oana ne i ko c'êe khòean tíi ka tc'aa a tcàa," tam méé.

⁸ Me Jeso ba birí me a máá: "Têe naka tsarim tcoà ba sèè naka tsia qõò," témé.

⁹ Me gaam khòe ba kúúga qâè. A ba a gam dim tcoà ba sèè, a qõò.

Èèm cámi ba kò Sabata dim cámi me e.

¹⁰ Ka xu kò Juta xu èe ko qâèkaguèam khòe ba birí a máá: "Sabata dim cámi me e khama tsi tsarim tcoà ba tsi ga sèè sa kgoara mááè tama," témé.

¹¹ Me xoa xu a máá: "Khòem èe qâèkagu tea ba ncãa birí te a máá: "Tsarim tcoà ba sèè naka tsia qõò," témé," tam méé.

¹² Ka xu kò tèe me a máá: "Dii ba èem khòe ba ncêe ko máá, tcoà ba méé tsi sèè naka qõò, témé ba?" ta xu méé.

¹³ Igabam kò èe qâèkaguèam khòe ba c'úúa hàna dii Me e kò ii sa, Jeso ba kò qõò hàna, ne kò gataga gaam qgám koe kò hàna ne khòe ne kái ne e thêé khama.

¹⁴ Èè zi gùu zi qâá q'oo koem kò Jeso ba tempelem koe sao-xg'ae me, a birí me a máá: "Bòò, ncêeska tsi qâè tsi i. Táá méé tsi gaicara chibian kúrú guu, nxãasega i gha kaisase cg'âè gúuan táá kúrúse cgae tsi ka," témé.

¹⁵ Me gaam khòe ba tcg'oa, a síi Juta xu birí, Jeso Me e kò ii, ncêe kò qâèkagu mea hàna ba sa.

¹⁶ Ka xu kò gaas kaga Juta xu tshoa-tshoa a Jeso ba xgàra, Sabata dim cámi kam kò ncêe zi tséé zi kúrú hána khama.

¹⁷ Me Jeso ba birí ne a máá: "Tirim Abo ba ko wèè x'aè ka tséé, ncêeskaga igaba, Ra ko Tíi igaba thêé tséé," témé.

¹⁸ Gaa domkaga ne kò Juta ne cg'òo Me ne gham dàò ba kaisase tcg'ai-tcoa hàase qaa, Sabata dim cámi di x'àean cúim kò khòá tama, igabam kò thêé máá, Nqari ba Gam ka Xòòm tc'áro-tc'aro Me e, ta mééa, a kòo Nqarim cgoa tc'ãò-tc'ãose.

Jesom di qaria ne

¹⁹ Me Jeso ba xoa ne a máá: "Tseegukar ko tseeguan birí tu u, a ko máá: Cuiskagam Cóa ba c'êe gùu cúí ga kúrú hána tite, igabam gha èem ko Xòò ba bòò Me ko kúrús cúí sa kúrú. Wèès èem ko Xòò ba kúrú sam ko Cóa ba gataga thêé kúrú khama.

²⁰ Xòò ba Cóa ba ncàma hàna, a ko wèè zi èem ko kúrú zi x'ái Me. A ba a gha ncêe zi tséé zi ka kaia hàna zi tséé zi x'ái Me, nxãasega tu gha are ka.

²¹ Èèm ko Xòò ba èe x'óóa hàna ne ghùu a kg'òèkagu khamagam gha ma Cóa ba èem ncàma hàna ne kg'òèkagu.

²² Abo ba cúí khòe ga xgàra tama, igabam Cóae ba wèè qarian xgàran di máana hàna,

²³ nxãasega ne gha wééa ne ga Cóa ba tcom ka, èe ne ma Xòò ba tcoma hàna khamaga ma. Èè Cóa ba tcom tama nea Xòòm èe tséé Mea hàna ba tcom tama.

²⁴ "Tseegukar ko tseeguan birí tu u, a ko máá: Èè ko Tiri kg'uan komsana, a ko Gaam èe tséé Tea hàam koe dtcòm, ba chòò tamas kg'òè sa úúa hàna, a xgàrakuan koe tcàa tite, igabam x'ooan koe tcg'oara hàna, a kg'òèan koe tcana hàna.

²⁵ Tseegukar ko tseeguan birí tu u, a ko máá: X'aè ba ko hàà, a nxãakamaga hààra xg'araa, èe x'óóa hàna ne gha Nqarim dim Cóm dim dòm ba kóm ba, ne gha gane èe ko kóm Me ne kg'òè.

* 5:4: C'èe zi tcgàya zi Gerika di zi ncêe xùri ko kg'uan úúa: "a ne a ko tshàan di kòbi-kòbisean qâè. 4 Moengele ba ko kúri c'êe x'aè ka gaam tshàam koe xòe, a tshàan kòbi-kòbi khama. Me èe tc'aa a tshàam koe hààraam khòe ba tcàa a w"

²⁶ Eëm ma Xòò ba ma Gam ka kg'òèan úúa hãa khamagam gataga thée Cóáse ba qarian máàna hãa, Gam kam gha kg'òèan úú di i.

²⁷ A ba a *Cóá ba* xgàram gha di qarian máàna hãa, Khòèm dim Cóá Me e khama.

²⁸ Táá méé tu ncêes gúús ka arekaguè guu, x'aè ba ko hàà wéè ne èe tc'ám zi koe hàna ne gha Gam dim dòm ba kóm ba ke,

²⁹ a ne a gha *gane di zi tc'ám zi koe* tcg'oa: èe kò qàèan kúrú hãa ne gha tée a kg'òè, ne gha èe kò cg'èan kúrú hãa ne tée a xgàràe.

³⁰ Tíí ra cúú gúú ga cúúa kúrú hãa tite. Eër ko ma Abom koe ma kóm khamar ko ma xgàra, i Tiri xgàra-q'ooan tchàno o, Tíí ko tc'èe sar qaa tama, igabar ko èe tséé Tea hãam ko tc'èe sa kúrú khama.

Jesom ka nxàea tseegukagua ne

³¹ "Tíí kar kòo nxàea tseegukagua mááse nes Tiris nxàea tseegukagu sa cuiskaga tseegu di sa ii tite.

³² C'èe ba hàna èe ko Tíí ka nxàea tseegukagu ba, Ra q'ana hãa èem gha ko Tíí ka nxàea tseegukagus kg'ui sa tseegu di si i sa.

³³ Johanem koe tu kò khòèan tsééa úú, me kò síí tseeguan nxàea tseegukagu.

³⁴ Khòèan di nxàea tseegukagua ner ko dtcòm s tama si i, igabar ko ncêe zi gúú zi kg'ui, kgoaraè tu gha ka.

³⁵ Johane ba kò x'áà-x'aa-kg'ai cgoa dis gúús kàruko a ko x'áàs khama ii, tu kò x'aè-coam ka tu gha gam di x'áan koe qàe-tcao sa tc'èe.

³⁶ "Nxàea tseegukagu sar úúa, ncêe Johanem dis kaga kaia hãa sa. Ncêe zi tséé zim Abo ba máa Tea hãa, xg'ara-xg'ara zir gha ka, gazi ncêer ko kúrú zi ko Tíí ka nxàea tseegukagu khama, Abom tséé Tea hãa sa.

³⁷ Abom ncêe tséé Tea hãa ba Tíí ka nxàea tseegukagua hãa. Tu gatu qanega dòma ba kóm ta ga hãa, kana kg'áía ba igabaga tu bóò ta ga hãa.

³⁸ Gam di kg'uian igaba i gatu koe hãa tama, èem tsééa hãa ba tu dtcòm tama khama.

³⁹ *Nqarim di zi Tcgáya* zi tu ko kaisase bóò q'oo, gatu tc'èea máá, gazi koe tu gha chòò tams kg'òe sa hòò, ta tc'èea khama. Igabaga zi ko èe zi *Tcgáya* zi Tíí ka nxàea tseegukagu.

⁴⁰ Igabaga tu ko Tíí koe hàan xguì, hàà tu gha kg'òèan hòò ka.

⁴¹ "Dqòmkuu ner khòèan koe qaa tama.

⁴² Igabar q'ana hãa nta ii tu khòè tu u sa, Nqarim di ncàmkuu tcáóa tu q'oo koe úú tama tu.

⁴³ Abom dim cg'òèm cgoar hààraa, igaba tu kò táá sééa mááse Te. Igabaga ncèè c'èem khòèm kòo gam di cg'òèan cgoa hàà ne tu ko sééa mááse me.

⁴⁴ Nta tu gha ma dtcòm, ncèè gatu ka c'èe ne koe cúíga tu kòo dqòmàn qaara mááse, a tu a Nqarim cúim koe guua hãa dqòmàn qaa tama ne?

⁴⁵ "Igaba méé tu táá tc'èea máá, Nqarim cookg'ai koer gha Tíí chibi-chibi tu u, ta tc'èea guu. Gatua gha chibi-chibi tu um khòè ba Moshe me e, gatu di nqòòan tu gam koe tòóa hãa ba.

⁴⁶ Ncèè Moshe ba tu kò dtcòm hãa, ne tu ga kò Tíí thée dtcòm Tea hãa, Tíí kam góáa hãa khama.

⁴⁷ Igaba ncèè gam góáa hãa zi tu kò dtcòm tama, ne tua gha nxàaska Tíí ko méé zi ntama dtcòm?" tam Jeso ba méé.

6

Jeso ba ko 5,000 ne khòè ne tc'òókagu

(Mt 14:13-21; Mk 6:30-44; Lk 9:10-17)

¹ Ncêe zi gúú zi qáá q'oo koem kò Jeso ba Galilea dim tshàm ka c'èe xòèa ba za tchoaba, ncêe Tiberia di ta kòo ma tciie e.

² Si kò kias xg'aes khòè ne di sa xùri Me, èe kòo tsàa ne khòè ne koem kò kúrú zi x'áí zi ne kò bóò khama.

³ Me Jeso ba xàbim di c'èe xòèa ba za q'ábà qaò, a síí Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu cgoa gaa koe ntcòó.

⁴ Si kò Juta ne dis kòès Paseka di sa cúú si i.

⁵ Eëm ko Jeso ba ghù-i-kg'ai a ko kias xg'aes khòè ne di sa bóò si ko Gam koe hàà, kam kò Filipi ba birí a máá: "Nda xae gha síí pérean x'ámá, ncêe ne khòè ne gha hàà tc'òó o?" témé.

⁶ (Ncèetam ko ma kúrúa bóóa ba domka tée me, tc'èea ba koem kò nxàakamaga q'ana hãa dùú sam gha kúrú sa khama.)

⁷ Me Filipi ba xqa Me a máá: "Khòèm ko 8 nxoean q'oo koe gàbakaguè maria ne cuiskaga tc'òò tite, ncèeta noo ne khòè ne tc'òókagua ne!" témé.

⁸ Me Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu ka c'èem Anteream ncêe Simonem Peterem ka káimkhoe ba kg'ui a máá:

⁹ “C’ëem cóá ba ncêe koe hãa, 5 xu péré xu hêe naka cam x’au tsara hêéthêe qgóóá hãa ba, ka sa ncêe sa dùú cgáé saa ncêeta noo ne khóè ne koe?” témé.

¹⁰ Me Jeso ba máá: “Khóè ne xao bíri naka ne ntcóó,” témé. Kái dcãa nea kò ãem qgám koe hãa khama. Ne kò wéè ne khóè ne ntcóó, 5,000 khama noo xu khóè xu u kò ii.

¹¹ Me Jeso ba nxãaska péré xu sée, a ba a Nqari ba qãè-tcaoa máá, a khóè ne ãe koe kò ntcóóa-ntcòe ne máá xu, ne kò ãe ne ko ma tc’èe khama ma tc’óó. A ba a kò x’auan ka thêé gataga hêé.

¹² Eè ne ko wéè ne tc’óóá xg’ara a ko xg’ãa, kam kò Gam di xu xгаа-xgaase-kg’ao xu bíri a máá: “Sãa xg’ae péré qãmàn ãe qaúa hãa a, naka i gha nxãasega táá cúú guú ga ncqìe guu,” témé.

¹³ Xu kò ãe khóè ne ka kò tc’óóá qaùè péréan ka 12 xu q’ore xu péré qãmàn di xu tcãa, xu cg’oè, ãe xu péré xu 5 xu koe guu a.

¹⁴ Eè ne ko khóè ne x’áís ãem kò Jeso ba kúrúá hãa sa bóó, ka ne ko tshoa-tshoa a máá: “Tseegukagam Gaam porofitim ga Me e nqóóm koe ga ko hàà ba,” témé.

¹⁵ Me kò Jeso ba, hàà ne ko kgãà ka sée a x’aiga ba kúrú Me sa nxãakamaga q’ana hãa, khamam kò tcg’oaragu ne a xàbim koe qòò.

Jeso ba ko tshàm tc’amkg’ái koe qòò

(Mt 14:22-33; Mk 6:45-52)

¹⁶ Eè i ko dqòa ka xu kò Gam di xu xгаа-xgaase-kg’ao xu tshàm koe qòò,

¹⁷ a xu a sí dxòrom koe tcãa a tshàa ba tchoaba a Kaperenaume koe qòò. Ntcúú u kò ii, Me kò Jeso ba qanega hàà cgae xu ta ga hãa.

¹⁸ Tshàa ne kò kòbì-kòbise, kiam tc’ãá ba kòo tc’ãá khama.

¹⁹ Eè xu ko 5 kana 6 di qáò-q’ooan khama noo kilomitaran qòò, ka xu kò Jeso ba bóó Me tshàm tc’amkg’ái koe ko nãà qòò, a ko dxòrom koe cúú, ka xu kò q’ae.

²⁰ Igabam kò bíri xu a máá: “Tíí Ra a. Ke xao táá q’áò guu,” témé.

²¹ Ka xu kò dxòrom koem gha gaxu cgoa hãa sa qãè-tcaoa máána hãa, igabam kò dxòro ba ãe xu kòo qòóm nqóóm koe kúúga sí tcãa, a síí gómankg’ái koe téé.

²² Xùrikom cam kas kò khóè ne dis xg’aes ãe kò tshàm ka ncií za hãa sa cúúm dxòro ba hãa sa bóó, Me Jeso ba qanega Gam di xu xгаа-xgaase-kg’ao xu cgoa gaam koe tcãa ta ga hãa, igaba xu kò xгаа-xgaase-kg’ao xu cuiaga qòòá hãa sa.

²³ Nxãaska xu kò c’èe xu dxòro xu Tiberia koe guua hãa xu, ãem kò X’aiga ba péréan qãè-tcaoa máá xg’ara si xg’ae sa ntcóó a ko tc’óó qgái qae ka cúúse hàà.

²⁴ Eès ko khóè ne dis xg’ae sa Jesom kãà ii, xu Gam di xu xгаа-xgaase-kg’ao xu thêé kãà xu u sa bóóa q’ãa, ka ne kò dxòro xu koe tcãa a ne a Kaperenaume koe qòò, a síí Jeso ba qa.

Jeso ba kg’òèan dim Péré Me e

²⁵ Eè ne ko tshàm ka ncií za síí sao-xg’ae Me ka ne kò tèè Me a máá: “Xгаа-xгаа-kg’ao Tseè, ncêe koe Tsi n-cáma hààraa?” témé.

²⁶ Me Jeso ba xoa ne a máá: “Tseegukar ko tseeguan bíri tu u, a ko máá: X’ái zi tu bóóa hãa domka tu qaa Te tama, igabaga tu péréan tc’óó a xg’ãà hãa domka a.

²⁷ Táá méé tu kaàko tc’óoan tsée-kg’am guu, igaba méé tu chòò tamas kg’òès koe gha hãa tc’óoan tsée-kg’am, Khóèm dim Cóám gha máà tu u. Nqarim Abo ba Gam koe x’ái sa tòóa hãa Gaam dim cóám ii di sa,” tam méé.

²⁸ Ka ne ko nxãaska tèè Me a máá: “Dúú sa ta gha kúrú, a nxãasega Nqarim ko tc’èe sa kúrú?” ta ne méé.

²⁹ Me Jeso ba xoa ne a máá: “Nqarim ko tc’èe sa ncêe si i: Gaam ãem tsééa hãam koe tu gha dtcòm si i,” témé.

³⁰ Ka ne kò nxãaska xoa Me a máá: “Dúútsa x’ái sa Tsi gha Tsáá kháé kúrú, ta nxãasega bóó a Tsáá koe dtcòm? Dùú sa Tsi gha kúrú?”

³¹ Gatá ka xòò ga nea ko tchàa-xgóós koe Mana *ta ko ma tciùè péréan* tc’óó. Ncêe i ma góásea a ko máá: ‘Nqarikg’ái koe guua hãa péré nem kò máá ne ne tc’óó,’ témé khamaga ma,” ta ne méé.

³² Me Jeso ba bíri ne a máá: “Tseegukar ko tseeguan bíri tu u, a ko máá: Moshem tama me e kò ii, ãe nqarikg’ái koe guua hãa péréan máà tu ua ba, igaba Abo Me e kò ii, ãe tseegu di péréan nqarikg’ái koe guua hãa máà tu ua ba.

³³ Nqarim di péréa ne Gaam ãe nqarikg’ái koe guu a xoana hãam ga Me e khama, nqóó ba kg’òèan máána hãa ba,” tam méé.

³⁴ Ne bíri Me a máá: “X’aigaè, ãe péréan wéè cam ka máà ta a,” témé.

³⁵ Me Jeso ba bíri ne a máá: “Tíí Ra kg’òèan dir Péré Ra a. Díím wéém ãe ko Tíí koe hàà ba cuiskaga xàbà hãa tite, me díím wéém ãe ko Tíí koe dtcòm ba cuiskaga gaicara cáma hãa tite.

³⁶ Igaba ãer ma bíri tua khama: bóó Tea tu hãa igaba tu qanega dtcòm tama.

³⁷ Wèém *khòèm* ãem Abo ba màá Tea hã ba gha Tíí koe hàà, Ra diím wèém ãe gha ko Tíí koe hàà ba tchàa koe aagua hãa tite.

³⁸ Nqarikg'ai koer guu a xoana hãa, hààr gha Tíí ko tc'èe sa kúrú ka tamase, igaba ãe tsée Tea hãam ko tc'èe sar gha hàà kúrú ka khama.

³⁹ Ncèea Gaam ãe tsée Tea hãam ko tc'èes ga si i: *wèè ne khòè ne* ãem màá Tea hãa ne ka méém táá cúim ga ba aaguse guu, igaba méém còo dim cáim ka ghùè.

⁴⁰ Ncèea Abom ko ma tc'èe ga a khama: Wèém ãe ko Cóa ba bóò, a ko Gam koe dtcòm ba gha chòò tamas kg'òè sa úú. Ra gha nxãaska Tíí còo dim cáim ka x'ooan koe ghùè me," tam méé.

⁴¹ Ne kò Juta ne tshoa-tshoa a Gam ka kg'ui-kg'uisse, ncèetam kò méé a máá: "Tíí Ra nqarikg'ai koe guu a xoana hàar Péré Ra a," ta mééa hãa khama.

⁴² A ne a máá: "Ncèe ba gáé Jesom tama baa, Josefam ka Cóaase ba, ncèe xòò ba hée naka xòò sa hēthēé khara ta q'ana hãa ba? Ntama ba gha ncèeska máá: 'Nqarikg'ai koer guu a xoana hãa,' témé?" ta ne méé.

⁴³ Me Jeso ba xoa ne a máá: "Táá tu gatu ka kg'ui-kg'uisse guu.

⁴⁴ Cúí khòè ga cuiskaga Tíí koe hàà tite, Abom ncèe tsééa óá Tea hãam kòo Tíí koe tsééa úú u ne cúí ga a, Ra gha còo dim cáim ka x'ooan koe ghùè ne.

⁴⁵ Góásea i hãa porofiti xu di zi Tcgāya zi koe, a ko máá: 'Wèéa nea gha Nqarim ka xгаа-xгааé; témé. Me gha diím wèém ãe ko Abom koe komsana a ko Gam koe xгаа-xгааase ba Tíí koe hàà.

⁴⁶ Cúí khòè ga Nqari ba bóò ta ga hãa, Gaam ãe Nqarim koe guua hãam Cúim oose. Gaam Cúí ba Abo ba bóòa hãa.

⁴⁷ Tseegukar ko tseeguan birí tu u, a ko máá: Gaam ãe ko dtcòm ba chòò tamas kg'òè sa úúa hãa.

⁴⁸ Tíí Ra kg'òèan dir Péré Ra a.

⁴⁹ Gatu ka tsgòose ga xua kò tchàa-xgóós koe Mana *ta ko ma tciìè péréan* tc'óó, a kò x'óó.

⁵⁰ Igaba nqarikg'ai koe guua hãa Péréan ga ncèe e, ncèe khóèan ga tc'óó, a táá x'óó o.

⁵¹ Tíí Ra kg'òèan dir Péré Ra a nqarikg'ai koe guua hãa Ra. Ncèe c'èem khòèm kòo ncèe Péréan tc'óó nem gha chòò tamase kg'òè. I ncèe Péréan Tiri cgàa a, ncèer gha nqòóm di kg'òèan di iise tcg'óó o.

⁵² Ne kò Juta ne xgóàse kg'ui cgoaku a máá: "Ntama ba gha ncèem khòè ba cgàaa ba máá ta a ta tc'óó?" ta ne méé.

⁵³ Me Jeso ba birí ne a máá: "Tseeguan kar ko tseeguan birí tu u, a ko máá: Khòèm dim Cóm di cgàan tu kò tc'óó tama, a tu a c'áoa ba kg'áá tama ne tu gatu koe kg'òèan úú tama.

⁵⁴ Diím wèém ãe gha Tiri cgàan tc'óó, a Tiri c'áòan kg'áá ba chòò tamas kg'òè sa úúa hãa, Ra gha còo dim cáim ka x'ooan koe ghùè me.

⁵⁵ Tirim cgàa baa tseegu dim tc'óo me e, i Tiri c'áòan tseegu di kg'áá gúú u khama.

⁵⁶ Diím wèém ãe ko Tiri cgàan tc'óó a ko Tiri c'áòan kg'áá ba gha Tíí koe hãa, Ra gha Tíí gam koe hãa.

⁵⁷ Èem ma kg'òèa hãam Abo ba ma tsééa óá Tea hãa, Ra Abom domka kg'òèa hãa, khamagam gha ma ãe ko Tíí tc'óó Te ba Tíí domka kg'òè.

⁵⁸ Ncèea nqarikg'ai koe guu a xoana hãa Péréan ga a. Gatu ka tsgòose ga xua Mana *ta ko ma tciìè péréan* tc'óó, a x'óóa hãa, igabagam gha ãe gha ncèe Péréan tc'óó ba chòò tamase kg'òè," tam méé.

⁵⁹ Ncèe zi gúú zim kò ãem kò Kaperenaume dim còrè-nquum koe hãa a ko xгаа-xгаа ka kg'ui.

Chòò tamas kg'òès di kg'uia ne

⁶⁰ Káí xu xгаа-xгааase-kg'ao xu Jesom di xu kò kóm Me, ka xu ko máá: "Ncèe kg'uia nea qóm m. Diína gha kóma q'ãa a?" témé.

⁶¹ Me kò Jeso ba Gam ka q'ana hãa, Gam di xu xгаа-xгааase-kg'ao xu kò gaan ka kg'ui-kg'uisse sa, khamam kò tèè xu a máá: "Ncèes gúú sa gáé ko tshúú-tshuu tcáo xao o?"

⁶² Kháé xaoa gha nta méé, ncèe Khòèm dim Cóa ba xao kòo bóò Me ko ãem ko kg'aia hãa koe qào ne?

⁶³ Tc'èe ba ko kg'òèan máam ga Me e, me cgàa ba cúí hùè ga úú tama. Eèr kò kg'ui cgoa tu u kg'uia nea kg'òèan ko máam tc'èem koe guua hãa.

⁶⁴ Igaba ne gatu ka c'èe ne hàna ncèe dtcòm tama ne," tam méé. (Diína dtcòm tama, i gha diím khòè ne tshàu q'oo koe tcàa Me sam kò Jeso ba tshoa-tshoases koe ga guu a q'ana hãa khama.)

⁶⁵ Me gaia kg'ui a máá: "Gaa domkar kò birí tua hãa a ko máá: Cúí khòè ga Tíí koe hàà tite, ncèe Abom kò kgoara máá a tama ne, témé," tam méé.

⁶⁶ Eëm x'aèm koe guu ka ne kò kái ne xгаа-xgaase-kg'ao ne Gam di ne kháóka tòòá dibise a táá xùri Me.

⁶⁷ Me Jeso ba 12 xu tèè a máá: “Gaxao igaba xaoa qòò kg'oana?” témé.

⁶⁸ Me Simone Petere ba xqa Me a máá: “X'aigaè, òòin koe xae gha qòò? Tsáá Tsia chòò tama kg'òèan di kg'uiàn úúa hãa ka!

⁶⁹ Dtcòm xae ko, a xae a q'ana hãa Tsáá Tsia Nqarim di Tsi i sa, ncèe Tcom-tcomsa Tsi,” tam méé.

⁷⁰ Me Jeso ba xqa a máá: “Tíi ga Ra gáé kò gaxao 12 xao nxárá tcg'òóa mááse tama? Igabam gaxao ka c'èe ba dxáwa me e,” témé.

⁷¹ (Jutasem, Simonem Isekariotem ka cóáse bam kòo nxàe, Jutase ba kò xгаа-xgaase-kg'ao xu ka c'èe me e, igabam kò khòè ne tshàu q'oo koe hàà tcáà Me khama.)

7

Jeso ba hëé naka qòese ga xu hëéthëé e

¹ Eë zi guú zi qáá q'oo koem kò Jeso ba Galilea koe qòòá te, Juta ne *di xu kaia xu* kò cg'òo Me kg'oana hãa khamam kò Jutea koem gha qòòá te sa tc'èe tama.

² Me kò x'aèm Juta ne di zi xhái zi tshào dis kòès di ba cúú me e,

³ xu kò Jesom ka qòese ga xu bìri Me a máá: “Ncèe koe méé Tsi tcg'oa naka Tsia Jutea koe qòò, naka ne Tsari ne xгаа-xgaase-kg'ao ne síí nxãasega kúru Tsi ko zi guú zi bóò.

⁴ Cúí khòè ga káá a gaan di zi guú zi gha xàà hãase kúru u, q'aaè i gha sa i ko tc'èe ne. Gaa domka méé Tsi nqòóm koe x'áise!” témé.

⁵ Xu kò Gam ka qòese ga xu igaba Gam koe dtcòm tama khama.

⁶ Me Jeso ba bìri xu a máá: “Tirim x'aèm qàè ba qanega hàà ta ga hãa, igaba i gaxao ka wèè x'aèan ga qàèa máá xaoa hãa.

⁷ Nqòò ba cuiskaga gaxaoa hòre xao o tite, igabam Tíia hòre Tea, cg'aaè zi tséé zi èem ko kúru zir ko nxàe tseegukagu khama.

⁸ Qòò xao kòès koe gaxao ka. Tíi kam x'aè ba qanega hàà ta ga hãa khamar síí tite ke,” témé.

⁹ Ncèetam ko méé kam kò Galilea koe qaù.

Jeso ba ko xhài zi tshào dis kòès koe xгаа-xгаа

¹⁰ Eë xu ko qòese ga xu kòès koe qòò, kam kò Gam igaba thëé xgoaba a qòò, khòè ne ka hòè tamase igaba xàà hãase.

¹¹ Xu kò Juta xu kòès koe qaa Me a tèè a máá: “Gaam Khòè ba nda?” témé.

¹² Eë zi xg'ae zi khòè ne di zi koe i kò Gam ka kái kg'ui-kg'uissean hãa. Ne kò c'èe ne máá: “Qàèm khòè Me e,” témé, ne ko c'èe ne máá: “Eë èe, khòè nem ko hòakagu,” témé.

¹³ Igaba i kò cúí khòè ga kgoarasease Gam ka kg'ui tama, Juta xu ne kòò bèè khama.

¹⁴ Me kò Jeso ba kòès nqáè koe tempelem koe tcáà, a xгаа-xгаа.

¹⁵ Ka xu kò Juta xu kaisase are a xu a tèè a máá: “Ncèem khòè ba ncèe xгаа-xgaan ntama ma hòòá, ncèe qanegam xгаа-xgaaè e tama ka?” témé.

¹⁶ Me Jeso ba xqa xu a máá: “Tiri xгаа-xгаа nea Tiri tama. Igaba i Gaam èe tséé Tea hãam koe guua.

¹⁷ Ncèè c'èem khòèm kò *Nqarim ko* tc'èe sa kúru kg'oana hãa, nem gha bóòá tcg'òó, Tiri xгаа-xgaan Nqarim koe guua hãa, kana Ra ko Tíi ka kg'ui sa.

¹⁸ Gaam èe ko cúíaga gam ka kg'ui ba ko dqòmkuàn qaara mááse. Igaba gaam èe tséé mea hãam di dqòmkuàn ko qaa ba tseegu di me e, i gam koe cúí cg'aaè ga káá a.

¹⁹ Moshe ba gáé x'áè-kg'áman máa tu u ta ga hãa? Gataga i ii, igaba i cúia tu ga x'áè-kg'áman ko méé sa kúru tama! Dùús domka tu ko cg'òo Te tu gha sa tc'èe?” tam ma tèè ne.

²⁰ Si xg'ae sa xqa Me a máá: “Dxáwa tc'èean Tsi úúa hãa! Díi na cg'òo Tsi kg'oana?” témé.

²¹ Me Jeso ba xqa ne a máá: “Cúis tséés are-aresa sar kò kúru, tu kò wèéa tu ga are.

²² Moshe ba kò x'áè-kg'áman gatu di xu cóá xu tu gha q'aaè nqaa-ggai khòò di máá tua hãa, tu ko Sabata òòin cam ka gatu di cóán q'aaè nqaa-ggai khòò (èe x'áèa nea kò Moshem koe guu tama, a kò khòè xuku xu koe guua hãa igaba),

²³ nxãasega tu gha Moshem di x'áè-kg'áman komsana ka. Kháé nxãaska ncèè cóám kò ko Sabata òòin cam ka q'aaè nqaa-ggai khòòè, Moshem di x'áè-kg'áman gha táá ntcoèè ka, ne tu ko dùús domka xgòá cgae Tea máá, ncèè Sabata òòin cam kar kò khòèm òòin cam tc'aróm wèè ba qàèkagu ne?

²⁴ Táá tu tcgáian di bóò-q'ooan cgoa bóòá tcg'òó guu, igaba méé tu bóòá tcg'òó qàè bóòá tcg'òóan cgoa,” tam méé.

Jeso ba Krestem ga baa?

²⁵ Gaa domka ne kò c'èe ne khòè ne Jerusalem di ne tshoa-tshoa a tèè a máá: “A gaam khòèm tama baa ncèe cg'òó ba kò qaaè ba?”

²⁶ Bóò tu, ncêe gam ko kgoarasease kg'ui, igaba ne cúí gùú ga Gam ka kg'ui tama. A tseeguan kaga xu tc'âa-cookg'ai xu ncêem khòem Kreste Me ii sa q'ana hãa?

²⁷ Ncêem khòem guua hãa qgáian ta q'ana hãa. Igaba Krestem ko hààm x'aèm ka i gha cúí khòe ga c'ùua hãa guuam hãa qgái," ta ne méé.

²⁸ Kam kò nxãaska Jeso ba tc'amaka kg'ui, ãem tempelem koe hãa a ko xgaa-xgaa ka a máá: "Tíí tu q'ãa Tea hãa, a tu a thêé ãer guua hãa qgáian q'ana hãa. Tíí kar ógase tama, igabam ãe tsééa óa Tea hãa ba tseegu di Me e, ncêe tu gatu c'ùua hãa ba.

²⁹ Tíí ra q'ãa Mea hãa. Gam koe gar guua hãa, Me tsééa óa Tea hãa khama," témé.

³⁰ Qgóó Me kg'oana xu kò hãa. Igaba i kò cúí khòe ga táá gaan di tshàuan tòò cgae Me, Gam dim x'aè ba kò qanega hàà tama khama.

³¹ Igaba ne kò ães xg'aes koe kái ne khòe ne Gam koe dtcòm a ne a máá: "KreSTEM kò ko hàà ne ba gha hàà ncêem khòem kúrú hãa zi x'ái zi nqáéa hãa zi kúrú? *Ka ncêe ba gáé Gaam KreSTEM tama baa?*," ta ne ma tèeku.

³² Farasai xu kò méé ncêem ko ma Gam ka ma kg'ui-kg'uisse sa kóm, ka xu ko kaia xu peresiti xu hêé naka Farasai xu hêéthêé tempelem di xu kòre-kg'ao xu tsééa úú, síí xu gha qgóó Me ka.

³³ Me Jeso ba nxãaska máá: "Gatu cgoar gha qanega xòm x'aè-coa ba hãa, a Ra a gha Gaam ãe tséé Tea hãam koe qabise.

³⁴ Qaa Te tu gha, igaba tu hòò Te tite, a tu a ãer hãa qgái koe cuiskaga hàà tite," témé.

³⁵ Xu nxãaska Juta xu tèeku a máá: "Ncêem khòe ba gha nda koe qdò, xae gha táá hòò Me? Gatá di ne khòe ne tsaj-tsajisea hãa ne Gerika ne koe ba gha qdò, a síí Gerika ne xgaa-xgaa?"

³⁶ Dùú sa ba kò méé ncêem ko máá: 'Qaa Te tu gha, igaba tu hòò Te tite,' a kò máá: 'Hàna Ra gha hãa qgái koe tu cuiskaga hàà tite,' témé ka?" ta xu méé.

³⁷ Còò dim cárn kòès dim kaiaam kam kò Jeso ba tc'amaka kg'uia ghùí a máá: "Ncêe c'ãem khòem kò cárn hãa ne méém Tíí koe hàà naka kg'áa.

³⁸ Èè ko Tíí koe dtcòm ba, 'Kg'òèan di tshàn di tsgórèa ne gha ncãàa ba koe guu a ntcãa,' ãe zi ma *Nqarim di zi Tcgãya* zi ma nxàea khama," tam méé.

³⁹ Èem kòò Jeso ba ncêe gùuan nxàe kam kòò Tc'ãem ka kg'ui, ãe ko Gam koe dtcòm ne gha hòò Me ka. Tc'ãe ba ne ko qanega máàè tama, Jeso ba kò qanega x'ákagùé tama khama.

⁴⁰ Gam di kg'uiian ko kómise ka ne kò c'èe ne khòe ne máá: "Tseegukagam ncêem khòe ba Porofiti Me e," témé.

⁴¹ Ne kò c'èe ne máá: "KreSTE Me e," témé. Igaba ne kò c'èe ne tèè a máá: "Hàò! Ntama ba gha ma Kreste ba Galilea koe guu?"

⁴² *Nqarim di zi Tcgãya* zi gáé máá: 'Dafitem dis qhàòs koem Kreste ba guua hãa' témé tama, Betelehema koe, Dafitem kò x'ãèa hãam x'áé ba?" ta xu ma tèè.

⁴³ Sì kò Jesom domka kaias q'aa-q'aase sa khòe ne xg'aeku koe hãa.

⁴⁴ C'èe nea kò qgóó Me kg'oana hãa. Igaba i kò táá cúí khòe ga gaan di tshàuan tòò cgae Me.

Juta ne di xu tc'âa-cookg'ai xu di dtcòm tama ne

⁴⁵ Ka xu kò tempelem di xu kòre-kg'ao xu ncêe ko tsééa hãa xu kaia xu peresiti xu koe hêé naka Farasai xu koe hêéthêé qabise. Xu nxãa xu tèè xu a máá: "Dùús domka xaoa kò óa Me tama?" témé.

⁴⁶ Xu kòre-kg'ao xu xqà a máá: "Cúí khòe ga Gam khama kg'ui ta ga hãa!" témé.

⁴⁷ Ka xu kò Farasai xu xqà xu a máá: "Gaxao igaba ba gáé qàe-qae xaoa hãa?"

⁴⁸ Tc'âa-cookg'ai xu ka c'èe baa, kana Farasai xu ka c'ãem ga ba gáé Gam koe dtcòmaa?"

⁴⁹ Igaba ncêe ne khòe ne, ncêe x'áè-kg'áman c'ùua hãa nea cgúíéa!" ta xu méé.

⁵⁰ Nikodemasem ncêe kò Jesom koe kg'aia síía ba, gaxu ka c'èe kò ii ba, nxãa ba kò bíri xu a máá:

⁵¹ "Gaxae dim x'áè-kg'áman ba koáé kuri khòèan xgàra, dùú sa i ko gaan koe kúrú sa kg'aia kóm tamase?" témé.

⁵² Xu xqà me a máá: "Tsáá igaba tsi gáé Galilea di tsia? *Tcgãya* zi koe qaara tcg'òó naka bóò, porofitian Galilea koe guu tama sa," témé.

*Khòès cg'áran kúrú koe qgóóèa sa **

⁵³ [Me kò wèem khòe ba x'áéa ba koe qabise.

8

¹ Kam ko Jeso ba Olife dim xàbim koe qdò.

² Me kò ntcúukg'ai cgoa gaicara tempelem koe síí, i kò wèé khòèan ga síí cgae Me, Me ntcóó a xgaa-xgaa ne.

* 7:52: C'èe zi Gerika di zi tcgãya zi ncií zi ncêe xg'aekuan 7:53-8:11 úú tama.

³ Xu kò x'áe xгаа-xгаа-kg'ao xu hêe naka Farasai xu hêéthêé khòès hãa a ko cg'àràn kúrú koe qgóòea sa óa. A xu a hàà khòe ne cookg'ai koe tòó si.

⁴ A xu a bìrì Me a máá: "Xгаа-xгаа-kg'ao Tseè, khòès ncêe sa cg'àrà nes hãa a ko kúrú koe qgóòea.

⁵ Igabam kò Moshe x'àèan máá ta a, ncêeta ii zi khòe zi mée zi nxõàn cgoa xg'áma cg'òòè di i, ka Tsi ko Tsáá nta mée?" témé.

⁶ Ncêem kg'ui ba xu kò ko kg'ui, qáé Me xu gha qgáian xu kò ko qaa khama, a xu a ko chibi-chibi Me xu gha zi dàò-kg'ám zi qaa. Kam ko Jeso ba qámse, a tshãua ba cgoa gómankg'ai koe góá.

⁷ Qanega xu hãa a ko têe Me kam ko têe a bìrì xu a máá: "Ncêe c'êem khòem káà chibi iim kò gaxao xg'aeku koe hãa, ne méém tc'ãà naka nxõá sa seè naka xao si," témé.

⁸ A ba a gaicara qámse a gómankg'ai koe góá.

⁹ Ncêe sa xu ko kóm ka xu kò kaia xu koe guu a tshoa-tshoa a cúimana-cúì tcg'oara qòò. Me Jesom cúim ga ba síí qau, naka gaas khòe sa hêéthêe e, si qanega gaa koe téé-têe.

¹⁰ Me Jeso têe a ba a têe si a máá: "Khòe seè, nda xua? Ncãa i gáé cúí khòe ga táá chibi bòò si?" témé.

¹¹ Si máá: "Ncãa i táá cúí khòe ga chibi bòò te, X'aigae," témé. Me Jeso ba máá: "Nxãaskar Tíí igaba cúí guù kaga chibi bòò si tama, ke qòò, naka sia ncêe koe guus ka táá gaicara chibi kúrú guu," témé.]

Jeso ba nqõóm dim X'áa Me e

¹² Me Jeso ba gaicara khòe ne cgoa kg'ui a máá: "Tíí Ra nqõóm dir X'áa Ra a. Díim wèém êe gha xùrì Te ba ntcuúan q'oo koe qòòa hãa tite, igabam gha kg'òean di x'àan úúa hãa," témé.

¹³ Xu kò Farasai xu bìrì Me a máá: "Tsáá ka Tsi ko nxàea tseegukagu, khamas Tsáá ko Tsáá ka nxàea tseegukagu sa tchãno tama," témé.

¹⁴ Me Jeso ba xoa xu a máá: "Tíí kar kò nxàea tseegukagu igabagas tiris nxàea tseegukagu sa tchãno si i, êer guua hãa qgáia ner q'ana hãa, a Ra a gataga êer ko qòò qgáian q'ana hãa. Igabaga xao gaxao êer guua hãa qgáian hêé, naka Ra ko qòò qgáian hêéthêe c'úúa hãa khama.

¹⁵ Gaxaoa ko tc'áró ba xgàra, Tíí Ra cúí khòe ga xgàra tama.

¹⁶ Igaba ncêe xgàrar kò ne i xgàra-q'ooa Te tchãno o, Tíí Ra Tíí ka cúise xgàra tama khama, igaba Ra Abom ncêe tsééa óá Tea hãam cgoa hãa.

¹⁷ Gaxao di x'àèan koe i góásea hãa a ko máá: 'Cám khòean dis nxàea tseegukagu sa cgáé si i,' témé.

¹⁸ Gaas êe Tíí ka tseegu ii sar kò Tíí nxàea tseegukagu. Me ko gataga thêé Abom ncêe tsééa óá Tea hãa ba Tíí ka nxàea tseegukagu," tam mée.

¹⁹ Xu nxãaska têe Me a máá: "Sàò ba nda?" témé.

Me Jeso ba xoa xu a máá: "C'úù Te xao hãa, a xao a Abom ga ba c'úúa hãa, a ncêe q'ãa Tea xao kò hãa ne xao ga ko thêé Abom ga ba q'ana hãa," tam mée.

²⁰ Jeso ba kò ncêe kg'ui'an tempelem q'oo koem hãase kg'ui, aban ko tòòem qgáim qàe koe. Igaba i kò táá cúí khòe ga qgóó Me, Gam dim x'áe ba kò qanega hàà tama khama.

²¹ Me kò Jeso ba gaicara bìrì xu a máá: "Qòò Ra ko, xao gha qaa Te, a xao a gha gaxao di zi chibi zi q'oo koe ga x'óó. Tíí ko qòò koe xao cuiskaga síí tite," témé.

²² Xu nxãaska Juta xu têeku a máá: "Cg'òose ba gha? Ncêem ko máá: 'Tíí ko qòò koe xao cuiskaga síí tite' témé ka?" témé.

²³ Me bìrì xu a máá: "Gaxaoa nqãaka di xao o, Ra Tíí tc'amaka di Ra a; ncêem nqõóm di xao o, Ra Tíí ncêem nqõóm di tama.

²⁴ Gaa domkar kò bìrì xao o, a ko máá: 'Gaxao di chibian koe ga xao gha x'óó,' témé. Ncêe Tíí Ra gaar ga Ra a tar ko mée sa xao ko dtcòm tama, ne xao gha tseeguan kaga gaxao di chibian koe x'óó," tam mée.

²⁵ Xu bìrì Me a máá: "Kháé Tsi Tsáá dìi Tsia?" témé.

Me Jeso ba bìrì xu a máá: "Ncêer kò ma tshoa-tshoas koe guu a bìrì xao o khama cúí ga Ra ko mée.

²⁶ Kái zi guù zi Ra úúa hãa bóòa Ra ga tcg'óó a gaxao ka nxàe zi, igaba Gaam êe tsééa óá Tea ba tseegu di Me e, Ra ko êer kò Gam koe kóm sa nqòò ba bìrì," tam mée.

²⁷ Xòòm kam kò ko kg'ui cgoa xu sa xu kò kóm q'ãa tama.

²⁸ Kam ko nxãaska Jeso ba bìrì xu a máá: "Eê xao ko Khòem dim Cóá ba tc'amaka ghùia xg'ara, ne xao gha nxãwa q'ãa Gaar ga Ra a sa, a Tíí ka cúise guù zi kúrú tama, igaba Ra ko Abom ma xгаа-xгаа Tea hãa khama ma kg'ui.

²⁹ Me Gaam êe tséé Tea hãa ba Tíí cgoa hãa, a cúise guu Te ta ga hãa, wèe x'áe kar ko êe ko qàè-tcaokagu Me sa kúrú khama," tam mée.

³⁰ Ncêe guúa nem ko nxàe ka i ko kái khòean Gam koe dtcòm.

Abrahamam di ne cóá ne

³¹ Me Jeso ba nxãaska Gam koe ko dɛcòmã ne Juta ne birí a máá: “Tirim kg'ui ba tu kò ko komsana a ko qgóó qari me, ne tu gha tseegukaga Tiri tu xgaa-xgaase-kg'ao tu ii.

³² A tu a gha nxãaska tseeguan q'ãa, i gha tseeguan kgoara tu u,” témé.

³³ Ne xɔa Me a máá: “Abrahamam di ta cóa ta a, a ta a qanega c'êe khòe di qãa kúrú ta ga hãa, ka Tsi nta méé-q'ooa, ncêe Tsi ko máá, kgoarasea ta gha hãa, témé ka?” témé.

³⁴ Me Jeso ba xɔa ne a máá: “Tseegukar ko tseeguan birí tu u, a ko máá: Díim wèém êe ko chibian kúrú ba chibian dim qãa me e.

³⁵ Me qãa ba chòò tamase x'áé koe hêé tama, igabam ko cóa ba chòò tamase x'áé koe hêé.

³⁶ Gaa domkaga tu gha, êem ko Cóa ba kgoara tu u, ne tseeguan kaga kgoarasea hãa.

³⁷ Abrahamam di tu cóa tu u sar q'ana hãa, igaba tu cg'òo Te kg'oana hãa, Tirim kg'ui ba tcáóa tu q'oo koe x'ãe-q'ooan úú tama khama.

³⁸ “Tirim Xòòm koer bóòã hãa zi gúú zi kar ko kg'ui, tu ko gatu, gatu ka xòòga xu koe tu kómã hãa zi kúrú,” tam méé.

³⁹ Ne xɔa Me a máá: “Gatá ka xòò ba Abrahamama me e,” témé.

Me Jeso ba birí ne a máá: “Ncêe Abrahamam di tu cóa tu kò ii ne tu ga ko Abrahamam ko kúrú zi kúrú.

⁴⁰ Igaba tu ncêeska cg'òo Te kg'oana, Tíi ncêe Nqarim koer kómã tseeguan kò birí tu ur khòe Ra. Abrahamama ba kò êeta ii gúú kúrú tama.

⁴¹ Gatu ka xòò ga xu kòo kúrú zi gúú zi tu ko kúrú,” tam méé.

Ne birí Me a máá: “Sita cg'áràn di ta cóa ta tama ta a; sita dim Xòòm cúim úúa ta hãa ba Nqari Me e,” témé.

⁴² Me Jeso ba birí ne a máá: “Ncêe Nqarim kò gatu ka Xòò ba ii, ne tu ga kò ncãm Tea hãa, Nqarim koe Ra guu a hààraa khama. Tiri qarian kar ncêe koe hàà tama, igabam Gabá tsééa óá Tea hãa.

⁴³ Dùús domka tua êer ko kg'ui sa kómã q'ãa tama? Eêr ko kg'uis kómã ka tu ko tààè domka a.

⁴⁴ Gatua gatu ka xòòm dxãwam di tu cóa tu u, a tu a gatu ka xòòm ko tc'êe zi gúú zi kúrú kg'oana. Tshoa-tshoases kagam kò cg'òo-kg'ao me e, a ba a tseeguan cgoa tchòã úú tama, tseegua nem úú tama khama. Ncêe tshúú-ntcõan ábã cgoaèã hãa khamam ko ma kg'ui ii ba. Tshúú-ntcõa-kg'ao me e, a tshúú-ntcõan ka xòò me e khama.

⁴⁵ Igabar ko Tíi tseeguan nxàe, domka tu Tíi koe dɛcòmã tama.

⁴⁶ Ndaka kg'áia tu ga chibiga Ra a sa x'ái? Ncêe tseegua ner kò ko nxàe, ne tu kháé nxãaska dùús domka dɛcòmã Te tama?

⁴⁷ Gaam êe Nqarim di ba ko Nqarim di kg'uiian komsana, igaba tu gatu Nqarim di tama, gaa domkaga tu komsana a tama,” tam méé.

Jeso ba hêé naka Abrahamama ba hêéthêé e

⁴⁸ Xu Juta xu xɔa Me a máá: “Tseegu tama xae gáé kò hãa ncêe xae kòo máá: ‘Samaria di Tsi i, a Tsi a dxãwa tc'êean úúa hãa,’ témé ka,” témé.

⁴⁹ Me Jeso ba xɔa a máá: “Dxãwa tc'êea ner úú tama, igabaga Ra Abo ba tcoma hãa, xao ko gaxao Tíi ncoe Te.

⁵⁰ Tíi Ra Tíi ka dqòmkuian qaara mááse tama, igabagam qaa a ko ba hàna, ncêe gha xgàra ba.

⁵¹ Tseegukar ko tseeguan birí tu u, a ko máá: Díim wèém êe gha Tirim kg'ui ba qgóóa qari ba chòò tamase x'óóa hãa tite, témé,” tam méé.

⁵² Xu kò Juta xu nxãaska birí Me a máá: “Dxãwa tc'êean Tsi úúa hãa sa xae ncêeska q'ana hãa. Abrahamama ba x'óóa, xu porofiti tu thêé x'óóa hãa, igabaga Tsi ko Tsáá máá, díim wèém êe ko Tsari kg'uiian qgóóa qari ba chòò tamase x'óóan xãm tite, témé.

⁵³ Gaxae ka xòòm Abrahamam ka Tsi Tsáá kaia? X'óóam hãa, xu gataga thêé porofiti xu x'óóa hãa. Ka Tsi gáé Tsáá tc'êea máá, díi cgáé Tsi ii, ta tc'êea?” ta xu méé.

⁵⁴ Me Jeso ba xɔa xu a máá: “Ncêe Tíi kòo dqòmse, ne i Tiri dqòmsean káà hùì i. Tíi ko dqòm Te ba Abo Me e, ncêe gaxao ko máá, gatu dim Nqari Me e, témé ba.

⁵⁵ Igabaga xao c'úú Mea, Ra Tíi q'ãa Mea. Ncêe c'úú Mea Ra hãa tar kòo méé ner nxãaska tshúú-ntcõa-kg'ao Ra a, gaxao khamaga ma. Igabaga Ra q'ãa Mea, a Ra a ko kg'uia ba qgóóa qari.

⁵⁶ Gaxao ka xòòm Abrahamama ba kò Tirim cáim bam ko hàà bóó khama qãè-tcaoa hãa, a kò bóò me a qãè-tcao.

⁵⁷ Xu nxãaska Juta xu birí Me a máá: “Qanega Tsi 50 kuri ga úú tama, igaba Tsi Abrahamama ba bóòã hãa dèe?” témé.

⁵⁸ Me Jeso ba xɔa xu a máá: “Tseegukar ko tseeguan birí xao o, a ko máá: Abrahamam ko ábàès cookg'ai koe, Ra hàna,” témé.

⁵⁹ Ka xu ko nxōān sáà, xao Me xu gha ka, igabam ko Jeso ba tempelem q'oo koe ts'ana tcg'oa a qōò.

9

Jeso ba ko káà tcgáise ábàèam khòè ba qāèkagu

¹ Eēm Jeso ba xóé a ko qōò kam kò káà tcgáise ábàèa hāam khòèm cgoa xg'ae.

² Ka xu kò Gam di xu xгаа-xгааe-kg'ao xu tèè Me a máá: “Xгаа-xгаа-kg'ao Tseè, diin chibi domka ba káà tcgáise ábàèa? Gaam chibia kana xōòa ba dia, ncēe kúrú mem káà tcgáise ábàèa hāa?” témé.

³ Me Jeso ba xoa xu a máá: “Ncēm khòèm chibi tama a, gataga xōòa ba di chibi tama a, igabagas ncēe sa kúrúse cgae mea hāa, nxāasega i gha Nqarim di qarian bóòè a ko gam koe tséé ka.

⁴ Qanega i koaba di x'aè e, ka méé xae ncēe tsééa óá Tea hāam di tsééan kúrú, ntcúúa nea ko hàà ke, ncēe cúí khòè ga tséé tite e.

⁵ Eēr qanega nqōóm koe hāa x'aè kar nqōóm dir X'áà Ra a,” tam méé.

⁶ Ncēe zi gúù zim ko kg'uia xg'ara kam kò gómankg'ai koe tcg'ae, a kg'ám-tsharà ba cgoa tcoàn kúrú a gaa tcoàn khòèm tcgái koe tcgáu,

⁷ a ba a gaam khòè ba birí a máá: “Qōò, naka tsia síí Siloame dim tèbem koe xg'aà-kg'ai,” témé. (Ncēm kg'uim Siloame di ba ko máá 'Tsééa úúèa' témé.) Me ko qōò a síí xg'aà-kg'ai, a ba a kabisem ko ka ko bóò.

⁸ X'áé qàea ba di ne khòè ne hēé, naka kg'áiga kò ko bóò me, me ko dtcàrà ne hēéthēéa kò tèèse a máá: “Ncēea gáé gaam khòèm xg'ao ko káise ntcóòa te a ko dtcàrà tam baa?” témé.

⁹ C'ēe ne kò máá: “Gaam ga me e,” témé, ne ko c'ēe ne máá: “Eè ēe, kg'ama tsara tc'èekua hāa,” témé. Me kò gaam khòè ba máá: “Tíí ga ra a,” témé.

¹⁰ Ne tèè me a máá: “Kháé i nxāaska tcgáia tsi ntama ma xgobekg'ammèa?” témé.

¹¹ Me xoa ne a máá: “Jeso ta ko ma tciièm Khòè ba kò tcoàn kúrú a tcgáia te tcgáu, a birí te a máá, síí méér Siloame dim tèbem koe xg'aà-kg'ai, témé, ra síí xg'aà-kg'ai, a gaa koe ga bóò,” témé.

¹² Ne tèè me a máá: “Gaam khòè ba nda?” témé. Me xoa ne a máá: “C'úúa ra hāa,” témé.

Farasai xu ko Jesom di kg'òèkaguku-kg'áman di dàòan qaa

¹³ Ka ne ko gaam khòèm ēe kò káà tcgáise ábàèa hāa ba sèè a Farasai xu koe úú.

¹⁴ Nxāaskam kò, gaam cáím ēem kò Jeso ba tcoàn kúrú, a khòè ba xgobekg'am tcgái ba Sabata di me e.

¹⁵ Ka xu ko Farasai xu khòè ba tèè, ntama i ma qōòa hāa me ko bóò sa. Me xoa xu a máá: “Tcoà nem kò tcgáia te koe tcgáu, ra síí xg'aà-kg'ai, a kò gaa koe ga guu a bóò,” témé.

¹⁶ Xu kò c'ēe xu Farasai xu máá: “Ncēm Khòè ba Nqarim koe guu tama, Sabata dim cáím bam qgóòa qari tama khama,” témé. Xu c'ēe xu máá: “Ntama ba ga ma chibi-kg'ao ba ncēeta ii zi x'ái zi kúrú?” témé. Xu kò tc'ēe-kg'ám zi koe q'aara hāa.

¹⁷ Ka xu ko kabisem a gaicara ēe kò káà tcgái ii ba birí a máá: “Xgobekg'am tcgái tsia baa ka tsi ko tsáá Gam ka nta méé?” témé. Me xoa xu a máá: “Porofiti Me e,” témé.

¹⁸ Xu kò Juta xu qanega dtcòm tama, káà tcgái me e kò ii, a ba a kúrúè a ko ncēeska bóò sa, khama xu khòèan tséé i síí xōò ga khara tcii.

¹⁹ A hàà tèè khara a, a máá: “Ncēea gakhao dim cóám ga baa, ncēe kò koma káà tcgáise ábàèa hāa ba? Kháé nxāaska i ntama ma qōòa hāa me ko ncēeska bóò?” témé.

²⁰ Khara xōò ga khara xoa xu a máá: “Sikhám dim cóá me e sa kham q'ana hāa, a kham a gataga q'ana hāa, káà tcgáisem ábàèa hāa sa.

²¹ Igaba kham gakhám ntama i ma qōòa hāa me ko ncēeska bóò sa c'úúa hāa, naka diin xgobekg'am tcgái mea hāas ga sa hēéthēé e. Ke xao gaxao tèèa mááse me, kuria ba tc'āòa hāa, me gha xōara mááse xao o ke,” témé.

²² Khara kò xōò ga khara ncēeta ma xoa, Juta xu khara kò bèe khama. Nxāakamaga xu kò kg'uia xg'ara hāa, ncēè c'ēm khòèm kò nxāea tseegukagu Jeso ba Kreste Me e sa, ne i gha gaa khòèan còrè-nquum koe nhàiaguè sa khama.

²³ Gaa domka khara kò ko xōò ga khara máá: “Kuria ba tc'āòa hāa, ke méé xu tèè me,” témé.

²⁴ Xu cáím dis ka gaam khòèm ēe kò káà tcgái ii ba tcii, a xu a birí me a máá: “Nqari ba dqom tseeguan kg'ui ka, ncēm Khòè ba chibi-kg'ao Me e sa xae q'ana hāa ke,” témé.

²⁵ Me xoa xu a máá: “Chibi-kg'ao ba ga ii kana ba ga chibi-kg'ao tama sar tíí c'úúa hāa. Cúís gúús tíí q'ana hāa saà: káà tcgái ra a kò ii, igaba ra ko ncēeska bóò si i,” témé.

²⁶ Xu tèè me a máá: “Dúú sa ba kò kúrú cgae tsi? Ntama ba kò ma tcgáia tsi xgobekg'am?” témé.

²⁷ Me xoa xu a máá: “Ncāar nxāakamaga birí xao o, xao ncāa táá kóm te, ka xaoa ko dùú domka gaicara kómán gaan di qaa? Kana xaoa Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu kúrúse kg'oana thée?” témé.

²⁸ Xu xhóré me a máá: “Tsáá tsia Gam di tsi xгаа-xgaase-kg'ao tsi i! Sixaea Moshem di xae xгаа-xgaase-kg'ao xae e.

²⁹ Nqarim xg'ao Moshem cgoa kg'ui sa xae q'ana hāa, igaba ncēm Khóem ka xae ndam guua sa c'úua hāa,” témé.

³⁰ Me khóè ba xoa xu a máá: “Cg'āèse i are-aresa a, Me guua hāa qgáian ga xao c'úua hāa, igabagam xgobekg'am tcgái tea hāa khama.

³¹ Nqari ba chibi-kg'ao ne komsana tama sa ta q'ana hāa: igaba ncēè c'ēm khóem kòo Nqari ba dqom, a ko Gam ncāma hāa sa kúrú, nem ko Nqari ba komsana me.

³² Xg'aom kò ntcóo a nqóo ba tshoa-tshoase ne ta qanega kóm naka i máá, díim ga ba khóem káá tcgáise ábàea ba xgobekg'am tcgáia hāa téméè ta ga hāa.

³³ Ncēm Khóem kò Nqarim koe guu tama nem ga kò cúú guú ga kúrú tama!” tam méé.

³⁴ Xu gaa kg'uian ncēè tc'amkg'ai koe xoa me a máá: “Chibian q'oo koe tsi ábàea, ka tsi tsáá dùú sa xгаа-xgae xae e kg'oana?” témé. A xu a tchāa koe xhāiagu me.

Jeso ba ko tcgáian úú tamasa ka kg'ui

³⁵ Jeso ba kò gaam khóè ba xu xhāiagu hāa sa kóm, ãem ko hòo me kam kò tèè me a máá: “Khóem díim Cóam koe tsia ko dtcóm?” témé.

³⁶ Me gaam khóè ba tèè Me a máá: “Kháè díi baa, X'aigaè? Birí te Me nakar gha nxāasega Gam koe dtcóm!” témé.

³⁷ Me Jeso ba máá: “Ncēè tsi ko bóo, Me ko tsáá cgoa kg'ui ba, Gaam ga Me e,” témé.

³⁸ Kam kò khóè ba máá: “Dtcómr ko, X'aigaè,” témé, a cookg'iaa ba koe cg'áé a dqom Me.

³⁹ Me Jeso ba máá: “Xgàrar gha domkar ncēm nqóom koe hààraa, nxāasega ne gha èe káá tcgái ne bóo, ne èe ko bóo ne káán tcgái ka,” témé.

⁴⁰ Xu c'èe xu Farasai xu ãem kòo ncēè gúuan nxāe ka kò hāa cgoa mea xu kóm, a xu a tèè Me a máá: “Dùú dèe? Sixae igaba xae thée káá tcgái xaea dèe?” témé.

⁴¹ Me Jeso ba birí xu a máá: “Káá tcgái xao kò ii ne xao ga ko ncēeska chibi úú tama. Igaba xao tcgáiga xao o sa birísea hāa, khama i gha gaxao di chibian gataga ma hāa cgoa xao o.

10

Ghùu Kòre-kg'ao ba hée naka Gam di zi ghùu zi hée thée e

¹ “Tseegukar ko tseeguan birí tu u, a ko máá: Khóem èe ghùu zi dis xgàris-kg'ám koe tcāa tama a ko nquri si, kana c'ēm dàòm ka q'ooa sa koe tcāa ba ts'āà-kg'ao me e, a cg'āè kúrú-kg'ao me e.

² Igaba gaam èe ko xgàris-kg'ám koe tcāa ba ghùu zi díim kòre-kg'ao me e.

³ Xgàris-kg'ám ko xgobekg'am ba ko gaam ghùu kòre-kg'ao ba xgobekg'ama máá, zi ghùu zi kg'ui-q'ooa ba kóm, me gam di zi ghùu zi cg'òèa zi ka tci, a tc'āà-cookg'ai zi.

⁴ Èem kò gam di zi wéèa zi tcg'òoa xg'ara nem ko tc'āà-cookg'ai zi, zi ghùu zi xùri me, kg'ui-q'ooa ba zi q'ana hāa khama.

⁵ Igaba zi cuiskaga tām khóè ba xùri tite, a gha bèe me a qgóé, táá khóèan di kg'ui-q'ooan zi c'úua hāa khama,” tam méé.

⁶ Jeso ba kò ncēs sere-sere sa gaxu koe tséekagu, igaba xu kò ãem ko birí xu sa táá kóma q'āa.

⁷ Kam ko nxāaska Jeso ba gaicara máá: “Tseegukar ko tseeguan birí xao o, a ko máá: Tíí Ra ghùu zi díir Xgàri-kg'ám Ra a.

⁸ Wèè xu èe kò Tíí ka tc'āa a hàà xua ts'āà-kg'ao xu u, a cg'āè kúrú-kg'ao xu u, igaba zi kò ghùu zi táá komsana xu.

⁹ Tíí Ra Xgàri-kg'ám Ra a. Díim wéem èe ko Tíí koe tcāa ba gha kgoaraè, a ba a gha tcāa a tcg'oa a gha dxòo-q'ooan hòo.

¹⁰ Ts'āà-kg'ao ba kg'amaga hàà tama, a ts'āa sa hée naka cg'òo sa hée naka kòbe sa hée thée cúiga hààraa máana. Ra Tíí hààraa, nxāasega ne gha kg'òèan úú ka, a gataga kaisase úú u ka.

¹¹ “Tíí ra qàèr ghùu Kòre-kg'ao Ra a. Me ko qāem Kòre-kg'ao ba gam di kg'òèan ghùu zi tcg'òoa máá.

¹² Gaam èe ghùu zi kòre dis tséés koe tcāèa ba ghùu kòre-kg'aom tama me e, a ba a ghùu zi ka q'òsem tama me e, ãem ko ncuutshaan bóo i ko hàà nem ko ghùu zi guu a qgóé, me ncuutshaa ba hàà ntcúu a tsai-tsaija q'aa zi khama.

¹³ Ghùu zi kòre di tséean máàèam khóè ba ko guu zi a qgóé. Kg'amagam máàèa hāa tséé e, khamam tchòà úú cgoa zi tama.

¹⁴ “Tíí ra qàèr Kòre-kg'ao Ra a, a Ra a Tíri zi ghùu zi q'ana, zi Tíri zi ghùu zi q'āa Tea,

¹⁵ ncēm ma Abo ba ma q'āa Tea, Ra gataga Tíi ma q'āa Mea khamaga ma. Ra ko Tiri kg'ōèan ghùu zi tcg'òóa máá.

¹⁶ C'ēe zi ghùu zir úúa hãa, ncēm xg'arim-q'oo di tama zi. Gataga méér óága zi thēés gúú si i, naka zi hàà kg'ui-q'ooa Te kóm naka zia ncēe zi ghùu zi cgoa xg'ae naka cúi zi ghùu zi dis xg'ae sa kúrú, cúim kòre-kg'aom di zi.

¹⁷ “Ncēs gúús kam Abo ba ncām Tea, Tiri kg'ōèa ner ghùu zi tcg'òóa máána hãa khama, nxāasegar gha gaicara sèèa kabi i ka.

¹⁸ Khòem Tíi koe gha kg'ōèa Te sèèa kabi ba káa me e, igaba Ra ko Tíi ka tcg'òó o. Qari ner úúa hãa tcg'òó or gha di i, a Ra a qarían úúa hãa gaicara Ra gha sèèa kabi i di i. Ncēm x'āe-kg'ám bar Abom koe hòòà,” tam méé.

¹⁹ Eè xu ko Juta xu ncēe kg'uián kóm ka xu kò tc'ēe-kg'ám zi koe gaicara q'aa.

²⁰ Kái-kg'áa ne kò máá: “Dxāwa tc'ēea nem úúa, a temea, ka ba ko dùús domka kómme?” témé.

²¹ Igaba ne kò c'ēe ne máá: “Ncēe zi gúú zi ga táá dxāwa tc'ēean ka tcāàèam khòem ka méèe. Dxāwa ba káa tcgám khòe bam ga xgobekg'am tcgái di qarían úúa hãa ii?” témé.

Juta ne di dtcòm tama ne

²² Me x'āe ba tcāà, si tempelem ko kaba-kabaè dis kōè sa xóé Jerusalema dim x'ám koe. Sao di x'āe e kò ii.

²³ Me kò Jeso ba tempelem koe hãa a ko caate, Solomonem dis xàò-xao sa ta ko ma tciiès xàò-xaos koe.

²⁴ Ka ne ko Juta ne Gam koe hààraa xg'ae, a nxāma-nxāma Me a máá: “Nta noo x'āèan Tsi ko hàà sèè a ghùia tòò ta a? Ncèè Kreste Tsi kò ii ncēm Nqari ba nqòòkagu taa hãa Tsi ne kg'ama kgoarasease bìri ta a,” ta ne méé.

²⁵ Me Jeso ba xoa ne a máá: “Bìri tu ur kò, igabaga tu kò táá dtcòm. Tséé zi ncēer ko Abom cg'ōè cgoa kúrú zia ko Tíi ka nxàea tseegukagu,

²⁶ igaba tu dtcòm tama, Tiri tu ghùu tu tama tu u khama.

²⁷ Tiri zi ghùu zia ko kg'ui-q'ooa Te kóm, Ra q'āa zia, zi ko xùri Te.

²⁸ Chòò tama kg'ōèa ner ko máa zi, zi chòò tamase kaà tite, i cúi khòè ga tshàu q'ooa Te koe sèèa tcg'òó zi tite.

²⁹ Abom ncēe máá Te zia hãa ba wèè gúúan kaga kaia, i cúi khòè ga Abom tshàu q'oo koe sèèa tcg'òó zia hãa tite.

³⁰ Tíi hēé naka Abo ba hēéthēé Tsama cúi Tsam m,” tam méé.

³¹ Ka ne ko Juta ne gaicara nxòá zi sáa, xao Me ne gha ka,

³² igabam kò Jeso ba xoa ne a máá: “Kái zi tséé zi qāè zi Ra x'ái tua, Abom koe guua hãa zi. Ka tua ko gazi xg'aeku koe ndakas domka nxòán cgoa xao Te?” témé.

³³ Ne Juta ne xoa Me a máá: “C'ēs tséés qāès domka ta xao Tsi tama, igaba Tsi ko Nqari ba còè domka a, kg'ama Tsi khòè Tsi i, igaba Tsi ko Nqari Tsi ii khama ma sèèe domka a,” témé.

³⁴ Me Jeso ba xoa ne a máá: “Gatu di X'āèan koe i gáé ncēeta ma góásea naka máá: ‘Gatu kar ko máá: nqári tu u,’ témé tama?”

³⁵ Eè Nqarim di zi Tcgāya zi koe ko méèe sa chòò tamase tseegu si i sa ta q'ana hãa. Me kò Nqari ba gane èe Gam òm kg'ui ba kò máàèa hãa ne nqári ta ma tcii. Ncèè Nqarim kò ko gaa ne khòè ne èe ne nqári ta ma tcii,

³⁶ ne tua nxāaska gatu òm tu ncēe ko máá, Nqari bar ko còè témé tu, Nqarim dir Cóa Ra a tar ko méé domka, Tíi ncēe Abom nxárá tcg'òó, a nqòómkg'ai koe tsééa óá Ra!

³⁷ Ncèè Abom di zi tséé zir kò kúrú tama ne méé tu nxāaska táá Tíi koe dtcòm guu.

³⁸ Igaba ncèè kúrú zir kò, igaba tu kò Tíi koe dtcòm tama ne méé tu nxāaska èer ko kúrú zi tséé zi koe dtcòm, naka tua gha nxāasega q'āa naka kóma q'āa, Abom Tíi koe hãa, Ra Tíia Gam koe hãa sa,” tam méé.

³⁹ Ne gaicara qgóó Me ne gha sa tc'ēe, Me tcg'oaragu ne.

⁴⁰ Me nxāaska Jeso ba Jorotanem ka ncii za ka xòèa ba koe kabise, Johanem kò ko kg'aika khòè ne tcguù-tcguum qgám koe, a ba a síi gaa koe hãa.

⁴¹ Ne kái ne khòè ne Gam koe síi a ne a máá: “Johane ba xg'ao táá c'ēs x'áis ga sa kúrú, igabam xg'ao ncēm Khòem ka bìri ta a zi gúú zi wèè zia tseegu zi i,” témé.

⁴² Ne kò èem qgám koe kái ne khòè ne Jesom koe dtcòm.

11

Lasarom dis x'oo sa

¹ Nxāaskam kò c'ēm khòem Lasaro ta ko ma tciiè ba ko tsàa, Betania koe guua ba, Maria sa hēé naka gas ka káikhoes Mareta sa hēéthēé sara òm x'āe-coa ba.

² Ncêes Maria sa gaas ncêe kò X'aigam *Nqari* ba tshãã di nxùlan cgoa tcgáu nqàrèa hãas ga si i, a c'òòsa sa cgoa tchùu u, ncêe káimkhoem Lasarom kò tsàa sa.

³ Ka sara kò nxãaska khòè qòeku sara Jesom koe kg'uian tsééa úú, a máá: "X'aigàè, ãe Tsi ncàma hãa ba ko tsàa," témé.

⁴ Eëm ko ncêe sa kóm, kam kò Jeso ba máá: "Ncêes tcii sa cuiskaga cg'òo mea hãa tite, igabam Nqari ba dqom di si i, nxãasegam gha Nqarim dim Cóa ba dqom mme ka," témé.

⁵ Me kò Jeso ba Mareta sa hêe naka qòese sa hêe naka Lasaro ba hêéthêe ncàma.

⁶ Khama ãem ko Lasaro ba ko tsàa sa kóm, kam kò cam cam tsara hãa ãem ko hãam qgáim koe.

⁷ A ba a nxãaska Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu birí a máá: "Hàa naka xae Jutea koe gaicara kabise," témé.

⁸ Xu xгаа-xgaase-kg'ao xu birí Me a máá: "Xгаа-xгаа-kg'ao Tsee, Jute ne ncãaga nxòãan cgoa xao Tsi kg'oana, igaba Tsia ko gaicara gaa koe ga kabise?" témé.

⁹ Me Jeso ba xoa a máá: "Cám ra gáé 12 aoaran úú tama? Koaba ka ko qòom khòè ba cuiskaga cg'áéa hãa tite, ncêem nqòóm di x'áà nem ko bóò khama.

¹⁰ Igaba ncêe khòem kò ko ntcùuan q'oo koe qòò nem ko cg'áé, x'áà nem úú tama khama," tam méé.

¹¹ Ncêetam ko mééa xg'ara kam kò birí xu a máá: "Gaxae ka c'ãem Lasaro ba x'óma hãa, Ra ko gaa koe síi tc'oman koe ghùì me," témé.

¹² Xu xгаа-xgaase-kg'ao xu birí Me a máá: "X'aigàè, x'ómam kò hãa nem gha qãè," témé.

¹³ Me kò Jeso ba x'óom hãa sa nxàe, igaba xu kò Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu tc'ëea máá, tc'oman ncêe tseegu di Gam ko nxàe, ta tc'ëea.

¹⁴ Kam kò nxãaska Jeso ba tchànose birí xu a máá: "Lasaro ba x'óoa hãa.

¹⁵ Ra gaxao domka qãè-tcaoa, káà ra a kò ii khama, nxãasega xao gha dtcòm ka. Igaba hàa naka xae síi cgae me," tam méé.

¹⁶ Kam kò Tomase *ncêe kò Didimo ta ma tciiè ba; ncêes cg'òè sa ko máá: 'Hoo-hore' témé* ba gam ka c'ëe xu xгаа-xgaase-kg'ao xu birí a máá: "Hàan xae thêe qòò, naka xae nxãasega síi x'óo cgoa Me," témé.

Jeso ba ko khòè qòeku sara qgàì-qgai tcáó

¹⁷ Eëm ko Jeso ba hàa kam ko hàa sao-xg'ae, me Lasaro ba nxãakamaga 4 caman tc'áms q'oo koe úúa hãa.

¹⁸ (Nxãaska i kò Jerusalema koe guu a Betania koe síian 3 kilomitara khama noo.

¹⁹ Ne kò kái ne Jute ne hààraa, hàa ne gha Mareta sa hêe naka Maria sa hêéthêe sara qgàì-qgai tcáó ka, gasara ka káikhoem di x'ooan koe.)

²⁰ Eës ko Mareta sa Jesom ko hàa sa kóm kas kò tcg'oa a síi xg'ae cgoa Me, si kò Maria sa nquum q'oo koe hãa.

²¹ Si kò Mareta sa Jeso ba birí a máá: "X'aigàè, thuu Tsi kò ncêe koe hãa nem ga kò tíi kíi ba x'óoa hãa tama.

²² Ra ncêeskaga igaba q'anaa, wèes gúús ãe Tsi ko Nqarim koe dtcàrà sam gha Nqari ba máá Tsi sa," témé.

²³ Me Jeso ba birí si a máá: "Sáá kíi ba gha x'ooan koe tãe," témé.

²⁴ Si Mareta sa xoa Me a máá: "Q'ana ra hãa me gha x'ooan koe tãe, còo dim cam x'ooan koe i ko tãeem ka," témé.

²⁵ Me Jeso ba birí si a máá: "Tíi Ra x'ooan koe Tãe Ra a, a Ra a Kg'òè Ra a. Gaam ãe ko x'óo igaba kò Tíi koe dtcòm ba gha kg'òè,

²⁶ me díim wèem ãe kg'òèa hãa a ko Tíi koe dtcòm ba cuiskaga x'óo tite. Ncêe sa sia ko dtcòm?" tam méé.

²⁷ Si birí Me a máá: "Eè, X'aigàè, dtcòm ra ko Krete Tsi i sa, Nqarim di Tsi Cóa Tsi, ncêe kòo nqòómkg'ai koe hàa Tsi," témé.

²⁸ Ncêe zi gúú zis ko nxàea xg'ara kas kò qòò a síi qòeses Maria sa dxùukg'ai koe tciaa tcg'óo a birí si a máá: "Xгаа-xгаа-kg'ao ba ncãa hàa, a ko tcii si," témé.

²⁹ Eës ko ncêe sa kóm kas kò qháése tãe a síi cgae Me.

³⁰ Nxãaskam kò Jeso ba qanega x'áé-coam koe tcãà ta ga hãa, igabam kò Maretas ncãa xg'ae cgoa Me koe ga qanega tãe.

³¹ Eè kò Marias cgoa nquu q'oo koe hãa a ko qgàì-qgai tcáó si ne Jute ne ko bóò, si ma qháése tãe a tcg'oara hãa sa, ka ne kò còò si, tc'áms koes ko síi hãa a kg'ae, ta ne kò tc'ëea khama.

³² Eës ko Maria sa Jesom hãas qgáis koe síi, a ko bóò Me kas kò nqàrè-kg'ama ba koe cg'áé a máá: "X'aigàè, thuu Tsi kò ncêe koe hãa nem ga kò tíi kíi ba x'óoa hãa tama," témé.

³³ Eëm ko Jeso ba bóò sis ko kg'ae, naka ãe kò xùri si a hààraa ne Jute ne hêéthêe ko kg'ae, kam kò kaisase xg'ai, i tcáoa ba nxùrù.

³⁴ Me tèè ne a máá: “Nda koe tu xòò mea?” témé. Ne birí Me a máá: “X'aigaè, hàà naka bóò,” témé.

³⁵ Me Jeso ba kg'ae.

³⁶ Ne kò nxāaska Juta ne máá: “Bòò, nta noosem ncàm mea sa,” témé.

³⁷ Igaba ne kò c'èea ne máá: “Ncèem khòèm ncèe thuu kàà tcgáim khòè ba xgobekg'am tcgáia hāa ba gáé kò táá ncèem khòè ba kúrú me x'óóa hāa tite?” ta ma tèèku.

Jeso ba ko Lasaro ba x'ooan koe ghùì

³⁸ Me kò Jeso ba gaicara kaisase xg'aia hāase tc'ams koe síí. Xòam q'oo koes kò hāa, si nxòá sa kg'áma ba koe tòóèa.

³⁹ Me Jeso ba máá: “Nxòá sa tcg'òó,” témé.

Si èe kò x'óóa hāam khòèm ka qòeses Mareta sa birí Me a máá: “X'aigaè, ncèem x'aèm kam hm̄msam xg'āò ba hāa, 4 cáma nem úúa a kg'ónòèa hāa khama,” témé.

⁴⁰ Kam kò Jeso ba birí si a máá: “Birí si ta ga Ra gáé hāa, dtcòm si kòò ne si gha Nqarim di x'áan hòò sa?” témé.

⁴¹ Ka ne ko nxòá sa tcg'òó. Me Jeso ba tc'amaka ghùì-kg'ai a máá: “Aboè, qāè-tcaoa Ra ko máá Tsi, kóm Tea Tsi hāa domka.

⁴² Q'ana Ra hāa wèé x'ae ka Tsi ko kóm Te sa, igabar ko ncèe tèe ne khòè ne domka ncèe sa nxàe, nxāasega ne gha dtcòm, Tsáá Tsia tsééa óá Tea hāa sa ka,” témé.

⁴³ Ncèetam ko mééa xg'ara kam kò tc'amaka hāam dòm cgoa q'au a máá: “Lasaròè, tchàa koe tcg'oa!” témé.

⁴⁴ Me x'óóa kò hāam khòè ba tcg'oa, tshàua ba hēé naka nqàrèa ba hēéthēéa kò lapian cgoa tcáimèa, i kg'áia ba c'èem qgáim cgoa tcáimèa. Me Jeso ba birí ne a máá: “Kgoara tcg'òó cgae me qgáia ne nakam qòò,” témé.

Juta ne ko Jesom di cg'òoan qg'áikua máá

(Mt 26:1-5; Mk 14:1-2; Lk 22:1-2)

⁴⁵ Nxāaska ne kò kái ne Juta ne ncèe kò Maria sa dàra hāa ne, a kò Jesom kò kúrú hāa zi gúù zi bóòa ne, Gam koe dtcòm.

⁴⁶ Igaba ne kò c'èe ne Farasai xu koe síí a birí xu Jesom dùú sa kúrú hāa sa.

⁴⁷ Ka xu kò nxāaska kaia xu peresiti xu hēé naka Farasai xu hēéthēé xg'ae sa tcii a tèèku a máá: “Dùú sa xae gha kúrú? Ncèem Khòè ba ko kái zi x'ái zi kúrú ka.

⁴⁸ Guu Me xae kò Me ko ncèe zi gúù zi qanega kúrú, ne i gha wèé khòèan Gam koe dtcòm, ne gha Roma ne nxāaska hàà sixae dim nqòò ba hēé naka khòè ne hēéthēé xhùu cgae xae e,” ta xu méé.

⁴⁹ Igaba gaxu ka c'èem Kaifase ta ko ma tciiè ba, ncèe kò èem kurim ka kaiam peresiti ii ba kò kg'ui a máá: “Cúí gúù ga xao c'ùua hāa!

⁵⁰ Bòòa xao gáé q'āa tama, cúim khòè ba guu me wèé ne khòè ne x'óóa máá sa qāè si i, wèés qhàò sa guu si kaàkaguèan ka sa?” témé.

⁵¹ Ncèe sam kò gam koe guuase nxàe tama, igabam kò èem kurim ka kaiam peresiti me e khama porofita. Jeso ba gha ko Juta dis qhàò sa x'óóa máá sa,

⁵² naka èes qhàòs cúis tama sa, igaba gataga Nqarim di ne cóa ne ncèe tsai-tsaisea xòe ne hēéthēé e, xg'ae-xg'ae nem gha, ne cúis gúù sa ii ka.

⁵³ Xu kò nxāaska èem cáim koe ga guu a qg'áiku, cg'òo Me xu gha ka.

⁵⁴ Me kò Jeso ba nxāaska táá kgoarasease Juta ne xg'ae ku koe caate. Igabam kò gaa koe tcg'oa a tchàa-xg'óós qàe koe hāam qgáim koe qòò, Eferaimè ta ko ma tciiè ba, a síí gaa koe Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu cgoa hāa.

⁵⁵ Juta ne dis Pasekas dim x'ae ba kò cúu me e, ne kò Pasekas cookg'ai koe kái ne nqòóm koe guu a Jerusalem koe qòò, síí ne gha q'ano-q'anoè ka.

⁵⁶ Ne kò Jeso ba qaa, a ne a ko èe ne tempelem q'oo koe hāa ka tèèku, a ko máá: “Dùú sa tu ko tc'èe? Cuiskaga ba gáé kòès koe hàà tite?” témé.

⁵⁷ Igaba xu kò kaia xu peresiti xu hēé naka Farasai xu hēéthēé x'áèan tcg'òóa hāa, ncèe c'èem khòèm kò ndam hāa sa q'ana hāa ne méém q'āa-q'āa xu sa, nxāasega xu gha qg'óó Me ka.

12

Jeso ba ko Betania koe nxúian cgoa ntcāa nqàrèè

(Mt 26:6-13; Mk 14:3-9)

¹ 6 cáman Paseka dim cáim cookg'ai di kam kò Jeso ba Betania koe qòò, Lasarom kò x'āèa hāa koe, ncèem kò x'ooan koe ghùia hāa ba.

² Me kò Jeso ba gaa koe dqòa di tc'òoan máàè. Si kò Mareta sa nxàà máá xu, me kò Lasaro ba èe ko Jesom cgoa tc'òó xu ka c'èe me e.

³ Kas kò nxāaska Maria sa nareta cgoa cú kúrúèa tshāán dim ts'óó-c'ōám kaia ba * sèè, ncēe kaisa marian cgoa ko x'ámàem tshāá ba, a Jesom nqàrè koe ntcāá, a sa a c'òòà sa cgoa tchuu nqàrè Me. Me kò nquu ba ãem tshāám di xg'āóan ka cg'òè.

⁴ Igabagam kò Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu ka c'ẽem Jutase Isekariote ba, (ncēe gha hàà khòè ne tshàu q'oo koe tcāá Me ba) máá:

⁵ “Dúús domka ba kò ncẽem tshāá ba x'ámáguè tama, kurim di marian cgoa, naka i maria ba dxáua ne khòè ne máàè?” témé.

⁶ Ncẽes guù sam kò dxáua ne khòè nem ncàma hāa domka nxàe tama, igaba ts'āà-kg'ao me e domka a. A kò mari dtcòbè sam qg'óó hāa khama, q'oo koe marian sèèa mááse kg'oana.

⁷ Me Jeso ba xoa a máá: “Guu si tu, Tiri kg'ónò cáma nes tòóa máá mea ke.

⁸ Dxáua ne khòè ne cgoa tu wèè x'aè ka hāa, igaba tu wèè x'aè ka Tíí cgoa hāa tite,” tam méé.

Lasaro ba ko qg'áikua mááè

⁹ Eès ko kias xg'aes Juta ne di sa Jeso ba hàna sa kóm, ka ne kò gaa koe síí, Jesom domka cúí tamase, igaba ne gha kúúa hàà Lasaro ba bóò ka hēéthēè e, ncẽem kò x'ooan koe ghúúa hāa ba.

¹⁰ Nxāaska xu kò kaia xu peresiti xu qg'áiku, Lasarom ga ba xu gha thēè cg'ōo sa.

¹¹ Gaam domka ne kò ko kái ne Juta ne Jesom koe síí, a ne a ko Gam koe dtcòm khama.

Jeso ba ko Jerusalema koe tcāá

(Mt 26:6-13; Mk 14:3-9)

¹² Q'uu dim cámi ka ne kò kái ne khòè ne ãe kò kḡès koe hààraa ne kóm, Jeso ba ko Jerusalema koe hàà sa.

¹³ Ka ne kò mokolane dis hiis di toàràn sèè a tcg'oa, a síí xg'ae cgoa Me, a ne a q'au a máá: “Hosana!

Ts'ee-ts'ee kg'àièa baa,

Gam ãe ko X'aigam Nqarim di cg'òèan cgoa hàà ba, ncēe Iseraele dim X'aiga ba!”

ta ne méé.

¹⁴ Me kò Jeso ba donghi-coa ba hòò a ba a qábi me, ncēe i ko ma góá tòòèa khamaga ma a ko máá:

¹⁵ “Táá q'áò guu, Sione di si cóá seè;

bóò, sarim X'aiga ba ko hàà, donghi-coam koe qábìa ntcóó a ke,”

téméè khama.

¹⁶ Xu kò Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu tc'āà dis ka ncēe zi guù zi kóma q'āa tama. Igaba ãem ko Jeso ba x'áàkaguè ka cúíga xu kò bóòà q'āa, ncēe zi guù zi Nqarim dis Tcgāyas koe góáèa hāa zi ko Gam ka kg'ui, a zi a Gam koe kúrúèa hāa sa.

¹⁷ Eẽm ko Lasaro ba tc'áms koe tciia tcg'òó, a ko x'ooan koe ghùí me ka kò hāa cgoa Meas xg'ae sa kò Gam ka nxāea tseegukagu.

¹⁸ Ncẽes x'ái sam kúrúa hāa sa ne kò kóm, domka ne kò kái ne khòè ne síí xg'ae cgoa Me.

¹⁹ Ka xu kò Farasai xu nxāaska biríku a máá: “Bóò tama xao gáé hāa, cúí guù kúrú xae gha ga káa a sa? Bóò, wèém nqóó ba ko xùri Me!” témé.

Jeso ba ko Gam dis x'oos ka kg'ui

²⁰ Nxāaska xu kò ãe kò qḡò a síí ko Jerusalema dis kḡès koe còrè ne xg'aeku koe c'èe xu Gerika xu hàna.

²¹ Ka xu kò Filipim koe hàà, ncēe ko Betesaida dim x'ám Galilea dim koe guua ba, a dtcàrà me a máá: “Aboè, Jeso ba xae bóò kg'oana,” témé.

²² Me kò Filipi ba síí Anterea ba birí, tsara kò Anterea ba hēè naka Filipi ba hēéthēè tsara síí Jeso ba birí.

²³ Me Jeso ba xoa tsara a, a máá: “X'aè ba hààraa, Khòèm dim Cóám gha x'áakaguè ba.

²⁴ Tseegua ner ko birí xao o, a ko máá: Mabere cgùrim kòo gómank'gai koe tcheè, a x'óó tama, nem cúim cgùri me e. Igaba ãem kòo x'óó nem ko kái cgùrian kúrú.

²⁵ Khòèm ãe gam dis kg'òè sa ncàma hāa bas gha aaguse cgae, igaba khòèm ãe gam dis kg'òè sa ncẽem nqóóm koe hòrea hāa ba gha chòò tamase hòò si.

²⁶ Díim wèém ãe ko tséèa máá Te ba méém xùri Te, ãer hàna koem gha Tirim tséè-kg'ao ba thēè hāa, Me gha Abo ba ãe ko tséèa máá Te ba dqòm.

²⁷ “Ncẽeskas tiris tcáo sa tshúú qgái koe hāa, ka Ra gha nta méé? 'Aboè, ncẽem x'aèm koe kgoara Te,' ta ra gha méé? Eẽ-ẽe, ncẽes guùs domka ga Ra ncẽem x'aèm koe hààraa.

²⁸ Aboè, cg'òèa Tsi x'áakagu!” tam méé.

* 12:3: qáó-qoseam litaram khama noo ba.

Kam kò dòm ba nqarikg'ai koe guu a máá: "Ncāar x'áakagu u, a Ra a gha gaia x'áakagu u," témé.

²⁹ Gaa koe hànas xg'aes ko kóm kas kò máá, túúm ts'oo-q'oo o, témé. Ne ko c'ēe ne máá: "Moengele ba ncāa kò kg'ui cgoa Me," témé.

³⁰ Me Jeso ba xqa ne a máá: "Ncēm dòm ba gatu domka hààraa, Tíí domka tamase.

³¹ Ncēe ba ncēeska ncēm nqōóm gha xgàràè dim x'aè me e, me gha ncēeska x'aiga-coam ncēm nqōóm di ba xhàiaгуè.

³² Ra gha Tíí, nqōómkg'ai koer kòo ghùèè ne wèè khòean Tíí koe tcēèa óá," tam méé.

³³ Ncēe sam kò ko nxàe, hààm ko x'óós x'oo-kg'ám sam gha x'ái ka.

³⁴ Si xg'ae sa xqa Me a máá: "X'àean koe ta kóma hāa i ko máá, Kreste ba gha chōò tamase hāa, téméè, ka Tsi gáé ko Tsáá nta hēes ka máá: 'Khòem dim Cóa ba gha ghùèè,' témé? Khòem dim Cóm ncēe ba dii baa?" ta ne méé.

³⁵ Kam kò Jeso ba birí ne a máá: "X'áa ne gha cg'aré x'aè-coan gatu xg'aeku koe hāa. Ke tu qōò ba te, qanega tu x'àan úua hāa x'aè ka, naka i gha nxāasega táá ntcúuan tcāa cgae tu u. Khòem ēe ko ntcúuan q'oo koe qōò ba c'úua hāa nda koem ko qōò sa ke.

³⁶ Eē tu qanega x'àan úua hāa x'aè ka méé tu gatu di tcoman x'àan koe tòò, naka tua gha nxāasega x'àan di tu cóa tu ii," tam méé. Eēm ko Jeso ba kg'ui cgoa nea xg'ara kam kò tcg'oa a qōò a síí xài-kg'ai ne.

Juta nea gane dis dtcòm tamas koe qanega hāa

³⁷ Jeso ba kò kái zi x'ái zi tcgái-q'ooa ne koe kúrú, igaba ne kò qanega Gam koe dtcòm tama.

³⁸ Si kò ncēe sa kúrúse, nxāasega i gha porofitim Isaiam di kg'uian nxāea tseegukaguè ka, ncēe ko máá:

"X'aigaè, dii na gatá di kg'uian ncēe ta nxāea hāa koe dtcòmāa?

Me gataga X'aigam dim x'òà ba diin x'áiea hāa?"

témé e.

³⁹ Ncēs guūs domkaga ne kò dtcòmān ka tààè. Isaiā ba kò gaicara máá:

⁴⁰ "Gane di tcgáia nem kaàkagua hāa,

a tcáoā ne x'óó-x'ooa hāa,

nxāasega ne gha táá gane di tcgáian cgoa bóò ka,

a ne a gane di tcáoan cgoa táá kóma q'āa ka,

a ne a Tíí koe táá kábise,

Ra Tíí qāèkagu ne ka,"

tam Nqari ba mééa khama.

⁴¹ Isaiā ba kò ncēe zi guú zi kg'ui, *Jesom* di x'áa nem kò hòòā hāa, a ko Gam ka kg'ui khama.

⁴² Gatá i ii igaba xu kò kái xu tc'āa-cookg'ai xu Gam koe dtcòm. Igaba xu kò Farasai xu domka gaxu di dtcòmān táá x'ái, nxāasega xu gha táá còrè-nquum koe xhàiaгуè ka.

⁴³ Khòe ne di dqomkuan xu kaisase ncāma hāa Nqarim dian ka khama.

⁴⁴ Kam kò Jeso ba q'aua kg'ui a máá: "Khòem kò ko Tíí koe dtcòm nem Tíí koe cúí dtcòm tama, igabam ko thēè ēe tséèa óá Team koe dtcòm.

⁴⁵ Eēm kòo bóò Te, nem ko Gaam ēe tséé Tea hāa ba bóò.

⁴⁶ Nqōóm koer X'áa iise hààraa, nxāasega i gha táá cúí khòè ēe ko Tíí koe dtcòm ga ntcúú q'oo koe hāa ka.

⁴⁷ "Ncēè khòem kòo Tiri kg'uian kóm, igabam kò qgóóa qari i tama, ne Ra Tíí xgàra tama. Nqōò ba hàà xgàra di ser hàà tama, igaba Ra nqóó bar gha hàà kgoara ka hààraa khama.

⁴⁸ Gam ēe ko xgui Te, a kg'uia Te kóm tama ba xgàra me ko ba úua: ēer kg'uia hāa kg'uia ne gha còo dim cām ka xgàra me.

⁴⁹ Tíí ka Ra kg'uia mááse tama, igabam Abom ncēe tséé Tea hāa ba x'áè Tea, dùu sar gha kg'ui a nxàe sa.

⁵⁰ Ra q'ana hāa Gam di x'áè-kg'ámā nea chōò tamas kg'òè si i sa. Gaa domkas wèès guūs ēer ko nxàe sa, Ra ko ēem ma Abo ba ma birí Te sia hāa khama ko ma nxàe si," tam méé.

Jeso ba ko Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu xgaa-xgaa; Gam dim còrè ba (13-17)

13

Jeso ba ko Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu xg'aa nqàrè

¹ Paseka dis kòès cookg'ai i kò ii. Me kò Jeso ba q'ana hāa, x'aè ba hààraa, ncēm nqōó bam gha tcg'oaragu a Abom koe qōò di ba sa. Gam di ne khòè ne nqōóm koe hāa nem kò ncāma hāa, khamam kò cg'òeasem ncām nea sa x'ái ne.

² Dqòā di tc'òoa ne kò kúrúè, me dxāwa ba nxāakamaga Jutasem Isekariotem tcáo koe tcana, Simonem ka cóse ba, Jeso bam gha khòean tshàu q'oo koe tcāa ka.

³ Jeso ba kò q'ana, Abo ba wèè zi gúu zi Gam di qarian koe tòóá hã sa, Me Nqarim koe guua hã, a ba a ko Nqarim koe ga kabise sa.

⁴ Kam kò nxãaska tc'òoan ko tc'òóè qgái koe tē, a ba a tc'amakam hãna qgáian nxõ, a tchùuse cgoa dim qgái ba tcámí kháó.

⁵ A gaa koe guus ka, xg'aàse cgoa dis gãbas koe tshàan ntcãa, a Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu tshoa-tshoa a xg'aà nqàrè, a tcámí kháóam kò hãam qgáim tchùuse cgoa dim cgoa tchùu nqàrè xu.

⁶ A ba a Simonem Peterem koe hàà, me Petere ba birí Me a máá: "X'aigaè, hàà Tsia géé ko Tsáá nqàrèa te xg'aà?" témé.

⁷ Me Jeso ba xqà me a máá: "Ncēer ko kúrú sa tsi cuiskaga ncēeskaga bóóá q'ãa tite, igaba tsi gha nxãwa kháóka bóóá q'ãa si," témé.

⁸ Kam kò Petere máá: "Cuiskaga Tsi nqàrèa te xg'aàra hãa tite," témé. Me Jeso ba xqà me a máá: "Ncēè xg'aà nqàrè tsi tamar kò hãa ne tsi Tíi koe hãa tama," témé.

⁹ Me Simone Petere ba máá: "Kháé nxãaska, X'aigaè, nqàrèa te cúí tamase, igaba tshàua te hēè naka tcúúa te ga hēèthēè xg'aàò," témé.

¹⁰ Me Jeso ba xqà a máá: "Khòèm ēe ncãa xg'aàse ba ko nqàrèa ba cúíga xg'aàn tc'ēe, wèè tc'aróá ba ga q'ano o khama. Xao gaxao q'ano xao o, wèéa xaoa q'ano tama igaba," témé.

¹¹ Q'anam kò hãa díi ba ko hàà khòè ne tshàu q'oo koe tcãà Me sa khama, gaa domkagam kòo máá: "Wèéa xao ga q'ano tama," témé.

¹² Eēm ko nqàrèa xu xg'aà cgoa xg'ara kam kò Gam di zi qgái zi hãa a ntcòò-q'ooa ba koe kabise, a ba a tēè xu a máá: "A bóóá xao ko q'ãa, ncēer ncãa kúrú cgae xao o sa?"

¹³ Xgaa-xgaa-kg'ao Tseè, ta xao ko ma tcii Te, a ko máá: 'X'aiga Tseè,' témé, tseeguse, gaar ga Ra a domka.

¹⁴ Ra Tíi gaxao dir X'aiga, a Xgaa-xgaa-kg'ao Ra ncãa nqàrèa xao xg'aà, ke méé xao gaxao igaba thēè gaxao ka c'ēea xu di nqàrèan xg'aà.

¹⁵ Sere-sere sar kúrúa máá xaoa, ke méé xao gaxao igaba ēer ma kúrúa hãa khamaga ma thēè kúrú.

¹⁶ Tseegua ner ko birí xao o, a ko máá: Gam ka q'òòsem ka kaia hãam qãà ba kàà me e, me gataga ēe tséèa hãa ba ēe tséè meam ka kai tama.

¹⁷ Ncēeska xao ncēè zi gúu zi q'ana hãa, khama xao gha kúrú zi xao kòo ne ts'ee-ts'ee'kg'aiè.

Jeso ba ko khòè ne tshàu q'oo koe tcãàkus ka kg'ui

(Mt 26:20-25; Mk 14:17-21; Lk 22:21-23)

¹⁸ "Wèéa xao gar nxàe tama, ēer nxará tcg'óóá hãa xur q'ana hãa. Igabas ko ncēe sa Nqarim dis Tcgãyas koe góósea hãa sa nxàea tseegukagu, ncēe ko máá: 'Gaam ēe ko tíi cgoa péréan tc'òó ba tirim cg'òo-kg'ao ba kúrúa hãa,' témé sa.

¹⁹ Ra ko kúrúse tama ias cookg'ai koe ncēeska birí xao o, nxãasega xao gha ēe i kòo kúrúse ne, Tíi ga Ra a sa dtcòm ka.

²⁰ Tseegu ner ko birí xao o, a ko máá: Wèém ēe ko ēer tsééa úúá hãa ba qãèse hààkagu ba ko Tíi ga Ra qãèse hààkagu, me ko díim wèém ēe ko Tíi qãèse hààkagu Te ba ēe tsééa óága Tea ba qãèse hààkagu," tam méé.

²¹ Ncēetam ko Jeso ba mééa xg'ara ka i kò tcáóá ba tshùu qgái koe hãa, Me kò nxàea tseegukagu a máá: "Tseegukar ko birí xao o a ko máá: Gaxao ka c'ēe ba gha khòè ne tshàu q'oo koe tcãà Te, témé," tam méé.

²² Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu ko téé a bóòku, gaxu ka ndaka bam ko nxàe sa c'úúá hãase.

²³ Me kò gaxu ka c'ēm ncēe kò Jesom ka kaisase ncàmèa hãam xgaa-xgaase-kg'ao ba Gam koe ghãasea ntcòe.

²⁴ Me kò Simone Petere ba gaam xgaa-xgaase-kg'ao ba tcgáia ba cgoa qãè a birí me a máá, ndaka bam ko nxàe sa tēè Me, témé.

²⁵ Me Jesom koe ntcòóá ghãase, a tēè Me a máá: "X'aigaè, díi baa?" témé.

²⁶ Me Jeso ba xqà me a máá: "Gaam ēer ko ncēes péré qãmà sa máà me e, ēer kò gãbas q'oo koe tcguù-tcguu sia xg'ara ne," témé. Eēm ko gaas péré qãmà sa tcguù-tcguua xg'ara, kam kò Jutase Isekariote ba máà si, Simonem ka cóase ba.

²⁷ Eēm ko Jutase ba péré qãmà sa sèè kagam ko satana ba tcãà cgae me. Me Jeso ba birí me a máá: "Kúrú kg'oana tsi hãas guù sa qhãése kúrú," témé.

²⁸ Igaba tc'òòè ko qgái koe i kò cúí khòè ga táá q'ãa, dùús domkam ko Jeso ba ēeta méé sa.

²⁹ Jutase ba kò mari dtcòbè sa úúá hãa khama xu kò c'ēe xu tc'ēea máá. Jeso ba ko birí me, kòès koe ko tc'ēese zi guù zim gha x'ámá sa, kana c'ēe guù-coa nem gha ēe dxàua hãa ne máà sa, ta tc'ēea.

³⁰ Eēm ko Jutase ba péréan sèèa xg'ara kam kò kúúga tcg'oa. I kò ntcúu u.

Kabam x'àè-kg'ám ba

³¹ Eēm ko qōò, kam kò Jeso ba máá: “Ncēeskam ko Khóèm dim Cóá ba x'áakaguè, Me ko Nqari ba Gam koe x'áakaguè.

³² Ncēè Nqarim kò ko Gam koe x'áakaguè, nem gha Nqari ba nxāaska thēè Cóá ba Gam koe x'áakagu, a ba a gha cúí q'oro x'áakagu Me.

³³ “Cóá xaoè, xòm x'àèa ner gha hāa cgoa xao o. Qaa Te xao gha. Eēr kò ma Juta ne ma biría khamaga Ra ko ma ncēeska birí xao o a ko máá: Eēr ko qōò koe xao cuiskaga síia hāa tite.

³⁴ “Ra ko kabam x'àè-kg'ám ba máa xao o, a ko máá: Gaxao ka c'ēe ne ncām. Ncēer ma ncām xaóa hāa khama méé xao ma gaxao ka c'ēea ne thēè ncām.

³⁵ Ncēes gúús ka i gha wēè khóèan q'āa, Tiri xao xgaa-xgaase-kg'ao xao o sa, gaxao ka c'ēean xao kò ncāma hāa ne,” tam méé.

*Jeso ba ko Peterem gha xoase Me sa nxàe
(Mt 26:31-35; Mk 14:27-31; Lk 22:31-34)*

³⁶ Me Simonem Petere ba birí Me a máá: “X'aigae, nda koe Tsi ko qōò?” témé.

Me Jeso ba xoa me a máá: “Ncēer ko qōò koe tsi cuiskaga kgoana naka xùri Tea hāa tite, igaba tsi gha kháóka nxāwa xùri Te,” témé.

³⁷ Me Petere ba Gam ka máá: “X'aigae, dùús domka ra gáé ga ncēeskaga xùri Tsi tama? Tsáá domkar gha kg'òèa te tcg'òó,” témé.

³⁸ Me Jeso ba xoa me a máá: “Tíí domka tsia gha kg'òèa tsi tcg'òó? Tseegukar ko tseeguan birí tsi a ko máá: Ghòrò ba kg'aea hāa tite, tsi gha nqoana q'oro xoase Te,” témé.

14

Jeso ba dàò Me e, Abom koe ko síi ba

¹ “Táá méé i tcáóa tu nxùrú qgái koe hāa guu. Nqarim koe hēè naka Tíí koe hēéthēè tcoman úú.

² Abom dim nquum q'oo koe i kái x'āè-q'ooan hāna; ncēè gatà i kò ii tama ner ga kò q'āa-q'āa tua hāa, síir ko x'āè-q'ooan kg'ónòa máá tu u sa.

³ Ncēè qōòr kòo a ko síi x'āè-q'ooan kg'ónòa máá tu u, ner gha kabise a hàà sèèa mááse tu u, nxāasega tu gha gatu igaba thēè síi Tíí hāna qgái koe hāa ka.

⁴ Tu gataga qōòr kom qgáim di dàòan q'ana hāa,” tam méé.

⁵ Me Tomase ba birí Me a máá: “X'aigae, qōò Tsi kom qgái ba xae c'úua, ka xae ga ntama ma gaa qgái dim dàò ba q'āa?” témé.

⁶ Me Jeso ba xoa me a máá: “Tíí Ra Dàò Ra a, a Tseegu Ra a, a Ra a Kg'òè Ra a. Tíí ka oose ko Abom koe síim khóèm cúim ga ba káá me e.

⁷ Ncēè q'āa Tea xao kò hāa ne xao ga kò thēè Abo ba q'ana hāa. Igaba xao ncēeska q'āa Mea, a bóò Mea hāa,” tam méé.

⁸ Me Filipi birí Me a máá: “X'aigae, Abo ba x'ái xae e, nxāaska xae gha qāè xae e,” témé.

⁹ Me Jeso ba birí me a máá: “Ncēetar ma qáò x'āèan gaxao cgoa hāa igaba Tsi ko c'úu Te, Filipiè? Díim wéém ēe bóò Tea hāa ba Abo ba bóò hāa. Nta tsi gha máá: ‘Abo ba x'ái xae e,’ témé?”

¹⁰ A dtcòm tama tsia Abom koer hāa, Me Abo ba Tíí koe hāa sa? Kg'uian ncēer ko gaxao cgoa kg'ui nea Tíí koe guu nakar kg'ui i tama, igaba Abom ncēè Tíí koe x'āèa hāa ba ko tséèa ba kúrú.

¹¹ Dtcòm méé xao, Abom koer hāa, Me Gabá Tíí koe hāa sa. Ncēè gatà i kò ii tama ne méé xao nxāaska dtcòm are-aresa zi tséé zi ēer ko kúrú zi domka.

¹² Tseegua ner ko birí xao o, a ko máá: Díim wéém ēe ko Tíí koe dtcòm ba gha ēer ko Tíí kúrú sa kúrú, a ba a gha ncēè tsééan ka kaia hāa tsééan kúrú, Tíí Ra ko Abom koe qōò khama.

¹³ A Ra a gha dùús wéés ēe xao ko Tíí cg'òè koe dtcàrà sa kúrú, nxāasegam gha Abo ba Cóám koe guu a dqòmèè ka.

¹⁴ Ncēè c'ēes gúú sa xao kò Tíí cg'òè koe dtcàrà ner gha kúrú sí.

Jeso ba ko Tcom-tcomsam Tc'ēe ba nqòòkagu

¹⁵ “Ncēè ncām Tea xao kò hāa ne xao gha x'āè-kg'áma Te qgóóa qari.

¹⁶ Ra gha Abo ba dtcàrà Me gha c'ēm Hùì-kg'ao ba tséèa úua máá xao o, gaxao cgoa gha chòò tamase hāa ba.

¹⁷ Ncēè ba tseeguan dim Tc'ēe Me e. Nqóó ba cuiskaga hòò Me tite, bóò Meam hāa tite, a ba a c'úu Mea khama. Igaba xao gaxao q'āa Mea, gaxao cgoam x'āèa, a ba a gha gaxao koe hāa khama.

¹⁸ “Cuiskagar khāadoma-coa khama ma guu xaóa hāa tite, a gha kabise a hàà cgae xao o.

¹⁹ Xòm x'āè q'oo koem nqóó ba gaicara hòò Tea hāa tite, igaba xao gha gaxao hòò Te, kg'òèa Ra hāa domka, xao gha gaxao igabaga kg'òè khama.

²⁰ Gaam cáim ka xao gha q'áa, Tíí Ra Abom koe hãa, xao gaxao Tíí koe hãa, Ra Tíí gaxao koe hãa sa.

²¹ Díim wèém ãe x'áè-kg'áma Te úúa, a qg'óoa qari ana ba gaam ncàm Tea hãam ga me e. Gaam ãe ncàm Tea hãa ba gha Abom ka ncàmmè, Ra gha Tíí igaba thèé ncàm me a gha gaam koe x'áise," tam méé.

²² Me Jutase (ncèe Isekariote tama ba) birí Me a máá: "X'aigaè, dùús domka Tsia gha x'áise xae e, nq'óo ba x'áise tamase?" témé.

²³ Me Jeso ba xoa a máá: "Ncèè khòèm kò ncàm Tea hãa nem gha kg'uia Te qg'óoa qari, Me gha Abo ba ncàm me, Tsam gha hàà cgae me, a Tsam a gha Sitsam di x'áè-q'ooan gaam koe kúrú.

²⁴ Gaam ãe ncàm Te tama ba kg'uia Te qg'óoa qari tama; i gataga kg'uiian ãe xao ko kóm, Tíí koe guu tama, igaba i ncèe tsééa óá Team Abom koe guua.

²⁵ "Ncèe gúua ner birí xaoa hãa, ãer kò qanega gaxao cgoa hãa ka.

²⁶ Igaba Hùì-kg'aom ncèe Tcom-tcomsam Tc'èe ii ba, ncèem gha Abo ba Tiri cg'òèan cgoa tsééa óá ba, nxãa ba gha wèé gúuan ga xгаа-xгаа xao o, a ba a gha wèé gúuan ãer birí xaoa hãa tc'èe-tc'èesekagu xao o.

²⁷ "Tòókuan cgoar ko guu xao o, Tiri tòókua ner ko máà xao o. Nq'óm ko ma máà xao o khamar ma máà xao o tama. Táá méé i tcáoa xao nxùrú qgáì koe hãa guu, kana méé xao táá q'áo guu.

²⁸ Kóm tea xao kò hãa Ra ko birí xao o a ko máá: 'Q'òo Ra ko, a Ra a gha kabise a hàà cgae xao o,' témé. Ncèè ncàm Tea xao kò hãa ne xao ga kò Abom koer ko q'òo khama qãè-tcaoa, Abo ba Tíí ka kaia hãa khama.

²⁹ Ra ncãa ncèeska birí xao o, qanega i kúrúse tama cookg'ai koe, nxãasega xao gha ãe i kò kúrúse ne dtcòm ka.

³⁰ Gaicarar q'òse kg'ui cgoa xaoa hãa tite, ncèem nq'óm dim x'aiga ba ko hàà khama. Cúí qari gam Tíí koe úú tama,

³¹ Igaba méém nq'óo ba q'áa, Abo ba Ra ncàm hãa, a ko Abom ma x'áè Tea hãa khama ma tséé sa.

"Tèe xao ncèeska, naka hààn xae q'òo," tam méé.

15

Jeso ba tseegu dim Kg'om Me e

¹ A ba a máá: "Tíí Ra tseegu dir Kg'om Ra a, Me Tirim Xòò ba Xhàrà-kg'ao Me e.

² Tíí koe hãam nxãam wèém ãe tc'ároan kúrú tama bam ko q'áea tcg'óo, a ba a ko wèém nxãam ãe ko tc'ároan kúrú ba dcào, nxãasegam gha q'ano a kái tc'ároan kúrú ka.

³ Nxãakamaga tu ncèer kò kg'ui cgoa tu um kg'uum ka q'anokaguèa.

⁴ Tíí koe tu hãa nakar Tíí gatu koe hãa. Cúim nxãam ga ba cúim kò hãa ne tc'ároan kúrú hãa tite, kg'om dis hùis koem kò hãa ne cúí ga a, gatu igaba tu gatà hèéa tite, Tíí koe tu kò hãa ne cúí ga a.

⁵ "Tíí Ra Kg'om Ra a, tu gatu nxãa tu u. Gaam ãe Tíí koe hãa, Ra Tíí gam koe hãa ba, gam kái tc'ároan ko kúrúm ga me e, Tíí ka oose tu cúí gúu ga kúrú hãa tite khama.

⁶ Ncèè khòèm kò Tíí koe hãa tama, nem ko nxãam khama ma xaoaguè, a ba a xg'óo; ãeta ii nxãa ne ko sáà xg'ae, a c'eean q'oo koe sí xaoa tcãà, a dàòè.

⁷ Ncèè Tíí koe tu kò hãa, i Tiri kg'uiian gatu koe hãa ne tu gha ãe tu ko tc'èes wèé sa dtcàrà, a tu a gha kúrú máàè si.

⁸ Si ko ncèe sa Tirim Xòò ba x'áakagu: kái tc'ároan tu gha kúrú, a tu a gha gatà iim dàòm ka Tiri tu xгаа-xгаа-kg'ao tu ii.

⁹ Ncèem ma Abo ba ncàm Tea hãa khamagar ma ncàm tu ua hãa. Ke méé tu ncèeska Tiri ncàm kuan koe hãa.

¹⁰ Ncèè Tiri x'áèan tu kò qg'óoa qaria, ne tu gha Tiri ncàm kuan koe hãa, ncèer ma Tirim Xòòm di x'áèan ma qg'óoa qaria, a Gam di ncàm kuan koe ma hãa khamaga ma.

¹¹ "Ncèe gúua ner birí tua hãa, nxãasega i gha Tiri qãè-tcaoan gatu koe hãa ka, naka gatu di qãè-tcaoan gha cg'òe ka hèéthéé e.

¹² Tirim x'áè-kg'ám ba ncèe me e: ncàm gatu ka c'èea ne, ãer ma ncàm tua hãa khamaga ma.

¹³ Cúí khòé ga ncèes ncàm s ka kaia hãas ncàm sa úúa hãa tama, ncèe khòèm ko ãem ncàm hãa ne khòé ne gam di kg'òèan tcg'óoa máá sa.

¹⁴ Tu gatu ãer ko x'áè tu u sa tu kò kúrú ne Tiri tu ncàm-khoe tu u.

¹⁵ CuiSkagar gaicara qãà ta ma tcii tua hãa tite, qãà ba gam ka q'òosem ko dùú sa kúrú sa c'úua hãa khama. Ncèes gúús téé-q'oo koe Ra ko ncàm-khoe tu ta ma tcii tu u, wèés gúús ãer Tirim Xòòm koe xгаа-xгаа- hãa sar q'áakagu tua hãa khama.

¹⁶ Gatua nxárá tcg'óó Te ta ga hãa, igabar Tíi nxárá tcg'óó tua hãa, a Ra a qđò tu gha a síi tc'áróan kúru ka nxárá tcg'óó tua, tc'áróan ncêe gha qđò x'aèan hãa a, nxãasegam gha Abo ba wèes gúus êe tu gha ko Tíi cg'òê koe dtcàrà sa màa tu u ka.

¹⁷ Ncêe Ra ko ma x'âe tu u ga, a ko máá, gatu ka c'êe ne ncàm, témé.

Nqđò ba ko Jesom di xгаа-xгааe-kg'aoan hòre

¹⁸ "Ncêe nqđóm kò hòre tua hãa ne méé tu q'ãa, gatuam hòre tua hãa cookg'ai koem kò Tíia hòre Tea hãa sa.

¹⁹ Ncêe nqđóm di tu kò ii nem ga kò nqđò ba gam di tu iise ncàm tua hãa; igaba tu nqđóm di tu tama tu u, Ra kò nqđóm koe guu a nxárá tcg'óó tu u, gaa domkam ko nqđò ba hòre tu u.

²⁰ Ncêe kòo kg'ui cgoa tu u kg'uian méé tu tc'êe-tc'êese, a ko máá: 'Qãa ba gam ka q'òsem ka tc'amaka hãa tama,' témé sa. Ncêe xgàra Te ne kòo ne, ne gha gataga thêe xgàra tu u. A ncêe Tiri xгаа-xгаа ne ne kòo qgóóa qari ne ne gha gataga thêe gatu dian igabaga qgóóa qari i.

²¹ Igaba ne gha wèe gúuan ncêe ga Tiri cg'òèan domka kúru cgae tu u, Gaam êe tsééa óa Tea hãa ba ne c'úua hãa domka.

²² Ncêe thuur kò hàà kg'ui cgoa ne tama ne, ne ga kò chibian úu tama. Igaba ne ncêeska gane di chibian koe ne gha qgóóa máàm *dào ba* úu tama.

²³ Gaam êe hòre Tea ba gataga Tirim Abo ba hòrea.

²⁴ Ncêe c'êe khòe ga qanega kúru tama sar kò gane koe kúru ta ga hãa, ne ne ga kò chibi úu tama. Igaba ne *ncêe zi x'ái zi* bóóa hãa, a ne a Tíi ga Ra hêe naka Tirim Xđóm ga ba hêéthêe Tsam hòrea.

²⁵ Igabas ko ncêe sa x'aèan koe goásea hãa sa nxàea tseegukagu, ncêe ko máá: 'Hòrea ne máa tea hãas gúu sa kãa si i,' témé sa.

²⁶ "Igaba êem kòo Hùi-kg'ao ba hàà, ncêe gha Abom koe guu a gatu koe tsééa úu ba, tseeguan dim Tc'êe ba, ncêe ko Abom koe guu a tcg'oa ba, nem gha Gabá Tíi ka nxàea tseegukagu.

²⁷ Gatu igaba tu gha Tíi ka hàà nxàea tseegukagu, Tíi cgoa tu kò tshoa-tshoases koe ga guu a hãa khama.

16

¹ "Ncêe gúuan wèer birí xaoa hãa, nxãasega xao gha táá gaxao di dtcòmàn aagu ka.

² Còrè-nquuan koe ne gha xhàiagu xao o, me gha gataga x'aè ba hàà, wèem khòem êe ko cg'oo xao om gha tc'êea máá, Nqari bam ko tsééa máá, ta tc'êea ba.

³ Ncêe zi gúu zi ne gha kúru cgae tu u, Abo ba kana Tíi ga Ra ne c'úua hãa khama.

⁴ Igabar ncêe gúuan birí xaoa hãa, nxãasega xao gha êem kòo gaan dim x'aè ba hàà ne tc'êe-tc'êese, gaan kar q'ãa-q'ãa xaoa hãa sa ka.

Tcom-tcomsam Tc'êem di tsééa ne

"A ra a kò ncêe zi gúu zi tshoa-tshoas koe táá birí xao o, gaxao cgoar kò hãa khama.

⁵ Igabar ko ncêeska Gam êe tsééa óa Team koe qđò, igaba i gaxao ka cúia xao ga tèe Te naka máá: 'Nda koe Tsi ko qđò?' témé tama.

⁶ Igaba ncêe gúua ner nxàea hãa domka xao tshúu-tcaoan ka cg'oe cgaeèa hãa.

⁷ Gatà i ii igabar ko tseeguan birí xao o: Gaxaoa i qãea máá xaoa hãa qđòr gha sa. Ncêe qđò tamar kò hãa nem Hùi-kg'ao ba hàà cgae xaoa hãa tite khama. Igaba êe qđòr kòo ner gha gaxao koe tsééa úu Me.

⁸ Êem kòo hàà nem gha hàà nqđò ba xгаа-xгаа a chibi-chibi; chibian domka hêe, naka tchànoan domka hêe, naka xgàrakuan domka hêéthêe e.

⁹ Chibian kam gha xгаа-xгаа, Tíi koe ne dtcòm tama khama.

¹⁰ Tchànoan kam gha xгаа-xгаа, Tirim Xđóm koer ko qđò, xao gaicara hòò Te tite khama.

¹¹ Xgàra-kg'aman kam gha xгаа-xгаа, ncêem nqđóm dim x'aiga ba nxãakamaga xgàràèa hãa khama.

¹² "Qanegar kái zi gúu zi úua, gaxao cgoar gha nxàe zi, igaba xao ncêeska kgoana zia hãa tite.

¹³ Igaba êem kòo tseeguan dim Tc'êe ba hàà, nem gha wèe tseeguan koe úu xao o. Cuiskagam Gam koe guua zi ka kg'uia hãa tite, igabam gha êem ko kómis ka cúi kg'ui, a ba a gha hààko zi gúu zi ka birí xao o.

¹⁴ X'áakagu Tem gha, êe Tiri ii sam gha sêe, a ba a birí xao o si khama.

¹⁵ Wèéan êe Abom úua hãa nea Tiri i. Gaa domkar ko máá: Êe Tiri ii sam gha *Tc'êe ba* sêe, a ba a birí xao o si, témé.

¹⁶ "X'aè-coa ba xao hòò Tea hãa tite, a xao a gha gaicara x'aè-coam qãá q'oo koe hòò Te," tam méé.

Xгаа-xgaase-kg'ao xu di tshúu-tcaoa ne gha kabise a qâe-tcaoaan kúru

¹⁷ Xu kò Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu c'êe xu têeku a máá: “Dúu sa ba ko nxàe, ncêem ko máá: ‘X'aè-coa ba xao hòò Tea hãa tite, a xao a gha gaicara x'aè-coam qãá q'oo koe hòò Te,’ témé ka, a ko gataga máá: ‘Tirim Xòòm koer ko qòò domka a,’ témé?” ta xu méé.

¹⁸ Xu hãa a tèese a ko máá: “Dúu sa ba koáé nxàe: ‘X'aè-coam q'oo koe,’ tam kòò méé ne? Dúu sam ko nxàe sa xae kóna q'ãa tama,” ta xu méé.

¹⁹ Me kò Jeso ba bòòda q'ãa, ncêes gúús ka xu tètè Me kg'oana hãa sa, khamam kò nxãaska birí xu a máá: “Ntar ko méé sa xao koáé tètèku, ncêer ko máá: ‘X'aè-coam q'oo koe xao hòò Tea hãa tite, a xao a gha gaicara x'aè-coam qãá q'oo koe hòò Te,’ témé ka?”

²⁰ Tseegua ner ko birí xao o, a ko máá: Kg'ae xao gha, a gha thòò-tcaoaase kg'ae, igabam gha nqòò ba qâe-tcaoa hãa. Thòò-tcaoa xao gha hãa, igaba i gha gaxao di thòò-tcaoaan kabise a qâe-tcao sa ii.

²¹ Eê khòès kòò cóán ábà di thòò koe hãa nes tshúu-tcaoa hãa, gas òim x'aè ba hààraa khama. Igaba ès ko cóán ábà xg'ara nes gaicara thòòan tc'êe-tc'êese tama, qâe-tcaoaan èe cóá nea nqòòmkg'ai koe ábàèa hãa di domka.

²² Khama xao gaxao ncêeska tshúu-tcaoaan úúa hãa, igabar gha gaicara hàà bòò xao o, xao gha qâe-tcao, i cúú khòè ga gaxao di qâe-tcaoaan sée cgae xaoa hãa tite.

²³ Eêm cáim ka xao cuiskaga cúú gúú ga dtcàrà Tea hãa tite. Tseeguar ko tseeguan birí xao o, a ko máá: Wèés gúús èe xao ko Tíí cg'òè cgoa Abom koe dtcàrà sam gha máà xao o.

²⁴ Ncêeska igaba xao qanega cúú gúú ga Tíí cg'òè cgoa dtcàrà tama. Dtcàrà, mààè xao gha ke, naka xaoa gha nxãasega qâe-tcaoaan ka cg'òè.

²⁵ “Ncêe gúua ner kò sere-sere zi cgoa birí xao o, igabam ko x'aè ba hàà, gaxao cgoar gaia sere-sere zi cgoa kg'uaia hãa tite ba, igabar gha hàà kgoarasea hãase Tirim Xòòm ka birí xao o.

²⁶ Eêm cáim ka xao gha Tíí cg'òè koe dtcàrà. Gaxao tée-q'oo koer gha Abo ba hàà dtcàrà, tar méé tama.

²⁷ Abo ba Gam ka ncàm xaoa hãa, ncàm Tea xao hãa domka, a xao a Nqarim koer guua sa dtcòma hãa khama.

²⁸ Abom koer guu a nqòóm koe hààraa. A Ra a ko gaicara nqòó ba guu, a Abom koe kabise,” tam méé.

²⁹ Xu kò nxãaska Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu máá: “Bòò, ncêeska Tsi ko kgoarasea hãase kg'ui, a Tsi a cúús sere-seres ga sa tséékagu tama.

³⁰ Ncêeska xae ko bòò wèé guúan Tsi q'ana hãa sa, a Tsi a gataga c'êe khòè ga gha tètè Tsi sa qaa tama. Ncêes gúús domka xae ko dtcòm Nqarim koe Tsi guua hãa sa,” ta xu méé.

³¹ Me Jeso ba xoa xu a máá: “Ncêeska xaoa ko dtcòm?”

³² Bòò, x'aè ba ko hàà, a ba a hààraa xg'ara, èe xao gha wèèa xao ga x'áéa xao koe guu a tsai-tsajise ba, a xao a gha cúise qau Te. Igabar cúise hãa tama, Tirim Xòò ba Tíí cgoa hãa khama.

³³ “Ncêe gúua ner birí xaoa hãa, nxãasega xao gha Tíí koe tòókuan úú ka. Ncêem nqòóm koe xao gha qómán cgoa qgóóku. Igaba méé xao tòón tcáó! Nqóó bar tààa hãa ke,” tam méé.

17

Jeso ba ko còrèa mááse

¹ Eêm ko Jeso ba ncêe sa kg'uaia xg'ara kam ko nqarikg'ai koe ghù-i-kg'ai a máá: “Aboè, x'aè ba hààraa. Tsarim Cóá ba x'áákagu, nakam gha nxãasega Tsarim Cóá ba x'áákagu Tsi,

² wèé ne khòè ne tc'amkg'ai koe Tsi qariman máà Mea hãa ke, nxãasegam gha chòò tamas kg'òè sa wèé ne èe Tsi máà Mea hãa ne máà ka.

³ Si chòò tamas kg'òè sa ncêe si i: q'ãa Tsi ne gha, Tsáá Tsia cúisega tseegu di Tsi Nqari Tsi i sa, naka Jeso Krestem ncêe Tsi tsééa óága hãa ba q'ãa sa hêéthéé e.

⁴ Nqòòmkg'ai koer x'áákagu Tsia hãa, èe Tsi kò máà Tea hãa tsééan kúrua xg'ara-xg'ara ka.

⁵ Ke ncêeska, Aboè, hàna Tsia koe x'áàn máà Te, ncêe nqòóm tshoa-tshoase tama cookg'ai koer kò Tsáá cgoa úúa hãa a.

Jeso ba ko Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu còrèa máá

⁶ “Eê Tsi kò nqòòmkg'ai koe guu a máà Te xu khòè xu koer kò Tsari cg'òèan q'ãakagu. Tsari xu u kò ii, Tsi kò máà Te xu, xu kò Tsarim kg'ui ba qgóóa qaria.

⁷ Ncêeska xu q'ana, èe Tsi máà Tea hãa guúan wèèa Tsáá koe guua hãa sa.

⁸ Eê Tsi kò máà Tea kg'uaia ner máà xua hãa khama, xu kò cáim tshàua máà a. A xu a kò tseeguan kaga q'ãa, Tsáá koer guua hãa sa, a kò Tsáá Tsia tséé Tea hãa sa dtcòm.

⁹ Nqóó bar còrèa máà tama, a ko gaxu èe Tsi máà Tea hãa xu còrèa máà, Tsari xu u khama.

¹⁰ Wèés èr úúa hãa sa Tsari si i, si wèés èe Tsi úúa sa Tiri si i. Ra gaxu koe guu a x'áákaguèa.

¹¹ Nq̄óomkg'ai koe Ra gaia hãa tite, igaba xu gaxu qanega nq̄óomkg'ai koe hãa, Ra ko Tíí sencaga Tsáá koe síí. Tcom-tcomsa Tsi Abo Tseè, Tsarim cg'òèm di qarian cgoa xgàèa máá xu - cg'òèm nc̄e Tsi máá Tea ba, naka xu gha nxãasega cúí ìi, nc̄e Tsam ma cúí ìi khamaga ma.

¹² Eër kò gaxu cgoa hãa kar kòo xgàèa máá xu, a ãe Tsi kò máá Tea hãam cg'òèm cgoa kòre xu. Cúíá xu ga kò táá aaguse, gaam ãe kò kaàkaguèm gha sa tééa máána hãam cúim oose, *Nq̄arim dis* Tcgãyas gha nxãasega nxàea tseegukaguè ka.

¹³ "Igabar ko nc̄eska Tsáá koe síí, a Ra a ko nc̄e zi guú zi kg'ui, nq̄óomkg'ai koer qanega hãase, nxãasega xu gha Tiri q̄àè-tcaoran ka cg'òèa hãa ka.

¹⁴ Tsarim kg'ui bar máá xua, me nq̄óo ba hòre xua, nq̄óom di xu tama xu u khama, nc̄eer Tíí ma nq̄óom di tama khamaga ma.

¹⁵ Tiri còrèa ne máá, nq̄óom koe méé Tsi séèa tcg'òó xu, témé tama, igaba méé Tsi ãe cg'ãè ìim koe xgàèa máá xu sí ì.

¹⁶ Nq̄óom di xu tama xu u, nc̄eer Tíí ma nq̄óom di tama khamaga ma.

¹⁷ Tcom-tcomsakagu xu tseeguan cgoa, Tsarim kg'ui ba tseeguan di me e ke.

¹⁸ Eè Tsi ma nq̄óomkg'ai koe ma tséèa óá Tea hãa khamagar ma nq̄óomkg'ai koe tséèa úú xua hãa.

¹⁹ Gaxu domkar ko tcom-tcomsakaguse, nxãasega xu gha gaxu igaba théé tseeguan koe tcom-tcomsakaguè ka.

Jeso ba ko wèè ne dtcòm-kg'ao ne còrèa máá

²⁰ "Gaxu cúí xur còrèa máá tama. Eè gha gaxu di kg'uian koe guu a Tíí koe dtcòm ner ko gataga théé còrèa máá,

²¹ wèèa ne ga gha cúí ìi sa, ãe Tsi ma Tsáá Aboè Tíí koe hãa, Ra ma Tíí Tsáá koe hãa khamaga ma. Gane igaba méè ne théé Gatsam koe hãa, nakam gha nxãasega nq̄óo ba Tsáá Tsi tséè óá Tea hãa sa dtcòm.

²² Eè Tsi máá Tea hãa x'áà ner máà nea, nxãasega ne gha cúí ìi ka, nc̄e Tsam ma Gatsam ma cúí ìi khamaga ma.

²³ Tíí Ra gane koe hãa, Tsi Tsáá Tíí koe hãa, nxãasega ne gha cg'òèase cúí ìi ka, me gha nxãasega nq̄óo ba q'ãa, Tsáá Tsia tséèa óá Tea hãa sa ka, a Tsi a ncàm nea, ãe Tsi ma ncàm Tea hãa khamaga ma ka.

²⁴ "Aboè, ãe Tsi máá Tea hãa ne gha Tíí cgoa nc̄eer hãa koe hãa sar ko tc'èe, nxãasega ne gha Tiri x'áàn bóò, nc̄e Tsi máá Tea hãa a, nq̄óom tshoa-tshoase tama cookg'ai koe Tsi kò guu a ncàm Tea hãa khama.

²⁵ Abo Tsi tchàno Tseè, ãetam ga ma nq̄óo ba c'úú Tsia igaba Ra Tíí q'ãa Tsia, ne q'ana hãa Tsáá Tsia tséèa óá Tea sa.

²⁶ Cg'òèa Tsir q'ãakagu nea, a Ra a gha kúrú i q'ãaè, nxãasega i gha ncàm kuan nc̄e Tsi kò ncàm Tea hãa gane koe hãa ka, Ra gha gataga théé Tíí ga Ra gane koe hãa ka," tam ma còrè.

Jesom di xgàasean h̄eè naka Gam di x'oo sa h̄eè naka Gam di x'ooan koe t̄ean h̄eèth̄eè e (18-21)

18

Jeso ba ko qáèè

(Mt 26:47-56; Mk 14:43-50; Lk 22:47-53)

¹ Eèm ko Jeso ba còrèa xg'ara, kam kò Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu cgoa xgoaba, a Kiterone òim òim ba tchoaba. C'èem xòèm koem kò Olife di zi h̄i zi òim xhàrà ba hãa. Xu kò Gabá h̄eè naka Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu h̄eèth̄eè xu gaa koe tcãà.

² Nxãaskam kò Jutasem, nc̄e kò khòè ne tshàu q'oo koe tcãà Me ba gaam qgái ba q'anaa, Jeso ba kò gaa koe kái-kg'aise Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu cgoa xg'ae khama.

³ Me kò nxãaska Jutase nc̄o-kg'ao xu dis xg'ae sa h̄eè naka kaia xu peresiti xu ka c'èea xu h̄eè naka Farasai xu h̄eèth̄eè cgoa gaa koe síí. X'áà zi xu kò qgóóa, lampian h̄eè naka nc̄oò gaban h̄eèth̄eè e.

⁴ Me kò Jeso ba wèèan ãe gha hàà kúrúse cgae Me sa q'ana hãase tcg'oa a t̄eè xu a máá: "Dii ba xao ko qaa?" témé.

⁵ Xu xoa Me a máá: "Jesom Nasareta di Me e," témé.

Me Jeso ba máá: "Tíí ga Ra a," témé. (Me kò Jutasem, khòè ne tshàu q'oo koe tcãaku-kg'ao ba gaxu cgoa téé-t̄eè.)

⁶ Eèm ko Jeso ba máá: "Tíí ga Ra a," témé, ka xu kò tééa òibi, a xu a gómankg'ai koe cg'áé.

⁷ Me kò gaicara t̄eè xu a máá: "Dii ba xao ko qaa?" témé. Xu máá: "Jesom Nasareta di Me e," témé.

⁸ Me Jeso ba xɔa xu a máá: “Nc̄aar birí xao o, nc̄ee ga Ra a sa. A nc̄èè Tíí xao kòo qaa Te ne méé xao nx̄aaska nc̄ee xu khòè xu guu naka xu qòò,” témé.

⁹ *Nc̄ee sa kò kúrúse*, kg'uian ìem kg'uia h̄aa gha nx̄asega tseegukaguè ka, nc̄ee kòo máá: “Eè Tsi kò màà Te xu kar c'èem ga ba qanega aagu tama,” témé sa.

¹⁰ Me kò nx̄aaska Simonem Petere ba ntc̄au bam úúa h̄aa khama tsgúua tcg'òò me, a kaiam peresitim òm q̄àa ba gáò, a kg'áò xòè òm tcee ba xg'aoa tcg'òò. (Q̄àm di cg'òèa ne kò Malekose e.)

¹¹ Kam kò nx̄aaska Jeso ba Petere ba birí a máá: “K̄abi tsarim ntc̄au ba naka qòè! Cuiskaga Ra gáé ga Abom máà Tea h̄aas kubis *xg'arasean dis* koe kg'áà h̄aa tite?” témé.

Jeso ba ko Anasem koe úúe

¹² Sì kò nx̄aaska nc̄òo-kg'ao xu òm xg'ae sa h̄éé, naka gaas òm tc'áà-cookg'ai ba h̄éé, naka Juta di xu tc'áà-cookg'ai xu h̄ééth̄éé Jeso ba qg'óò, a q̄áé,

¹³ a xu a kg'ua Anasem koe úú Me, nc̄ee kò Kaifasem ka c'ùise ii ba, nc̄ee kò ìem kurim ka kaiam peresiti ba ii ba.

¹⁴ Kaifase ba gaam khòem Juta xu kò tc'èe sa máàm ga me e, a máá: “Q̄àè e gha ii, nc̄èè c'èem khòem kòo khòè ne x'óòa máà ne,” témé ba.

Peterem dis xɔases tc'áà di sa

(Mt 26:69-70; Mk 14:66-68; Lk 22:55-57)

¹⁵ Simonem Petere ba h̄éé naka c'èem xgaa-xgaase-kg'ao ba h̄ééth̄ééa kò Jeso ba x̄uri. Nc̄èem xgaa-xgaase-kg'ao ba kò kaiam peresitim ka q'áaèa, khamam kò Jesom cgoa kaiam peresitim x'áé koe tc̄àa.

¹⁶ Igabam kò Petere ba tch̄aa koe téé, xh̄àrom-kg'ám koe. Kam ko c'èem xgaa-xgaase-kg'aom nc̄ee kò kaiam peresitim ka q'áaèa ba k̄abise a tcg'oa, a dx̄àe-coas èe kò xh̄àrom-kg'ám koe h̄aas cgoa kg'ui, a Petere ba q'oo koe tc̄àa.

¹⁷ Sì kò q̄àas èe kò xh̄àrom-kg'ám koe t̄ee sa Petere ba birí a máá: “A tsáá tsia gáé nc̄èem khòem di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu ka c'èe tsi tama tsia?” témé. Me xɔa a máá: “Gaar tama ra a,” témé.

¹⁸ Qḡàisa a kò ii, xu kò q̄àa xu h̄éé naka tempelem di xu kòre-kg'ao xu h̄ééth̄éé xu èe xu kò dx̄úua h̄aas c'ees koe téé-t̄ee, a ko x'òò-x'oose. Petere ba kò gataga th̄éé gaxu cgoa téé-t̄ee, a ko x'òò-x'oose.

Kaiam peresiti ba ko Jeso ba t̄èe

(Mt 26:59-66; Mk 14:55-64; Lk 22:66-71)

¹⁹ Me kò nx̄aaska kaiam peresiti ba Jeso ba t̄èe, Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu ka h̄éé naka Gam di xgaa-xgaan ka h̄ééth̄éé e.

²⁰ Me Jeso ba xɔa me a máá: “Xgobekg'amseaser kò w̄èem nq̄óom cgoa kg'ui, a Ra a kò ko w̄èe x'áè ka còrè-nquuan koe h̄éé, naka tempelem koe h̄ééth̄éé xgaa-xgaa, nc̄ee w̄èe Jutan ko xg'ae koe. Cúí gúù gar kò táá x̄àise nx̄àe.

²¹ Kháé tsia kò dùús domka t̄èe Te? T̄èe èe kò kóm Tea h̄aa ne, tseeguan kaga ne q'ana dùù sar nx̄àe h̄aa sa,” tam méé.

²² Ēem ko Jeso ba nc̄ee gúúan kg'uia xg'ara kam kò c'èem kòre-kg'aom, cùise kò t̄ee ba Jeso ba x'ábú, a máá: “Nc̄èe Tsi ga ko ma kaiam peresiti ba ma xɔa gaa?” témé.

²³ Me Jeso ba xɔa me a máá: “Nc̄èè c'èe gúúan cg'áè Ra kò kg'uia h̄aa ne méé tsi nx̄àe tseegukagu, dùù sa cg'áè si i sa. Igaba nc̄èè tch̄ànosser kò kg'uia h̄aa ne tsi ko dùús domka x'ábú góò Tea máá?” témé.

²⁴ Me nx̄aaska Anase ba kaiam peresitim Kaifasem koe ts̄ééa úú Me, qanegam q̄áèèa h̄aase.

Peterem dis xɔases cam di sa h̄éé naka nqoana di sa h̄ééth̄éé e

(Mt 26:71-75; Mk 14:69-72; Lk 22:58-62)

²⁵ Ēem Simonem Petere ba h̄aa a ko kuru-kuruse kam kò t̄èèè a máá: “Tsáá tsia gáé Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu ka c'èe tsi tama tsia?” témé. Me xɔase a máá: “Gaar tama ra a,” témé.

²⁶ Me kò c'èem q̄àm kaiam peresitim di ba, nc̄èe Peterem kò xg'aoa tcg'òò tceeam khòem òm qh̄àò ba t̄èè me a máá: “Gaam cgoa ra gáé kò Olife òm xh̄àràṁ q'oo koe bóò tsi tama?” témé.

²⁷ Me gaicara Petere xɔase e, me kò kúúga ghòrò ba tshoa-tshoa a kg'ae.

Jeso ba Pilatom cookg'ai koe

(Mt 27:1-2, 11-14; Mk 15:1-5; Lk 23:1-5)

²⁸ Xu kò Juta xu Jeso ba Kaifasem òm nquum koe guu a, Roma ne òm tc'áà-cookg'aim òm nquum koe úú. Gaa x'aèan èe ka i kò kaisa ntc̄úúkg'ai cgoa a. Xu kò Juta xu táá xu gha cg'uriga domka nquum q'oo koe táá tc̄àa, nx̄asega xu gha Paseka di tc'òoan tc'òó ka.

²⁹ Khamam kò Pilato ba tcg'oa a síí cgae xu, a tèè xu a máá: “Dùútsa chibi sa xao ko ncēm Khòè ba tcee?” témé.

³⁰ Xu xoa me a máá: “Chibi kúrú-kg'ao tamam kò ii ne xae ga kò tsáá koe óá Me tama,” témé.

³¹ Me Pilato nxāaska birí xu a máá: “Séèa xao mááse Me, naka xaoa síí gaxao di x'áèan cgoa xgàra Me,” témé. Xu Juta xu xgui a birí me a máá: “Igaba xae c'èem khòè ba xae gha x'ooan koe xgàra di qari úú tama,” témé.

³² *Ncēe sa kò kúrúse*, èem kò Jeso ba kg'uia hāa, nta iis x'oo sam gha hàà x'óó di kg'uiian gha hàà nxāasega tseegukaguè ka.

³³ Me kò nxāaska Pilato ba kabise a nquum q'oo koe tcāa, a Jeso ba tcii, a tèè Me a máá: “A Tsáá ga Tsia Juta ne di Tsi x'aiga Tsi?” témé.

³⁴ Me Jeso ba xoa a máá: “Tsáá ka tsi ko ma cuiaga tèè Tea, kana c'èe khòèa Tíí ka tsáá cgoa kg'uia hāa?” témé.

³⁵ Me Pilato xoa a máá: “Kháé tíí ga ra gáé Juta raa? Tsari ne khòè ne hēè naka Tsari xu kaia xu peresiti xu hēèthēèa tíí tshàu q'oo koe tcāa Tsia. Ka Tsia dùú sa kúrúa hāa?” témé.

³⁶ Me Jeso ba xoa a máá: “Tiri x'aia nea ncēm nqóóm di tama. Ncēè gatà i kò ii, ne xu ga kò Tiri xu tséé-kg'ao xu ncōo sa x'āà hāa, nxāasegar gha táá Juta ne tshàu q'oo koe tcāè di sa. Igaba i ncēeska Tiri x'aian ncēm nqóóm di tama a,” tam méé.

³⁷ Me Pilato nxāaska tèè Me a máá: “Kháé Tsia x'aiga Tsia?” témé. Me Jeso ba xoa a máá: “X'aiga Ra a, ta tsi ko méé. Gaas gúús domkaga Ra ábàèa, a Ra a ncēs gúús domkaga nqóómkg'ai koe hààraa, hààr gha nxāasega tseeguan nxāea tseegukagu ka. Wèè khòèan èe tseeguan dia ko kg'uia Te komsana,” tam méé.

³⁸ Me Pilato ba birí Me a máá: “Tseegua nea dùú?” témé.

Jeso ba ko x'oo sa xgàra máàè

(Mt 27:15-31; Mk 15:6-20; Lk 23:13-25)

Ncēs gúú sam ko mééa xg'ara kam kò tchàa koe tcg'oa, a gaicara Juta xu koe síí, a birí xu a máá: “Cúí chibi gar hòè cgae Me tama gaan kam gha chibi-chibiè e.

³⁹ Igaba i gatú di cau u, Paseka di x'aè ka méér c'èem chibi-kg'ao ba kgoara máá tu u sa. Ka tu ko tc'èe, Juta ne dim X'aiga ba méér kgoara máá tu u sa?” témé.

⁴⁰ Xu q'au a xoa me a máá: “Èè-èe, Gam ka tamase, Barabase ba máà ta a,” témé. Barabase ba kò ts'āà-kg'ao me e.

19

¹ Nxāaskam kò Pilato ba Jeso ba sèè a úú, Me síí qoaè.

² Xu kò ncōo-kg'ao xu dxàman cgoa kúrúèas cábá sa kabea xg'ae a cábákagu Me, a xu a ncoàm qgái ba hāakagu Me,

³ a tée a qòoa máá Me a ko máá: “Tcgáíò, Juta ne di Tsi X'aiga Tseè!” témé. A xu a tshàua xu cgoa x'ábú góó Me.

⁴ Me kò Pilato ba gaicara tcg'oa a Juta xu birí a máá: “Bóò, tcg'òò ra ko a gaxao koe óá Me, nxāasega xao gha q'āa, tíí ra cúí chibi ga hòè cgae Me tama sa ka,” témé.

⁵ Èem ko Jeso ba tcg'oa, dxàman dis cábá sa cábá hāase, a ncoàm qgái ba hāa, kam ko Pilato birí xu a máá: “Bòò! Ncēe ga Me e khòè ba!” témé.

⁶ Èè xu ko kaia xu peresiti xu hēè naka tempelem di xu kòre-kg'ao xu hēèthēè ko bóò Me, ka xu kò q'au a máá: “Xgàu Me! Xgàu Me!” témé. Igabam kò Pilato xoa xu a máá: “Gaxao sèè naka síí xgàu Me, tíí ra cúí chibi ga hòè cgae Me tama ke,” témé.

⁷ Xu Juta xu xoa a máá: “X'áèan ta úú; gaa x'áèan èe ka méém x'óós gúú si i, Nqarim dim Cóa Me e tam ko méé khama,” ta xu méé.

⁸ Èem ko Pilato ncēs gúú sa kóm kam kò kaisase q'áò,

⁹ a ba a kabise a gaicara nquum q'oo koe tcāa, a Jeso ba tèè a máá: “Nda koe Tsi guua?” témé. Igabam kò Jeso ba táá cúí xoa ga kúrú.

¹⁰ Me Pilato ba tèè Me a máá: “Tíí cgoa kg'uiian Tsi tc'èe tama? C'úua Tsia, qaria ner úú, kgoara Tsir gha di i kana xgàu Tsi di i sa?” témé.

¹¹ Me Jeso ba xoa a máá: “Cúí qari ga tsi Tíí koe úú tama, ncēè nqarikg'ai koe tsi kò guu naka máàè e tama ne. Gaa domkam gaam èe tshàu q'ooa tsi koe tcāa Tea ba chibiga me e, kaisa chibi sa,” tam méé.

¹² Gaa koe guus kam kò Pilato ba Jeso bam gha kgoara cgoa dàdan qaa, igaba xu kò Juta xu q'au a ko máá: “Èè tsi kòò ncēm khòè ba kgoara ne tsi *Roma ne dim x'aigam* Kaesaram ka tcáràse tsi tama tsi i. Wèém khòèm èe ko máá, x'aiga Me e, témé ba ko Kaesaram cgoa ntcoeku,” témé.

¹³ Eëm ko Pilato ncêe kg'uian kóm kam kò Jeso ba tchàa koe tcg'òò, a ba a xgàra-kg'aom dis ntcòò-q'ooos koe síí ntcòò, 'Nxián dim nqám ba' ta ko ma tcièm qgám koe (Hebera dis kg'uis ka ko Gabata ta ma tcièè ba).

¹⁴ Paseka dim cám ba kg'ónósea máá dim cám me e kò ii, i kò koaba di x'aè e. Kam kò Pilato ba Juta ne birí a máá: "Bòò, ncêe ga Me e gatu dim X'aiga ba," témé.

¹⁵ Igaba xu kò q'au a máá: "Tcg'òò Me! Tcg'òò Me! Xgàu Me!" témé. Me Pilato tèè xu a máá: "Kháé méér gaxao dim X'aiga ba xgàu dèe?" témé. Xu *kaia xu peresiti xu xqa* a máá: "X'aiga ta úú tama, Kaesaram oose," témé.

¹⁶ Me kò nxâaska Pilato máá xu Me, nxâasegam gha xgàuè ka.

Jeso ba ko xgàuè

(Mt 27:32-44; Mk 15:21-32; Lk 23:26-43)

Xu kò nxâaska ncòo-kg'ao xu Jeso ba sèè,

¹⁷ Me Gam dis xgàu sa dcéè a tcg'oa, a 'Tcúú c'óá' ta ko ma tcièès qgáís koe síí (ncèè ko Hebera dis kg'uis ka ko 'Gologota' ta ma tcièè sa).

¹⁸ Gaa koe xu kò xgàu Me, naka c'èe tsara khòè tsara hêéthéè e Gam cgoa, cúí ba c'èe xòèa ba za, me c'èe ba c'èe xòèa ba za, Me Jeso ba nqàè koe téé.

¹⁹ Me kò Pilato x'ái sa góá hãa, a xgàus koe qáèa tòò sia; ncéetas kòò ma nxárase: "NASARETA DIM JESO BA, JUTA NE DIM X'AIGA BA," ta ma ma.

²⁰ Ne kò kái ne Juta ne ncèes x'ái sa nxárá, èem kò Jeso ba xgàuèam qgái ba kò x'áé-dxoom ka cúú me e khama. Si kò x'ái sa Hebera dis kg'uis ka hêé, Latini dis ka hêé naka Gerika dis ka hêéthéè góáèa.

²¹ Xu kò nxâaska kaia xu peresiti xu Juta ne di xu Pilato ba birí a máá: "Táá góá naka máá: 'Juta ne dim X'aiga ba,' témé guu, igaba máá: 'Ncèem khòè ba kòò máá, Juta ne dim X'aiga Me e,' témé," ta xu méé.

²² Me Pilato xqa a máá: "Èèr góá hãa sar góá hãa," témé.

²³ Èè xu ko ncòo-kg'ao xu Jeso ba xgàu ka xu kò qgáía ba sèè, a 4 zi dtcòò zi cgoa q'aa-q'aa a, si dtcòò sa khòèm di sa ii, me q'oo koe ko hãaèem qgám cúí ba qau. Ncèem qgái ba kò qgáè-dào úú tama, a cúí xòè koe tc'amaka guu a nqáaka xòas koe qgáèèa.

²⁴ Xu kò biríku a máá: "Hààn xae táá tòà me guu, igaba hàà naka xae cgúúan ntcòò naka bóò díina gha sèè me sa," témé. Ncèe sa kò kúrúse, èe *Nqarim* dis Tcgâyas koe góáèas gha nxâasega nxàea tseegukaguè ka, ncèe kòò máá:

"Qgáía Te xu kò q'aa-q'aaku,

a Tiri qgáian domka cgúúan ntcòò,"

témé sa. Ncèea ncòo-kg'ao xu kò hêé ga a.

²⁵ Jesom dis xgàus qàe koes kò xòò sa tèe, naka Gam ka xòòs ka qòese sa hêé, Marias ncèe Kelopasem dis khòè sa, naka Maria Magatalena sa hêéthéè e.

²⁶ Eëm ko Jeso ba xòò sa èe koe bóò, naka xgaa-xgaase-kg'aom èem kò ncàma hãa ba hêéthéè e me qàea sa koe tèe, kam kò xòò sa birí a máá: "Khòè sèè, sarim cóám ga me e ncèe ba!" témé.

²⁷ A ba a xgaa-xgaase-kg'ao ba birí a máá: "Bòò, saòs ga si i ncèe sa," témé. Me kò xgaa-xgaase-kg'ao ba èem x'aèm koe guu a sèè a x'áèa ba koe úú si.

Jeso ba ko x'óó

(Mt 27:45-56; Mk 15:33-41; Lk 23:44-49)

²⁸ Wèè guúna nea xg'ara hãa sa q'ana hãasem kò Jeso ba ncèes guús qáá q'oo koe máá: "Cáína raa!" témé. Ncèes guú sa kò kúrúse, *Nqarim* di zi Tcgâyá zi gha nxâasega nxàea tseegukaguè ka.

²⁹ Si kò tsau tshàan ka cg'òèa hãas gàba sa hãa, khama xu kò tsau tshàan ka cg'òèa hãas x'úru sa tcíika-tcamkuan dim hüm koe tòò, a ghùì a kg'áma ba koe úú.

³⁰ Eëm ko Jeso ba tsau tshàan kg'áà xg'ara kam kò máá: "Xg'ara-xg'araèa ia!" témé. A ba a tcúúa ba qám, a sònòa tcg'òò.

³¹ Kg'ónósean dim cám me e kò ii, me kò q'uu dim cám ba cgáém cám Sabata di me e. Ne kò Juta ne Sabata dim cám ka i gha tc'áran xgàuan koe tceesea téé sa tc'èe tama, khama ne kò Pilato ba dtcàrà c'óán gha khòáè, i tc'áran xòóè sa.

³² Xu kò nxâaska ncòo-kg'ao xu hàà, a hàà tc'áà dim khòèm di c'óán khòá, ncèe kò Jesom cgoa xgàuèa ba, naka c'èem dian hêéthéè e.

³³ Igaba èe xu ko Jesom koe hàà, ka xu kò sao-xg'ae Mem nxâakamaga x'óóa hãa, xu kò táá c'óáa ba khòá.

³⁴ Igabam kò ncòo-kg'ao xu ka c'èe ba Jeso ba kg'áó-xgàom cgoa gáò dxabè, i kúúga qháèe c'áòan hêé naka tshàan hêéthéè gaa koe guu a ntcáa.

³⁵ (Khóèm ãe kò bóò o ba kò nxàea tseegukagu u, si gam dis nxàea tseegukagu sa tseegu si i. Me q'anaa, tseegu sam ko nxàe sa, a ba a ko nxàea tcg'òò o, gatú igaba tu gha thèé nxàasega dtcòm ka.)

³⁶ Ncêe zi gùù zia kò kúrúse, ãe *Nqarim dis* Tcgāyas koe góáèas gha nxāasega nxàea tseegukaguè ka, ncêe kòo máá: “C'óáa ba ka cúian ga khóáè tite,” ta méé sa.

³⁷ Si ko c'èes Tcgāyas *Nqarim di* sa gataga máá: “Bóò xu gha gaam ãe xu gáòa hāa ba,” témé.

Jeso ba ko kg'ónòè

(Mt 27:57-61; Mk 15:42-47; Lk 23:50-56)

³⁸ Ncêe zi gùù zi qāá q'oo koem kò Josefam Arimatea di ba, ncêe kò Jesom di xgaa-xgaase-kg'ao ii ba, Jesom ðim tc'áró ba xàia hāase Pilatom koe dtcàrà, Juta nem kòo q'áò khama. Me kò Pilato ba kgoara máá me me. Me hàà a Gam ðim tc'áró ba sèé.

³⁹ Nikodemase ncêe kò kg'aia Jeso ba ntcúu ka dàraa hāa ba kò hāa cgoa mea. Nikodemase ba kò tshāán hēé, naka tcgāuse di nxūian hēéthēé óá, 30 qóm-q'ooan khama noo o.

⁴⁰ Jesom ðim tc'áró ba tsara kò sèé, a tsara a tshāán cgoa xg'ae-xg'ae a q'úú qgáí cgoa kúrúea kòan cgoa tcám me. Ncêe sa kò caus Juta ne ko ma kg'aiga kg'ónòkus ga si i.

⁴¹ Eēm kò Jeso ba xgāuea hāam qgáim koem kò xhàrà ba hāa, me kò kabam haēm tc'áms di ba xhàrà q'oo koe hāa, ncêe cúí khóè ga qanega gam koe kg'ónòè tama ba.

⁴² Juta ne ðim cáim kg'ónòsean di me e kò ii, si kò tc'ám sa cúu si i, khama ne kò Jeso ba gas koe ga kg'ónò.

20

Kàà gùùs tc'ám sa

(Mt 28:1-8; Mk 16:1-8; Lk 24:1-12)

¹ Tc'āà ðim cáim bekem ðim di ntcúukg'ai cgoa, qanega i ntcúu u koes kò Maria Magatalena sa tc'áms koe hàà, a hàà nxòá sa bóò si tc'áms-kg'ám koe ghànea tcg'òóea.

² Si ko Simonem Peterem koe hēé naka c'èem xgaa-xgaase-kg'aom koe hēéthēé qgóea síí, ncêe kò Jesom ka ncāmmea ba, a síí birí tsara a a máá: “X'aiga ba xu tc'áms koe sèéa tcg'óóa hāa, ta c'úua hāa nda koe xu úú Mea hāa sa!” tas méé.

³ Me kò nxāaska Petere gaam xgaa-xgaase-kg'aom cgoa xgoaba, tsara tc'áms koe qòò.

⁴ Wèea tsara ga kòo qàrò, igabam kò gaam xgaa-xgaase-kg'ao ba Petere ba qgóea guu, a tc'áms koe tc'āà a síí.

⁵ Téem ko a qámse a xhòo a bóò kam kò q'úú qgáí cgoa kúrúea kòan cúí ga bóò i gaa koe hāa, igabam kò táá q'oo koe tcāà.

⁶ Me kò nxāaska Simonem Petere ba kháóka xuri me a hàà, a hàà tc'áms koe tcāà; a q'úú qgáian cgoa kúrúea kòan bóò i gaa koe xòe,

⁷ naka kg'ónò cgoa ðim qgáim ncêe kò Jesom tcúu koe hāa ba hēéthēé e. Qgáí ba kò kòan cgoa hāa tama a kò cúíaga qabesea ntcòe.

⁸ Me kò nxāaska gaam xgaa-xgaase-kg'aom, ãe kò tc'áms koe tc'āà a síí ba, q'oo koe tcāà thèé, a bóò, a dtcòm.

⁹ Qanega tsara kò *Nqarim dis* Tcgāya sa kóma q'āa tama, Jeso ba méém x'ooan koe tèès gùù si i ta kòo méé sa.

¹⁰ Tsara kò nxāaska xgaa-xgaase-kg'ao tsara x'áé koe kabise a ðibi.

Jeso ba ko Maria Magatalenas koe x'áise

(Mt 28:9-10; Mk 16:9-11)

¹¹ Igabas kò Maria sa tc'áms ka tchàa koe téé a ko kg'ae. Eēs hāa a ko qanega kg'ae kas kò qámse a tc'áms q'oo koe xhòo a bóò,

¹² a sa a cáim moengele tsara q'úuse hana tsara bóò, tsara Jesom ðim tc'árom kò xòe koe ntcóóa-ntcòe, c'èe ba kò tcúua ba kò hāa koe ntcòe, me c'èe ba nqàrà ba kò hāa koe ntcóóa-ntcòe.

¹³ Tsara tèè si a máá: “Khóè seè, dùús domka si ko kg'ae?” témé. Si máá: “Tirim X'aiga ba xu tcg'óóa hāa, ra c'úua hāa nda xu úú Mea sa!” témé.

¹⁴ Ncèetas ko méé kas kò kabise a Jeso ba bóò Me téea-tèe, igabas kò Jeso Me e sa táá bóóa q'āa.

¹⁵ Me Jeso ba birí si a máá: “Khóè seè, dùús domka si ko kg'ae? Dii ba si ko qaa?” témé. Xhàrà-kg'ao Me e, tas kò tc'èea hāa khamas kò birí Me a máá: “Aboè, ncèè tsáá ga tsi kò sèé Mea hāa ne birí te nda koe tsi xòó Mea hāa sa, nakar sèé Me,” témé.

¹⁶ Me Jeso ba birí si a máá: “Mariaè!” témé.

Si téea kabise a q'óá-kg'ai Me, a Hebera dis kg'uis ka máá: “Raboni!” témé. (Ncêe sa ko máá: 'Xgaa-xgaa-kg'ao Tseè,' témé.)

¹⁷ Me Jeso ba birí si a máá: “Táá qgóó Te guu, qanega Ra Abom koe kabise ta ga hãa ke. Igaba méé si Tií qôe ga xu koe qôò naka sí birí xu naka máá: ‘Kabiser ko Tirim Abom koe, gaxao dim Abo ba; a Tirim Nqari ba, gaxao dim Nqari ba,’” témé.

¹⁸ Si kò Maria Magatalena sa xгаа-xгааse-kg'ao xu koe qôò a sí birí xu a máá: “X'aiga bar bóò hãa!” témé. A sa a birí xu ncêe zi guú zim birí sia sa.

Jeso ba ko Gam di xu xгаа-xгааse-kg'ao xu koe x'áise
(Mt 28:16-20; Mk 16:14-18; Lk 24:36-49)

¹⁹ Tc'aa dim cárn bekem dim di dqòan ka xu kò xгаа-xгааse-kg'ao xu xg'aea hãa, i kò Juta ne di bèean ka nquu-kg'ámán qarika tcêekg'ammèa. Kam kò Jeso ba hàà xg'aekua xu koe téé a ba a birí xu a máá: “Tòókuan méé i gaxao cgoa hãa!” témé.

²⁰ Eëm ko ncêe sa mééa xg'ara kam kò tshàua ba hée naka xòèa ba hēéthēé x'ái xu. Eë xu kò xгаа-xгааse-kg'ao xu X'aiga ba bóò ka xu kò qãe-tcao.

²¹ Me gaicara Jeso ba birí xu a máá: “Tòókuan méé i gaxao cgoa hãa! Ncêem ma Abo ba ma tsééa óá Tea khamaga Ra ko ma tsééa úú xao o ke,” témé.

²² Eëtam ko mééa xg'ara kam kò dqòma tcãà cgae xu u, a máá: “Tcom-tcomsam Tc'êe bar ko máa xao o.

²³ Ncêe c'êe khòean xao kòo gaan di chibian qgóóa máá ne i qgóóa mááèa, a ncêe qgóóa máá a tama xao kò hãa, ne i qgóóa mááè tite,” tam méé.

Jeso ba ko Tomasem koe x'áise

²⁴ Nxãaskam kò Tomasem (ncêe Didimo ta kòo ma tciièm) 12 xu ka c'êe ba gaxu cgoa hãa tama, èem kò Jeso hààraa ka.

²⁵ Khama xu kò c'êe xu xгаа-xгааse-kg'ao xu birí me a máá: “Ncãa xae X'aiga ba bóò!” témé.

Igabam kò birí xu a máá: “Cgabian di xg'ama ner kòo tshàua ba koe bóò tama, a tshàua te gaa xg'aman koe tcãà tama, naka tshàua te xòèa ba koe tcãà tama ner cuiskaga dtcòma hãa tite,” tam méé.

²⁶ Bekem qãá q'oo koe xu kò Gam di xu xгаа-xгааse-kg'ao xu nquum koe gaicara xg'aea hãa, me kò Tomase ba hãa cgoa xua. Nquu-kg'ám ne kò tcêekg'amsea hãa, igabam kò Jeso ba gaxu xg'aeku koe hàà téé, a máá: “Tòókuan méé i gaxao cgoa hãa!” témé.

²⁷ A nxãaska Tomase ba birí a máá: “Tshàua tsi ncêe koe tcãà, naka tsia tshàua Te bóò. Tchoanà tshàua tsi naka xòèa Te koe tcãà a. Káise tc'êe-tc'êesean cgoa q'aa naka dtcòm,” témé.

²⁸ Me Tomase xoa Me a máá: “Tiri Tsi X'aiga Tsee, a tiri Tsi Nqari Tsee!” témé.

²⁹ Me nxãaska Jeso ba birí me a máá: “Ncêe tsi ncãa bóò Te ka tsia ko dtcòm? Eë bóò tama igaba ko dtcòm nea ts'ee-ts'ee'k'g'aiea!” témé.

Dúú domkas ncêes tcgãya sa góáèa sa

³⁰ Jeso ba kò Gam di xu xгаа-xгааse-kg'ao xu cookg'ai koe kái zi x'ái zi c'êe zi kúru, ncêes tcgãyas koe góáse tama zi,

³¹ igaba i ncêean góáèa hãa, nxãasega tu gha dtcòm, Jeso ba Krestem Nqarim dim Cóa Me e sa ka, a tu a gha dtcòman ka Gam dim cg'òem koe kg'òean úú ka.

21

Jeso ba ko 7 xu xгаа-xгааse-kg'ao xu koe x'áise

¹ Ncêe zi guú zi qãá q'oo koem kò Jeso ba gaicara Gam di xu xгаа-xгааse-kg'ao xu koe x'áise, Tiberia dim tshàam koe. Ncêetam ma x'áisea.

² Simonem Petere ba hée, naka Tomase ba hée (ncêe kò Didimo ta ma tciiè ba), naka Nataniele ba hée, ncêe kò Kana koe guua ba, Galilea di i, naka Sebetem di tsara cóa tsara hée, naka xгаа-xгааse-kg'ao tsara c'êe tsara hēéthēé xua kò xg'aea hãa.

³ Simonem Petere ba kò c'êe xu birí a máá: “Qòòr ko a sí x'aúan qgóó,” témé. Xu máá: “Qòò cgoa tsi xae gha,” témé. Xu tcg'oa a xu a sí dxòrom koe q'ábà, igaba xu kò èem ntcùúm ka táá cúí guú ga qgóó.

⁴ Kaisa ntcùúkg'ai cgoam kò Jeso ba tshàam-kg'ám koe téé-têe, igaba xu kò xгаа-xгааse-kg'ao xu táá Jeso Me e sa bóò q'ãa.

⁵ Me Jeso ba tcii xu a máá: “Cóa xaoè, cúí x'àu ga xao gáé hòò tama?” témé. Xu xoa Me a máá: “Eë-èel!” témé.

⁶ Me birí xu a máá: “Gaxao dis c'uisí sa kg'áo xòèan dxòrom di koe xaoa tcãà, c'êe guú xao gha hòò ke,” témé. Xu xaoa tcãà si, a xu a dxòrom q'oo koe tcéèa tcãà sa ka tààè, x'aúan di kái-q'ooan ka.

⁷ Me kò nxãaska xгаа-xгааse-kg'aom èe Jesom kò ncàma hãa ba Petere ba birí a máá: “X'aiga Me e!” témé. Eëm ko Simonem Petere ba kóm X'aiga Me e sa kam kò gam di qgáian hãa (tséé sam kò nxòòa máá ana hãa khama), a ba a tshàan q'oo koe nxãà tcãà.

⁸ Igaba xu kò c'èe xu xгаа-xgaase-kg'ao xu dxòrom cgoa tshàm tsam-tsáo koe síí, x'àuan ka cg'òèa hãas c'uisí sa tcéè a. Nqóòmkg'ai ka xu kò nqúù tama, 100 khama noo zi nãa-q'oo zi cúí zi kò qa'ua hãa.

⁹ Eë xu ko nqóòmkg'ai koe hàà ka xu kò gaa koe bòò si c'ee sa dxúúsea hãa, a x'àuan úúa hãa naka péréan hēéthēé e.

¹⁰ Me kò Jeso ba birí xu a máá: "C'èe x'àuan ēe xao ncãa qgóó xao óá," témé.

¹¹ Me kò Simone Petere ba q'ábà, a c'uisís x'àuan ka kò cg'òèa sa tcéèa tcg'òó, 153 i kò ii. Kái i kò ii igabas kò c'uisí sa táá tòà.

¹² Me Jeso ba birí xu a máá: "Hàà xao naka hàà tc'òó," témé. Nxãaska i kò xгаа-xgaase-kg'aoan kgoarase tama, tèè Me i gha a máá: "Díí Tsia?" témé ka. X'aiga Me e sa xu kò q'ana hãa khama.

¹³ Me Jeso ba hàà, a hàà péréan séè, a máà xu. A ba a gataga hēé x'àuan ka.

¹⁴ Ncèèa kò nqoana dim x'àem ga me e, ncèem kò Jeso ba Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu koe x'áise ba, èem kò x'ooan koe ghùèa ka.

Jeso ba hēé naka Petere ba hēéthēé tsara

¹⁵ Eë xu ko tc'òóa xg'ara kam kò Jeso ba Simonem Petere ba birí a máá: "Simoneè, Johanem di tsi cóá tseè, ncèè xu khóè xu ka tsia ncàm Tea?" témé. Me birí Me a máá: "Èè, X'aigaè, ncàm Tsia raa sa Tsi q'ana," témé. Me Jeso ba birí me a máá: "Tiri ghùu-coan dxòókagu," témé.

¹⁶ Me kò gaicara Jeso ba birí me a máá: "Simoneè, Johanem di tsi cóá tseè, ncàm Tea tsia?" témé. Me birí Me a máá: "Èè, X'aigaè, ncàm Tsia raa sa Tsi q'ana," témé. Me Jeso ba máá: "Tiri ghùuan kòre," témé.

¹⁷ Nqoana dis kam kò Jeso ba birí me a máá: "Simoneè, Johanem di tsi cóá tseè, ncàm Tea tsia?" témé. Petere ba kò tshúù-tcao, Jeso ba kò nqoana q'oro tèè me a máá: "Ncàm Tea tsia?" témé khama, kam kò máá: "X'aigaè, wèè zi guú zi Tsi q'ana; ncàm Tsia raa sa Tsi q'ana!" témé. Me Jeso ba máá: "Tiri ghùuan dxòókagu.

¹⁸ Tseegukar ko tseeguan birí tsi a ko máá: Eë tsi xg'ao cg'aré ii ka tsi xg'ao ko hãakaguse, a ko kg'ama tēe a qòò ēe tsi ko tc'ēe koe. Igaba ncēe tsi kaia hãa ka tsi gha tshàua tsi tchoanà, me gha c'èem khóè ba hãakagu tsi, a ba a ēe tsi tc'ēe tama koe úú tsi," tam mée.

¹⁹ (Ncèeta mééan kam kò Jeso ba Peterem gha hàà x'óóm dàò ba nxàe, a ba a Nqari ba x'áákagu.) Kam kò nxãaska birí me a máá: "Xùri Te!" témé.

²⁰ Petere ba kò ntcèè, a c'èem xгаа-xgaase-kg'aom Jesom kò ncàmà hãa ba qãáa ba koe bóò, me ko xùri tsara a. (Ncèe ba gam ēe kò dqòà di tc'òoan koe, Jesom koe ghãase ntcòem ga me e, ncèè kò tèè Me a ko máá: "X'aigaè, díina ko hàà khóè ne tshàu q'oo koe tcãà Tsi?" témé ba.)

²¹ Eëm ko Petere bóò me, kam kò Jeso ba tèè a máá: "X'aigaè, kháé gam ka ntama?" témé.

²² Me Jeso ba xqa me a máá: "Kg'òèasem gha hãa, Ra nxãakg'aiga síí kãbise sar kòo tc'ēe ne i ko nxãan tsáá koe dùú sa nxàe? Tsáá mée tsi xùri Te," tam mée.

²³ Si kò ncèes tchòà sa khóè qòeku xu koe qòàrase, ncèem xгаа-xgaase-kg'ao ba x'óó tite di sa. Igabam kò Jeso ba máá, x'óóm tite, témé tama, kg'amam kòo máá: "Kg'òèasem gha hãa, Ra nxãakg'aiga síí kãbise sar kòo tc'ēe ne i ko nxãan tsáá koe dùú sa nxàe?" témé.

²⁴ Ncèem xгаа-xgaase-kg'ao ba gam ncèè zi guú zi kò nxàea tseegukaguam ga me e, a kò góá zi ba. Ta q'ana hãa gam dis nxàea tseegukagu sa tseegu si i sa.

Tcgãyas dis chòò-q'oo sa

²⁵ Jeso ba kò gataga thēé c'èe zi guú zi kái zi kúru. Ncèè wèèa zi ga kò cúí-cúí góàèa hãa nem ga kò, bóòr ko ka, nqóóm ga ba kgoana naka wèè zi tcgãya zi ncèè zi qgóó tama, èe ga kò góàèa hãa zi.

TSÉÉ ZI x'áè úú-kg'ao xu di zi Téé-cookg'ai sa

“Tséé zi x'áè úú-kg'ao xu di zi” dis tcgāya sa ko Lukam dis tcgāya sa còoka qòòkagu. Luka ba ko ncées tcgāyas koe góá, ntama ne kò ma Jesom di ne xùri-kg'ao ne tc'āà di ne ma Tcom-tcomsam Tc'ēm ka tc'āà-cookg'aiès ka, a qāè tchòàn Gam ka tsai-tsai: “Jerusalem koe hēè naka Jutea koe hēè naka Samaria koe hēè naka nqòòm chòo-q'oo koe hēéthéé e” (1:8). Kaisases ko ncées tcgāya sa birí ta a, Nqarim kò ntama ma kg'aia Jutea ne xg'aeku koe ma tséé sa, igabagam kò gaa koe guus ka Gam di x'aian wèém nqòòm koe ma tsai-tsais ka hēéthéé e.

“Tséé zi” dis tcgāya sa nqoana xòèan cgoa q'aa-q'aasea hāa, a ko x'ái, Jesom di qāè tchòàn kòo ma xгаа-xгааè sa hēé, naka si kò ma kereke sa tshàoèa sa hēéthéé e:

1. Dtcòm-kg'ao ne kò Jerusalem koe tshoa-tshoa
2. Iseraele di c'èe xòèan khama noose ne kò qòò
3. Cāusea ne kò qòò, a wèém nqòòm koe sí, Roma khama noose

“Tséé zi” dis tcgāyas koe ta ko kaisase Tcom-tcomsam Tc'ēm di zi tséé zi ka nxará. Qarian cgoam kò xāa ncēe kò dtcòm-kg'ao ne Jerusalem koe hàna ne koe Pentekoste dim cím ka hàà a. A ba a kò kereke sa tc'āa-cookg'ai a qari-qari.

X'áè úú-kg'ao xu di xгаа-xгааan hēè naka Nqarim dim kg'uim di qarian hēéthééa ko “Tséé zi” dis tcgāyas koe qāèse x'áise.

Qaa-qaasa kg'uia ne:

- Tcom-tcomsam Tc'èe ba
- nxāea tseegukagu-kg'ao
- kereke sa
- kgoarasea ne
- táá zi qhàò zi di ne khòe ne

Tcgāyas q'oo koe hàna zi:

- Jesom di nqarikg'ai koe qaàa ne (1)
- Petere ba hēè naka c'èe xu x'áè úú-kg'ao xu hēéthéé di tsééa ne Jerusalem koe (2-7)
- Filipia xu Peterea xu di tsééa ne Jutea hēè naka Samaria hēéthéé koe (8-12)
- Paulom di tsééa ne wèém nqòòm koe: (13-28)
 - Paulom di xгаа-xгааan dis qòòs tc'āà di sa (13:1-14:28)
 - Jerusalem dis xg'ae sa (15:1-35)
 - Paulom di xгаа-xгааan dis qòòs cím di sa (15:36-18:22)
 - Paulom di xгаа-xгааan dis qòòs nqoana di sa (18:23-21:16)
 - Paulo ba ko qáé-nquuan koe tcāàè, a Roma koe sí (21:17-28:31)

Jesom di nqarikg'ai koe qaàa ne (1)

Jeso ba ko Tcom-tcomsam Tc'ēm gha hàà sa nqòòkagu

¹ Teofilaè, tc'āà dis tcgāyas tiris q'oo koer kò wèé zi gúú zi ncēm kò ko Jeso ba tshoa-tshoa a kúrú a xгаа-xгаа zi ka góáa hāa.

² Me nxāakg'aiga nqarikg'ai koem ko sèè a úúèm cím ba sí tcāà, ãem kòo Tcom-tcomsam Tc'ēm di qarian ka ãem nxará tcg'òóa hāa xu x'áè úú-kg'ao* xu x'áèan máà ka.

³ A ba a kò ãem ko xg'arasea xg'ara ka, gaxu koe kái zi dàò zi cgoa x'áise, kg'òèam hāa sa. 40 cáma nem kò x'áise xu, a ko Nqarim di x'aian di zi gúú zi ka kg'ui cgoa xu.

⁴ A kò ãem hāa a ko tc'òó cgoa xu ka ncēe x'áèan máà xu a máá: “Táá méé xao Jerusalem koe tcg'oa guu, igaba méé xao kg'aia Abom nqòòkagua hāa sa qāà, ncēe xao Tíi koe kóma hāa sa.

⁵ Johane ba kòo tshàan cgoa tcguù-tcguu, igaba tu gha gatu cg'orò cáman qāá q'oo koe hàà Tcom-tcomsam Tc'ēm cgoa tcguù-tcguuè,” tam méé.

Jeso ba ko nqarikg'ai koe sèè a úúè

(Mk 16:19-20; Lk 24:50-53)

⁶ Khama èe xu ko xg'ae cgoa Me ka xu kò tèè Me a máá: “X'aigaè, ncēm x'áem ka Tsia gáé ga táá Iseraele ne gane di x'aian kábia máá?” témé.

⁷ Me Jeso ba birí xu a máá: “Ncēm Abo ba Gam di qarian ka tòóa x'áèan hēè naka cáman hēéthéé xao gha q'āa sa gaxao di tama.

* 1:2: x'áè úú-kg'ao - Gerika sa ko “apostolo” témé.

⁸ Igaba ãem ko Tcom-tcomsam Tc'ëe ba hàà cgae xao o ka xao gha qarían hòò, a xao a gha Tiri xao nxàea tseegukagu-kg'ao xao ii: Jerusalem koe hëé, naka wèém xg'aekum Jutea dim koe hëé, naka Samaria dim xg'aekum koe hëé, naka nq'òòm ch'òò-q'oo koe ga hëéthëé e," tam méé.

⁹ Ncëetam ko mééa xg'ara kam kò téé a xu a ko bóò Me koe ga sèé a *nqarikg'ai koe* qaòkaguè, si túú-c'òò sa tcgái-q'ooa xu koe ga qàbia tcàa Me.

¹⁰ Eë xu nqarikg'ai koe tcgáia xu qàea tòóa, ãem ko ma q'òò khama ma, ka tsara ko kúúga q'úúse hana tsara khòè tsara hàà qàea xu koe téé,

¹¹ a tsara a máá: "Galilea di xao khòè xaoè, dùús domka xao ncëe koe téé-tëe a téé a ko nqarikg'ai koe bóò? Jesom ncëe gaxao koe sèé a nqarikg'ai koe úúea hãa ba gha gaam dàòm ncëe xao bóò Mem ko q'òòm cgoa ga kabise a hàà," ta tsara méé.

Matiase ba ko Jutasem dis téé-q'oo sa sèé

(Mt 27:3-10)

¹² Ka xu ko nxàaska x'áé úú-kg'ao xu Olife ta ko ma tciièm xàbim koe guu a Jerusalem koe kabise. Xàbim ncëe ba kò Jerusalem ka cúú me e, Sabata dim cáim ka tsi ko kgoara mááe a sí cgae me khama noo q'òò-q'ooa ne.

¹³ Eë xu ko *Jerusema koe* tcàa ka xu kò tc'amaka hãam nqum koe síí, ncëe xu kò gaa koe *cg'orò cáman* hãa ba: Petere ba hëé, naka Johane ba hëé, naka Jakobo ba hëé, naka Anterea ba hëé, naka Filipi ba hëé, naka Tomase ba hëé, naka Baretolomaio ba hëé, naka Mataio ba hëé, naka Jakobom Alefaiom ka cóáse ba hëé, naka Simonem ncëe kòò tòókuan x'áa máa ba hëé, naka Jutasem Jakobom ka cóáse ba hëéthëé xu u kò ii.

¹⁴ Wééa xu ncëe xua kò khòè zi hëé, naka Marias Jesom ka xòò sa hëé, naka Gam ka q'òese ga xu hëéthëé cgoa xg'ae a tcàa tcáó a cúúm tc'ëem cgoa còrè.

¹⁵ Si kò khòè ne dis xg'ae sa 120 khama noo. Me kò ãe xu cáim xu ka Petere ba tãe a q'òese ga xu xg'aeku koe téé a ba a máá:

¹⁶ "Tíí q'òe ga xaoè, ncëes gúús *Nqarim dis* Tcgāyas koe góásea hãa sa méés tseegukaguè, ncëem kòò Tcom-tcomsam Tc'ëe ba Dafitem kg'ám koe guu a Jutasem ka kg'ui sa, gaam ncëe Jeso ba kò hàà qg'óó xu khòè xu dim tc'ãa-cookg'ai kò ii ba.

¹⁷ Jutase ba kò sixae ka c'ëe me e, a kò sixae cgoam gha cúús tséé sa kúúru ka nxára tcg'òóea hãa.

¹⁸ Eëm ko Jutase cg'ãè cauan kúúru kam kò ãem kò suruta cgoaè marian cgoa xhára ba x'ámá. Ncëem kò gaam koe cg'áé a x'óó, a q'arase nqáè, i wèè q'oo gúua ba tcg'oa ba.

¹⁹ Ne kò wèè ne khòè ne èe kò Jerusalem koe x'ãea hãa ne gaas gúú sa q'ãa, me gaa domkaga gaam xhára ba gane dis kg'uis ka kò Akele-dama ta ma tciiè. Ncëe sa ko máá, 'Xháram c'òòan di ba,' témé.

²⁰ Pesalema zi dis Tcgāyas koe i góásea hãa khama a ko máá:

'Gam di x'áéan méé i nqoo-nqoosam qgái ba ii,

naka i táá cúí khòè ga gaa koe x'ãe guu,'

téméé, a i a ko gaicara máá:

'C'ëem khòè ba méém gam di téé-q'ooan máàè,'

téméé.

²¹ Gaa domkagam kò c'ëem khòè ba qaase, ncëe kò sixae cgoa wèè x'áè ka hãa, ãem kò ko X'aigam Jeso ba q'òoa te cgoa xae e ka ba,

²² Johanem di tcguù-tcguukuan dim x'aèm koe guu a tshoa-tshoa, a sí Jesom kò sixae koe guu a *sèé a nqarikg'ai koe úúèem* x'aèm koe tcàan koe. Ncëe xu khòè xu ka c'ëe ba méém sixae cgoa hàà nxàea tseegukagu-kg'ao ba ii, Jesom x'ooan koe tãea hãa di ba," tam *Petere* méé.

²³ Xu kò cáim khòè tsara nxára tcg'òò, Josefam ncëe kòò Barenabase ta ma tciiè ba, ncëe kò Juseto dis cg'òès ka q'ãaèa hãa ba hëé, naka Matiase ba hëéthëé tsara.

²⁴ Ne kò nxàaska còrè a máá: "X'aigaè, ncëe wèè khòèan di tcáóan q'ana hãa Tsee, x'ái ta a xg'aekua tsara koe Tsi ndaka ba nxára tcg'òóa máásea hãa sa,

²⁵ nakam ncëe tsééan koe tcàa, x'áé úú-kg'ao di i, ncëem kò Jutase aagua a, a ba a ãem ko qaam qgáim koe[†] q'òò," témé.

²⁶ A ne a kò cgúúan xg'ám, i cgúúan Matiase ba nxáá, me 11 xu x'áé úú-kg'ao xu koe tcàaè.

Petere ba hëé naka c'ëe xu x'áé úú-kg'ao xu hëéthëé xu di tsééa ne Jerusalem koe (2-7)

2

Tcom-tcomsam Tc'ëem di hàà-q'ooa ne

¹ Eëm ko Pentekoste dim cáim ba hàà, ka ne kò wééa ne ga cúúm qgáim koe xg'aea hãa.

[†] 1:25: ãem ko qaam qgáim koe - Gerika sa ko máá: "qgáia ba koe" témé.

² Me kò kúúga tcéé-tcéē ba nqarikg'ai koe guu a tc'iría ne hãa koe hàà, kaiam tc'áám di ts'oo-q'ooan khama xam̄ ba, a hàà ēe ne ko hãam nquum koe cg'oè.

³ I kò c'eean di tãman khama ii gúúan hòòse, a tsãl-tsjaja q'aase, a gane koe ntcōó.

⁴ Ne wèéa ne ga Tcom-tcomsam Tc'ēm̄ ka cg'oè cgaèè, a ne a tshoa-tshoa a tãáka zi tãm zi kg'ui, ēem kò Tc'ēe ba ma máá nea khama.

⁵ Nxãaska ne kò Nqari-tcáóa ne Juta ne Jerusalema koe x'ãèa hãa, wèé zi qhàò zi nqarikg'ai ka nqãaka hãa zi di ne.

⁶ Eē ne ko ncēes tcéé-tcéē sa kóm̄, ka ne kò kái ne khòè ne hààra xg'ae, wèem khòè ba ne kò kóm̄ me ko gam di tãman kg'ui.

⁷ Ne kò are, a xháé, a ne a máá: “Kháé ncēe ko kg'ui ne khòè ne wèé ne gáé Galilea di ne tama nea?”

⁸ Ka ta koáé dùús domka kháé kóm̄ ne ne ko sita dis kg'ui sa kg'ui, ncēe ta ábà cgoaèa hãa sa?

⁹ Paretia ta hēé, naka Mede ta hēé, naka Elame ta hēé, naka Mesopotamia koe x'ãèa hãa ta hēé, naka Jutea di ta hēé, naka Kapatokia di ta hēé, naka Ponto di ta hēé, naka Asia di ta hēé,

¹⁰ naka Ferugia di ta hēé, naka Pamfilia di ta hēé, naka Egepeto di ta hēé, naka Libia di c'ēe xòè di ta hēé, Kurene ta ko ma tciiēm̄ x'ám̄ qàe koe hàna a, Roma koe guua ta cg'áé-kg'ao ta hēé,

¹¹ Juta ta hēé, naka Juta khama kúrúsea ta hēé, naka Kereta ta hēé, naka Arabia ta hēéthēé e - wèéa ta ga ko kóm̄ ne ne ko are-aresa tsééan Nqarim di sita di tãman cgoa kg'ui,” ta ne méé.

¹² Ne kò wèéa ne ga kaisase are a q'ãa tama khama ne kò tēèku a máá: “Dùú sa ko nxàes gúú sa gáé ncēe sa?” témé.

¹³ Igaba ne kò c'ēe ne ncqi ne a máá: “Kái gōéa ne ne kg'áà hãa,” témé.

Petere ba ko khòè ne cgoa kg'ui

¹⁴ Igabam kò Petere 11 xu cgoa téé-tēe, a ba a khòè ne cgoa kaisase tc'amaka kg'ui a máá: “Gaxao khòè xao Jutea di xao hēé, naka gatu wèé tu ncēe Jerusalema koe x'ãèa tu hēéthēé méé tu komsana te, nakar bìrì tu u, ncēes gúús ko dùú sa nxàe sa.

¹⁵ Ncēe ne khòè nea nqàre tama, ēe tu ma tc'ēea khama, qanega i 9 di x'ae e ntcúúkg'ai cgoa di i khama.

¹⁶ Igabas ko ncēes gúú sa porofitim Joelem ka nxàeèas ga si i, ncēm̄ kò Nqari ba máá:

¹⁷ ‘Còò di xu cáim̄ xu kar gha Tíi Nqari Ra

wèém̄ khòèm̄ koe Tirim Tc'ēe ba ntcãa.

Xu gha gatu di xu cóá xu hēé naka cóá zi hēéthēé porofita,

xu gha gatu di xu qá-rí-kg'ao xu x'ái zi bóò,

xu gha gatu di xu xòòkhoe xu gataga sòokuri zi sòokuri.

¹⁸ Tiri qãan koe ga igaba,

kg'áòan hēé naka dxàean hēéthēé

koer gha ēe xu cáim̄ xu ka

Tirim Tc'ēe ba ntcãa,

ne gha porofita.

¹⁹ Are-aresa zi gúú zir gha tc'amaka x'ái,

nqarikg'ai koe,

a Ra a gha are-aresa zi x'ái zi nqãaka x'ái,

nqóóm̄kg'ai koe,

c'áòan hēé naka c'eean hēé naka ts'enèan hēéthēé di zi.

²⁰ Cáim̄ sa gha ntcúú sa kúrú,

me gha nxoe ba c'áòan khama ii,

Nqarim dim cáim̄ hàà tamas cookg'ai koe,

ncēe kaia hãa a ko x'ám̄ cáim̄ ba.

²¹ Me gha wèém̄

ēe ko X'aigam Nqarim dim cg'òè ba tcii ba kgoaraè,'

tam Joele mééa.

²² “Gaxao khòè xao Iseraele di xaoè, ncēe kg'uian xao komsana: Jesom Nasareta di ba kò Khòèm̄ Nqarim ka xao nxará tcg'òóa mááèa hãa Me e; qarian di zi tséé zi hēé, naka are-aresa zi x'ái zi hēéthēém̄ kò Nqari ba Jesom koe guu a gaxao xg'aeku koe kúrú, ncēe xao ma q'ana khamaga ma.

²³ Nqari ba kò nxãakamaga kàa sa úúa hãa, a ba a bóóa tcg'òóa hãase kò Jeso ba tshàu q'ooa xao koe tcãà, xao kò cg'òo Me, cg'ãè cau xu khòè xu máá xu xg'aus koe tceea ba ka.

²⁴ Igabam kò Nqari ba x'ooan koe ghùì Me, a ba a x'ooan di thòòan koe kgoara Me, x'ooa nea qgóó Me i gha di qarian úú tama khama.

²⁵ “Me kò Dafite ba Gam ka kg'ui a máá:
X'aigam Nqari bar kò wèè x'aè ka cookg'aia te koe bóò.
Tirim x'òàm kg'òòm xòè zam hàna
khamar cuiskaga ntcàà-ntcàaèa hãa tite.

²⁶ Gaa domka i tcáóa te qãè-tcaoa;
i tama te thèè qãè-tcaoa,
me gha tirim tc'áróm ga ba thèè gataga nqòòan koe kg'òè.

²⁷ Cuiskaga Tsi tc'èea te
x'óóa ne khòè ne òòm qgám koe aagua hãa tite,
kana Tsi gataga cuiskaga Tsarim Tcom-tcomsa ba
guu nakam ts'óóa hãa tite khama.

²⁸ Kg'òèan koe ko úú te dàòan Tsi x'ái tea hãa;
a Tsi a gha hàna Tsi ko hãa ne

qãè-tcaoaan ka cg'òè-cg'oe te, tam Dafite ba mééa.
²⁹ “Tíí kíí ga xaoè, kgoarasea hãaser gha gaxae ka tsgòosem Dafitem ka birí xao o, x'óóam hãa a kg'òòèa hãa sa, si gam dis tc'ám sa ncèe cámi ka igaba qanega gatá xg'aeku koe hãa.

³⁰ Porofiti me e kò ii, a q'ana hãa Nqarim ma nqòòkagu mea hãa sa, a máá, gam di x'aian dis ntcòò-q'òos koem gha gam òòm qhàò ba ntcòò, téméa sa.

³¹ Còokam kò bóóa hãa, a kò gaa domka Krestem di x'ooan koe tēean ka kg'ui, a máá, *Kreste ba* kò x'óóa ne khòè ne òòm qgám koe táá aaguè, i kò gataga cgáaa ba táá ts'óó, témé.

³² Ncēm Jeso bam kò Nqari ba x'ooan koe ghùia hãa, ta sita wèéa ta ga gaan di ta nxàea tseegukagu-kg'ao ta a.

³³ Eēm ko *Jeso ba* tc'amaka dis ntcòò-q'òos Nqarim òòm x'òàm kg'áo xòè òòm dis koe ghùia úúè, kam kò nqòòkaguèam Tcom-tcomsam Tc'èe ba Xòòm koe hòò, a ba a kò wèés gúús ncèe tu ko bóò a ko kóm sa ntcàa xòò.

³⁴ Dafite ba kò nqarikg'ai koe qàò tama khama, igabam kò máá:

'X'aiga ba kò Tirim X'aiga ba birí a máá:

'Kg'áo x'òàa Te xòè koe ntcòò,

³⁵ nakar gha nxàakg'aiga síí Tsari cg'òo-kg'aoan kúrú
naka i nqàrèa Tsi ka nqàaka hãa,'
témé.

³⁶ “Gaa domka méé ne wèè ne Iseraele ne ncèe sa qãèse q'áa: ncèe tu kò xgáum Jeso bam Nqari ba X'aiga ba hèe naka Kreste ba hèéthèé kúrúa,” tam Petere méé.

³⁷ Eè ne ko khòè ne ncèe sa kóm ka i kò tcáóa ne qhòmse, ne Petere ba hèe naka c'èe xu x'áè úú-kg'ao xu hèéthèé birí a máá: “Sita ka qèese ga xaoè, nta ta gha hèé?” témé.

³⁸ Me Petere xoa a máá: “Tcòóse gatu di chibian koe naka tua wèéa tu ga Jeso Krestem òòm cg'òèm koe tcguù-tcguuè, nxàasega i gha gatu di chibian qgóóa mááè ke. A tu a gha Tcom-tcomsam Tc'èe ba abas khama hòò.

³⁹ Nqòòkaguku sa gatu hèe, naka gatu di cóán hèe, naka wèéan èe nqúú ka hàna hèéthèé di si i khama, wèè ne èem gha X'aigam gatá òòm Nqari ba tcii ne,” tam méé.

⁴⁰ A ba a kái kg'uiian cgoa nxàea tseegukagu, a ntcám ne a máá: “Kgoarase ncèes qhàòs cg'áè caus koe,” témé.

⁴¹ Ne kò gane èe kò gam di kg'uiian dtcòm ne tcguù-tcguuè, ne kò 3,000 ne èem cámi ka càuse.

Dtcòm-kg'ao ne ko ma kg'òèa xg'ae sa

⁴² Wèè x'aè ka ne kò x'áè úú-kg'ao xu di xгаа-xgaan koe máàse, a kò xg'ae a cúis gúú sa kúrú, a ne e pérean tc'òó, a còrè.

⁴³ Ne kò wèè ne khòè ne q'áòs ka tcààè, zi kò kái zi gúú zi are-aresa zi hèé naka x'ái zi hèéthèé x'áè úú-kg'ao xu ka kúrúè.

⁴⁴ Ne kò wèè ne dtcòm-kg'ao ne xg'aea hãa, a cúis gúú sa xg'aea máána hãa.

⁴⁵ A ne a wèè zi gúú zi èe ne q'òòaa hãa zi x'ámágu, a ne a q'aa-q'aaku, èem ma wèém khòè ba ma tcàoa hãa khama ma.

⁴⁶ A ne a kò wèè cámi ka tempelem koe xg'ae, a kò x'áé xu ma xùrikua khama pérean tc'òó; qãè-tcaoa hãa a auku di tcáóan úúa hãase ne kò tc'òó.

⁴⁷ Nqari ba ne kòò dqòm, a ne a kò wèè khòèan ka ncámmea hãa. Me kò Nqari ba wèè cámi ka gane di nxárase-q'ooan càù èe kò kgoaraèa hãa ne cgoa.

3

Nqara hãam dtcàrà-kg'ao ba ko qãèkaguè

¹ *C'ēm cām ka tsara kò Petere ba hēé naka Johane ba hēéthēé tsara còrè di x'aè ka tempelem koe qòò, nqoana di x'aè ka.*

² *Me kò ábà nqais koe ga guu a nqoara hāam khóè ba 'T'òè' ta ko ma tciìem tempelem-kg'ám koe hàna. Wéé cām kam kò gaa koe sèé a úúè a síí tòòè a ko èe ko tcāà ne khòè ne máàku zi dtcàrà ba.*

³ *Eēm ko Peterea tsara Johanea tsara bóò tsara ko tempelem-kg'ám koe tcāà kam kò máàku sa dtcàrà tsara a.*

⁴ *Tsara téé a tçgái-q'ooa ba koe bóò me, ka tsara ko Petere tsara birí me a máá: "Bóò tsam m," témé.*

⁵ *Me khóè ba qāèse bóò tsara a, au me tsara gha di tcoman úúá hāase.*

⁶ *Igabam kò Petere ba máá: "Selefera ga hēé naka gauta ga hēéthēér úú tama, igabar gha èer úúá hāa sa máá tsi: Jeso Krestem Nasareta dim cg'òè ka tēe naka tsia qòòa tel!" témé.*

⁷ *A ba a kg'òm x'òam gam dim cgoa qg'óóa ghùì me, i khòèm di nqàrèan hēé naka nq'óóa ba hēéthēé kúúga q'am.*

⁸ *Me nxàla tēe a nqàrèa ba ka téé a tshoa-tshoa a qòòa te, a ba a gatsara cgoa tempelem q'oo koe tcāà; qòòam ko téé a nxàì a Nqari ba dqom.*

⁹ *Eē ne ko wéé ne khòè ne bóò me, me ko qòò a ko Nqari ba dqom,*

¹⁰ *ka ne ko bóóa q'āa me, me gaam khòèm ncēe kò káise tempelem 'T'òè kg'ám' ta ko ma tciìem koe ko ntcòó a ko dtcàràam ga me e sa, ka ne ko kaisas ares ka tcāàè, dùús kúrúse cgae mea hāa sa.*

Petere ba ko tempelem koe kg'ui

¹¹ *Gaam khòèm qanega Peterea tsara Johanea tsara cgoa tc'amà-tc'amasea hāa ka ne kò khòè ne qàròà síí cgae xu, xào-xaos Solomonem di sa ta ko ma tciìes qgáis koe, kaisas ares ka tcāàèase.*

¹² *Eēm ko Petere ncēe sa bóò, kam ko birí ne a máá: "Khòè xao Iseraele di xaoè, dùús domka sa ko ncēe sa arekagu xao o? Dùús domka xao ko ma bóò tsam maà? Sitsam di qarian hēé kana sitsam di Nqari-tcáoan hēéthēé domka tsam kúrú mem ko qòò, ta xao tc'èea?"*

¹³ *Nqarim Abrahamam di ba, a Isakam di ba, a Jakobem di ba, Nqarim gaxae ka xòò ga xu di ba, nxāa ba Gam dim Qāam Jeso ba x'áakagua. Tcg'óó Me xao kò, síím gha cg'òè ka, a xao a kò Pilatom cookg'ai koe c'úúse Me, ncēe kò qòòm gha ka kgoara Mea hāa ba.*

¹⁴ *A xao a kò Tcom-tcomsa a Tchàno ii ba c'úúse, a dtcàrà mááse cg'òo-kg'aom gha kgoaraè sa.*

¹⁵ *X'aigam kg'òèan di ba xao kò cg'òo, igabam kò Nqari ba x'ooan koe ghùì Me. Ncēes gúús di xae nxāea tseegukag-kg'ao xae e.*

¹⁶ *Dtcòms ka i kò Jesom di cg'òèan ncēm khòèm, ncēe tu kò bóò a q'ana ba, qarian máàna hāa. I Jesom koe guua dtcòman ncēm khóè ba gatu wéé tu cookg'ai koe kg'òèkagua.*

¹⁷ *"Ncēeska, tíí kíí gatuè, q'ana ra hāa, c'úúu tu kò hāa domka tu ncēes gúú sa kúrúá hāa sa, gatu di xu tc'āa-cookg'ai xu kò hēéa khama.*

¹⁸ *Nqari ba wéé xu porofiti xu kg'ám koe guu a kg'aiga nxāea hāa a ko máá, Gam dim Kreste ba gha xgàraè, témé. A ba a kò ncēe kg'uian ncēm dàòm ka tseegukagua.*

¹⁹ *Gaa domka méé tu gatu di chìbian koe tcóóse, naka Nqarim koe kabise, naka i gha nxāasega chìbia tu tchùua tcg'òòè,*

²⁰ *nxāasega i gha kàba-kàban tc'èe di x'aèan X'aigam koe guu a hàà ka, a ba a gha Jeso ba tsééa óá, Kreste ii ba, ncēm nxāakamaga nxará tcg'óóa máá tua hāa ba.*

²¹ *Nqarikg'ai koe méém hāa, me gha nxāakg'aiga síí x'aè ba hàà, Nqarim gha wéé zi gúú zi kúrúá kabi di ba, èem ko nciìsega Gam di xu porofiti xu tcom-tcomsa xu kg'ám koe guu a kg'uiá hāa sa ba.*

²² *Moshe ba kò kg'ui a máá: 'X'aigam gatu dim Nqari ba gha gatu di ne khóè ne xg'aeku koe guu a tíí khama iim porofiti ba tsééa óá máá tu u. Ke méé tu wéès gúús èem gha ko birí tu u sa komsana.*

²³ *Díím wéém èe porofiti ba komsana tama ba gha gam di ne khóè ne xg'aeku koe q'āea tcg'òòè,' témé.*

²⁴ *Xu kò nciìsega wéé xu porofiti xu ncēe xu cām xu ka kg'uiá hāa: Samuele ba hēé naka èe kháóka hààraa xu hēéthēé e.*

²⁵ *Gatua porofiti xu hēé naka Nqarim kò gatu ka xòò ga xu cgoa kúrúá hāas qáé-xg'ae sa hēéthēé di tu cóá tu u. Ncēm kò Abrahamam cgoa kúrúá hāa sa, a birí me a máá: 'Wéé zi qhàò zi nqòómkg'ai di zia gha tsaris qhàòs domka ts'ee-ts'ee'kg'aiè,' témé.*

²⁶ *Eēm ko Nqari ba Gam dim Qāam Jeso ba ghùì, kam kò kg'aia gatu koe tséé úú Me, síím gha ts'ee-ts'ee'kg'ai tu u ka, wéèa tu gam gha gatu di zi dàò zi cg'èè zi koe tcg'óó ka," tam Petere méé.*

4

Peterea tsara Johanea tsara kaia xu dis xg'aes cookg'ai koe

¹ Eë tsara Peterea tsara Johanea tsara hãa a ko khòe ne cgoa kg'ui, ka xu kò peresiti xu hêe naka tempelem di xu kòre-kg'ao xu ka kaia hãa ba hêe, naka Saduke xu hêéthêe xu hàà cgae tsara a,

² xg'ala xu kò hãa, ãe tsara x'áe úú-kg'ao tsara kòo khòe ne xгаа-xгаа, a kòo Jesom x'ooan koe tées ka khòe ne xгаа-xгаа khama.

³ Dqòa a kò ìi khama xu kò qgòó a qáé-nquus koe tcãa tsara a, me nxãakg'aiga síi xùrikom cáim ba hàà.

⁴ Igaba ãe kò *Nqarim dim* kg'ui ba kóm ne koe ne kò kái ne dtcòm, i kò khòe xu di nxáráse-q'ooan 5,000 khama noo.

⁵ Xùrikom cáim ka xu ko tc'ãa-cookg'ai xu hêe naka *khòe ne di xu* kaia xu hêe naka x'áe xгаа-xгаа-kg'ao xu hêéthêe Jerusalema koe xg'ae.

⁶ Me kò Anase kaiam peresiti ba hàna, Kaifase ba hêe, naka Johane ba hêe, naka Alekesantere ba hêe, naka wée xu khòe xu kaiam peresitim x'áe di xu hêéthêe e.

⁷ Xu *Peterea tsara Johanea* tsara xg'aekua xu koe tóó, a tshoa-tshoa a têe tsara a, a máa: "Dúútsa qarim ka kana cg'òem cgoa tsaoa kò ncêeta hêéa?" témé.

⁸ Me kò nxãaska Petere ba Tcom-tcomsam Tc'ëem ka cg'òe cgaea hãase birì xu a máa: "Gaxao khòe ne di xao tc'ãa-cookg'ai xao hêe naka kaia xao hêéthêe xaoe!"

⁹ Ncëem cáim ka tsam kò ko nqara hãam khòe ba kúrúse cgaeas gúús ncêes qãès ka ko têèè, ntamam ma qãèkaguèa hãa sa ne

¹⁰ méés nxãaska ncêes gúú sa gaxao hêe naka wée ne khòe ne Iseraele di ne hêéthêe koe q'ãase, Jeso Krestem Nasareta dim di cg'òean cgoa a, ncêe xao kò xgàua hãa ba, ncëem kò Nqari ba x'ooan koe ghùia hãa ba, Gam domkam ncëem khòe ba cookg'aia xao koe qãè a tée-têe.

¹¹ Ncêea gaxao 'tshào-kg'ao xao ka xgùèa hãam nxõám ga Me e, ncêe cgáés nxõá sa kúrúa hãa ba.

¹² Ikgoarakuan c'êe khòe koe ga káà a, me gataga c'ëem khòem* ga ba nqarikg'ai ka nqãaka káà me e, ncêe *Nqarim ka khòean* xg'aeku koe máàèa hãa ba. Gam dis cg'òes koe méé ta guu naka kgoaraè, " tam méé.

¹³ Eë xu ko Peterea tsara Johanea tsara di kgoarasean bóò, a xгаа-xгааe tama tsara hãa sa bóò, a kg'amaga khòe tsara a sa, ka xu ko are, a xu a bóòa q'ãa, Jesom cgoa tsara kò hãa sa.

¹⁴ Eë xu ko *tc'ãa-cookg'ai xu* gataga khòem ãe qãèkaguèa hãa ba bóò me gatsara cgoa tãe, ka xu kò kg'ui xu gha gúú ga úú tama.

¹⁵ A xu a x'áe a máa, *Peterea* xu méé xu xg'aes koe tcg'oa. Ka xu kò tshoa-tshoa a xu a kg'ua xg'ae,

¹⁶ a máa: "Nta xae gha ma ncêe tsara khòe tsara kúrú? Wèem khòem Jerusalema koe x'ãèa hãa ba q'ana hãa, *are-aresas* x'ái sa tsara kúrúa hãa sa, xae gaxae igaba cuiskaga ntcoea hãa tite sa ka.

¹⁷ Igaba ncêes gúús gha khòe ne koe táá còoka tsaj-tsaisea qòò domka méé xae ncêe tsara khòe tsara dqàè naka tsara táá cúí khòe cgoa ncêes cg'òes ka kg'ui guu," ta xu méé.

¹⁸ Ka xu kò nxãaska gaia q'oo koe tciaa tcãa tsara a, a x'áe tsara a, táá méé tsara gaia Jesom di cg'òean ka kg'ui sa, kana gaan ka xгаа-xгаа sa.

¹⁹ Igabaga tsara kò Peterea tsara Johanea tsara xqa xu a máa: "Gaxao ka bóòa máase, Nqarim tcgái q'oo koe i tchàno o sa, gaxao méé xao kaisase komsanaè sa, Nqarim ka oose?"

²⁰ Sitsama ko tààè, ncêe tsam bóòa a kómá hãa zi gúú zi tsam ga nqoo cgoan ka ke," ta tsara méé.

²¹ Eë xu ko dqàè tsara xg'ara ka xu kò guu tsara a tsara qòò, xu gha ma xgàra tsara a sa kò káà si i khama, wèe ne khòe nea kò ãe kò kúrúsea hãas gúús ka Nqari ba dqom khama.

²² Are-aresam dàòm ka qãèkaguèam khòem di kuria ne kò 40 sa nqáèa hãa khama.

Dtcòm-kg'ao ne dim còre ba

²³ Eë tsara ko guuè ka tsara kò gatsara ka c'êe ne koe kabise a síi xààa máa ne, kaia xu peresiti xu hêe naka *khòe ne di xu* kaia xu hêéthêe ko gatsara ka nta mééa sa.

²⁴ Eë ne ko ncêe gúúan kóm kaga ne kò wéèa ne ga cúí koe tchàa-tchaa dòm, a Nqari ba còrè a máa: "X'aiga Tsi Nqari Tseè, nqarikg'ai hêe, naka nqóokg'ai hêe, naka tshàa ba hêe, naka wée zi gúú zi gaa koe hàna zi hêéthêe kúrúa hãa Tseè.

²⁵ Ncêe ko gatá ka xòòm Dafitem Tsarim qãàm kg'ám koe guu a, Tcom-tcomsam Tc'ëem koe guu a kg'ui a máa:

* 4:12: *khòem* Gerika sa ko máa, "cg'òe," témé.

'Táá zi qhàò zia dùús domka xg'òà hãa,
ne ko khòè ne kàà hùì zi kàa zi kúrú?

²⁶ Nq'òomkg'ai di xu x'aiga xu
téé-q'ooa xu séèa hãa, x'áà xu gha ka,
xu tc'áà-cookg'ai xu xg'aea hãa,
X'aigam Nqari ba hêé

naka Gam ka ntc'ãa tcúúèa ba hêéthêé cgoa
xu gha x'áaku ka,
tam Dafite méé.

²⁷ Tseeguan kaga xu kò nc'èem x'áé-dxoom koe Herote ba hêé naka Pontiose Pilato ba hêé, táá
zi qhàò zi di ne hêé naka Iseraele di ne hêéthêé nea xg'aea hãa a ko Tsarim tcom-tcomsam
Tséé-kg'aom Jesom cgoa x'áaku, nc'èe Tsi ntc'áá tcúúá hãa ba.

²⁸ A ne a èe Tsi kò Tsari qarian koe hêé naka Tsari tc'èean koe hêéthêé bóòà tcg'òóá hãa sa
kúrú, nc'èe gha hàà kúrúse sa.

²⁹ Ke nc'èeska X'aiga Tsi Nqari Tseè, gane di q'aekagukuan koe tòón tcg'ái, naka Tsia Tsari ta
qãà ta di tcáóan ghùì-ghui, naka ta Tsarim kg'ui ba kgoarasea hãase xóé naka kg'ui,

³⁰ naka Tsi Tsari x'òàn tchoanà xóó naka i q'ækagu, naka zi gataga x'ái zi hêé naka are-aresa
zi gúú zi hêéthêé kúrúè, Tsarim tcom-tcomsam Tséé-kg'aom Jesom cg'òè koe," ta ne ma còrè.

³¹ Èè ne ko còrèa xg'ara kagam ko èe ne kò hãam qg'ái ba cg'uru, ne wéèa ne ga Tcom-
tcomsam Tc'èem ka cg'òè cgaèè, a Nqarim dim kg'ui ba kgoarasea hãase xóé a kg'ui.

Dtcòm-kg'ao ne ko gane di gúúan q'aa-q'aaku

³² Wéè ne dtcòm-kg'ao nea kò tcáóa ne hêé naka tc'èea ne hêéthêé koe cúí ne e. Cúim ga
ba kò gam q'òòà hãa gúúan cúíà kàòà mááse tama, igaba ne kòò èe ne q'òòà hãa gúúan wéèa
ne ga q'aa-q'aaku.

³³ Xu kò x'áé úú-kg'ao xu X'aigam Jeso ba x'ooan koe téèa hãa di tchòàn kaisa qarika nxàea
tseegukagu; i kò kaisa cg'òmku gane wéèa ne koe ga hãa,

³⁴ c'èe gúú kò tcàò khòèa kò gane xg'aeku koe kàà a khama. Wéém khòèem èe xhàràn úúà
kana nquuan úúà hãa ba kò x'ámágu u, a èe ne ko x'ámágu u ka ne hòòà hãa marian ko úú,

³⁵ a ne a kò x'áé úú-kg'ao xu di nq'arè-kg'aman koe hàà tòò o khama, me kò wéém khòè ba
èem ma tcáòà hãa khamaga ma samaè e.

³⁶⁻³⁷ Me kò Josefa ba gataga q'òòam kò hãam xhàrà ba x'ámágu, a kò marian cgoa hàà, a
hàà x'áé úú-kg'ao xu nq'arè-kg'am koe tòò o. Lefi dis qhàòs di me e kò ii, a Kuperò koe guua
hãa, a ba a kò x'áé úú-kg'ao xu ka Barenabase ta ma tciiè, nc'èe ko máá: 'Ghùì-ghui-tcáókuan
dim cóá ba,' témèè ba.

5

Ananiasea khara Safira khara

¹ Igabam kò c'èem khòè ba hàna a kòò Ananiase ta ma tciiè. A ba a kò dxàeses Safiras cgoa
hàna, a c'èe gúúan gakhara di x'ámágu hãa.

² A ba a kò c'èe marian séè a tòòà mááse, gam dis khòèes q'ana hãase, a c'èe xòèan síí x'áé
úú-kg'ao xu nq'arè-kg'am koe tòò.

³ Me Petere ba máá: "Ananiaseè, dùús domka tsi ko satana ba guu me tcáóa tsi cg'òè-cg'oe,
tsi kò Tcom-tcomsam Tc'èe ba tshúù-ntc'òaa máá, a tsi a kò c'èe marian xhàrà di séè a tòòà
mááse?"

⁴ X'ámágu me tama tsi hãa cookg'ai koe ba kò tsari tama? Eèem ko x'ámáguè ka ia kò gataga
marian tsari tama? Dùús domka tsi ko nxàaska kháé nc'èes gúú sa tcáóa tsi koe tcáà? Tííà tsi
q'èe-q'èe tea hãa tama, igaba tsi Nqari ba q'èe-q'èe hãa!" témé.

⁵ Eèem ko Ananiase nc'èe zi kg'ui zi kóm kam kò cg'áé a x'óó. Ne kò wéè ne gaas gúú sa kómá
hãa ne kaisas q'áòs ka tcáàè.

⁶ Xu q'ári-kg'ao xu hàà tc'áróa ba séè a tcám a tcg'òò, a síí kg'òno o.

⁷ Si kò nqoana khama noo aoran q'áà q'oo koe gam ka dxàe sa tcáà, dùú sa kúrúsea hãa
sa c'úúà hãase.

⁸ Me Petere ba t'èe si a máá: "Biri te, gaam marim xhàrà ba khao x'ámágu cgoam ga me e
sa?" témé, si máá: "Èè, gaam marim ga me e," témé.

⁹ Me Petere ba t'èe si a máá: "Nta khao gha ma dtcòmku a X'aigam Nqarim dim Tc'èe ba
kúrúà bóò? Q'áa méé si: khòè xu sarim khòè ba kò síí kg'òno xu di dàòà nea nquum-kg'ám
koe hàna, xu gha sáá séè a tcg'òó si th'èé," témé.

¹⁰ Kas ko gaa x'áé kaga qh'èesega nq'arè-kg'ama ba koe cg'áé a x'óó, xu q'ári-kg'ao xu tcáà, a
sao-xg'ae sis x'óóà hãa, xu séè a tcg'òó a síí dxàesem q'èe koe kg'òno si.

¹¹ Si kò wéès xg'aes dtcòm-kg'ao ne dis koe hêé naka èe kò nc'èe gúúan kóm ne koe hêéthêé
kaisas q'áò sa xóé.

X'ái zi hēé naka are-aresa zi gúú zi hēéthēé e

¹² Xu x'áè úú-kg'ao xu kái zi x'ái zi hēé naka are-aresa zi gúú zi hēéthēé khóè ne xg'aeku koe kúrú. Ne kò wèè ne *dtcòm-kg'ao ne wèè x'aè* ka Solomonem dis xàò-xaos koe xg'aea hãa.

¹³ Ne kò c'èe ne khóè ne èes xg'aes koe tcàan bèe, igaba ne kò khóè ne tcom nea hãase qgóó ne.

¹⁴ Eèta i ii igaba ne kò kái ne dtcòm-kg'ao ne Nqarim koe càuse, kái xu khóè xu hēé naka kái zi khóè zi hēéthēé e.

¹⁵ Ka ne kò tcii-khoe ne tchàa koe tcg'óó, a síí gane di tcoàn cgoa dàòan qàe koe xòòè, nxãasega ne gha èem kòo Petere gaa koe nqáé ne sòma ba ga sòm-som ne ka.

¹⁶ Jerusalema ba nxama-nxamaa hãa zi nqóó zi koe ne kò khóè ne guu a xg'aeku, a èe tciaa hãa ne óága, naka dxãwa tc'èean ka kò xgáèè ne hēéthēé e, ne wèèa ne ga hãa kg'òèkaguè.

X'áè úú-kg'ao xu ko xgáèè

¹⁷ Igabam kò kaiam peresiti ba hēé naka wèé xu gam cgoa kò hãa xu hēé naka Saduke xu dis xg'aes di xu hēéthēé tauan ka tcàèè,

¹⁸ a xu a kò x'áè úú-kg'ao xu qgóó a qáé a síí x'áè-dxoom dis qáé-nquus koe tcàè xu.

¹⁹ Me ntcùú ka X'aigam *Nqarim* dim moengele ba qáé-nquum-kg'ám xgobekg'am, a tcg'óó xu, a birí xu a máá:

²⁰ "Qòò xao naka síí tempelem koe téé, naka khóè ne cgoa kg'ui wèè kg'uiian ncèe *kaba* kg'òèan di i," témé.

²¹ Eè xu ko kóm ka xu kò qòò a q'uu i ko ka síí tempelem koe tcàa, a xгаа-xгаа.

Me kò kaiam peresiti ba hēé naka èem kò hãa cgoa xu hēéthēé ko hàà, ka xu kò tc'ãa-cookg'ai xu hēé naka Iseraele di xu kaia xu dis xg'ae sa hēéthēé tciaa xg'ae, a xu a qáé-nquus koe c'èe xu tséèa úú, síí xu gha x'áè úú-kg'ao xu tciaa óá ka.

²² Eè ko tséèa xu ncòo-kg'ao xu ko qáé-nquum koe síí ka xu kò síí táá sao-xg'ae xu, ka xu ko kabise a síí xàà a, a máá:

²³ "Ncãa xae qáé-nquu ba bóò me qarika tcèekg'ammèa, xu kòre-kg'ao xu wèè xu heke-kg'ám zi koe téé-tèe, igaba èe xae ko heke-kg'ám zi xgobekg'am ka i kò cúú khóè ga q'oo koe káà a," ta xu méé.

²⁴ Eè xu ko tc'ãa-cookg'aim tempelem di xu kòre-kg'ao xu di ba hēé naka kaia xu peresiti xu hēéthēé xu ncèe gúúan kóm, ka xu kò are, dùútsa gúús ko kúrúsa.

²⁵ Me kò c'èem khóè ba hàà birí xu a máá: "Bóò, gaxao thuu qáé-nquum koe tcana hãa xu khóè xua tempelem koe téé-tèe a ko khóè ne xгаа-xгаа," témé.

²⁶ Me nxãaska tc'ãa-cookg'ai ba gam di xu kòre-kg'ao xu cgoa qòò, a síí sèè a óága xu, chùú xu tamase, nxqán cgoa xu gha khóè ne ka xaoè sa xu kòo bèe khama.

²⁷ Xu ko óága xu a kaia xu dis xg'aes cookg'ai koe úú xu. Me kò kaiam peresiti ba tèè xu,

²⁸ a máá: "Qarika xae kò x'áè xaoa a máá, táá xao èes cg'òès ka xгаа-xгаа guu témé, igaba bóò, Jerusalema ba xao gaxao di xгаа-xgaan ka cg'òè-cg'oea hãa, ncèem khóèem di chibian xao gaxae koe óá kg'oana," témé.

²⁹ Igabam kò Petere hēé naka c'èe xu x'áè úú-kg'ao xu hēéthēé xqà a máá: "Nqari ba méé ta khóèan ka kaisase qámsea máá.

³⁰ Gaxae ka xòòa xu dim Nqari ba Jeso ba x'ooan koe ghùia hãa, ncèe xao kò xgàus* koe tceea ba ka cg'òo ba.

³¹ Nqari ba Gam dim x'òàm kaiam xòè koe ghùí Mea, Tc'ãa-cookg'ai a Kgoara-kg'ao bam gha ii ka, a ba a gha Iseraele ne kúrú ne chibian koe tcóòse, a chibia ne qgóóa mááè ka.

³² Sixaea èe zi gúú zi di xae nxàea tseegukagu-kg'ao xae e, sixae hēé nakam Tcom-tcomsam Tc'èe ba hēéthēé e, ncèem kò Nqari ba èe qámsea hãa ne máaa ba," ta xu méé.

³³ Eè xu ko ncèe sa kóm ka xu kò kaisase xgóà a cg'òo xu kg'oana.

³⁴ Igabam kò c'èem Farasaim Gamaliele ta ko ma tciiè ba xg'aes koe tèea téé, ncèe kò wèè khóèan ka tcommèam x'áè xгаа-xгаа-kg'ao ii ba. X'áea nem kò tcg'óó, *x'áè úú-kg'ao* xu méé xu xòm x'aè tchaa koe tcg'òòè di i,

³⁵ a èe q'oo koe *hàna* xu birí a máá: "Gaxao Iseraele di xao khóè xaoè, èe xao ko hàà ncèe xu khóè xu koe kúrús gúús ka méé xao q'aa tc'èea hãase kúrú.

³⁶ Ncèe xu cam xu cookg'ai koem kò Tutase ba tèe, a ba a máá khóè cgáé me e témé, xu kò 400 khama noo xu khóè xu xùri me. Igabam kò cg'òòè, i kò wèèan èe ko xùri me tsaj-tsajise, a kaà.

³⁷ Eèm khóèem qãá q'oo koem kò Jutasem Galilea di ba tèe, khóè ne ko nxaráè x'aèan ka, a kò kái ne khóè ne ka xùriè. Me gaam igaba kaà, i kò wèèan èe kòo xùri me ga tsaj-tsajia q'aase.

³⁸ Khamar ko ncèeska birí xao o a ko máá: ncèe xu khóè xu koe méé xao tcg'òòse, guu xu méé xao. Ncèè gaxu dis tséés kana gaxu dis kàas kò khóè ne di sa ii, nes gha kaàkaguè ke.

* 5:30: *xgàu* - Gerika sa ko máá: 'hìi' témé.

³⁹ Igaba ncèè Nqarim dis kò ii ne xao cuiskaga kòbe sia hãa tite. Nqarim cgoa ga xao gha ko x'ãaku," témé.

⁴⁰ Xu kò gam cgoa dtcòmku, a x'áè úú-kg'ao xu tcii, a hàà xg'ám qãá xu, a dqàè xu, táá méé xu Jesom di cg'òèan ka gaicara kg'ui guu sa, a guu xu xu qdò.

⁴¹ Xu kò qãè-tcaoa hãase xg'aes koe guu a tcg'oa, Jesom di cg'òèan domka xgàraèa ne kò kg'ano xu hãa khama.

⁴² A xu a kò wèè cáman ãe ka tempelem q'oo koe hée naka khòè ne x'áè koe héeéthéè xgaa-xgaan cgoa chòò tama, a ko xgaa-xgaa Jeso ba nqòòkaguèa hãam Kreste Me e sa.

6

7 xu kaia xu kerekes di xu ko nxará tcg'òóè

¹ Eè xu cáman xu ka ne ko xgaa-xgaase-kg'ao ne càuse a kái, ka ne ko Gerika di ne Juta ne mēéku Hebera di ne Juta ne cgoa, wèè cáman tc'òoan ko gabaè x'áè ka zi kò Gerika di zi dxàè-ntcõa zi qãese máàè tama khama.

² Xu 12 xu x'áè úú-kg'ao xu wèè ne xgaa-xgaase-kg'ao ne tcii xg'ae a máá: "Qãèa i máá xae e tite, Nqarim dim kg'uim di tsééan guu a síi tc'òoan gábakagu ne.

³ Gaxae ka qõese ga tuè, gatu xg'aeku koe 7 xu khòè xu nxará tcg'òó, q'ana tu hãa xu *Tcom-tcomsam* Tc'èem ka cg'òèa a tc'èega xu, naka xae ncèè tsééan máá xu.

⁴ Igaba xae gha sixae còrèan hée naka *Nqarim dim* kg'ui ba héeéthéè dis tséé sa tcãà tcáóa máá," ta xu méé.

⁵ Me kg'uim ncèè ba wèés xg'ae sa qãè-tcaokagu. Ne Stefane ba nxará tcg'òó, khòèm ncèè kò dtcòmàn ka hée naka *Tcom-tcomsam* Tc'èem ka héeéthéè cg'òèa ba; naka Filipi ba hée, naka Perokoro ba hée, naka Nikanore ba hée, naka Timone ba hée, naka Parenenase ba hée, naka Nikolao ba héeéthéè xu, ncèè kò Antioke koe kò guua hãa a Juta dis dtcòmòs koe máàsea hãa ba.

⁶ Ne kò ncèè xu khòè xu x'áè úú-kg'ao xu cookg'ai koe tòò, ncèè kò còrè a tshàua xu tòò cgae xu xu.

⁷ Me kò Nqarim dim kg'ui ba tsaj-tsajise. Ne xgaa-xgaase-kg'ao ne Jerusalema di ne qháése càuse a kaisase kái, si gataga thée peresiti xu dis xg'aes kaia sa dtcòmàn koe máàse.

Stefane ba ko qáèè

⁸ Stefane ba ko Nqarim di cgómkuan hée naka qarian héeéthéè ka cg'òè cgaeèam khòè me e, a kò are-aresa zi gúú zi hée naka kaia zi x'ái zi héeéthéè khòè ne xg'aeku koe kúru.

⁹ Igaba xu kò c'èe xu khòè xu ncèè kò còrè-nquum qãàn di tsééan koe guu a kgoaraèa xu khòè xu di ba ta ko ma tciièem di xu, ncèè kò Juta xu Kurene hée naka Alekesanteria héeéthéè di ii xu hée, naka c'èe xu Kilikia hée naka Asia héeéthéè di xu Stefanem cgoa ntcoeku.

¹⁰ Igaba xu kò gam di tc'èean hée naka *Tcom-tcomsam* Tc'èem èem kò ko Gam di hùian ka kg'uim cgoa héeéthéè tc'òòku tama.

¹¹ Nxãaska xu kò c'èe xu khòè xu qg'ài, xu Stefanem ka máá: "Ncèem khòè ba xae kóma hãa me ko Moshem di x'áèan hée naka Nqarim ka héeéthéè cg'áèse kg'ui," témé.

¹² Xu kò nxãaska khòè ne hée naka kaia xu hée naka x'áè xgaa-xgaa-kg'ao xu héeéthéè kòbi-kòbi. Ne qgòó me a ne a kaia xu dis xg'aes cookg'ai koe úú me.

¹³ A xu a tshùù-ntcõan di tééa-máá-kg'aoan qg'ài i máá: "Ncèem khòè ba ncèem tcom-tcomsam tempelem* ka hée naka x'áèan ka héeéthéè tshùúse kg'uiàn cgoa chòò tama.

¹⁴ Kóm me xae hãa me ko máá: 'Ncèem Jesom Nasareta di ba gha ncèes qgái sa kòbe, a ba a gha Moshem máá xaea hãa cauan qg'uri,' témé khama," ta xu méé.

¹⁵ Xu kò kaia xu wèè xu èe kò xg'aes q'oo koe ntcõe xu tcgááa xu Stefanem koe qãea tòò, a kg'áa ba bòò i moengelem dian khama ii.

7

Stefane ba ko xqara mááse

¹ Me nxãaska kaian peresiti ba tèè me a máá: "Kháé zi ncèè zi *chìbi-chibiku* zi tseegu zia?" témé.

² Me *Stefane* xoa a máá: "Tíi kíi ga xao, àbo ga xaoè, komsana te! X'áàn dim Nqari ba kò gatá ka xòòm Abrahamam koe hòòse, qanegam kò Mesopotamia koe hãa ka, qanegam Harane koe x'áè tamas cookg'ai koe,

³ a birí me a máá: 'Tcg'oa tsarim nqòóm koe hée naka tsari ne qhàò ne koe héeéthéè, naka tsia x'ái tsir gham nqòóm koe qdò,' témé.

* 6:13: *tempele* - Gerika sa ko máá: "qgái" témé.

⁴ Me nxāaska Kaletea ne dim nqōóm koe tcg'oa a ba a Harane *dim x'áé-dxoom* koe síí x'āe. Me Nqari ba xōóm dis x'oos qāá q'oo koe gaa koe tcg'óo me, a ncēe tu ncēeska x'āea hāam nqōóm koe tsééa óa me.

⁵ Me kò nqōóm di c'ēe xòèan ga táá máá me, a cúim nqàrèm ga bam gha tòò qgái ga táá máá me, igabam kò nqòokagu me, gabá hēe naka qāaa ba dis qhàòs ga sa hēéthēem gha ēem nqóò ba máa ne q'òò sa, *Abrahama* ba kò cóá úú tama igaba.

⁶ Me kò Nqari ba gam ka ncēeta méé a máá: 'Tsaris qhàò sa gha gane di tamam nqōóm koe c'úusea hāa, a gha qāà kúrúè, a gha 400 khama noo kurian táá qāèse qgóóè.

⁷ Igabar gha ēe ne ko tsééa máás qhàò sa xgàra, ne gha ēe zi gúú zi qāá q'oo koe tcg'oa, a hàà ncēes qgáís koe dqòm Te,' tam Nqari ba méé.

⁸ A ba a kò q'āe nqāa-qgai khòokus dis qáé-xg'ae sa máa me. Me kò *Abrahama ba* Isaka ba ábà, a ba a kò 8 dim cām ka q'āe nqāa-qgai khòo me; me kò Isaka ba Jakobe ba ábà, me kò Jakobe ba 12 xu cóá xu ábà, ncēe tc'āà di xu tsgōo xu gatá di xu.

⁹ "Xu kò gatá ka tsgōose ga xu, gaxu ka qōesem Josefam cgoa tauan úú, a xu a kò Egepeto koe qāàse x'ámágu me. Igabam kò Nqari ba hāa cgoa mea,

¹⁰ a kò gam di zi xháé zi wèé zi koe kgoara me, a Egepeto dim x'aigam Farom cookg'ai koe cgómkuan hēe naka q'āan di tc'ēan hēéthēe máá me, me kò *Faro ba* Egepeto koe hēe naka wéem x'ám gam dim koe hēéthēe tc'āa-cookg'ai ba kúrú me.

¹¹ Si kò nxāaska wéem nqōóm Egepeto dim koe hēe naka Kanana dim koe hēéthēe xàbà sa tcāà, a kaisa thòòan óága, xu kò gatá ka xòò ga xu táá tc'òoan hòò.

¹² Eēm ko Jakobe ba kóm i ko máá, Egepeto koe i maberean hāa, témèè kam kò gatá ka xòò ga xu tc'āà dis dàras gaxu dis koe tsééa úú.

¹³ Me kò Josefa ba cām dis dàras gaxu dis ka káíkhoè ga xu q'āakaguse, si kò Josefam dis qhàò sa Farom koe q'āase.

¹⁴ Ncēes gúús qāá q'oo koem kò Josefa ba khóèan tsééa hāa, i síí gam ka xòóm Jakobe ba hēe naka gam di qhàòan wèé ga hēéthēe tcii. Wééa ne ga kò 75 ne e.

¹⁵ Me kò nxāaska Jakobe ba Egepeto koe síí, ncēe xu kò gabá hēe naka gatá ka xòò ga xu hēéthēe síí x'óó koe.

¹⁶ Gaxu di tc'áróa ne kò kabi a Shekeme koe úúè, a síí ncēm xg'ao Abrahama ba Hamorem di xu cóá xu koe marian tc'āda cgoa x'ámás tc'ámás koe xòóè.

¹⁷ "Eēm ko Nqarim xg'ao Abrahama ba nqòòkagua hāam x'aè ba cùú, ka ne kò khòè ne Egepeto koe kái a càùsea.

¹⁸ Me kò c'ēm x'aiga ba nxāakg'aiga síí Egepeto koe tc'āa-cookg'ai, ncēe kò Josefa ba c'úú hāa ba.

¹⁹ A ba a kòò gatá di ne khòè ne cgoa cg'āem dàòm ka tséé, a ko gatá ka xòò ga xu chùì, xu cóá-coan tchāa koe tcg'óò, nxāasega i gha cg'òè ka.

²⁰ "Me kò ēem x'aèm ka Moshe ba ábàè, a ba a kò Nqarim cookg'ai koe kaisase t'òè me e. A kò xòóm dim nquum koe nqoana nxoèan kòrèè.

²¹ Eēm síí tchāa za tòòèa kas kò Farom ka cóáse sa sèé a gas dim cóám khama ma kaikagua mááse me.

²² Me kò Moshe ba Egepeto ne di q'āan di tc'ēan wèé ga xgaa-xgaaè, a ba a kò kg'uian hēe naka tsééan hēéthēe koe qari me e.

²³ "Eēm Moshe 40 kuri ii kam kò birise, gam ka c'ēe ne Iseraele nem gha dàra sa.

²⁴ Me kò gam ka c'ēe ba bóò me ko *Egepetom ka ghāè* a ko xg'ámme, kam ko ēe ko ghāè ba hù, a ncēèa máá me, a Egepeto ba xg'ám.

²⁵ Me Moshe tc'ēa máá, gam di ne khòè ne gha bóò q'āa Nqari ba kò tséékagu me a ko kgoara ne sa, ta tc'ēa, igaba ne kò táá bóò q'āa.

²⁶ Me q'uu dim cām ka Moshe x'āaku ko tsara Iseraele tsara koe hàà. Kúrúim ko a xg'aekua tsara koe tòókuan óá kg'oana, khamam ko máá: 'Khòè tsaòè, qōekua tsaò! Dùús domka tsaò ko thòò-thòoku?' témé.

²⁷ Igabam kò khòèm ēe kò c'ēe ba ghāa ba Moshe ba dxùukg'ai za xàbùa tcg'óò a máá: 'Díina sitsam koe tc'āa-cookg'ai a xgàra-kg'ao ba kúrú tsia?'

²⁸ A cg'òo te kg'oana tsia, ncēe tsi ncāa ma ncāka cām ka Egepeto ba ma cg'òo khama ma? témé.

²⁹ Eēm ko Moshe ba ncēe sa kóm kam kò Midiane dim nqōóm koe qgóéa síí, ncēm kò gaa koe síí x'āè koe, gaam nqōóm dim khòèm tamam iise, a ba a kò gaa koe cām cóá tsara ábà.

³⁰ "Eè i ko 40 kurian qgáea xg'ara kam kò Sinai dim xàbim koe moengele ba qāáka hāas hiis karukos koe hòòse cgae me.

³¹ Eēm ko Moshe ba ēes gúú sa bóò kam kò ares ka tcāàè, a cùú-cuuse, qāèsem gha síí bóò ka, kam kò X'aigam *Nqarim* dim dòm ba kómse a ko máá:

³² 'Tíí Ra Nqarir saò ga xu di Ra a, Nqarir Abrahama ba hēe naka Isaka ba hēe naka Jakobe ba hēéthēe di Ra,' témé. Me Moshe q'áòan ka cg'òè cgae a gaa zam gha bóò sa bèe.

³³ Me X'aigam *Nqari* ba biri me a máá: 'Nqàrèa tsi koe nxàboan tcg'òò, ãe tsi téé-tëem qgái ba tcom-tcomsam nqám me e ke.

³⁴ Tseeguan kagar Tiri ne khòè ne Egepeto koe hàna ne di xháé-q'ooan bóòà, gane di sóno ntcóòse-q'ooa ner kóma hãa, a Ra a hààra hãa, hààr gha kgoara ne ka, ke ncëeska hàà nakar Egepeto koe tsééa úú tsi,' témé.

³⁵ "Ncëe ba gaam Moshem ga me e, ncëe ne kò xguia hãa a máá: 'Díina tc'ãà-cookg'ai a xgàra-kg'ao ba kúrú tsia?' témé ba. Nqari ba kò ncëe ba tsééa hãa, tc'ãà-cookg'ai a kgoara-kg'ao bam gha kúrú ka, moengelem ncëe kò *karukos* hüs koe x'áise mea hãam di hùian ka.

³⁶ Me kò Egepeto koe guu a sééa tcg'òò ne. Gaa koem kò are-aresa zi guú zi hëé naka x'ái zi hëéthéé kúrú, naka Ncòam Tshàam koe hëé, naka tchàa-xgóos koe hëéthéé e, 40 kuria ne.

³⁷ "Ncëe gaam Moshem ga me e, ncëe kò Iseraele di ne khòè ne biri a máá: 'Nqari ba gha gatu di ne khòè ne xg'aeku koe guu a tíi khama iim Porofiti ba tsééa óá máá tu u,' témé ba.

³⁸ Gaam ga me e ncëe kò tchàa-xgóos koe Iseraele di ne khòè ne dis xg'aes q'oo koe gaam moengelem cgoa hãa ba, ncëe kò Sinai dim xàbim koe gam cgoa hëé naka gatá ka xòò ga xu hëéthéé cgoa kg'ui ba. Me kò kg'òèa hãa kg'uian *Nqarim* di hòò, nxãasegam gha hàà gatá koe óáa ka ba.

³⁹ "Igaba ne kò gatá ka xòò ga ne komsanaa ba xguì. A ne a dxùukg'ai za xàbùà tcg'òò me, a ne a kò tcáóa ne q'oo koe Egepeto koe úú-kg'ai,

⁴⁰ a ne a Arone ba biri a máá: 'Nqárian kúrú máá ta a, cookg'aia ta koe gha qòò o. Moshem ncëe kò Egepeto dim nqòóm koe sééa tcg'òò ta am koes dùú sa kúrúsea sa ta c'ùúa hãa ke,' témé.

⁴¹ Gaa x'aèan ãe kaga ne kò ghòè-coam dis iis koe nqári ba kúrú mááse, a ne a dàòà-mááku zi óágaa máá me, a gane di tshàuan kúrúas guús dis kòè sa kúrú.

⁴² Igabam kò Nqari ba q'aumana ne, a ba a guu ne ne nqarikg'ai di zi tcòno zi qámsea máá, ncëe i ma porofiti xu dis Tcgāyas koe ma góáèa hãa a ko máá:

'Iseraele di tu khòè tuè,

40 kurian ncëe tu kò tchàa-xgóos koe hãa

ka tua gáé kò dàòà-mááku zi hëé

naka qhàea-mááku zi hëéthéé Tíi kúrú máá Tea?

⁴³ Igaba tu kò wéé zi qgái zi ãe tu ko qòò zi koe

Molokem dim còrè-nquu ba hëé,

naka gatu dim nqárim Rafanem

dim tcòno ba hëéthéé tsara dqòm,

xommèa nqárian tu gatu kúrú máásea, dqòm m tu gha ka.

Gaa domkar gha tòèkagu tu u,

a Babilonem ka ncíi za úú tu u,'

témé khamaga ma.

⁴⁴ "Gatá ka xòò ga xu kò tchàa-xgóos koe xgàuèkom còrè-nquu ba úúa, ncëe Nqarim kò khòè ne cgoa kg'ui koe. Nqarim kò Moshe ba ma x'áia, a x'áè mea hãa khama kò ma kúrúèa ba.

⁴⁵ Xu gatá ka xòò ga xu gaam còrè-nquu ba máàèa, a xu a séé a *ncëem nqòóm* koe óá me, Joshuaam kò tc'ãà-cookg'ai xua ka. Xu kò nqòò ba séé, Me Nqari ba gaam nqòóm koe kò x'àèa zi qhàò zi gaxu cookg'ai koe xhàiaagu. Gaam xgàuèkom còrè-nquu ba kò hàna, i síi nxãakg'aiga Dafitem di x'aèan ga tcáà,

⁴⁶ ncëe kò Nqarim tcgái-q'oo koe cgómkuan hòò ba. A ba a kò *Nqari* ba dtcàrà, còrè-nquu bam gha Jakobem dim Nqari ba tshàoa máá sa,

⁴⁷ me kò Solomone ba nquu ba tshàoa máá Me.

⁴⁸ "Igabam kò kaisase tc'amaka hànam *Nqari* ba khòè tshàu ka kúrúèa hãa nquuan koe x'áèa tama, porofitim ko ma kg'ui khama,

⁴⁹ a ko máá:

'Nqarikg'ai ne Tiri x'aian dis ntcóò-q'oo si i,

me nqòò ba nqàrèa Ter ko tòò qgái i.

Nta iim nquu ba tu gha tshàoa máá Te?

Kana sãa-q'ooa Te di qgáa nea ndakaa?

⁵⁰ Wéé zi guú zi ncëe zia gáé Tiri tshàuan ka kúrúèa tama?'

tam X'aigam *Nqari* ba méé.

⁵¹ "Gaxao khòè xao qari-tcúú xaoè, ncëe tcáóa xao hëé, naka tceea xao hëéthéé koe q'ãe nqãa-qgai khòè ta ga hãa xaoè! Gaxao ka xòò ga xu khamaga xao ii: wéé x'áè ka xao ko Tcom-tcomsam Tc'ëem cgoa x'ãaku!

⁵² Gaxao ka xòò ga xu kò wéé xu porofiti xu xgàraa hãa, a xu a kò ncëe xu *porofiti* xu, ncëe kò x'áè cookg'ai koe tchànóm Khòèm di hàà-q'ooan nxàea hãa xu cg'òò, *Jesom* ncëe xao gaxao ncëeska x'ámagua, a Gam di xao cg'òò-kg'ao xao ii ba.

⁵³ Gaxao ncêe kò moengele xu ka xao kò mààèa hãa x'áèan kò cam tshàua máá, igaba kò táá komsana a xao," tam Stefane méé.

Stefane ba ko nxôán cgoa xaoa cg'òòè

⁵⁴ Ncêe zi guú zi xu kò kóm ka xu kaisase tcg'ain tcáo a xu a dqurì cgae me.

⁵⁵ Igabam kò Stefane ba Tcom-tcomsam Tc'ëem ka cg'oè cgaeèa hãase nqarikg'ai koe ghù-kg'ai, a ba a Nqarim dim x'áa ba bóò, naka Jeso ba hêéthêé e, Me Nqarim dim kg'òm x'òam xòè za téé-têe.

⁵⁶ Kam ko máá: "Bóò, nqarikg'ai nea xgobekg'amse a ra ko bóò, Me Khòem dim Cóá ba Nqarim dim kg'òm x'òam xòè za téé-têe," témé.

⁵⁷ Xu kò khòè xu ncêes guús ka tceea xu tcëekg'am, a xu a kaisase q'au a qàrà sít cgae me,

⁵⁸ a xu a x'áé-dxoom qáá koe tceea tcg'òò a úú me, a gaa koe sít nxôán ka xgàrùbe me. Nxàea tseegukagu-kg'ao xu kò gaxu di qgáian Saulo ta ko ma tcièm qári-kg'aom nqàrè-kg'am koe tòò.

⁵⁹ Eè xu hãa a ko Stefane ba nxôá zi cgoa xgàrùbe kam kò *Nqari ba* tciì a máá: "X'aiga Tsi Jeso Tseé, tirim tc'èe ba sèé," témé.

⁶⁰ Kam ko qhòm tsi qurù a ba a kaiam dòm cgoa q'au a máá: "X'aigàè, ncêe ne ko tí koe kúrús guús koe táá chìbi bóò ne guu," témé. Eëm ko gatá mééa xg'ara kam kò x'óó*.

8

¹ Me kò Saulo ba *Stefanem* di cg'òokuan dtcòma máana hãa.

Filipia xu Peterea xu di tsééa ne, Jutea hêé naka Samaria hêéthêé koe (8-12)

Saulo ba ko kereke sa xgàra

Eëm cam kas kò Jerusalem di kerekes koe kaias xgàraku sa tshoa-tshoase, ka ne kò wèéa ne ga Jutea hêé naka Samaria hêéthêé di tsara nqòò tsara koe tsai-tsaise, xu x'áé úú-kg'ao xu cúu xu qatù.

² Ne kò Nqari-tcáoá ne khòè ne Stefane ba kg'ónò, a kò kaisase kg'ae cgae me.

³ Igabam ko Saulo tshoa-tshoa a nquu xu koe tcana te a kereke sa dxàua q'aa, a khòè xu hêé naka khòè zi hêéthêé tcéèa tcg'òò a sít qáé-nquuan koe tcãa.

Qãè tchòà ne ko Samaria koe xгаа-xгааè

⁴ Ne kò gane èe kò tsai-tsaisea hãa ne, wèé qgáian èe ne ko sít koe qãè tchòan xгаа-xгаа.

⁵ Me kò Filipi Samaria dim x'áé-dxoom koe sít, a gaa koe sít *nqòòkaguèa hãam* Krestem ka xгаа-xгаа ne.

⁶ Eè zi ko xg'ae zi khòè ne di zi Filipi ba kóm a ko kúrúm ko zi x'ái zi *are-aresa zi* bóò, ka zi ko wèéa zi ga cúu-cuuse a qãèse kóm me.

⁷ Dxàwa tc'èea ne kò kái ne khòè ne koe kaiam q'aum cgoa q'aua tcg'oa khama, ne kò gataga kái ne khòè ne x'óó xòèa kò hãa ne hêé naka nqara kò hãa ne hêéthêé qãèkaguè.

⁸ Sì kò èem x'áé-dxoom koe kaias qãè-tcao sa xóé.

Simonem tsòò-kg'ao ba

⁹ Igabam kò c'ëem khòem Simone ta ko ma tcièè ba gaam x'áé-dxoom koe hàna, tsòò-kg'ao kò ii ba, a kò Samaria di ne khòè ne arekagu. A ba a kò gabá cgáém khòè me e sa koase.

¹⁰ Ne kò wèé ne khòè ne, èe nqáaka hãas téé-q'òos di ne hêé naka tc'amaka hãas téé-q'òos di ne hêéthêé qãèse komsana me, a ne a ko q'aua kg'ui a ko máá: "Ncêem khòè ba Nqarim di qarian úúa, ncêe kaia qari ka q'áasea a," témé.

¹¹ Gam koe ne ko qãèse komsana, tc'ãòa kuri nem ko sèé a ko gam di tsòò-kg'áman kàan di cgoa arekagu ne khama.

¹² Igaba èe ne ko Filipi ba dtcòm, èem kò Nqarim di x'aian hêé, naka Jeso Krestem di cg'òèan hêéthêé di qãè tchòan xгаа-xгаа ka, ka ne kò wèéa ne ga tcguù-tcguuè, kg'ád-khoean ga hêé naka dxàe-khoean ga hêéthêé e.

¹³ Simonem igabam ko thêé dtcòm, a ba a kò èem ko tcguù-tcguuèa xg'ara ka Filipi ba wèé qgáian èem ko qòò koe xùri. A ba a kò èem ko *are-aresa zi* x'ái zi hêé naka kaia qarian kúrúse ko hêéthêé bóò ka kaisase are.

¹⁴ Eè xu ko x'áé úú-kg'ao xu Jerusalem koe hàna xu kóm, Samaria di ne khòè nea Nqarim dim kg'ui ba dtcòma hãa sa, ka xu kò Petere ba hêé naka Johane ba hêéthêé tsara tsééa úú cgae ne.

¹⁵ Ncêe kò èe tsara ko sít ka còrèa máá ne tsara, nxãasega ne gha Tcom-tcomsam Tc'èe ba hòò ka.

* **7:60: x'óó** - Gerika sa ko máá: "x'óm," témé.

¹⁶ *Tcom-tcomsam Tc'êe* ba kò qanega cúia ne koe ga hàà tcàà ta ga hãa khama, ne ko kg'amaga X'aigam Jesom dim cg'òè koe tcguù-tcguèa.

¹⁷ Ka tsara kò nxãaska tshàua tsara tòó cgae ne, ne Tcom-tcomsam Tc'êe ba hòò.

¹⁸ Eëm ko Simone, Tcom-tcomsam Tc'êem ko x'áè úú-kg'ao tsara di tshàuan tòó cgaekus ka máàkùè sa bòò, kam kò marian tcg'óó a máà tsara a, *êe qaria nem gha x'ámá ka*,

¹⁹ a máá: “Eë qarian tsao thêé máà te naka i gha nxãasega wêé khòèan êe ra ko tshàua te tòó cgae e Tcom-tcomsam Tc'êe ba hòò,” témé.

²⁰ Me Petere xoa me a máá: “Maria tsi méé i tsáá cgoa kaà, Nqarim dis máàkus ka tsi tc'êea máá, marian cgoa tsi gha x'ámá si, ta tc'êea ke!

²¹ C'êe xòè-coa ga tsi ncêes tséés koe úú tama, i tcáóa tsi Nqarim cookg'ai koe tchàno tama khama.

²² Gaa domka méé tsi tsari chìbian koe tcóóse naka tsia tsari tsééan cg'ãè tcg'oaragu, naka X'aigam koe còrè, nakam gha èeta ii tc'êean tcáóa tsi q'oo koe tsi úúa domka qgóóa máá tsi.

²³ Cg'ãèan ka tsi cg'òè cgaeèa, a chìbian ka qgóóèa sar ko bòò khama,” tam méé.

²⁴ Me Simone xoa a máá: “Nxãaska tsao gatsao X'aigam Nqari ba còrèa máá te, naka i gha nxãasega táá ncêe tsao ko méé cgae te gúuan kúrúse cgae te,” témé.

²⁵ Eë tsara ko X'aigam Nqarim dim kg'ui ba nxàea tseegukagu, a ko xгаа-xгаа xg'ara, ka tsara ko Peterea tsara Johanea tsara Jerusalema koe kabise, a *dàòm q'oo koe tsara hãase qãè tchòan* kái xu x'áè-coa xu Samaria di xu koe xгаа-xгаа.

Filipi ba hêé naka Etiopia dim khòè ba hêéthêe e

²⁶ Me nxãaska moengelem X'aigam di ba Filipi ba birí a máá: “Têe naka koaba nqàè ka qđò, dàòm ncêe Jerusalema koe guu a ko Gaasa koe qđòm cgoa, ncêe tchàa-xgóós di ba,” témé.

²⁷ Me xgoaba a qđò, a gaa x'áè kaga dàòm q'oo koe Etiopia dim khòèan cgoa xg'ae, ábà tama kò hãa ba, kaiaam mari qgóó-kg'aom Kandakes di ba, x'aigas Etiopia ne di sa. Ncêem khòè ba kò Jerusalema koe hààraa, a kò hàà Nqari ba còrè.

²⁸ Me kò èem xóè a ko gam dis karas q'oo koe hãase dibia qđò ka porofitim Isaiam dis Tcgãya sa ko nxará qđò.

²⁹ Me *Tcom-tcomsam Tc'êe* ba Filipi ba birí a máá: “Qđò èe síí hãas karas koe naka síí qàea sa koe xóèan qđò,” témé.

³⁰ Me nxãaska Filipi qàròa síí karas koe, a ba a kómí me ko khòè ba porofitim Isaiam koe ko nxará. Me *Filipi* têe me a máá: “Kómá tsi ko q'áa dùú sa tsi ko nxará sa?” témé.

³¹ Me xoa me a máá: “Nta ra gha ma q'áa, c'êe khòè kò qãèse birí tchàno-tchano te e tama ne?” témé. A ba a Filipi ba dtcàra, q'ábam gha a hàà qàea ba koe ntcóó sa.

³² Eëm khòè ba kò ncêem tceem Nqarim dis Tcgãyas dim koe nxará, *ncêe kò ncêeta ma góàèa a ko máá:*

“Ghùu-coam khamam kò ma

cg'òoku dis qgáls koe chùia úúè,

a ba a kò nqoo-nqoosase ko dqđmmèm ghùu-coam khama ma

táá xgobekg'am kg'ám.

³³ Sau-cgaekaguèm gha kam kò táá qãèse qgóóè.

Dií na gha gam dis qhàòs hààkos cgoa kg'ui?

Ncêe nqđómkg'ai koem kg'òèa ba sêé cgaeèa ka,”

ta i ma góàèa koe.

³⁴ Me ábà tama kò hãam khòè ba Filipi ba têe a máá: “Birí te, cgómna, diin ka ba gáé ko porofiti ba kg'ui, gabá ko nxãese kana ba ko c'êe khòè ka kg'ui?” témé.

³⁵ Me Filipi tshoa-tshoa a kg'ui, a ba a gaam tceem èem cgoa ga tshoa-tshoa a xгаа-xгаа me qãè tchòan Jesom di ka.

³⁶ Eë tsara xóè a ko dàòm q'oo koe qđò, ka tsara ko tshàan kò hãam qgáim koe hàà, kam ko ábà tamam khòè ba máá: “Bóò, tshàan ga ncêe e. Ka dùua ko tàà ra tcguù-tcguè tite?” témé.

³⁷ [Me birí me a máá: “Ncêe wêé tcáóa tsi cgoa tsi kò dtcòm ne i kgoarasea,” témé. Me xoa me a máá: “Dtcòm ra ko Jeso Krete ba Nqarim dim Cóa Me e sa,” témé.]

³⁸ Me x'áèan tcg'óó me kara qáè-kg'ao ba téé. Tsara wèèa tsara ga tshàan q'oo koe tcàà, Filipi ba hêé naka ábà tamam khòè ba hêéthêe e, me Filipi tcguù-tcguu me.

³⁹ Eë tsara ko tshàan q'oo koe tcg'oas kagam ko kúúga X'aigam Nqarim dim *Tcom-tcomsam Tc'êe* ba Filipi ba sèea tcg'óó, me ábà tamam khòè ba táá gaicara hòò me, igabagam ko kg'ama qđò qãè-tcaase.

⁴⁰ Igabam kò Filipi Asetote koe síí hòòse a ko gaa koe caate, a ba a kò wèè xu x'áè xu koe qãè tchòan xгаа-xгаа, a ba a nxãakg'aiga Kaesarea koe síí tcàà.

9

Saulo ba ko Jesom cgoa xg'ae

(Tsee 22:6-16; 26:12-18)

¹ Eë x'aè kam kò Saulo qanega tcg'ai-tcaoa, a X'aigam *Nqarim* di ne xгаа-xgaase-kg'ao ne cg'oo kg'oana, khamam kò kaiaim peresitim koe sí,

² a síi dtcàrà me, Damaseko koe hàna xu còrè-nquu xum gha tcg'aya zi góá máá sa, ncèe gha qarian máá me zi, me èem kò *Nqarim dim* dàòm di ne khòe ne síi hòò ne qáé ne a Jerusalema koe úú ne sa - kg'áo khòèa ga ii kana dxàea ga ii igaba.

³ Eëm gam dis qòòs-q'oo koe hãnasem ko Damaseko koe cúù, kam ko kúúga x'áà ba dxùukg'áia ba koe nqarikg'ai koe guu a x'áa.

⁴ Me cg'áé gómankg'ai koe, kam ko dòm ba kóm me ko máá: 'Saulòè, Saulòè, dùús domka tsi ko xgàra Tea máá?' témé.

⁵ Me Saulo máá: "Dii Tsia, X'aigaè?" témé. Me xqa me a máá: "Tíi Ra a Jeso Ra, ncèe tsi ko xgàra Ra.

⁶ Ke ncèeska tée naka tsia x'áé-dxoom q'oo koe tcàà, gaa koe tsi gha síi bìriè dùù sa tsi gha kúru sa ke," tam ma xqa me.

⁷ Xu kò khòè xu èe kò Saulom cgoa hãa xu kg'ama téé káà kg'uisse, dòm ba xu kò kóm, igabaga xu kò táá cúí khòè ga hòò khama.

⁸ Me Saulo ba gómankg'ai koe tée, igaba èem ko xgobekg'am tcg'ái kam kò cúí guú ga bóò tama. Ka xu ko qgóò me tshàua ba ka, a Damaseko koe úú me.

⁹ Me kò nqoana cáman sèé, a táá bóò, a ba a táá c'èe guú ga tc'óò kana kg'áa.

¹⁰ Me kò Damaseko koe xгаа-xgaase-kg'aom Ananiase ta ko ma tciie ba hàna. Me kò X'aigam *Nqari* ba gam koe x'áise, a tciie me a máá: "Ananiaseè!" témé. Me xqa Me a máá: "Èè, X'aigaè, ncàa ga ra a," témé.

¹¹ Me X'aiga ba bìri me a máá: "Jutasem x'áé koe ncèem tchànóm cgoa qòò, naka khòèm Tareso koe guua hãam Saulo ta ko ma tciie ba tée me, hãa a ba a ko còrè ke.

¹² X'áís koem khòèm Ananiase ta ko ma tciie ba x'áiea hãa, me tcàà a ko tshàua ba tòó cgae me, tcg'áia ba gha bóò ka ke," tam méé.

¹³ Me kò Ananiase xqa Me a máá: "X'aigaè, kái ne khòè ne koer kómá hãa èem khòèm ka, ntamam kò ma Tsari ne khòè ne tcom-tcomsa ne Jerusalema koe hàna ne koe cg'èaan kúru sa.

¹⁴ Me ncèeska ncèe koe kaia xu peresiti xu di qarian úúa, hààm gha qgóò èe ko Tsari cg'èaan tciie ne ka," témé.

¹⁵ Igabagam kò X'aigam *Nqari* ba Ananiase ba bìri a máá: "Ncèem khòè bar nxárá tcg'óòa máásea hãa a ko hàà tséekagu me, me táá zi qhàò zi di ne hée, naka x'aiga xu hée, naka Iseraele di ne khòè ne cookg'ai koe héeéthée cg'òèa Te úúa te.

¹⁶ Ra gha x'ái me, Tiri cg'èaan domkam gha nta noose xgàrase sa. Ke qòò!" tam méé.

¹⁷ Nxàaskam ko Ananiase qòò a síi nquum q'oo koe tcàà. A ba a Saulom koe tshàua ba tòó a máá: "Saulòè, tíi qòèè, X'aigam Jesom ncèe kò dàòm q'oo koe tsi hãase ko tsáá koe x'áise ba tséea óá tea, nxàasega tsi gha gaicara bóò, a tsi a gha gataga Tcom-tcomsam Tc'èem ka cg'òè-cg'òèè ka," témé.

¹⁸ I kò kúúga tsoro khama ii guúan tcg'áia ba koe q'òàse, me Saulo gaicara bóò, a ba a tée a tcguù-tcguuè.

¹⁹ Eëm ko tc'óòa xg'ara, kam ko gaicara qarian hòò.

Saulo ba ko Damaseko koe hée naka Jerusalema koe héeéthée xгаа-xгаа

Saulo ba kò cg'orò cáman sèé a ba a xгаа-xgaase-kg'ao xu Damaseko koe hàna xu cgoa hàna.

²⁰ A ba a kò kúúga còrè-nquu xu koe xгаа-xгаа, Jesom *Nqarim dim* Cómá ii sa.

²¹ Ne kò wéè ne èe ko kóm me ne are, a ne a tée a máá: "Gaam khòèm tama ba gáé ncèe ba, ncèe kò Jerusalema koe tshúú sa óágara hãa ba, gane èe kòo ncèem cg'òè ba tciie ne koe? Ncèe kò ncèe koe hààra ba, hààm gha khòè ne qáé, a kaia xu peresiti xu cookg'ai koe úú ne ka ba?" ta ne ma tèèku.

²² Igabagam kò Saulo càuse qarian koe, a Damaseko koe x'èa ne Juta ne arekagu, qàèsem kò x'ái ne, Jeso ba *nqòòkaguèam* Krestem ga Me e sa khama.

²³ Kái cáman qáá q'oo koe ne kò Juta ne qg'áiku a cg'òo me kg'oana.

²⁴ Igabagam kò Saulo èe ne kò kúru kg'oana hãa sa q'áakaguè. Ne kò x'áé-dxoom di heke-kg'áman ntcúú ba hée naka koaba ba héeéthée q'òè, cg'òo me ne gha ka.

²⁵ Igabaga ne kò gam di ne xгаа-xgaase-kg'ao ne ntcúú ka *ts'áakagu me* gábas koe tcàà me a x'áé-dxoom *dim xhàrom* tc'amkg'ai koe guu a *xhoròkagu ba ka*.

²⁶ Eëm ko Jerusalema koe síi kam ko xгаа-xgaase-kg'ao xu cgoa xg'ae kg'oana, igabaga xu kò wéè xu ga bèe me, a xu a kò xгаа-xgaase-kg'ao me e sa tcom tama.

²⁷ Igabagam kò Barenabase sèè a x'áè úú-kg'ao xu koe úú me, a *Saulom* ntama ma X'aiga ba dàòm q'oo koe bóòà hãas ka birí xu, naka X'aigam kò ma kg'ui cgoa me sa hēéthēé e. Gatagam kò Damaseko koem kò *Saulo* ma kgoarasease Jesom cg'òè ka ma xгаа-xгаа sa birí xu.

²⁸ Nxãaskam kò Saulo hãa cgoa xu, a ba a qđòa te Jerusalema koe, a kgoarasea xóè a X'aigam cg'òè ka kg'ui.

²⁹ Juta ne Gerika *sa ko kg'ui* ne cgoam kò kg'ui a ntcoeku, igabaga ne kò cg'òo me kg'oana.

³⁰ Eè ne kò gam di ne khòè ne ncèes guù sa bóòà q'ãa ka ne kò sèè a Kaesarea koe úú me, a Tareso koe tsééa úú me.

³¹ Si kò wèes kerekes Jutea di sa hēé, naka Galilea di sa hēé, naka Samaria di sa hēéthēé tóókuan úúa hãa, a sa a kò qari-qariè, a kò Nqari ba q'òòà hãa, a kò Tcom-tcomsam Tc'èem ka ntcàm qaoè, a sa a kò càuse.

Enease ba hēé naka Dorekase sa hēéthēé e

³² Eèem kòo Petere wèè xu xòè xu nqđóm di xu koe qđòa te kam kò Lita dim nqđóm koe kò hàna ne dtcòm-kg'ao ne dàra.

³³ Gaa koem kò khòèm Enease ta kò ma tciìè ba xg'ae cgoa, nqđara kò hãa ba, 8 kurian kò kg'àrom koe xòe ba.

³⁴ Me Petere ba birí me a máá: “Eneaseè, Jeso Krete ba kò qãèkagu tsi, ke tēe naka tsarim kg'àro ba kg'ónò,” témé. Me kúúga tēe.

³⁵ Ne kò wèè ne khòè ne èe kò Lita hēé naka Sarone hēéthēé koe x'ãèa hãa ne bóò me, a ne a kò X'aigam *Nqarim* koe kabise.

³⁶ Si kò Jopa koe c'èes xгаа-xгааe-kg'ao sa hàna, Tabita ta kò ma tciìè sa. *Gerika di* cg'òèa sa kò Dorekase ii sa, ncèe kg'ui a tsi kòo kabi i ne tsi ga ‘Tcái’ ta ma tciì sa. Ncèe kò wèè x'ãè ka qãè tsééan kúru a kò dxàua ne khòè ne hùì sa.

³⁷ Gaam x'aèem èem kas kò tsàa a sa a x'óó, i kò tc'áróa sa xg'aàè a tc'amaka kò hànam nquum-q'oo koe tòòè.

³⁸ Lita dim nqđò ba kò Jopa dim ka cúu me e, khama ne kò èe ne kò xгаа-xгааe-kg'ao ne Peterem Lita koe hàna sa kóm, ka ne kò cam khòè tsara gam koe tsééa úú, tsara sí dtcàrà me a máá: “Cgómna táá ão guu naka sita koe hàà,” témé.

³⁹ Me kò Petere xgoaba a qđò cgoa tsara a, a ba a èem kò gaa koe síi ka tc'amaka hànam nquum-q'oo koe úúè. Wèè zi dxàe-ntcòa zia kò *Peterem* qàe koe hàà tée a kg'ae, a zi a hãaèko xu gqáí xu hēè naka c'èe gqáian hēéthēé x'ái me, Dorekases kò gazi cgoa qanega hãa x'ãè kas kò qgãea hãa a.

⁴⁰ Me Petere wèea ne ga tchàa koe xhàigu, a ba a qúrua ba ka ntcđó a còrè. Eèem kò x'óóas khòès dim tc'áróm koe kabise kam kò máá: “Tabitaè, tēe!” témé, si tcgáía sa xgobekg'am, a Petere ba bóò a sa a tēe a ntcđò.

⁴¹ Me kò tshàua sa ka sèè si a ba a nqàrèa sa ka téékagu si. A ba a dtcòm-kg'ao ne hēè naka dxàe-ntcòa zi hēéthēé tciia xg'ae, a kg'òèas hãase x'ái ne si.

⁴² Si kò ncèes guù sa wèém Jopam koe q'ãase, ne kái ne X'aigam *Nqarim* koe dtcòm.

⁴³ Me kò Petere ba Jopa koe, khòo tséé-kg'aom Simone ta kò ma tciìem cgoa tc'òòà cárian sèè.

10

Petere ba hēé naka Koniliase ba hēéthēé e

¹ Kaesarea koem kò khòè ba hàna Koniliase ta kò ma tciìè ba, tc'ãà-cookg'ai me e kò ii, ntcòo-kg'ao xu ncèe kòo Italea ta kò ma tciìè xu di ba.

² Gabá hēè naka wèè ne khòè ne x'áèa ba di ne hēéthēéa kò Nqari-tcáòa ne khòè ne e, a kò Nqari ba q'áo. Khòè nem kò kái aban máá, a ba a kòo wèè x'ãè ka Nqari ba còrè.

³ Me kò c'èem koabam ka, nqoana di zi x'ãè zi ka, x'ái sa bóò ncèe gaas koem kò qãèse moengelem Nqarim di ba bóò sa, me kò tcáa, a kò birí me a máá: “Koniliaseè,” témé.

⁴ Me gam koe qãea tóòn tcgáí a bóò me, a q'áòs ka tcáàè a máá: “Dùu saà, X'aiga Tsee?” témé. Me xqa a máá: “Tsari còrèan hēè naka tsari aban hēéthēéa tc'èe-tc'èeses iise Nqarim koe tc'amaka qàòà hãa,

⁵ ke ncèeska khòè xu Jopa koe tsééa úú, naka xu síi Simonem ncèe kò Petere ta ma tciìè ba óá;

⁶ c'èem Simonem x'áè koem dàra hãa, khòo tséé-kg'ao ba, ncèe gam dim nquum tshàa-dxoom qàe koe hàna ba ke,” témé.

⁷ Eèem kò moengelem èe kò kg'ui cgoa me ba qđò kam kò gam di xu qãà xu èe kò tsééa máá me xu koe guu a cam qãà tsara tciì, naka Nqari-tcáòam ntcòo-kg'ao ba hēéthēé e,

⁸ a ba a wèes guùs èe kúruèsa hãa sa birí xu, a Jopa koe tsééa úú xu.

⁹ Xùrikom cárn di koaba ka, ãe xu gaxu dis qòòs koe hãa, a x'áé-dxoom koe cúu xu u, kam ko Petere nquum tçobe koe q'ábà a sí gaa koe còrè. ¹⁰ Si kò xàbà sa tcãà me, me c'êe gùu tc'òòm gha tc'êe. Eẽ i hãa a ko tsãaguè kam ko sòokuris khama xamòs gúús ka tcãàè,

¹¹ kam ko nqarikg'aian bóò i ko xgobekg'amse, me c'êem gùum qámom qgám khama ii ba, gaa koe guu a ko nqãaka xõa, a ko 4 c'ama ba cgoa gómankg'ai koe xòòè.

¹² Gam koe i kò wéè kg'oo-coa-qhàòan hêé, naka ncãà-kg'aman cgoa ko caate kg'oo-coan hêé, naka tsaràn hêéthêé hàna.

¹³ Me nxãaska dòm ba kóm me ko máá: "Têe Petereè; cg'òo naka kg'oo," témé.

¹⁴ Igabam kò Petere ba máá: "Eẽ-êe X'aigaè, qanegar cg'uriga gùuan tc'òò ta ga hãa kana tc'òokuan kg'ano tama gùuan gar tc'òò ta ga hãa thêé," témé.

¹⁵ Me kò dòm ba cárn dis ka gaicara birí me a máá: "Eẽ Nqarim q'ano iise kúrúas ka táá máá, q'ano tama saa, témé guu," témé.

¹⁶ Ncêe sa kò nqoana q'oro kúrúse, me gùu ba nqarikg'ai koe qháésega séèa kabìè.

¹⁷ Eẽm Petere qanega hãa a ko are, ãem ncãa ko bóòs x'ái sa kò dùu sa nxàe sa, ka xu ko kúúga Koniliasem ka tséèa xu khòè xu hàà heke-kg'ámòs koe téé, Simonem òim nquum ka xu kò tèèa hãa khama.

¹⁸ Q'au xu kò a tèe, Simonem ncêe Petere ta ko ma tciiè ba ãe koe x'ãèa hãa sa.

¹⁹ Eẽm Petere hãa a ko ães x'áis ka tc'êe, kam ko Tcom-tcomsam Tc'êe ba birí me a máá: "Bóò, nqoana xu khòè xu hãa a ko qaa tsi.

²⁰ Ke tãe naka xõa, naka tsia qòò cgoa xu, c'êe gùu tc'êe-tc'êese tamase, Tí ra tséé xua hãa ke," témé.

²¹ Me Petere xõa a khòè xu koe sí a ba a máá: "Bóò, tí ga ra a, qaa xao ko ra, dùu sa xao ko qaara máá te?" témé.

²² Xu xõa me a máá: "Koniliasem ka xae tsééa óàèa, ncòo-kg'ao xu òim tc'ãà-cookg'ai ba, tchànòom khòèem, Nqari ba ko q'áò ba, ncêe gam ka i ko qãèse kg'uiè ba, wéès qhàòs Juta ne dis ka. Tcom-tcomsam moengelen kam kò q'ãakaguè, tsáá koem gha khòèan tsééa úú, tsi sí tciiè, a gam òim nquum koe hàà, me hàà kóm nta tsi ko méé sa ka," témé.

²³ Me Petere tcia tcãà xu, a x'óm-q'ooan máá xu.

Q'uu òim cárn kam kò tãe a gaxu cgoa qòò, xu kò c'êe xu dtcòm-kg'ao xu Jopa di xu qòò cgoa me thêé.

²⁴ Xùrikom cárn ka xu ko Kaesarea koe tcãà, Koniliasem ba kò qãà nea, a gam di qhàòan tciaa xg'aea, naka ncãmam hãa a tòòku cgoa khòèan hêéthêé e.

²⁵ Eẽm ko Petere tcãà kam kò Koniliasem cgoa xg'ae, me nqarè-kg'ama ba koe cg'áé, a dqom me.

²⁶ Me Petere ghù me a máá: "Táá ãeta hêé guu, khòè ra a, a tsáá khamaga ii ke," témé.

²⁷ Eẽm ko kg'ui cgoa me, kam kò tcãà a kái ne khòè ne bóò ne hààra xg'aea.

²⁸ Me birí ne a máá: "Gatu igaba tu gatu ka qãèse q'ana hãa, x'ãèa nea kgoara máá tama, Juta ba gha c'êe zi qhàò zi di ne cgoa xg'ae kana dàra ne sa. Igabam Nqari ba x'ái tea, táá méér cúu khòè ga q'ano tama ia kana kg'amaga di i ta ma tcii guu sa,

²⁹ khama ãer ko khòèan tsééa máàèa kar kò xgui tamase kg'ama hàà. Khamar ko ncêeska tèè, dùu sar tciaa máàèa sa," témé.

³⁰ Me Koniliasem ba xõa a máá: "4 cárnan ncêe nqáéa koe, ncêe x'ãèan nqoana di kaga, ra kò hãa a ko tirim nquum koe còrè, kam kò kúúga tcãà qgáikom khòè ba cookg'aia te koe hàà téé,

³¹ a máá: 'Koniliasèe, tsari còrèa ne komsanaèa, i tsari aban Nqarim cookg'ai koe tc'êe-tc'êeseèa.

³² Ke nxãaska Jopa koe c'êe khòèan tsééa úú naka i Simone ba sí dtcàrà, ncêe ko Petere ta ma tciiè ba. Simonem khòò tséé-kg'aom x'áé koem hàna, ncêe tshãa-dxoom qàe koe x'ãèa ba,' tam méé.

³³ Ra kò nxãaskaga kúúga khòèan tsáá koe tsééa úú, tsi qãèse hêé a hààraa. Ta ncêeska wéèa ta ga ncêe koe hàna Nqarim cookg'ai koe, a ko hàà komsana wéèan ãe X'aigam Nqarim x'áé tsia, tsi ko hàà kg'ui i," tam méé.

³⁴ Me kò nxãaska Petere tshoa-tshoa a kg'ui cgoa ne a máá: "Tseeguan kagar ko ncêeska bóòa q'ãa, Nqari ba khòèan tãákase qgóó tama sa,

³⁵ igaba wéès qhàòs koe, wéém ãe ko q'áò Me, a ko ãe tchànòo ii sa kúrú bam ko Gam koe qãèse hàakagu.

³⁶ Q'ana tu hãa, Iseraele di ne khòè ne koem kò kg'uian tsééa úú hãa sa, Jeso Krestem koe guua tòòkuan di qãè tchòà nem kòo xgaa-xgaa, ncêe X'aigam Nqari ba wéèa ne di Me e di i.

³⁷ Eẽ tchòà nea kò Galilea koe tshoa-tshoase a sí Jutea koe tsaj-tsajise sa tu q'ana, tcguu-tcguukus ncêe Johanem kò nxàes koe guu a,

³⁸ ntam ko ma Nqari ba ma Jesom Nasareta di ba ma Tcom-tcomsam Tc'êe ba hêé naka qarian hêéthêé cgoa ntcãá tcúú sa, ntam ko ma qòòa te a qãèan kúrú sa, naka ãe wéèa ne ãe

kò dxāwam ka qgóòèa hāa ne khòè ne wèè nem ko ma kg'òèkaguan ka, Nqari ba ko Gam cgoa hāa khama.

³⁹ Ta wèèa ta ga ãem kúrúa hāas koe nxāea tseegukagu-kg'ao ta a, Juta ne dim nqóòm koe hēè naka Jeruselema koe hēéthéé e. Cg'òo Me ne kò, xgàus* koe tceea ba ka,

⁴⁰ igabam kò Nqari ba nqoana dim cām ka ghùì Me, a kúrú Mem x'áise,

⁴¹ wèè khòèan koe tamase, igaba sixae koe ncēe Nqarim ka ko nxará tcg'óòèa xae, nxāea tseegukagu-kg'ao xae gha ii ka, ncēe ko tc'óó, a kg'áa cgoa Me xae, x'ooan koem tēeas qāá q'oo koe.

⁴² Me kò x'áè xae e, khòè ne xae gha xгаа-xгаа ka, a Gam ga Me e sa x'ái, Nqarim ka nxará tcg'óòèa ba, a ba a gha ãe kg'òèa ne hēè naka x'óóa ne hēéthéé dim Xgàra-kg'ao ba ii ba ka.

⁴³ Wèè xu porofiti xu kò Gam ka nxāea tseegukagu, wém ãe ko Gam di cg'òèan koe dtcòm ba gha qgóóa-máákuan chùbian di hòò sa," tam Petere ba méé.

⁴⁴ Eēm Petere qanega hāa a ko kg'ui kam kò Tcom-tcomsam Tc'èe ba wèèa ne ãe kò kg'ui ba komsana ne koe tcāa.

⁴⁵ Ne kò Juta di ne dtcòm-kg'ao ne, ncēe ko Peterem cgoa hààraa ne kaisas ares ka tcāè, Tcom-tcomsam Tc'èe ba kò abas iise tāá zi qhàò zi di ne koe igabaga thēè tcāa khama.

⁴⁶ Ne kò kóm ne ne ko tāáka xu tam xu cgoa kg'ui, a ko Nqari ba kaikagu khama. Nxāaskam ko Petere máá:

⁴⁷ "A c'èe ba hāna tshāan gha xguì ba, ncēe ne khòè ne gha táá tcguù-tcguuè ka, ncēe Tcom-tcomsam Tc'èe ba hòòa ne, sita khama?" témé.

⁴⁸ Me x'áè, khòè ne gha Jeso Krestem dim cg'òèm cgoa tcguù-tcguuè sa. Ne kò dtcàrà me, cām-coa nem gha x'áè cgoa ne sa.

11

Petere ba ko xqara mááse Jeruselema koe hānas kerekes koe

¹ Xu kò x'áè úú-kg'ao xu hēè naka c'èe xu dtcòm-kg'ao xu Jutea di xu hēéthéé kóm, tāá zi qhàò zia gataga thēè Nqarim di kg'uian dtcòma hāa sa.

² Xu kò nxāaska ãem ko Petere Jeruselema koe síí ka q'ãe nqāa-qgai khòòèa xu dtcòm-kg'ao xu chibi-chibi me,

³ a xu a máá: "Q'ãe nqāa-qgai khòèè tama xu khòè xu di nquuan koe tsi tcana, a tsi a gaxu cgoa síí tc'óóa," témé.

⁴ Me Petere ba tshoa-tshoa a wèè guūan ma qđòa sa chóa máá xu, a máá:

⁵ "Jopa dim x'áè-dxoom koer kò hāna a ko còrè, kar ko sòokuris q'oo koe bóòkaguè, kaiam qgáim khama iim guù ba, me nqarikg'ai koe guu a ko xōa ãer hāna koe, 4 c'ama ba cgoa ko xóòè ba.

⁶ Ra kò qāèse ntcāa me, kar kò kg'oo-coan bóò, x'áéan dian hēè naka qāaka dian hēè, naka ncāa-kg'aman cgoa ko caate kg'oo-coan hēè, naka tsarān hēéthéé e.

⁷ Ra kò dòm ba kóm Me ko birí te a ko máá: 'Petereè, tēe naka cg'òo naka kg'oo,' témé.

⁸ Ra kò xqa a máá: 'Eè ãe X'aigaè, q'ano tama zi hēè kana tc'óókuan kg'ano tama zi hēéthééa qanega tíí kg'ám-q'oo koe tcāa ta ga hāa,' témé.

⁹ Me kò dòm ba gaia cām di sa nqarikg'ai koe guu a kg'ui a máá: 'Eè Nqarim q'anos iise kúrúas ka táá máá q'ano tama sa témé guu,' témé.

¹⁰ Ncēe sa kò nqoana q'oro kúrúse, si wèés guù sa gaia séèa ghùìè a nqarikg'ai koe kabìè.

¹¹ Eè x'áè kaga xu kò nqoana xu khòè xu hānar kò hāam nquum koe hàà téé, Kaesarea koe guu a tíí koe tséèa xu.

¹² Me kò Tcom-tcomsam Tc'èe ba birí te a máá, táá méér tākase khòèan qgóó guu naka qđò cgoa xu, témé. Xu kò ncēe xu dtcòm-kg'ao xu 6 xu gataga tíí cgoa qđò, xae síí khòèm dim nquum koe tcāa.

¹³ Me kò *Koniliase* ba birí xae e, moengele bam ma gam dim nquum-q'oo koe bóòa sa, naka gaam moengelem kò ma x'áè me a máá: 'Khòèan Jopa koe tsééa úú naka i Simone ba tcii, Petere ta ko ma tciiè ba.

¹⁴ Kg'uia nem gha óágara máá tsi, ncēe gha tsáá hēè naka wèés x'áés tsari sa hēéthéé kgoara a ke,' tam méé.

¹⁵ Eèr ko tshoa-tshoa a ko kg'ui cgoa ne kagam ko Tcom-tcomsam Tc'èe ba tcāa cgae ne, ncēm kò ma kg'aia gatá koe ma tcana khamaga ma.

¹⁶ Ra nxāaskaga X'aigam *Jeso* ba nta mééa sa tc'èe-tc'èese, ncēm kò máá: 'Johane ba tshāan cgoa tcguù-tcguua, igaba tu gha gatú Tcom-tcomsam Tc'èem cgoa tcguù-tcguuèa,' témé sa.

¹⁷ Ncēè Nqarim kò gatáa cúís aba sa máá ta a, ncēm kò máá ta as khama ii sa, gatá ncēè X'aigam Jeso Krestem koe ko dtcòm ta, ne ra tíí nxāaska díi raà, Nqarim cgoa ga ntcoeku ra?" tam méé.

* 10:39: xgáa - Gerika sa ko máá: 'hìi' témé.

¹⁸ Xu êe xu ko ncêe guûan kóm ka táá cúí guú ga kg'ui, a Nqari ba dqom̄ a máá: “Cèe, Nqari ba gáé gatà thêé táá zi qhàò zi gha gane di chùbian koe tcóòse a zi a kg'òean hòò sa kgoara máána hãa!” témé.

Kerekes Antioke koe hàna sa

¹⁹ Stefanem kò cg'òoès qáá q'oo koe ne kò dtcòm-kg'ao ne tsaj-tsaise, xgàràe ne kòo khama, ka ne kò nqúu ka qòò, Finikia koe hêé, Kuperò koe hêé naka Antioke koe hêéthêé e, a ko Juta ne cúí ne Nqarim di kg'uian birí.

²⁰ Igaba i ko c'èea xu hàna, khòe xu Kuperò di xu hêé naka Kurene di xu hêéthêé e, êe xu ko Antioke koe hàà ka xu ko gataga thêé Gerika ne cgoa kg'ui, a ko X'aigam Jesom di qàè tchòàn xгаа-xгаа ne.

²¹ Me kò X'aigam *Nqarim* dim tshàu ba gaxu cgoa hãa, ne kò kái ne khòe ne dtcòm, a X'aigam *Nqarim* koe kabise.

²² I kò tchòàn ncêe Jerusalema koe hànas kerekes koe síí kómse, xu Barenabase ba Antioke koe tsééa úú.

²³ Eëm ko hàà a ko hàà cgómkuan Nqarim di bóò, kam ko qàè-tcao, a ba a wèéa ne ga korè, X'aigam Nqarim koe ne gha tseeguse hãa sa, tòón-tcaoase.

²⁴ *Barenabase* ba kò qàèm khòe me e khama, Tcom-tcomsam Tc'èem ka kò cg'òe cgaeèa ba, kaisa dtcòmàn kò úúu ba, ne kò kái ne khòe ne X'aigam *Nqarim* koe óágaè.

²⁵ Me *Barenabase* ba Tareso koe qòò, a síí Saulo ba qaa.

²⁶ A ba a èem ko hòò me kaga Antioke koe úú me. Tsara kò Barenabasea tsara Saulo tsara nxãaska wèém kuri ba hêé a kerekes di ne khòe ne cgoa xg'ae, a kái ne xгаа-xгаа. Ne kò Nqarim di ne xгаа-xгаа-kg'ao ne Antioke koe tc'áa a dtcòm-kg'ao ne ta ma tcié.

²⁷ Eè x'aè ka xu kò c'èe xu porofiti xu Jerusalema koe guu, a xu a kò Antioke koe síí.

²⁸ Me gaxu ka c'èem porofitim Agabose ta ko ma tcié ba tée, a ba a Tcom-tcomsam Tc'èem ka cg'òe cgaeèase birí ne, kaisas xàbà sa gha wèém nqòò ba xóa cgae sa. Si kò ncêe sa kúrúse Kelaodiam ko *Roma koe* tc'áa-cookg'áia x'aè ka.

²⁹ Ne xгаа-xгаа-kg'ao ne wèé ne dtcòmku, gane di kg'òe-q'ooan khama ne gha ma gane ka qòesea ne hùu sa, ncêe Jutea koe hàna ne.

³⁰ Ncêe sa ne kò kúrú, a Barenabasea tsara Saulo tsara cgoa aban gane di kaia xu koe tsééa úú.

12

Herote ba ko kereke sa xgàra

¹ Gaa x'aè kam kò x'aigam Herote ba tshoa-tshoa a kerekes di xu c'èe xu xgàra.

² A ba a x'áean tcg'òò, me kò Jakobom, Johanem ka káimkhoe ba, ntcàum cgoa cg'òe.

³ Eëm ko bóò, si ncêe sa Juta ne tcgái q'oo koe qàè si i, kam kò còoka qòò, a x'áean tcg'òò, me Petere ba thêé qáéè. Cám xu êe xua kò pére gáè-gáè úú tamas pérés ko tc'òòé xu cám xu u.

⁴ Eëm ko qgóó mea xg'ara kam ko qáé-nquum koe tcáà me, me 4 zi xg'ae zi ncòo-kg'ao xu di zi ka kòreè. Me kò *Herote* birise, Paseka dis kòès qáá q'oo koem gha khòe ne cookg'ai koe óá me sa.

⁵ Me kò Petere ba gataga ma qáé-nquum koe kòreè. Igabas kò kereke sa Nqarim cookg'ai koe qarika còrèan kúrúu máá me.

Petere ba ko qáé-nquum koe guu a kgoaraè

⁶ Eëm gha Herote khòe ne koe tcg'òò a úú mem cám dim ntcúum cookg'ai koem kò Petere cám tsara ncòo-kg'ao tsara xg'aeku koe x'ómá, a ba a cám tsara táu tsara cgoa qáéèa, kòre-kg'ao xu ko nquum-kg'ám koe hãa, a xu a kò qáé-nquu ba kòre.

⁷ Igabam kò kúúga moengelem X'aigam *Nqarim* di ba gam koe hàà téé, me qáé-nquum q'oo koe x'áa ba x'áa. Me Petere ba nxaraa ba koe ntcáa-ntcáa, a ghùu me, a máá: “Têe qháése,” témé. I táuan q'ómá ba koe guu a kgoarase.

⁸ Me moengele ba birí me a máá: “Kg'ónòse naka tsia nxábo tsi nxábo,” témé. Me gatà hêé. Me birí me a máá: “Hãa tsarim qgái ba naka tsia xùri te,” témé.

⁹ Me Petere xùri me, a tcg'òo cgoa me. Ncêe moengelem ka kò kúrúe sa tseegu si i sam kò c'úua hãa, sòokuris q'oo koem kòò x'ái sa bóò, tam ko tc'èea khama.

¹⁰ Eè tsara ko tc'áa di kòre-kg'aoan nqáé, a ko cám dian nqáé ka tsara ko síí qano dis heke-kg'áns koe tcáà, heke-kg'áns x'áé-dxoom koe i ko tcg'oa a sííe sa. Igabas ko kg'ama cuiaga xgobekg'amsea máá tsara a. Tsara tchàa koe tcg'oa, a tsara a c'èem dàòm cgoa tcg'oa, me moengele ba kúúga guu me.

¹¹ Eëm ko Petere síí cuiaga bóòda q'áa kam ko máá: “Ncèskar tseegukaga q'ana hãa, Nqarim Gam dim moengele ba tsééa óágara hãa sa, hààm gha Herotem tshàu-q'oo koe kgoara te ka, naka wéés guús Juta ne kò nqòò cgae teas koe hêéthêé e,” témé.

¹² Eëm ko ães gùù sa tc'ëea xg'ara kam ko Marias dim nquum koe síí, Johanem ka xòò sa, Mareko ta ko ma tciìè ba. Kái ne khòè nea kò gaa koe xg'aea, a ko còrè.

¹³ Nquu-kg'ám bam kò xg'ám-xg'am kas ko c'ëes qãàs, Roda ta ko ma tciìè sa síí komsana.

¹⁴ Eës ko Peterem dim dòm ba kómá q'áa kagas ko táá síí xgobekg'ama máá me, a qãè-tcaoan domka qàròà tcãà q'oo koe, a sa a síí Peterem nquu-kg'ám koe tãe sa nxàe.

¹⁵ Ne birí si a máá: "Teme si ko," témé, si gataga cúga ma birí ne, gaan ga a sa. Ne máá: "Gam dim moengele me e," témé.

¹⁶ Me Petere háa a nquu-kg'ám ba xg'ám-xg'am. Xgobekg'am ne kò, a bóò me a kaisase are.

¹⁷ Me kò tshàua ba cgoa x'ái ne, nqoo ne gha ka, me chòà máá ne X'aigam Nqarim ma qáé-nquum q'oo koe tcg'òò me sa. Me birí ne a máá: "Ncëes gùù sa méé tu Jakobo ba birí, tíí qòe ga ne hëéthéè e," témé. Kam ko tcg'oa, a tãá qgái koe síí.

¹⁸ Eë i ko q'uu kas ko kaias xháè sa ncòo-kg'ao xu koe tcãà, Peterem kas dùú sa kúrúsea di sa.

¹⁹ Me Herote qaa a táá hòò me, kam ko kòrè-kg'ao xu xgòàse tãe, a cg'òòe xu gha di x'áèan tcg'òò. A ba a Jutea koe tcg'oa a Kaesarea koe síí, a síí gaa koe áò.

Herotem dis x'oo sa

²⁰ Herote ba kò Turea tsara Sitonea tsara di ne khòè ne cgoa mēéku. Gane di tsara nqòò tsara kò Herotem kò tc'ãa-cookg'aïam qgáim koe guu a gane di tc'òoan hòò. Kas ko xg'aes gane di sa Belasetom koe síí, tcom-tcomsam qãàm x'aigam Herotem di ba, a síí tòókuan dtcàrà.

²¹ Eë kò nxará tòòèam cãm kam ko Herote x'aïan di qgáïan háa, a síí x'aïan dis ntcòò-q'òos koe ntcòò, a khòè ne cgoa kg'ui.

²² Ne kò khòè ne qãè-tcaoan ka q'au a máá: "Ncëea Nqarim dim dòm me e, khòèm dim tama me e!" témé.

²³ Herote ba kò Nqari ba táá dqomá máá, khamam kò Nqarim dim moengele ba qháèse xg'ám me, me nxáïan ka kg'ooè, a x'óó.

²⁴ Me kò Nqarim dim kg'ui ba càuse a kái.

²⁵ Barenabasea tsara Sauloa tsara kò tsééa tsara kúrúx xg'ara ka tsara ko Jerusalema koe kabise, Johane ba tsara ko séé, Mareko ta ko ma tciìè ba.

Paulom di tsééa ne wèém nqòóm koe (13-28) Paulom di xгаа-xgaan dis qòòs tc'ãà di sa (13:1-14:28)

13

Barenabasea tsara Sauloa tsara ko tsééa tcg'òòè

¹ Antioke koe hànas kerekes q'oo koe xu ko porofiti xu hëé, naka xгаа-xгаа-kg'ao xu hëéthéè xu hàna: Barenabase ba hëé, naka Simonem ncëe ko Nigere ta kò ma tciìè ba hëé (*ncëe kg'uia i ko kabìè ne i ko máá, ntcúúm khòè ba téméè ba*), naka Lukiom Kurene di ba hëé, naka Manaenem ncëe kò tc'ãa-cookg'aïam Herotem cgoa xg'ae a kaikaguèa ba hëé, naka Saulo ba hëéthéè xu u kò ii.

² Háa a xu a kò X'aiga ba dqom a ko tc'òoan carase, kam ko Tcom-tcomsam Tc'ëe ba birí xu a máá: "Nxará tcg'òòá máá Te Barenabasea tsara Sauloa tsara, naka tsara tsééan tciia Ra máá tsara síí kúrú," témé.

³ Eë xu ko tc'òoan carase a ko còrèa xg'aras kaga xu ko tshàua xu gatsara koe tòò a tsééa tcg'òò tsara a.

Barenabasea tsara Sauloa tsara Kuperò koe

⁴ Gatsara ãe kò Tcom-tcomsam Tc'ëem ka tsééa tcg'òòèa tsara ko Selukia koe qòò, a tsara a gaa koe síí skepe sa q'ábà a tshàam ka nxàma-nxàmaèam nqòò-coam Kuperò dim koe qòò.

⁵ Tsara Salamise koe síí a gaa koe Nqarim dim kg'ui ba Jute ne di còrè-nquuan koe xгаа-xгаа. Me Johane ba gatsara cgoa háa gatsara dim hùì-kg'aom iise.

⁶ Tshàam ka nxàma-nxàmaèam nqòóm wèém ãe ba tsara kò caate, a tsara a nxãakg'aiga Pafose *dim x'áem* koe síí tcãà, a gaa koe Jute dim tsòò-kg'aom cgoa xg'ae, ncëe kò gataga thëé tshúù-ntcòà dim porofiti ii ba, Bare-Jeso ta kò ma tciìè ba.

⁷ Me kò tc'ãa-cookg'aïam Seregio Paulom cgoa ko háa, tc'èega kò iim khòè me e. Me Barenabasea tsara Sauloa tsara tciì, Nqarim dim kg'ui bam kò kóm kg'oana khama.

⁸ Igabam ko tsòò-kg'aom Bare-Jeso, Elemase ta ko ma *Gerikas ka ma* tciìè ba nntcoe tsara a, a ba a gataga *tc'ãa-cookg'ai* bam gha dtcòman koe tcg'òò sa tc'ëe.

⁹ Me nxãaska Saulom, ncëe kò gataga Paulo ta ma tciìè ba, Tcom-tcomsam Tc'ëem ka ko cg'òè cgaeèa ba qãea tòón tcgái *Elemasem koe* a máá:

¹⁰ "Tsáá dxãwam di tsi cóá tseè, wèé zi gùù zi tchàno zi di tsi cg'òo-kg'ao tseè! Wèé kàan x'ooan hëé naka xhúukuan hëéthéè di ka cg'òè cgaea tseè, cuiskaga tsi gáé X'aigam Nqarim di dàòan ncëe tchàno guua háa tite kàma-kama a tamase?"

¹¹ “Ncēeska bōò, X'aigam *Nqarim* dim tshàu ba tsáá cgoa tééa q'aara. Káà tcgái tsi gha, a gha gataga qáòm x'aè ba sée a táá cáms di x'ààn hòò a bōò,” tam méé. Me kúúga qháéséga nqara-nqau sa hée naka ntcúu sa héeéthée ka cg'áé-kg'aiè, me qđòa nxàma-nxàma a qgóó-hii me gha khòèan qaa.

¹² Eëm tc'ää-cookg'aim ko dùús kúrúsea sa bōò kagam kò dtcòm, xгаа-xgaan èe X'aigam *Nqarim* dia ko kaisas are sa tcää mea khama.

Pauloa tsara Barenabasa tsara Antioke Pisia di koe

¹³ Pafose koem kò Paulo ba gam ka c'èea tsara cgoa skepe sa q'ábà, a Perega koe síi, Pamfilia di i. Me kò Johane síi gaa koe q'aa cgoa tsara a, a Jerusalema koe kábise.

¹⁴ Perega koe guus ka tsara kò Antioke Pisia koe hàna koe síi. Ka tsara ko Sabata dim cam ka còrè-nqum q'oo koe tcää, a tsara a ntcóò.

¹⁵ X'àèan hée naka porofiti xu héeéthée di zi tcgāya zi ko nxaráea xg'ara, ka xu kò còrè-nqum di xu tc'ää-cookg'ai xu khòèan tsééa úú, i síi dtcàrà tsara a, a máá: “Gaxae ka káákhoea tsaòe, ghùu-tcáókuan dim kg'ui ba tsao kò úúa, ncēe khòè ne tsao gaam cgoa x'áè kg'oana ba, ne tsao khòè ne birí me,” témé.

¹⁶ Me Paulo ba tēm ko ka, x'ōaa ba cgoa nqookagu ne a máá: “Iseraele di tu khòè tuè, naka gatu c'èe zi qhàò zi di tu héeéthée e, gatu ncēe Nqari ba ko q'áo tu, komsana te méé tu!”

¹⁷ Nqarim, Iseraele di ne khòè ne di ba kò gaxae ka xđò ga xu nxará tcg'óòa máásea, a ko khòè ne di kg'òèan qāése qđòkagu, Egepeto koe ne ko x'āea ka, a ba a ko kaisa qarian cgoa gaam nqóòm koe séea tcg'óò ne,

¹⁸ a ba a kò 40 khama noo kurian tchàa-xgóós koe gane di kg'óòan qáò-tcaoa máá.

¹⁹ A ba a kò Kanana koe èem ko 7 zi qhàò zi cg'óòa xgāá kam ko khòè ne nqđòan gane di máá, q'òò o ne gha ka.

²⁰ “Wèé zi gúú zi ncēe zia ko 450 khama noo kurian sée. Me kò ncēe zi gúú zi qāá q'oo koe Nqari ba x'aigan máá ne, i kò nxāakg'aiga porofitim Samuelem di x'aèan síi tcää.

²¹ Ne kò khòè ne nxāaska x'aiga ba dtcàrà, Me Nqari ba Saulo ba máá ne, Kishem ncēe Benjamemem dis qhàòs di ko iim ka cóase ba, me 40 kurian tc'ää-cookg'ai ne.

²² Saulo bam ko x'aigan koe tcg'óós qāá q'oo koem kò *Nqari ba* Dafite ba x'aiga ba tòò. A gam ka nxāea tseegukagu a máá: ‘Dafitem Jesem ka cóase bar hòò, tcáò-c'óáa te dim khòè me e, tíi ko tc'èes gúús wèé sam gha kúrú,’ témé.

²³ Ncēm khòèem dis qhàòs koem kò Nqari ba guu a Kgoara-kg'aom Jeso ba Iseraele ne koe tsééa óá, ncēm kò ma nqđòkagua khama.

²⁴ Jesom hàà tamas cookg'ai koem kò Johane ba chibian koe tcóósean di tcguù-tcguukuan ka wèe ne khòè ne Iseraele di ne xгаа-xгаа.

²⁵ Eëm ko Johane tsééa ba cgoa xg'ara qđò kam kò tèe a máá: ‘Tíi ra díi ra, ta tu tc'èea? *Eè tu nqđòkaguèar* tama ra a, igaba bōò, C'èe ba ko qāaa te koe hàà, ncēe nxàò tcāia ba kgoara gar kg'ano tama ba,’ tam méé.

²⁶ “Tíi kíi ga xaoè, a Abrahamam ka cóase ga xaoè, naka gatu ncēe ko Nqari ba q'áo tu, qhàò zi di tuè, kg'uiian ncēe kgoarasean dia gatá koe tsééa óágaèa.

²⁷ Jerusalema koe x'āea hāa ne khòè ne hée naka gane di xu tc'ää-cookg'ai xu héeéthéea kò Jeso ba bōò q'āa tama kana kóma q'āa tama. Igaba ne kò chibi-chibi a xgāra Me, a ne a ko ncēm dàòm ka porofiti xu di kg'uiian tseegukagu, ncēe wèé cáman Sabata di ka ko nxaráe e.

²⁸ Táá xu kò q'āa, dùútsa dàòm ka xu gha chibi-chibi a cg'óo Me sa, igaba xu kò Pilato ba dtcàrà, cg'óo Mem gha sa.

²⁹ Eè xu ko Gam ka ko góásea gúúan wèé tseegukagua xg'ara ka xu ko xgàus* tc'amkg'ai koe xòò Me, a tc'áms koe tcää Me.

³⁰ Igabam kò Nqari ba x'ooan koe ghùu Me.

³¹ Me kò gataga kái cáman ga bōò èe kò ko Gam cgoa Galilea koe guu a ko Jerusalema koe qđò ne ka. Ncēes noose ga ne gatá di ne khòè ne koe Gam di ne nxāea tseegukagu-kg'ao ne e.

³² Tsam ncēe koe hààraa, hàà tsam gha qāè tchōàn xгаа-xгаа tu u ka. Nqđòkagukus Nqarim gatá ka xòò ga xu máana hāa

³³ sam ncēeska tseegukagua gatá ka, gaxu di ta cóá ta, Jeso ba x'ooan koe ghùian ka. Ncēe i gataga ma cam dim pesalemam koe ma góásea khama a ko máá:

‘Tsáá Tsia Tiri Tsi Cóá Tsi i;
Ra ncēm cam koe guu a Tsarir Xđò Ra a,’
téméè khama.

³⁴ Nqari ba x'ooan koe ghùu Mea, táám gha gaia ts'óó ka, di tseeguan di kg'uiian ga ncēe e *Baebes koe ncēe ko máá:*

‘Tcom-tcomsa a tseegu di ts'ee-ts'ee'g'aikua

* 13:29: *xgàu* - Gerika sa ko máá: ‘hii’ témé.

ner gha máà tu u,
ncêe Dafite bar kò gaan ka nqòkagua a,
témé e.

³⁵ I gataga c'êe koe ncêeta ma góásea a ko máá:
'Cuiskaga tsi tcom-tcomsam *Qâam* tsari ba guu,
nakam ts'óóa hãa tite,' témé.

³⁶ Dafite ba kò gam di x'aèan ka Nqarim ko tc'êea sa kúrú, a ba a kò x'óó, a ba a gam ka xòò
ga xu cgoa kg'òndè, i tc'áróa ba ts'óó.

³⁷ Igaba Gaam êe Nqarim ka kò x'ooan koe ghùiem di tc'áróa ne kò táá ts'óó.
³⁸ Gaa domka méé xao q'ãa, tíí kíí ga xaoè, qg'óóa-máákuan chùbian dia ncêem Khòem Jesom
koe hàna sa. Ncêe tchòà nea gaan xgaa-xgaa xao o tсам ko ga a. Moshem di x'aèan *qg'óóa*
qari ka tu kò táá tchàno tu iise bóòè,

³⁹ Igabam ko wèém êe ko *Jesom* koe dtcòm ba Gaam domka tchànóm iise bóòè.

⁴⁰ Ke méé tu q'òése, nakas táá porofiti xu nxàeas gùu sa kúrúse cgae tu u guu, ncêe ko máá:

⁴¹ 'Bóó, gatu ntcoè-kg'ao tu,
are méé tu naka tua x'óóa xgãáse,
hààr gha gatu di xu cári xu ka c'êes gùu sa kúrú,
c'êe ne khòè ne kòo gaas ka birí tu u
ne tu dtcòm tite sa,'"
tam Paulo ba méé.

⁴² Tsara kò *Pauloa tsara Barenabasea tsara* còrè-nquum koe guu a ko qòò, ka ne kò khòè
ne dtcàrà tsara a, kàbise tsara gha a hààkom Sabatam ka gaicara xgaa-xgaa ne sa.

⁴³ Eès ko xg'ae sa qòòa q'aa ka ne kò kái ne Juta ne hêé, naka Nqari-tcáóa ne khòè ne ncêe
Juta di cauan koe dtcòmà ne hêéthêé, *Pauloa tsara Barenabasea* tsara xùri, ncêe ko síí kg'ui
cgoa ne, a korè ne, Nqarim di cgómkuan koe méé ne kg'ama gataga cúí ma hãa sa tsara.

⁴⁴ Xùrikom cári Sabata dim ka ne ko wèé ne khòè ne x'áé-dxoom èem di ne hàà ne gha
X'aigam Nqarim dim kg'ui ba kóm ka qòòa xg'ae ne kò *cg'orò* ne táá síí.

⁴⁵ Eè ne ko Juta ne xg'ae zi khòè ne di zi bóò, ka ne ko chii di tc'èean ka cg'òè cgaeè, a ne a
Paulo ba ncoi, a èem ko kg'ui zi gùu zi ka ntcoeku cgoa me.

⁴⁶ Tsara nxàaska *Pauloa tsara Barenabasea tsara* kgoarasease xqa xu a máá: "Kg'aia méé
tsam ga kò Nqarim dim kg'ui ba gataua birí tu us gùu si i. Igabaga tu xgui Mea, a gataga x'áa
hãa, chòò tama kg'òèan tu kg'ano tama sa, khama tsam gha ncèeska táá zi qhàò zi di ne koe
síí.

⁴⁷ Ncêea *X'aigam Nqarim* ma x'áè tsama hãa ga a khama a máá:

'Táá zi qhàò zi dim x'áà bar kúrú tu ua hãa,
nxàasega tu gha Tiri kgoarasean nqòóm chòò-q'oo koe úú ka,
témé," ta tsara méé.

⁴⁸ Táá zi qhàò zi di ne ko ncêe gùúan kóm ka ne ko qàè-tcao, a ne a *X'aigam Nqarim* dim
kg'ui ba dqòm. Ne kò wèé ne èe kò nxárá tcg'òòèa ne chòò tama kg'òèan ne gha hòò ka dtcòm.

⁴⁹ Me kò *X'aigam Nqarim* dim kg'ui ba wèém nqòóm èem koe tsaj-tsaise.

⁵⁰ Igaba ne kò Juta ne tcom-tcomsa zi khòè zi dtcòmà hãa zi hêé, naka x'áé-dxoom di xu
tc'ãà-cook'gai xu hêéthêé ntcàma ghù, a khòè ne kúrú, ne *Pauloa tsara Barenabasea tsara*
cgáé-q'oo koe téé, a ne a gane dim nqòóm koe xhàigu tsara a.

⁵¹ Tsara nxàaska gaa koe ga nqàrè tc'amkg'aia tsara di tsharàn qàè-qàe, a tsara a Ikonio
dim nqòóm koe qòò.

⁵² Gatà i ko ii igaba ne kò xgaa-xgaase-kg'ao ne qàè-tcaoan ka cg'òè cgaeè, Tcom-tcomsam
Tc'èem ka hêéthêé e.

14

Pauloa tsara Barenabasea tsara Ikonio koe

¹ Kg'aiga tsara ko hêé khama tsara ko *Pauloa tsara Barenabasea tsara* Ikonio koe síí còrè-
nquum Juta ne dim koe tcãà. Gaa koe tsara kò qarika kg'ui, ne gaa koe kái ne khòè ne Juta di
ne hêé naka Gerika di ne hêéthêé dtcòm.

² Igaba ne kò Juta ne èe kò dtcòmàn xguì ne táá zi qhàò zi di ne kúrú ne cg'ãè tc'èean ka
tcãè, a ne a kò táá dtcòm-kg'ao ne cgoa kómku.

³ Tsara kò *Pauloa tsara Barenabasea tsara* gaa koe tc'ãòa x'aèan sèé a hãa, a tsara a *X'aigam*
Nqarim dim kg'ui ba kgoarasea xóe a kg'ui, Me Nqari ba x'ái Gam di cgómkuan dim kg'ui ba
tseegu me ii sa, qarían máà tsara ka, x'ái zi hêé naka are-aresa zi gùu zi hêéthêé tsara gha
kúrú di i.

⁴ Ne kò khòè ne x'áé-dxoom di ne q'aa-q'aaè. C'êe nea kò Juta ne cgoa kómku, ne c'êe ne
x'áé úú-kg'ao tsara cgoa kómku.

⁵ Qhàò zi di ne hêé, naka Juta ne hêé, naka gane di xu tc'ää-cookg'ai xu hêéthêé ne kò qg'áikua máá tsara a, xgâè tsara ne gha, a nxôán cgoa xao tsara a ka.

⁶ Igaba tsara kò gaas kâa sa bóòá q'áa, a Lukonia di tsara x'áé-dxoo tsara koe bèe a qgóéa síí, Lusetera hêé naka Derebe hêéthêé di tsara x'áé-dxoo tsara koe, naka gatsara x'áé tsara nxâma-nxâmaa hâa xu x'áé xu koe hêéthêé e.

⁷ A tsara a kò gaa koe qâè tchôán xgaa-xgaa.

Pauloa tsara Barenabasea tsara Lusetera koe hêé naka Derebe koe hêéthêé e

⁸ Lusetera koem kò nqârèa ba koe kò nqôara hâam khòè ba hàna, kg'aiga kò gataga ma ábâèa ba, a xg'aom ko ntcôó a ábâè ne qôò tama ba.

⁹ Paulo bam kò komsana èem ko ma xgaa-xgaa khama. Me kò Paulo ba qâea tòón tcgáí gam koe, a bóò me me dtcòman úúa hâa kg'òèkagu me gha a.

¹⁰ Kam ko q'aua kg'ui cgoa me a máá: "Têe naka nqârè ka téé tchânose!" témé. Me kò gaa x'aè kaga khòè ba tc'áò ta ma têe a tshoa-tshoa a qôò.

¹¹ Èè ne ko khòè ne Paulom ncâa kúrús guú sa bóò ka ne ko Lukonia dis kg'uis cgoa q'au a máá: "Nqária ne ncâa xôa-kg'ai ta a, khòèan dis iis koe," témé.

¹² A ne a kò Barenabase ba Zese ta ma tcii nqârim tc'amaka ka ba, a Paulo ba Heremese ta ma tcii, kg'ui-kg'ao me e kò ii khama.

¹³ Me kò peresitim Zesem di ba, ncêe gam dim tempelem kò x'áé-dxoom cookg'ai koe hâa ba, ghòèan hêé naka x'aa zi hêéthêé óá, heke-kg'áms x'áé-dxoom dis koe, gabá hêé naka khòè ne hêéthêéa kò dàòá-máákú zi x'áé úú-kg'ao tsara kúrúá máá kg'oana khama.

¹⁴ Igaba èe tsara x'áé úú-kg'ao tsara Barenabasea tsara Pauloa tsara kò ncêes guús ka kóm ka tsara ko qgáíá tsara tòà q'aa, a khòè ne koe qgóéa síí, a tsara a q'au a máá:

¹⁵ "Khòè tuè, dùúksa tu ko hêéa? Gatsam igaba tsam khòè tsam m gatu khamaga ma ka, qâè tchôán tsam ko óágara máá tu u, cg'âa-cg'ana zi guú zi ncêe zi méé tu guu, naka kg'òèa hâam Nqarim koe kabise, ncêe nqarikg'ai hêé naka nqôók'g'ai hêé naka tshâa ba hêé naka wèé zi gaan koe hàna zi hêéthêé kúrúá ba.

¹⁶ Ncêe nqáéa x'aè kam kò wèé zi guu, zi dàòá zi èe zi ko ma tc'èe khama ma qôò.

¹⁷ Gatà i ii igabam kò nxâea tseegukagu, hàna baa sa, qâè zi guú zi kúrúan ka, a ba a nqarikg'ai koe guu a túúan máá tu u, naka tc'òoan ko tcuùè x'aèan hêéthêé e, a ba a kò tcáóa tu tc'òoan cgoa xg'âákagu, a qâè-tcaokagu tu u," tam méé.

¹⁸ Ncêeta xám kg'uiian tsara ko kg'ui igaba i kò qaria máá tsara a, xgâè-kg'am ne tsara ga sa, dàòá-máákuan kúrúá máá tsara an koe.

¹⁹ Nxâaska ne ko c'èe ne Juta ne Antioke koe hêé naka Ikonio koe hêéthêé guua ne xg'ae sa kg'uia tàà a máá, Pauloa tsara tshúú tsara a, témé. Ne kò Paulo ba nxôán cgoa xg'ám, a ne a x'áé-dxoom ka tchâa za tcéea tcg'óó me, x'óóa baa, ta ne kò tc'èea khama.

²⁰ Igaba èe xu ko xgaa-xgaase-kg'ao xu ko qâea ba koe nxâma-nxâma me kagam ko têe, a ba a x'áé-dxoom koe kabise. Xùrikom cáú kam ko gabá hêé naka Barenabase ba hêéthêé tsara Derebe koe qôò.

Pauloa tsara Barenabasea tsara ko Antioke koe kabise

²¹ A tsara a gaam x'áé-dxoom koe qâè tchôán xgaa-xgaa, a kái xgaa-xgaase-kg'aoan hòò. Nxâaska tsara ko Lusetera koe hêé naka Ikonio koe hêé naka Antioke koe hêéthêé kabise.

²² A tsara a síí xgaa-xgaase-kg'aoan qari-qari, a ntcâm ne, dtcòman koe ne gha qgóóa qari ka. Tsara biri ne a máá: "Kái xgâarakun koe méé ta hâa naka nxâatama Nqarim di x'aian koe tcâá," témé.

²³ Ne kò kaia xu wèes kerekes koe nxará tcg'óóa mááse. A ne a còrè a tc'òoan carase a ne a Nqarim cookg'ai koe tòó xu, ncêe Gam koe xu dtcòma hâa ba.

²⁴ Èè tsara ko Pisidia tchoaba ka tsara ko Pamfilia koe hàà,

²⁵ a ko Perega koe Nqarim òim kg'ui ba xgaa-xgaa, ka tsara ko Atalia koe xôa.

²⁶ A tsara a kò gaa koe guu a skepes cgoa Antioke koe síí, ncêe khòè ne kò gaa koe còrèa máá tsara a koe a ne a kò Nqarim di cgómkuan di qarian dòm q'oo koe tsééa úú tsara a, tséés èe tsara kò ncêeska xg'ara-xg'ara hâas koe.

²⁷ Gaa koe tsara kò tcâa ka tsara ko kereke sa xg'ae-xg'ae, a tsara a wèé guú èem Nqari ba kúrú cgoa tsaraà nxâe, naka Nqarim ma táá zi qhàò zi di ne heke-kg'áms dtcòman di sa kgoara máána hâa sa.

²⁸ Gaa koe tsara kò xgaa-xgaase-kg'ao ne cgoa qáòm x'aè ba sèè a hâa.

Jerusalem dis xg'ae sa (15:1-35)

15

¹ Xu kò c'èe xu khòè xu Jutea koe guu a Antioke koe dtcòm-kg'ao ne síí xgaa-xgaa, a kò máá: "Moshem di x'áé-kg'áman ka xao ko q'âe nqâa-qgai khòèò tama ne xao cuiskaga kgoaraè tite," témé.

² Ncêe sa kò Paulo ba hêe naka Barenabase ba hêéthêé tsara kúru tsara ntcoeku cgoa xu, a qarika têtèku cgoa xu. Tsara kò Paulo ba hêe naka Barenabase ba hêéthêé tsara, c'êe xu dtcòm-kg'ao xu cgoa nxará tcg'òòé, Jerusalema koe xu gha qòò ka, a x'áé úú-kg'ao xu hêe naka kaia xu koe hêéthêé sí ncêes tées ka kg'ui ka.

³ Si kò kereke sa tsééa tcg'òò xu, xu kò Finikia koe hêe naka Samaria koe hêéthêé tcâà, a xu a nxâe, nta ne ma táá zi qhàò zi di ne Nqarim koe kabisea hâa sa. Ncêe tchôa nea kò wêé ne dtcòm-kg'ao ne kúru ne kaisase qâè-tcao.

⁴ Eê xu ko Jerusalema koe tcâà ka xu kò kereke sa hêe naka x'áé úú-kg'ao xu hêe naka kaia xu ka hêéthêé qâèse hààkaguè. A tsara a kò èem Nqari ba gatsara koe kúrua hâa zi gúú zi wêé zi nxâe.

⁵ Igaba ne kò c'êe ne dtcòm-kg'ao ne ncêe kò Farasai xu dis xg'aes koe hâa ne téesa-téé a máá: “*Nqôom di zi qhàò zi di* ne méé ne q'âe nqâa-qgai khòoè, naka nea birìé Moshem di x'áé-kg'áman méé ne qg'óóa qari sa,” témé.

⁶ Xu kò x'áé úú-kg'ao xu hêe naka kaia xu hêéthêé xu ncêes tchôa sa xg'aea máá a nxâe.

⁷ Me kò Petere kaias nxâes qâá q'oo koe téesa-téé a birì xu a máá: “Tíí ka c'êe xaoè, q'ana xao hâa me kò kg'aiaka x'áe ka Nqari ba gatu xg'aeku koe nxará tcg'òò sa kúrua hâa, tíí kg'ánu koe ne gha táá zi qhàò zi di ne guu a qâè tchôan kóm sa, a ne a dtcòm ka.

⁸ Nqarim ncêe khòem dis tcáò sa q'ana ba kò x'ái ne, qâèsem ko hààkagu ne sa, Tcomtcomsam Tc'êe ba máà ne ka, ncêem kò sixae ka hêe khama.

⁹ Sita hêe naka gane hêéthêé xg'aeku koem kò cúí q'aa-q'oo ga táá kúru, gane di tcáóa nem kò dtcòm'an cgoa q'ano-q'ano khama.

¹⁰ Dùús domka xao ko Nqari ba kúrua bóò máá? Dùús domka xao ko xгаа-xgaase-kg'ao ne qg'áo koe jokoan xòò, ncêe gaxae kana gaxae ka xòò ga xu xu kò gaan dcéé ka tààè e?

¹¹ Igaba xae ko tseguan kaga dtcòm, cgómkuan X'aigam Jesom di ka ta gha gane khamaga ma kgoaraè sa,” tam méé.

¹² Xu wêé xu khòe xu nqoo, a Barenabasea tsara Pauloa tsara komsana, tsara ko ma x'ái zi hêe naka are-aresa zi gúú zi hêéthêé ma nxâe sa, èem kò Nqari ba táá zi qhàò zi di ne koe gatsara ka kúrua zi.

¹³ Eê tsara ko kg'uia xg'ara kam ko Jakobo xoa a máá: “Tíí ka c'êe xaoè, komsana te xao:

¹⁴ Simone ba ko nxâe, me ma Nqari ba ma táá zi qhàò zi di ne ma kg'aia dàra hâa sa, gaa zi koem gha cg'òèa ba domka khòè ne nxará tcg'òóa mááse ka.

¹⁵ Kg'uian porofiti xu di igabaga i ko ncêes gúús cgoa dtcòmku, ncêe i ma ncêeta ma góáèa koe, *ncêem ko Nqari ba máá:*

¹⁶ Ncêe zi gúú zi qâá q'oo koer gha kabise, a Ra a gha Dafitem dim nquu ba kabase tshàò, ncêe cg'áéa ba.

Eê cg'áéa hâa xòèa ba Ra gha gaia tshàòa ghùì, a gha kúru me me tchànose téé,

¹⁷ nxâesega ne gha èe qaùa ne khòè ne X'aigam Nqari ba qaa ka, naka wêé ne táá zi qhàò zi di ne hêéthêé e,

ncêe cg'òèa Te ka ko tcièe ne.

¹⁸ Nqarim ko ma kg'ui i,

ncêe ko ncúisega ncêe zi gúú zi nxâe tcg'òò zi q'áèa ba,' tam méé.

¹⁹ Gaa domkaga ra bóòa tcg'òóa, a ko còò dis ka ko máá: Ncêè táá zi qhàò zi di ne kò Nqarim koe kabise ne méé ta táá xgàè ne guu.

²⁰ Igaba méé xae góá máá ne, naka ne táá kúru mááseèa nqárian máàèa hâa zi gúú zi tc'óò guu, naka nea gataga táá cg'áràn kúru guu, naka nea táá chúú-chuùèa kg'oo-coan di kg'òòan kg'oo guu, naka nea táá c'áòan tc'óò guu.

²¹ Ncúisega i ko Moshem di x'áèan x'áé-dxoo xu koe xгаа-xgaèe, ncêe i ko ma còè-nquuan koe wêé Sabatan ka nxaráè khama,” tam méé.

Tcgâyas dtcòm-kg'ao ne ko góá mááè sa

²² Ka xu ko nxâaska x'áé úú-kg'ao xu hêe, naka kaia xu hêe, naka wêes kereke sa hêéthêé bóò i qâè e, cam khòè tsara ne gha xg'aes koe guu a nxará tcg'òò, a Paulo ba hêe naka Barenabase ba hêéthêé tsara cgoa Antioke koe tsééa úú sa. Jutasem ncêe kò Baresabase ta ma tcièe ba hêe naka Silase ba hêéthêé tsara kò nxará tcg'òòé, ncêe kò dtcòm-kg'ao ne ka kaisase tcommèa hâa tsara.

²³ Ka xu ko tcgâyas ncêeta ma góásea hâa sa gatsara cgoa tsééa úú, ncêe ko máá:

“Gaxae x'áé úú-kg'ao xae hêe naka kaia xae hêéthêéa ko, gataga gatu ka káíkhoe ga xae ko tsgámkagu tu u, gatu dtcòm-kg'ao tu táá zi qhàò zi di tu, Antioke koe hêe, Siria koe hêe, naka Kilikia koe hêéthêé hàna tu, a xae a ko máá:

²⁴ Gaxae ka c'êe xua gaxae dis xg'aes koe tcg'oara hâa sa xae kóma hâa, a xu a kg'uian cgoa tcg'ome tciúú tua, a tshúú-tshuu tc'êe tua sa, gaxae x'áèan máà xu tama koe.

²⁵ Gaa domka xae xg'ae a dtcòmkuwa, a cam tsara khòe tsara nxará tcg'òò, a gatu koe tsééa úú hã, gaxae di tsara ncãm-khoe tsara Barenabasea tsara Pauloa tsara cgoa tsara gha qòò ka,

²⁶ khòe tsara ncêe kò gatá dim X'aigam Jeso Krestem domka gatsara di kg'òèan cg'òè-cg'oegam qgám koe tcana hã tsara.

²⁷ Gaa domka xae ko Jutase ba hêe naka Silase ba hêéthêe tsara gatu koe tsééa úú, sí tsara gha ncêe koe xae góáa hãas guú sa kg'áma tsara ka chóa máa tu u ka.

²⁸ Tcom-tcomsam Tc'êe ba hêe naka gaxae hêéthêe kò bóò i qãea máa xaea hã, táa méé xae cúí guú qóm ga xgámkagu tu u guu sa, ncêe zi guú zi gatu koe ko qaase zi ka oose, ncêe ko xùri zi:

²⁹ táa méé tu kúru máasea nqárian ko máàe tc'òoan tc'óo guu, naka tua c'áan tc'óo guu, naka tua táa chúu-chuu a cg'òe kg'oo-coan kg'oo guu. Naka tua gataga táa cg'áran kúru guu. Ncêe x'áe-kg'áran tu kò ko xùri ne tu gha ko qãese hêe. Qãese tu hã."

³⁰ Eê xu ko tsééa tcg'òòe ka xu kò Antioke koe sí tcãa, a xu a kò gaa koe khòe ne xg'ae-xg'ae, a tcg'aya sa máa ne.

³¹ Eê ne ko nxará si ka ne kò ghù-ghui-tcáokuan di kg'uian qãe-tcoa máa.

³² Ka tsara kò Jutasea tsara Silasea tsara, porofiti tsara a kò ii khama qáo x'aean sêe a dtcòm-kg'ao ne cgoa kg'ui, a ghù-ghui tcáo ne, a qari-qari ne.

³³ Eê tsara kò gaa koe x'aean séea hã, ka tsara kò dtcòm-kg'ao ne ka tòókuan cgoa tsééa kabìe, a tsara a kò gane êe kò tsééa úú tsara hã ne koe kabise.

³⁴ [Igaba i ko Silase ba qãea máa gaa koem gha qau sa.]

³⁵ Igaba tsara ko Pauloa tsara Barenabasea tsara Antioke koe qau, ncêe gatsara hêe naka kái ne khòe ne c'êe ne hêéthêe kò X'aigam Nqarim di qãe tchòan xgae-xgae koe.

Paulom di xgae-xgaan dis qòòs cam di sa (15:36–18:22)

Paulo ba hêe naka Barenabase ba hêéthêe tsara ko qòòa q'aa

³⁶ Cg'orò caman qãa q'oo koem kò Paulo Barenabase ba bíri a máa: "Hàan tsam kabise naka tsama sí wêe xu x'áe-dxoo xu koe gatsam ka c'êe ne kabi, ncêe tsam kò X'aigam dim kg'ui ba xgae-xgae hã xu, naka bóò nta ne ma hã sa," témé.

³⁷ Me kò Barenabase tc'êe, Johanem ncêe Mareko ta kò ma tcièm cgoa tsara ga qòò sa.

³⁸ Igabam kò Paulo tc'êe a bóò, i qãea máa tsara tama gatsara cgoam gha qòò sa, Pamfilia koem kò q'aa cgoa tsara a, a kò táa còoka tsééa qòò cgoa tsara a khama.

³⁹ Kas kò kaisas ntcoekus tshúú sa tãe, tsara kò gaa koe ga q'aa. Me Barenabase ba Mareko ba sêe, a ba a Kuperò koe sapes cgoa qòò.

⁴⁰ Me Paulo Silase ba nxará tcg'òò máase, a ba a xgoaba, ne kò dtcòm-kg'ao ne còrèa máa tsara a, Nqarim di cgómkuan gha hã cgoa tsara a ka,

⁴¹ tsara kò Siria hêe naka Kilikia koe hêéthêe tcana nqáe a kò gaa koe kereke zi qari-qari.

16

Timoteo ba ko Pauloa tsara Silasea tsara cgoa qòò

¹ Me kò Paulo gataga Derebe koe qòò, a sí Lusera koe tcãa. Gaa koem kò c'êem xgae-xgae-kg'ao Timoteo ta kò ma tcièe ba x'áe, ncêe xòò kò Jutá dis qhàòs di ii, a dtcòm-kg'ao sa ii, me xòò ba Gerika dis qhàòs di ii ba.

² Dtcòm-kg'ao ne Lusera hêe naka Ikonio hêéthêe di nea kò ko qãe zi guú zi gam ka kg'ui.

³ Me kò Paulo ba tc'êe, Timoteom gha xùri me sa, khamam kò sêe me a q'ãe nqãa-qgai khòo me, Jutá ne êe zi nqòò zi koe hàna ne domka, xòò ba Gerika me e sa ne kò wêea ne ga q'ana hã khama.

⁴ Eê xu ko ma x'áe-dxoo xu koe ma qòò te khama xu kò ma x'áe úú-kg'ao xu hêe naka kaia xu Jerusalema koe hàna xu hêéthêe xu kúrua hã x'aean bíri ne, a xu a qarika méé ne qgóò o sa bíri ne.

⁵ Zi kò kereke zi dtcòmkan koe qari-qariè, a wêe cam ka càuse.

Paulom dis bóòkaguè sa Teroa koe

⁶ Xu Ferugia hêe naka Galatia hêéthêe di xu xg'aeku xu koe qòò, Asia dim xg'aekum koe xu ga kg'ui ba xgae-xgae sam kò Tcom-tcomsam Tc'êe ba cara xua hã khama.

⁷ Eê xu ko Misia dim xg'aekum koe cúú, ka xu kò Bitunia dim xg'aekum koe xu gha tcãa sa x'ãa máa, igabam kò Jesom dim Tc'êe ba táa kgoara máa xu.

⁸ Khama xu kò Misia dim xg'aekum koe tcana nqáe, a Teroa dim x'áe-dxoom koe sí.

⁹ Eêm ntcúum kam kò Paulo Maketonia dim khòem dis x'ái sa bóòkaguè, me téé-têe a ko dtcàrà me a ko máa: "Tchoaba naka Maketonia koe hàà hùu ta a," témé.

¹⁰ Eēm ko Paulo ēes x'ái sa bóda xg'ara ka xae kò qháése Maketonia koe xae gha síi sa kg'ónósea máá, gaa koe xae gha qáè tchòàn síi xгаа-xгаа ne sam kò Nqari ba tciia máá xaea hãa sa xae kò bóda tçg'óóa khama.

Filipi koes ko Lidia Jesom koe dtcòm

¹¹ Teroa koe xae ko skepes cgoa guu ka xae kò tchànose Samoterake koe qòò, a xùrikom cáim ka Neapolise koe síi.

¹² Gaa koe xae kò guu a Filipi koe síi tcãà, kaim x'áé-dxoom Maketonia dim xg'aekum di ba, Roma dim nqòóm di qarían dòm q'oo koe hãa ba. Eēm x'áé-dxoom koe xae kò cg'orò cáim-coan sèè.

¹³ Sabata dim cáim ka xae kò x'áé-dxoom dis heke-kg'áris koe tçg'oa, a tshàam koe síi, còrè di qgáa ne ko gaa koe hàna, ta xae kò tc'èea khama. Khòè zi èe kò gaa koe xg'aea hãa zi cgoa xae kò ntcòò a kg'ui.

¹⁴ Gazi ka c'èe sa kò Lidia si i, Tiatira dim x'áé-dxoom di sa, Nqari ba kòò còrè sa, ncèe kò ko ncòà a tçàko qgáian t'òè x'amágu sa. Paulom ko kg'ui zi guù zis kò qarika komsana, Nqari ba kò xgobekg'am tcáò sia hãa khama.

¹⁵ Eè ne ko gasá hêe naka gas dim x'áé-q'oom di ne hêéthéè tçguù-tçguuè, kas ko x'áea sa koe tciia úú xae e, a máá: "Ncèè X'aigam *Nqarim* koe dtcòmàr khòèr ii sa xao kò bóda hãa ne méé xao nxãaska x'áea te koe hàà, naka tíi cgoa hãa," témé. A kò qarika dtcàrà xae e, xae síi cgae si.

Pauloa tsara Silasea tsara qáé-nqum koe

¹⁶ C'èem cáim ka, èe xae xóé a ko còrè dim qgáim koe qòò ka xae kò qãas cgoa xg'ae, ncèe kò tc'èean úú sa, hàako zi guù zi gha nxàè di i sa, ncèe kò ko hàako kúrúse zi guù zi nxàean ka gas ka q'òòse ga ne kái marian kúrúia máá sa.

¹⁷ Ncèes cóa sa kò Pauloa xae q'aua xùri, a ko máá: "Ncèe xu khòè xua kaisase tc'amaka hãam Nqarim di xu qãa xu u, ncèe ko kgoarase tu gha di dàòan ka biri tu u xu," témé.

¹⁸ Kái cáma nes kò sèè a ncèes guú sa kúrú, me Paulo xg'ai a ba a kabise a dxáwa tc'èe ba biri a máá: "Jeso Krestem cg'òè kar ko biri tsi, a ko máá, gas koe méé tsi tçg'oa," témé. Me dxáwa tc'èe ba gaa x'aè kaga tçg'oa cgae si.

¹⁹ Eè xu ko q'òòsea xu bóda q'ãa, gaicara xu marian hòò tite sa, ka xu ko Pauloa tsara Silasea tsara qgóó a x'amágu dis qgáis koe úú, tc'ãà-cookg'ai xu koe.

²⁰ Eè xu ko Roma di xu kaia xu cookg'ai koe síi cgoa tsara a ka xu kò máá: "Ncèe tsara khòè tsara Juta tsara a, a ko x'áé-dxoom koe ncòòan kúrú,

²¹ a tsara a ko gataga tãá cauan khòè ne xгаа-xгаа, Roma di ta khòè ta di x'àèan koe tc'èese tama a, ta dtcòm m tama," témé.

²² Si kò xg'aes khòè ne di sa thée qarú cgae tsara a, xu kò Roma di xu kaia xu qgáian méé tsara tçg'òò cgaeè naka qoaè sa x'áé.

²³ Eè tsara ko thòòkase xg'árimèa xg'ara ka tsara kò qáé-nqum koe tcãàè, me kò kòre-kg'ao ba qãése méém kòre tsara a sa x'áèè.

²⁴ Eēm kò máàèa hãa x'áea nem kò tséekagu, a ba a kò q'oo koe hànam qáé-nquu-coam q'oo koe tcãà tsara a, a hìi-tcúrian koe nqàrèa tsara qáéa ntcòò.

²⁵ Ntcúu nqáè ka tsara ko Pauloa tsara Silasea tsara còrè, a Nqari ba ciian nxàèa máá, xu kò c'èe xu khòè xu qáéèa kò hãa xu kóm tsara a.

²⁶ Si kò kúúga kaias cgùrus nqòóm di sa kúrúse, si kò qáé-nqum ko tc'amkg'aia sa koe tshàòèa hãas tshoa-tshoase-q'oo sa kòri, i kúúga wèè qáé-nquuan di kg'árian xgobekg'amse, i wèém khòèm di tàuan kgoarase.

²⁷ Eēm ko qáé-nquum dim kòre-kg'ao ba tēe kam kò bóò i qáé-nquum di kg'árian xgobekg'amse hãa, kam ko ntcàù ba tsgúua tçg'óó a cg'òose ka hêé, khòè xua qgóéa hãa, tam kò tc'èea hãa khama.

²⁸ Igabam kò Paulo ba kaisase q'au a máá: "Táá tshúú guù kúrú cgaese guu, wèéa xae ga ncèe koe hàna ke," témé.

²⁹ Me qáé-nquum dim khòè ba x'áà-x'aa-kg'ai cgoa dis guù sa dtcàrà a qháése tcãà, si kò cgùru sa tcãà me, me kò Pauloa tsara Silasea tsara nqàrè-kg'am koe cg'áé.

³⁰ A ba a tchàa koe tçg'òò tsara a, a tēè tsara a, a máá: "Khòè tsaòè, dùu sa ra gha kúrú a nxãasega *Nqarim* di kgoarakuan hòò?" témé.

³¹ Tsara xoa me a máá: "X'aigam Jesom koe dtcòm, tsáá hêé naka x'áea tsi di ne hêéthéè tu, nxãaska tu gha kgoaraè ke," témé.

³² Ka tsara kò X'aigam *Nqarim* dim kg'ui ba gabá hêé, naka wèè ne èe kò gam x'áé koe hàna ne hêéthéè biri.

³³ Eēm ntcúum kagam kò qáé-nquum dim kòre-kg'ao ba sèè tsara a, a síi gatsara di chìbian xg'aa-kg'am, ne kò gaa x'aè kaga gabá hêé naka gam dis x'áé-q'ooos di ne hêéthéè tçguù-tçguuè.

³⁴ A ba a gam dim nquum koe úú tsara a, a tc'òoan màà tsara a. Gabá hée naka gam dis x'áé-q'òos di ne hēéthēéa kò qāè-tcaoan ka cg'oè cgaeè, ncēeska ne Nqarim koe dtcòma hāa khama.

³⁵ Xūrikom *cám ka* ntcúukg'ai cgoa di x'áé ka xu kò Roma di xu kaia xu x'áèan pirisean cgoa tsééa úú ncēe kò máá: "Eè tsara khòè tsara kgoara naka tsara qòò," témé e.

³⁶ Me qáé-nquum dim kòre-kg'ao ba gaa kg'uian Paulo ba birí a máá: "Kaia xu ncāa kgoaraè méé tsao di x'áèan tcg'òò, ke tsao ncēeska tóókuan cgoa tcg'oa naka qòò," témé.

³⁷ Igabam kò Paulo birí xu a máá: "Khòè ne cookg'ai koe ne kò xg'ám tsam m, qāèse tèèa cgáé-cgae naka chibi-chibi tsam m tamasega, Roma di tsam khòè tsam m igaba, a kò qáé-nquum koe tcāà tsam m, ka xua ko ncēeska ts'āà ka tcg'òò tsam m sa tc'èe? Cuiskaga a! Gaxu méé xu hàà naka hàà gaxu ka tcg'òò tsam m," témé.

³⁸ Pirise xua kò Roma di xu kaia xu ncēe kg'uian birí. Eè xu ko Roma di tsara khòè tsara ii sa kóm ka xu kò q'áò,

³⁹ a xu a hàà qgòò-a-máákuan dtcàrà, a tcg'òò tsara a, a dtcàrà tsara a, x'áé-dxoom koe tsara gha tcg'oa sa.

⁴⁰ Tsara èe tsara ko qáé-nquum koe guu ka Lidia sa dàra, ka tsara kò gaa koe dtcòm-kg'ao ne cgoa xg'ae, a tsara a ghùì-ghui tcáo ne ko kg'uian màà ne, a xgoaba.

17

Tesalonika koe

¹ Eè tsara ko *Pauloa tsara Silasea tsara* Amfipolise hēe naka Apolonia hēéthēé tchoaba ka tsara kò síí Juta ne dim còrè-nquum Tesalonika koe hàna hāam koe tcāà.

² Me Paulo caua ba a kò ii *khama* síí còrè-nquum q'oo koe tcāà, a nqoana xu *cám xu Sabata* di xu sée a qarika khòè ne cgoa kg'ui, *Nqarim di zi* Tcgāya zi koe guu a.

³ A ba a kabí, a biría kg'òno ne, qaase i ko Krestem *ncēe nqòòkaguèa* ba méém xg'arase naka ba x'ooan koe tēe sa. Birí nem kò a máá: "Jesom ncēer ko birí tu u ba, Gaam Krestem ga Me e," témé.

⁴ Ne kò c'èe ne *Juta ne* ncēe kò ncēe gúuan kóm ne kaisase nxùrù-tcáoá máá *Pauloa tsara Silasea tsara xùria* ne. Kaias xg'aes Nqari ba ko còrè ne Gerika ne di sa hēe, naka kái zi khòè zi tc'amaka hàna tée-q'ooan di zi hēéthēé e kò ii.

⁵ Igaba ne kò c'èe ne *Juta ne* tau di ne e khama ne kò c'èe ne khòè ne dàoan qāe koe x'āèa hāa ne cg'āè cau ne xg'ae-xg'ae a tshúuan ghùì. Jasonem dim x'áé ba ne kò qarú cgae, síí ne gha *Pauloa tsara Silasea tsara qaara* tcg'òò a khòè ne cookg'ai koe úú tsara a ka.

⁶ Igaba èe ne kò táá hòò tsara a ka ne kò *Jasone* ba hēe naka c'èe ne dtcòm-kg'ao ne hēéthēé tcééa tcg'òò, a x'áé-dxoom di xu tc'āa-cookg'ai xu koe úú ne, a q'au a máá: "Khòè tsara ncēe kò ko nqòò ba tshúú-tshuu tsara ncēeska ncēe koe hàna,

⁷ me *Jasone* ba x'áéa ba koe tciia tcāà tsaraa hāa. Xu ko wéèa xu ga *Roma ne dim x'aigam Kaesaram* di x'áé-kg'áman xgui, a kò máá: 'C'èem X'aigam Jeso ta ko ma tciie ba hāa,' " témé.

⁸ Eè ne ko khòè ne hēe naka tc'āa-cookg'ai xu hēéthēé ncēs gúu sa kóm ka ne kò kaisase xg'ai.

⁹ Xu *kaia xu* *Jasone* ba hēe naka c'èe ne hēéthēé surutakagu, a guu ne ne qòò.

Pauloa tsara Silasea tsara Berea koe

¹⁰ Eè ntcúum kaga ne kò kúuga dtcòm-kg'ao ne, *Pauloa tsara Silasea tsara Berea koe* tsééa úú. Eè tsara ko síí ka tsara kò *Juta ne* dim còrè-nquum koe tcāà.

¹¹ Berea di ne khòè ne ko qāè ne khòè ne e Tesalonika di ne khòè ne ka t'òè-tcáo ne, khama ne kò kg'ui ba wéè tcáoá ne ka séea mááse, a ne a kò *Nqarim di zi* Tcgāya zi wéè *cám ka nxará*, Paulom kg'uia hāas tseegu ii sa ne kò bóò kg'oana hāa khama.

¹² Ne kò kái ne dtcòm, kái zi khòè zi tcom-tcomsa zi Gerika di zi hēe naka kái xu khòè xu Gerika di xu hēéthēéa kò dtcòm.

¹³ Igabaga èe ne ko *Juta ne* Tesalonika koe hàna ne Paulom ko Nqarim dim kg'ui ba Berea koe xгаа-xгаа sa kóm, ka ne kò gaa koe síí, a síí ncòoan ghùì.

¹⁴ Ne nxāaska dtcòm-kg'ao ne Paulo ba tshāa-dxoom qāe koe qháése tsééa úú, igaba tsara kò Silasea tsara Timoteo tsara Berea koe qau.

¹⁵ Eè kò Paulo ba úúa tòò xu khòè xua kò Atene noose qòò cgoa me, a síí Berea koe kabise, Silasea tsara Timoteoa tsara méé tsara qháése síí cgae me di x'áé-kg'áman cgoa.

Paulo ba Atene koe

¹⁶ Eè kò Paulo qanega Atene koe Silasea tsara Timoteoa tsara qāa hāa, kam kò èem ko x'áé-dxoom koe i kúrúa mááseèa hāa nqárian cg'oèa hāa sa bóò ka kaisase tshúú-tcao.

¹⁷ A ba a kò ko wéè *cám ka* còrè-nquum koe *Juta ne* hēe, qhàò zi di ne ncēe Nqari ba kò ko còrè ne hēe, naka khòè ne ncēe kò ko wéè *cám ka* gúu zi ko x'ámáguèm qgám koe nqáé ne hēéthēé cgoa qarika kg'ui.

¹⁸ Xu kò gataga thêé c'êe xu Epikuria hêé naka Setoike hêéthêé *di sara dtcòm sara* di xu q'ãa-kg'ao xu ntcoeku cgoa me. C'êe xua kò ko máá: "Dùús tc'amkg'ai koe ba gáé ko ncêm khòè ba kg'ui?" témé. Xu c'êe xu xoa a máá: "Kúrúa mááseèa nqárian kam ko kg'ui khama i xám," témé. Paulo ba kò ko Jesom ka hêé naka x'ooan koe tées ka hêéthêé xгаа-xгаа domka xu kò ko ncêeta méé khama.

¹⁹ Ne nxãaska tc'ãa-cookg'ai xu dis xg'aes Areopago ta ko ma tciìes cookg'ai koe sêé a úú me, a máá: "Q'ãa kg'oana ta hãa, dùútsa xгаа-xгааs kãbas ka tsi ko kg'ui sa.

²⁰ C'êe zi gúú zi êe ta ko kóm tsi tsi ko nxàe zia gatá koe are-aresa zi i, ta dùú zi ko nxàe sa q'ãa kg'oana," ta ne méé.

²¹ Wèé ne x'ãè-kg'ao ne Atene di ne hêé naka tãá xu nqóó xu koe guua ne khòè ne, ncêe kò gaa koe x'ãèa hãa ne hêéthêéa kò ko tc'êe, gane di x'aèan ne gha kãbase ne ko nxàe a ko kóm zi gúú zi koe nqáékagu sa.

²² Me kò nxãaska Paulo ba Areopagom dis xg'aes nqàè koe tée a tée a máá: "Gaxao khòè xao Atene di xao koer ko wèé zi dàò-kg'ám zi koe bóò, dtcòmàn xao úúa hãa sa.

²³ Eêr kòo caate gatu dim x'áé-dxoom koe kar kò êe tu ko còrè zi qgái zi bóò kar kò altaram ncêeta ma góásea hãa ba bóò: 'NQARIM C'ÚÛSEA HÃAM DI BA,' ta ko méèè ba. Tu kò díúm ii sa tu c'úua hãa igaba còrè Me, ra ko ncêeska Gam kar ga birí tu u sa tc'êe.

²⁴ "Nqarim ga Me e, ncêe nqóómkg'ai hêé naka wèé zi gúú zi gaam koe hãa zi hêéthêé kúrúa hãa ba. X'aigam nqarikg'ai hêé naka nqóómkg'ai hêéthêé di ba, khòèan tshàu ka kúrúèam tempelem koe x'ãè tama ba,

²⁵ kana c'êe gúú ko qaa khòè khama ma khòèan tshàu ka kúrúa mááè tama ba, Gabá ko wèé khòèan ga kg'òèan hêé naka sòndàn hêé naka wèés gúú sa hêéthêé màà khama.

²⁶ Cúúm khòèem koem guu a nqóóm *di zi qhàò* zi wèé zi kúrúa hãa, wèém nqóóm koe zi gha x'ãè ka, Me x'aèan hêé naka hàà zi ko x'ãè qgáian hêéthêé q'aa-q'aa máá zia hãa.

²⁷ Nqari ba ne gha nqòòan úúa hãase qaa ka, a gha c'èedaoka êe ne ko qaa Me ka hòò Me. Gatàm ma gatá wèé ta ka nqúú tama igaba.

²⁸ Ncêe ta ko c'êea ta méé khama a ko máá:

'Gam koe ta kg'òèa, a ko qòòa te, a hàna hãa.'
Ncêe ne ko gatu di ne dqòm-kg'ao ne méé a ko máá,
'Gatá igaba ta thêé Gam di ta cóá ta a,'
témé khama.

²⁹ "Ncêe ta Nqarim di ta cóá ta ii, ka méé ta táá tc'êea máá, Nqari ba khòèan tshàu ka kúrúèa hãa, kana t'òè nxòán tcãàko hêé naka seleferan hêéthêé cgoa kúrúèa hãa, ta tc'êea guu.

³⁰ Nqari ba xg'ao ko khòè ne di tc'iri-tc'irisean bóòa guu, igabagam ko ncêeska wèé zi qgái zi koe khòèan birí, kúrúa mááseèa hãa nqárian méé ne tcg'oaragu, naka gane di chibian koe tcóóse sa.

³¹ Cãm bam tòóa hãa, Gam kam gha nqóó ba bóò q'oo a Gam nxará tcg'òóa hãam Khòèem cgoa xgàra me ba khama. Ncêe sa tseegu si i sam wèé ne khòè ne x'áia hãa, x'ooan koe ghúia ba ka.

³² Eê ne ko Paulo ba kóm me ko x'ooan koe ghúies ka kg'ui, ka ne kò c'êe-kg'áia ne tsaruan kúrú u, igaba ne kò c'êe ne máá: "Gaicara tsi gha ncêes gúús ka kg'ui sa ta ko tc'êe," témé.

³³ Me nxãaska Paulo gane xg'aeku koe tcg'oa.

³⁴ Igaba xu kò c'êe xu khòè xu hàà cgae me, a xu a dtcòm. Gaxu cgoam kò Dionisio, Areopagom x'áé di ba, xg'aes dim tc'ãa-cookg'ai ba hêé naka c'êes khòès Damarise ta ko ma tciìe sa hêé, naka c'êe ne hêéthêé hàna.

18

Paulo ba Korinta koe

¹ Ncêe zi gúú zi qãá q'oo koem kò Paulo ba Atene koe guu a ba a Korinta koe qòò,

² a ba a kò gaa koe Akilam cgoa xg'ae, ncêe kò Juta dis qhàòs di ii ba, Ponto koe kò ábàèa ba, me kò gam dis khòès Perisilias cgoa Italea koe guu a kãbasega hààraa, Kelaodiase ba kò wèé ne Juta ne êe Roma koe hãa ne méé ne tcg'oa di x'áèan tcg'òóa hãa khama. Me kò Paulo gaa koe síí xg'ae cgoa khara a,

³ a ba a kò síí hãa cgoa khara a, a tséé cgoa khara a, gakhara khamam kò ko ma xgàuèko nquu-coan kúrú khama.

⁴ Wèé cãmàn Sabata di kam kò ko còrè-nquan koe khòè ne cgoa qarika kg'ui, a ba a kò ko Juta ne hêé naka Gerika ne hêéthêé tchàno dàòan x'ái.

⁵ Eê tsara ko Silase tsara Timoteoa tsara Maketonia koe síí tcãà kam kò Paulo qãè tchòàn xгаа-xгаа koe tcãàn tcáò, a kò Juta ne Jesom ka nxàea tseegukagua máá, nqòòkaguèam Krestem ga Me e sa.

⁶ Igaba êe ne kò Juta ne Paulo ba ntcoe, a ne a ko cg'ãèse gam ka kg'ui, kam kò qgáa ba di tsharàn qâe-qâe, a ba a birí ne a máá: "Gatu tcúú koe i cúíaga c'áòan cg'oèa hãa, tíí ra tchàno ra a. Ncêe koe guus kar ko tãá zi qhàò zi di ne koe qòò," témé.

⁷ Me Paulo ba còrè-nquum koe guu, a ba a c'èem khòem Titio Juseto ta ko ma tciiem dim nquum ncêe kò qàea ba koe hãam koe síí tcãà, ncêe kò ko Nqari ba còrè ba.

⁸ Ne kò còrè-nquum dim tc'ãà-cookg'aim Kerisepo ba gam x'áé-q'oo di ne hêéthêé cgoa X'aigam koe dtcòm. Ne kò kái ne c'êe ne Korinta koe kò x'áèa hãa ne ncêe qâe tchòan kóm, a ne a kò dtcòm, a tguù-tcguuè.

⁹ C'èem ntcúum kam kò Paulo X'aigam ka bóokaguè, Me X'aiga ba kg'ui cgoa me, a ba a máá: "Táá bèe guu, igaba méé tsi kg'ama kg'ui naka táá nqoo guu,

¹⁰ Tíí ra tsáá cgoa hãa, i cúí khòè ga gaan di tshàuan tòò cgae tsia hãa tite, ncèem x'áé-dxoom koer kái ne khòè ne úúa hãa ke," tam méé.

¹¹ Me kò nxãaska Paulo gaa koe kuri ba hêé naka 6 nxoean hêéthêé hãa, a khòè ne Nqarim dim kg'ui ba xгаа-xгаа.

¹² Igabaga èem ko Galio Akaia dim tc'ãà-cookg'ai ba tòòè ka ne kò Juta ne Paulo ba x'gae máá a qarú cgae, a ne a qhàis koe úú me, síím gha chibi-chibiè ka,

¹³ a ne a kò máá: "Ncèem khòè ba ko khòè ne qg'ái, a ko máá, Nqari ba méé ne còrè, témé, sita di x'áèan koe qaase tamás guú sa," ta ne méé.

¹⁴ Igaba èem Paulo ba kg'ui kg'oana hãa kam ko Galio ba Juta ne birí a máá: "Ncèè gatu Juta tu kò cg'ãè gúúan kúrú dis chibi sa kana xgòás chibi sa kúrú hãa, ner ga kò komsana tua hãa.

¹⁵ Igaba tséekaguèa xu kg'ui xu hêé, naka cg'òèan hêé naka gatu di x'áé-kg'ámán hêéthêé di zi tée zi i, ke tu gatu bóóa mááse tu ga ma kg'ónò zi sa. Cuiskagar tíí gaa zi di dànan bóóa tçg'òóa máá tu u tite ke," tam méé.

¹⁶ A ba a nxãaska qhàis koe xhàiguu ne.

¹⁷ Ne kò wèèa ne còrè-nquum dim tc'ãà-cookg'aim Sosenene ba qarú cgae. A ne a qhàis cookg'ai koe xg'ám me. Igabam kò Galio ba táá cg'árés kaga nqábé ne.

Paulo ba ko Antioke koe kabise

¹⁸ Paulo ba ko Korinta koe tc'ãà x'aè-coan dtcòm-kg'ao ne cgoa x'áè, a ba a nxãaska Perisila khara Akila khara cgoa xgoaba a skepes cgoa Siria koe qòò. Èem ko Kenkerea koe síís cookg'ai koem kò tcúúa ba dqòm, gaiseam kò hãas gaises domka.

¹⁹ Ne Efeso koe síí tcãà, ncêe gaa koem kò Paulo síí Perisila khara Akila khara qarú koe. A ba a gabá síí còrè-nquum koe tcãà, a ba a síí Juta ne cgoa qarika kg'ui.

²⁰ Èè ne ko khòè ne dtcàrà me, cg'árèsem gha hãa cgoa ne sa, kam kò xguí.

²¹ Igabaga èem ko xgoaba kam kò x'áè ne a máá: "Ncèè Nqarim kò ncàma hãa ner gha kabise cgae tu u," témé. A ba a nxãaska Efeso dim x'áé-dxoom koe skepes cgoa qòò.

²² Èem ko Kaesarea dim x'áé-dxoom koe síí skepes cgoa tcãà, kam ko gaa koe guus ka kerekes *Jerusalem* koe hãnas koe síí tcãà, a khòè ne tsgámkagu a ba a nxãaska Antioke dim x'áé-dxoom koe kabise.

Paulom di xгаа-xгаа dis qòòs nqoana di sa (18:23-21:16)

Apolose ba Efeso hêé naka Korinta hêéthêé koe

²³ Gaa koem kò x'aè-coa sée a hãa, a ba a nxãaska wèem xg'aekum Galatia dim koe hêé naka Ferugia dim di xu x'áé xu koe hêéthêé tcana te, a ko wèè ne xгаа-xгаа-kg'ao ne qari-qari.

²⁴ Me c'èem Jutam Apolose ta ko ma tciie ba, Efeso dim x'áé-dxoom koe hàà, ncêe kò Alekesanteria dim x'áé-dxoom koe ábàèa ba. Qãèse ko kg'uim khòè me e kò ii, Nqarim di zi Tcgãya zi kò qãèse q'ana ba.

²⁵ Gatagam kò Nqarim dim dàò ba qãèse xгаа-xгааèa, a ko kgoara-tcaoase kg'ui, a ko Jesom ka tseeguse xгаа-xгаа, Johanem di tguù-tcguukuan ka cúím kò q'ana igaba.

²⁶ Tshoa-tshoam kò a còrè-nquum q'oo koe kgoarasease kg'ui. Èè khara ko Perisila khara Akila khara kg'uia ba kóm kaga khara ko x'áèa khara koe sée a úú me, a síí Nqarim dim dàòm ka qãèse cg'oèase birí me.

²⁷ Me nxãaska Apolose Akaia dim xg'aekum koem gha qòò sa biríse, ne kò dtcòm-kg'ao ne Efeso koe hàna ne hùí me, a tcgãya sa dtcòm-kg'ao ne Akaia koe hàna ne góá máá, a kò dtcàrà ne, qãèse ne gha hààkagu me sa. Èem ko síí gaa koe tcãà kam kò gane èe kò Nqarim di cgómkuan domka dtcòm-kg'ao ii ne kaisase hùí.

²⁸ Wèem khòem cookg'ai koem kò Juta ne cgoa ntcoeku khama, a *Nqarim di zi Tcgãya zi* cgoa x'ái, Jeso ba nqòòkaguèam Krestem ga Me e sa.

¹ Eëm kò qanega Apolose Korinta koe hãa, kam kò Paulo nqôóm nqàè koe tchoaba a nqáè, a ba a Efeso koe síí tcàà. Gaa koem kò c'èe xu xгаа-xgaase-kg'ao xu cgoa xg'ae.

² Kam ko tèè xu a máá: "Xg'ao xao ko dtcòm ka xaoa xg'ao Tcom-tcomsam Tc'èe ba hòò?" témé. Xu xqa me a máá: "Qanega xae Tcom-tcomsam Tc'èem ka kóm ta ga hãa," témé.

³ Me tèè xu a máá: "Kháè nxãaska xaoa dùútsa tcguú-tcguukus ka tcguú-tcguuèa?" témé. Xu xqa me a máá: "Johanem dis tcguú-tcguuku si i," témé.

⁴ Me Paulo máá: "Johanem dis tcguú-tcguuku sa chibian koe tcóóse a Nqarim koe kabisean di si i. Khóè nem kò bìrí, Gaam èe ko gam qáá q'oo koe hààm koe ne gha dtcòm sa, ncèe Jeso ba," tam méé.

⁵ Ncèe sa xu kò kóm ka xu kò X'aigam Jesom di cg'òèan koe tcguú-tcguuè.

⁶ Eëm ko Paulo gaxu koe tshàua ba tòó kam kò Tcom-tcomsam Tc'èe ba tcàà cgae xu, xu tàáka taman ka kg'ui, a xu a porofita.

⁷ Wèéa xu kò 12 xu khóè xu u.

⁸ Me kò Paulo ba còrè-nquum q'oo koe tcàà, a gaa koe nqoana nxoean Nqarim di x'aian ka kgoarasease kg'ui, a ko tèèku a ko xqaku cgoa ne.

⁹ Igaba ne ko c'èea ne kómán xgui, a ne a táá dtcòm, a ne a ko khóè ne cookg'ai koe *Nqarim dim* dàòm ka cg'èese kg'ui. Me kò Paulo ba nxãaska guu ne, a ba a xгаа-xgaase-kg'ao xu séè, a wèém cáám ba Turano dim xгаа-xгаа-nquum koe qarika kg'ui.

¹⁰ Ncèe sa kò cáám kurian séè, nxãasega ne gha wèè ne Asia dim nqôóm koe kò x'èèa hãa ne Juta ne hèè naka Gerika ne hèéthèè X'aigam *Nqarim* dim kg'ui ba kóm ka.

Sekefam di xu cóa xu

¹¹ Me kò Nqari ba Paulom di tshàuan cgoa are-aresa zi x'ái zi kúru,

¹² i kò èem kò khùbuan tchùu cgoa qgáian hèè naka tc'amakam ko hãa qgáian hèéthèè tsàako ne khóè ne koe séè a úúe, i tcilian guu ne, i dxáwa tc'èean tcg'oaragu ne.

¹³ Xu kò nxãaska c'èe xu Juta xu, ncèe kòo nqôó ba nxama-nxama a ko caate xu, gane èe kò dxáwa tc'èean ka cg'òè cgaeèa ne koe tshoa-tshoa a dxáwa tc'èean tcg'òó, X'aigam Jeso Krestem dim cg'òè ba tciiian ka, a xu a kò máá: "Jesom cg'òè kar ko x'èè tsi, ncèe Paulom kò Gam ka xгаа-xгаа ba, a ko máá, tcg'oa," témé.

¹⁴ Juta ne òm kiam peresitim Sekefam di xu cóa xu 7 xua kò ncèes gúú sa kúru.

¹⁵ Igabam kò dxáwa tc'èe ba xqa xu a máá: "Jeso bar q'ana, a ra a Paulom ka q'ana, ka xaoa gaxao díí ga xaoa?" témé.

¹⁶ Me kò dxáwa tc'èean úúam khóè ba nxài cgae xu, a ba a wèéa xu ga tàà. Xg'ám xum kò a thòò-thòò xu, xu kò nquum koe guu a hãa tamase qgóéa tcg'oa.

¹⁷ Ne kò wèè ne Juta ne hèè naka Efeso koe x'èèa ne Gerika ne hèéthèè ne ncèe gúúan q'áa. Wèèa ne ga kò q'áos ka tcàà, i kò X'aigam Jesom di cg'òèan kaikaguè.

¹⁸ Ne kò kái ne dtcòm, a ne a hàà gane di zi tséé zi èe ne kò kúru zi cg'èè zi nxàe.

¹⁹ Kái ne èe kòo tsoàan ka xгаа-xgaase nea kò gane di zi tcgàya zi óága, a ne a síí wèè khóèan cookg'ai koe dào zi. Gaa zi tcgàya zi di mari ne kòo nxará xg'ae ne i 50,000 xu qano mari xu selefera di xu khama noo.

²⁰ Me kò ncèem dàòm ka X'aigam dim kg'ui ba kaisase càuse a kaisa qarían úú.

Ncõo sa Efeso koe

²¹ Ncèe zi gúú zi ko kúrúsea xg'ara kam kò Paulo bìrise, Maketonia hèè naka Akaia hèéthèè koem gha nqáè a Jerusalema koe qòò sa, a máá: "Gaa koer ko síí hèèa xg'ara ne méér Roma koe síí dàra," témé.

²² Me kò cáám tsara hùì-kg'ao tsara gam di tsara, Timoteo ba hèè naka Eraseto ba hèéthèè tsara Maketonia koe tsééa úú. A ba a gabá x'aè-coa ba Asia dim nqôóm koe qaù.

²³ Gaam x'aèm èem kas kò kaias ncõo sa *Nqarim dim* dàòm ka tcàà.

²⁴ Me kò c'èem khóèem Demeterio ta kò ma tciiè ba hàna, seleferan di gúúan kòo kúru ba, tempelem *c'èes nqáris* Aretamese dis di sere-serean ko seleferan cgoa kúru ba, i kòo gam di tsééan kái marian óága *gam cgoa kò kúru xu tséé-kg'ao xu koe*.

²⁵ Kam ko gaa xu *tséé-kg'ao xu* hèè naka c'èe xu gatà iise ko tséé xu hèéthèè tciiia xg'ae, a ba a máá: "Khóè xaoè, q'ana xaoa, ncèes tséés koe xae qguu sa úúa hãa sa.

²⁶ Ncèeska xao bóó a kómá hãa, ncèem khóèem Paulo ba kái khóèan qg'áia hãa sa, Efeso dim x'èé-dxoom koe cúí tamase, igaba wèém nqôóm Asia dim koe ga hèéthèè e, a ba a ko tshàu cgoa kúrúèa nqária ne nqári tama a, témé, a tc'áda hãa khóèan séèa kabia hãa.

²⁷ Cg'èès gúú sa gha hàà kúrúse, sixae dis tséés qèe sa cg'áa-cg'ana di iise cúí bóòè tite, igabam gha thèè tempelem kaias nqáris Aretameses di ba kg'amaga káà hùise hãa, i gha gataga thèè gas di dqommmèan, nqôó xu Asia di xu koe hèè naka wèém nqôóm koe hèéthèè kaàkaguè!" tam méé.

²⁸ Èè ne ko ncèes gúú sa kóm ka ne kò kaisase xgòá, a ne a tshoa-tshoa a q'au a máá: "Kaia saa Aretameses Efeso di sa!" témé.

²⁹ Me kò kúúga wèém x'áé-dxoo ba kaias tcéé-tcées ka tcāàè. Ne khòè ne kōèan dim qgáim koe xg'ae a qaròta tcāà, a ne a kò Paulom cgoa ko qōòta te tsara khòè tsara, Maketonia di tsara, Gaio ba hēè naka Arisetareko ba hēéthēè tsara, kōèan dim qgáim koe tcéèa tcāà.

³⁰ Paulo ba kò xg'aes koe tcāà kg'oana, igabaga xu kò xгаа-xgaase-kg'ao xu xgàè-kg'am me.

³¹ C'èe xu tc'āà-cookg'ai xu Asia dim nqōóm di xu, ncēe kò gam di ncām-khoe ii xua kò thēè kg'uian tséèa úú, kōèan dim qgáim koe méém táá síi di i.

³² Si kò xg'ae sa dùús ko kúrú sa q'āa tama. C'èe nea kò cúis gúús ka q'au, ne ko c'èe ne c'èes ka q'au. Ne kò kái-kg'aise khòè ne dùús domka ne ko èe koe xg'aea hāa sa q'āa tama.

³³ Juta ne kò Aleksantero ba xg'aes q'oo koe xàbùta tcāà, ne c'èe ne xg'aes di ne dùú sam gha kúrú sa bíri me. Me kò xqara mááse kg'oana kam kò tshàua ba cgoa dtcàrà, nqoo ne gha sa.

³⁴ Igabaga ne kò Juta me e sa bòòta q'āa, ka ne ko cam aoraran wèèa ne ga cúí koe ntcoon-kg'án a q'au, a máá: "Aretameses Efeso di sa kaia hāa!" témé.

³⁵ Igabam kò x'áé-dxoom dim góá-kg'ao ba xg'ae sa nqookagu, a ba a máá: "Efeso di tu khòè tuè, wèém khòè ba q'ana hāa", Efeso dim x'áé-dxoo ba kaia hāas Aretameses dim tempelem dim kòre-kg'ao me e sa, naka nqarikg'ai koe guu a cg'áea hāas sere-sere sa hēéthēè e!

³⁶ Ncēe zi gúú zia ntcoèè tama, gaa domka méé tu nqooa hāas gúú si i, naka táá c'èe gúú ga qhāése kúrú guu.

³⁷ Ncēe xu khòè xu ncēe tu ncēe koe ógara xua ts'āà tama, a xu a gataga gatá dis nqári sa còè tama.

³⁸ Khama ncēè Demeterio ba hēè naka gam di xu tséé-kg'ao xu hēéthēè ko c'èem khòèm cgoa ncōoan úúa hāa ne, xu x'aiga-coa xu hàna, i qhàian xgobekg'amsea. Guu xu naka xu gaa koe síi chibi-chibiku.

³⁹ Igabaga ncēè xao kò c'èe gúú úúa hāa, ncēe xao còoka úú kg'oana hāa a, ne xao gha kaia xu dis xg'aes cookg'ai koe nxāe e.

⁴⁰ Ncēe i ma ncēè cam ka ii khama, ta gha ncēe kúrúseas gúús ka kaias cg'āès q'oo koe hāa. Xqara mááse ga kàà a, gaan cgoa ta ga ncēes tcéé-tcéè sa ncēèa mááse e khama," tam méé.

⁴¹ Ncētam ko mééa xg'ara kam kò xg'ae sa qōòta q'aakagu.

20

Maketonia koe hēè naka Akaia koe hēéthēè e

¹ Eès ko tcéé-tcéè sa chòò kam ko Paulo xгаа-xgaase-kg'aoan tciaa xg'ae, a ba a ghùì-ghui tcáò ne, a x'āè ne, a ba a tcg'oa a Maketonia koe qōò.

² Eè xu qgái xum ko tchoaba, a kò khòè ne kái kg'uian cgoa ghùì-ghui tcáò, a ba a síi Akaia koe tcāà,

³ a gaa koe síi nqoana nxoèan x'āè. Siria koem kò qōò kg'oana kam kò bòòta q'āa, Juta xu qg'áikua máá mea hāa sa, khamam kò Maketonia koem gha kabise dis tc'èe sa kúrú.

⁴ Gam cgoa kò hāa xu khòè xua kò Sopaterem Pirom ka cóásem ncēe Berea koe guua ba hēè, naka Tesalonika koe kò guua tsara Arisetarekoa tsara Sekumadua tsara hēè, naka Gaiom Derebe koe ko guua ba hēè, naka Timoteo ba hēè, naka Asia dim nqōóm koe ko guua tsara Tigikoa tsara Terofimoa tsara hēéthēè e.

⁵ Ncēe xu khòè xu kò sixae cookg'ai koe qōò, a síi Teroa koe qāà xae e.

⁶ Igaba xae kò sixae skepes cgoa Filipi koe guu a qōò, péré gāè-gāè úú tamas pérés ko tc'òòès kòès qāá q'oo koe. A xae a 5 camán qāá q'oo koe Teroa koe síi cgae xu, a xae a kò síi gaa koe 7 camán hāa.

Paulom dis dàra sa Teroa koe

⁷ Tc'āà dim cam bekem dim ka xae kò hàara xg'ae a xae a péréan tc'òó. Paulo ba kò khòè ne cgoa qarika kg'ui, i nxāakg'aiga síi ntcúú nqáèan tcāà, xùrikom cam kam gha qōò sam kò dtcāasea hāa khama.

⁸ Eè ta kò xg'aea hāam nquum tc'amaka hāam koe i kò kái lampian hàna hāa.

⁹ Me kò qári-kg'ao-coam Etiko ta ko ma tciiè ba fensteres koe ntcòe, ncēe kò Paulom kò ko qáòse kg'ui ka ko kaisase x'òma cg'áe ba. Tc'oms ko tàà me kam kò nqoana dim nquum koe guu a gómankg'ai koe cg'áe, a síim ko ghùèè ka x'óóa.

¹⁰ Me kò Paulo ba xōa, a ba a qári-kg'ao-coam tc'amkg'ai koe ncemea xòose, a ba a x'òàa ba ka xgábé me, a máá: "Táá q'ae guu, kg'òèam hāa ke," témé.

¹¹ A ba a gaicara tc'amaka hāam nquum koe qàò, a síi péréan tc'òó. Kg'ui cgoa nem ko i nxāakg'aiga síi camán tcg'oa, me xgoaba.

* 19:35: *Wèém khòè ba q'ana hāa* - Gerika sa ko máá: "Dii ba gáé c'úua hāa?" témé.

¹² Ne kò khòè ne qárí-kg'ao-coa ba kg'òèam hãase x'áéan koe sée a úú, a ne a kò kaisase qgái-qgai tcáòè.

Teroa koe guu a Mileto koe qòò a ne

¹³ Xae xgoaba a skepes q'oo koe tcãa a xae a Asose koe qòò, ncèe gaa koe xae kò Paulo ba síí skepes cgoa sèè kg'oana koe. Ncèetam kò ma kg'ónòsea, nqàrè cgoam kò ko gaa za síí khama.

¹⁴ Eëm ko Asose koe síí xg'ae cgoa xae e ka xae ko sèè me, a xae a skepes cgoa Mítilene koe síí.

¹⁵ Q'uu dim cám ka xae kò skepes cgoa qòò, a Kiose koe síí tcãa. Eëm cám qáá q'oo koe xae kò tchoaba a síí Samose koe tcãa, a q'uu dim cám ka Mileto koe síí.

¹⁶ Me Paulo Efeso koem gha nqáé a qòò sa bírise, nxãasegam gha táá Asia dim nqóóm koe síí qáò x'áèan hãa ka. Pentekoste dim cám cookg'ai kam gha síí Jerusalema koe tcãa sam kò qháea máána hãa khama.

Paulo ba ko Efeso di xu kaia xu cgoa còò di sa kg'ui

¹⁷ Mileto koem ko guu kam kò Paulo ba Efeso koe khòèan tsééa úú, síí i gha kerekes di xu kaia xu tciia máá me ka.

¹⁸ Eè xu ko gam koe hàà kam ko bíri xu a máá: "Q'ana xaoa, ntar kò ko ma kg'òè sa, wèé x'áèan ncèer kò gaxao cgoa hàna ka, tc'ãa dim cám Asia dim nqóóm koer kò hàam koe guu a.

¹⁹ Juta ne kò kúrúa bòò te, a ne a káa zi ka qarika xgáè te, igabar X'aigam Nqari ba cg'árè-cg'aresean cgoa hée naka tcgái tshàran cgoa hēéthēé kúrúa máána hãa.

²⁰ Q'ana xao hãa, c'èe gúú gatar ga hùì cgoa tuar kò táá gatu koe chóm sa, igabar kò wèé ne khòè ne cookg'ai koe hée naka x'áéa tu koe ga hēéthēé gaa ka xгаа-xгаа tu u.

²¹ Juta ne hée naka Gerika ne hēéthēér qarika bíria hãa, gane di chibian koe ne gha tcóóse a Nqarim koe kábise a gatá dim X'aigam Jesom koe dtcòm sa.

²² "Igaba bóò, ncèeskar ko Jerusalema koe qòò Tcom-tcomsam Tc'èem ka chùìè a, gaa koe gha síí kúrúse cgae te sar c'úúa hãase.

²³ Wèém x'áé-dxoom èer kò tcãam koem kò Tcom-tcomsam Tc'èe ba qarika bíri te, qáé-nquuan koe hée naka qóm cgoa qgóókuan hēéthēéa tééa máá tea hãa sa.

²⁴ Gatá i ii igabar kò táá tiris kg'òè sa cgáés iise sééa mááse. Nooase cgáéa máá teas gúú sa X'aigam Jesom máá tea hãa tsééan xg'ara-xg'ara si i khama. *Wéé qarìa te cgoar ko gaan koe tséé, qarò-kg'aom kòès koe ko qàròm khama ma.* Ncèes tséé sa kò khòè ne qarika qàè tchòàn Nqarim di cgómkuan di ka bírian di si i.

²⁵ "Q'ana ra hãa, xao gaicara kg'áia te hòò naka bóò hãa tite sa, gaxao ncèe wééa xao xg'aeku koer kòò qòòa te a ko x'aian nqarikg'ai di ka xгаа-xгаа xao.

²⁶ Gaa domkar kò ncèem cám ka bíria cgáé-cgae xao o, ncèè c'èe-kg'áia tu kò ko aaguse ne i tíí chibi tama a gha ii sa.

²⁷ Wéés Nqarim ko tc'èe sar bíri tua, c'èe gúú gar chóm-kg'ai tu u tama.

²⁸ Q'òésea méé xao hãa, naka xaoa wéés xg'aes ghùuan di sa théé q'òé. Tcom-tcomsam Tc'èe ba kòre-kg'ao iise gaxaoa tòò xaoa hãa, kerekes Nqarim di sa xao gha kòre ka, ncèe Gam di c'áðan kam x'ámáa sa.

²⁹ Q'ana ra hãa, qòòar hãa koe i gha bèe-beesa ncuutshaan xg'aekua tu koe hàà tcãa sa, ncèe cuiskaga ghùuan bóòa guua hãa tite e.

³⁰ Gatu xg'aeku koe ga igaba xu gha kàma zi gúú zi ko kg'ui xu khòè xu guu a tcg'oa, a xu a gha xгаа-xgaase-kg'ao ne tseeguan dim dàòm koe tcg'òò, xùri xu ne gha ka.

³¹ Ke méé tu kókòa hãa! Naka tua tc'èe-tc'èese, nqoana kurian ncèe nqáéa hãa kar ko koaba ba hée naka ntcúú ba hēéthēé wééa tu ga tcgái-tshàran cgoa tchàno-tchano sa.

³² "Ncèeskar ko Nqarim tshàu q'oo koe tcãa tu u. Gam dim kg'uim cgómkuan di ba méé tu tc'èe-tc'èese. Ncèe ba qarian úúa, tshàoam gha ghùu tu u di i, a gha gataga ts'ee-ts'eekg'aikuan máá tu u, wèé ne èe Nqari ba máàsea hãa nem ko ma máá khama.

³³ C'èem khòem di selefera, kana gauta, kana qgáian gar ncóò ta ga hãa.

³⁴ Gaxao igaba xao q'ana hãa, tiri tshàuan ncèea ko èer tcàoa hãa gúuan máá te sa, naka tíí ka c'èen xu tcàoa hãa gúuan hēéthēé e.

³⁵ Wéé zi gúú zi èer kúrúa hãa zi koer x'ái xaoa, ncèeta ma tsééan ka méé ta èe kg'amka ne hùì sa, naka ta gataga X'aigam Jesom di kg'uan tc'èe-tc'èese, ncèem kòò máá: "C'èem khòè ba c'èes gúú sa tcg'òó a máá nea kaisase ts'ee-ts'eekg'aièa, tchoanà tshàu a sééan ka, témé sa," tam Paulo méé.

³⁶ Ncèetam ko mééa xg'ara kam kò wééa xu cgoa ga qhòm tsi qurú a còrè.

³⁷ Xu wééa xu ga kaisase kg'ae, a xu a Paulo ba xgábé, a x'òbè me.

³⁸ Me kò ma x'áé xua sa kò kaisase tshùú-tcaokagu xu, ncèe cuiskaga xu gaicara kg'áia ba hòò naka bóò hãa tite sa.

21

Paulo ba ko Jerusalemalema koe qōō

¹ Eē xae ko gaxu cgoa q'aa, ka xae kò skepes cgoa qōō, a xae a tchàno a Kose koe síí, a xùrikom cáim ka Rotese koe síí tcãà, a gaa koe guus ka Patara koe qōō.

² Xae Finikia koe ko qōōs skepe sa sao-xg'ae, a gaas koe tcãà, a qōō.

³ Eē xae ko *tshàn ka nxama-nxamaèa hãam nqōō-coam* Kuperò di ba hòò, ka xae kò dxàe xòè za ntcòo me, a Siria koe qōō, a Ture koe síí tcãà, gaa koes kòo skepe sa èes nqàòà hãa zi gùú zi xòò khama.

⁴ Gaa koe xae kò xгаа-xgaase-kg'ao xu hòò, a xae a kò 7 cáiman gaxu cgoa hãa. *Tcom-tcomsam* Tc'ëem di qarian ka xu kò Paulo ba birí, táá méém Jerusalemalema koe nqáé sa.

⁵ Igaba èe i ko gaxae di cáiman xg'ara ka xae kò xgoaba, a dàòà xae koe qōō. Ne kò wéèa ne ga, khòè zi hëé naka cóán ga hëéthëé, úúa tòò xae e. Ta nxãakg'aiga x'áé-dxom ka tchàa koe síí, a èe ta ko tshãam-kg'ám koe síí ka ta kò qúrùta ta cgoa qom, a còrè.

⁶ Xae kò nxãaska x'áé ne a skepes koe tcãà, ne gane x'áéan koe kabise a dibi.

⁷ Eē xae ko Ture koe guuam dàòm cgoa xg'ara, ka xae kò Petolemaia koe tcãà, a xae a kò sixae ka c'èea ne tsgámkagu, a gane cgoa cúim cáim ba hãa.

⁸ A xae a q'uu dim cáim ka xgoaba, a Kaesarea koe hàà, a xae a Filipim dim nquum koe síí tcãà, qàè tchòàn dim kg'ui-kg'ao ba, 7 xu *hùi-kg'ao xu Jerusalemalema koe kò nxárá tcg'òòèa xu ka c'èe ba*, a gam cgoa hãa.

⁹ Qanega sèèè ta ga hãa zi cóá zi 4 zim kò úúa hãa, ncèe kòo porofita zi.

¹⁰ Eē xae gaa koe cáim-coa xu hãa, kam kò Agabose ta ko ma tcièm porofiti ba Jutea koe guu a hàà.

¹¹ Sixae koem ko hàà kam kò Paulom dim bàne ba sèè a nqàrèa ba hëé naka q'ómá ba hëéthëé qáé, a máá: “Ncèea Tcom-tcomsam Tc'ëem ko méé ga a: Ncèem bànem dim khòèm gha ma Jerusalemalema di ne Juta ne ka ma qáèè ga a, a ne a táá zi qhàò zi di ne tshàu q'oo koe tcãà me,” témé.

¹² Eē xae ko sixae hëé naka èe koe kò hàna ne khòè ne hëéthëé ncèes gùú sa kóm, ka ta kò Paulo ba dtcàrà, táám gha Jerusalemalema koe qōò sa.

¹³ Igabam kò Paulo xoa ta a, a máá: “Dùú sa tu ko kúrú ncèe tu ko kg'ae a ko thòò-thòò tcáo te ka? Qáé-nquum koe tcãàèan cúí ra kg'ónòsea máá tama, igaba ra X'aigam Jesom di cg'òèan domka Jerusalemalema koe x'óòan ga thëé kg'ónòsea máána,” témé.

¹⁴ Eē ta ko bóò, kg'ua ta tàà mea hãa títe sa, ka ta kò guu me, a máá: “X'aigam *Nqarim* ko tc'èe sa méés kúrúse,” témé.

¹⁵ Eē xu cáim xu qáá q'oo koe xae kò Jerusalemalema koe abagu, a qōò.

¹⁶ Xu kò c'èe xu xгаа-xgaase-kg'ao xu Kaesarea di xu qōò cgoa xae e, a kò Menaso ta ko ma tcièm khòèm Kuperò dim x'áé koe úú xae e, kg'aiakam xгаа-xgaase-kg'ao ba, ncèe xae gha síí x'áè cgoa ba.

Paulo ba ko qáé-nquuan koe tcãàè, a Roma koe síí (21:17–28:31)*Paulo ba ko Jakobo ba dàra*

¹⁷ Eē xae ko Jerusalemalema koe hàà ka ne kò dtcòm-kg'ao ne qàèse-hàakagu xae e.

¹⁸ Xùrikom cáim kam kò Paulo ba sixae cgoa Jakobom koe qōò, xu kò wéè xu kaia xu hànaa.

¹⁹ Eēm ko tsgámkagu xua xg'ara kam kò wéés gùús èem Nqari ba gam di tsééan koe guu a qhàò zi di ne koe kúrúa hãa sa cúí cúí qàèse birí xu.

²⁰ Eès gùú sa xu ko kómá xg'ara ka xu kò Nqari ba dqom. A xu a nxãaska birí me a máá: “Bòò tsi ko, sixae ka qòese tseè, nta noo tcám-tcàma nea Juta ne xg'aeku koe dtcòma hãa sa, a ne a wéèa ne ga Moshem di x'áéan qgóóà qaria hãa.

²¹ Tsáá ka ne biríèa hãa, wéè ne Juta ne èe táá zi qhàò zi di ne xg'aeku koe hãa ne tsi ko xгаа-xгаа, Moshem di x'áéan ne gha ntcoe sa, a ko birí ne, táá ne gha gane di cóán q'áè nqàa-qgai khòò, kana Jutan di cauan xùri sa.

²² Kháé sa gha nxãaska dùú sa kúrúè? Tseegukaga ne gha kóm, hààraa tsi hãa sa.

²³ Ke ncèe xae ko birí tsis gùú sa kúrú. Gaisea hãa xu khòè xu 4 xua ncèe koe hàna.

²⁴ Ke gaxu cgoa tempelem koe qōò, naka q'ano-q'anosean dis xg'aaku sa gaxu cgoa tcana máá. Suruta máá xu naka xu gha nxãasega tcúúu xu dqòm. Nxãaska ne gha wéè ne *khòè ne q'ãa*, wéè gúúan èe tsáá ka ko nxàèè nea tseegu tama sa, igaba tsi ko Nqarim di x'áéan qgóóà qari sa.

²⁵ Igaba táá zi qhàò zi di ne ncèe dtcòma hãa ne: xae tsgãya sa góá máána hãa, sixae ma bóòà hãa sa, a máá, táá méé ne kúrú mááseèa nqárian ko máàè tc'òoan tc'òò guu, naka nea c'áòan tc'òò guu, naka nea táá chúú-chuu a cg'òèè kg'oo-coan kg'oo guu, naka nea cg'áràn kúrú guu, ta ko méé sa,” ta xu méé.

²⁶ Me kò Paulo ba gaa xu khòè xu sèè, a ba a xùrikom cáim ka gaxu cgoa xg'ae a q'ano-q'anosean dis xg'aaku sa tcana máá. A ba a tempelem koe tcãà, a nxàe, n-cáma i gha gaa

q'ano-q'anosean di cáman chōo sa, a gataga nxàe, gaxu di dàòà-máákuan gha n-cáma kúrúe sa.

Paulo ba ko qáéé

²⁷ Eē i 7 cáman nqáéa hãa ka xu kò c'êe xu Juta xu Asia koe guua xu tempelem koe bóò me; a xu a kò wèe xu khòe xu qg'ái, xu tshàua xu cgoa qgóó me,

²⁸ a q'au a máá: "Iseraele di xao khòe xaoè, hùì xae e! Ncãa ga me e khòem wèe khòean ko wèe qgáian koe xgaa-xgaa ba, gatá di ne khòe ne hêe, x'áe-kg'áman ga hêe, naka ncēm qgáim kaga hêéthêe ko tshúù gúuan kg'ui ba, a Gerikan gataga tempelem koe óágara hãa, a gatà hêes ka ncēm qgáim tcom-tcomsa ba cg'ãè-cg'ãea hãa!" témé.

²⁹ Ncēeta xu kò mée, Terofimom Efeso di ba xu kò Paulom cgoa x'áe-dxoom koe bóòà hãa khama, a xu a kò tc'ëa máá, Paulo ba tempelem koe tcãàe me, ta tc'ëa hãa.

³⁰ Me kò wèem x'áe-dxoo ba xháes ka tcãàe, ne khòe ne wèe ne qgóéa xg'ae a tempelem q'oo koe Paulo ba qgóó a tceea tcg'òò, i kò tempelem di nquu-kg'áman kúúga tcēekg'ammè.

³¹ Paulo ba ne kò cg'õo kg'oana kam ko Roma di xu ncõo-kg'ao xu dim kaia ba birìe, Jerusalem wèe ba tshúù qgái koe hãa sa.

³² Kam ko cúí q'oro ncõo-kg'ao xu hêe naka ncõo-kg'ao di xu tc'ãà-cookg'ai xu hêéthêe sée, a khòe ne koe qgóéa tcãà. Eē ne ko khòe ne ncõo-kg'ao xu cgoa bóò me ka ne kò Paulom xg'áin guu.

³³ Me kò nxãaska ncõo-kg'ao xu dim kaia ba gaa koe síí a Paulo ba qgóó a qáé me, a x'áe, cáim táuan cgoa méém qáéé sa. A ba a tēe, díim ii sa, a gataga dùu sa kúrúá hãa sa.

³⁴ Ne kò xg'aes koe c'êe ne cúis gúú sa q'au, ne c'êe ne tãá sa q'au. Are sa kò hãna khamam kò ncõo-kg'ao xu dim kaia ba táá q'ãa, dùús ko kúrúse sa, a kò gam di xu ncõo-kg'ao xu x'áe, Paulo ba xu gha sée a ncõo-kg'ao xu dim x'áem koe úú sa.

³⁵ Eē xu ko q'ábà qaò dim qgáim koe síí kam kò *Paulo ba* ncõo-kg'ao xu ka qgóóa ghùie, khòe ne di xgòan ka.

³⁶ Wéea ne kò xùri me, a kò q'au a ko máá: "Cg'õo me," témé khama.

Paulo ba ko téea mááse

³⁷ Eē xu ncõo-kg'ao xu gaxu dim x'áem koe tcãà me kg'oana, kam ko Paulo ncõo-kg'ao xu dim kaia ba tēe a máá: "C'ees gúú sa ra gáé ga kg'ui cgoa tsi?" témé. Me máá: "Gerika sa tsi koáé cèè kg'ui?"

³⁸ Kháé tsi nxãaska Egepeto tsi tama tsia, ncēe kò nqáéa x'aean ka tshúù sa ghùia tsi, a 4,000 xu cg'õo-kg'ao xu qãáka úú tsi?" tam ma tēe me.

³⁹ Me Paulo xqa a máá: "Tíí ra Juta ra a, Tareso Kilikia di koe ábàèa ra, cgáém x'áe-dxoom dir x'ãè-kg'ao ra. Cgómna guu te nakar khòe ne cgoa kg'ui," témé.

⁴⁰ Me kgoara máá me, me Paulo q'ábà ko qaòè qgái koe tēese tshàua ba cgoa khòe xu x'ái, nqoo xu gha ka. Eē xu ko qhái ta ma nqoo kam ko Paulo Hebera sa kg'ui cgoa xu, a máá:

22

¹ "Tíí kíí ga xao, àbo ga xaoè, ncēeska xao tiris téea mááse sa komsana, ncēer ko ncēeska gaxao cookg'ai koe nxàe sa," témé.

² Eē xu ko kóm me ko Hebera dis kg'ui sa kg'ui cgoa xu ka xu kò kaisase nqoo.

Me nxãaska Paulo ba máá:

³ "Tíí ra Juta ra a, Tareso Kilikia di koe ábàèa ra, a ra a ncēm x'áe-dxoom koe kaikaguèa, a ra a kò x'áean àbo ga xu di ka Gamalielelem di nqàrè-kg'áman koe qarika xgaa-xgaaè, a kò Nqari ba qarika tsééa máá, gaxao wèe xao ncēe cáim ka ii khama.

⁴ Xùri-kg'ao ne ncēm dàòm *Jesom* di ner kò x'ooan koe xgàra, kg'ào-khoan hêe naka dxàe-khoan hêéthêe kò qáé, a ra a kòo qáé-nquuan koe tcãà a,

⁵ ncēm ga ma kaiam peresiti ba hêe naka kaia xu dis xg'ae sa hêéthêe ma nxàea tseegukagua máá tea hãa khama ma. Tcgāya zi Damaseko di xu Juta xu góá mááèa hãa zir kò sée, a ra a Damaseko koe úú, a ra a gaa koe síí khòe ne qáé, a sée a Jerusalem koe óá ne, nxãasega ne gha xgàràè ka.

Paulo ba ko nxàe, ntam ma Jesom cgoa xg'aea sa

(Tsee 9:1-19; 26:12-18)

⁶ "Eēr ko koaba di x'áe ka Damaseko qaè koe hàà, kam ko kúúga kaisase tcqàkom x'áà ba nqarikg'ai koe guu a x'áà-x'aa te,

⁷ kar ko gómankg'ai koe cg'áé, a ra a kg'ui ba kóm me ko birì te a máá: 'Sauloè! Sauloè! Dùús domka tsi ko xgàra Te?' témé.

⁸ Ra tēe Me a máá: 'Díí Tsia X'aigae?' témé. Me xqa te a máá: 'Tíí Ra Jeso Ra a, Nasareta di Ra, ncēe tsi ko tsáá xgàra Ra,' témé.

⁹ Xu kò tíí cgoa kò hãa xu khòe xu x'áà ba bóò, igaba xu ko táá Gaam ēe kò tíí cgoa kg'uim di kg'ui-q'ooan kóm.

¹⁰ Ra tēe Me a máá: 'X'aigaè, dùu ra gha kúru?' témé. Me X'aigam *Nqari* ba birí te a máá: 'Tēe, naka tsia Damaseko koe qōò, gaa koe tsi gha sí birìe wèe zi gúu zi *Tíi* x'àè tsia hãa zi, kúru tsi gha zi,' témé.

¹¹ Xu tíi cgoa kò hãa xu khòè xu qgóó hìi a Damaseko koe úu te, x'àam di tcàà-q'ooa nea ko cg'òo tcgáí tea hãa khama.

¹² Me kò Ananiase ta ko ma tcièm khòè ba hàà bóò te. *Nqari*-tcáóam khòèm x'àèan ko komsana me e kò ii, a ba a kò wèe ne Juta ne gaa koe x'àèa ne ka kaisase tcommèa.

¹³ Me dxùukg'ايا te koe téé a ba a máá: 'Tíi qōe tsi Saulo tseè, bóò gaicara!' témé. Ra kò gaam x'àèm èem kaga bóò me.

¹⁴ Kam ko nxãaska máá: 'Nqarim gatá ka xōò ga xu di ba nxárá tcg'òó tsia hãa, x'àèa ba tsi gha q'ãa ka, a tsi a tchànóm Khòèm *Jeso* ba bóò ka, a Gam kg'ám koe guuam kg'ui ba kóm ka.

¹⁵ Eè tsi bóò a kómã hãa zi koe tsi gha Gam dim nxàea tseegukagu-kg'ao ba ii ka, wèe khòèan koe.

¹⁶ Ka ncēeska tsi kò dùu sa qãà? Tēe naka tsia tcguu-tcguuè naka i chibia tsi xg'aàra tcg'òòè, tcii cg'òè Me kose,' témé.

Paulo ba ko tciè a sí qhàò zi di ne xgaa-xgaa

¹⁷ Eèr ko Jerusalema koe kabise, a ra a ko tempelem koe còrè, kar ko c'èes sòokuris ka tcãèè.

¹⁸ A ra a *X'aigam Nqari* ba bóò Me ko tíi cgoa kg'ui a ko máá: 'Qhàé, naka ncēeskaga Jerusalema koe tcg'oa, cuiskaga ne Tíi ka nxàea tseegukaguan tsari dtcòmã hãa tite ke,' témé.

¹⁹ Ra kò xoa a máá: 'X'aigaè, ncēe xu khòè xua q'ana, wèém còrè-nquum koer kò ko tcãà a ko èe ko Tsáá koe dtcòmã ne qáé, a ra a ko xg'ám ne sa.

²⁰ Eè i ko Tsarim nxàea tseegukagu-kg'aom Stefanem di c'àòan ntcãaguè, kar ko tíi ga ra gaa koe tééa-tēe a ra a ko gaxu cgoa dtcòmku, a kò èe ko cg'òo me xu di qgáian kòrè,' témé.

²¹ Me nxãaska X'aiga ba birí te a máá: 'Qōò, nqúu kar gha tsééa úu tsi, tãá zi qhàò zi di ne koe ke,' témé," tam Paulo méé.

Paulo ba ko xg'ámmè, Roma dim khòè me e igaba

²² Xu kò khòè xu Paulo ba komsana, me nxãakg'aiga qōò a sí ncēeta méé. Xu kaisase q'au a máá: "Ncēeta iim khòè ba méém nqóómkg'ai koe tcg'òòè, qãè tama ia, kg'òèm gha sa ke," témé.

²³ Eè xu ko q'au, a ko qgáia xu xaoa q'aa, a ko góman dōea kãé tc'amaka,

²⁴ kam ko tc'amaka hãnas téé-q'ooos dim tc'ãà-cookg'aim ncōo-kg'ao xu di ba x'àè, me Paulo síi ncōo-kg'ao xu dim x'ám koe tcãèè, a ba a xg'ámmèkose tēèè. *Tc'amaka hãnas téé-q'ooos dim tc'ãà-cookg'ai ba* kò q'ãa kg'oana, dùús domka xu ko khòè xu èeta ma q'au cgae me sa khama.

²⁵ Eè xu ko qáéa xòò me, síi xu gha xg'ám me ka, kam kò Paulo ncōo-kg'ao xu dim tc'ãà-cookg'aim èe kò qãea ba koe tēm ncēe nqãaka hãnas téé-q'ooos dim ka máá: "A x'àèa ne kgoara hãa, Roma dim khòèm gha xg'ámmè sa, ncēe kg'ui zi cgoa kò táá tēèè a nxãata ma chibi-chibiè ba?" témé.

²⁶ Nqãaka hãnas téé-q'ooos dim tc'ãà-cookg'aim ko ncēes gúu sa kóm kam ko tc'amaka hãnas téé-q'ooos dim tc'ãà-cookg'aim koe síi xàà sí, a máá: "Nta tsi gha hēè? Ncēm khòè ba Roma dim khòè me e ka," témé.

²⁷ Me tc'amaka hãnas téé-q'ooos dim tc'ãà-cookg'ai ba Paulom koe síi, a tēè me a máá: "Birí te, Roma di tsi khòè tsi ii sa?" témé. Me máá: "Eè, gaar ga ra a," tam ma xoa.

²⁸ Me nxãaska tc'amaka hãnas téé-q'ooos dim tc'ãà-cookg'ai ba máá: "Tíi ra kaisa surutan surutaa, nxãasegar gha Roma dim x'àè-kg'ao ba kúru ka," témé. Me Paulo ba xoa a máá: "Igabar tíi nqóóm dir x'àè-kg'aor iise ábàèa," témé.

²⁹ Xu èe kò tēè me kg'oana hãa xu qhàése guu me. Me tc'amaka hãnas téé-q'ooos dim tc'ãà-cookg'ai ba q'ae, èem kò bóòã q'ãa, Paulo ba Roma dim khòèm me e, igabam táuan cgoa qáé me a sa ka.

Paulo ba Juta di xu tc'ãà-cookg'ai xu dis xg'aes koe

³⁰ Ncōo-kg'ao xu dim kaia ba kò qãèse q'ãa kg'oana, dùús kam ko Paulo ba Juta ne ka chibi-chibiè sa, khamam kò q'uu dim cáim ka kgoara me, a ba a x'àèan tcg'òò, kaia xu peresiti xu hēè naka kaia xu dis xg'ae sa hēèthéè xu méé xu xg'ae sa. Me kò nxãaska Paulo ba cookg'ايا xu koe óága.

23

¹ Me Paulo ba kaia xu dis xg'ae sam qãèse téé a ko tcgáí-q'ooa sa koe bóò koe máá: "Tíi kíi ga xaoè, Nqarim cookg'ai koer q'anos tcáós cgoa tchànós kg'òè sa kg'òèa hãa ncēes koosega," témé.

² Kam ko nxãaska kaiaim peresitim Ananiase ba èe kò Paulom qàe koe téé-tēe xu birí a máá, xg'ám kg'ám me méé xu, témé.

³ Me nxāaska Paulo birí me a máá: “Nqari ba gha xg'ám tsi, tsáá ãe q'úúse xg'aàem nquum cgáé-q'oo khama ii tseè! Eè koe tsi ntcōe a ko chibia te bóò x'áèan ma ii khama, igaba tsi ko tsáá ga tsi x'áèan ntcōe, thòò-thòòè méé ra, ta mééan ka,” témé.

⁴ Eè kò Paulom qàe koe téé-tēe xu kò birí me a máá: “Kaiam peresitim Nqarim di ba tsi koáé cgúú?” témé.

⁵ Me Paulo ba xoa xu a máá: “Tíí kúí ga xaoè, kaiam peresiti me e sar kò bóóa q'āa tama; góásea i hāa a ko máá: ‘Táá tc'āa-cookg'aim tsari ne khòè ne ñim ka cg'āè gúú kg'ui guul' téméè khama,” tam méé.

⁶ Me kò nxāaska Paulo ba, c'ēea xu Saduke e, xu c'ēea xu Farasai e sam kò q'ana hāa khama xg'aes cookg'ai koe q'aua tcg'òò a máá: “Tíí kúí ga xaoè, tíí ra Farasai ra a, Farasai khara ka cóáse ra a. Tēèkus q'oo koer hāa, x'óóa ne gha x'ooan koe tēe di nqòòà ner úúa hāa khama,” témé.

⁷ Eēm ko ncēeta mééa xg'ara kas ko Saduke xu hēe naka Farasai xu hēéthēé xg'aeku koe mēeku sa tēe, si xg'ae sa q'aa-q'aase.

⁸ Saduke xu kòo máá, x'ooan koe tēe sa kàà si i, i moengelean ga kàà a, me tc'ēe ba thēé kàà me e, témé khama. Igaba xu kòo Farasai xu ncēe gúúan wēé ga hāna sa dtcòm.

⁹ Si kò kaisas tcēé-tcēe sa tēe, xu c'ēe xu x'áè xгаа-xгаа-kg'ao xu ncēe kòo Farasai di ii xu tēe a kaisase ntcōeku a máá: “Ncēm khòém ka xae cúí gúú tshúú ga hòò tama. Kháé dùú sa gha ii, ncēe c'ēedaokam kò tc'ēe ba kana moengele ba kg'ui cgoa mea ne?” ta xu méé.

¹⁰ Si xg'ae sa kaisase mēeku, me tc'amaka hānas téé-q'ooos ñim ncōo-kg'ao ba q'ào, Paulo ba xu gha sèe a tòà q'aas gúús ka, khamam ncōo-kg'ao xu birí, xōa xu gha a síí qarika sēea tcg'òò me, a ncōo-kg'ao xu ñim x'áém koe úú me ka.

¹¹ Xùrikom ntcúúm kam ko X'aigam Nqari ba Paulom qàe koe hàà téé a máá: “Tòón tcáó! Ncēe tsi kò Tíí ka ma Jerusalema koe nxāea tseegukagua khama méé tsi gataga ma thēé Roma koe nxāea tseegukagu,” témé.

Paulom gha cg'òèè dis kàa sa

¹² Q'uu i ko ka xu ko Juta xu tcúú qáé, a xu a kaias gaisés cgoa gaise, cuiskaga xu tc'òó kana kg'āà tite di sa, Paulo ba xu cg'òo tamas cookg'ai koe.

¹³ Ncēes gaise sa kò kúrúá hāa xu khòè xua kò 40 sa nqáéa hāa.

¹⁴ Kaia xu peresiti xu hēe naka *khòè ne di xu* kaia xu hēéthēé koe xu kò síí a máá: “Gaisea xae hāa kaias gaisés cgoa, cúí gúú ga xae xám tite sa, Paulo ba xae cg'òo tamas cookg'ai koe.

¹⁵ Ke méé xao ncēeska gaxao hēe naka kaia xu ñim xg'aes di xu hēéthēé ncōo-kg'ao xu ñim kaia ba birí nakam máà xao o me, gam ka xao qāèse q'āa kg'oana khama ma kúrúse ná. Sixaea ncēe koem hàà tamas cookg'ai koe cg'òoa ba kg'ónòsea máána hāa ke,” témé.

¹⁶ Igaba ãem ko Paulom ka qōses ñim cóá ba gaas kàa sa kóm, kagam ko síí Paulo ba birí si, ncōo-kg'ao xu ñim x'áém q'oo koe.

¹⁷ Me nxāaska Paulo ba c'ēm tc'āa-cookg'aim nqāaka hānas téé-q'ooos di ba tcii, a birí me a máá: “Ncēm qári-kg'ao ba sēe naka tc'amaka hānas téé-q'ooos ñim tc'āa-cookg'aim koe úú, c'ēs gúú sam úúa hāa birí mem gha sa ke,” témé.

¹⁸ Me nxāaska sēé me, a ba a tc'amaka hānas téé-q'ooos ñim tc'āa-cookg'aim koe úú me. A ba a máá: “Paulom qáéèa ba tséé tea, ncēm qári-kg'ao bar gha tsáá koe óá ka, c'ēe gúúm úúa, birí tsi kg'oanam hāa a khama,” témé.

¹⁹ Me tc'amaka hānas téé-q'ooos ñim tc'āa-cookg'ai ba qári-kg'ao ba sēe, a dxúukg'iaia ba za tcéea nqáékagu me, a tēe me a máá: “Dúú sa tsi úúa hāa, birí te kg'oana tsi hāa sa?” témé.

²⁰ Me máá: “Juta xu kg'uia xg'aea hāa, dtcàrà tsi xu gha, tsi q'uu ka Paulo ba kaia xu ñim xg'aes cookg'ai koe óága ka, gam ka xu qāèse tēea kg'ónó kg'oana khama xu kò hēe.

²¹ Igaba táá nqábé xu guu, 40 sa nqáéas xg'aes khòe xu di sa qae mea hāa ke. Gaisea xu hāa, tc'òó a xu a kg'āà tite sa, cg'òo me tama xu hāas cookg'ai koe ke. Kg'ónòsea xu hāa ncēeska, a qāà hāa nxāe tsi ghas cúí sa, gaxu ñim dtcàràs koe.

²² Me tc'amaka hānas téé-q'ooos ñim tc'āa-cookg'ai ba qári-kg'ao ba birí me qđò, a q'āa-q'āa me, a ba a máá: “Táá cúí khòè ga ncēe gúúan ncēe tsi tíí koe xāàa hāa birí guu,” témé.

Paulo ba ko Kaesarea koe úúe

²³ Me nxāaska c'ēe tsara nqāaka hāna téé-q'ooan di tsara tc'āa-cookg'ai tsara tcii, a birí tsara a, a máá: “Kg'ónòse tsao naka 200 xu ncōo-kg'ao xu sēé, 70 xu bìi qábi-kg'ao xu hēe naka 200 xu kg'áo xaose xu hēéthēé e, naka xao Kaesarea koe ncēm ntcúúm ka 9 di x'áe ka qđò,

²⁴ Paulo ba bìian qg'óóa máá, nakam nxāasega tc'āa-cookg'aim Felikisem koe qāèse úúe,” témé.

²⁵ A ba a kò tcgāya sa ncēeta ma góá:

²⁶ “Tíí ra Kelodiase Lisiase ra a,

“Tc'āa-cookg'aim Felikisem tcom-tcomsa bar ko góá máá:

“Tsgámkua ne!

²⁷ “Khòem ncêer kò *tcgãyas cgoa tséé úú* ba Juta xu ka qgòòèa, xu kò cg'òo me kg'oana, igabar kò tiri xu ncòo-kg'ao xu cgoa hàà, a hàà hùì me, Roma òm khòe me e sar kò kómá hãa khama.

²⁸ Q'ãa kg'oana ra kò hãa, dùús domka xu ko chibi-chibi me sa, khamar ko nxãaska gaxu dis xg'aes kalias koe óá me.

²⁹ Ra kò bóò, chibi-chibi mes gaxu di sa kò gaxu di x'àean di ii sa, igaba i ko cg'òoem gha kana q'áéem gha di chibia ba kg'anoa hãa di chibian kàà a.

³⁰ Eër ko èem khòem koe gha hàà kúrúses kàa sa q'ãakaguè, kar ko cúí q'oro tsáá koe tsééa úú me. A ra a gataga èe ko chibi bóò me xu thée x'àean máà, chibian èe xu úú cgoa mea xu gha tsáá koe úú ka,” témé.

³¹ Xu kò nxãaska ncòo-kg'ao xu gaxu di zi x'àe-kg'ám zi komsana, a xu a Paulo ba séé a ntcúú ka Antipatirise koe úú.

³² Xu q'uu òm cáín ka nqàrè cgoa hàna xu khòe xu, èe kò biian qábìa hãa xu guu xu Paulo ba úú, xu gaxu ncòo-kg'ao xu òm x'ám koe kabise.

³³ Èe xu ko biian qábìa hãa xu khòe xu Kaesarea koe síí, ka xu kò tc'ãa-cookg'ai-kg'aom koe tcgãya sa tcg'òó a úú, a Paulo ba gam tshàu q'oo koe tcãa.

³⁴ Me tc'ãa-cookg'ai-kg'ao ba tcgãya sa nxará, a ba a ndakam nqòóm koem guua hãa sa tõe. Kilikia koem guua hãa sa kò bóòa q'ãase

³⁵ kam ko máá: “Ncèè chibi kò bóò tsi xu khòe xu kò ncèe koe hàà ner gha hàà tsaris tchòà sa kóm,” témé. A ba a nxãaska x'àe, Paulom gha Herotem òm nquum x'aian òm koe qãèse qgòó, a q'òèè sa.

24

Paulo ba ko Juta xu ka chibi-chibiè

¹ 5 cáman ko nqáé kam kò kaiam peresitim Ananiase ba *Kaesarea koe* síí, c'èe xu kaia xu hée naka x'àe q'ãa-kg'aom Teretalase ba héeéthéè cgoa, a ko síí gaxu ko ma Paulo ba chibi bóò sa tc'ãa-cookg'aim koe nxàe.

² Èem ko Paulo ba tciia tcãàè, kam kò Teretalase ba tshoa-tshoa a chibi-chibi me, a máá:

“Qãè-tcaoa ta máána hãa, qãòm x'àem ncèe ta tsáá òm q'oo koe tòókuan cgoa x'àea hãa ba. Tsari tc'ãa-cookg'aia ne kái còoka-kg'òèa-qòòan óágara hãa, sita di ne khòe ne kúrúa kabi di i. ³ Felikise tsi kaisase tcom-tcomsa tseè, wèè dàòan koe ga hée naka wèè za ga héeéthéè ta ko ncèes guù sa dtcòm, wèè qãè-tcaoa cgoa.

⁴ Igaba nxãaska, nqúú ka tchòà sa úú tamaser ko còrè tsi, tsari qãèan koe tsi gha guu a xòmse komsana xae e sa.

⁵ “Ncèem khòè ba ta kò bóò me ghàaku-kg'ao me e, a ba a ko wèém nqòóm koe wèè ne Juta ne qg'ái. A ba a gataga Nasareta dis xg'aes òm tciúú me e.

⁶ A ba a kò gataga tempele bam gha cg'uri-cg'uri di dàòan qaa, ta kò nxãaska qgòó a q'áé me.

⁷ *

⁸ Tèèa xama ba ka tsi gha tsáá ga tsi tseeguan hòò, chibi zi ncèe zi wèè zi ncèe xae kò tceè me zi koe,” tam méé.

⁹ Xu kò Juta xu gataga chibi bóòa ba koe tcãa, a wèè gúuan èea tseegu u sa nxàe.

Paulo ba ko Felikisem cookg'ai koe tééa mááse

¹⁰ Èem ko tc'ãa-cookg'ai ba kg'uim gha di x'àean máà me, kam kò Paulo ba kg'ui a máá: “Q'ana ra hãa, tsi ncèes qhàò sa tc'òòa kurian tc'ãa-cookg'aia hãa, ra ko qãè-tcaoaase cookg'aia tsi koe xqara mááse.

¹¹ Thamkase tsi gha nxàea cgáékagu u, 12 ga nqáé tama cáman kar kò Jerusalema koe síí ko còrè sa.

¹² Tiri xu chibi-chibi-kg'ao xu kò hòò te nakar cúí khòe cgoa ga tempelem koe ntcoeku tama, kana c'èe khòe gar kò còrè-nquuan koe qg'ái tama, kana x'àé-dxoom q'oo koe ga igaba.

¹³ Gataga xu cuiskaga qãèse x'ái tsi tite, chibi-chibia xu kò ko máá tes guù sa.

¹⁴ Gatà i ii igaba, xu ko ncèes guùs cúis ka tseegu, ncèe xu ko máá, Nqarim ncèe sita ka xòò ga xu di bar ko dqòm gaam dàòm ncèe xu ko tshúú-ntcòà iise séem ka. Igabagar ko wèés guùs Moshem di x'àean koe góáèas koe hée naka ncèe porofiti xu koe góáèas koe héeéthéè dtcòm.

* **24:7:** C'èe zi tcgãya zi Gerika di zi ncèe xùri ko kg'uiian úú: “a ta a kò tc'èe, sita di x'àean cgoa ta ga xqara me sa. 7 Igabam kò ncòo-kg'ao xu òm kaiam Lisiase ba hàà a hàà kgãà ka tshàu-q'ooa ta koe séèa tcg'òó me. 8 A ba a èe ko chibi-chibi me ne x'

¹⁵ A ra a gataga ncēe xu khòe xu khamaga ma gaas nqòòs cúis ga sa Nqarim koe úúa hãa, ncēe x'ooan koe tēe sa gha ēe tchàno ne koe ga hēe naka ēe chibiga ne koe ga hēéthēe hãa di sa.

¹⁶ Ra ko gaa domkaga wēe qaria te cgoa kúrú, Nqari ba hēe naka khòe ne cookg'ai koe hēéthēer gha wēe x'aè ka tchàno tcáóan úúa hãa sa.

¹⁷ "Jerusalem koe kò kái kurian nqáease hàà, tiri ne khòe ne dxàua ner gha máaku zi ógara máa ka, a ra a hàà dàòà-máaku zi kúrú ka.

¹⁸ Eē ne ko tempelem koe bòò ter ko ncēeta hēe kar ko x'àean koe ko qaase sa kúrú hãa. Kaias xg'ae sa kò tíi cgoa hãa tama, i kò tcēe-tcēean káa a.

¹⁹ Igaba i kò c'ēe Jutan hàna, Asia dim xg'aekum koe guua a, ncēe tsáá cookg'ai koe ga kò hààraa a, a hàà chibia te nxàe, úú ana ra kò hãa ne.

²⁰ Kana ncēe koe hàna xu igaba méé xu ēer kò xg'aes cookg'ai koe tēe-tēe ka xu kò dùutsa chibi sa bòò tea hãa sa nxàe.

²¹ Cúis gúús *chibi-chibi te xu ga ko sa*, ncēer kò q'au si i, ēer ko cookg'ia xu koe tēe ka, a máá: 'X'ooan koe tēean dis gúú si i, ncēer tíi gaxao cookg'ai koe chibian q'oo koe hãa sa,' témé sa," tam méé.

²² Me kò nxãaska Felikisem, ncēe ko dtcòm-kg'aoan di kg'òean di dàòan ka qãese q'ana ba gane di còoka-qòòan téékagu, a ba a máá: "Eēm ko Lisiasem ncòo-kg'ao xu dim tc'amaka hãnas tēe-q'ooos dim tc'ãa-cookg'ai ba hàà ner gha gaxao dis tchõà sa hàà bóò," témé.

²³ A ba a kò ēe nqãaka hãnas tēe-q'ooos dim tc'ãa-cookg'ai ba birí, Paulo bam gha kòre sa, igaba méém kgoarasean máa me, naka gam ka c'ēea xu táá cara guu, gam ko tc'ēe gúúan máa mea ne.

Paulo ba Felikise khara Derusila khara cookg'ai koe

²⁴ C'ēe cáman nqáeasem kò Felikise ba gam dis khòes Derusilas cgoa hàà, ncēe Juta kò ii sa. A ba a Paulo ba tcii, a hàà kóm me, me ko Jeso Krestem di dtcòman ka kg'ui.

²⁵ Igabaga ēem ko Paulo ba tchàno sa hēe naka qgòose sa hēe naka hàakos xgàraku sa hēéthēe kò birí me, kam ko Felikise q'áòs ka tcààe a ba a máá: "Tc'òò a i hãa, ke qòò ncēeska! Eēr ko x'àean hòò ner gha síi tcii tsi ke," témé.

²⁶ Eēm x'aèm kam kò gataga tcoma hãa, Paulom gha ts'àà ka mari cgoa x'ámá me sa, khamam kòo káise tcii me kg'ui cgoa mem gha ka.

²⁷ Càm kurian nqáea kam kò Porekio Feseto ba ntcòò-q'ooan Felikisem di sèe, igabam kò Felikise Juta ne hùì kg'oana khamam kò Paulo ba qáé-nquuan koe guu.

25

Paulo ba Fesetom cookg'ai koe

¹ Eēm ko Feseto gam dim xg'aekum koe hàà kam kò nqoana cáman qãá q'oo koe Jerusalem koe qòò, Kaesarea koe guu a.

² Xu kò kaia xu peresiti xu hēe naka Juta di xu tc'ãa-cookg'ai xu hēéthēe gam cookg'ai koe síi x'áise, a xu a Paulom di chibian nxàe, a Feseto ba dtcàrà,

³ Paulo bam gha Jerusalem koe úú sa, kàa sa xu kò kg'òna, dàòm q'oo koe xu gha cg'òo me di sa khama.

⁴ Me kò Feseto ba xqà a máá: "Paulo ba Kaesarea koe qgòòea, ra ko tíi ga ra thēe gaa za qòò.

⁵ Ke guu naka xu gaxao di xu kaia xu c'ēe xu tíi cgoa qòò, naka gaa za síi khòe ba chibi-chibi, ncēe c'ēe gúú tshúum kò kúrúa ne," témé.

⁶ Eēm ko 8 kana 10 cáman nqáé tama cáman Jerusalem koe hãa kam kò Kaesarea koe qòò, a q'uu dim cáman ka qhàis koe síi ntcòò-q'ooa ba koe ntcòò, a ba a x'àean tcg'òò, Paulom gha cookg'ia ba koe tcii a óae sa.

⁷ Eēm ko Paulo hàà ka xu ko Jerusalem koe guua xu Juta xu hàà téea nxama-nxama me, a kái zi chibi zi qóm zi tcee cgae me, ncēe tseegukagu tama xu hãa zi.

⁸ Me nxãaska Paulo xqara mááse a máá: "Cúí chibi ga ra kúrú hãa tama, Juta ne di x'àean ntcoean koe, kana tempelem koe ga igaba, kana *Roma ne dim x'aigam* Kaesaram koe ga igaba," témé.

⁹ Me Fesetom, ncēe Juta ne ko hùì kg'oana ba Paulo ba birí a máá: "Jerusalem koe qòò sa tsia ko tc'ēe, a tsi a síi cookg'ia te koe tēe, a chibian ncēe xqara mááse?" témé.

¹⁰ Me Paulo xqà a máá: "Ncēskar Kaesaram dis qhàis koe tēe-tēe, ncēe gaa koe méer ga ko hàà xqara máásekaguè koe. Cúí gúú tshúú gar Juta ne koe kúrú hãa tama, ncēe tsáá ga tsi ma thēe t'òese q'ana khama.

¹¹ A ncēe chibigar kò ii, x'óò ra gha sa ko qaas chibi sa, ner x'óò sa xguia hãa tite, igaba ncēe chibi ne kò bóò te qgái kò káa ii ne i cúí khòe ga qari úú tama, gane tshàu q'oo koe i gha tcàà te di i. Kaesara bar ko dtcàrà mááse!" témé.

¹² Eëm ko Feseto gam dis xg'aes cgoa chóa xg'ara kam ko nxàe a máá: “Kaesara ba tsi dtcàrà máásea, khama tsi gha Kaesaram koe qòò,” témé.

Paulo ba Ageripa khara Berenise khara cookg'ai koe

¹³ Cg'orò cárn-coan q'áa q'oo koe khara kò x'aigam Ageripa ba hée naka Berenise sa héeéthéé khara Kaesarea koe hàà, a sí Feseto ba tsgámkagu.

¹⁴ Kái cárnan khara ko gaa koe hàà kam kò Feseto ba Paulom dis tchòàs ka x'aiga ba chóa cgoa, a ba a máá: “Ncèe koem c'èem khòè ba hàna Felikisem ka q'áe-nquum koe q'ùèa ba.

¹⁵ Eër ko Jerusalema koe sí ka xu ko kaia xu peresiti xu hée naka kaia xu Juta ne di xu héeéthéé chibi-chibi me, a xu a dtcàrà te, chibiga me e, tar gha méé sa.

¹⁶ Ra ko birí xu, Roma ne dis kg'òòs tama si i sa, khòèm gha khòè ne máàè, qanegam chibi ko bóò mem khòèm cgoa q'oaku naka máàèa baa chibian koe x'aèan hòò naka xòara máásea tamas cookg'ai koe sa.

¹⁷ Eè xu ko ncèe koe xg'ae, kar kò tchòà sa táá ão-ão, igabar kò q'uuan ka qhàis koe sí ntcòò-q'ooa te koe ntcòò, a ra a khòèm gha óágaè di x'aèan t'cg'òò.

¹⁸ Eè xu ko chibi ko bóò me xu tée a ko kg'ui ka xu ko táá cúí gúú kaga chibi-chibi me tíi ko nqòòà hàà a.

¹⁹ Gaan téé-q'oo koe xu ko kg'ama kg'uián úúa ntcoeku cgoa me xu kòò o, gaxu dis dtcòmòs ka naka Khòèm x'óòam ka héeéthéé e, Jeso ta ko ma tcièè ba, ncèe Paulom kò máá kg'òèam hàà, témé ba.

²⁰ Aagusear kò hàà, ntar ga ma chibian èe ma xùri dàò sa, khamar kò tèè me, Jerusalema koe qòòà nem ko t'èe sa, a gaa koe sí chibian xòara máásea.

²¹ Eëm ko Paulo dtcàrà máásea, Kaesaram dis bóòs koem gha úúè sa, kar ko x'áè, qgòòèm gha sa, ra nxàakg'aiga Kaesaram koe sí tsééa úú me,” tam méé.

²² Me nxàaska Ageripa Feseto ba birí a máá: “Tíi kar ncèem khòè ba kóm kg'oana,” témé. Me xòa a máá: “Q'uu ka tsi gha kóm me,” témé.

Paulo ba Ageripam cookg'ai koe

²³ Xùrikom cárn ka khara kò Ageripa ba hée naka Berenise sa héeéthéé khara hàà, x'ai-x'áisean cgoa, a khara a hàà komsanan dim nquum koe tcàà, t'amaka hàas téé-q'ooos di xu ncòò-kg'ao xu cgoa, naka q'áaèa xu khòè xu x'áè-dxoom di xu héeéthéé cgoa. Fesetom di x'áè-kg'áran kam kò Paulo óágaè.

²⁴ Feseto ba ko máá: “X'aigam Ageripa ba hée, naka wèè ne khòè ne ncèe koe gatsam cgoa hàà ne héeéthéé tuè, ncèem khòè ba tu ko bóò! Wèè ne khòè ne Juta di nea còrè tea gam ka, Jerusalema koe hée naka ncèe *Kaesarea* koe héeéthéé e, a ko q'au cgae te, táá méém ga qanega kg'òèas gúús ka.

²⁵ Ra bóò me cúí gúú ga kúrúá hàà tama, x'oo sam ga kg'anoa a, igabam ko nxàaska x'aiga-dxoom Roma dim koes gha tchòà sa úúè sa dtcàrà máásea, ra nxàaska bóò Roma koer gha úú me sa.

²⁶ Igabar cúí gúú ga úú tama, gam kar gha x'aiga-dxoom tiri ba góá máá a. Khamar gaa domkaga óága mea wéèa tu cookg'ai koe, gataga kaisase tsáá x'aiga tsi Ageripa tsi cookg'ai koe, nxàasegar gha ncèe xùri dàòan di xòan koe c'èes gúú sa hòò, a nxàan ka góá ka.

²⁷ Bóòr ko i káà hùì i khama, q'áèèam khòè ba tsééa úúa ne, chibi-chibièam ko máàès gúú sa q'áèse nxàe tamase,” tam méé.

26

¹ Me kò nxàaska Ageripa Paulo ba birí a máá: “Kgoara tsi máàèa kg'uia tsi gha máásea sa,” témé. Kam kò nxàaska Paulo x'òàa ba ghùì, a ba a xòara máásea, a máá:

² “X'aiga tsi Ageripa tsee, bóòr ko ts'ee'g'ai ra a sa, ncèer ncèe cárn ka tsáá cookg'ai koe tée ka, a ko wèè chibian tiri ncèe Juta ne koe guua hàà koe xòara máásea.

³ Q'áèse tsi q'ana hàà, Juta ne di kg'òòan hée naka ntcoeku-kg'áma ne héeéthéé e khama. Gaa domkar ko dtcàrà tsi, q'áèse tsi gha komsana te sa.

⁴ “Cg'árè ra a koe ga ne guu a wèè ne Juta ne kg'òè-q'ooa te q'ana hàà. *Q'ana ne hàà, ntar kò ko ma* tiri ne khòè ne xg'aeku koe hée naka Jerusalema koe héeéthéé tshoa-tshoases koe ga guu a ko ma kg'òè sa.

⁵ Q'áò x'aèa ne ne q'áa tea, a ne a ga nxàèa t'cg'òò, t'èe ne kòò ne, qari dàòan sita dis dtcòmòs di koer kò kg'òè sa, Farasai ra iise.

⁶ Ra ncèeska ncèe koe tée, tèèkus koe, nqòòs ncèer úúa hàas di sa, nqòòkagukus ncèe Nqarim kò sita ka xòòà xu nqòòkagua hàas koe.

⁷ Sita di zi qhàò zi 12 zi Iseraele di zi koaba ba hée naka ntcúú ba héeéthéé Nqari ba qarika tsééa máá, ncèes nqòòkaguku sa ne gha hòò di tcoma ne ne úúa hàà khama. Oo, x'aigàè, ncèes nqòòs domkar ko Juta ne ka chibi-chibiè.

⁸ Dùús domka tu dtcòmò úú tama, Nqari ba ga khòèan x'ooan koe ghùì di i?

⁹ “Igabar kò tíia, tíi ka bóòà hãa, kái zi gúù zi méér ga kúrú naka Jesom Nasareta dim di cg’òèan ntcœ sa.

¹⁰ Ncêea Jerusalema koer kò kúrús ga si i: Kaia xu peresiti xu koer hòòà qarian cgoar kò kái dtcòm-kg’aoan* qáé-nquuan koe tcãà, gatagar kò tíi igaba ãer ko kóm cg’òœ ne ko sa ka, ães gúù sa dtcòma máána hãa.

¹¹ Káiser kò ko còrè-nquu xu koe tcana te a xgàra ne, a ra a kò kúrú ne, gane dis dtcòm sa ne gha còe ka. Kaisase gane koe xgòàn kar kò gataga tãá nqòòan di x’áé-dxooan koe ga síí xgàra ne.

Paulo ba ko nxàe, ntam ma Jesom cgoa xg’aea sa

(Tsee 9:1-19; 22:6-16)

¹² “Ncêes tc’œ sa úúuser kò Damaseko koe qòò, kaia xu peresiti xu koe guua qarian hêé naka x’áèan hêéthêé úúu hãase.

¹³ X’aigaè, koaba di x’áè e kò ii, ãer kò dàò q’oo koe hàna kar kò nqarikg’ai koe guuam x’áà ba bóò, kaisase ko cáms ka x’áà ba, me ko tíi koe x’áà, naka ãe kò tíi cgoa hãa xu koe hêéthêé e.

¹⁴ A ãe xae wèéa xae ga gómankg’ai koe cg’áéa hãa kar kò dòm ba kóm, me ko Hebera dis kg’uis ka kg’ui cgoa te a ko máá: ‘Sauloè, Sauloè, dùù sa tsi ko xgàra Tea máá? Tc’íia tsi kòò kabì ne tsi ko thòò-thòose, ghòèm khama dqàbi hùì ba ko tc’íi ba,’ témé. ¹⁵ Ra tãè a máá: ‘Díí Tsia, X’aigaè?’ témé. Me X’aigam Nqari ba xœa a máá: ‘Jeso Ra a, ncêe tsi ko xgàra Ra.

¹⁶ Igabaga tãe naka nqàrèa tsi cgoa tãe, ncêes gúùs domkar tsáá koe x’áisea hãa koe: Tiri tsi qãà tsi gha ii kar nxárá tcg’òò tsia, a Tíi koe tsi bóòà hãa zi gúù zi hêé naka x’ái tsir gha zi gúù zi hêéthêé di tsi nxàea tseegukagu-kg’ao tsi ii ka hêéthêé e.

¹⁷ Tsari ne khòe ne koe hêé naka tãá zi qhàò zi di ne koe hêéthêér gha kgoara tsi, ncêer gha gane koe tsééa úú tsi ne,

¹⁸ tcgáía ne tsi gha xgobekg’am ka, a ntcùúan koe kabì a tcg’òò ne a x’áàn q’oo koe tcãà ne ka, a satanam di qarian koe tcg’òò ne a Nqarim koe úú ne ka, nxãasega ne gha chibian di qgóóa-máákuan hòò, a ne a gha Tíi koe dtcòmnan ka Nqarim di ne khòe ne ii ka,’ témé.

Paulo ba ko gam di xgaa-xgaan ka nxàe

¹⁹ “Khamar x’aiga tsi Ageripa tseè, nqarikg’ai dis x’ái sa ntcœ tama.

²⁰ Igabar kò kg’aia Damaseko di ne koe síí nxàe si, a nxãaska Jerusalema koe hêé naka Jutea dim nqòòm koe hêé, naka gataga tãá zi qhàò zi di ne koe ga hêéthêé síí nxàe si a ko máá, gane di chibian koe méé ne tcóòse naka Nqarim koe kabise, naka tcóòsea ne hãa sa ko x’ái zi tséé zi kúrú.

²¹ Ncêes gúùs domka ne kò Jutea ne tempelem koe qgóò te, a ne a cg’òœ te kg’oana.

²² Igaba ra wèé x’áèan ncêe kaga Nqarim koe hùian hòòà, a ncêe koe tãe, a ko wèé ne khòe ne ãe nqàaka hàna ne hêé naka tc’amaka hàna ne hêéthêé koe nxàea tseegukagu. C’œe gúù tíi tc’œe koe tcg’oara hãar nxàe tama, igabar ko porofiti xu hêé naka Moshe ba hêéthêé xu nxàea hãa, a máá, kúrúses gha témés gúù sa nxàe.

²³ Ncêe xu kòò máá, Kreste ba gha xgàrase, a ba a gha tc’ãà a x’ooan koe tãe, a gha ncêem dàòm ka Iseraele di ne khòe ne koe hêé naka tãá zi qhàò zi di ne koe ga hêéthêé x’áàn ka kg’ui, témé sa,” tam Paulo ba méé.

²⁴ Paulom qanega hãa a ko gam di xœara máásean ka nxàe kam kò Feseto ba tcãà kg’ám-q’oo me, a q’au a máá: “Temea tsia, Pauloè! Kaisase xgaa-xgaaean tsaria temekagu tsia!” témé.

²⁵ Igabam kò Paulo ba máá: “Teme tama raa, tcom-tcomsa tsi Feseto tseè, igaba ra ko tchàno tseeguan kg’ui.

²⁶ Ncêe zi gúù zi kam x’aiga ba q’anaa hãa khamar ko gam cgoa kgoarasease kg’ui, a gataga tcoma hãa, c’œe gúùan ga kò táá nqáé me sa, ncêe zi gúù zia kò xàise kúrúè tama khama.

²⁷ X’aiga tsi Ageripa tseè, porofiti xu tsia ko dtcòm? Q’ana ra hãa dtcòm xu tsi ko sa,” tam méé.

²⁸ Me kò Ageripa Paulo ba birí a máá: “Xòm x’áè ka tsi gha kúrú ter dtcòm-kg’ao ba kúrú, sa tsi koáé tc’œ!” témé.

²⁹ Me Paulo xœa a máá: “Xòm x’áè kana qáò x’áè i ko sèé igabar tchòà úú tama, a ko Nqari ba còrè, tsáá cúí tsi tama tsi méé tsi ii sa, igaba gataga wèéa ne ncêe ko ncêe cámi ka komsana te ne méé ne tíi khama dtcòm-kg’ao ba kúrú sa, igaba ra tc’œe tama tíi khama tu gha ii sa, ncêe zi táú zi úúan ka,” tam Paulo ba méé.

³⁰ Me nxãaska x’aiga ba tãe, naka tc’ãà-cookg’ai ba hêé, naka Berenise sa hêé, naka wèé ne ãe ko gane cgoa ntcœe ne hêéthêé e.

* 26:10: dtcòm-kg’ao ne - Gerika sa ko máá: “tcom-tcomsa ne,” témé.

³¹ Eë ne ko qõò ka ne ko biríku a máá: “Ncëem khòè ba cúí chibi ga kúrú tama, cg'òoem gha sa ko qaa a, kana qáé-nquuan koem gha tcãàè di i!” témé.

³² Me kò Ageripa Feseto ba birí a máá: “Ncëem khòè ba ga kò kgoaraèa, ncèè Kaesaram koe tchòà sa úúa nem kò dtcàrà máásea tama ne,” témé.

27

Paulo ba ko tshàa ba tchoaba a Roma koe qõò

¹ Eë i ko dtcòmkuèa Italea koe xae gha qõò sa, ka xu kò Paulo ba hëé naka c'ëe xu èe kò qáéèa hãa xu hëéthéè, xu ncõo-kg'ao xu òim kiam Juliom tshàu q'oo koe tcãàè, ncèe kò Kaesara ta ko méeès xg'aes di ba.

² Xae Aderamitime koe guua hãas skepe sa q'ábà, ncèe kò Asia di xu nqõó-coa xu tshàam qàe koe hàna xu koe qõò sa téea hãána hãa sa. Xae kò tshàan q'oo koe tcãà. Arisetarekom cgoa xae kò hàna, Maketonia òim nqõóm di ba, ncèe kò Tesalonika koe guua ba.

³ Q'uu òim cáim ka xae kò Sitone koe tcãà, me kò Julio ba Paulo ba qãèse qgóóa hãa khamam kò kgoara me, tcàràse ga xu koem gha síi ka, xu síi èem ko tc'èe gúúan koe hùì me ka.

⁴ Eë koe guus ka xae kò Kupero qàe koe síi nqáé, tc'áá sa kò q'óá-kg'am xaea khama.

⁵ Eë xae kò Kilikia hëé naka Pamfilia hëéthéè q'óá-kg'amam tshàa ba tchoaba, ka xae kò Míra koe síi, ncèe kò Líkia koe hàna a.

⁶ Gaa koem kò ncõo-kg'ao xu òim kaia ba Aleksanteria dis skepes, Italea koe ko qõò sa hòò, a gaas koe nqàò xae e.

⁷ Kái cáman xae kò kgàesase qõò, a qóm cgoa qgóókua hãase Kenito koe síi tcãà. Tc'áá ba kò guu xae e naka xae còoka qõò tama, khama xae ko nxãaska *tshàam ka nxama-nxamaèam nqõó-coam* Kereta òim qàe koe síi nqáé, Salemonè q'óá-kg'ama hãase.

⁸ Qóm ba qgóóa hãase xae kò qõò a c'èem qgàim koe síi tcãà, 'Qàèem qgàim skepe zi ko téé ba,' ta ko ma tciiè ba, ncèe Lasea òim x'áé-dxoom qàe koe hàna ba.

⁹ Kái x'èèa ne kò nqáéa, skepes cgoa tshàa ba tchoaba nea kò cg'oe-cg'oega a, tc'òoan carasean di x'èèan qáá q'oo o kò ii khama, me kò Paulo ba nxãaska q'áa-q'áa xu

¹⁰ a máá: “Khòè xaoè! Bóór ko kam gha gaxae òim dàò ba cg'oe-cg'oega ii, skepes koe hëé naka gúú zi koe hëéthéè cúí tamase, Igaba gaxae di kg'òèan koe ga hëéthéè e,” témé.

¹¹ Igabam kò ncõo-kg'ao xu òim kaia ba, Paulo bam ga komsana kámá ka, chùì-kg'ao ba hëé naka skepes ka q'òòse ba hëéthéè tsara di biríkuuan komsana.

¹² Skepean ko téés qgái sa ko sao di x'èè ka qãè tama, khama xu kò kái xu dtcòmku, kg'ama xu gha qõò sa, c'èedaoka xu gha Fenekise koe síi dis nqòò sa úúa hãase, a sao di x'èè ka gaa koe hãa. Ncèe sa kò skepean ko téés qgái si i, Kereta di sa, dtcèèan xòè hëé naka tcg'aoan xòè hëéthéè òim xg'aekum koe.

Kaiaim tc'áá ba

¹³ Eëm ko dtcèè xòè òim tc'áám nqaea hãa ba tshoa-tshoa a ko tc'áá, ka xu ko tc'èea máá, ncãa xu ncèeska tc'èe xu ko sa nxãwa hòò, ta tc'èea, a xu a nxãaska skepe sa ko qgóóa tòò gúúan tcg'òò, a xgoaba a Kereta qàe òim tshàam dxùukg'ai sèè a qõò.

¹⁴ Xòm x'èè qáá q'oo koem kò dxãwa tc'áám Erakilo ta ko ma tciiè ba Kereta koe guu, a kaisase tc'áá hàà.

¹⁵ Si kò skepe sa tc'áám ka qgóòè, a kò gáá ba ka tààè. Xae kò nxãaska guu me a *kg'ama q'ooa ba koe ntcòò, i kò tshàan gaan ko tc'èe koe* xàbùa úú xae e.

¹⁶ Eë xae ko tshàam ka nxama-nxamaèa hãam nqõó-coam kg'árem Kauda ta ko ma tciièm qàe koe hàà nqáé, ka xae ko skepe-coas ncèe skepe-dxoos kháo koe hàna sa qóm cgoa qgóókua hãase kgoana a kòre, táás gha kòbese ka.

¹⁷ Eë xu ko khòè xu tc'amaka ghùì a ko tcãà sia xg'ara ka xu ko skepes dòm q'oo koe dqúian qáéa ntcòò, qgóó xu gha tòò si ka. Siretise di góm dtcòòan koe xu gha síi ncemea tcãàsean bèe ka xu ko skepe sa ko qgóóa tòò qanoan tshàam q'oo di qáú, a xu a skepe sa guu si tshàan ka ghànèa úúè.

¹⁸ Dxãwa tc'áá ba kò tshúú qgái koe tòò xaea, xu nxãakg'aiga q'uu òim cáim ka skepes q'oo koe xu nqàòa hãa zi gúú zi xaoa tcg'òò.

¹⁹ Ngoana òim cáim ka xu kò skepes ko tséé cgoaè zi gúú zi tshàa xu tc'áró ka xaoa tcg'òò.

²⁰ Cáim sa hëé naka tcqòò zi hëéthéèa kò kái cáman hòòse tama, i kò tc'áán qanega tc'áá, i hùian xae gha hòò di nqòò ga káa a.

²¹ Eë xu ko qámom x'èè ba úú a tc'òò tama kam ko Paulo xg'aekua xu koe tée, a máá: “Khòè xaoè, komsana tea xao ga kò hãa, a ga kò táá Kereta koe guu a xgoaba hãa, ncèeska xao ga kò ncèe cg'èèan koe hëé naka aaguse-cgaesean koe hëéthéè tcg'òósea hãa.

²² Igabar ko ncèeska birí xao o a ko máá, tòón tcáó méé xao, témé! Cúía xao ga kg'òèa xao ka aaguse cgaèèa hãa tite ke. Igabas gha skepes cúí sa tshúú-tshuuè.

²³ Ncēe ncāa nqáém ntcúum kam ncāa, ncēer Gam di ii a ko gataga tsééa máám Nqarim dim moengele ba hàà qàea te koe téé,

²⁴ a ba a máá: "Táá q'áò guu, Pauloè. *Roma ne dim x'aigam* Kaesaram cookg'ai koe tsi gha tééa mááse. Bòò, Nqari ba wèè xu ēe tsi ko tshàa ba tchoaba cgoa xu, Gam di cgómkuan ka kg'òea xu kgoara hāa, témé.

²⁵ Ke xao khòè xaoè, ghùì tcáó, Nqarim koer tcoman úúa hāa ke, ēer ma birìea khamaga i gha ii sa.

²⁶ Gatà i ii igaba méé xae tshàam ka nxāma-nxāmaèam nqōó-coam c'ēm koe xaoa tcāàè," tam méé.

Skepes x'oo-q'oo

²⁷ 14 dim ntcúum ka xae ko qanega Ateria dim tshàam q'oo koe ko ghànèa úúè. Xu skepes di xu nqàri-kg'ao xu nqōó ba xu sao-xg'aea sa ntcúú nqàè ka bóóa q'āa.

²⁸ Xu kò qàm-q'ooan ko tc'āò-tc'āom guù ba tshàan q'oo koe tcāà a bóò i 40 xu mitara xu di qàman úúa. Xòm x'ae qāá q'oo koe xu ko gaia tc'āò-tc'āo, i 30 xu mitara xu di qàm-q'ooan qgóó.

²⁹ Nxōá xàbian koe xae gha xg'áma ntcòosean bèe ka xu ko 4 qanoan skepe sa ko qgóóa tòò kháóa sa koe guu a xòo, a xu a q'uu i gha sa còrè.

³⁰ Skepes di xu nqàri-kg'ao xu kò skepes koe ts'ana tcg'oa kg'oana khama xu kò skepe-coa sa tshàan q'oo koe xòo, skepe sa ko qgóóa tòò qanoan xu kò síí skepe sa ko qōókagus qanos koe guu a xòò témé a.

³¹ Nxāaskam kò Paulo ba ncōo-kg'ao xu dim kaia ba hēé naka ncōo-kg'ao xu hēéthēé birì a máá: "Khòè xu ncēe xu kò skepes q'oo koe hāa tama ne xao cuiskaga kg'òea hāa tite," témé.

³² Xu kò nxāaska ncōo-kg'ao xu skepe-coa sa qgóóa hāa dqùian q'āea qhòm, a guu sis cg'áea tcāa.

³³ Eè i ko qhòase kam kò Paulo ba wèèa xu q'āa-q'āa, tc'óó méé xu sa, a máá: "Ncēea 14 dim cáim me e, xae ko kg'ama bóóa mááse ba, a xàbàs cgoa hāa, a cúí guù ga tc'óó ta ga hāa.

³⁴ Gaa domkar ko ncēeska dtcàrà xao o, tc'óó xao gha sa, kg'òean di qaria ne i gha máà xao o, gaxao ka c'ēm cúim ga ba gaam dim tcúú-c'òòm cúim kaga aaguse cgaeèa hāa tite khama," témé.

³⁵ Gatàm ko mééa xg'ara kam ko pérean sèè, a ba a wèè xu cookg'ai koe Nqari ba qāè-tcaoa máá, a khóá q'aa a, a ba a tshoa-tshoa a tc'óó.

³⁶ Xu kò wèèa xu ga ghùì-ghuin tcáòè, a xu a gaxu igaba tshoa-tshoa a tc'òoan tc'óó.

³⁷ Wèèa xae xg'ae-q'ooa kò 276 xae khòè xae e, ēe kò skepes koe q'ábà hāa xae.

³⁸ Eè xu ko tc'óóa tc'áò ka xu kò skepe sa xu gha subu-subu ka maberean tshàam q'oo koe ncemea tcāa.

³⁹ Q'uu i ko ka xu ko nqōó ba táá bóóa q'āa, igaba xu ko tshàam-kg'ám hòò góman úúa a, ncēè qāèse xu kò ko bóò ne xu gha gaa koe skepe sa tòò ka.

⁴⁰ Khama xu kò skepe sa ko tshàan q'oo koe qgóóa tòò qanoan qgóóa ghùì, a xu a gaa x'ae kaga skepe sa ko qōókagu xu hii xu koe qáèsea hāa xu dqùì xu kgoara, a nxāaska còoka hànann sàri ba tc'āam úú-kg'áia xòè koe tchoanà a góman hànà qgáian koe síí.

⁴¹ Igabas kò skepe sa góm-dtcòòan koe xg'áma tcāàse. I kò skepes di còo-kg'aian nqāè, a táá kqri, i kháóa sa tshàan di qhònèan ka xg'ámmè a khoana tòòm-tomse.

⁴² Xu kò ncōo-kg'ao xu ēe qáèèa hāa xu khòè xu cg'òo kg'oana, tshàa ba xu gha bàra a síí tcg'oa a ts'āa khama.

⁴³ Igabam kò ncōo-kg'ao xu dim kaia ba, ncēe kò Paulo ba kg'òekagu kg'oana hāa ba, gaxu ko tc'èes gúús koe cara xu. A ba a birì xu, ēe bàra q'ana xu méé xu kg'aika tshàan q'oo koe nxàia tcāà naka xua bàra, na gómankg'ai koe síí sa.

⁴⁴ Naka xu ēe qatua hāa xu wèè xu nqaoan hēé naka skepes di qàmàn hēéthēé cgoa síí, témé. Xu kò gataga ma wèèa xu gómankg'ai koe bèea síí.

28

Paulo ba Maleta koe

¹ Eè xae ko tshàam ka nxāma-nxāmaèam nqōóm koe qāèse síí, ka xae ko Maleta me e sa kóm.

² Ne kò gaam nqōóm di ne qāèse qgóó xae e. Tuu i kò ko a gataga qgàisa a khama ne ko c'ee sa dxuúua máá xae e, a wèèa xae ga cg'áè xgàu.

³ Paulo ba kò c'ee-tcàruan sáa a c'eean koe tcāà, kas kò dcàù sa c'eean di kùruan ka tcg'òèè a sa a tshàua ba koe q'ámse.

⁴ Eè ne ko x'āè-kg'ao ne cg'ao sa bóò, si Paulom tshàu koe ntcāà-ntcanasea tēe ka ne ko birìku a máá: "Tseegukagam ncēm khòè ba khòè cg'òo-kg'ao me e, tshàam koem qāèse tcg'oara hāa, igaba i Xgàrakuan guu mem kg'òea hāa tite," témé.

⁵ Igabam kò Paulo ba cg'ao sa c'eean q'oo koe xaoa tcãa, a ba a táá c'êe guú ga tsàa.

⁶ Khòe ne kò tc'êea máá, gãem gha kanam gha qháese ga cg'áe a x'óó, ta tc'êea. Igaba êe ne qáòm x'aè ba sèe a qãà mea, a ne a bóó i cúí guú tshúú ga kúrúse cgae me tama ka ne kò tc'êea kabí a ne a máá, nqári me e, témé.

⁷ C'êem x'áe ba kò gaa koe cúuse hàna, Pubilio ta ko ma tcièm khòem di ba, gaam tshàam ka nxàma-nxàmaèam nqóóm dim x'aiga ba. Ncêe kò x'áea ba koe qãese hàakagu xae e ba, a kò nqoana cáman qãese qgóó xae e.

⁸ Pubiliom ka xòó ba kò tsàa a kgarom koe xòe. Cg'òà ba hêe naka c'àdan úuam q'oo ba hêéthêem kò ko tsàa. Me kò Paulo ba síí cgae me, a ba a còrè, a ba a gam koe tshàua ba tòó, a kúrú mem qãe.

⁹ Ncêe guúan kúrúsea qãá q'oo koe ne kò êem nqóóm di ne khòe ne tcíia kò hãa ne wèea ne hàà, a ne a kò gataga thêe hàà kg'òekaguè.

¹⁰ Káí zi aba zi ne kò máà xae e, a ne a kò êe xae ko xgoaba ka wèe guúan êe ko qaase máà xae e.

Paulo ba ko Roma koe hàà

¹¹ Nqoana nxoean qãá q'oo koe xae ko Alekesanteria dis skepes cgoa xgoaba, ncêe ko gaam nqóóm koe saolan nqáékagua hãa sa, a ko tcúúsa sa koe 'Hò-hore tsara nqári tsara' ta ma góásea sa.

¹² Sirakuse koe xae ko hàà tcãa a xae a gaa koe nqoana cáman hãa.

¹³ Gaa koe guus ka xae kò gaia xgoaba a xae a Regume koe síí tcãa. Me kò q'uu dim cáim ka tc'áa ba tshoa-tshoa a dtcèè xòe koe guu a tc'áa. Xae kò cáim dim cáim ka Puteoli dim x'áe-dxoom koe hàà.

¹⁴ Gaa koe xae kò dtcòm-kg'ao xu c'êe xu cgoa xg'ae, xu ko dtcàrà xae e, 7 cáman xae gha gaxu cgoa hêe sa. Xae kò nxàaska Roma koe síí tcãa.

¹⁵ Xu kò dtcòm-kg'ao xu êe xu ko sixae ka kóm kaga hàà, c'êe xua kò Apiom di x'amágu qgái hêe naka 'Nqoana nquuan cg'àèan di' ta ko ma tcièm qgái ba hêéthêe khama noose nqúú ka guu a hàà, xg'ae cgoa xae e xu gha ka. Paulom ko bóó xu kam kò Nqari ba qãe-tcaoa máá, a ba a ghúí-ghui tcáoè.

Paulo ba ko Roma koe xgae-xgae

¹⁶ Eè xae ko Roma koe hàà kam ko Paulo ba cúisem gha hêe sa kgoara mááè, ncòo-kg'aom q'òe me gham cgoa.

¹⁷ Paulo ba ko nqoana cáman qãá q'oo koe Juta di xu tc'áa-cookg'ai xu x'áe-dxoom di xu xg'aes koe tcíia óa, a ba a kò êe xu hààra xg'aea ka birí xu a máá: "Tíí kíí ga xaoè, qanegar cúí guú ga kúrú tama gaxae di ne khòe ne ka, gaxae ka tsgòosea ne di kg'óoan igaba gar tsáá hàà tama, igabar kò Jerusalema koe guu a tcg'óòèa, a kò Roma xu tshàu q'oo koe tcãaè.

¹⁸ Tèè tea xu ko xg'ara ka xu ko Roma xu kgoara te kg'oana, cúí chibi gar kò úú tama x'oos di xgàrakuan kg'anoa a khama.

¹⁹ Eè xu ko Juta xu xguí kar kò Kaesaram koe tchòà sa úuan ka cúí qaàa mááèa. Khòe ne tiri ner gha ma chibi-chibi sa ko káà si i igaba.

²⁰ Gaa guúan domkagar kò dtcàrà máásea, bóó xao or gha sa, a ra a gataga chóa cgoa xao o. Iseraele ta di nqóòan domkar táuan ncêe cgoa qáèèa," tam méé.

²¹ Xu xqa me a máá: "Tsáá ka ko kg'ui tcgāyan xae qane cgoa ga hòò tama Jutea koe guua a. Xu sixae ka c'êea xu, gaa koe ko guu a ncêe koe hàà xua tsáá ka cg'áè guú ga xàà tama, kana kg'ui ta ga hãa.

²² Igaba xae ko tsáá koe kóm sa tc'êe, nta tsi ko tsáá ma bóó sa, wèe qgái koe ne khòe ne ncêes xg'ae sa ma x'óea sa xae q'ana khama," ta xu méé.

²³ Xu kò c'êem cáim ba tòó Paulom cgoa xu gha xg'ae ba, ka xu ko káí a êem ko Paulo hêe koe hàà. Me kò ntcúúkg'ai cgoa koe guu a kg'ui cgoa xu i síí dqòa. A ba a Nqarim di x'aian ka nxàea tseegukagu, a ko Jesom ka kg'uia tàà xu kg'oana, Moshem di x'áèan koe hêe, naka porofiti xu di Tcgāyan koe hêéthêe guu a.

²⁴ Xu kò c'êea xu kg'uia ba dtcòm, xu c'êe xu táá dtcòm m.

²⁵ Xu ko ntcoeku cgoaku, a gataga qðòa q'aa. Paulom ko ncêem kg'uim còo di ba kg'uia xg'ara, a ko máá: "Tcom-tcomsam Tc'êe ba gaxao ka tsgòose ga xu koe tseeguan kg'uia, êem kò ko porofitim Isaiam koe guu a ko kg'ui ka a ko máá:

²⁶ 'Khòe ne ncêe ne koe qðò naka síí máá:

'Kóm tu gha igaba tu kómá q'áa tite,

a tu a gha bóó,

igaba tu cuiskaga bóò q'ana hãa tite.

²⁷ Ncêe ne khòe ne di tcáoà nea x'óóa khama,

ne ko tshúú-xamse tceea ne cgoa kóm,

a ne a tcgáia ne tcêekg'ama,

táá ne gha tcgáíá ne cgoa bóò ka,
 a gataga táá tceea ne cgoa kóm ka,
 a ne a gha táá tcáóá ne cgoa kómá q'ãa ka,
 a ne a gha táá Tíí koe kabise ka,
 Ra gha táá qãè-qãe ne ka,
 ta i ma góáèa.'

²⁸ “Khama ra ko tc'ëe, q'ãa tu gha, Nqarim di kgoarakua nea tãá zi qhàò zi di ne koe tsééa úúèa sa, ne gha komsana a,” tam méé.

²⁹ [Ncēetam ko mééa xg'ara ka xu ko Juta xu xgoaba a qǒò, kái kg'uián úú cgoakuase xg'aekua xu koe.]

³⁰ Me kò Paulo ba cam kurian x'ãè, ãem kò cgóbèa hãam nquum koe, a ba a gataga wèè ne ãe ko dára me ne qãèse hààkagu.

³¹ A ba a kò Nqarim di x'aián ka xгаа-xгаа, a ko X'aigam Jeso Krestem ka xгаа-xгаа, kaisase kgoarasease, i kò cúí khòè ga xgãè-kg'am me tama.

ROMA NE Paulom dis tcgāya sa Roma ne koe Téé-cookg'ai sa

Paulo ba kò ncêes tcgāya sa Roma di ne dtcòm-kg'ao ne góá máá, Roma dis kereke sam kò dára kg'oana khama. Gam dis tc'êe sa kò dtcòm-kg'ao ne cgoa síí gaa koe cg'árése hãa, a nxāwa còoka qòò si i.

Dtcòm-kg'ao nem ko qāèse birí, dtcòm-kg'ao ba ko dùús koe dtcòm sa, naka dtcòm̄s ko wéé camán di kg'òèan koe dùú sa nxàe sa.

Paulo ba ko 1:17 koe góá, tcgāyas ko nxàe gúúan ka: Baebele sa ko nxàea tcg'òó, Nqari ba ko ntama ma khòè ne Gam ka tchànokagu sa: dtcòm̄s koe guu a, “gaas di tshoa-tshoasean koe guu a síí gaas di chòò-q'ooan koe tééan koe.”

Me ko nxāaska Paulo ba 1-3 di xu tcee xu koe x'ái, wéè ne khòè ne (Juta ne hêé naka tãá zi qhàò zi di ne hêéthééa) cg'āèan di qarian dòm q'oo koe hãa, ke méé ne Nqarim cgoa xg'ae-xg'aese sa. Jeso Krestem koe dtcòm̄an koe cúí ne ko khòè ne guu a Nqarim koe tchànokaguè (3:22).

Dtcòm-kg'ao ne ko Krestem koe guu a Nqarim koe tòókuan hòò (5:1), naka kabas kg'òè sa hêéthéé e (6 dim tceem koe). Nqarim dim Tc'êe ba ko dtcòm-kg'ao ba kgoara, x'āèan di qarian koe hêé, cg'āèan koe hêé naka x'oos koe hêéthéé e (7-8 di tsara tcee tsara koe).

Me ko nxāaska Paulo góá, nta ne kò ma Juta ne hêé naka qhàò zi di ne hêéthéé ma Nqarim ko ma nqòóm di ne khòè ne ma tc'êea máás koe ma tcāà sa (9-11).

Còò dis kam ko Paulo ba dtcòm-kg'ao ne gha ma kg'òès ka góá, kái-kg'aïse c'êe ne khòè ne cgoa tsééa xg'aean ka (12-16 di xu tcee xu koe).

Qaa-qaasa kg'ua ne:

- dtcòm sa (1:16, 17; 5:1)

- tchànokagu (5:1)

- q'anokagu (6:22)

- cgàa ba - Tc'êe ba (8:5-9)

Tcgāyas q'oo koe hãna zi:

- Téé-cookg'ai sa hêé naka tc'êe-kg'ám zi hêéthéé e (1:1-17)

- Kgoarasean koe ko qaase sa (1:18-3:20)

- Nqarim dim dàòm kgoarasean di ba (3:21-4:25)

- Kabas kg'òè sa Krestem koe (5:1-8:39)

- Nqarim dis tc'êe sa Iseraele koe hêé naka qhàò zi di ne koe hêéthéé e (9:1-11:36)

- Dtcòm-kg'ao ne ko ma tséé sa (12:1-15:13)

- Chòò-q'oo sa hêé naka tsgámku zi hêéthéé e (15:14-16:27)

Téé-cookg'ai sa (1:1-17)

Tsgámkaguku zi

¹ Paulo ra a, Jeso Krestem dir qāà ra, ncêe x'áè úú-kg'ao* bar gha ii ka tcièa hãa ra, a ra a Nqarim di qāè tchòàn dise nxará tcg'òó a cúía tòóèa.

² Nqari ba kò nxāakamaga Gam di xu porofiti xu koe guu a ncêe qāè tchòàn nqòòkagu taà hãa, Tcom-tcomsa zi Tcgāya zi Nqarim di zi koe,

³ ncêe ko Gam dim Cóám ka kg'ui i, ncêe kò khòèan dis iis koe Dafitem ka tsgòose-coa ii ba,

⁴ a kò èem kò x'ooan koe tée ka Tcom-tcomsam Tc'èem koe guu a qarian cgoa x'áèa ba, Nqarim dim Cóám ii sa - gatá dim X'aigam Jeso Krete ba.

⁵ Ncêe xae kò Gam koe guu a cgómkuhan hêé naka x'áè úú-kg'ao xae gha ii sa hêéthéé hòò ba, nxāasega xae gha wéè ne khòè ne qhàò zi di ne Gam di cg'òèan domka tciia óá, ne gha nxāasega dtcòm̄s koe guua komsanan úú ka.

⁶ Tu gatu thée gane ka c'êe tu u, Jeso Krestem di iise tcièa hãa tu.

⁷ Wéèa tu èe Roma koe hãna tu ncêe Nqarim ka ncámmea hãa, a hàà tu gha tcom-tcomsa ii ka tcièa hãa tu kar ko máá:

Nqarim gatá ka Xòò ba hêé naka X'aigam Jeso Krete ba hêéthéé tsara koe guua hãa cgómkuhan hêé naka tòókuan hêéthéé méé i gatu cgoa hãa, témé.

Paulo ba Roma koe dàran xg'ónèa

⁸ Tc'áà dis kar ko Jeso Krestem koe guu a gatu wéè tu domka tirim Nqari ba qāè-tcaoa máá, gatu dis dtcòm sa ko wéém nqòóm koe nxàèe khama.

* 1:1: x'áè úú-kg'ao - Gerika sa ko “apostolo” témé.

⁹ Nqarim, ncêer ko wèè tcáóa te cgoa Cóasem di qãè tchòàn xгаа-xgaan koe tsééa máá ba tirim tééa-máá-kg'ao Me e, xòm x'aèser ko tc'êe-tc'êese tu u di ba.

¹⁰ Tiri corèan koer ko wèè x'aè ka dtcàrà, còò dis ka i gha, Nqarim kò ncàma hãa ne, dàòan xgobekg'amsea máá te, ra síí cgae tu u sa.

¹¹ Bòò tur xgònèa hãa khama, nxãasegar gha c'êes máákus Tcom-tcomsam Tc'êem di sa máá tu u, tu gha qari-qariè ka.

¹² Méér ko saa, tíí hêé naka gatu hêéthéé ta ga korèku si i, ncêe ta gatá wèèa ta úúa hãa dtcòman cgoa, gatu hêé naka tíí ga ra hêéthéé e.

¹³ Tíí qôe ga tuè, q'ãa tu gha sar ko tc'êe, kái q'oro ra ko hàà cgaea tu birísea hãa, nxãasegar gha hàà gatu koe ga thêé tc'áóan kúrú ka, ncêer ma táá zi qhàò zi di ne c'êe ne koe hêéa khamaga ma; igabagar ncêes noosega xgáèa tòóèa.

¹⁴ Kúrú méér gas tséés kaia sar úúa hãa, Gerika ne koe hêé naka Gerika tama ne koe ga hêéthéé e, êe tc'êega ne koe hêé naka êe káà tc'êe ne koe ga hêéthéé e.

¹⁵ Gaa domkar ko kaisase tc'êe, gatu êe Roma koe hàna tu koer gha gataga thêé qãè tchòàn xгаа-xгаа sa.

Qãè tchòàn di qaria ne

¹⁶ Qãè tchòàn domkar sau-cgaekaguè tama, Nqarim di qari i khama, êe ko dtcòm wèèm gha kgoarase di i, tc'ãà dis ka Juta ne koe, naka gataga Gerika ne koe hêéthéé e.

¹⁷ Nqarim di tchànoa ne ko dtcòm koe guu a qãè tchòàn koe x'áíe khama, gaas di tshoa-tshoasean koe guu a síí gaas di chòò-q'ooan koe tééan koe, ncêe i ma góásea a ko máá: "Èè tchàno ii ba gha dtcòm koe guu a kg'òe," téméè khamaga ma.

Kgoarasean koe ko qaase sa (1:18–3:20)

Wèém khóè ba cg'uri-kg'ao me e

¹⁸ Nqarim di xgòà ne ko nqarikg'ai koe guu a wèès êe Nqari-tcáóa tama sa hêé naka khóèan di cg'ãè tcáóan koe hêéthéé x'áíe khama, ncêe ko gaan di cg'ãè cauan cgoa tseeguan náà ntcóo o.

¹⁹ Ncêe Nqarim ka ga q'ãè sa ne x'áíèa hãa khama, Nqari ba x'áí ne sia hãa domka.

²⁰ Chòò tama qarian Nqarim di hêé naka Gam di ii-q'ooan hêéthéé ncêe hòòse tama, nea kò nqòòm tshoa-tshoase koe guu a èem Nqari ba kúrúa hãa gúúan koe ga bóòa q'ãase a ko x'áíse, nxãasega ne gha khóè ne táá máá, c'úúa ne kò hãa, témé ka.

²¹ Èèta ne ma Nqari ba q'ana hãa igaba ne Nqarim iise dqòm Me tama, kana qãè-tcaoa máá Me tama khama, igaba i gane di tc'êe-kg'áman káà hùis gúú sa kúrúa, i gane di tcáóan ncêe káà tc'êe e ntcúú-ntcuèa hãa.

²² Èèta ne ko máá, tc'êega ne e, témé, igaba ne kò kaàn tc'êe,

²³ a ne a kò chòò tamam Nqari ba ne gha dqòm kámá ka, chòòko khóèan di zi sere-sere zi hêé, tsaràn di zi hêé, naka kg'oo-coan di zi hêé naka ncãà-kg'aman cgoa ko caate kg'oo-coan di zi hêéthéé dqòm.

²⁴ Gaa domkam kò Nqari ba cg'ãè zi gúú zi tcáóa ne ko tc'êe zi guua máá ne, ne kò cgáé-q'ooa ne koe sau-sauga zi gúú zi kúrú cgaeku.

²⁵ Nqarim di tseeguan ne kò tshúú-ntcòan kúrú, a ne a kò xommèa hãa zi gúú zi dqòm a tsééa máá zi, Kúrú-kg'ao ba ne gha dqòm khama ii x'aè ka - ncêe ko chòò tamase dqòm mème ba! Amen.

²⁶ Ncêes gúús domkam kò Nqari ba tcáóa ne koe ne ko qaa zi gúú zi sau-sauga zi máá ne. Zi kò gane di zi khóè zi gazi khama ma dxæe zi khóè zi cgoa séèkuan kúrú.

²⁷ Gatà iim dàòm kaga xu kò khóè xu thêé khóè zi cgoa séèkuan kúrú guu, a xu a gaxu khama ma kg'áo-khoe xu cgoa séèku di tc'êean ka tcãàè. A kò gaxu khama ma kg'áo-khoe xu cgoa sau-sauga tsééan kúrú, a kò gaxu di cg'ãè tsééan koe guu a xgàrasean óága cgaese.

²⁸ Ncêe ne khóè ne kò Nqarim q'ãa cgoa tchòà úú tama, khamam kò cg'ãè tc'êean guua máá ne, ne kúrúè ta ga kò hãa zi gúú zi kúrú.

²⁹ Wèè zi cau zi cg'ãè zi ka ne kò cg'òe cgaeè, cg'ãèan hêé, cèèan hêé naka cg'ãè tc'êean ka hêéthéé e. Wèès ncóó sa cg'òe cgae nea, naka cg'òo sa hêé, kómku tama sa hêé, kàaku sa hêé naka cg'ãè tcáó sa hêéthéé e. C'amku-kg'ao ne e,

³⁰ ncoiku-kg'aoan hêé, Nqarim di ne hòre-kg'ao ne hêé, dxæsere ne hêé, bóòseko ne hêé, dqòmseko ne hêé, cg'ãè zi gúú zi di ne kúrú-kg'ao ne hêé, gane di xòòan ntcòea hãa ne hêéthéé e.

³¹ Káà tc'êe ne e, a tcom-tcomsa tama, a gane ka c'êe ne ncàm tama, a ne a thòò-xama-máákuan úú tama.

³² Èèta ne ma tchàno x'áèan Nqarim di q'ana hãa, êe zi gúú zi ko kúrú khóèa nea x'oos ka kg'anoèa di i, igaba ne ncêe zi gúú zi cúí zi kúrú tama, a ko gataga thêé êe ko kúrú zi ne cgoa qãè-tcao.

2

Nqarim di xgàrakua nea tchàno o

¹ Gaa domkaga tsi gha mée gúua kàà a, tsáá ncêe c'êe khòèan ko xgàra tsi, díi tsia ga igaba. Eè tsi ko ma c'êe khòèan xgàra khamaga tsi ko ma xgàrase, tsáá èe ko c'êe khòèan xgàra tsia ko gaan ko hée khamaga hée khama.

² Ta q'ana hãa, Nqarim di xgàrakua ne èe ko ncêe zi gúu zi kúru ne koe tchàno o sa.

³ Khama tsáá, ncêe kg'ama khòèe ii tsi, nxãa tsi kò ko ncêe zi gúu zi ko kúru khòèan xgàra, a tsi a ko tsáá ga tsi thée gataga kúru zi, ne tsi gáé tc'èea máá, Nqarim di xgàrakuan tsi gha nxànagu, ta tc'èea?

⁴ Kana tsia ko Gam di qãèan hée, naka Gam di qgòósean hée naka Gam di qáo tcáóan hée thée dis qguu sa tana? A c'úua tsia Nqarim di qãèa ne ko chibian koe tcóósean koe úu tsi sa?

⁵ Igaba tsari qari tcúuan hée naka tcóóse tamas tcáós tsari sa hée thée domka tsi ko Nqarim di xgòan xg'ae-xg'ae cgaese, Nqarim di xgòan dim cím ka, ncêe i gha Gam di xgàrakuan tchàno hàà x'áise ba.

⁶ *Nqari* ba gha wèem khòèe ba èem ma tséèa hãa khamaga ma kabia máá:

⁷ Gane èe qãèan kúru koe qáo tcáóaa hãa ne, a ko gatà héean ka *Nqarim koe* dqomkuan hée, naka tcomkuan hée, naka èe kaà tama sa hée thée qaa, nem gha *Nqari* ba chòò tamas kg'òè sa máá.

⁸ Igaba gane èe ko xaù, a tseeguan xùri tama, igaba ko cg'àèan xùri ne koe i gha *Nqarim di* xg'aian hée naka xgòan hée thée hãa.

⁹ Xgàrase sa hée naka qóm zi hée théea gha wèem khòèem èe ko cg'àèan kúrum koe hãa: kg'aika Juta ne koe, naka gataga qhàò zi di ne koe hée thée e.

¹⁰ Igaba i gha dqomkuan hée, naka tcomkuan hée, naka tóókuan hée thée wèem khòèem èe ko qãèan kúrum koe hãa: kg'aika Juta ne koe, naka gataga qhàò zi di ne koe hée thée e.

¹¹ *Nqari* ba tákase khòèan qgòó tama khama.

¹² *Qhàò zi di* nea x'àèan dòm q'oo koe hãa tama, a ne a gha chibian kúru a x'àèan dòm q'oo koe hãa tamase ga kaakaguè; ne *Juta* ne x'àèan dòm q'oo koe hãa, a ko chibian kúru, a ne a gha x'àèan ka xgàraè.

¹³ Eè ko x'àèan kóm nea Nqarim cook'gai koe tchàno ne iise bóòèe tama khama, igaba èe ko x'àèan ko mée sa kúru ne ko tchàno ne iise bóòèe.

¹⁴ Tãá zi qhàò zi di nea *Moshem di* x'àèan úu tama, igaba ncèè èe ne kòo tcáóaa ne q'oo koe ne q'ana hãa sa kúru nes nxãa sa *Moshem di* x'àèan koe ko qaases ga si i, a ne a gane ka x'àèan úua hãa, èeta ne ma *Moshem di* x'àèan úu tama igabaga.

¹⁵ Gane di qgòóse-kg'ámán koe i ko x'áise, èe ko x'àèan koe qaase sa tcáóaa ne q'oo koe goásea hãa sa. Gataga ne tc'èe-kg'ámán úua hãa ncêe ko èe qãèe iis ka hée naka èe qãèe tamasa ka hée thée birí ne e. Si ko ncêe sa x'àèa nea tcáóaa ne q'oo koe hàna sa nxãea tseegukagu. Gaa kaga i ko gane di tc'èean c'èe x'aè ka chibi-chibi ne, a c'èe x'aè ka kúru ne ne kg'úua mááse.

¹⁶ *Ncêe xgàrakua ne gha hàà kúruèe*, Nqarim ko hàà khòèan di zi tsée zi chómsea zi Jeso Krestem koe guu a xgàram cím ka, èer ko ma qãèe tchòan koe ma xgaa-xgaa khamaga ma.

Juta ne hée naka Moshem di x'àèan hée thée e

¹⁷ Igaba tsáá, ncêe Juta ka ko tciise tsi, a x'àèan koe dtcãasea hãa tsi, a ko Nqarim cgoa dqomse tsi,

¹⁸ tsáá èem *Nqari* ba tc'èea hãa sa q'ana tsi, a ko èe cgáé ii zi bóòaa tcg'òó tsi, *Moshem di* x'àèan koe tsi xgaa-xgaa zia hãa khama,

¹⁹ tsáá èe káà tcgáí ne khòèe ne ko qgòó-hii tsi, naka èe ntcúu q'oo koe hàna ne di tsi x'áà tsi di tcoman úua hãa tsi,

²⁰ tsáá èe káà tc'èe ne di tsi tchàno-tchano-kg'ao tsi, naka èe cg'aré ne di tsi xgaa-xgaa-kg'ao tsi, (q'áan di tc'èean hée, naka tseeguan hée thée tsi x'àèan koe úua hãa domka).

²¹ Kháé nxãaska tsáá ncêe c'èe ne ko xgaa-xgaa tsi, te tsi koáé tsáá xgaa-xgaa? Tsáá èe ts'áan mée i guuès ka ko xgaa-xgaa tsi, nxãa tsia gáé ko ts'áa?

²² Tsáá èe ko máá, khòèe ne mée ne táa cg'arán kúru témé tsi, nxãa tsia gáé ko cg'arán kúru? Tsáá èe kúrua mááseèa hãa nqárian ko xguí tsi, nxãa tsia gáé ko tempelean koe tcáà a ts'áa?

²³ Tsáá èe Nqarim di x'àèan tsi úua hãa sa ko dqomse tsi, Nqari ba tsia ko sau-cgaekagu Gam di x'àèan ko mée sa kúru taman ka?

²⁴ Ncêe i ma goásea hãa khama a ko máá: "Gatu domka i ko Nqarim di cg'òèan tãá zi qhàò zi di ne ka cg'uri-cg'uriè," téméèe khama.

²⁵ Ncèè x'àèan tsi kòo komsana nes tsaris q'ãe nqãa-qgai khòèe sa cgáé si i; igaba ncèè x'àèan tsi kòo tsqa nes nxãaska tsaris q'ãe nqãa-qgai khòèe sa gaas tama si i.

²⁶ Ncèè èe q'ãe nqãa-qgai khòèe tama ne kòo x'àèan ko qaa sa qgòóaa qari, ne ne gáé èe q'ãe nqãa-qgai khòèe ne khama ma bóòèe tite?

²⁷ Tsáá ãe góá tòòèa x'áèan úúá hãa a q'ãe nqãa-qgai khòèa hãa tsi, igabaga ko x'áèan khóá tsi a gha chibi-chibi a xgàràè, ãe tc'áróa ne koe q'ãe nqãa-qgai khòèe tama igaba ko x'áèan komsana ne ka.

²⁸ Khòèe ba tc'áróa ba koem kò q'ãe nqãa-qgai khòèa hãa ne cúíga tseegu ðim Jutam tama me e, si gataga tseegu dis q'ãe nqãa-qgai khòèe sa tchàa di kana tc'áróm koe ko kúrúès tama si i.

²⁹ Igaba tseegu ðim Juta ba ãe q'oo za Juta ii me e, si q'ãe nqãa-qgai khòèe sa ko tcáós koe kúrúe, Tc'ëem ka, góá tòòèa hãa x'áèan ka tamase. Eëta iim khòèe ba khòèan kam gha dqòmè me sa kg'ano tama, igabam Nqarim kam gha dqòmè me sa kg'anoa.

3

¹ Kháé nxãaska dùútsa cgáé sa hàna, Juta tsi kò ii ne? Kana i ko q'ãe nqãa-qgai khòèan dùú sa hùì?

² Wéèe zi xòèe zi koe ga i kaisase cgáé e! Tc'ãà dis ka ne Juta ne Nqarim di kg'uian máàèa hãa khama.

³ Igaba kháé, ncèèe c'ëe-kg'áía ne kò xg'ao tcom-tcomsa tama ne i ga kò nta ii? Gane dis tcom-tcomsa tama sa gha Nqarim dis tcom-tcomsa sa kaákagu?

⁴ Nxãas tama si i! Ncèe sa méés q'ãase: Nqari ba méém tseegu ii, nakam wéém khòèe ba tshúù-ntcõa-kg'ao ba ii. Ncèe i ma góàèa a ko máá:

“Nxãasega Tsi gha *Tsáá Nqari Tsi*

Tsari kg'uian koe guu a tchàno Tsi iise bóòè ka,

a gha Tàà-kg'ao ba ii,

ãe Tsi kòo *qhàis koe* xgàrà ne,”

téméèe khama.

⁵ Igaba ncèèe gatá di tchàno taman kòo Nqarim di tchànoan x'áí, ne ta gha dùú sa méé? Méé ta gha a máá, Nqari ba qãèse hëée tama, gatá koe xgòàn ka? témé. (Khòèan ga méée khamar ko méé.)

⁶ Nxãas tama si i! *Nqarim kò tchàno tama* ne ba gha nta hëés ka nqóó ba xgàrà?

⁷ Igaba i ga c'ëe khòèan máá: “Tiri tshúù-ntcõan kòo Nqarim di tseeguan càù a kaisa dqòmkuian máá Me ne, ra ko dùús domka qanega chibi-kg'aom khama ma bóòèa máá?” témé.

⁸ Kháé nxãaska ta ko dùús domka máá: “Hàà naka ta cg'ãèe gúüan kúrú, naka i gha nxãasega qãèe gúüan hàà,” témé tama? C'ëe ne ncèe ko chibi-chibi ta a, a ko máá, ta ko méé ga a témé ne khama. Eë ne ii khamaga ne gha ma xgàràè, si gha ãe sa tchàno si i.

Cúí khòèe ga tchàno tama

⁹ Kháé ta gha nxãaska dùú sa nxàe? *Sita Juta ta* gáé cgáé taà? Cg'árés kaga i gatá ii tama! Nciisegar x'áía hãa, Juta ne hëé naka qhàò zi di ne hëéthéèa cúíta ga ma chibian ðòm q'oo koe hãa sa.

¹⁰ Ncèe i ma góàèa khama a ko máá:

“Cúí khòèe ga káà a, tchàno o.

¹¹ Cúí khòèe ga káà a, kórna ko q'ãa a,

i cúí khòèe ga káà a, Nqari ba ko qaa a.

¹² Wéèa ne ga *Nqari ba* q'aumana hãa,

a ne a wéèa ne ga káà hùì ne e,

wéèa ne ga.

Cúím qãè tsééan ko kúrúm ga ba káà me e.”

¹³ “Gane di ðòma nea

xgobekg'amsea zi tc'ám zi khama ii,

i ko gane di taman qàe-qaeku sa kúrú.”

“I cg'aoan di dqãèan kg'áía ne koe hãa.”

¹⁴ “Gane di kg'áía nea cgúíkuan hëé

naka xgòàn hëéthéèe ka cg'òèa hãa.”

¹⁵ “Gane di nqàrèa ne c'áòan ntcãagu ka qhàé e.

¹⁶ Eë ne nqáèa hãam ðàòm koes kobe sa hëé

nakas cg'ãa-cg'anakagu sa hëéthéèe hàna,

¹⁷ ne tòókuan ðim ðàò ba c'úúu.”

¹⁸ “Tcgáí q'ooa ne koe i Nqarim q'áò ga káà a.”

¹⁹ Ta q'ana hãa, wéés gúús ãe i ko x'áèan nxàe sa, i ko ãe x'áèan ðòm q'oo koe hàna ne cgòaa nxàe sa, nxãasegas gha wéés kg'ám sa nqookaguè, me gha wéém nqóó ba Nqarim koe xòara mááse ka.

²⁰ Gaa domkam *Nqarim* cookg'ai koe cúím khòèm ga ba x'áèan komsanan ka, tchànom iise bóòèa hãa tite; x'áèan koe ta ko guu a chibian ka q'ãa khama.

Nqarim dim dàòm kgoarasean di ba (3:21–4:25)

Dtcòman koe guua hãa tchànoa ne

²¹ Igaba i ncéeska x'áèan koe guu tama, a Nqarim koe guua tchànoan x'áisea hãa, gatà i ko ma x'áèan hêé naka porofiti xu hêéthêé ma gaan ka nxàea tseegukagu igaba.

²² Ncêe tchànoa ne Nqarim koe guua, Jeso Krestem koe dtcòman ka, wèé ne êe ko dtcòm ne di iise. Cúí q'aa-q'oo ga káà a khama,

²³ wééa ne ga chibian kúrúá hãa, a Nqarim di x'áàn tcàoa hãa domka,

²⁴ a ne a ko Gam di cgomkuan domka tchàno ne iise bóòè, Jeso Krestem koe hàna kgoarakuan koe guu a, si ncêe sa kg'amaga dis máàku si i.

²⁵ Ncêem kò Nqari ba qhàea-máàkus iise tcg'óò ba, nxàasega ta gha Gam koe dtcòman ka, Gam di c'áòan koe guu a gatà di chibian qg'óóá máàè ka. Ncêe sa kòo Nqarim di tchànoan x'ái, kg'áia kò kúrúsea hãa chibian nem kò kg'ama bóoa guu di i.

²⁶ Ncêe sam kò Gam di qáó tcáóan koe guu a kúrú, Gam di tchànoa nem gha nxàasega ncêem x'aèm koe x'ái ka. Gataga i ko thêé x'ái, Gabá tchàno Me e sa, êe ko Jesom koe dtcòm ba tchànóm iise bóòan ka.

²⁷ Kháé ta gha nxàaska dùús cgoa dqomñe? Gúú cgoa tama a! Dùús domka? X'áèan ko méé sa kúrú domkaà? Nxàan tama a, igaba dtcòman domka a.

²⁸ Khóè ba ko dtcòm koe guu a tchànóm iise bóòè sa ta q'ana hãa khama, x'áèan ko méé sa kúrú ka tamase.

²⁹ Ka ba gáé Nqari ba Juta ne cúí ne di baa, a tãá zi qhàò zi dim tama baa thêé? Tãá zi qhàò zi di Me e gataga thêé,

³⁰ Nqari ba cúí Me e khama, a gha ãe q'ãe nqãa-qgai khòòèa hãa ne gane di dtcòman koe guu a tchàno ne iise bóò, a gha gataga thêé ãe q'ãe nqãa-qgai khòòèa tama ne gane di dtcòman koe guu a tchàno ne iise bóò.

³¹ Ka sa ko nxãa sa nxãaska máá, dtcòman domka ta ko x'áèan aagu, témé? Nxãas tama si i! Igaba ta ko x'áèan qg'óóá qari.

4

Abrahamam dis x'ái sa

¹ Dùú sa ta gha kháé nxãaska Abrahamam ka nxàe, khóèan dis iis koe kg'aika dim xòòm gatà di ba. Dùú sa kò kúrúse cgae me?

² Ncêe Abrahamam kò ãem kúrúá hãa zi tséé zi domka tchànóm iise bóòèa hãa, nem ga kò dqomñe cgoam ko sa úúa hãa, igaba Nqarim cookg'ai koe tamase.

³ *Nqarim dis* Tcgãya sa ko máá: “Abrahama ba kò Nqarim koe dtcòm, a ba a kò gam dis dtcòm koe guu a tchànóm iise bóòè,” témé khama.

⁴ Tséé-kg'aom kò tsééa hãa nem gam di surutan máàkus iise máàè tama, igabam ko ãem tséé-kg'am hãa sa suruta-kg'ammè.

⁵ Igaba ãe tséé tama, a Nqarim koe tcoman úúa hãa ba, Nqarim ncêe ãe Nqari-tcáó tama ba ko tchàno iise bóò ba, nxãam di dtcòma nea ko Nqarim ka tchàno iise bóòè.

⁶ Ncêem kò gataga Dafite ma khóèm di ts'eekg'aian ma nxàe khamaga ma; khóèm ncêe kò Nqarim ka tchànóm iise bóòè ba, gam di zi tséé zi bóò ka oose, a ko máá:

⁷ “Ts'ee-ts'eekg'aièa nea gane ãe gane di tsééan cg'ãè ko qg'óóá máàè ne, ncêe gane di chibian ko qàbi-kg'aièe ne!

⁸ Ts'ee-ts'eekg'aièa baa khóèm ãe gam di chibia nem Nqari ba tcee cgae me tite ba,” tam méé.

⁹ Ncêes ts'ee-ts'eekg'aiku sa gáé q'ãe nqãa-qgai khòòèa ne dis cúí saà, kana saa thêé q'ãe nqãa-qgai khòòèa tama ne di saa? Ncêeta ta ko méé a ko máá: “Abrahama ba kò gam dis dtcòm domka tchànóm iise bóòè,” témé ka.

¹⁰ Nta iis téé-q'oo koe ba kò tchànóm iise bóòè? Eëm kò q'ãe nqãa-qgai khòòèa qãá q'oo koea kò ii, kana ãem ko q'ãe nqãa-qgai khòòèa cookg'ai koea kò ii? Eëm kò q'ãe nqãa-qgai khòòèa qãá q'oo koea tama a kò ii, igaba ãem kò q'ãe nqãa-qgai khòòèa cookg'ai koe e.

¹¹ A ba a kò q'ãe nqãa-qgai khòòèam hãa dis x'áis dtcòman koe guua hãa tchànoan ka ko nxàea tseegukagu sa hòò, dtcòman ãem kò qanega q'ãe nqãa-qgai khòòèa tama kam kò úúa hãa a. Nxàasegam gha wéé ne ãe ko dtcòm, igaba qanega q'ãe nqãa-qgai khòòèa tama ne dim xòò ba ii, ne nxàasega tchàno ne iise bóòè ka.

¹² A ba a gataga gane ãe q'ãe nqãa-qgai khòòèa ne dim xòò me e (ãe q'ãe nqãa-qgai khòòèa ne cúí ne ka tamase, igaba thêé ãe dtcòm dim dàòm koe ko qòò ne, ncêem ko gatà ka xòòm Abrahamam ba úúa hãa sa, ãem kò qanega q'ãe nqãa-qgai khòòèa tama ka.)

Nqarim dis nqòòkaguku sa ko ãe dtcòmà hãa ne ka hòdè

¹³ Abrahamà ba hêé naka gam dis qhàò sa hêéthêéa kò nqòòm di ne q'òò-kg'ao ne ne gha ii dis nqòòkaguku sa x'áèan domka hòò tama khama, igaba dtcòmòs koe guua tchànoan domka a.

¹⁴ Ncêé *Nqarim* kò ãem ko nqòòkaguas guù sa ãe ko x'áèan *komsana ne màà*, nes nxãaska dtcòm sa káà tséé si i khama, si nqòòkaguku sa thêé káà hù si i.

¹⁵ X'áèa ne ko *Nqarim di* xgòàn óá khama. Igaba ãe x'áèan káà a koe, i x'áèan tsãa káà a.

¹⁶ Gaa domkagas nqòòkaguku sa dtcòmàn koe guua, nxãasegas gha cgómku dis guù sa ii ka, a sa a gha wèés qhàòs *Abrahamam dis* koe qarika téé - x'áèan di ne cúí ne ka tamase, igabaga gane ãe Abrahamam dis dtcòmòs koe hàna ne koe hêéthêé e, gatá wèéa ta dim xòò ba.

¹⁷ Ncêe i ma góásea a ko máá: “Káí zi qhàò zi dim xòò bar kúrú tsia hãa,” téméè khama. *Nqarim* ncêem kò Gam koe dtcòm, Nxãam cookg'ai koem *gatá dim xòò me e*, - *Nqarim* ncêe ãe x'óóa hãa ne ko kg'òèkagu, a kò ãe kg'aiga káà ii zi guù zi kúrú zi hãa ba.

¹⁸ Nqòòà ne kò káà a, igabam kò Abrahamà nqòòan úúa hãa, a dtcòm, a hàà káí zi qhàò zi dim xòò ba kúrú, ãem kò ma birìè a máá: “Tsaris qhàò sa gha gatá ii,” téméèa khamaga ma.

¹⁹ Eètam kò ma gam dim tc'áró ba cg'ãa-cg'anasea hãa sam kò bóò, i kuria ba 100 qàe koe hãa, si Sarah sa gataga thêé cóán ábà tite, tchòoa sa ko x'óóa hãa khama, igabam kò gam dis dtcòmòs koe táá xhòen-tcáo.

²⁰ A ba a kò gam dis dtcòm úú tamas ka *Nqarim* dis nqòòkagukus ka táá káíse tèèse, a táá gam di dtcòmàn cgoa ntcoeku, igabam kò dtcòmàn koe qari-qarié, a kò *Nqari* ba dqòm.

²¹ A kò kaisa tcoman úúa hãa, *Nqari* ba qarían úúa, ãem nqòòkagu mea hãa sam gha kúrú di i.

²² Ncêes guùs domkagam kò “dtcòmàn koe guu a *Nqarim ka* tchànóm iise bóòèa hãa.”

²³ Me ncêem kg'uim “tchàno iisem bóòèa hãa” di ba gaam cúí ba góá tòóa mááè tama,

²⁴ igabam gatá di me e thêé, gatá ncêe gha *Nqarim* ka tchàno ta iise bóòè ta, ncêe ko Gam koe dtcòm ta, Gaam ncêe Jesom gatá dim X'aiga ba x'ooan koe ghùia hãa ba.

²⁵ Ncêe kò gatá di chibian domka x'ooan koe tcãàè ba, a kò x'ooan koe ghùèè ba, tchàno iise ta gha bóòè ka.

Kabas kg'òè sa Krestem koe (5:1–8:39)

5

Tòoku sa hêé naka qãè-tcao sa hêéthêé e

¹ Gaas guùs domkaga a, ncêe ta dtcòmàn koe guu a tchàno ta iise bóòèa hãa a, domka ta *Nqarim* cgoa tòókuan úúa, gatá dim X'aigam Jeso Krestem koe guu a,

² Gam koe ta ko guu a dtcòmàn koe kgoarasea hãase Gam di cgómkan ncêe koe tcãà, ncêe ta gaam tc'amkg'ai koe téé-tèe e, a ko *Nqarim* dim x'ámam dis nqòòkagukus koe qãè-tcao o.

³ Gaan ka cúí tamase, igaba ta ko gataga thêé xgàrasean ka qãè-tcao, q'ana ta hãa i ko xgàrasean qarika téékagu ta a khama;

⁴ Me gha *Nqari ba*, qarika ta kò téé ne cgáé ta iise bóò ta a; ta gha *Nqarim* kòo cgáé ta iise bóò ta a ne, nqòò sa úúa hãa.

⁵ Si nqòò sa sau-cgaekagu ta a tama, Gam di ncàmkan cgoam *Nqari* ba tcáoá ta cg'òè-cg'oea hãa khama, ncêem màá ta a hãam Tcom-tcomsam Tc'èem ka.

⁶ Eè ta ko qanega kg'amka ii kam kò Kreste ba qãem x'aem ka *Nqari-tcáo* tama ne domka x'óó khama.

⁷ Káí-kg'aise i thamka tama, khòem ga tcg'òóse a ãe tchàno iim khòem domka x'óó sa, khòem ãe *kaisase* qãem ka i ga kúruse, c'èem khòem ga tcg'òóse a gaam domka x'óó sa.

⁸ Igabagam *Nqari* ba gatá koem úúa ncàmkan x'áíá hãa, qanega ta kò chibi-kg'ao ta ii kam Kreste ba x'óóa máá ta a hãa di i.

⁹ Khama nxãaska, ncêe ta ncêeska Gam di c'áòan ka tchàno ta iise bóòèa, ka ta gha nta noose Gam koe guu a *Nqarim di* xgòàn koe kgoaraé?

¹⁰ *Nqarim* di ta cg'òo-kg'ao ta a kò ii, igaba ta kò Gam dim Cóám dis x'oos koe guu a Gam cgoa tòóku. Ncêe ta Gam cgoa tòókua hãa ka ta gha nta noose kgoaraé, *Krestem* dis kg'òès ka?

¹¹ Ncêes guùs ka cúí tama a, igaba ta ko thêé *Nqarim* koe qãè-tcao gatá dim X'aigam Jeso Krestem koe guu a, ncêe ta Gam koe guu a *Nqarim cgoa* tòókuan hòò ba.

X'oo sa cúim khòem (Adam) koe guua, si kg'òè sa cúim Khòem (Krestem) koe guua

¹² Gaa domka i chibian cúim khòem *Adam* koe guu a nqòòm koe tcana, a i a x'oo sa óágara hãa, si x'oo sa ncêem dàòm ka wèé khòèan koe hààraa, wèé khòèa nea chibian kúrú hãa domka.

¹³ X'áèan kò tcg'òóès cookg'ai koe, i kò nqòómkg'ai koe kg'aiga chibian hàna khama, igaba ãe i x'áèan káà a koe i chibian x'áise tama.

¹⁴ Igabas kò Adam di x'aèan koe guu a síí Moshem di x'aèan koe chòò koe x'oo sa tc'ää-cookg'aia hãa, gane êe chibian gane di kò Adam di zi tséé zi cg'âè zi khama ii tama ne koe ga igaba, Adam ncêe kò *Krestem* êe gha hààm dis sere-seres khama ii ba.

¹⁵ Igabas *Nqarim* dis aba sa *Adam* ka kúrùèa cg'âèan khama ii tama.

Eëm khòèm cúim di cg'âè tsééan domka

ne kò kái ne khòè ne x'óó,

igabas *Nqarim* dis cgómku sa hée naka Gam dis abas *ncêm* kò cúim *Khòèm Jeso Krestem* di *cgómkuan koe guu a màa ta a* sa héeéthéé

kái ne khòè ne koe kaisase càusea.

¹⁶ *Nqarim* dis aba sa hée naka cúim khòèm dis chibi sa héeéthéé sara xg'aeku koe i gataga q'aa-q'ooan hàna hãa:

Cúis tséés cg'âès qãá q'oo koe i bóòa tcg'òòèa hãa,

khòè ba méém xgàràè sa,

igaba ne gha khòè ne kái zi tséé zi cg'âè zi qãá q'oo koe *Nqarim* dis màákus domka

tchàno ne iise bóòè.

¹⁷ Eëm khòèm cúim *Adam* dis tséés cg'âès domkas kò

x'oo sa gaam khòèm cúim koe guu a tc'ää-cookg'aia hãa.

Igaba ncêem *Khòèm* cúim *Jeso Kreste* ba

ncêes gúu sa nqáéa hãase kúrúa hãa: êe ko kaisa cgómkuan hée naka abas tchànoan di sa héeéthéé hòò ne gha Gam koe guu a kg'òèan koe tc'ää-cookg'ai ka.

¹⁸ Gaa domka, ncêe ne kò ma wèè ne khòè ne cúim khòèm dis tséés cg'âès koe guu a chibiga ne iise bóòè, khamaga ne kò wèé ne khòè ne cúim *Khòèm* di tsééan tchànoan di koe guu a tchàno ne iise bóòè, a gha kg'òèan úúu hãa.

¹⁹ Ncêe ne kò ma kái ne cúim khòèm di komsana taman domka chibi-kg'ao ne kúrúè, khamaga ne gha ma kái ne cúim *Khòèm* di komsanan domka tchàno ne iise bóòè khama.

²⁰ I kò x'aèan ga thée hàà, nxãasega i gha chibian càù ka. Igaba êe i kò chibian càùse, koe i kò cgómkuan kaisase càùse.

²¹ Nxãasegas gha, êes ma x'oo sa chibian ma tc'ää-cookg'aia hãa khamaga ma gataga cgómku sa thée tchànoan koe guu a tc'ää-cookg'ai, a gha gatá dim X'aigam *Jeso Krestem* koe guu a chòò tamas kg'òè sa óá ka.

6

Chibian koe ta guu a x'óóa hãa, igaba ta Krestem koe kg'òèa hãa

¹ Kháé ta gha nxãaska dùú sa nxãè? Chibian méé ta x'ãèa máá na kúrú saa, naka i gha nxãasega cgómkuan càùse?

² Nxãas tama si! Chibian x'óóa guua hãa ta khòè ta a, ka ta gha ntama ma gaan koe qanega kg'òè?

³ Kana tua c'úua hãa, wèéa ta êe *Jeso Krestem* koe tcguù-tcguuèa hãa ta Gam di x'ooan koe tcguù-tcguuèa sa?

⁴ *Gam* dis x'oos koe tcguù-tcguuèan ka ta Gam cgoa kãéèa hãa. Igabagam kò *Kreste* ba Xòòm di x'áan ka gataga thée x'ooan koe ghùèi, nxãasega ta gha gatá igaba thée kãbas kg'òè sa kg'òè ka.

⁵ X'oos koe ta Gam cgoa cúí ta a, khama ta gha gataga thée x'ooan koe ghùikus koe Gam cgoa cúí ii.

⁶ Q'ana ta hãa, si gatá dis ncíis ii-q'óos khòèan di sa Gam cgoa xgàùèa hãa, nxãasega i gha gatá di tc'áran ncêe chibian di kaàkaguè, ta gha táá gaicara chibian di ta qãà ta ii ka,

⁷ diim wèém êe x'óóa hãa ba chibian dòm q'oo koe hãa tama khama.

⁸ Ncêè *Krestem* cgoa ta kò x'óóa hãa, ne ta ko dtcòm, gataga ta gha thée Gam cgoa kg'òè sa.

⁹ *Kreste* ba x'ooan koe ghùèia hãa sa ta q'ana hãa khama, a cuiskaga gaicara x'óóa hãa tite, si x'oo sa gaia Gam koe qari úúu tama.

¹⁰ X'oos êem kò x'óós koem kò chibian koe cúí q'oro x'óó, igaba kg'òès êem kò kg'òè sam kò *Nqari* ba kg'òèa máá khama.

¹¹ Gaam dàòm cúim kaga méé tu *Jeso Krestem* koe: chibian x'óóa guua hãa, igaba ko *Nqari* ba kg'òèa máá tu khòè tu khama ma qgóóse.

¹² Gaa domka méé tu táá chibian hée naka i gatu di tc'áran ncêe kaàko koe x'aiga ii guu, naka tu cg'âè zi tc'êe zi gaan di zi komsana guu.

¹³ Táá méé tu gatu di tc'áran di xòèan chibian tcg'òóa máá guu, cg'âè zi tséé zi koe gha tséékaguè gúuan iise. Igaba méé tu *Nqari* ba máàse, khòè ne ncêe x'ooan koe tcg'òòèa a kg'òèan koe tcãàèa hãa ne khama ma, naka tua gatu di xòèan tchàno zi gúú zi koe gha tséékaguè di iise máá Me.

¹⁴ X'áèan dòmm q'oo koe tu hãa tama, igaba tu cgòmkuuan dòmm q'oo koe hãa, ke méé i chibian gatu koe táá qarian úu guu.

Tchànoan di ne qãà ne

¹⁵ Kháé méé ta nxãaska nta hêé? Chibian méé ta kúrú saa, x'áèan dòmm qõo koe ta hãa tama, a cgòmkuuan dòmm q'oo koe hãa domka? Nxãas tama a si i!

¹⁶ C'úua tu gáé hãa, c'ëem khòem komsana koe tsi kò máàsea hãa ne tsi gaam *khòem* di tsi qãà tsi i sa? Chibian ncèe ko x'oo sa óága di tsi qãà tsia ga ii, kana tsia ga komsanan, ncèe ko tchànoan óága di tsi qãà tsi ii igaba.

¹⁷ Nqari ba méém qãè-tcaoa mááé, chibian di tu qãà tu u kò ii, igaba tu kò èe tu kò mááé xgaa-xgaan wèé tcáóa tu cgoa komsana domka.

¹⁸ Chibian koe tu kgoaraèa hãa, a tu a ncèeska tchànoan di tu qãà tu u.

¹⁹ Khòèan ga ko méé khamar ko méé, gatu di ii-q'ooan koe tu kg'amka tu u khama, a ra a ko máá: èe tu kò ma gatu di tc'ároan di xòèan ma kúrú hãa, i cg'urian hêé naka chòo tama zi tséé zi cg'èè zi hêéthêé di qãà ii, khamaga méé tu ma ncèeska kúrú u naka i tchànoan di qãà, naka tu gha nxãasega q'ano-tcáo ii.

²⁰ Qanega tu kò chibian di tu qãà tu ii, ka tu kò *tc'èea máá*, kgoarasea tu hãa a èe tchàno ii sa kúrú tite, *ta tc'èea hãa* khama.

²¹ Dùú sa kò èem x'àem ka kabisea máá tu u? Ncèeska zi ko gaa zi gúú zi sau-cgaekagu tu u ka. Si gaa zi gúú zi dis chòo-q'oo sa x'oo si i!

²² Igaba tu ncèeska chibian koe kgoaraèa, a tu a Nqarim di tu qãà tu u, a gatu dis kabisea mááku sa hòò, si gha q'ano-tcáo kagu tu u, i gha chòo-q'ooa sa chòo tamas kg'òè sa ii.

²³ Chibian di suruta nea x'oo si i, igabas Nqarim dis aba sa chòo tamas kg'òè si i khama, gatá dim X'aigam Jeso Krestem koe.

7

Séekuan dis x'ái sa

¹ Tíí qõe ga tuè, gatu ncèe x'áèan q'ana hãa, tu gáé c'úua hãa, x'áèa nea khòem koe qarian úua hãa sa, kg'òèam hãas noose?

² Gaa domkas séèa hãas khòé sa x'áèan koe guu a gas dim khòem koe qáésea hãa, èem kg'òèa hãas noose; igaba gas dim khòem kòo x'óó nes séekuan di x'áèan koe kgoarasea.

³ A ncèe gas dim khòem qanega kg'òèa hãa koes kòo c'èem khòé ba séè, nes ko cg'ará-kg'ao sa ta ma tcièè; igaba ncèè gas dim khòem kòo x'óó nes gha èe x'áèan koe kgoarasea hãa, a c'èem khòé bas kòo séè ne cg'ará-kg'ao tama.

⁴ Tíí qõe ga tuè, gatu ka igabaga i gatá ii, gatu igaba tu kò Krestem dim tc'árom koe guu a x'áèan koe x'óó, nxãasega tu gha C'èem èe x'ooan koe ghùèa hãam di ii ka, ta gha nxãasega Nqari ba tc'ároan kúrúa máá ka.

⁵ Èè ta kò qanega nqóóm di ta ii, ka zi kò gúú zi èe chibian ka ncàmmèa hãa zi, x'áèan ka kúrúe a cgáé-q'ooa ta koe tséé, nxãasega ta gha x'oo sa tc'ároan kúrúa máá ka.

⁶ Igaba ta ncèeska x'áèan koe kgoarasea hãa, a èe kò qáé taa hãa sa x'óóa guua, nxãasega ta gha táá ncíis kg'òès góá tòèa hãa zi gúú zi dis koe tséé, igaba ta gha kaba kg'òèan Tc'èem di koe tséé ka.

Chibian cgoa x'áàku sa

⁷ Kháé ta gha nxãaska dùú sa nxàè? X'áèa nea chibigaa? Nxãas tama si i! X'áèan tama kò ii ner ga kò chibian c'úua hãa. X'áèan kò méé naka máá, "Táá ncóó guu," témé tama ner ga kò ncóós dùú sa ii sa c'úua hãa khama.

⁸ Igaba i chibian *ncèem* x'áè-kg'ám koe guu a kòm ba hòò, a wèé zi ncóó-kg'ám zi tíí koe óágara hãa; x'áèan káa a koe i chibian x'óóa hãa khama.

⁹ Tíí igabar kò c'èe x'aè ka x'áèan káa a koe kg'òèa, igaba èem ko *ncèem* x'áè-kg'ám ba hàà ka i kò chibian tshoa-tshoa a kg'òè,

¹⁰ ra tíí x'óó. Ra kò bòò q'áa, gaam x'áè-kg'ám èe kò ko kg'òè sa óága ba, tíí koe x'oo sa óágara hãa sa.

¹¹ Chibia ne kò *ncèem* x'áè-kg'ám koe kòm ba hòò a qàe-qae te, a gaam koe guu a cg'òo te khama.

¹² Khama ra ga nxãaska máá, x'áèa ne tcom-tcomsa a, me x'áè-kg'ám ba gataga tcom-tcomsa, a tchàno, a qãè me e, témé.

¹³ Ka sa kò kháé nxãaska gaas gúús èe qãè sa kabise a tíí koe x'oo sa kúrú? Nxãas tama si i! Igaba chibi si i kò ii *ncèe kò tíí koe x'oo sa kúrú sa*, nxãasegas gha chibi sa x'áise chibi si i sa ka, ncèe kò qãès gúús koe guu a tíí koe x'oo sa óágara hãa sa. Ncèem dàòm kas kò kaisase x'áise, kaias chibi si i sa, ncèem x'áè-kg'ám koe guu a.

¹⁴ X'áèa nea tc'èem di i sa ta q'ana hãa, igaba ra tíí cgàam cgoa kúrúèa, a chibian koe qãè iise x'ámáguèa,

¹⁵ a ãer ko kúrú sa bóòà q'áa tama. Eãr kúrú kg'oana hãa sar kúrú tama khama, igaba ãer kúrú sa tc'ëe tama sa, gaas kúrú ra ko ga si i.

¹⁶ Igaba ncëe ãer kúrú sa tc'ëe tama sar kòo kúrú, ner ko dtcòm, x'áèa ne qãe e sa.

¹⁷ Ncëe i ii khama ra tíí tama ra a ncëe ko kúrú u ra, igaba tíí koe x'áèa hãas chibi si i.

¹⁸ Q'ana ra hãa, si cúús gúús qãès ga sa tíí koe x'áèa hãa tama khama, nxãa tar ko méé ner ko máá, tírim cgãam koe témé. Ncãma ner úúa hãa, qãèa ner ga kúrú di i, igabar ko gaan kúrú ka tààè khama.

¹⁹ Eãr kúrú kg'oana hãas gúús qãè sar kúrú tama, igaba ãer kúrú sa tc'ëe tamas cg'ãè saa, gaas kúrú ko ga si i khama.

²⁰ Nxãaska, ncëe ãer kúrú sa tc'ëe tama sar kòo kúrú ner tíí tama ra a ãe ko kúrú si ra, igaba tíí koe x'áèa hãa chibi ii *ãe ko kúrú si i*.

²¹ Ra ko bóò, i ko ncëe qarian tíí koe tséé: qãèa ner kúrú kg'oana, igaba i cg'ãèan gaa koe ga tíí cgòa hàna.

²² Tcáoáa te q'oo koe ra ko Nqarim di x'áèan koe qãè-tcao khama;

²³ igabar ko c'ëe qarian bóò, i ko cgáé-q'ooa te di zi xòè zi koe tséé, a ko tc'ëea te di qarian cgòa x'áàku, a ko chibian di qarian dim qãà ba kúrú te, ncëe cgáé-q'ooa te di zi xòè zi koe hàna a.

²⁴ Tsóágase cgómgar khòè ra gáé! Díí na gha ncëem tc'áróm x'óoan dim koe kgoara te?

²⁵ Igaba méém Nqarim ncëe ko gatá dim X'aigam Jeso Krestem koe guu a *kgoara te* ba qãè-tcaoa mááè!

Ncëe sa gha nxãaska tiris téé-q'oo sa ii: Tc'ëea te koer Nqarim dim x'áèm dòm q'oo koe hãa, igabar cgãaa te koe chibian di qarian dòm q'oo koe hãa sa.

8

Tcom-tcomsam Tc'ëem koe kg'òèa ne

¹ Gaa domka i ncëeska gane ãe Jeso Krestem koe hãa ne koe cúí xg'arakuan ga káà a.

² Kg'òèan dim Tc'ëem di qaria nea Jeso Krestem koe guu a chibian hëé naka x'óoan hëéthéé di qarian koe kgoara taa* hãa khama.

³ Moshem di x'áèa ne kò cgãam di kg'amkan domka kgoara ta ka tààè, igabam kò Nqari ba Gam dim Cóám koe guu a kgoara ta a khama. Ncëe kò chibi-kg'aom khama ma tsééa tcg'òóèa hãa ba, a ko hàà cgãa ii, a hàà gaam cgãam koe chibian dis tcg'òóa mááku sa ii ba.

⁴ Nxãasega ta gha x'áèan koe ko qaase tchãnoan kúrú ka, a ta a Tc'ëem ko ma qaa khama ma kg'òè, cgãam ko ma qaas ka tamase.

⁵ Eë cgãam di nea ko gane di tc'ëean cgãam di zi gúú zi koe tcãà, igaba ne ko gane ãe Tc'ëem di ne gane di tc'ëean Tc'ëem di zi gúú zi koe tcãà khama.

⁶ Si cgãam koe tcãà tc'ëe sa x'oo si i, si Tc'ëem koe tcãà tc'ëe sa kg'òè sa hëé naka tòóku sa hëéthéé e.

⁷ Cgãam koe tcãà tc'ëe sa Nqarim cgòa kómku tama si i, cgàa ba Nqarim di x'áèan dòm q'oo koe máase tama khama, a máase ana hãa tite.

⁸ Ne gane ãe cgãam koe hãa ne cuiskaga Nqari ba qãè-tcaokagua hãa tite.

⁹ Igaba tu gatu cgãam koe hãa tama, a Tc'ëem koe hãa, ncëè tseeguan kagam kò Krestem dim Tc'ëe ba gatu koe x'áèa hãa ne. Igaba ncëè c'ëem khòèm kò Krestem dim Tc'ëe ba úú tama nem Krestem di tama.

¹⁰ Igaba ncëè Krestem kò gatu koe hãa, nem gatu dim tc'ëe ba tchãnoan domka kg'òèa hãa, ãetam ga ma gatu dim tc'áró ba chibian domka x'óóa igaba.

¹¹ Ncëè Gaam ãe Jeso ba x'óoan koe ghúia hãam dim Tc'ëem kò gatu koe x'áèa hãa, nem gha thëé Gaam ãe Krete ba x'óoan koe ghúia hãa ba gatu di tc'áróan ncëe kaàko o gha kg'òèan máá, Gam dim Tc'ëem ncëe gatu koe x'áèa hãam koe guu a.

¹² Gaa domka ta kúrú ta gas tséé sa úúa hãa, tíí qòe ga tuè - cgãam ko ma tc'ëe khama ma kg'òè di tama sa,

¹³ cgãam ko ma tc'ëe khama tu kòo ma kg'òè ne tu gha x'óó khama, igaba ncëè Tc'ëem di qarian ka tu kòo tc'áróm di zi tséé zi cg'òo ne tu gha kg'òè.

¹⁴ Wéèa ne ãe Nqarim dim Tc'ëem ka tc'áà-cookg'áiea nea Nqarim di ne cóá ne e khama.

¹⁵ Qãan ko kúrú tu um Tc'ëe ba tu mááè tama khama, gaicara gha q'áðan koe tcãà tu u ba, igaba tu cóá tu gha ii dim Tc'ëe ba mááèa, ncëe ta ko tcii a ko máá, “Aboè, gatá ka Xòò Tseè!” témé ba.

¹⁶ Tc'ëe ba ko Gaam ka gatá dim tc'ëem cgòa xg'ae a nxãea tseegukagu, Nqarim di ta cóá ta a sa.

* 8:2: *taa* - Gerika sa ko máá: “tsi” témé. Ncëes gúú sa ko wéè ne dtcòm-kg'ao ne nxãe khamam kò “ta” dim kg'ui ba tséékaguè.

¹⁷ Ncêe *Nqarim di ta cóa ta kò ii*, ne ta nxãaska *x'aian di ta q'òò*-kg'ao ta a, *Nqarim di x'aian di ta q'òò*-kg'ao ta, Krestem cgoa xg'ae a *Nqarim di x'aian q'òò*a hãa ta. Igaba mée ta gataga Gam cgoa xg'ae naka xgàràè, naka taa nxãasega Gam di x'ààn koe tcãà.

Hààko x'ae di x'áà ne

¹⁸ Tíi ko bóò ka i gatá di xgàrakuan ncêe x'ae di gúù cgáé tama a, ncêe gha hàà gatá koe x'áíè x'ààn cgoa i kòò tòòaa xg'aeè ne.

¹⁹ Wèém nqóó ba kaisa tcoman cgoa *Nqarim di ne cóa ne gha hàà x'áíèm x'ae* ba qãà hãa khama.

²⁰ Nqóó ba gha hàà cg'ãa-cg'anase domka, ìem gaam nqóóm ga ba ma tc'èea khama tamase, igaba Gaam èe kò gaatama ma xgàrà mem kò ma tc'èea hãa khama ma; *me nqóó ba* nqòòan úúaa hãa,

²¹ ts'óóm tite di i, a ba a gha kgoaraè a gaicara qãà-khoe ii tite, a gha nxãasega *Nqarim di ne cóa ne* di kgoarasean hée naka x'ààn héeéthée máàè ka.

²² Q'ana ta hãa khama, me ko wèém nqóó ba ncêeskaga igaba thòò-tcaoase kg'ae, ábàn di thòòan koe hãas khòès khama ma.

²³ Me nqóóm cúúm tama me e ncêe ko thòò-tcaoase kg'ae ba, igaba ta ko gatá igaba thée thòò-tcaoase kg'ae, ncêe Tc'èe ba úúaa hãa ta. Me Tc'èe ba tc'ãa a kúrúsea hãam tc'áró me e, *ncêe hààko x'ae di kg'òean di nqòòan máa ta a hãa ba*, ta hãa a ko *Nqarim gha hàà Gam di ta cóa ta ii* sa x'áím cáín ba qãà, tc'áróaa tam gha kgoarasean máà ba.

²⁴ Ncêe nqòòan úúaa hãase ta kò kgoaraè khama. Si hòòsekos nqòò sa cg'árés kaga nqòòòs tama si i: díi na ga èe i hòòaa hãas koe nqòò?

²⁵ Igaba ncêe ìeta hòò tamasa koe ta kò nqòòan úúaa hãa, ne ta ko qáò tcáóan cgoa qãà si.

²⁶ Gatá iim dàòm kagam ko Tc'èe ba gatá di kg'amkan koe hùì ta a thée. C'úúaa ta hãa dùú sa ta ga còrè a dtcàrà sa, naka ta ga ma còrè sa, igabam ko Tc'èe ba Gam ka gatá téé-q'oo koe thòò-tcaoase còrèa máá ta a, a ba a ko kg'uian cgoa nxàèe tite nxãa kg'uian cgoa kg'aea máá ta a.

²⁷ Me *Nqarim ncêe ko tcáóaa ta q'oo koe hãa zi bóò ba Tcom-tcomsam* Tc'èem di tc'èe-kg'ámán q'ana hãa, Gam di ne khòè ne téé-q'oo koem ko Tc'èe ba ìem ko ma *Nqari ba tc'èe khama ma còrèa máá ne khama*.

²⁸ Ta q'ana hãa, wèé zi gúù zia ko gane èe *Nqari ba ncàmà hãa ne koe tsééa xg'ae sa*, nxãasega i gha qãè ka, gane ìem nxãakamaga Gam di tc'èean koe guu a tciia hãa ne koe.

²⁹ Gane ìem *Nqari ba nxãakamaga q'ana hãa nem nxárá tcg'òóaa hãa khama*, Gam dim *Cóám dis iis koe ne gha hãa ka*. Nxãasegam gha *Gam dim Cóa ba* kái qòèa ba xg'aeku koe qgáè-kg'ai di ba ii ka.

³⁰ Me *Nqari ba nxãaska gane ìem nxárá tcg'òóaa hãa ne tciia hãa*, a ìem tciia hãa ne ko tchàno ne iise bóò, a ìem ko tchàno ne iise bóò ne Gam di x'ààn máàna hãa.

Nqarim di ncàmkuu ne

³¹ Kháé ta gha nxãaska ncêe zi gúù zi ka dùú sa nxàè? Ncêe *Nqarim kò gatá xòè koe hãa ne i gha díin gatá cgoa x'ààku?*

³² Gaam èe kò Gam dim *Cóám tc'áró-tc'áro ga táá bóòaa guu*, igaba kò gatá wèéa ta domka tcg'òó Me ba, nxãa ba gáé cuiskaga Gam cgoa wèé zi gúù zi máà ta a hãa tite thée?

³³ Díi na gha èe *Nqarim ka nxárá tcg'òóèaa hãa ne chibi-chibi?* *Nqari ba kò tchàno ne iise bóò ne*.

³⁴ Díi na gha xgàrà ne? Jeso Kreste ba x'óóaa hãa! Si gataga kaisas gúù sa: x'ooan koem ghùìèa hãa si i, a gataga *Nqarim dim kg'òóm x'òòm xòè koe hãa*, a ko gataga còrèa máá ta a!

³⁵ Díi na gha Krestem di ncàmkuu cgoa q'aa-q'aa ta a? A tcabà zia, a qóm zia, a xhée zia, a xàbà saa, a dxàu saa, a cg'ãè saa, a ntcáu baa?

³⁶ Ncêe i ma *Nqarim di zi Tcgãya zi koe ma góásea hãa a ko máá:*

“Tsáá domka ta ko wèém koaba-dàò ba cg'òòè, a ta a ko cg'òòè ko zi ghùu zi khama ma bóòè,”
téméè khama.

³⁷ Nxãan tama a, igaba ta wèé zi gúù zi ncêe zi koe kaia ta tàà-kg'ao ta a, Gaam èe ncàm ta am koe guu a.

³⁸ Kaisa tcoma ner úúaa hãa, *Nqarim di ncàmkuu cgoa ga q'aa-q'aa ta as gúù sa káa si i sa khama*: a kg'òè saa ga igaba, a moengele xua ga igaba, a tc'ãa-cookg'aa ga igaba, a ncêem x'aèm di zi gúù zia ga igaba, a hààkom x'aèm di zia ga igaba, a c'èe qaria ga igaba,

³⁹ a tc'amaka hãam nqóó baa ga igaba, a nqãaka hãa baa ga igaba, a c'èes gúùs ncêem nqóómkg'ai di saa ga igaba, nxãa zia cuiskaga *Nqarim di ncàmkuu cgoa q'aa-q'aa ta a hãa tite*, ncêe Jeso Krestem gatá dim X'aigam koe hãa a.

Nqarim dis tc'ěe sa Iseraele koe hěe naka qhào zi di ne koe hěethěe e (9-11)

9

Nqari ba Gam di ne khòe ne nxàrá tcg'òóá

¹ Tseegua ner ko Krestem koe kg'ui, a tshúù-ntcòá tama, i ko tiri tcáóan Tcom-tcomsam Tc'ěem koe nxàea tseegukagu,

² kaisa tshúù-tcoa ner úúa, a chòò tamas thòò sa tcáóá te koe úúa hãa.

³ Ncàmar kò hãa, tí ra ga kò tí ka cgúíea sa, a ga kò Krestem koe guu a q'ãea tcg'òóea hãa, tí qõe ga ne domka, ncěe tiris qhàòs di ii ne.

⁴ Iseraele di ne khòe nem Nqari ba nxàrá tcg'òóá Gam di ne cóá ne gha ii ka, a ba a Gam di x'áàn x'ái nea, a gane cgoa gáé-xg'ae sa kúrúá hãa, a Gam di x'áèan máá nea, *a ba a xгаа-xгаа nea hãa nta ne gha ma dqom* Me sa, ncěem gataga thěe Gam di zi nqòòkaguku zi máána hãa ne,

⁵ ncěe kò *Nqarim ka tséea tcg'òóea xu khòe xuku xu ka tsgòose-coa* ne; khòean dis iis ka i kòo kg'uiè nem ncěem Kreste ba gane dis qhàòs koe guua hãam ga Me e. Nqarim ncěem wèe zi tc'amkg'ai koe hãa ba. Chòò tamase méém dqomè.

⁶ Eëm kò Nqari ba Iseraele ne nqòòkagua hãas kam tààea hãa tar méé tama. Wéea ne ãe Iseraele koe àbàea nea Iseraele di tama khama.

⁷ Ne gataga Abrahamam ka tsgòose-coa ne wèe ne *Nqarim di ne cóá* ne tama ne e. Nqari ba kò Abrahamam ba birí a máá: "Isakam koe tsi gha guu a ãer nqòòkagu tsia tsgò-coan úú," témé khama.

⁸ Ncěe sa ko máá, cgàam di ne cóá ne tama ne e ncěe Nqarim di ii ne, igaba nqòòkagukus di ne cóá nea, gane Abrahamam di ne cóá ne ne e, témé.

⁹ Ncěea nqòòkagukus kò ma nxàèea hãa ga a khama: "Tchànóm x'aèm kar gha kabise, si gha Sarah sa cóá ba àbà," tam méé.

¹⁰ Ncěes gúús cúis tama si i, igaba tsara kò thěe Rebekas di tsara cóá tsara cúim xòòm ka àbàè, gatá ka tsgòosem Isaka ba.

¹¹⁻¹² Nqarim di tciikua ne kaisase cgáé e, i khòean ko kúrú tséean cgáé tama. Nqari ba ko Gam di tc'ěean koe guu a nxàrá tcg'òó - ncěes gúù sa méés qarika téea máase sa. Si ko ncěes gúù sa ncěe koe x'áise: qanega tsara cóá tsara àbàè tama cookg'ai koe, a qanega tshúù kana qãe gúù ga kúrú tamas cookg'ai koem kò Nqari ba gatsara ka xòòs Rebeka sa birí a máá: "Kaia ba gha cg'aré ba tséea máá," témé.

¹³ Ncěe i ma góasea hãa khama a ko máá: "Jakobe bar ncàma hãa, a Esau ba hòrea hãa," témé khama.

¹⁴ Kháe ta gha dùú sa nxàe? Nqari ba tchàno tama saa? Nxãas tama si i!

¹⁵ Moshem kam kò máá:

"Èer ko thòò-xama máá bar gha thòò-xama máá, a ãer ko cgóm ba cgóm,"

témé khama.

¹⁶ Khama i nxãaska khòem dis ncàm̄s koe kana tséea ba koe guu tama, igaba i Nqarim di thòò-xama-máákuan koe guua.

¹⁷ Si ko *Nqarim dis* Tcgãya sa Faro ba birí a máá: "Kaikagu tsia raa, Tiri qaria ner gha tsáá koe x'ái ka, nxãasega i gha Tiri cg'òèan wèem nqòóm koe nxàèe ka," témé khama.

¹⁸ Gaa domkam ko nxãaska Nqari ba ãem thòò-xama máá kg'oana hãa ba thòò-xama máá, a ba a ko ãem qari-qari tcúú kg'oana hãa ba qari-qari tcúú.

Nqarim di xgòàn hěe naka Gam di thòò-xama-máákuan hěethěe e

¹⁹ Me gha nxãaska gatu ka c'ěe ba birí te a máá: "Ncěeta i kò ii ne ba ko nxãaska Nqari ba dùús domka chibi-chibi taa máá? Nqarim tc'ěea hãa sa i gha diín ntcoe?" témé.

²⁰ Ka tsi gáé tsáá tc'ěea máá dii tsi i ta tc'ěea, khòe tseé, Nqarim cgoa ga ntcoeku tsi? Ka sa gáé ga ãe xommèa hãa sa ãe xom sia hãa ba birí naka máá: "Dùús domka tsia ncěer ii khama ma kúrú tea hãa?" témé?

²¹ Gàba zi dim kúrú-kg'ao ba gáé xom cgoa di góman koe, cúis dtcòos koem ga càmm gàba sara kúrú di qarian úú tama, si c'ěe sa cgáé zi tséé zi di sa ii, si c'ěe sa kg'amaga di zi tséé zi di sa ii?

²² *Igaba tsi ko nta méé ncěes gúús ka:* Nqari ba kò ãem xgòà cgaea hãa gàban, ncěe kaàkagukuan téea máána hãa koe Gam di xgòàn x'ái kg'oana, a Gam di qarian q'ãakagu kg'oana. Igabam kò qáò tcáóse hãa cgoa ne,

²³ Gam di x'áàn kaisam gha nxãasega gataga cgóm̄kuan di gàban koe x'ái ka, ncěem nxãakamaga x'áàn kg'ònoa máána hãa a,

²⁴ gatá ncēm tcii hãa ta koe, Juta ne cúi ne koe tamase, igaba tãá zi qhàò zi di ne koe ga hêéthéé e.

²⁵ Ncēm ko Hoseam *dis Tcgãyas* koe méé khama a ko máá:

“Gane êe kò *kg'aiga* Tiri ne khòè ne tama
ner gha Tiri ne khòè ne ta ma tcii,
a ra a gha gaas êe kò *kg'aiga* ncàmme tama sa
tiris ncàm-khoe sa ta ma tcii,” témé.

²⁶ “Ne gha gaam qgáim êe ne kò birîèa hãa a máá:

“Tiri tu khòè tu tama tu u,
téméèam koe ne gha birîè a máá:
‘Kg’òèa hãam Nqarim di tu cóa tu u,
téméè.”

²⁷ Me ko Isaia ba Iseraelem ka q’au a ko máá:

“Èèta ne ga ma tshàa-dxoom qàe di gómán
khama ma kái ne e igaba
ne gha cg’orò ne kgoaraè,”
témé.

²⁸ X’aigam *Nqari* ba gha xòm x’aè-coan q’oo koe
chòò tamase nqòò ba xgàra khama.

²⁹ Èèm xg’ao Isaia ba mééa khamaga i ii, ncēm kò máá:

“Ncèè X’aigam qarim wèèm kò xg’ao
c’èe qhàòan ga qa’ua máá ta a tama,
ne ta ga kò Sodoma khama ii,
a ga kò Gomora khama ma kúrúsea,”
témé khama.

Paulo ba ko Iseraele ne còrèa máá

³⁰ Kháé ta gha nxãaska dùù sa nxàe? Tãá zi qhàò zi di ne, ncèe kò tchànoan qaa tama, nea tchànoan hòòka ka, tchànoan ncèe dtcòm s koe guua a.

³¹ Igaba ne kò Iseraele ne, ncèe x’áèan koe guua tchànoan kòo qaa ne táá hòò o.

³² Dùús domkaà? Dtcòm an koe ne kò guu a qaa a tama, igaba ne kòo tséé zi koe guu a qaa a khama. A ne a kò nxõás tc’amkg’ai koe tcgàba,

³³ ncèe i ma góásea a ko máá:
“Q’ãa, nxõá sar ko Sione koe tòó,
khòè ne gha kúrú ne tcgàba sa,
nxõám kúrú ne gha ne cg’áé ba;
me gha diím wèèm êe ko Gam koe dtcòm ba
táá sau-cgaekaguè ka,”
tam méé.

10

¹ Tíí qòe ga tuè, tcáóa te q’oo koer ko kaisase tc’èe *Iseraele* ne gha kgoaraè sa, a ra a ko gataga Nqarim koe còrèa máá ne.

² Nqarim koe ne máásea hãa khama, ra ko ncèe sa nxàea tseegukagu, igabaga i gane di máásean tseeguan di q’ãan koe guu tama.

³ Nqarim koe guua hãa tchànoan ne bóòka q’ãa tama khama, a ko gane di tchànoan ne gha kúrúa mááse sa qaa, a Nqarim di tchànoan koe mááse tama.

⁴ Krete ba ko x’áèan chòòkagu khama, *nxãasega ta gha táá x’áèan ko qaa sa kúrúan ka tchànokaguè ka*, igabagam gha diím wèèm êe ko dtcòm ba tchànokaguè.

Kgoarakuan di qàè tchòà nea wèèm khòèm di i

⁵ Moshe ba x’áèan koe guua hãa tchànoan ka ncèe sa góáa hãa a ko máá: “Diím wèèm êe ko x’áèan ko qaa sa komsana ba gha gaan ka kg’òè,” témé khama.

⁶ Igaba i ko dtcòm s koe guua tchànoan ncèeta méé a ko máá: “Táá tcáóa tsi q’oo koe máá, ‘Dií na gha nqarikg’ai koe qaò?’ témé guu” (èe sa Krete ba nqãaka úú si i ke),

⁷ “kana máá: ‘Dií na gha nqãaka hãam nqòóm koe síí?’ témé guu” (èe sa Krete ba x’ooan koe ghù si i ke).

⁸ Kháé i ko nxãaska dùù sa méé? *Ncèe si i*: “Kg’ui ba tsáá ka cúù me e, kg’áma tsi koe hêé naka tcáóa tsi koe hêéthéé e,” ta i ko méé. Ncèe ba dtcòm s dim kg’ui me e, ncèe xae ko gaam ka xgaa-xgaa ba,

⁹ ncèe ko máá: “Ncèè tsáá ka tsi kòo kg’áma tsi cgoa nxàea tseegukagu Jeso ba X’aiga Me e sa, a kòo tcáóa tsi koe dtcòm Nqari ba x’ooan koe ghù Mea hãa sa, ne tsi gha kgoaraè,” témé ba.

¹⁰ Tcáóa ta cgoa ta ko dtcòm, a ta a ko tchànokaguè, a ko kg'áma ta cgoa nxàea tseegukagu, a ko ncëem dàòm ka kgoaraè khama.

¹¹ *Nqarim dis* Tcgāya sa ko máá: “Dím wèém ãe ko Nqarim koe dtcòm ba cuiskaga sau-cgaekaguè tite,” témé khama.

¹² Juta ne hée naka qhàò zi di ne héeéthée xg'aeku koe i cúí q'aa-q'oo ga káà a; cúím Nqari ba X'aigam wée ne di Me e, a ba a ko wée ne ãe ko tcii Me ne qguuàn cgoa ts'ee-ts'eekg'ai khama.

¹³ “Dím wèém ãe gha Nqarim dim cg'òè ba tcii ba gha kgoaraè,” *ta i ko mééé* khama.

¹⁴ Kháé ne gha nxāaska ntama ma cg'òèa ba tcii, ncèè Gam koe ne kò dtcòm tama ne? A ne a gha ntama ma Gam koe dtcòm, ncèè qanega ne kò Gam ka kómí tama ne? A ne a gha ntama ma kómí, ncèè xгаа-xгаа ne gha ba ne kò úú tama ne?

¹⁵ Me gha ntama ma gaam ãe ko tchōàn xгаа-xгаа ba xгаа-xгаа, ncèè tséám kò úúè tama ne? Ncèe i ma *Nqarim di zi Tcgāya zi koe* ma góásea a ko máá: “Tsóágase i gáé qàè tchōàn di xàà-kg'aoan di hàà-q'ooan t'òèa!” téméé khamaga ma.

¹⁶ Igaba ne kò kái-kg'aise táá qàè tchōàn komsana. Isaia ba kò máá: “X'aigaè, díí ba gaxae di kg'uian komsana hāa?” témé khama.

¹⁷ I ko nxāaska dtcòmān ãe ko kómímès koe guu, si ko ãe ko kómímè sa Krestem dim kg'uim ka ko xгаа-xгааès koe guu.

¹⁸ Igabar ko ãe ne kómí ta ga hāas ka tèè. Tseeguan kaga ne kómá hāa! Ncèe *Nqarim di zi* Tcgāya zi ko méé a ko máá:

“Wèém nqóóm koe ga i dòma xu síía hāa,
i gaxu di kg'uian nqóóm chōò-q'oo koe ga síía hāa,”
témé khamaga ma.

¹⁹ Ra ko gaicara tèè, Iseraele ne kò kómá q'āa tama sa? *Kómá ne kò q'ana hāa!* Moshe ba kò tc'āa dis ka máá:

“Kúru tu ur gha tu gane ãe qhàòs di tama ne koe tau dí,
a ra a gha káà tc'èes qhàòs di ne cgoa xgòákagu tu u,”
témé khama.

²⁰ Me kò gataga Isaia ba kgoarasea hāase *Nqarim mééa hāa sa nxàe a máá:*

“Gane ãe qaa Te tama ne kar hòdèa hāa,
a Ra a kò gane ãe tc'èe Te tama ne koe x'áísea hāa,”
témé.

²¹ Igabam kò Iseraele ba bírí a máá:

“Wèém cárn kar tshàua Te tchoanà xòóa máána hāa
khóè ne ãe komsana tama a ko ntcoeku cgoa Te ne,”
témé.

11

Nqarim di thōò-xama-máákua ne Iseraele ne koe

¹ Ra ko nxāaska tèè a máá: “Nqari ba gáé kò Gam di ne khóè ne xguí?” témé. Nxāas tama si i! Tíí ga ra thée Iseraele ra a khama, a Abrahamam ka tsgōose-coa ra a, Benjamenem dis qhàòs dí ra.

² Nqari ba kò Gam di ne khóè ne ncèe kg'aigam kò q'ana hāa ne táá xguí. C'úua tu gáé hāa *Nqarim dis* Tcgāyas ko Elijam ka méé sa? Me ko ma Nqarim cookg'ai koe Iseraele ne ma chibi-chibi sa, a ko máá:

³ “X'aigaè, Tsari xu porofiti xu ne cg'ōoa hāa, a Tsari altaran kqbea hāa, ra tíí cúí ga ra qaúa, ne ko cg'ōoa te xaù,” témé.

⁴ Ka ba kò kháé Nqari ba ntama ma xoa me? *Nqari ba kò xoa a máá:* “7,000 xu khóè xur tòóa máásea hāa, ncèe qanega Baale ba qámsea máá tama xu,” témé.

⁵ Ncèeskaga i gataga ii: qaúa hāa nea hāa, cgómkus koe guu a nxará tcg'òòea hāa ne.

⁶ Igaba ncèè cgómkus koe i kò guua hāa ne i nxāaska *gane di* tséán koe guu tama; ncèè gatà i kò ii nes nxāaska cgómku sa cgómkus tama si i.

⁷ Kháé nxāaska dùú saa? Iseraele ne kò ãe ne kòo qaas guú sa táá hòò. Khóè ne ãe nxará tcg'òòea hāa ne cúí ne kò hòò si, igaba ne kò ãe qaúa hāa ne qari-qarin tcúúè.

⁸ Ncèes ko *Nqarim dis* Tcgāya sa méé khama a ko máá:

“Nqari ba kò tcáóa ne hée naka tc'èea ne héeéthée ntcúú-ntcuu,
a tcgáa ne ga táá bókagu
a tceea ne ga táá kómkagu
ncèem cárn kaga igaba,”
témé khama.

⁹ Gatagam ko Dafite ba máá:

“Gane dis suu* sa méés ntcóm sa ii naka xhám sa ii, nxāasega ne gha cg'áéa tcāā, a gha gane di xgàrasean kabia mááè ka.
 10 Gane di tcgáían méé i ntcúú-ntcuuè naka ne nxāasega táá bóò, naka i gane di qhùrian chòò tamase nàì,” tam kò méé.

11 Ra ko nxāaska tèè a máá: Eè ne kòo *Juta ne* tcgàba ka nea gáé kò cg'áé, táá ne gha gaicara tèè ka? Nxāas tama si ii! Igaba gane di cg'áé-q'ooan gha táá zi qhàò zi di ne koe kgoarasean óága domka a, nxāasega ne gha *Juta ne* chii ka.

12 Gane di cg'áé-q'ooa ne kò nqóò ba qguùkagu, i kò gataga tààè-q'ooa ne táá zi qhàò zi di ne qguùkagu. Ka nea gha *nxāaska táá zi qhàò zi di* ne nta noose *qguùkaguè*, ncèè cg'òeas tc'āò-tc'āos *Juta ne* dis kò hāa ne?

Táá zi qhàò zi di ne di kgoarasea ne

13 Gatú cgoar ko kg'ui, táá zi qhàò zi di tuè: táá zi qhàò zi di ne koer x'áé úú-kg'ao ra a domka ra ko ncèes tséés tiri sa kaikagu,

14 tiris tséés koer gha c'ēdaoka tiris qhàòs di ne khòè ne kúrú ne chii di ii domka, ra gha nxāasega c'ēe ne kgoara ka.

15 Ncèè *Nqarim ka* xguèè *Juta ne* dis kò ko dàò ba xgobekg'am, me nqóò ba *Nqarim* cgoa tòókuan úú ne sa gha gane *Juta ne* dis dtcómèè sa dùú sa ii? X'ooan koe guu a kg'òè si i gha iii!

16 Ncèè tc'āà dis péré-qàmàs kò *Nqari* ba tcg'òóa mááèa, nem nxāaska wèém péré ba gataga thèé Gam di me e, a ncèè hiis di tóbean kò Gam di ii, ne i nxāan ga thèé Gam di i.

17 A ncèè c'ēe xu nxāa xu olife dis hiis di xu kòo q'āea tcg'òóè, tsi tsáá ncèe qāáka ka dis olifes di tsi *nxāa tsi* gaa koe q'āma tòóè, a ko c'ēe xu cgoa ès hiis tóbe di qguúan q'aa-q'aaku,

18 ne méé tsi táá gaxu nxāa xu koe bóò-boose guu. Ncèè bóò-boose tsi kòo ne *méé tsi tc'ēe-tc'ēe*, tsáá tsia tóbean qgóò tòó tama, igaba i tóbean qgóò tòó tsia hāa sa.

19 Igaba tsi gha máá: “Nxāa xua q'āea tcg'òóèa hāa, nxāasegar gha tíi q'āma tòóè ka,” témé.

20 Eè sa tseegu si i. Gaxu di dtcómàn úú taman domka xu q'āea tcg'òóèa hāa, tsi kò tsáá tsari dtcómàn domka tééa hāa. Ke méé tsi táá bóò-boose guu, igaba méé tsi q'āóa hāa.

21 Ncèè *Nqarim* kòo hiis kg'aiga úúa hāa nxāan bóóa guu tama, ne tsi tc'ēea máá, tsáám gha bóóa guu tsi, ta tc'ēea?

22 Ke méé tsi *Nqarim* di qāèan hēé naka Gam di xgòàn hēéthèé q'ana hāa. Xgòà Me e èe *chìbian kúrú ka* cg'áéa hāa ne koe, igabam tsáá koe qāè Me e, ncèè Gam di qāèan koe tsi kòo hāa ne. Tama kò ii ne tsi gha tsáá igaba thèé q'āea tcg'òóè.

23 A ncèè *Juta ne* kò gane dis dtcómàn tamas koe kúua hāa tama, ne ne gha gaicara q'āma tòóè, *Nqari* ba qarian úúa hāa, gaicaram gha q'āma tòó ne di i khama.

24 Ncèè kg'aiga qāáka ka dis hiis olife dis koe tsi kò tsáá guu a q'āea tcg'òóèa hāa, a olife dis hiis xháràèas koe q'āma tòóèa hāa, ncèe i ga kg'aiga ii tama khama, ne ba gha *Nqari* ba nxāaska nta noose *kabi* a kg'aigaka di nxāan gaan dis hiis olife dis koe gaicara q'āma tòó?

Iseraele ba gha kabi a tòóa kg'ónòè

25 Tíi qòe ga tuè, ncèes gúús chómsea hāa sa tu gha q'āa sar ko tc'ēe, nxāasega tu gha táá tc'ēega tu ii sa bìrise ka. *Ncèes gúús chómsea hāa sa ncèe si i*: qari tcúúan *Iseraele* di ne khòè ne dia xòm x'áè q'oo† di i, si gha nxāakg'aiga síi cg'òèa hāas nxáràse-q'ooos táá zi qhàò zi di ne di sa *Nqarim* koe hàà.

26 Ne gha ncèem dàòm ka wèè ne *Iseraele* ne kgoaraè, ncèe i ma goásea hāa a ko máá:

“Kgoara-kg'ao ba gha *Sione* koe guu a hàà, a ba a gha *Jakobem ka tsgōose-coa* ne koe cg'āè tcáóan tcg'òó.

27 Si gha ncèe sa *Tiris* qáé-xg'ae sa ii gane cgoa, gane di *chìbia* ner gha ko sèea tcg'òó cgae ne ka,” téméèa khama.

28 *Juta* nea qāè tchòàn *xguia* hāa khama ne *Nqarim di* ne cg'òo-kg'ao ne e, *nxāasega i gha qāè tchòàn* gatú qhàò di tu koe hàà ka. Igaba ncèè nxárá tcg'òóa mááses ka ta kòo kg'ui ne ne *Nqarim* ka ncámèèa hāa, gane ka tsgōose ga xu *cgoam kúrú hāas qáé-xg'aes* domka.

29 *Nqari* ba aban èem ko tcg'òó ka hēé naka èem ko tcii ne ka hēéthèé tc'ēea *kabi* tama khama.

30 Gatú qhàò zi di tua kò c'ēe x'áè ka *Nqari* ba komsana tama, igaba tu ncèeska, *Juta ne* di komsana taman domka, *Nqarim* di cgómkuan hòò.

* 11:9: *suu* - Gerika sa ko máá: “cháà sa” témé - tc'òoan ko tòó a tc'òóes qgái si i. † 11:25: *xòm x'áè q'oo* - kana “c'ēe xòè za”.

³¹ Gane igabaga ne nc̄eeska ēeta iim dàòm ka Nqarim màà tua hãa cgòmkuwan domka komsana tama, nx̄ãasega ne gha th̄ēē nc̄eeska Nqarim di cgòmkuwan hòò ka.

³² Nqari ba kò wèè ne khòè ne kúrú ne komsana taman koe tòòse, nx̄ãasegam gha wèèa ne ga cgòmkuwan x'ái ka khama.

Nqari ba dqòma ne

³³ Tsóágase i gáé Nqarim di qguuan kaia!

Tsóágase i gáé Gam di q'ān di tc'ēan hēé

naka q'āa-kg'āma ba hēéthēé tchàa-a!

Díi na gha Gam di zi tc'ēe-kg'ām zi bóòa q'āa?

Díi na gha Gam di zi dàò zi qaara tcg'òò a xùri?

³⁴ *Nqarim dis Tcg̃āyas ko mée a ko máa:*

“Díi na X'aigam di tc'ēe-kg'āman q'ana?”

Díi na ga tchàno-tchano Me?

³⁵ Kana ia xg'ao díin c'ēe gúù màà Me,

Me ga gaa gúùan suruta k̄abi?”

témé khama.

³⁶ Wèè zi gúù zia Gam ka kúrúèa,

a zi a Gam koe guua,

a Gam domka hàna.

Nqari ba méém ch̄òò tamase dqòm̄mè! Amen.

Dtcòm-kg'ao ne ko ma tséé sa (12:1–15:13)

12

Nqari ba tsééa máá

¹ Gaa domkar ko Nqarim di th̄ò-xama-máákuan koe guu a dtcàrà tu u, tíi q̄ōe ga tuè, tc'áróa tu tu gha dàò-a-máákus iise tcg'òò sa, kg'òèa hãa, a tcom-tcomsa, a ko Nqari ba q̄āè-tcaokagu sa - nc̄ēea tc'ēm di tséan gatu ga còrè cgoa ga a khama.

² Táá méé tu nc̄ēm nḡòóm di cauan xùri guu, igaba méé tu tc'ēe-kg'āma tu koe k̄aba-k̄abàè, naka tua gha nx̄ãasega Nqarim dis tc'ēe sa q'āa, gaas ēe q̄āè ii, a ko q̄āè-tcaokagu Me, a tchàno ii sa.

³ Gòmkuwan nc̄ēer mààèa hãa domkar ko wèém khòèm ēe gatu xg'aeku koe hãa ba bìri a ko máá: Táá méém tc'ēe-q'ooa ba koe tc'amakam hãa sa bìrisea hãa guu, igaba méém wèém khòè ba tc'ēe-kg'āma ba koe, ēem Nqari ba máá mea hãas tc'āò-tc'āos dtcòm̄an dis cgoa qḡóòse.

⁴ Cúim tc'áróm koe ta kái xòèan úia hãa, i wèè xòèan cúis tséé sa kúrú me khama.

⁵ Nc̄ēm dàòm ka ta ko, ēeta ta ma kái ta a igaba cúim tc'áró ba Krestem koe kúrú, me wèém xòè ba c'ēe xu xòè xu cgoa xg'ae-xg'aeèa hãa.

⁶ Ke méém wèém khòè ba tááka zi aba zi ēem Nqari ba Gam di cgòmkuwan ka màà taà hãa zi tséékagu: nc̄èè porofitan kò ii ne méém ēem úia hãa dtcòm̄an dis tc'āò-tc'āos cgoa tséékagu u.

⁷ Naka nc̄èè c'ēe ne tsééa máás kò ii ne méém tsééa máá ne, naka nc̄èè xgaa-xgaa kò ii ne méém xgaa-xgaa,

⁸ naka nc̄èè c'ēe ne korès kò ii ne méém korè ne. Nc̄èè c'ēe ne hùis kò ii ne méém kgoarasea hãase hùì ne. Nc̄èè c'ēe ne tc'āà-cookg'ais kò ii ne méém wèè tcáóa ba cgoa gatà hēé. Nc̄èè c'ēe ne koe cgòmkuwan x'áis kò ii ne méém q̄āè-tcaon cgoa x'ái i.

Dtcòm-kg'ao ne dis kg'òè sa

⁹ Ncàmku sa méés tseegu di sa ii. Eē cg'āè ii sa hòre, qḡóóa qari ēe q̄āè ii sa.

¹⁰ Gatu ka c'ēe ne kaisase ncàm, khòè q̄òeku ne ga ma ncàmku hãa khama ma. Gatu nḡáèase tu gatu ka c'ēe ne tcom.

¹¹ Táá méé tu xhòen-tcáó guu; gatu dim tc'ēe ba méém k̄aru; X'aiga ba méé tu tsééa máá.

¹² Nḡòòan koe méé tu q̄āè-tcaoa hãa, naka tua xḡarasean koe q̄áò tcáó ii, naka còrèan koe qḡóóa qari.

¹³ C'ēe ne dtcòm-kg'ao ne kòò xhái ne méé tu ēe tu úia hãa sa gane cgoa q'aa-q'aaku. X'áéa tu koe c'ēe ne q̄àèse hàákuguan koe tu tcàan tcáó.

¹⁴ Ts'ee-ts'ee'g'ai ēe xḡara tu u ko ne; ts'ee-ts'ee'g'ai ne, táá cgúí ne guu.

¹⁵ Eē ko q̄āè-tcao ne cgoa q̄āè-tcao, naka ēe ko kg'ae ne cgoa kg'ae.

¹⁶ Cúita noose tu qḡóoku; táá bóò-boose guu, igabaga ēe nḡáaka hànas téé-q'ooos di ne cgoa tsééa xg'ae; táá tc'ēega tu ii sa bìrise guu.

¹⁷ Táá c'ēm khòèm cg'āèan kúrú máá tua ba cg'āèan cgoa k̄abia máá guu. Eē wèém khòèm koe q̄āè iis koe méé tu tcàà tc'ēe.

¹⁸ Nc̄èè tààè tama tu kò hãa, i gataga gatu koe guua hãa, ne méé tu wèè khòèan cgoa tòóku.

¹⁹ Ncàm-ncamsa tuè, táá mée tu cg'èèan kabia máá guu, igaba tu Nqarim di xgòan guua máá a; ncèe *Nqarim di zi Tcgáya* zi ko X'aigam ka mée a ko máá:

“Kabia mááku sa Tiri si i,
Ra gha Tííá kabia máá,”
témé khama.

²⁰ Igaba

ncèèe gatú dim cg'òo-kg'aom kò xàbà hãa ne
tc'òoan máá me nakam tc'òó,
naka cáman kò hãa ne
tshàan máá me nakam kg'áà.

Eèta hèèan ka tu gha ko kúrú mem saucgae a chibi bóòse.*

²¹ Táá mée tu cg'èèan ka tààè guu, igabaga mée tu qàè guùan cgoa cg'èèan tàà.

13

Tc'ää-cookg'aiian qámsea máá sa

¹ Wèém khòè ba méém tc'ää-cookg'aiian qámsea máá. Nqarim ka *kgoara mááèa hãa* tama tc'ää-cookg'aii nea káà a ke, igaba èe hàna ne Nqarim ka tòòèa hãa.

² Diím wèém èe ko tc'ää-cookg'aiian ntcòe ba ko Nqarim nxárá tcg'òóa hãa sa ntcòe, me gha diím wèém gatà ko hèèe ba xgàrakuan óága cgaese.

³ Tc'ää-cookg'aii xua èe qàèan ko kúrúm ka bèèè tama khama, igaba xu ko èe cg'èèan ko kúrúm ka bèèè. Eè tc'ää-cookg'aiia hãam bèe tsi kò tc'èe tama ne mée tsi nxàaska qàè guùan kúrú nakam gha dqòm tsi.

⁴ Nqarim dim tséé-kg'ao me e, tsari qàèan domka ko tséé ba khama. Igaba ncèèe cg'èèan tsi kò kúrú ne mée tsi bèe, ntcàum èem qgóóa hãa bam kg'amaga qgóó tama ke. Nqarim dim tséé-kg'ao me e, a ko Nqarim di xgòan óá, èe ko cg'èèan kúrú ne koem gha xgàrakuan qòòkagu khama.

⁵ Gaa domka mée tsi èe tc'ää-cookg'aiia hãam koe qámsea hãa, *Nqarim di* xgàrakuan bèe domka cúí tamase, igaba tsari tc'èe-tc'èesean domka hèèthèé e.

⁶ Ncèes gúús domkaga tu ko nqòóm ko tcg'òóa mááèe marian tcg'òó, tc'ää-cookg'aii xua Nqarim di xu tséé-kg'ao xu u khama, ncèe ko tsééa xu kúrú xu.

⁷ Ke mée tsi èe tsi ga wèém khòè ba úú cgoa hãa sa máá me: nqòóm ko tcg'òóa mááèe mari kò ii ne tcg'òó o, ncèèe mari kò ii ne mée i mari ii, tàòkg'aikus kò ii ne méés tàòkg'aiku sa ii, naka kaikagukus kò ii ne méés kaikaguku sa ii.

Tsáá ka c'èe ba ncàm sa

⁸ Táá méés cúí khòè koe ga qanega tsi suruta tamase chibi sa hãa guu, tsáá ka c'èe ba ncàm cúis oose. Eè gam ka c'èe ba ncàm hãa ba ko x'áèan ko qaa sa kúrú ke.

⁹ X'áèan ncèe ko máá: “Táá mée tsi cg'áràn kúrú guu; táá mée tsi cg'òo guu; táá mée tsi ts'ää guu; táá mée tsi ncóó guu,” naka c'èe x'áè-kg'áman hèèthèéa cúím x'áè-kg'árm koe qgóóa xg'aeèa, ncèe ko máá: “Tsáá ka c'èe ba ncàm èe tsi ma ncàmèa hãa khamaga ma,” témé ba.

¹⁰ Ncàmku sa tsáá ka c'èe ba chibi kúrú cgaes tama si i. Gaa domkagas ko ncàmku sa x'áèan ko mée sa kúrú.

X'áam q'oo koe kg'òè

¹¹ X'áem ncèe ta ko gaam q'oo koe kg'òè ba tu q'ana hãa, ke mée tu ncèe sa kúrú. Tc'oman koe tu gha tée dim x'áè ba hààraa. X'áem kgoarakus di ba ncèesa kaisase cúú me e ke, ncèe ta kò tshoa-tshoa a ko dtcòm kam kò ii tama khama.

¹² Ntcùúa ne nqáèa hãa, i koaban cúú u. Ke hàà naka ta ntcùú-q'oo di tsééan dxùukg'aii za tòò naka taa x'áàn di zi ncòo gàba zi hãa.

¹³ Hàà naka ta qàèm dàòm ka qgóóse, cáms di x'áàn q'oo koe hãa ne khòè ne khama ma, èe kaisase ko tc'òó, a ko kg'áà ne hèè, naka cg'áràn ko kúrú a káà qgóóse-q'oo ne hèè, naka mèéku a tau di ii ne hèèthèé ka tamase.

¹⁴ Igaba mée tu X'aigam Jeso Kreste ba hãa, naka tua cgåa ba tu ga ma qàè-tcaokagu di zi tc'èe-kg'árm zi chòòkagu.

14

Kg'amka ne hèè naka qari ne hèèthèé e

¹ Eè dtcòma hãa, igaba gam di dtcòmàn koe kg'amka ba, qàèse hààkagu, èem tc'èea hãas koe ntcòeku cgoa me tamase.

* 12:20: kúrú mem saucgae a chibi bóòse - Gerika sa ko máá: “kàruko zi c'èe ntcòm di tcùúba ba koe xg'ae-xg'ae,” témé.

² C'ëem khòem dis dtcòm sa ko kgoara máa me, me wèés guù sa tc'óó, igaba khòem ãe gam dis dtcòm k'ámka ii ba ko tsòbèan cúí ga tc'óó.

³ Khòem ãe ko wèés guù sa tc'óó ba méém táá ãe wèés guù sa tc'óó tama ba ntcoea hãase sèé guu, nakam ãe wèés guù sa tc'óó tama ba táá ãe ko wèés guù sa tc'óóm qãèse hêé tama sa bòò guu, Nqari ba qãèse hàakagu mea hãa ke.

⁴ Dií tsia tsáá, c'ëem khòem dim qãàm qãèse hêé tama ta ko méé tsi? Gam ka q'òòsem koe i guua hãa ãem ko kúrú tsééan koem gha tééa qari kanam gha cg'áé sa. Igabam gha tééa qari, X'aiga ba qarian úúa hãa khama, kúrú mem gham tééa qari di i.

⁵ C'ëem khòem kam c'ëem cáim ba c'ëe xu cáim xu ka cg'áé me e, me ko c'ëem khòe ba wéé caman ga cúíta noose sèé. Wéém khòe ba méém tc'ëea ba q'oo koe bìrìsea hãa, ãem tc'ëea hãa sa gaas ga si i sa.

⁶ Gaam ãe ko c'ëem cáim ba c'ëe xu ka táákase sèé ba ko X'aigam gha kaikaguè domka gatà hêé. Me ko gaam ãe ko tc'óó ba thêé X'aigam gha kaikaguè domka gatà hêé, Nqari bam ko qãè-tcaoa máa khama. Me ko gaam ãe c'ëe zi tc'óó zi tc'óó tama ba thêé X'aigam gha kaikaguè domka gatà hêé, a ba a ko Nqari ba qãè-tcaoa máa.

⁷ Gatá ka c'ëem cúía ko gam ka kg'òea mááse ba káa me e, me gataga c'ëem cúía ko gam ka x'óóa mááse ba káa me e khama.

⁸ Ncèè kg'òè ta kòo ne ta ko X'aiga ba kg'òea máa, a ncèè x'óó ta kòo ne ta ko X'aiga ba x'óóa máa. Khama nxãaska, kg'òè ta ga ko kana ta ga ko x'óó igabaga, ta X'aigam di ta a.

⁹ Kreste ba kò ncèes guùs domka x'óó, a kò gaicara kg'òè, nxãasegam gha ãe x'óóa hãa ne hêé naka kg'òea hãa ne hêéthêé dim X'aiga ba ii ka khama.

¹⁰ Kháé nxãaska tsáá, dùús domka tsia ko tsáá qòem qãèse hêé tama sa bòò, kana tsáá, dùús domka tsia ko tsáá qòe ba ntcoea hãase sèé? Wééa ta ga gha Nqarim dis ntcòó-q'ooos xgàrakuan dis cookg'ai koe hàà téé ka.

¹¹ Ncèeta i ma góásea a ko máá:

“Kg'òear hãas noosem gha wéém qúrú ba cookg'áia Te koe qòm, me gha wéém tam ba Nqarir ii sa dqòm,”
téméé khama.

¹² Me gha nxãaska wéém khòem gatá xg'aeku koe hàna ba gam ka Nqarim koe xqara mááse.

Táá tsáá qòe ba chibi kúrúka

¹³ Ke méé ta táá xgàraku guu. Igaba méé ta tc'ëea ta koe bìrìsea hãa, gaicara ta gatá ka qòesem cookg'ai koe xgàè-kg'am me gha kana gha chibian koe tcàà me sa tòóa hãa tite sa.

¹⁴ Q'ana ra hãa, a X'aigam Jesom koe kaisa tcoman úúa hãa, cúis guùs gaas ka q'ano tama sa káa si i sa. Igaba ncèè c'ëem khòem dis bòòs kas kò q'ano tama, nes nxãaska gaam koe q'ano tama.

¹⁵ A ncèè tsáá ko tc'óós kòo tsáá qòe ba tshúù-tshuu tc'ëe, ne tsi ncàmkuwan x'ái tama. Táá méé tsi hêé nakas tc'óó tsi ko sa tsáá qòe ba hqàkagu guu, ncèe Krestem kò gaam domka x'óó ba.

¹⁶ Táá hêé nakas ãe gatu ka ko qãè iise bòòè sa c'ëe ne ka cg'áè iise nxàèè guu.

¹⁷ Nqarim di x'aia nea tc'óó sa hêé naka kg'áa sa hêéthêé di tama a khama, igaba i Tcom-tcomsam Tc'ëem koe tchànoan hêé, naka tòókuan hêé naka qãè-tcaoan hêéthêé di i.

¹⁸ Díim wéém ãe ko ncèem dàòm ka Kreste ba kúrú máa ba ko Nqari ba qãè-tcaokagu, a ko khòean ka tchànóm iise bòòè.

¹⁹ Gaa domka méé ta wéé garia ta cgoa tòókuan ko óá zi guù zi hêé naka gatá ka c'ëe ne ko tshàoa ghùí zi guù zi hêéthêé kúrú.

²⁰ Táá Nqarim kúrú hãa sa tc'óoan domka kòbe guu. Wèés guù sa q'ano si i, igaba ncèè c'ëem khòem kòo c'ëes guù sa tc'óó, si nxãa sa c'ëem khòe ba kúrú me chibiga ii ne i qãè tama.

²¹ Qãès guù sa, táá méé tsi kg'óóan kg'oo, kana góéan kg'áa, kana c'ëes guùs tsáá ka c'ëe ba ko chibian kúrúka guu.

²² Gaa domka méés dùús wèés ãe tsi c'ëes guùs ka dtcòma hãa sa tsáá hêé naka Nqari ba hêéthêé tsao ka cúí ga q'aaèa hãa. Ts'ee-ts'ee'g'aièa baa khòem ãe gam koe qãè ii sa kúrúan ka ntcoese tama ba.

²³ Igaba khòem ãe tc'óóm kò ko ne ko káise tèèse ba xgàraèa hãa, dtcòman cgoam tc'óó tama khama; si wèés guùs ãe dtcòman koe guu tama sa chibi si i.

15

C'ëe ne qãè-tcaokagu, tsáá ka tamase

¹ Gatá ncèe qari ii ta méé ta gane ãe dtcòma ne koe kg'amka ii ne gane di tààè-q'ooan koe hùí, naka taa táá gatá qãè-tcaokaguse guu.

² Wèém khòè ba méém gam ka c'èe ba qāè-tcaokagu, nxāasegam gha qāèan hòò a tshàoa ghùèè ka.

³ Krestem igabam kò táá qāè-tcaokaguse khama, igaba ncēe i ma góásea a ko máá: “Gane èe còè Tsia hāa ne di còèkua nea Tíí koe hààraa,” témèè khamaga ma.

⁴ Wèè zi gùù zi ncēe xg'ao góáèa hāa zia góáèa, xгаа-xгаа ta a zi gha ka, nxāasega ta gha Nqarim di zi Tcgāya zi koe guua hāa qáò tcáóan hēè naka ghùù-ghui-tcáókuan hēéthèè koe guu a nqòòan úú ka.

⁵ Nqarim ncēe qáò tcáóan hēè naka ghùù-ghui-tcáókuan hēéthèè di ba méém kg'òèa xg'aeen dim tc'èe ba máá tu u, èe tu ko Jeso Kreste ba xùri ka,

⁶ naka tu nxāasega xg'ae naka Nqarim gatá dim X'aigam Jeso Krestem ka Xòò ba cúim dòm cgoa dqom̃.

Qāè tchòà nea Juta ne hēè naka qhàò zi di ne hēéthèè di i

⁷ Gaa domka méé tu gatú ka c'èe ne qāèse hààkagu, èem ma Kreste ba ma qāèse hààkagu tua hāa khamaga ma, nxāasegam gha Nqari ba dqom̃mè ka.

⁸ Birí tu ur ko khama a ko máá, Kreste ba kò èe q'āe nqāa-qgai khòèèa hāa ne dim qāà ba kúrúse, Nqari ba tseegu di Me e sam gha x'ái ka, nxāasega zi gha Abrahama xuku xu kò nqòòkaguèa hāa zi gùù zi tseegukaguè ka,

⁹ naka gataga èe táá zi qhàò zi di ne gha Nqari ba Gam di cgóm̃kuan domka dqom̃ ka, ncēe i ma góáèa hāa a ko máá:

“Gaa domkar gha táá zi qhàò zi di ne xg'aeku koe dqom̃ Tsi,

a ra a gha cg'òèa Tsi nxáè,”

témèè khama,

¹⁰ a i a ko gaicara máá:

“Qāè-tcao tu, táá zi qhàò zi di tuè,

Gam di ne khòè ne cgoa,” témèè.

¹¹ A ko gaicara máá:

“X'aiga ba dqom̃, gatú wèè tu táá zi qhàò zi di tuè,

naka méé ne wèè ne khòè ne dqom̃ Me,”

témèè.

¹² Me ko gaicara Isaia ba máá:

“Jesem dim Tobe ba gha hàà,

Gaam èe gha tēe a táá zi qhàò zi di ne dim Tc'āà-cookg'ai ii ba,

ne gha táá zi qhàò zi di ne Gam koe nqòòan úú,”

témèè.

¹³ Nqarim ncēe nqòòan ko Gam koe guu ba méém wèè qāè-tcaoan hēè naka tòókuan hēéthèè cgoa cg'òè-cg'òe tu u, èe tu ko Gam koe dtcòm̃ ka, naka tua gha nxāasega Tcom̃tcom̃sam Tc'èem di qarian ka cg'òèa nqáése nqòòan koe.

Chòò-q'oo sa hēè naka tsgám̃ku zi hēéthèè e (15:14–16:27)

Paulo ba táá zi qhàò zi dim x'áè úú-kg'ao me e

¹⁴ Tíí qōe ga tuè, tíí igabar gatú ka kaisa tcoman úúa hāa, gatua qāèan ka cg'òèa, a q'āan di tc'èean wèè ka cg'òè-cg'òèa hāa sa, a tu a qarian úúa hāa xгаа-xгааku tu gha di i.

¹⁵ Igaba ra kò c'èe zi qgái zi koe kgoarasea hāase góá máá tu u, a ko tc'èe-tc'èese tu u, cgóm̃kuan ncēer Nqarim ka máàèa domka,

¹⁶ nxāasegar gha táá zi qhàò zi di ne koe Jeso Krestem dim tséé-kg'ao ba ii ka. Peresitim khamar ko ma Nqarim di qāè tchòan xгаа-xгаа, nxāasega ne gha táá zi qhàò zi di ne dàòa-mááku sa ii, ncēe gha Tcom̃tcom̃sam Tc'èem ka qáòa tcg'òó a cúia tòòè, a Nqarim ka qāèse hààkaguè sa.

¹⁷ Gaa domkaga ra ko Jeso Krestem koe, tiri tsééan Nqari bar kúrúa máána hāa domka dqom̃se,

¹⁸⁻¹⁹ a cuiskaga c'èe gùù kaga kg'ua hāa tite, Krestem tíí koe kúrúa hāas tséés ka cúí oose. Tiri kg'uiian hēè naka tsééan hēè, naka x'ái zi hēè naka are-aresa zi gùù zi di qarian hēéthèè cgoa, naka Nqarim dim Tc'èem di qarian cgoa hēéthèém̃ ko Kreste ba táá zi qhàò zi di ne kúrú ne Nqari ba komsana. Ra kò gatá iim dàòm̃ ka Jerusalem koe guu, a ra a wèém nqòó ba nxāma-nxāma, a Iliriko koe ga síí, a síí Jeso Krestem di qāè tchòan cg'òèa hāase xгаа-xгаа.

²⁰ Wèè x'aèan kar kò ko èem Kreste ba q'āèa tama koer gha qāè tchòan xгаа-xгаа sa tc'èe, nxāasegar gha táá c'èem khòèm̃ dis tshoa-tshoas tc'amkg'ai koe guu a tshàoa ghùù ka.

²¹ Igaba ncēe i ma góásea hāa a ko máá:

“Gane èe qanega Gam ka biríè tama

ne gha bóò,

ne gha gane èe Gam ka kóm̃ tama

ne kóma q'áa,"
téméé khama.

²² Ncêes gúùs domkar kòo káíse xgàè-kg'ammè a hàà cgae tu u tama.

Paulo ba ko Roma ne gam di zi kàa zi ka birí

²³ Igaba ncêeska, ncêe zi xg'aeku zi koer gha tséé qgáa kàà a, ra kò gataga ncísega hàà cgaea tu xgónèa hãa,

²⁴ khamar biríse a hãa gatàr gha hêé sa, ãer ko Spaine koe qòò ka. Eër ko *Roma koe* tcana nqáé kar gha bóò tu u di nqòòa ner úúa hãa khama, ra gataga nqòòan úúa, ãer kò xòm x'aè-coan gatu ka qãè-tcaokaguèa xg'ara ka tu gha tiris qòòs koe hùì te di i.

²⁵ Igabar ncêeska dàò q'oo koe hãa a ko Jerusalema koe qòò, gaa koe hãa ne dtcòm-kg'ao ne di hùia ner gha úú ka.

²⁶ Maketonia hêé naka Akaiá hêéthéé *di ne dtcòm-kg'ao* ne kò bóò i qãèa máá nea hãa, Jerusalema koe hãa ne dtcòm-kg'ao ne ãe dxàua hãa ne ne ga aban tcg'òòá máá sa khama.

²⁷ Gatá hêéan ka ne kò qãè-tcaokaguèa hãa, i kò gataga kg'anoa hãa gatá ne ga hêé sa. Ncêé *Juta ne* kòò tc'èem di ts'ee-ts'eekg'aikuan tãá zi qhàò zi di ne máá, ne i gataga thêé kg'anoa hãa *tãá zi qhàò zi di* ne ga nqòóm di zi gúù zi ãe ne úúa hãa zi thêé *Juta ne* máá sa khama.

²⁸ Ra gha nxãaska ãer ko ncêes tséé sa kúrúá xg'ara, a ko tseeguan kaga ne ncêe aban hòòá hãa sa bóò, kar gha Spaine koer ko qòò ka tcãá cgae tu u a nqáé.

²⁹ Ra q'ana hãa ãer ko hàà cgae tu u, ner gha cg'òèa hãa ts'ee-ts'eekg'aikuan Krestem di cgoa hàà sa.

³⁰ Tíí qòe ga tué, gatá dim X'aigam Jeso Krestem ka hêé naka Tc'èem di ncàmkuuan ka hêéthéé, ra ko dtcàrà tu u, tíí cgoa tu gha xg'ae a qarika Nqari ba còrèa máá te sa.

³¹ Nxãasegar gha ãe dtcòm-kg'ao tama ne Jutea koe hàna ne koe kgoaraè ka, i gha gataga tiri tsééan Jerusalema di gaa koe hãa ne dtcòm-kg'ao ne qãè-tcaokagu ka,

³² nakar gha nxãasega Nqarim kò ncàma hãa ne qãè-tcaoan cgoa hàà cgae tu u, naka raa gatu dis xg'aes ka kàba-kàbaè.

³³ Nqarim tòókuan di ba méém gatu wèè tu cgoa hãa. Amen.

16

Tsgámkaguku zi

¹ Gatá ka qòeses Febe sar ko koara máá tu u, Kenkerea koe hànas kerekes dis qãà sa,

² a ko dtcàrà tu u, X'aigam koe tu gha qãèse hàakagu si sa, dtcòm-kg'ao ne kg'anoa hãam dàòm cgoa, naka tua ães ga ko hùikuan qaa qgáí koe hùì si, kái ne khóè nes hùia hãa domka, tíí ga ra hêéthéé e.

³ Perisila* sa hêé naka Akila ba hêéthéé khara tsgámkagu, ncêe ko Jeso Krestem koe tíí cgoa tséé khara.

⁴ Tíí domka khara kò kg'òèa khara cg'òè-cg'oegas qgáís koe tcãá. Tíí cúí ra qãè-tcaoa máá khara a tama, igaba zi ko tãá zi qhàò zi di zi kereke zi wèé zi thêé qãè-tcaoa máá khara a.

⁵ Gakhara dim nquum koe ko xg'aes kereke sa thêé tsgámkagu.

Tirim ncàm-khoem Epeneto ba thêé tsgámkagu, ncêe Asia dim khóèm tc'áà a Krestem koe máàsea hãa ba.

⁶ Maria sa tsgámkagu, ncêe kaisase tséé tua hãa sa.

⁷ Anteroniko ba hêé naka Juniase ba hêéthéé tsara tsgámkagu, tiris qhàòs di tsara, ncêe xae kò xg'ae a qáéèa hãa tsara. C'èe xu x'áé úú-kg'ao xu ka kaisase tcommèa hãa tsara, a tíí ka kg'aia Krestem koe hàaraa tsara.

⁸ Ampeliato ba tsgámkagu, tirim ncàm-khoe ba, X'aigam koe.

⁹ Urebano ba tsgámkagu, gatá cgoa ko Krestem koe tséé ba, naka Setakuse ba hêéthéé e, tíí tcàràncàm ncàm-ncamsa ba.

¹⁰ Apelese ba tsgámkagu, ncêe kò Krestem koe kúrúá bóòè, a tchàno ii ba.

Arisetobulom dis x'áé-q'ooos di ne tsgámkagu.

¹¹ Tirim qhàòm Herodione ba tsgámkagu.

Narekism dis x'áé-q'ooos di ne tsgámkagu, gane ãe X'aigam koe hàna ne.

¹² Terufena sa hêé naka Terufosa sa hêéthéé sara tsgámkagu, X'aigam di sara tséé-kg'ao sara.

Tíí tcàràs ncàm-ncamsas Peresise sa tsgámkagu thêé, ncêe X'aigam koe kaisase tsééa hãa sa.

¹³ Rufase ba tsgámkagu, X'aigam ka nxará tcg'òòèa ba, naka gam ka xòò sa hêéthéé e, ncêe kò gataga tiris xòò sa ii sa.

* **16:3. Perisila** - Gerika sa ko "Perisika" témé.

¹⁴ Tsgámkagu Asunekireto ba hěé, naka Felegone ba hěé, naka Heremese ba hěé, naka Paterobase ba hěé, naka Heremase ba hěé naka tíi qōe ga xu hěéthěé e, ēe gaxu cgoa hāna xu.

¹⁵ Tsgámkagu Filolego ba hěé, naka Julia sa hěéthěé khara, naka Nereo ba hěé, naka gam ka qōese sa hěé, naka Olumpase ba hěé, naka wěé ne dtcòm-k'ao ne ēe gane cgoa hāna ne hěéthěé e.

¹⁶ Tcom-tcomsas x'obèkus cgoa tu tsgámkaguku.

Wěé zi kereke zi Krestem di zia ko tsgámkagu tu u.

¹⁷ Tíi qōe ga tuè, dtcàrà tu ur ko, gane ēe ko q'aa-q'aasean óága ne, a ko ēe tu xгаа-xгааèa hāa gúan ko ncoe zi gúu zi dàòa tu q'oo koe tòó ne koe tu gha q'ōése sa; tcg'oaragu ne.

¹⁸ Eēta ii ne khòe nea gatá dim X'aigam Kreste ba tsééa máá tama, igaba ne ko gane di ncāan kúrúa máá. Gane di kg'uian t'ōè-t'ōeèa hāa, a qāè khama xam cgoa ne ko ēe kg'amka tc'ēe ne di tcáóan qāe-qae.

¹⁹ Wěém khòe ba gatu di komsana-q'ooan ka q'ana hāa, ra gaa domkaga gatu domka qāe-tcaoa hāa. Igabagar ko tc'ēe, tc'ēega tu gha ii sa ēe qāè iis koe, naka tua gha káà chìbi ii ēe cg'āè iis koe.

²⁰ Nqarim tòókuan di ba gha xòm x'aè-coa q'oo koe satana ba nqàrè-k'ama tu koe cg'ám-cg'am.

Gatá dim X'aigam Jesom di cgómkuan méé i gatu cgoa hāa.

²¹ Timoteom tíi cgoa ko tséé ba ko tsgámkagu tu u. Xu ko gataga thěé tiri xu qhàò xu Lukio ba hěé, naka Jasone ba hěé naka Sosipatere ba hěéthěé xu tsgámkagu tu u.

²² Tíi Teretio ra, ncēes tcgāyas dir góá-k'ao ra ko X'aigam koe tsgámkagu tu u.

²³ Gaio ba ko tsgámkagu tu u, ncēer x'áea ba koe x'áea hāa ba, si ko wées kereke sa x'áea ba koe xg'ae.

Erasetom ncēe kòre-k'gom x'áé-dxoom di marian di ba ko tsgámkagu tu u, naka gatá ka qōesem Kareto ba hěéthěé e.

²⁴ †

Còo di dqomkua ne

²⁵ Nqari ba méém dqomèm! Qāè tchòan ēer kòo Jeso Krestem ka xгаа-xгаа cgoa gha qari-qari tu u di qarin úúa ba. Xgòre-k'aisean ncēea kò c'úusea hāa tseeguan ga a, ncēe kò nqáea hāa kurian kái ka kò chómsea hāa a,

²⁶ igabaga ncēeska xgòre-k'aièa hāa a, a porofiti xu ka góáea zi Tcgāya zi koe guu a x'áíèa hāa, a chòò tamam Nqarim tcg'òòaa hāa x'áean koe guu a wěé zi qhàò zi q'āakaguèa hāa, nxāasega zi gha dtcòm a komsana Me ka.

²⁷ Ncēm Nqarim cúisega tc'ēega ba méém Jeso Krestem koe guu na chòò tamase dqomèm! Amen.

† 16:24: C'ēe zi tcgāya zi Gerika di zi ncēe xùri ko kg'uian úúa; 24Cgómkuan gatá dim X'aigam Jeso Krestem di méé i gatu wěé tu cgoa hāa. Amen.

1 KORINTA NE Paulom dis tcgāyas tc'āa di sa Korinta ne koe Téé-cookg'ai sa

Paulo ba kò ncées tcgāya sa góá, c'ée zi qóm zia kò kerekes Korinta dis koe hàna khama. Gaa x'aè èe kam kò Korinta ba kaia hāam x'áé-dxoom Gerika ne di me e. X'ámágu sa hēe naka x'amá sa hēéthēe kò Korinta koe hàna. Gaam nqóó ba kò cg'uria ba hēe naka tāaka zi dtcòm zi hēéthēe ka q'áasea hāa. Paulo ba ko kái zi guú zi ka góá, ncée ko xùri zi: q'aa-q'aasean ka hēe (1-4), naka kerekes koe ko kúrùe cg'áràn ka hēe (5-6), naka xóe cgoakun di tēean ka hēe naka séekuan ka hēe (7) naka kerekes ko ma tséés ka hēe (8-11) naka Tcom-tcomsam Tc'ēm di aban ka hēe (12-14) naka x'oos koe tēean (15) ka hēéthēe e.

13 dim tcee ba ko ncámkus ka kg'ui a ko máá, kaisase cgáés abas Nqarim dis ga si i, Gam di ne khóe nem máana hāa sa, témé. Ncēm tcee ba gaas tcgāyas koe kaisase q'āaea hāam ga me e.

Qaa-qaasa kg'uia ne:

- q'āan di tc'ēea ne
- kgoarasea ne
- tcom-tcomsa
- Tcom-tcomsam Tc'ēm di zi aba zi

Tcgāyas q'oo koe hàna zi:

- Q'aa-q'aasea ne kerekes koe (1-4)
- Séekuan di x'áé-kg'aman hēe naka x'áé-q'oo di kg'òè-kg'áràn hēéthēe e (5-7)
- Dtcòm-kg'ao ne hēe naka dtcòm-kg'ao tama ne hēéthēe e (8-10)
- Kerekes di kg'òean hēe naka Nqari ba qámsea máán hēéthēe e (11-14)
- X'ooan koe tēe sa (15)
- Dtcòm-kg'ao ne Jutea di ne di zi aba zi (16)

Q'aa-q'aasea ne kerekes koe (1-4)

Tsgámkaguku zi

¹ Paulo ra a, tciièa ra Jeso Krestem dim x'áé úú-kg'ao* bar gha ii ka Nqarim ma tc'ēea khama, a ra a gatá ka qōesem Sosetenesem cgoa hāa.

² Tsam ko *ncées tcgāya sa* Korinta koe hānas kerekes Nqarim di sa góá máá. Jeso Krestem domka tu Nqarim di tu khóe tu kúrùe, a tu a Nqarim ka tciièa Gam khama tu gha ma tcom-tcomsa ii ka. Gatu hēe naka wée ne khóe ne wée qgái za hàna ne hēéthēe tsam ko góá máá, ncée X'aigam Jeso Krestem dim cg'òe ba ko tcii ne - gane hēe naka gatá hēéthēe dim X'aiga ba, a tsam a ko máá:

³ Nqarim gatá ka Xòò ba hēe naka X'aigam Jeso Krete ba hēéthēe tsara koe guua hāa cgómkuan hēe naka tòókuan hēéthēe méé i gatu cgoa hāa, témé.

Qāè-tcaoa-mááku sa

⁴ Wée x'aè kar ko tirim Nqari ba gatu ka qāè-tcaoa máá, cgómkuan ēem Jeso Krestem koe máá tua hāa domka.

⁵ Gam koe tu wée zi guú zi koe qguùkaguèa khama - wée kg'uiian koe hēe naka wée q'āan di tc'ēean koe hēéthēe e -

⁶ tchòas Krestem di sa ncéeska gatu koe nxàea tseegukaguèa khama.

⁷ Gaa domka tu cúis abas Nqarim koe guuas ga sa tcāo tama; èe tu hāa a ko gatá dim X'aigam Jeso Krete ba qāè ka, hàam gha x'áise ka.

⁸ Kúrú tu um gha tu chòò-q'oo koe ga igaba qari, a gha nxāasega táá chibi-chibièe gatá dim X'aigam Jeso Krestem dim cam ka.

⁹ Nqari ba tcom-tcomsa Me e, ncée tcii tua ba, hàà tu gha Cóássem Jeso Krestem gatá dim X'aigam cgoa xg'ae a cúis guú sa kúrú ka.

Q'aa-q'aasea ne kerekes koe

¹⁰ Tíi qōe ga tuè, gatá dim X'aigam Jeso Krestem di cg'òean cgoar ko dtcàrà tu u, a ko máá: gatu wée tu méé tu dtcòmku naka i nxāasega xg'aekua tu koe q'aa-q'aasean kaà, naka tu gha qāèse xg'ae naka cúita ma tc'ēe, naka cúita ma tc'ēe-tc'ēese.

¹¹ Tíi qōe ga tuè, c'ée ne Keloas x'áé-q'oo di nea q'āa-q'āa tea, xg'aekua tu koe i mēékuan hàna hāa sa.

* 1:1: x'áé úú-kg'ao - Gerika sa ko "apostolo" témé.

¹² Méér ko sa ncêe si i: Gatu ka c'êe ne ko máá: "Tíí ra Paulom di ra a," témé, ne ko c'êe ne máá: "Tíí ra Apolosem di ra a," témé, ne ko c'êe ne máá: "Tíí ra Peterem† di ra a," témé, ne qanega c'êe ne máá: "Tíí ra Krestem di ra a," témé.

¹³ Kreste ba q'aa-q'aaèa ii? Paulo baa kò ii ncêe gatu domka kò xgàùèa ba? Kana tua Paulom cg'òè koe tcguù-tcguuèa ii?

¹⁴ Nqari bar ko qâè-tcaoa máá, gatu ka cúim ga bar tcguù-tcguu ta ga hãa khama, Kerisepoa tsara Gaio tsara oose.

¹⁵ Nxãasega i gha cúí khòè ga táá hãa, tíí cg'òè koe tu tcguù-tcguuèa ta gha méé e ka.

¹⁶ Ra gataga Stefanasem dis x'áé-q'òos di ne tcguù-tcguu, a gaas x'áé-q'òos ka oose ra c'êe khòè ga tc'êe-tc'êese tama, tcguù-tcguu ra hãa a.

¹⁷ Kreste ba hàar gha tcguù-tcguu ka tsééa óá te ta ga hãa, igabam qâè tchòà ner gha hàà xgaa-xgaa ka tsééa óá tea, khòèm di tc'êegan di kg'uian ka tamase, táás gha nxãasega Krestem dis xgàu sa kàà hùise bóòè ka.

Kreste ba Nqarim di qarian hêé naka q'ãan di tc'êean hêéthêé Me e

¹⁸ Gane êe aagusea hãa ne koe i xgàus di tchòàn cg'ãa-cg'ana a khama, igaba i gatá ncêe ko kgoarè ta koe Nqarim di qari i.

¹⁹ Ncêeta i ma góásea:

"Eè tc'êega ne di tc'êea ner gha cg'òo, a gha êe q'ana ne di q'ãan xguì," ta i mééèa khama.

²⁰ Tc'êegan khòè ba ndaà? Góá-kg'ao ba ndaà? Kg'ui q'ãa-kg'aom ncêem nqòóm di ba ndaà? A Nqari ba gáé q'ãan di tc'êean ncêem nqòóm di cg'ãa-cg'anasekagu tama? ²¹ Nqari ba kò Gam di q'ãan di tc'êean ka khòè ne kúru, ne gane di tc'êegan ka táá bóòà q'ãa Me. Me kò Nqari ba qâè-tcaokaguè, cg'ãa-cg'ana xgaa-xgaan ncêe xae ko tséékagu koe guu a êe ko dtcòm ne kgoaran ka.

²² Juta nea ko are-aresa zi x'ái zi ne gha x'áè sa qaa, ne ko Gerika ne tc'êean ne gha máàè sa qaa khama.

²³ Igabaga ta ko gatá Krestem ncêe xgàùèa hãam ka xgaa-xgaa. I ko ncêe tchòàn Juta ne tomagu tcgái, a táá zi qhàò zi di ne koe cg'ãa-cg'ana di i,

²⁴ igaba êe Nqarim ka tciièa hãa ne, Juta ne hêé naka Gerika ne hêéthêé koem Kreste ba Nqarim dim qari Me e, a ba a gataga Nqarim dim tc'êem q'ãan di Me e.

²⁵ Eè ko cg'ãa-cg'anase bóòès Nqarim di sa cgáé si i, khòèan dis êe ko cgáése bóòès ka, i Nqarim di kg'amkan khòèan di qarian tàà hãa.

²⁶ Tíí qòe ga tuè, tc'êe-tc'êese tu nta tu kò ii sa êem kò Nqari ba tcii tu u ka. Nqòóm di ne cgoa tu kò ko nxará xg'aèè ne tu kò kái-kg'aise tc'êega tama, a cgáé tama, a kò x'aiian q'oo koe ábàè tama.

²⁷ Igabagam Nqari ba cg'ãa-cg'ana zi gùù zi nqòómkg'ai di zi nxará tcg'òòà hãa, nxãasegam gha êe tc'êega ne sau-cgaekagu ka. A ba a kg'amka zi gùù zi nqòómkg'ai di zi nxará tcg'òòà, nxãasegam gha êe qari ne sau-cgaekagu ka.

²⁸ Nqari ba nxará tcg'òòà nqãaka hãnas téé-q'òos di zi gùù zi nqòómkg'ai di zi, ncêe ntcoèèa hãa zi hêé naka cgáé tama zi hêéthêé e, nxãasegam gha êe cgáé ii zi kaakagu ka,

²⁹ nxãasega i gha táá cúí khòè ga Nqarim cookg'ai koe dqòmse ka.

³⁰ Nqari ba xg'ae-xg'ae tua Jeso Krestem koe khama, a Kreste ba kúrua, Me hàà gatá koe q'ãan dim tc'êe ba ii, ta ko Gam domka tchàno ta iise bóòè, a ko Gam ka q'ano-q'ano tcáòè, a ta a Gam ka x'ámá tcg'òòèa.

³¹ Gaa domkaga i ncêeta ma góásea hãa a ko máá: "Eè c'êem khòè ba dqòm kg'oana ba méém X'aiga ba dqòm," téméè.

2

Jeso Krestem xgàùèa hãa di tchòà ne

¹ Tíí qòe ga tuè, èer kò hàà cgae tu u, kar kò táá t'òè-t'òèèa kg'uian cgoa hàà cgae tu u, kana tc'êegan cgoa, ncêer kò ko hàà chómsea zi gùù zi Nqarim di zi ka biri tu u ka.

² Bírísèar kò hãa, Jeso Krestem ncêe xgàùèa hãam ka cúír gha tc'êe-tc'êese a biri tu u sa khama.

³ A ra a kò kg'amkan hêé, q'áòan hêé naka kaisa cgùruan hêéthêé cgoa hàà cgae tu u.

⁴ Tiri kg'uian hêé naka xgaa-xgaan hêéthêéa kò khòè ne di kg'uian tc'êegan di tama a, ncêe khòè ne ko kúru ne thamkase tc'êea kabi i, igaba i kò Tcom-tcomsam Tc'êem di qarian x'ái,

⁵ nxãasega i gha gatu di dtcòmnan táá khòèan di tc'êegan koe hãa, igaba Nqarim di qarian koe hãa ka.

† 1:12: Peterem - Gerika sa ko máá: "Kefasem di" témé.

Q'ãa di tc'ëean Nqarim di i

⁶ Gatà i ii, igaba xae ko ãe dtòman koe q'ama hãa ne koe tc'ëean di kg'uian kg'ui, ncëe tc'ëea ne ncëem nqõóm di tama, kana tc'ãa-cookg'ai xu ncëem nqõóm di xu di tama a, ncëe ko hàà kaàkaguè xu.

⁷ Igaba xae ko Nqarim di tc'ëean ncëe c'ùusea, a chómsea hãa ka kg'ui. Nqõóm qanega kúruè tamasa cookg'ai koem kò Nqari ba bóòa tcg'óòá, ncëes tc'ëe sam gha màá ta a sa, Gam di x'áàn koe ta gha nxãasega hãa ka.

⁸ Táá i kò cúí tc'ãa-cookg'aian ncëem nqõóm di ga ncëes gúú sa kómá q'ãa. Kómá i kò q'ana hãa, ne i ga kò x'áàn dim X'aiga ba táá xgãua khama.

⁹ Igaba ncëe i ma góãsea, a ko máá:

“Cúím tcgáím ga ba bóò zi ta ga hãa,
me cúím tceem ga ba kómí zi ta ga hãa,
zi cúís tcáós koe ga tcãa ta ga hãa,

gazi gúú zi ãem Nqari ba

ãe ncãm Mea hãa ne

kg'ónòà máána hãa zi,”

téméè khamaga ma.

¹⁰ Igabam ko Nqari ba Tcom-tcomsam Tc'ëem koe guu a ncëe zi gúú zi nxãea tcg'óòá máá ta a.

Tcom-tcomsam Tc'ëe ba ko wèè zi gúú zi qaara tcg'óò khama, ãe chómsea zi gúú zi Nqarim di zi hëéthéè e.

¹¹ Ndakam khóè ba c'ëem khóèm tc'ëe q'oo koe hãa sa q'anaa? Gaam khóèm dim tc'ëem cúí ba q'ana. Gatà iim dàòm kam cúím khóèm ga ba Nqarim tc'ëea hãa sa c'úua, Nqarim dim Tc'ëem oose.

¹² Nqõóm di tc'ëe-kg'árian ta máàè ta ga hãa, igabaga ta Nqarim koe guuam Tc'ëe ba máàèa, nxãasega ta gha Nqarim màá taà zi gúú zi bóòá q'ãa ka.

¹³ Ta ko nxãa zi ka kg'ui, khóèan di tc'ëegan ka ta xgae-xgaea kg'uian cgoa tamase, igaba Tcom-tcomsam Tc'ëem ka ta xgae-xgaea kg'uian cgoa, a ta a ko Tcom-tcomsam Tc'ëem di tseeguan kg'úia tchàno-tchano, ãe Tcom-tcomsam Tc'ëe ba úua ne koe.

¹⁴ Khóèm ãe Tcom-tcomsam Tc'ëe ba úú tama ba Nqarim dim Tc'ëem di zi gúú zi cgoa xg'ae tama, gaam koe zi cg'ãa-cg'ana di zi i khama. Me gataga kgoana naka bóòá q'ãa zi tama, Tcom-tcomsam Tc'ëem ka cúí zi ko bóòá tcg'óòè khama.

¹⁵ Khóèm ncëe Tcom-tcomsam Tc'ëe ba úua ba ko wèè zi gúú zi qãèse bóòá tcg'óò, igabagam gabá khóè ne c'ëe ne ka bóòè naka nxãèè tama.

¹⁶ “Díí ba nxãakamaga X'aigam Nqarim di tc'ëean q'ana hãa, a ga tchàno-tchano Me?”

Igabaga ta gatá Krestem di tc'ëean úua.

3*Jeso Krestem ka, sixae ka tamase*

¹ Tíí qõe ga tuè, táá ra kò Tcom-tcomsam Tc'ëe ba úua ne khóè ne khama ma kg'ui cgoa tu u, igaba ra kò nqõóm di ne khóè ne khama ma kg'ui cgoa tu u - Krestem koe cg'aré ne cóá ne khama ma.

² Búan ra kò kg'áakagu tu u, a ra a kò táá qari tc'óoan màá tu u, tc'ãò o tama tu kò hãa khama, ncëe tu qanega ma tc'ãò o tama khamaga ma.

³ Ncëes noosega tu qanega nqõóm di tu u, qanega i tauan hëé naka mëékuan hëéthéè xg'aekua tu koe hãa khama, ka tua nqõóm di tu tama tua? Nqõóm di ne khóè ne ko hëé khama tu gáé hëé tama?

⁴ Ncëe c'ëem khóèm kò máá: “Paulo bar ko xùri,” témé, me c'ëe ba máá: “Apolose bar ko xùri,” témé, ne tua nqõóm di ne khóè ne ko hëé khama hëé tama?

⁵ Kháé ba nxãaska Apolose ba díí baà? Me Paulo ba díí baà? Ncëe kg'ama tsam hùí-kg'ao tsam m ka, sitsam koe tu ko guu a dtcòm tsam, ncëem ma X'aiga ba ma wéèa tsam ga ma tséean màána hãa khamaga ma.

⁶ Tíí ra kò xhàrà, me kò Apolose xhàràn kg'áakagu, igabam kò Nqari ba kaikagu u.

⁷ Gaa domkagam ãe ko xhàrà ba, kana ko xhàràn kg'áakagu ba gúú cgáé tama, igabam Nqarim cúí ba cgáé Me e, ncëe ko gúú zi kaikagu ba.

⁸ Khóèm ãe ko xhàrà ba hëé naka ãe ko xhàràn kg'áakagu ba hëéthéè tsara cúís tséé sa úua, a tsara a gha wéèa tsara ga surutaè, ãe tsara ma gatsara dis tséé sa ma kúrua hãa khamaga ma.

⁹ Nqarim cgoa ko tsééa xg'ae tsam khóè tsam m khama, gatusa Nqarim di tu xhàrà tu u, a Nqarim di tu nquu tu u.

¹⁰ Nqarim mää tea cgòmkuar kar kò tc'ëgam tshào-kg'aom khama ma tshoa-tshoa sa tshào, me ko c'ëem khòe ba tc'amkg'aia sa koe tshào. Igaba méem wèem khòe ba q'òése hãa, ntam ko ma tc'amkg'aia sa koe tshào sa.

¹¹ Cúim khòem ga ba káa me e khama, tshoa-tshoa sa ga tshào ba, ncêe nxâakamaga tshàoëas téé-q'oo koe, ncêe Jeso Kreste ba ii sa.

¹² Dùtsa gúús wéés èe khòem ga ba tshoa-tshoas tc'amkg'ai koe tshào cgoa sa: a gauta di saa, a selefera di saa, a t'òè nxòán di saa, a hùì di saa, a dcãa di saa, kana tc'áa di saa ga igaba,

¹³ wèem khòem dis tséé sa gha hàà qãèse bóòse, *Jesom ko hàà kabisem* cáam ba gha x'ái si khama, si gha c'ee sa wèem khòem dis tséé sa tcg'òó, a gha kúrúa bóò *dúútsa tséé si i sa*.

¹⁴ Ncêe c'ëem khòem tshoa-tshoas tc'amkg'ai koe kúrúas tséés kò ko c'ees koe guu a kg'òése tcg'oa nem gha surutaè.

¹⁵ Ncêe c'ëem khòem di tsééan kò dàda cg'òòè nem gha kaisas xháés koe tcãa, igabam gha gabá kgoaraè, c'ee ba gãa a nqáéa hãam khòem khama ma.

¹⁶ C'úua tu gáé hãa Nqarim di tu còrè-nquu tu u sa, me Nqarim dim Tc'èe ba gatu koe x'èèa sa?

¹⁷ Ncêe c'ëem khòem kò Nqarim dim còrè-nquu ba cg'òòè nem gha Nqari ba cg'òòè me, Nqarim dim còrè-nquu ba tcom-tcomsa me e khama, tu gatu gaam còrè-nquu ga me e.

¹⁸ Táá méem cúim khòem ga ba qàe-qaese guu. Ncêe c'ëem khòem kò gatu xg'aeku koe tc'èea máá, nqòómkg'ai koem tc'èega me e ta tc'èea ne méem "káá tc'èe" ba ii naka baa gha nxãasega tc'èega ba ii.

¹⁹ Ncêem nqòóm di tc'èega nea Nqarim tcgái q'oo koe káa hùì i khama. Góásea i hãa a ko máá: "*Nqari ba* ko èe tc'èega ne gane di kàan koe qgòó," téméè khama.

²⁰ I ko gaia máá: "X'aigam *Nqari* ba tc'èega ne di tc'èe-kg'áman q'ana hãa, káa hùì i sa," téméè.

²¹ Gaa domkaga méé i cúí khòe ga táá c'èe khòèan koe bóòse guu. Wèé zi gúù zia gatu di zi i ke,

²² Paulor ga ii igaba, kana Apolosem ga ii igaba, kana Peterem* ga ii igaba, kana nqòóm ga ii igaba, kana kg'òès ga ii igaba, kana x'oos ga ii igaba, kana ncèeskaga ko kúrúse zi gúù zi ga ii igaba, kana hààko x'aè ka ko hàà kúrúse zi gúù zi ga ii igaba; wèé zi èe zia gatu di zi i.

²³ Tu gatu Krestem di tu u, Me Kreste ba Nqarim di Me e.

4

Krestem di xae tséé-kg'ao xae e, ke xùri xae e

¹ Khòèan méé i Krestem di xae tséé-kg'ao xae khama ma qgòó xae e, ncêe chómsea zi gúù zi Nqarim di zi ko q'òé a ko xгаа-xгаа xae.

² Tséé-kg'aom koe ko kái-kg'aise qaases gúù sa tcommè méém si i.

³ Igaba tíi ka kaisase cg'áres gúù si i, gatu ka xgàraè sa, kana khòèan dis qhàis ka igabaga, tíi igabar tíi ka xgàrase tama khama.

⁴ Cg'áes gúús kúrúar hãa sar tc'èe-tc'èese tama, igabas nxãa sa kúrú te nakar tchàno tama. X'aigam cúí Me e ncêe ko xgàra te ba.

⁵ Gaa domka méé tu táá xgàra guu nxará tòòèam x'aem cookg'ai koe, X'aigam hàà tamas cookg'ai koe. Ncêe gha hàà ntcùuan q'oo koe chómsea zi gúù zi x'áan koe óa ba, a ba a gha tcáós q'oo koe hàna zi x'ái. Me gha nxãaska wèem khòe ba Nqarim koe guua dqòmkuar hòò.

⁶ Tíi qòe ga tuè, gatu domka tsam Apolosea tsam ncêe zi gúù zi tséékagua, kg'uim ko méé sa tu gha nxãasega sítam koe xгаа-xгааe ka, ncêem ko máá: "Táá góásea tõe sa tsáá guu," téméè ka. Nxãaska tu cuiskaga c'ëem khòe ba tcom naka c'èe ba ntcoea hãa tite.

⁷ C'èe ne ka cgáése kúrú tua ba díi baa? Dùù sa tu úua, mááè tama tu kò hãa sa? Ncêe mááè sia tu kò hãa, ne tu kò dùús domka máákus tama si i khama noose dqòmsea máá?

⁸ Nxãakamaga tu wéés gúús tc'èe tu ko sa úua hãa na! A tu a nxãakamaga qguú! X'aiga tu u, sixae x'aiga tamase ga! X'aiga tu u ga kò ii, xae ga kò nxãasega gatu cgoa xg'ae a x'aiga ii!

⁹ Tíi kò bóò kam Nqari ba sixae x'áè úú-kg'ao xae khaokakas téé-q'oo sa máana hãa, x'oo sa tòóa mááèa xu khòe xu khama ma, wèem nqòó ba tcgái tòó xaea hãa khama, moengelean ga hée naka i khòèan ga hée hée e.

¹⁰ Krestem domka xae káa tc'èe xae e, tu gatu Krestem koe tc'èega tu u! Kg'amka xae e, tu gatu qari tu u! Tcommè tua, xae sixae tcommè tama!

¹¹ Ncèes noosega xae ko xábà a ko cáam, a ncòbèan hãana, a ko xgáèè, a x'èè-q'ooan úú tama.

¹² Qómse xae ko tshàua xae cgoa tséé. Khòèan kò ko sixae ka cg'áè gúúan nxàe ne xae ko ts'ee-ts'eekg'ai i. Eè xae ko xgàraè ne xae ko qari-qari-tcaoa máá a.

¹³ Ncêe ntcoèe xae kòe ne xae ko qgàese xqa. Ncêem nqòóm di cg'urian xae kúrúèa, a ncèes noosega ko wéèa ne kaga tcg'óbéan khama ma bóòè.

* 3:22: *Petere* - Gerika sa ko "Kefase" téméè.

¹⁴ Ncêes gùù sar sau-cgaekagu tu ur gha ka góá tama, igaba tchàno-tchano tu ur gha ka a, tiri tu cóá tu ncàm-ncamsa tu iise.

¹⁵ Eêta tu ga ma 10,000 khòèan Krestem koe ko kòre tu u úúa hãa igaba tu kái xu xòò xu úú tama, qâè tchòàn koer kò guu a Jeso Krestem koe ábà tu u khama.

¹⁶ Gaa domka ra ko dtcàrà tu u, sere te tu gha sa.

¹⁷ Ncêes gùùs domkar tirim cóám Timoteo ba, ncêe X'aigam koe ncàm-ncamsa a tcom-tcomsa ba, gatu koe tsééa úúa. Tiri kg'òè-kg'áman Jeso Krestem di koe gha tc'èe-tc'èe tu u ba, ncêer ko ma wèes kerekes koe ma wèe za xgaa-xgaa a khamaga ma.

¹⁸ Gatu ka c'èe ne tc'èea máá, hàà ra tite, ta tc'èea, khama ne ko bóò-boose.

¹⁹ Igabagar gha qháése hàà cgae tu u, X'aigam Nqarim kò tc'èe ne, èe ko bóò-boose ne di kg'uían hàà qaa ka tamase, igaba hàà gane di qarian qaa ka.

²⁰ Nqarim di x'aia nea kg'ui di tama a, a qari di i khama.

²¹ Dùù sa tu ko tc'èe? Tsám cgoa ra gha hàà cgae tu u, kana ncàmkuian hêe naka kgàeam tc'èem cgoa hêéthéa?

Séèkuan di x'áè-kg'ama ne naka x'áé-q'oos di kg'òè-kg'áma ne (5-7)

5

Cg'ára ne kerekes di ne koe

¹ Gatu xg'aeku koe i cg'arán hãa sa tseegukaga nxàèa hãa, cg'arán ncêe dtcòm-kg'ao tama ne koe kúrúse tama a, ncêe khòèm ko gam ka xòòm dis khòès cgoa xóé e.

² Igaba tu ko qanega bóò-boose! A tu a tshúù-tcaose kg'ae ta ga hãa. Gaam èe ncêes gùù sa kúrú hãa ba méem gatu xg'aeku koe séea tcg'òóe!

³ Eêta i ga ma tc'ároa te gatu xg'aeku koe káà a, igabagam tirim tc'èe ba gatu cgoa hãa. Ra ncêes gùù sa kúrú hãa ba nxàakamaga xgàraku sa tcg'óoa máána hãa, hàna kò hãam khòèm khamaga ma,

⁴ gatá dim X'aigam Jesom dim cg'òèm koe tu kò xg'aea hãa koe, me tirim tc'èe ba gatu cgoa hãase, i gatá dim X'aigam Jesom di qarian hãa cgoa tua,

⁵ ncêem khòè ba satana ba máá, naka i gam di cg'áè cauan kaàkaguè, nakam gha nxàasega gam dim tc'èe ba X'aigam dim cárn ka kgoaraè.

⁶ Gatu di dqòmse ne qâè tama. C'úua tu gáé hãa, cg'áré péré gâé-gâe ne ko wèes péré sa gâekagu sa?

⁷ Xg'aara tcg'òó cg'uria tu ncêe ncii péré gâe-gâean di i, naka tua gha nxàasega kaba tu péré tu ii, nxàakamaga tu péré tu péré gâe-gâe úú tamas pérés di tu u ke, Me gataga gatá dim Ghù-coam Paseka di ba, ncêe Kreste ii ba, dàò-a-máákus di iise úúèa hãa khama.

⁸ Ke tu hàà naka ta kòè sa kúrú, cg'urian hêe naka cg'áèan hêéthéè di péré gâe-gâean ncii cgoa tamase, igaba péré gâe-gâe úú tamas pérés cgoa, péréan ncêe tcom-tcomsa, a tseegu di i.

⁹ Tcgâyas tiris goár kò máá tu us koer goáa hãa, táá méé tu cg'arán ko kúrú khòèan cgoa xg'ae-xg'aese sa.

¹⁰ Ncêes gùù sar ko méé kar máá, táá méé tu cg'arés kaga ncêem nqòóm di ne cg'ára-kg'ao ne, kana hòà-hòànasen-tcáóko ne, kana ts'áà-kg'ao ne, kana kúrú mááseèa hãa nqárian ko còrè ne cgoa xg'ae guu, témé tama. Nxàaska méé tu ncêem nqòóm koe tcg'oa si i gha ii khama.

¹¹ Igaba ra ko ncêeska góá máá tu u a ko máá: "Táá méé tu wèem èe ko dtcòm-kg'ao ka tciise igaba cg'ára-kg'ao ba, kana hòà-hòànasen-tcáóko ba, kana kúrú mááseèa hãa nqárian ko còrè ba, kana c'amku-kg'ao ba, kana kg'áà-kg'ao ba, kana ts'áà-kg'aom cgoa xg'ae guu. Eêta iim khòèm cgoa táá tc'óó ga hêe guu," témé.

¹² Dùúska ra ga ko kerekes ka tchàa za hàna ne xgàraa máá? Kerekes q'oo di ne tama ne gáé ncêe tu ga ko xgàra ne?

¹³ Nqari ba ko èe tchàa za hàna ne xgàra. "Ke cg'áè caum khòè ba gatu xg'aeku koe xhàiaagu."

6

Dtcòm-kg'ao ne di chibi-chibikuan ne

¹ Ncêè gatu ka c'èem kò c'èem cgoa kómku tama, ne ba ga kgoara tcáó a èe dtcòm tama ne* cookg'ai koe séè a úú me, síf ne gha xgàra me ka, Nqarim di ne khòè ne koem gha úú me khama ii x'ae ka?

² C'úua tua Nqarim di ne khòè ne gha c'èem cárn ka nqóó ba xgàra sa? Ncêè nqóó ba tu kò ko xgàra ne tu gáé cg'aré chibian ga kgoana naka xgàra hãa tite?

³ C'úua tu gáé hãa moengelean ta gha xgàra sa? Ncêè gatá i kò ii ne ta ko kgoana a ncêes kg'òès di zi gùù zi xgàra.

* 6:1 dtcòm tama ne - Gerika sa ko máá: "tchàno tama ne," témé.

⁴ Kháé nxáaska, ncêè ncoekuan ncêes kg'òès di tu kò úua ne tu kò dùús domka kerekes ka nqáaka hãa ne khòè ne koe úu ana máá?

⁵ Ncêe gúua ner ko sau-cgaekagu tu ur gha ka nxàe. Gatu xg'aeku koe i gáé cúí khòè tc'èega ga káàa, ncêe gha dtcòm-kg'ao ne xg'aeku koe hàna zi kómku tama zi xgàra a?

⁶ Igaba ncêes gúús téé-q'oo koem ko dtcòm-kg'ao ba gam khama ma dtcòm-kg'ao ba sèè a qhàis koe úu, a ncêe sa dtcòm-kg'ao tama ne cookg'ai koe kúrú!

⁷ Ncêeta ii zi chibi-chibiku zi gatu xg'aeku koe hàna zia ko x'ái, tààa tu hãa sa. Qàè i gáé tite, ncêe gatu kò ko c'èe ne khòè ne ka chibi bóòè ne? Qàè i gáé tite gatu kò ko kàaè ne?

⁸ Igaba tu ko gatu c'èe ne chibi bóòè, a ko khòèan kàa, a ko ncêe zi gúú zi gatu ka q'ose ga ne koe kúrú!

⁹ C'úua tu gáé hãa èe cg'èè cau nea Nqarim di x'aian q'òò tite sa? Táá qàe-qaeè guu: gane èe cg'àran ko kúrú ne hée naka kúrúa mááseèa hãa nqáran ko còrè ne hée naka dxuukg'ai di sèèkuan ko kúrú ne hée naka x'amáguse ko xu khòè xu hée naka gaxu khama kg'áo xu cgoa ko xóé xu hée,

¹⁰ naka ts'aa-kg'ao ne hée naka hqa-hqanan-tcáoa ne hée naka kg'aa-kg'ao ne hée naka ncoe-kg'ao ne hée, naka xaù-kg'ao ne hée hée héea cuiskaga Nqarim di x'aian q'òò hãa tite.

¹¹ Gatu ka c'èe ne kò ncêeta ga ii, igabaga tu kò *chibia tu koe q'ano-qanoè*, a tu a ko sèèa tcg'òò a cúia tòòè, Nqarim di tu gha ii ka, a kò X'aigam Jeso Krestem dim cg'òem koe hée naka gatá dim Nqarim dim Tc'èem koe hée hée tchano tu iise bóòè.

Nqari ba tc'aróm koe hée naka tc'èem koe hée hée dqom

¹² *C'èem khòè ba ga máá:* "Wèes gúús kúrú ra kgoara máàèa," témé - igabagar ko tí máá, wèes gúú sa hùian úua hãa tama. "Wèes gúús kúrú ra kgoara máàèa," tar ga méé - igabaga ra cuiskaga cúí gúú kaga tcéè-tcereèa hãa tite.

¹³ *Gaicaram ga c'èem khòè ba máá:* "Tc'òoa ne ncàas di i, si ncàa sa tc'òoan di si i," témé. Igabam gha Nqari ba wèèan ga kaakagu. Tc'aró ba cg'àran domka hãa tama, igabam X'aigam domka hàna, Me X'aiga ba tc'aróm di Me e.

¹⁴ Nqari ba X'aigam Jeso ba x'ooan koe ghùia, a ba a gha qaria ba cgoa gatá igaba thée ghù ta a.

¹⁵ C'úua tu gáé hãa, tc'aróa tua Krestem di zi xòè zi i sa? Ka ra gha kháé nxáaska Krestem di zi xòè zi sèè a cg'arà-kg'aos di zi cgoa xg'ae-xg'ae? Cuiskaga a!

¹⁶ C'úua tu gáé hãa, èe ko cg'arà-kg'aos cgoa xg'ae-xg'aese ba gaas cgoa cúim tc'aró me e sa? Ncêeta i ma *Nqarim di zi Tcgāya* zi koe góàèa: "Cáma ne gha cúim tc'aró ba ii," téméèa khama.

¹⁷ Igaba gaam èe ko X'aigam cgoa xg'ae-xg'aese ba gha X'aigam cgoa Tc'èem koe cúí ii.

¹⁸ Cg'aràn bèè! Wèè chibian c'èe, ncêe khòèan ka ko kúrúè nea tc'aróm koe kúrúè tama, igaba gaam èe ko cg'aràn kúrú ba ko gam dim tc'aróm koe kúrú u.

¹⁹ C'úua tua, gatu di tc'aróa nea Tcom-tcomsam Tc'èem dim tempele me e sa, ncêe gatu koe hàna ba, ncêe tu Nqarim ka máàèa ba, tu gatu q'òòse tama sa?

²⁰ Nqari ba kaiase suruta máá tua, ke tc'aróa tu cgoa Nqari ba dqom.

7

Sèèku sa

¹ Ncéeska gúú zi èe tu góáa hãa zi ka: khòèm ka i qàè e, táá méém khòè sa sèè sa.

² Igaba cg'aràn ncêe kái domka méém wèém khòè ba gam dis khòè sa úua, nakas wèès khòè sa gas dim khòè ba úua.

³ Khòè ba méém gam dis khòès ko tc'èe sa máà si, nakas gataga thée khòè sa gas dim khòèm ko tc'èe sa máà me.

⁴ Khòè sa gas di tc'aróan koe qari úu tama, gas dim khòèm oose, me gataga thée khòè ba gam di tc'aróan koe qari úu tama, dxàeses oose.

⁵ Táá xóé cgoakuan cèè cgaeku guu. Igaba còrèan koe máàsean domka khao kò gatà hée kg'oana ne méé khao dtcòmku naka xòm x'aè-coa q'oo koe gatà hée, naka khaoa gaia xg'ae, nakam nxàasega satana ba táá kúrúa bóòè khao o guu gakhao di qgóòse úu taman domka.

⁶ Ncèea tí tc'èea si i, khamar biri tu u tama gatà tu gha hée sa.

⁷ Tc'èe ra kòo, wèém khòèm ga kò tí khama ii sa, igabam wèém khòè ba Nqarim koe guu a tãákase máàèa hãa. C'èe ba gam di sa úua, me c'èe ba c'èe sa úua.

⁸ Ncéeskar ko sèè tama khòèan hée naka dxàe-ntcòan hée hée ka máá: Kg'ama héea ne qàè e, sèè tamase, ncèer tí héea khama, témé.

⁹ Igabaga ncêe qgóòse tama ne kò hãa ne méé ne sèè, sèè sa cgáé si i ke, kg'ama hãa a ncóòan ka.

¹⁰ Èè sèèa hãa ner ko ncêe x'áèan máà, tí ka tamase igaba X'aigam koe guu a: khòè sa méés gas dim khòè ba táá aagu guu.

¹¹ Igabaga ncêe aagu mes kò ko ne méés kg'ama hêé sèè tamase, kana nxâaska tòókuan kúrú xg'aekua khara koe. Gataga méém khòé ba thêé gam dis khòé sa táá aagu guu.

¹² Igaba ncêea tíí ko c'êe ne ka méé ga a, X'aigam ka tamase: Ncêe c'êem dtcòm-kg'aom kò dtcòm-kg'ao tamas khòé sa úúá, si ko x'âé cgoa ba tc'êe ne méém táá aagu si guu.

¹³ Si kò gataga thêé khòé sa dtcòm-kg'ao tamam khòé ba úúá hâa, me ko x'âé cgoa sa tc'êe ne méés táá aagu me.

¹⁴ Khòém êe dtcòm tama ba nxâakamaga gam dis khòés *di dtcòm*an koe guu a q'anokaguèa hâa, si gataga khòés êe dtcòm tama sa nxâakamaga gas dim khòém *di dtcòm*an koe guu a q'anokaguèa hâa khama. Ncêeta i kò ii tama ne i ga kò gatu di cóán q'ano tama, igaba i ncêeta ii domka i ncêeska cóáa tu q'anokaguèa hâa.

¹⁵ Igabaga i kò c'êe-kg'áa khara êe dtcòm tama a qòò kg'oana ne méé i guuè naka qòò. Dtcòma hâam khòé ba kana dtcòma hâas khòés igabagas êeta ii zi qgái zi koe xgâé-kg'ammè tama. Tòókuan tu gha úú kam Nqari ba tcii tua khama.

¹⁶ Nta si ma q'ana, khòé seè, sarim khòé ba si gha kgoara sa? Kana tsi ntama q'ana, khòé tseè, tsaris khòé sa tsi gha kgoara sa?

¹⁷ Wèém khòé ba méém êem ma X'aiga ba máá mea khama ma kg'òè naka êem ma Nqari ba tcii mea khama hêéthêé e. Ncêea wèé zi kereke zi koe tirim x'âém ga me e.

¹⁸ A khòé ba kò kg'aiga q'âe nqâa-qgai khòèa êem ko tciiè x'âé ka? Táá méém q'âe nqâa-qgai khòèem gha sa qaa guu. A khòé ba kò q'âe nqâa-qgai khòèe tama êem kò tciiè ka? Táá méém q'âe nqâa-qgai khòoku sa qaa guu.

¹⁹ Q'âe nqâa-qgai khòoku sa gúú cgâés tama si i, si gataga thêé q'âe nqâa-qgai khòèe tama sa gúú cgâés tama si i, igabaga cgâés gúú sa Nqarim di x'âé-kg'áman qgòóa qari si i.

²⁰ Wèém khòé ba méém êem kò Nqari ba tciiè me kam kò hâna hâas téé-q'os koe hâa.

²¹ Qâá tsia kò ii êe tsi kòò tciiè ka? Táá hêé nakas nxâa sa ntcâa-ntcâa tsi guu. Igabaga kgoarasean dim x'âe ba tsi kòò hòò ne, tséékagu me.

²² Gaam êe kò qâá ii, êem ko X'aiga ba tciiè me ka ba X'aigam dim khòém kgoarasea hâa me e, me gataga gaam êe kò kgoarasea hâa êem ko tciièem ka, ba Krestem dim qâá me e ke.

²³ Nqari ba kaisase suruta máá tua hâa, ke táá khòéan di qâàn kúrú guu.

²⁴ Tíí qòe ga tuè, wèém khòé ba méém êem kò Nqari ba tciiè me kam kò hâas téé-q'os koe Nqarim cgoa hâa.

Khòéan êe sèè tama a

²⁵ Ncêeska, sèè tama ne khòé ne ka. X'aigam koe guua hâa x'âea ner úú tama, igabagar ko ncêe tíí tc'êea hâa sa birí tu u, X'aigam di thòò-xama-máákuan ka tcom-tcomsar khòé ra úise.

²⁶ Ncêem x'aèm q'oo koer hâna zi tcabà zi domkar tc'êea máá, qâe e khòém gha êem ii khama ma ii sa, ta tc'êea.

²⁷ Khòé sa tsi kò úú ne, táá aagu si tsi gha sa tc'êe guu, a ncêe khòé sa tsi kò úú tama ne, táá khòé sa tsi gha sèè sa tc'êe guu.

²⁸ Igabaga sèè tsi kò ko ne tsi chibi kúrú tama, gataga ncêe qanega xóé cgoaè tamas khòés kò ko sèè nes chibi kúrú tama. Igaba êe ko sèè ne gha kái zi tcabà zi gaas kg'òés di zi koe tcâá, ra ncêe zi tcabà zi koe tcg'òò tu u kg'oana.

²⁹ Tíí qòe ga tuè, méér ko sa ncêe si i: *X'aigam ko hàà* x'âea nea cúú u. Ncêe koe guus ka méé xu êe khòé zi sèea hâa xu, úú zi tama khama ma hâa;

³⁰ gataga méé ne êe ko kg'ae ne kg'ae tama khama ma hâa; naka ne êe qâè-tcaoa hâa ne, qâè-tcao tama khama ma hâa; naka ne êe ko x'ámá ne, gúúan êea gane di tama khama ma hâa;

³¹ êe ko nqòóm di zi gúú zi tséékagu ne méé ne gataga kaisase gazi koe tséé tama khama ma hâa, ncêem nqòó ba ko ncêem kámám ka chòò ke.

³² Káise tc'êe-tc'êesean koe tu gha kgoarasea hâa sar ko tc'êe. Sèè tamam khòé ba X'aigam di zi gúú zi koe tcâá tc'êea, X'aiga bam ga ma qâè-tcaokagus koe.

³³ Igaba êe sèea hâam khòé ba nqòóm di zi gúú zi koe tcâá tc'êea, gam dis khòé sam ga ma qâè-tcaokagus koe -

³⁴ i tc'êe-kg'áma ba q'aa-q'aasea. Khòés êe sèèè ta ga hâa sa kana kg'ào-khoe cgoa qanega xóé tamas khòé sa X'aigam di zi gúú zi koe tcâá tc'êea, nxâasegas gha tc'árba sa hêé naka tc'êea sa hêéthêé koe X'aigam koe tcom-tcomsa ii ka. Igaba khòés êe sèea hâa sa nqòóm di zi gúú zi koe tcâá tc'êea, gas dim khòé bas ga ma qâè-tcaokagus koe.

³⁵ Ncêe gúúa ner ko hùia tu domka nxâe, xgâé-kg'am tu u tamase, igaba tu gha tchànóm dàòm koe kg'òè ka, a tu a X'aigam koe x'âe a táá wèé za sèea tòóè.

³⁶ Ncêe khòém kò tc'êea máá, êem sèékuan nqòòkagua hâas dxâe-coas qanega xóé cgoaè tama sa sèèan kam qâés gúú sa kúrú tama, ta tc'êea, igabagam kò tcáóa ba q'oo koe kaisase ncàm sia a qgòósean ga úú tama ne méém guuè naka ba êem tc'êea hâa sa kúrú naka baa sèé si, tshúús gúú sam gha kúrú tama ke.

³⁷ Igaba khòem òe tcáóa ba q'oo koe kgàea a tcomsea ba, c'èe gúù kaga chùèe tama ba, igaba òem tc'èea a kúrú kg'òana hãas koe qgòósea hãa ba, qanega xóèe cgoaèe tamasa khòèe sam sèèe tite sa birísea hãa ba, nxãa ba ko qãès gúù sa kúrú.

³⁸ Khama nxãaska òe ko qanega xóèe cgoaèe tamasa khòèe sa sèèe ba ko qãès gúù sa kúrú, igabaga òe sèèe tama ba ko kaisase cgáés gúù sa kúrú.

³⁹ Khòèe sa x'áan dóm q'oo koe hãa, gas òim khòem kg'òèa hãas noose. Igabaga òem ko gas òim khòèe ba x'óó nes tc'èes kom khòèe ba sèèan koe kgoarasea hãa, igabaga méém X'aigam òi ba ii.

⁴⁰ Tíi ko bóò kas gha kaisase qãè-tcaoa, sèèèe tamases kò hãa ne. Ra gataga tc'èea máá, tíi igabagar thèèe Nqarim òim Tc'èe ba úúa hãa, ta tc'èea.

Dtcòm-kq'ao ne hèèe naka dtcòm-kq'ao tama ne hèèethèèe e (8–10)

8

Kúrúa mááseèa nqárian ko máàèe tc'òoa ne

¹ Ncèeska, kúrúa mááseèa hãa nqárian ko máàèe tc'òoan òim *kg'uim òim xoa* ba: Q'ana ta hãa, wèèa ta ga q'áan òi tc'èean úúa hãa sa. Q'áan òi tc'èea ne ko kúrú ta a ta bóò-boose, igabagas ko ncámku sa tshàoa ghùì ta a.

² Khòem òe tc'èea máá, c'èe gúùm q'ana hãa, ta tc'èea ba qanega cúú gúù ga q'áa tama, òem ga kò ma q'áa ana hãa khama.

³ Igabaga khòem òe Nqari ba ncãmà ba Nqarim ka q'áaèa.

⁴ Khama ncèeska, kúrúa mááseèa hãa nqárian ko máàèe tc'òoan tc'òós ka: Q'ana ta hãa, kúrúa mááseèa hãa nqária nea nqòómkg'ai koe cg'áa-cg'ana a sa, i gataga c'èe nqári káà a, igabam cúúm Nqari ba hãna.

⁵ Nxãata i ma kái nqárian nqarikg'ai koe hèèe kana nqòómkg'ai koe hèèethèèe hana igaba - ncèe i tseeguan kaga ma kái “nqárian” hèèe naka “x'aigam” hèèethèèe ma hana khamaga ma,

⁶ igabam gatá ka cúúm Nqari ba hãna, Xòò ba, ncèe wèèe zi gúù zi kúrú hãa ba, ta Gam ka kg'òèa ba, naka cúúm X'aigam Jeso Kreste ba hèèethèèe e, ncèe wèèe zi gúù zi Gam koe guu a kúrúèa ba, ncèe Gam ka ta kg'òèa ba.

⁷ Ncèes gúù sa wèèe khòèe koe q'áase tama. Igabaga ne c'èe ne khòèe ne qanega tc'èea máá, kúrúa mááseèa hãa nqári ne kg'òèa, ta tc'èea. Gaa domkaga ne tc'èea máá, kúrúa mááseèa hãa nqárian òi tc'òoa ne ko tc'òóèe, ta tc'èea. I ncèem dàòm ka gane òi tc'òoan nxãakamaga cg'uri-cg'urièa, kg'amka a khama.

⁸ Igaba tc'òoa nea Nqarim koe cúú-cuu ta a tama. Tc'òó ta ga ko kana ta ga tc'òó tama igaba ta cgáé tama.

⁹ Q'ana méé tu hãa naka táá gatu òi kgoarasean tséékagu naka òe kg'amka ne kúrú naka ne chibian koe tcáà guu.

¹⁰ Ncèèe c'èem khòem tcáóa ba koe kg'amkam kò ko tsáá tc'èega tsi bóò, tsi ko kúrúa mááseèa hãa nqárian òim còrè-nquum koe tc'òó, ne sa nxãa sa ghùì tcáó me nakam kúrúa mááseèa hãa nqárian òi tc'òoan tc'òó tite?

¹¹ Me gha ncèem dàòm ka kg'amkam qòem tsari ba, ncèe Krestem gaam domka x'óóa hãa ba, nxãa ba gha tsari “tc'èegan” ka cg'òèe.

¹² Èè tu kò kg'amka tcáóan gatu ka qòese ga ne òi thòò-thòò, a ko gatu ka qòese ga ne koe chibian kúrú, ne tu ko ncèem dàòm ka Krestem koe chibian kúrú.

¹³ Khama, ncèèe tc'òoan kò ko tíi qòe ba kúrú me ko chibian koe tcáà ner gaicara chòò tamase kg'òoan kg'òoa hãa tite, nxãasegar gha chibian koe táá tcáà me ka.

9

X'áèe úú-kq'aom òi kgoarasease hãa ne

¹ Kgoarasea tama ra gáé hãa? X'áèe úú-kq'ao ra tama ra gáé? Qanega ra gáé gatá òim X'aigam Jeso ba bóò ta ga hãa? Tiri tsééan X'aigam koer kúrú hãa koe tu gáé guu tama?

² Èètar ga ma c'èe ne koe x'áèe úú-kq'ao ra tama ra a, igabagar tseeguan kaga gatu koe x'áèe úú-kq'ao ra a! Tu gatu X'aigam koe tiri tu x'ái tu u, x'áèe úú-kq'ao ra ii òi tu khama.

³ Èè tshúú xòèa te ko qaa ne koer gha ncèèa mááse ncèeta ma xon ka:

⁴ Tc'òoan hèèe naka kg'áan hèèethèèe koe tsam gáé kgoarasea hãa tama?

⁵ Dtcòmà hãas khòèe sa sèèe a nxãas cgoa caatean koe tsam gáé kgoarasea hãa tama, ncèe c'èe xu x'áèe úú-kq'ao xu hèèe naka X'aigam *Jesom* ka qòesea xu hèèe naka *Petere** ba hèèethèèe xu ko hèèe khama ma?

⁶ Kana tíi hèèe naka Barenabase ba hèèethèèe tsam cúú tsam méé tsam tséé naka kg'òèekaguses gúù saa?

* 9:5: *Petere* - Gerika sa ko “Kefase” témé.

⁷ Ndakam ncõo-kg'ao ba ko gam di tséean koe suruta mááse? Díi ba ko kg'om xhára ba xhára a táá tc'árá ba tc'óó? Díi ba ko piri zi kòre bíia zi kg'áá tamase?

⁸ Ncêe zi gúú zi tíi tc'êe koe tcg'oa tama, a zi a ko théé Baebes kaga nxàèè. Tseegu tama raà?

⁹ Moshem di x'áèan koe i góásea khama a ko máá: “Ghòem kò ko maberean náá gáí a ko dxóo ne méé tsi táá dxóoan cara me guu,” téméè. Nqari ba gáé kò ko ghòem ka cúí tc'êe-tc'êese?

¹⁰ Gatá ka ba gáé kò kg'ui tama? Eè, gatá domka i ko góáèa hãa, xhára-kg'ao ba méém nqòoan úúa hãase xhára nakam náá gáí-kg'ao ba nqòoan úúa hãase náá gáí, gaan koe tsara gha kg'òèan hòò di i.

¹¹ *Eè xae ko qãè tchòàn birí tu u ka* xae kò Tcom-tcomsam Tc'èem di cgùrian gatu koe xhára. Ka xae gáé nxãaska, gatu koe xae gha gúú zi tcuúan di qarian úú tama?

¹² Ncêè c'èe xu kò qarian úúa hãa èeta ii hùian xu gha gatu koe hòò di i, ne tsam gáé sítam gane ka kaisa qarian úú tama gatu koe tsam ga hòò o di i?

Gatá i ii igaba tsam ncêe qarian tséékagu ta ga hãa. Igaba tsam ko kg'ama wéés gúú sa qáò tcáóan cgoa kúrú, nxãasega tsam gha táá Krestem di qãè tchòàn di xgae-xgaan xgáè-kg'am ka.

¹³ C'úúa tu gáé hãa èe ko tempelem koe tséé xua ko gaxu di tc'òoan tempelem koe hòò sa, xu ko èe ko altaram koe tséé xu èe dàò-a-máákus ko tcg'òóa mááèan koe gaxu di xòè-coan hòò sa?

¹⁴ Gatá iim dàòm cúím kam ko X'aigam Nqari ba x'áèan tcg'òó, èe ko qãè tchòàn xgae-xgae xa tu méé xu gaxu di kg'òèan gaan koe hòò sa.

¹⁵ Igabagar ncêe qarian ka cúían ga tséékagu ta ga hãa. A ra a gataga kúrú tu gha máá te zi di nqòoan úúa hãase ncêe zi gúú zi góá tama. Kg'ama ra ga x'óó, c'èem khòè ba guu nakam hàà tiris koase sa ntcoe ka tamase.

¹⁶ Qãè tchòà ner ko xgae-xgae domkar koasea hãa tite, kaisase ko tíi koe qaases gúú si i khama. Cg'ãè i gha ii ncêe qãè tchòà ner kò xgae-xgae tama ne!

¹⁷ Ncêes gúú sar kò ko tíi tc'êe koe guu a ko kúrú ner ga kò surutan qaa. Igabagar ko tíi tc'êe koe guua hãa sa kúrú tama, a ra a ko kg'ama Nqarim máá tea tsééan kúrú.

¹⁸ Ka nxãaska ra gha dùútsa surutaku sa qaa? *Káá si i!* Gaa domka méér khòèan surutakagu tamase qãè tchòàn xgae-xgae. Naka ra táá tiri qarian qãè tchòàn xgae-xgae koe tséékagu guu.

¹⁹ Eètar ma kgoarasea, a c'èe khòè dir qãàr tama ra a, igaba ra kò wéém khòèem koe qãà ba kúrúse, nxãasegar gha káí ne khòè ne Nqarim koe kábi ka.

²⁰ Juta ne koer kò Jutam khama ma qgóóse, nxãasegar gha Juta ne Nqarim koe kábi ka. Ncêe x'áèan dòm q'oo koe hàna ne koer kò tíi igaba x'áèan dòm q'oo koe hàna khama ma qgóóse, (èetar ma x'áèan dòm q'oo koe hãa tama igaba), nxãasegar gha èe x'áèan dòm q'oo koe hàna ne Nqarim koe kábi ka.

²¹ Eè x'áèan úú tama ne koer kò x'áè úú tamam khama ma qgóóse, nxãasegar gha gane èe x'áèan úú tama ne Nqarim koe kábi ka (ncêe sa máá, Nqarim di x'áèa ner komsana tama témé tama, Krestem di x'áèa ner ko komsana khama).

²² Eè kg'amka ne koer kò kg'amkam khama ma qgóóse, nxãasegar gha kg'amka ne Nqarim koe kábi ka. Wéés gúú sar wéé khòèan koe kúrúsea, nxãasegar gha wéé zi qgáí zi koe c'èea ne ga kgoara ka.

²³ Wéé zi ncêe zir ko qãè tchòàn domka kúrú, nxãasegar gha qãè tchòàn di ts'ees-ts'eekg'aikuan hòò ka.

²⁴ C'úúa tu gáé hãa, qàràs di qgáí koe i ko wéé qàrà-kg'aoan qàrà, igabam ko cúí ba surutan hòò sa? Ke tu gataga qàrà théé naka tua gha nxãasega surutan hòò.

²⁵ Wéém khòèem èe tààku dis kòès koe ko tcàà ba ko thòòkas xgae-xgaases qarís koe tcàà. Eè sa ne ko kúrú, nxãasega ne gha chòòkos cába sa cábákaguè ka; igaba ta ko gatá chòò tamás cábás domka kúrú si.

²⁶ Khamar còoka bóó úú tamam qgóé-kg'aom khama ma qgóé tama, a ra a tc'áám cgoa ko x'áákum khòèem khama ma x'áà tama.

²⁷ Igabar ko tirim tc'árá ba qgóó xgáè, a ra a ko qãà ba kúrú me, khòè ner ko xgae-xgae qãá q'oo koer gha nxãasega táá xhàiguèè ka.

10

Iseraele koe kúrúsea zi gúú zi di dqàèkua ne

¹ Tíi qòe ga tuè, tc'èe-tc'èese tu gha sar ko tc'èe, gatá ka tsgòose ga ne wéé ne kò túú-c'òòs dòm q'oo koe hãa, a kò wéèa ne ga tshàa-dxoo ba choaba sa.

² A ne a kò wèéa ne ga túú-c'òòs koe hée naka tshàa-dxoom koe hēéthéé Moshem koe hāase tcguù-tcguùe.

³ A ne a kò wèéa ne ga cúis tc'òos tc'èem di sa tc'òó.

⁴ A ne a kò wèéa ne ga cúis gúus kg'áa di sa kg'áa tc'èem di sa, èe ko xùri nem nxòám tc'èem dim koe ne kò kg'áa khama; me kò èem nxòá ba Krete Me e.

⁵ Igabam kò Nqari ba kái-kg'áa ne táá qâè-tcaoa máá, i kò tc'ároa ne tchàa-xg'óos koe dxàa q'aaé.

⁶ Zi kò ncèe zi gúu zi gatá koe x'ái zi iise kúrúse, nxāasega ta gha cg'âè zi gúu zi táá tcáoa ta koe tcāa ka, èe ne ko gane hēé khama.

⁷ Táá kúrúa máaseèa hāa nqárian dqom guu, ncèe gane ka c'èe ne kò hēé khama. Ncèe i ma góásea a ko máá: “Khóè nea kò ntcòó, a tc'òó a kg'áa a ne a ko tēe a ntcāa,” témé khama.

⁸ Táá méé ta cg'aràn kúrú guu, ncèe gane ka c'èe ne kò hēé khama, i ko cúim cári ka 23,000 khama noo khóèan x'óó.

⁹ Táá méé ta Krete ba kúrúa bóó guu, ncèe gane ka c'èe ne kò hēé khama, a ko cg'aon ka cg'òoe.

¹⁰ Táá méé ta kg'ui-kg'uisse guu, ncèe gane ka c'èe ne kò hēé khama, a ne a kò cg'òokom moengelem ka cg'òoe.

¹¹ Ncèe zi gúu zi kò gane koe kúrúse, *gatá koe* zi gha x'ái zi ii ka, a ko q'āa-q'āa ta a zi gha ka góá tòòe, gatá ncèe chòò dim x'aem ka hàà cgaèa ta ka.

¹² Khama ncèe qarika tsi tēe, ta tsi kò tc'èea, ne méé tsi q'òése naka táá cg'áé!

¹³ Wèé kúrúa bóókuan èe gatu koe ko kúrúse nea khóèan koe ko kúrúsean ga a. Igabam Nqari ba tcom-tcomsa Me e, a ba a cuiskaga guu naka tu tàà tu u kos ka kúrúa bóòe tite, igabam gha èe ko hàà cgae tu us kúrúa bóókus koe dàò ba máà tu u, tu gha ma nxāa si sa, nxāasega tu gha qâò-tcaoa máá si ka.

Kúrúa máaseèa hāa nqárian dis kòè sa hēé naka X'aigam Nqarim dis tc'òo sa hēéthéé e

¹⁴ Ncām-ncamsa tu tiri tué, gaa domka méé tu kúrúa máaseèa hāa nqárian bée.

¹⁵ Tc'èega tu khóè tu iiser ko kg'ui cgoa tu u, ke tu bóòa tcg'óoa máase dùu sar ko kg'ui sa.

¹⁶ Kubis ncèe ts'eekg'aian di còèan ko gaas koe nxàe sa, ncèe ta ko Nqari ba gaas koe qâè-tcaoa máá sa, nxāa sa gáé Krestem di c'áòan cgoa xg'ae-xg'ae ta a tama? I pérean ncèe ta ko khóá Krestem dim tc'aróm koe xg'ae-xg'ae ta a tama?

¹⁷ Cúim pére ba hàna, domka ta gatá ncèe kái ta cúim tc'aró me e, wèéa ta ga ko cúim pére ba tc'òó khama.

¹⁸ Iseraele di ne khóè ne ka tc'èe-tc'èese: gane èe ko altaram koe dàò-mááku sa tc'òó ne, nxāa nea gáé Nqarim di tsééan altaram koe ko kúrúe koe xg'aea hāa tama?

¹⁹ Kana ra ko dùu sa nxàe? Kúrúa máaseèa nqárian dis dàò-mááku sa gúu cgáé si i saà, kana kúrúa máaseèa hāa nqári nea gúu cgáé e saà?

²⁰ Eè-èe, nxāas tama si i. Méér kos gúu sa ncèe si i: kúrúa máaseèa hāa nqárian di zi dàò-mááku zi ko dxāwa tc'èean kúrúa mááè khama zi Nqari ba kúrúa mááèe tama, ra tc'èe tama dxāwa tc'èean cgoa tu gha xg'ae sa.

²¹ Cuiskaga tu X'aigam dis kubis koe ko kg'áa, naka tua dxāwa tc'èean dis kubis koe ga thēé kg'áa hāa tite. Cuiskaga tu X'aigam dim tafolem koe ko tc'òó naka tua gataga dxāwa tc'èean dim tafolem koe ga thēé tc'óoa hāa tite.

²² Kana ta X'aiga ba taukagu kg'oana? Kana ta tc'èea máá, Gam ka ta qari ta a, ta tc'èea?

Dtcòm-kg'ao ne di kgoarasee hāa ne

²³ *C'èe khóea ne ga máá:* “Wèés gúus kúru ta kgoara mááèa,” témé, igabar *ko tíi máá:* “Wèés gúu sa hùian úua hāa tama,” témé. *I ga c'èe khóèan máá:* “Wèés gúus kúru ta kgoara mááèa,” témé, *ra ko tíi máá:* “Igabas wèés gúu sa tshàoa ghùu tsi tama,” témé.

²⁴ Táá méém c'èem khóè ba gam ko tc'èes gúu sa qaa guu, igaba méém c'èe ne ko tc'èe zi gúu zi qaa.

²⁵ Wèés gúus kg'óoan ko x'amáguè qgái koe ko x'amáguè sa tu ga tc'òó, káise tc'èe-tc'èese naka tèè tamase.

²⁶ Nqòó ba hēé naka wèés gúus èe gaam koe hàna sa hēéthéea Nqarim di i khama.

²⁷ C'èem khóèm dtcòm-kg'ao tamam kò tc'òoan nqai koe tcii tu u, tu kò síí kg'oana ne méé tu síí naka wèés gúus cookg'aia tu koe ko tòòe sa tc'òó, káise tc'èe-tc'èese naka tèè tamase.

²⁸ Igaba ncèe c'èem khóèm kò bíri tu u a ko máá: “Ncèe sa dàò-máákus koe guua,” témé ne táá tc'òó si guu, gaam khóèm èeta ma bíri tua hāa ba hēé naka káise tc'èe-tc'èesean hēéthéé domka.

²⁹ Káise tc'èe-tc'èesea ne, tar kò ko méé ner gatu dian nxàe tama, a ko c'èem dian nxàe. Nta i gha ma c'èem khóèm di káise tc'èe-tc'èesean tiri kgoarasean koe xgáé-kg'am te?

³⁰ Ncèe qâè-tcaoser kòo tc'òó ne ra ko dùús domka cg'âèse kg'ui cgoaèa máá? Nqari bar ko qâè-tcaoa máá ka.

³¹ Igaba nxãaska, tc'óó tu ga ko kana tu ga ko kg'áà kana dùú wèè èe tu ga ko kúrú igabaga, wéèan èe ga Nqarim di dqòmàn di iise kúrú.

³² Khóèan *gaan di dtcòmàn koe qómán qgóókagu* tama tu khóè tu méé tu ii, Juta nea ga igaba, kana Gerika nea ga igaba, kana Nqarim dis kereke saa ga igaba.

³³ Ncèer ko tíí ma wéè zi dàò zi ka ma wéè ne khóè ne qãè-tcaokagu khama ma. Tiri qãèa ner qaa tama igabar ko kái ne di qãèan qaa khama, nxãasega ne gha kgoaraè ka.

11

1 Serè te tu, ncèer ko ma Krete ba ma serè khama ma.

Kerekes di kg'òèan hëé naka Nqari ba qámseá máán hëéthëé e (11-14)

Còrèan di qgáàn koe qãèse qgóósea ne

² Eèr kò máà tu u xgaa-xgaan tu kò xùri, a tu a kò wéès gùùs koe tc'èe-tc'èese te khamar kò dqòm tu u.

³ Igabar kò tc'èe, bóòu tu gha q'ãa sa, wéém khóèm dim tcúú ba Krete Me e, me khóès dim tcúú ba gas dim khóè me e, Me Krestem dim tcúú ba Nqari Me e sa.

⁴ Khama khóèm èe cábá hãase kò còrè ba kana kò porofita ba kò gam dim tcúú ba sau-cgaekagu.

⁵ Si kò wéès khóès èe cábá tamase kò còrè kana kò porofita sa, gas dim tcúú ba sau-cgaekagu; tcúúa sas dqòma hãa khamaga i ii khama.

⁶ Khóès kò cábá tama ne méés gataga c'òòu sa thëé dqòm. Igaba ncèè khóès ga dqòma tcg'óòs kò sau-saugas gùú sa ii, ne méés nxãaska cábá.

⁷ Khóè ba méém táá cábás gùú si i, Nqarim dis ii sa hëé naka x'áà ba hëéthëé me e ke, si khóè sa khóèm dis x'áà si i.

⁸ Khóè ba khóès koe guu naka kúrúè tama, igabas khóè sa khóèm koe guu a kúrúèa hãa khama.

⁹ Me kò gataga khóè ba khóès domka kúrúè tama, igabas kò khóè sa khóèm domka kúrúèa hãa.

¹⁰ Ncèes gùùs domka hëé naka moengele xu domka hëéthëé méés khóè sa cábá hãa naka khóèm di qarian koes hãa sa x'ái.*

¹¹ Igabas X'aigam *Nqarim* koe khóè sa khóèm ka cúia hãa tama, nakam khóè ba khóès ka cúia hãa tama.

¹² Ncèes ma khóè sa khóèm koe guua hãa khamagam ma khóè ba khóès ka ábàèa khama; i wéè gùùan ga Nqarim koe guua.

¹³ Bóòu tcg'óòu mááse: khóès gha cábá tamase Nqari ba còrèa ne qãè e sa?

¹⁴ Gùú zi di ii-q'ooan koe ga i gáé guu naka x'ái tu u tama, khóèm kò qáò c'òòan úúu ne i sau-sauga a sa,

¹⁵ Igaba ncèè khóès kò qáò c'òòan úúu ne i gas di x'áà a? Qáò c'òòan nes máàèa, qàbi tcúú cgoa as gha ka khama.

¹⁶ Igaba ncèè c'èe khóèan kò ncèe sa ntcoe kg'oana ner kò máá: 'Sita èeta ii kg'òòan úúu tama, zi Nqarim di zi kereke zi igabaga èeta ii kg'òòan úúu tama,' témé.

X'aigam Nqarim dis tc'òòu sa

(Mt 26:26-29; Mk 14:22-25; Lk 22:14-20)

¹⁷ Igabaga ncèe kò xùri zi x'áé zi kar dqòm tu u tama: xg'aea tu kò hãa ne tu kò kaisa cg'ãèan kúrú, qãèan ka khama.

¹⁸ Tc'ãà dis gùùs kar kò kóm, kerekes koe tu kò hààraa xg'aea hãa ne i q'aa-q'aasean gatu xg'aeku koe hàna hãa sa, ra tc'èea máá c'èe koe i tseegu u, ta tc'èea.

¹⁹ Q'aa-q'aasean méé i gatu xg'aeku koe hãa, naka ne gha nxãasega èe tchàno ii ne bóòu q'ãèe.

²⁰ Eè tu kò hààraa xg'aea hãa ne i nxãan Nqarim dis tc'òòs dqòu dis tama si i.

²¹ Tc'óó tu kò ne tu qãàku tama khama, me kò wéém khóè ba gam ka tc'òòu mááse, me c'èe ba xàbà, me c'èe ba nqàre.

²² X'áéan tu gáé úúu tama, kg'áà tu ga, a tc'óó di i? Kana tua kò Nqarim dis kereke sa ntcoe, a èe káà gùú ne sau-cgaekagu? Dùú sa ra gha gatu ka méé? Dqòm tu u méér? Igabar ncèes gùùs koe guu a cuiskaga gatá hëéa tite.

²³ X'aigam *Nqarim* kar máàèa hãa ncèer kò gataga thëé máà tu u sa khama: X'aigam Jeso ba kò èem gha hàà khóèan tshàu q'oo koe tc'ãàèm ntcúúm ka pérean séé,

* **11:10:** *méés khóè sa cábá hãa naka khóèm di qarian koes hãa sa x'ái* - Gerika sa kò máá: "Khóè sa méés tcúúu sa koe qarian úúu hãa," témé.

²⁴ a òem ko Nqari ba qãè-tcaoa máá ka khóá q'aa si, a máá: “Ncèea Tiri tc'áron ga a, ncèe gatú di i; ncèeta méé tu hêé, nxãasega tu gha tc'èe-tc'èese Te ka,” témé.

²⁵ Gaam dàòm cúim kam kò tc'óó a xu ko xg'ara ka kubi sa sèé, a máá: “Ncèes kubi sa kabas qáé-xg'ae si i c'áda Te koe; ncèeta méé tu hêé, wéé x'aèan èe tu ko kg'áa ka, nxãasega tu gha tc'èe-tc'èese Te ka,” témé.

²⁶ Wéé x'aèan èe tu ko ncèe péréan tc'óó, a ko ncèes kubis koe kg'áa, ne tu ko Nqarim dis x'oo sa nxàea tseegukagu, Me nxãakg'aiga síf hàà khama.

²⁷ Gaa domkam gha èe saucgaekaguko cauan cgoa ko péréan tc'óó a ko Nqarim dis kubis koe kg'ám khóè ba chibiga ii, a ba a gha ko X'aigam Nqarim dim tc'áro ba hêé naka c'áda ba hêéthéé cg'uri-cg'uri.

²⁸ Gaa domka méém khóè ba kg'aika tcáóba ba q'oo qãèse bóò naka baà nxãwa péréan tc'óó naka baà Nqarim dis kubis koe kg'áa.

²⁹ Ncèè c'èem khóèm kòò tc'óó a ko kg'áa, Nqarim dim tc'áro ba ko dùú sa méé sa bóò q'áa tamase, nem gha ko èem ko tc'óó a ko kg'áa ka gam dis xg'araku sa óága cgaese khama.

³⁰ Gaa domkaga i gatú xg'aeku koe kái-kg'áa tu kg'amka a, a ko tsáà, i c'èe-kg'áa tu x'óóa.

³¹ Igaba ncèè gatá ka ta kòò xg'arase ne ta Nqarim di xg'arakuan dòm q'oo koe hàà tite.

³² Igaba ncèè X'aigam kò ko xg'ara ta a nem ko tchàno-tchano ta a, nxãasega ta gha táá ngóóm di ne cgoa cg'óòè ka.

³³ Ke tu nxãaska tí qòe ga tuè, èe tu kò hààraa xg'ae a ko tc'óó ne méé tu qãàku.

³⁴ Ncèè khóèm kò xàbà hàà ne méém x'áéa ba koe tc'óó, naka tu gha xg'aea tu kò hàà ne nxãasega táá xg'arè guu.

Hàar ko x'arè gha hàà c'èe zi gúú zi ka qãèse bìria tchàno-tchano tu u.

12

Tcom-tcomsam Tc'èem di zi aba zi

¹ Ncèeska, tí qòe ga tuè, tc'èe ra ko Tcom-tcomsam Tc'èem di zi aba zi ka tu gha q'áa sa.

² Q'ana tu hàà, qanega tu xg'ao dtcòm-kg'ao tama ka tu xg'ao kúrúa mááseèa hàà nqárian koe tceea úúea sa, ncèe kg'ui tama a.

³ Gaa domkar ko tc'èe, ncèes gúú sa méé tu q'áa sa: Nqarim dim Tcom-tcomsam Tc'èem ka gha kg'uikaguè a máá: “Jeso ba méém cgúìè” témém khóè ba káa me e, me gataga káa me e, Tcom-tcomsam Tc'èem ka hàà cgaèè tamase gha máá: “Jeso ba X'aiga Me e” témé ba.

⁴ Tãáka zi aba zi hàna, igabagam cúim Tcom-tcomsam Tc'èe ba hàna.

⁵ Tãáka zi dàò-kg'ám zi Nqari ba tsééa máá di zia hàna, igabagam cúim Nqari ba hàna.

⁶ Tãáka zi tséé-kg'ám zi Nqari ba tsééa máá di zia hàna, igabagam cúim Nqari ba hàna, ncèe ko wéèa zi ga wèém khóèm koe kúrú zi tséé ba.

⁷ Wèém khóèm koe i ko Tcom-tcomsam Tc'èem di aban tãákase x'áise, nxãasega ne gha wéè ne khóè ne tsééa xg'ae ka.

⁸ Tcom-tcomsam Tc'èem kam ko c'èe ba tc'èean di kg'uiian máàè, me c'èe ba Gaam Tcom-tcomsam Tc'èem kaga q'áan di tc'èean di kg'uiian máàè.

⁹ Me c'èe ba Gaam cúim Tcom-tcomsam Tc'èem kaga dtcòm sa máàè, me c'èe ba Gaam cúim Tcom-tcomsam Tc'èem kaga khóèan qãèkagu di zi aba zi máàè.

¹⁰ Me c'èe ba are-aresa zi gúú zi kúrú di qarian máàè, me c'èe ba porofitan dis aba sa máàè, me c'èe ba tãáka xu tc'èe xu bóò q'aa-q'aa dis aba sa máàè, me c'èe ba tãáka xu tam xu ka kg'uiian dis aba sa máàè, me c'èe ba tãás kg'ui sa kg'uiia kabi dis aba sa máàè.

¹¹ Cúí a Gaam cúim Tcom-tcomsam Tc'èem di tséé e ncèe wéè e, Me ko wèém khóè ba q'aa-q'aa máá a, èem ko ma Gabá ma tc'èe khama.

Cúim tc'árom kái xòèan úúba

¹² Ncèe tc'árom ma cúí ii, igabam kái xòèan úúba, i gam di xòèan kái i igaba i ko cúim tc'áro ba kúrú, khamaga i Krestem ka ii.

¹³ Wéèa ta cúim Tcom-tcomsam Tc'èem ka tcguù-tcguèa hàà, cúim tc'áro ba ta gha kúrú ka khama, Juta ne hêé, Gerika ne hêé, qàà ne hêé naka èe kgoarasea hàà ne ne hêéthéé e, me kò wéèa ta koe ga cúim Tcom-tcomsam Tc'èe ba ntcãa tcãèa hàà.

¹⁴ Tc'áro ba cúim xòèan tama me e, igaba kái zi xòè zi i khama.

¹⁵ Ncèè nqàrèò kò xg'ao máá: “Tshàur tama ra a khamar tc'árom dir xòèr tama ra a,” téméa, ne ba ga xg'ao gaas gúús domka táá tc'árom dim xòè ba ii? Cuiskaga a!

¹⁶ Ncèè tceem kò xg'ao máá: “Tcgáír tama ra a khamar tc'árom dir xòèr tama ra a,” téméa, ne ba ga xg'ao gaas gúús domka táá tc'árom dim xòè ba ii? Cuiskaga a!

¹⁷ Ncèè wèém tc'árom kò xg'ao tcgái ba ii ne ba ga ko ntama ma kóm? Ncèè wèém tc'árom kò xg'ao tceè ba ii ne ba ga ko ntama ma hmù xám?

¹⁸ Igabagam Nqari ba wèém tc'árom di xòèan tchànose tòóa hàà, Gam ko ma tc'èe khama.

¹⁹ Ncèè wéèan ga kò xg'ao cúim xòè ba ii ne ba ga kò tc'áro ba ndaa hàna?

²⁰ Ncêe i ma ii khama i kái xòèan hàna, igabam tc'áró ba cúí me e.

²¹ Tcgáí ba cuiskaga tshàu ba birí naka máá: "Tc'êe tsi tama raa," téméa hãa tite, si tcúú sa cuiskaga nqàrèan birí naka máá: "Tc'êe tsa o tama raa," téméa hãa tite.

²² Igaba, gaa xòèan tc'áróm di ncêe kg'amka khama ii nea gaan kaisase ko qaasean ga a.

²³ Ta ko gataga c'êe xòèan tc'áróm di ncêe cg'árese ncàmmea khama ii i, nxãan kaisa ncàmman cgoa qgóó. A ta a ko c'êe xòèan gatá di ncêe chómsea a, cgáése q'òé,

²⁴ i gatá di xòèan ncêe tchàa za hàna a, cgáé q'òékuan qaa tama. Igabam Nqari ba tc'áróm di zi xòè zi gatá ma xg'ae-xg'aea, a ncàmme tama zi xòè zi kaisa ncàmman máana hãa,

²⁵ nxãasega i gha q'aa-q'aasean tc'áróm koe táá hãa ka, me gha wèem xòè ba cúíta noose c'êe ba qãése qgóó ka.

²⁶ Cúím xòèm kòò thòò ne i ko wèe xòèan ga thòò, cúím xòèm kòò dqòmme ne, i ko wèe xòèan ga qãè-tcao cgoa me.

²⁷ Tu gatú Krestem di tu tc'áró tu u, a wèéa tu ga Gam di tu xòè tu u.

²⁸ Me Nqari ba kerekes koe khòè ne tááka zi téé-q'oo zi koe tòóa: tc'ãà dis koe x'áè úú-kg'ao xu, cam dis koe porofiti ne, nqoana dis koe xгаа-xгаа-kg'ao ne, naka are-aresa zi gúú zi di ne tséé-kg'ao ne hée, naka qãèkagu di qarian úúa ne khòè ne hée, naka khòèan ko hùì ne hée, naka khòèan tc'ãà-cookg'ia ne hée naka tááka xu tam xu cgoa ko kg'ui ne hée-thée e.

²⁹ Ka nea kháé wèéa ne ga x'áè úú-kg'ao nea? Kana nea wèéa ne ga porofiti nea? Kana nea wèéa ne ga xгаа-xгаа-kg'ao nea? Kana nea wèéa ne ga are-aresa zi gúú zi di ne tséé-kg'ao nea?

³⁰ Kana nea ko wèéa ne ga aban khòèan qãèkagu di máàèa? Kana nea ko wèéa ne ga tááka xu tam xu cgoa kg'ui? Kana nea ko wèéa ne ga táás kg'ui sa kg'uia kabi?

³¹ Igabaga méé tu kaisase kaia zi aba zi qaa.

Ra gha ncêeska kaisase qãem dàò ba x'ái tu u.

13

Ncàmku sa

¹ Ncêè tááka tãman khòè ne di cgoar kòò kg'ui naka moengelean dian cgoa hée-thée e,

igabar kò ncàmkuan úú tama

ner nxãaska kg'ama ko tcéé-tcées qanos khama ii

kana xg'áma ko xg'aeè sara qano sara khama.

² A ncêè porofitan dis aba sar kò úúa,

a ra a wèé zi gúú zi chómsea zi q'ana,

a ra a wèé tc'èean q'ãan di ga úúa,

a ra a wèé dtcòmman ga úúa ncêe xàbian ko nxònokagu u,

igabar kò ncàmkuan úú tama

ner gúú cgáer tama ra a.

³ A ncêè èer q'òòà hãan wèé gar kò ko èe dxàua ne máà,

a ra a ko tc'áróa te tcg'òò, dàòè i gha ka,

igabar kò ncàmkuan úú tama

nes èe sa cúí gúú ga kabi máá te tama.

⁴ Ncàmku sa

qáo tcáo si i,

a sa a qãè tcáo si i,

ncàmku sa tau di tama,

a sa a bóò-boose di tama,

a sa a koase di tama,

⁵ a sa a tshúú cau tama,

a sa a qaara mááse tama,

a sa a qháése xgóákaguè tama,

a sa a cg'ãè gúúan kúrúèa hãa tcáoá sa koe tòò tama,

⁶ a sa a cg'ãè zi gúú zi ka qãè-tcaokaguè tama,

igabagas ko tseeguan di zi gúú zi ka qãè-tcaokaguè,

⁷ a sa a ko wèé gúúan koe qgóóse,

a sa a ko wèé gúúan koe dtcòm,

a sa a ko wèé gúúan koe nqòòan úúa,

a sa a ko wèé gúúan qáo-tcao máá.

⁸ Ncàmku sa chòò tite,
si gha porofita sa kaà;

si gha tǎá xu tǎm xu cgoa kg'ui sa chòò;
i gha q'ǎa di tc'ëean kaà.

⁹ Gatá di q'ǎa di tc'ëea nea tc'ǎò tama,
i gatá di porofitan ga tc'ǎò tama khama.

¹⁰ Igaba ãe tc'ǎòan kò ko hàà,
ne i gha ãe tc'ǎò taman kaà.

¹¹ Xg'aor cóá ii kar kòo cóá khama ma kg'ui,
a ra a kòo cóá khama ma tc'ëe,
a ra a kòo cóá khama ma xoa,
a ãer ko hàà kaim khòè ba kúrú
kar kò cóán di zi dàò-kg'ám zi chòòkagu.

¹² Ncëeska ta ko bóò-kg'áís koe nxòmase bóò khama,
igaba ta gha hàà tchànose q'óáku cgoa Me a bóò Me.

Ncëeskar cg'árés xòè-coa sa q'ana,
igabar gha ãem x'aèm ka kaisase q'ǎa,
ncëer ma kaisase q'ǎaèa khamaga ma.

¹³ Zi gha ncëeska
dctòm sa hëé,
ngòò sa hëé,
naka ncàmku sa hëéthëé zi hǎa,
ncëe zi nqoana zi,
si gaa zi ka kaia sa
ncàmku si i.

14

Porofitan hëé naka tǎm xu cgoa kg'uiian hëéthëé e

¹ Ncàmkuian koe tu tcǎàn tcáó, naka Tcom-tcomsam Tc'ëem di zi aba zi tcǎàn tcáóa hǎase qaa, igabaga méé tu kaisase qaas gùù sa porofita si i.

² Èe ko tǎm xu cgoa kg'ui ba khòèan cgoa kg'ui tama a ko Nqarim cgoa kg'ui ke. Cúí khòè ga kóma q'ǎa me tama, Tcom-tcomsam Tc'ëem di qarian kam ko chómsea zi gùù zi kg'ui khama.

³ Igaba khòèm ãe ko porofita ba ko khòèan cgoa kg'ui, tshàòam gha ghùù i, a ba a ghùù-ghui tcáó o, a qgàì-qgai tcáó o ka.

⁴ Gaam ãe ko tǎm xu cgoa kg'ui ba ko gaam cúí ba tshàoa ghùise, igaba ãe ko porofita ba ko kereke sa tshàoa ghùù.

⁵ Ncàmàr kò hǎa, gatu wèèa tu ga tǎm xu cgoa kg'ui sa, igabar ko kaisase tc'ëe porofita méé tu sa. Gaam ãe ko porofita ba ãe ko tǎm xu cgoa kg'uiim ka cgáé me e ke, ncèè kg'uiia xu ko kǎbiè tama ne. Igabaga ncèè tǎm xu kòo kg'uiia kǎbiè nes gha kereke sa tshàoa ghùùè.

⁶ Ncëeska tíí qòe ga tuè, ncèè gatu koer ko hàà a ko hàà tǎm xu cgoa kg'ui ne ra gha ko dùús qǎe sa kúrúa máá tu u, ncèè méé xu ko sar ko x'ái tu u tama, kana q'ǎan di tc'ëean máá tu u tama ne, kana porofitan máá tu u tama ne, kana c'ëe gùù ga xгаа-xгаа tu u tama ne?

⁷ Cii cgoa di zi gùù zi kg'òèa hǎa tama zi ka igaba, ncëe fulutuan hëé kana harepan hëéthëé khama ii zi, nta ba gha ma c'ëem khòè ba q'ǎa ndakam tçgàì ba ko cièe sa, tçgàian koe i kò q'aa-q'ooan hǎa ne cúíga a?

⁸ Gataga ncèè torompitan ncòoan ka ko q'ǎa-q'ǎam kò qǎèse ts'oo tama ne i gha diín ncòoan kg'ónòsea máá?

⁹ Gataga i gatu koe ii. Ncèè kóma q'ǎase tama kg'uiian tu kòo gatu di tǎman koe kg'ui ne, ba gha nta ma c'ëem khòè ba q'ǎa dùú sa tu ko nxàe sa? Kg'ama tu gha ko tc'ǎan q'oo koe kg'ui.

¹⁰ Ncëe ta ko ma bóò khama, zi kái zi kg'ui zi tǎáka zi nqòómkg'ai koe hàna, a ko wèèa zi ga kóma ko q'ǎase gùùan nxàe.

¹¹ Ncèè c'ëem khòèm ko nxàe sar kò kóma q'ǎa tama ner gaam koe tǎá za guuar khòè ra a, me gabá tíí koe tǎá za guuam khòè me e.

¹² Khama gatu ka igaba, Tcom-tcomsam Tc'ëem di zi aba zi tu úú kg'oana, ke méé tu ãe gha kereke sa tshàoa ghùù zi qaa naka gazi ka cg'òe cgaèe.

¹³ Gaa domka méém wèém khòèm ãe gha ko tǎm xu cgoa kg'ui ba aba sa dtcàrà, ãem ko kg'ui sam gha kg'uiia kǎbi di sa.

¹⁴ Èèr ko tǎm xu cgoa còrè nem gha ko Tcom-tcomsam Tc'ëe ba tirim tc'ëem koe còrè, igaba i tiri tc'ëean tc'áróan kúrú tama.

¹⁵ Kháé ra gha nxàaska dùú sa kúrú? Tc'ëem koe hǎase ra gha còrè, igabar gha gataga thëé tc'ëea te cgoa còrè; tc'ëem koe hǎase ra gha nxàe, igabar gha gataga thëé tc'ëea te cgoa nxàe.

¹⁶ Ncèè Nqari ba tsi kò ko tc'èem koe tsi hãase dqòm, ne ba gha ntama ma gaam ãe kóma q'ãa tsi tama ba tsari qãè-tcaoa-máákuan ka máá: "Amen" témé, c'úuam hãa dùú sa tsi ko nxàe sa ka?

¹⁷ Qãese tsi gha ko Nqari ba qãè-tcaoa máá, igabas ãe sa c'èem khòè ba tshàoa ghùì tama.

¹⁸ Nqari bar ko qãè-tcaoa máá, wèè tu nqáéaser ko tam xu cgoa kg'uis gúùs domka,

¹⁹ igabar kerekes koe tc'èea te cgoa 5 xu kg'ui xu kómaka q'ãese xu kg'ui kg'oana, a nxãasega c'èe ne xгаа-xгаа; tam xu cgoar ko 10,000 kg'uian kg'ui ka tamase.

²⁰ Tíí qõe ga tuè, cg'áré cóá khama ma tc'èean tu chòòkagu. Cg'ãè zi gúú zi koe méé tu cóá ii, igaba méé tu tc'èea tu koe kaia hãa.

²¹ Nqarim di x'èean koe i ncèeta ma góásea:

"Ncèe ne khòè ne cgoar gha kg'ui

tãá zi kg'ui zi ko kg'ui ne khòè ne hëè

naka tãá za guua ne khòè ne di kg'áman cgoa hëéthèé e,

igabaga ne komsana Tea hãa tite,"

tam kò X'aigam Nqari ba méé.

²² Khamas tam xu cgoa kg'ui sa ãe dtcòm-kg'ao tama ne dis x'ái si i, a dtcòm-kg'ao ne di tama, igaba porofita sa, nxãa sa dtcòm-kg'ao ne dis x'ái si i, a ãe dtcòm-kg'ao tama ne di tama.

²³ Khama ncèè wèès kerekes kò hàara xg'ae, me ko wèém khòè ba tam xu cgoa kg'ui, ne c'èe ne ncèe ãe tu ko kúrú sa kóma q'ãa tama a c'èem-kg'ám ka dtcòm-kg'ao tama ne hàà ne, nea cuiskaga máá, temeua tua, ta mééa hãa tite?

²⁴ Igaba ncèè wèém khòèm kò hãa a ko porofita, me dtcòm-kg'ao tama ba kana ãe kóma q'ãa tama ba tcãà, ne gha wèéan koe qãèse x'áise chùbi-kg'aom ii sa, a gha kháóa wèéan koe ga xqara mááse,

²⁵ i gha tchòàn ãe tcáóa ba koe chómsea a tchàa koe tcg'oa. Me gha ncèem dàòm ka kg'áia ba cgoa cg'áé, a Nqari ba dqòm, a nxàe a máá: "Tseeguan kagam Nqari ba gatu xg'aeku koe hãa," témé.

Tchànose dqòma ne

²⁶ Dùú sa ta gha kháé nxãaska nxàe, tíí qõe ga tuè? Eè tu kò hàara xg'ae nem wèém khòè ba c'èes gúú sa úúa, ciim ga ba, kana xгаа-xгаа sa, kana Nqarim x'ái mea sa nxàe tcg'óó sa, kana tam xu cgoa kg'ui sa, kana tam xu ko méé sa kg'uiia kabi sa. Wèéan ncèe ga méé i kúrúè nakas gha nxãasega kereke sa tshàoa ghùìè.

²⁷ Ncèè c'èe khòèan kòò tam xu cgoa kg'ui ne méé i cam kana nqoanan cúíga gatà hëè, nakam ko wèè x'ae ka cúí ba kg'ui, nakam gataga cúí ba hànaa kg'uiia ko kabi ba.

²⁸ Ncèè kg'uiia-kabi-kg'aom kò kàà ii ne méém kg'ui-kg'ao ba kerekean koe nqoo, naka baa gam ka kg'ui cgoase naka Nqarim cgoa hëéthèé e.

²⁹ Cam kana nqoana xu porofiti xu méé xu kg'ui, naka ne c'èe ne gane di zi kg'ui zi qãèse bóoa tcg'óó.

³⁰ Ncèè c'èem khòèm kò xg'aes koe hãa, a ba a gaa x'ae kaga Nqarim ka c'èes gúú sa x'áie ne méém ãe hãa a ko kg'ui ba nqoo.

³¹ Wèéa tu ga gha cúí mana cúí porofita, nxãasegam gha wèém khòè ba xгаа-xгааe, a ba a gha korèè ka.

³² Porofiti xu ko gaxu di tc'èean gaxu di qarían dòm q'oo koe tòóa hãa.

³³ Nqari ba kómku tamas dim Nqarim tama Me e, igabam tòókus di Me e khama.

Ncèe i wèè zi kereke zi tcom-tcomsa ne di zi koe ii khama

³⁴ méé zi khòè zi kerekean koe nqoo. Kg'ui zi gha sa zi kgoara máàè tama, igabaga méé zi máàsea hãa, ncèe i ko Moshem di x'áèan méé khamaga ma.

³⁵ Ncèè c'èes gúùs ka zi kò q'ãa nqoana hãa ne, méé zi gazi di xu khòè xu x'áèan koe tèè, khòès gha kerekean koe kg'ui sa sau-sauga si i ke.

³⁶ Nqarim dim kg'ui ba gáé gatu koe guu a hààraa? Kana baa gatu koe cúíga hààraa?

³⁷ Ncèè c'èem khòèm kòò tc'èea máá, porofiti me e, ta tc'èea, kana Tcom-tcomsam Tc'èem di aba nem úúa, ta tc'èea, ne méém dtcòm ãer ko góá máá tu u sa X'aigam dis x'áè si i sa.

³⁸ Ncèes gúùs kam kòò tc'irì-tc'irise ne, i gha gam ka thèé gataga tc'irì-tc'iriseè.

³⁹ Ke ncèeska, tíí qõe ga tuè, porofitan koe tcãà tcáóa tu, naka tua tãá tam xu cgoa kg'uian xgáè-kg'am guu.

⁴⁰ Igaba méé zi wèè zi gúú zi tcom-tcomsam dàòm tchànóm cgoa kúrúè.

X'ooan koe tãe sa (15)

15

X'ooan koe tães Krestem di sa

¹ Tíí qõe ga tuè, qãè tchòàn ncèer kòò xгаа-xгаа tu u kar ko tc'èe-tc'èe tu u, ncèe tu kò thèé sèèa mááse e, a tu a kò gaan koe téé-tèe e,

² ncêe gaan ka tu ko kgoaraè e, ncêer ma xгаа-xгаа tu ana khama tu kòo ma qgóo o ne. Nxáata tu kò hêe tama ne tu kg'amaga káà hùise dtcòma hãa.

³ Eêr kò máàèa hãa sar kò gataga thêe kaisase cgáés gúús iise máà tu u khama: ncêe Krestem gatá di chùbian domka x'óóa máána hãa sa, *Nqarim di zi Tcgāya* zi ko méé khamaga ma,

⁴ a ba a kò kg'òndè, a nqoana cáman qāá q'oo koe x'ooan koe tēe, *Nqarim di zi Tcgāya* zi ko méé khamaga ma,

⁵ a ba a kò Peterem koe * x'áise, naka 12 xu *xгаа-xгаа-kg'ao xu* koe hêéthêe e.

⁶ A kò gaa koe guus ka cúí x'áè ka 500 sa nqáéa hãa ne xùri-kg'ao ne Gam di ne koe x'áise, ncêe kái-kg'aise i gane ka c'èea ne qanega kg'òèa hãa ne, i c'èea ne x'óóa† hãa ne.

⁷ A kò gaa koe guus ka Jakobom koe x'áise, a ba a gaa koe guus ka wèe xu x'áè úú-kg'ao xu koe x'áise.

⁸ Wèéa ne ka kháókam kò gataga tíí koe x'áise, c'èem khòèm x'áèa ba ka àbàè tamam khama ma.

⁹ Wèe xu x'áè úú-kg'ao xu ka cg'árér ga ra a khama, a x'áè úú-kg'ao tar gha ma tciie sa kg'ano tama, Nqarim dis kereke sar kò xgàra khama.

¹⁰ Igaba Nqarim di cgómkuan kar ncêer ii khamaga ma ii, i kò cgómkuan èem máà tea hãa a tíí koe táá káàn tséé. Igabagar wèe xu x'áè úú-kg'ao xu ka kaisase tsééa hãa, tiri qari tama a kò ii igaba, a kò Nqarim di cgómku u ncêe kò tíí cgoa hãa.

¹¹ Khama nxáaska, tíí koe i ga guua kana gaxu koe i ga guua igabas ncêe sa wèéa xae ko xгаа-xгаа ga si i, si ncêe sa gaas koe tu kò dtcòm̄s ga si i.

X'ooan koe tēes èe x'óóa hãa ne di sa

¹² Ncêeta i ko ma xгаа-xгааè a ko máá: Kreste ba x'ooan koe tēea, témèè, ka ne gha ntama ma gatu ka c'èe ne máá, x'ooan koe tēe sa káà si i, témè?

¹³ Ncèè x'ooan koe tēes kò káà sa ii nem nxáaska Krestem ga ba x'ooan koe ghùie ta ga hãa.

¹⁴ Ncèè Krestem kò x'ooan koe ghùie ta ga hãa, ne i sixae di xгаа-xгаа káà hùí i, i gatu di dtcòm̄an ga thêe káà hùí i.

¹⁵ Nxáaska ne gha khòèe ne gataga bóòa tcg'òò, tshùú-ntcōa di xae nxáea-tseegukagu-kg'ao xae Nqarim di xae e sa, Nqarim ka tseeguan nxàe tama xae, Nqari ba Kreste ba x'ooan koe ghùia, téméan ka. Ncèè èe x'óóa ne kò ghùie tama nem *Nqari ba* Kreste ba thêe ghùí ta ga hãa khama.

¹⁶ Ncèè èe x'óóa ne kò ghùie tama nem nxáaska Krestem igabaga ghùie ta ga hãa khama.

¹⁷ Ncèè Krestem kò ghùiea hãa tama ne i gatu di dtcòm̄an káà tséé e, tu qanega gatu di chùbian koe hàna.

¹⁸ Nxáaska ne gane èe Krestem koe dtcòm̄a hãase x'óóa‡ hãa ne thêe aagusea hãa.

¹⁹ Ncèes kg'òès koe cúí ta kò Krestem koe nqòòan úúa hãa ne ta wèé khòèan nqáéa hãase cgóm̄ga ta a.

²⁰ Igaba, ncêe i ii khamagam Kreste ba x'ooan koe ghùiea hãa! Tc'áa a kúrúseam tc'áróm̄ dis x'áís iise èe x'óóa§ hãa ne gha ghùie di sa.

²¹ Eès ma x'oo sa khòèm koe guu a hààraa khamagas gha ma x'ooan koe tēe sa thêe khòèm koe guu a hàà khama.

²² Ncèe i ko ma Adam koe ma wèé khòèan ga x'óó khama i gha ma Krestem koe wèéan ga kg'òèkaguè khama.

²³ Igabam gha wèém khòèe ba gam di x'áèan ka *ghùie*: Kreste ba tc'áa a kúrúseam tc'áróm̄ ga Me e, ne gha nxáaska Gam di ne xùri Me, ncêe hààram kò hãa ne.

²⁴ Si gha nxáaska chòò-q'oo sa hàà. Eèm ko Kreste ba wèé tc'áa-cookg'aian hêé naka èe qarian qgóóan hêé naka qarian hêéthêe kaakagua xg'ara kam gha Nqarim Xòò ba hàà x'aian máá.

²⁵ *Kreste ba* méém tc'áa-cookg'ai nakam gha *Nqari ba* nxáakg'aiga síí Gam di cg'òo-kg'aoan wèe ga Gam di nqàrèan ka nqáaka tóò khama.

²⁶ Kháóka òim cg'òo-kg'aom hàà gha cg'òèè ba x'oo si i.

²⁷ *Nqarim dis* Tcgāya sa ko máá: “Nqari ba wèé gúúan nqàrèa ba ka nqáaka tòóa,” témé khama. Eè i kò máá, wèé zi gúú zia Gam qari koe tòòèa, témé ne i tchàno o, Me Gabá q'oo koe káà Me e, Gaam èe kò wèé zi gúú zi nqàrèa ba ka nqáaka tòò ba.

²⁸ Wèé zi gúú zi kò Gam qari koe tòòèa, nem gha nxáaska Cóm̄am igaba thêé Gam qari koe hãa, Gaam èe wèé zi gúú zi kò nqàrèa ba ka nqáaka tòò ba, nxáasegam gha Nqari ba wèé ne khòèe ne koe wèés gúú sa ii ka.

* 15:5: *Petere* - Gerika sa ko “Kefasem koe,” témé. † 15:6: *x'óóa* - Gerika sa ko máá: “x'óoma,” témé. ‡ 15:18: *x'óó*

- 6 koe bóò. § 15:20: *x'óó* - 6 koe bóò.

²⁹ Ncèè ãe x'óóa ne kò tseegukaga ghùìe tama ne, i ko nxãaska dùús domka c'èe khóèan qanega ãe x'óóa ne di téé-q'ooan koe tcguù-tcguuè? Dùútsa gùù sa ia ko nxãaska hùì, gane téé-q'oo koe tcguù-tcguuèa ne?

³⁰ Dùús domka ta ko nxãaska wèè x'aè ka tshúù-xam zi qgàì zi koe tcãàsea máá?

³¹ Tíí qõe ga tuè, tseegua ner ko bìrì tu u - koasean ncèer gatu domka Jeso Krestem gatá dim X'aigam koe úúa hãa domkar ko wèè cárn ka x'óó.

³² Dùù sa gha kabisea máá te, ãer kò Efeso koe qãáka di kg'oo-coan cgoa x'ãáku ne, khóèan di zi tc'èe-kg'árú zi cgoa? Ncèè ãe x'óóa ne ko x'ooan koe ghùìe tama ne ta ga nxãaska máá:

“Hãa naka ta tc'óó naka kg'ãà

q'uú ka ta ko x'óó ke!”

témé.

³³ Táá qàe-qaeè guu: “Cg'ãè tc'èe khóèan cgoa xg'aea ne ko qãè gúúan tshúù-tshuu ke.”

³⁴ Gatu di qãè tc'èean koe kabise, naka tua táá chìbian kúrú guu. C'èe nea Nqarim ka c'úúa hãa ke. Sau-cgaekagu tu ur gha kar ko ncèe gúúan nxãe.

X'ooan koe tãeam tc'áró ba

³⁵ Igabam ga c'èe ba tèè a máá: “Nta iim dàòm ka ne ko ãe x'óóa hãa ne ghùìe? Nta iim tc'áró ba ne gha úúa?” témé.

³⁶ Tsáá kãà tc'èe tsi khóè tseè! Eè tsi ko xháràm cgùri ba méém kg'aika x'óó naka baa nxãwa kg'òè.

³⁷ Eè tsi kòo xhárà, ne tsi kúrúse gham tc'áró ba xhárà tama, igabaga tsi ko kg'ama cgùri ba xhárà, c'èem kg'amka pérean di ba kana c'èe tc'óoan òm ga ba.

³⁸ Igabam ko Nqari ba Gam tc'èea máá ana hãa tc'áróan màà a, gatagam ko wèém cgùri ba gam òm tc'áró ba máá.

³⁹ I cgàan cúíta ii tama: khóèan dia ne hàna, i kg'oo-coan dian hàna, i tsaràn dian hàna, i x'aùan dian hàna.

⁴⁰ Nqarikg'ai di tc'áróa ne hàna, i nqòómkg'ai di tc'áróan hàna; igabaga i nqarikg'ai di tc'áróan di x'áàn cuiaka a, nqòómkg'ai di tc'áróan di x'áàn ka.

⁴¹ Cárn sa c'èem x'áà ba úúa, me nxoe ba c'èe ba úúa, i tcqònòan c'èe ba úúa. C'èem tcqònòm di x'áà-q'ooa nea c'èem dian ka tááka a khama.

⁴² Ncèeta i gha ii ãe x'óóa ne ko hàà x'ooan koe ghùìe ne. Eè ko xháràè sa ko kaà, igabas ãe ko ghùìe sa kaà tite;

⁴³ Cg'ãès iises ko xháràè, igabas gha hàà t'òès iise ghùìe; kg'amka iises ko xháràè, igabas gha hàà qari úúase ghùìe;

⁴⁴ tc'áróm kòo xháràè nem nqòómkg'ai òm tc'áró me e, igabam gha hàà ghùìe a nqarikg'ai òm tc'áró ba ii.

Ncèem ma nqòómkg'ai òm tc'áró ba hàna khamagam gataga thèé nqarikg'ai òm tc'áró ba hàna.

⁴⁵ Nqarim di zi Tcgãya zi koe i ncèeta ma góásea a ko máá: “Kg'aika òm khóèem Adam ba kò kg'òèa hãam khóèem iise kúrúèa,” téméè, igabagam Adam, kháóka ka di ba kg'òèan ko kúrúm Tc'èe Me e.

⁴⁶ Tc'èe ba tc'ãà naka hàà tama, igabagam tc'áró ba tc'ãà a hààraa, me nxãwa kháóka tc'èe ba hààraa.

⁴⁷ Tc'ãà òm khóè ba kò nqòómkg'ai koe guua, a kò tshàran cgoa kúrúèa, me kò cárn òm khóè ba nqarikg'ai koe guua.

⁴⁸ Khóè ne nqòómkg'ai di nea nqòómkg'ai òm khóèem khama ii, ne nqarikg'ai di ne nqarikg'ai òm khóèem khama ii.

⁴⁹ Ncèe ta ma nqòómkg'ai òm khóè ba ma tc'èèa hãa khamaga ta gha ma nqarikg'ai òm khóè ba tc'èè.

⁵⁰ Bìrì tu ur ko, tíí qõe ga tuè, a ko máá: “Cgàa ba hèè naka c'áòan hèèthèèa Nqarim di x'aian q'òò tite, si gataga kaàko sa cuiskaga ãe kaà tama sa q'òò hãa tite,” témé.

⁵¹ Komsana tu! Chómsea tseegua ner ko bìrì tu u: cuiskaga ta wèèa ta ga x'óó** tite, igaba ta gha wèèa ta ga kúrúa kabìe,

⁵² xòm x'aè-coam q'oo koe, tcgáim di ts'ee-ts'ebean khama, kháóka òm nxãàm ko q'au ka. Nxãà ba gha q'aukaguè khama, ne gha ãe x'óóa hãa ne ghùìe a kaà tite, ta gha kúrúa kabìe.

⁵³ Eè kaàkan méé i kaà taman hãakaguè, naka i ãe x'óókoan x'óó taman hãakaguè khama.

⁵⁴ Gaam x'aèm ãem kaàkos gha ko ãe kaà taman hãakaguè, si x'óóko sa ãe x'óó taman hãakaguèem kas gha nxãaska ãe Nqarim di zi Tcgãya zi koe góásea hãa sa kúrúse, ncèe ko máá: “X'oo sa tààèa a kaàkaguèa,” témé sa.

⁵⁵ “X'oo seè, tààa si hãa xòèa nea ndaa?

X'oo seè, sari xqòóan di thòòda nea ndaa?”

** 15:51: x'óó - 6 koe bóò.

⁵⁶ X'oo sa ko gas di kaá cgoa di qarian chìbian koe hòò, i ko chìbian gaan di qarian x'áèan koe hòò.

⁵⁷ Igabaga ta ko Nqari ba qãè-tcaoa máá, ncêe ko tàà cgoa di qarian máà ta a ba, gatá dim X'aigam Jeso Krestem koe guu a.

⁵⁸ Gaa domka, tíí qõe ga tu ncàm-ncamsa tuè, qarika méé tu téé, naka táá ntcãa-ntcãaè guu, naka tua X'aigam di tsééan wéé x'èè ka cg'òèa hãase kúrú, X'aigam koe i gatu di tsééan káá hùì tama sa tu q'ana hãa ke.

Dtcòm-kg'ao ne Jutea di ne di zi aba zi (16)

16

¹ Ncêeska aba zi ncêe ko dtcòm-kg'ao ne *Jutea di ne* xg'ae-xg'aea mááè zi ka: Gatu igaba méé tu thée Galatia di zi kereke zir kò ma x'áèa hãa khama hée.

² Tc'ãà dim cam wèem bekem dim ka méém wèém khòè ba èem ko gaba marian ka c'èean tòòá mááse, naka i gha nxãasega èer kòò hàà ne a i marian xg'ae-xg'ae guu.

³ Ra gha èer ko hàà ne, èe tu nxará tcg'òòá hãa xu khòè xu tcgãya zi máà, díí xu ii sa ko nxàe zi, a ra a gha gatu di aban cgoa Jerusalema koe tsééa úú xu.

⁴ Ncêè tíí ga ra méér qòòs kò ko qaase ne xu gha tíí cgoa qòò.

Paulom di zi dàò zi

⁵ Maketonia koer ko tcana nqáé ner gha dàra tu u, Maketonia koe méér síí tcana tcg'oa sar birisea hãa khama.

⁶ A ra a gha c'èedaoka gatu cgoa x'èè-coa ba hãa, c'èedaoka wèés saos ga sa, tu gha nxãasega hùì te ra còoka qòò, èer ga ko qòò qgáí wéé koe.

⁷ Nqáékose bóòá tur ncêeska tc'èe tama, x'èè bar gha gatu cgoa hãa sar nqòòá hãa khama, ncêè X'aigam *Nqarim* kòò kgoara máá te ne.

⁸ Igabar gha Efeso koe hãa, me gha nxãakg'aiga síí Pentekoste dim cam ba hàà.

⁹ Kaisam nquu-kg'ám qãè tsééan di ba tchãase xgobekg'amsea máá tea khama, i káí ntcoekg'aoan hàna.

¹⁰ Timoteom kòò hàà ne méé tu kúrú nakam táá cúí guù ga gatu koe bèe guu, X'aigam di tsééa nem ko kúrú ke, ncêer ko tíí hée khama.

¹¹ Ke méé i táá cúí khòè ga ntcoe me guu. Tòókuan cgoa tu gam di dàðan koe tsééa úú me, nakam gha nxãasega tíí koe kabise. Gabá hée naka c'èe xu dtcòm-kg'ao xu héeéthéè ra qãà hãa ke.

¹² Ncêeska gaxae ka qõesem Apolosem ka, kaisaser kò dtcàrà me, gam ka c'èea xu cgoam gha dàra tu u sa. Igabam kò ncêeskagam gha síí sa wéé tcáóá ba ka tc'èe tama*. Igaba èem kòò tchànóm x'èè ba hàà nem gha síí cgae tu u.

Còò di zi x'áèku zi

¹³ Q'òèsea méé tu hãa, dtcòm koe qarika téé, ghùì-ghuin tc'èea hãa, naka qari ii.

¹⁴ Wèés guùs èe tu ko kúrú sa méé tu ncàmkuan cgoa kúrú.

¹⁵ Stefanase ba hée naka gam x'áé di ne héeéthéèa Akaia koe tc'ãà di ne dtcòm-kg'ao ne e, sa tu q'ana hãa; a ne a c'èe ne dtcòm-kg'ao ne tsééa máás koe máásea hãa. Ra ko dtcàrà tu u tíí qõe ga tuè,

¹⁶ gatu igaba tu gha èeta iis tséé sa ko kúrú xu hée naka wèém èe ncêes tséé sa gaxu cgoa xg'aea máána hãa a ko kaisase gaas koe tséém ga ba héeéthéè di qarian dòm q'oo koe hãa sa.

¹⁷ Stefanase ba hée naka Fortunato ba hée naka Akaiko ba héeéthéè xu ncêe koe hààraa domkar qãè-tcaoa, gatu téé-q'oo koe xu kò hùì khama.

¹⁸ Tirim tc'èe ba hée naka gatu dim tc'èe ba héeéthéè xu kò kaba-kaba. Ke méé tu èeta ii khòèan kaisa tcoman máà.

¹⁹ Asia dim nqòóm di zi kereke zi ko tsgámkagu tu u. Akila ba hée naka Perisila sa héeéthéè khara ko kaisase tsgám tu u X'aigam koe, si ko kerekes gakhara x'áé koe ko xg'ae sa gataga méé thée.

²⁰ Wéè ne dtcòm-kg'ao ne ncêe koe hãa ne ko tsgámkagu tu u. Tsgámkaguku tu x'obèkus tcom-tcomsas cgoa.

²¹ Tíí Paulo ra ko tíí tshàu cgoa ncêe tsgámkuan góá.

²² Ncêè c'èem khòèm kò X'aiga ba ncàm tama ne méé i cgúikuan gam koe hãa. *Maranatha!*

† - *Hàà, gatá di Tsi X'aiga Tseè.*

²³ X'aigam Jesom di cgómkuan méé i gatu cgoa hãa.

²⁴ Tiri ncàmkuan méé i gatu wéé tu cgoa hãa, Jeso Krestem koe. Amen.

* **16:12: wéè tcáóá ba ka tc'èe tama** - Gerika sa ga máá: "Nqarim dis tc'èes tama si i," témé. † **16:22: Maranatha** - Ncèem kg'ui ba Aramaike dis kg'uis di me e, a ko máá: "Hàà, gatá di Tsi X'aiga Tseè," témé.

2 KORINTA NE

Paulom dis tcgāyas cam di sa Korinta ne koe Téé-cookg'ai sa

Cám dis tcgāyas Paulom di sa Korinta ne dis kerekes cgoam kò tshúù qgái koe hãa x'ae ka goáèa hãa. C'èe ne kerekes di nea kò cg'âè zi dàò zi cgoa Paulo ba qarú cgae, igabam kò Paulo ba gam di qád tcáóan x'ái, a ba a ko kaisase tc'èe, xg'ae ne gha a tòóku sa. Tcgāyas di xòèan tc'âà di koem ko Paulo ba Korinta dis kerekes cgoam ma tòókua hãas ka kg'ui. A ko nxâe, ntam kò ma còèkuan ka hêé, naka kerekes koe hàna q'aa-q'aasean ka hêéthêé ma xgòase xqa sa, a ba a ko kaisa qâè-tcaoan gam di x'ái, gam di xgòase xqa nea tcóósean hêé naka xg'ae a tòókuan hêéthêé óágara hãa khama.

A ba a ko nxâaska kereke sa dtcàrà, qâès tcáós di aban ne gha èe ko hùikuan qaa ne dtcòm-kg'ao ne Jutea koe hàna ne máá sa (8-9).

Chòò di xu tcee xu (10-13) koem ko Paulo ba gam di tsééan x'âè úú-kg'aom ii di kg'uia máá, èe kòò máá, ganea tseegu di ne x'âè úú-kg'ao ne e témé ne khòè ne Korinta di ne koe, a ne a ko Paulo ba chibi-chibi ne, a ko máá: “tseegu di tama baa,” témé ne.

Qaa-qaasa kg'uia ne:

- Xg'ae a tòóku sa

- x'âè úú-kg'ao

Tcgāyas q'oo koe hàna zi:

- Paulo ba hêé naka kerekes Korinta koe hàna sa hêéthêé e (1-7)

- Dtcòm-kg'ao ne Jutea koe hàna ne marian xg'ae-xg'aea máá sa (8-9)

- Paulo ba ko gam di tsééan x'âè úú-kg'aom ii di kg'uia máá (10-13)

Paulo ba hêé naka kerekes Korinta koe hàna sa hêéthêé e (1-7)

Tsgámkaguku zi

¹ Paulo ra a, Jeso Krestem dir x'âè úú-kg'ao ra, Nqarim ma tc'èea khama, a ra a gatá ka qòesem Timoteom cgoa hãa.

Korinta koe hãnas kerekes Nqarim dis koe hêé naka gane wèé ne tcom-tcomsa ne wèém Akaiam koe hàna ne hêéthêé tsam ko *ncêes tcgāya sa* goá máá, a ko máá:

² Nqarim gatá ka Xòò ba hêé naka X'aigam Jeso Kreste ba hêéthêé tsara koe guua hãa cgomkuan hêé naka tòókuan hêéthêé méé i gatu cgoa hãa, témé.

Paulo ba ko Nqarim di qgài-qgai-tcáókuan qâè-tcaoa máá

³ Nqarim gatá dim X'aigam Jeso Krestem ka Xòò ba méém dqonmè, Abom thòò-xama máákuan di ba, Nqarim wéé qgài-qgai-tcáókuan di ba,

⁴ Gaam ncêe ko wèès qóms gatá dis q'oo koe qgài-qgai tcáo ta a ba, nxâasega ta ga gatá kúrú a gane èe tãaka zi qóm zi q'oo koe hàna ne qgài-qgai tcáo ka, gaas qgài-qgai-tcáókus ncêe ta gatá igaba Nqarim koe hòò hãa sa.

⁵ Eè i ko ma Krestem di xgàrasean sixae *di kg'òèan* koe kaisase x'áise khamaga i ko Krestem koe guu a sixae di qgài-qgai-tcáókuan kaisase x'áise khama.

⁶ Ncèè qóman q'oo koe xae kò hàna ne i ko nxâan kúrú tu u tu gha qgài-qgai tcáoè a kgoaraè. Ncèè qgài-qgai tcáoè xae kò ko ne tu gha gatu *igaba thêé* qgài-qgai tcáoè, si gha ncêes qgài-qgai-tcáóku sa kúrú tu u tu qád tcáóan cgoa qarika téé, gaa xgàrasean èe xae sixae igaba thêé hãa-q'ooa koe.

⁷ Si gatu koe xae úúa hãas nqòò sa qarika têe, xae q'ana hãa, èe tu ko ma *sixae khama ma* xgàrase khamaga tu gha ma *sixae khama ma* qgài-qgai tcáoè sa thêé.

⁸ Sixae ka qòese ga tuè, qóman ncêe xae kò Asia dim xg'aekum koe úúa hãa ka tu gha q'ãa sa xae ko tc'èe: kaisase qóma nqáè xaea hãa qóman q'oo koe xae kò hãa, xae kò cúí nqòò ga úú tama kg'òè xae gha di i.

⁹ X'ooan xgàrasea máá sa xae kò máàèa hãa, ta xae kò tc'èea hãa. Igabagas kò *ncêes gúú sa kúrúse cgae xae e*, nxâasega xae gha tãá sixae koe dtcàase, igaba Nqarim koe ka, ncêe kò èe x'óóa hãa ne x'ooan koe ghùu ba.

¹⁰ Ncèeta ma cg'òè-cg'oega x'ooan koem kgoara xaea hãa, a ba a gha *qanega* kgoara xae e, xae Gam koe nqòò xae tòóa hãa, qanegam gha kgoara xae e di i.

¹¹ Cgómna hùì xae e naka còèa máá xae e. Naka ne gha nxâasega kái ne khòè ne còèa máá xae e, nakam gha Nqari ba ts'ee-ts'ee'g'ai xae e, naka ne kái ne qâè-tcaoa máá Me.

Paulo ba ko nxâe, dùús domkam kò gam di zi dàò zi koe tc'èea kabi sa

¹² Ncêea sixae ko dqòmse cgoas ga si i: sixae di tcáóa ne chibi-chibi xae e tama, igaba i ko nxàea tseegukagu, ncêem nqòóm koe xae tcom-tcomsan hêé naka Nqarim di q'ano-tcáóan hêéthêé cgoa kg'òèa hãa sa. Gatu cgoa xae ko hãa ka xae kò kaisase kái-kg'aise *ncêeta ma kg'òèa hãa*, nqòóm ko ma tc'êe khama tamase, igaba Nqarim di cgómkuan koe guu a.

¹³⁻¹⁴ Nxará tu gha a kóma q'ãa gúúan xae ko góá máá tu u. Gatà tu ko ncêeska cg'árése kóma q'ãa xae e igabar nqòðan úúa hãa, hàà tu gha cg'òèase kóma q'ãa xae e sa. Nxãasega tu gha gatá dim X'aigam Jesom dim cám ka sixae ka dqòmse ka, êe xae ko hàà gatu ka dqòmse khamaga ma.

¹⁵ *Qãese ta ko tsééa xg'ae di* tcoman ncêer úúa hãa khamar ko kg'aia gatu dàra tu u kg'oana, nxãasega tu gha cím q'oro *dàrakuan* di ts'ee-ts'ee'kg'aikuan hòò ka.

¹⁶ Tc'êe ra kòò, gatu koer gha guu a Maketonia koe síí sa, a ra a gaa koe guu a gaicara gatu koe hàà sa, a ra a nxãaska gatu ka Jutea koe tsééa úúé sa.

¹⁷ Eêr kòò ncêes tc'êe sa kúruu ka ra gáé kòò kg'ama subusase kúruu si? Kana ra gáé ko tiri tc'êean kg'amaga Nqarim cgoa kg'ui tamase* kúruu? *Qhãesega* ra gáé ko tiris "Eè" sa *kabi*, si "Eè-êe" sa ii, si tiris "Eè-êe" sa "Eè" sa ii?

¹⁸ Igabagam Nqari ba tcom-tcomsa Me e khamaga i ma sixae di tchòàn *gatu xae ko biri tu u* "Eè" sa hêé naka "Eè-êe" sa hêéthêé tama a.

¹⁹ Nqarim dim Cóám Jeso Krestem, ncêe i kò Gam ka gatu xg'aeku koe tíí ka hêé naka Silefanom† ka hêé naka Timoteom ka hêéthêé xgae-xgae ba kò "Eè" sa hêé naka "Eè-êe" sa hêéthêé di tama khama, igabagam Gabá wèé x'ae ka "Eè" Me e‡.

²⁰ Nqari ba ga nta noo zi nqòokaguku zi kúrua hãa igaba zi wééa zi ga Krestem koe "Eè" zi i khama. Gaa domka ta ko Krestem koe guu a *Gam di kg'uian koe* Amen, témé, nxãasega ta gha Nqari ba dqòm ka.

²¹ Me Gaam ncêe ko kúruu xae e xae gatu cgoa Krestem koe qarika téé ba Nqari Me e. A ba a kò gataga ntcãá tcúú ta a,

²² a kò Gam di *q'òðokuan* gatá koe tòò x'áis iise, a Gam dim Tc'êe ba tc'ãà kò a tcg'òóé gúúan khama ma gatá di tcáóan koe tcãá, *ncêe hààko gúúan ko tééa máá a*.

²³ Nqari bar kò tirim tééa-máá-kg'aom iise tcii: Korinta koer kò táá *kabise*, nxãasegar gha táá qóm zi koe tcãá tu u ka.

²⁴ Sixae gha gatu di dtcòman koe x'aiga ka tamase, igabaga tu gha qãè-tcaoan úú ka xae ko tsééa xg'ae. Dtcòman ka tu ko qarika téé khama.

2

¹⁻² Ncêé síí *cgae tu ur kòò a ko* thòð-xámkagu tu u, ne ia gha diin qãè-tcaokagu te, gatu êer thòð-xámkagu tu oose? Gaa domkar kò birisea hãa, gaicarar cuiskaga thòðs dàra sa gatu koe dàra hãa tite sa.

³ Gaa domkar kò *êes tcgãya sa* góá máá tua: nxãasegar gha táá gatu ka síí thòð-xámkaguè ka, gatu êe ga kò qãè-tcaokagu tea tu. Gatu wééa tu koer tcoman úúa hãa khama, ncêé qãè-tcaoa ra kò hãa ne tu qãè-tcaoa hãa sa.

⁴ Eêr kòò êes tcgãya sa góá, kar kòò kaisase thòðan xám a kòò qão tcáó khama. Kái tcgái-tshàran cgoar góá sia, a ra a kò thòð-xámkagu tu tc'êe tama, igaba tu gha nxãasega q'ãa, kaisa ncàma ner gatu koe úúa hãa sa ka.

Paulo ba ko Korinta ne ntcàm, chibi-kg'ao ba ne gha qgóóa máá sa

⁵ Ncêé thòðan kúrua hãam khòé ba tíía kaisase thòð-xámkagu te tama, igabam ko gatu wèé tu c'êem dàòm ka thòð-xámkagu (qómkagu gha máá tu u sar tc'êe tama).

⁶ Kái-kg'aise tu êeta iim khòé ba xgàra hãa khama i nxãakamaga tc'ãò mea.

⁷ Ke méé tu ncêeska kabise naka qgóóa máá me naka tua qgài-qgai tcáó me; tama kò ii nem gha kaisa thòðan ka tààè.

⁸ Khamar ko dtcàrà tu u, ncàm mea tu hãa sa tu gha nxàea tseegukagu sa.

⁹ Ncêes gúús domkar kò *gaas tcgãya sa* góá máá tu u, nxãasegar gha qãèse bóò q'ãa wéès gúús koe tu komsanan úúa hãa sa ka.

¹⁰ C'êem khòèm êe tu ko qgóóa máá bar ko tíí igaba qgóóa máá. Ncêé gaas kar gha qgóóa máá mes gúús c'êes kò hàna ner ko Krestem cookg'ai koe gatu domka gatà hêé.

¹¹ Nxãasegam gha satana ba táá tàà ta a ka. Gam di kàan ta q'ana hãa khama.

¹² Eêr ko Teroa koe síí Krestem di qãè tchòàn xgae-xgae kar ko bóò Me X'aiga ba nquu-kg'ám ba xgobekg'ama máá tea;

¹³ igaba i kò tc'êe te táá x'èan hòò a sãa, tíí qòem Tito bar kò gaa koe táá sao-xg'ae khama. Ra kò nxãaska x'áé ne a Maketonia koe qòð.

* **1:17:** *Nqarim cgoa kg'ui tamase* - Gerika sa ko máá: "cgàam ko ma tc'êe khama ma," témé. † **1:19:** *Silefano* - Silefanom di c'êe cg'òèa ne Silase e. ‡ **1:19:** *Gabá wèé x'ae ka "Eè" Me e* - Ncêe zi kg'ui zi ko gataga ncêes gúú sa méé: "Gam koes "Eè" sa kúruusa hãa," témé.

Krestem koe xu Pauloa xu kqre xu xg'ãò xu khama ii

¹⁴ Igabar ko Nqari ba qãè-tcaoa máá, ncêe ko Krestem koe wèé x'aè ka tc'ãà-cookg'ai xae e, a ko wèé zi qgái zi koe Gam dis tàà sa x'áia te ba, a ba a ko sixae koe guu a wèé xu qgái xu koe Krestem ka q'ãan tsai-tsai, qarem xg'ãòm iise.

¹⁵ Kqre xae xg'ãò xae, Krestem ka tcg'òò a Nqari ba máàèa hãa xae e khama, ncêe ko tsai-tsaise xae, êe ko kgoaraè ne xg'aeku koe hêé naka gane êe aagusea hãa ne xg'aeku koe hêéthêé e.

¹⁶ Eê ko aaguse ne koe xae x'oos di xae xg'ãò xae e, igaba xae êe ko kgoaraè ne koe kg'òès di xae xg'ãò xae e, ka ia gha diin ncêe zi gúù zi ka kg'anoèa hãa?

¹⁷ C'êe ne ncêe kái ne khama xae ii tama khama, ncêe ko Nqarim dim kg'ui ba xгаа-xгаа ne, nxãasega ne gha qguù ka, igaba xae ko Nqarim ka tséèa xae khòè xae iise q'anos tcáós cgoa hêé, naka Nqarim cookg'ai koe hêé naka Krestem di qarian cgoa hêéthêé kg'ui.

3

Pauloa xu kqbas qáé-xg'aes di xu tséé-kg'ao xu u

¹ A gaicara xae ko tshoa-tshoa a koase? Kana xae ko, c'êe ne khòè ne khama ma, q'ãa-q'ãako zi tcg'aya zi gatu di zi kana gatu koe guua hãa zi qaa?

² Gatua sixae di tu tcg'aya tu q'ãa-q'ãako tu u, tcáóa xae koe góásea hãa tu, a wèém khòèm ka q'ãàèa hãa a ko nxáràè tu.

³ Krestem koe guua hãa tu tcg'aya tu u sa tu ko x'ái, sixae ka góáèa hãa tu, góá hìim ka tamase igaba kg'òèa hãam Nqarim dim Tc'ëm ka góáèa hãa tu, nxõán di tafolean koe tamase igaba khòèan tcáó di tafolean koe.

⁴ Krestem koe xae guu a Nqarim cookg'ai koe gaas gúù sa qarika dtcòma hãa.

⁵ Sixae di qarian koe i guua hãa* ta xae méé tama, igaba i sixae di qarian Nqarim koe guua hãa,

⁶ ncêe ko kúru xae e xae kqbas qáé-xg'aes di xae tséé-kg'ao xae ii ba. *Ncêes qáé-xg'ae sa góá tòòèa hãa x'áèan dis qáé-xg'aes* tama si i, igabas Tc'ëm di si i. Góá tòòèa hãa x'áèa ne ko cg'òo, igabam ko Tc'êe ba kg'òèkagu khama.

⁷ X'áèa ne kò nxõán koe góáèa hãa, i kò èe i ko tcg'òò a ko mààkuè ka Nqarim di x'áan x'áise. I kò gataga Moshem di kg'áian kaisase x'áá. Xòm x'aèa ne i kòo x'áá igaba i kò Iseraele di ne khòè ne kúru ne táá bòò me. Khama ncêè x'oo sa ko óága x'áèan kòò èeta ma ma x'áá,

⁸ ne sa nxãaska Tc'ëm ko Gam di tséèan koe guu a óágas x'áá sa ntama noose kaia hãa!

⁹ Xgàraku sa ko óám dàò ba kò x'áàn úúa hãa, ka ba ko nxãaska êe ko tchànoan óám dàò ba nta noose kaisase x'áá!

¹⁰ *Kqbas qáé-xg'aes* di x'áà nea ncúis *qáé-xg'aes* di x'áàn koe gúù cgáé tama, *kqbas qáé-xg'aes* di x'áà ne ko ncúis *qáé-xg'aes* di x'áàn kaisase nqáé khama.

¹¹ Ncêè èe xòm x'áèan hãas *qáé-xg'aes* kò x'áàn úúa hãa, ne ia gha nxãaska êe chòò tamase hãas *qáé-xg'aes* koe nta noose kaia x'áàn hãa!

¹² Ncêes ngòò sa xae úúa hãa domka xae ko kaisase kgoarasea hãase kg'ui,

¹³ a xae a Moshem khama ii tama, ncêe ko kg'áia ba qgáim cgoa qàbi ba, nxãasega ne gha Iseraele ne kg'áia ba koem ko ma x'áá ba xgáase sa táá bòò ka.

¹⁴ Igaba i kò gane di tc'èan tc'èekg'ammèa; ncêe cárn ka igabas kòò ncúis *qáé-xg'ae* sa nxáràè nem gaam qgái ba qanega hãa, a xgòre-kg'aièè tama, Krestem koe cúigam ko guu a séèa tcg'òòè khama.

¹⁵ Ncêe cárn ka igaba èes kòò Moshem *dis Tcg'aya* sa nxáràè nem qgái ba tcáóa ne qàbia hãa.

¹⁶ Igaba èem kòò khòè ba X'aigam koe kqbase nem ko qgái ba tcg'òòè.

¹⁷ Me X'aiga ba Tc'êe Me e, i èem X'aigam dim Tc'êe ba hàna koe kgoarasean hãa.

¹⁸ Igaba ta ko wèèa ta ga xgòre-kg'aièès kg'áis cgoa Nqarim di x'áàn x'ái. Eèm ko ma X'aigam ncêe Tc'êe ii ba gatá koe ma tséé khama ta ko ma kqbase a Gam khama ii, a ko c'èes x'áàs koe guu a c'èes koe síi.

4

Pauloa xu Nqarim di qguàn úúa, góman di gaban koe

¹ Nqarim di thòò-xama-máákuan koe xae guu a ncêes tséés *Gam* di sa úúa hãa, domka xae xhòen-tcáó tama,

² igaba xae ko chómsea hãa zi gúù zi saucgaekaguko zi kgoarasea hãase xguù. Kàakuan xae tséékagu tama, a xae a Nqarim dim kg'ui ba kàmakagu tama, igaba xae ko tseeguan tchànose

* 3:5: Sixae di qarian koe i guua hãa - Gerika sa ko máá: "C'êe gúù ga xae úú tama ncêe gha kúru xae e xae máá, ncêes tséé sa xae gha kgoana a kúru," témé e.

x'ái, nxãasega ne gha wée ne khòe ne tcáóa ne koe q'ãa a tcom xae e ka, Nqarim cookg'ai koe xae káá chibi xae e sa.

³ Igaba ncêè xгаа-xгаа xae ko qãè tchòàn kò *qanega c'èe ne koe* chómsea hãa ne i gane ãe aagusea hãa ne koe chómsea hãa.

⁴ Ncêem nqóòm dim nqári ba gane ãe dtcòm tama ne di tc'ëean ntcùú-ntcuua hãa, nxãasega ne gha Krestem di x'áako qãè tchòàn di x'ààn táá bóò ka, *Krestem* ncêe Nqarim dis ii sa úúa* ba.

⁵ Sixae ka xae xгаа-xгаа tama khama, igaba xae ko Jeso Kreste ba X'aiga Me es ka xгаа-xгаа, xae sixae Jesom domka gatu di xae qãá xae e.

⁶ Nqarim ncêe xg'ao máá: "X'áá ba méém ntcùúan q'oo koe x'áá," témé ba kò Gam dim x'áá ba kúru me tcáóa xae q'oo koe x'áá, a ko Krestem di kg'áian koe guu a Nqarim di x'ààn q'áakagu xae e khama.

⁷ Igaba xae ncêe qguuàn úúa hãa góman di gâban koe. Ncêes gúu sa ko x'ái, kaisase kaia hãa qaria ne Nqarim koe guua hãa sa, sixae ka tamase.

⁸ Qarika xae ko wée za tçaoè, igaba xae tòmm-tommè tama; a ko nquu-nquuè, igaba xae bóóa xguúse tama;

⁹ xgàràè xae kò, igaba xae aaguè tama; xg'áma xae kò qáúè, igaba xae cg'óoa xgãàè tama.

¹⁰ Wèè x'aèan ncêe kaga xae tc'áróa xae koe Jesom di x'ooan dcéèa hãa a ko caate cgoa, nxãasega i gha thêè Jesom di kg'òèan cgáé-q'ooa xae koe x'áise ka.

¹¹ Sixae ncêe kg'òèa hãa xaea wèè x'aèan ncêe kaga Jesom domka x'ooan tshàu q'oo koe hàna, nxãasega i gha Jesom di kg'òèan sixae dim cgáé-q'oom kaàkom koe x'áise ka.

¹² Gaa domkas ko x'oo sa sixae koe tséèa sa kúru, igabas ko kg'òè sa gatu koe tséèa sa kúru.

¹³ Góàèa i hãa a ko máá: "Dtcòma ra hãa, a gaa domka kg'úia hãa," témé. Gaam tc'èem ãem dtcòm dim cúí ba úúa hãase xae ko gataga thêè dtcòm, a ko gaa domka kg'ui,

¹⁴ a xae a q'ana hãa Gaam ãe kò X'aigam Jeso ba x'ooan koe ghùia hãa ba gha thêè Jesom cgoa ghùu xae e sa, a gha gatu cgoa Gam cookg'ai koe óa xae e.

¹⁵ I kò *ncêe xgàrasean* wèè ga gatu domka kúrúse, nxãasega i gha ãe i kòo Nqarim di cgómkan tchoanèsa a kái ne khòe ne koe hàà ne, a ne kaisase Nqari ba qãè-tçaoa máá, nxãasegam gha dqòmme ka.

Gatá dis x'ãè-q'ooos nqarikg'ai di sa

¹⁶ Ncêes gúus domka ta xhòen-tcáó tama. Eèta i ga ko ma tchàa za ka di tc'áróa ta xgãàse igaba i ko tcáóa ta wèem q'uuum ka kaba-kabaè.

¹⁷ Subu xgàrasean xòm x'aè dia ko kaisa a chòò tama x'ààn óága máá ta a khama, *x'áàn* ncêe ko wées xgàrase sa kaisase nqáé e.

¹⁸ Eè hòò a bóòè tama zi gúu zi koe ta ko tçgáia ta qãea tòò, a ta a ãe hòò a bóòè tama zi koe qãea tòò o tama khama. Eè ko hòò a bóòè zi ko xòm x'aè-coan cúí ga hãa, igaba zi ko ãe hòò a bóòè tama zi chòò tamase hãa khama.

5

¹ Gatá di *tc'áróa ne* kgoara-cgae-q'ooos gaas koe ta nqóòmkg'ai koe x'ãèa hãas khama ii. Igaba ncêè kgoara-cgae-q'ooan kò ko kòbèè ne ta q'ana hãa, Nqarim koe ta x'ãè-q'ooan úúa hãa sa. Ncêe x'áèa ne khòe tshàu ka kúrúè tama, a gha chòò tamase nqarikg'ai koe hãa.

² Ta ko ncêes *kg'òès* koe tshùu-tçaoase kg'ae, gatá di x'ãè-q'ooan nqarikg'ai di cgoa hãakaguèan ta xgónèa hãa khama,

³ nxãasega ta gha ãe ta kò ko hãa a, ne cuiskaga bóòè naka qg'aè-cgaea hãa tite khama.

⁴ Qanega ta ncêes kgoara-cgae-q'ooos koe hàna x'aè ka ta ko tshùu-tçaoase kg'ae, kaisa thòòan q'oo koe hãase. Qgáian ta gha tçg'óó cgaeè sa ta tc'èe tama, igabaga ta *x'ãè-q'ooan nqarikg'ai di cgoa* hãakaguè kg'oana khama, nxãasegas gha ãe ko x'óó sa kg'òèan ka kaàkaguè ka.

⁵ Gaam ãe ncêes tséè sa kúrúa máá taa hãa ba Nqari Me e, ncêe Gam dim Tc'èe ba x'áis khama ma máá taa hãa ba, nqòòkaguèa hãa gúuàn gha tseegukaga hàà sa.

⁶ Gaa domka ta wèè x'aè ka kaisa tcoman úúa hãa, a q'ana hãa, ãe ta tc'áróm koe x'ãèa hãa x'aè ka ta X'aigam koe x'áèan *úúa hãa sa, èeta ta ga ma qanega* gaan ka nquú ta a *igaba*.

⁷ Dtcòm koe ta ko guu a kg'òè khama, ãe ta ko bóòs ka tamase.

⁸ Ta kaisa tcoman úúa hãa, a ta a ko tc'èe, gatá di tc'áróan ta gha x'áèan khama ma guu, a gha X'aigam cgoa x'áèan koe hãa sa.

⁹ Gaa domka ta ko kaisase tc'èe, qãè-tçakagu Me ta gha sa, *Gam cgoa* ta ga x'áèan koe hãa, kana ta ga *Gam ka* nquú ka hãa igaba.

* 4:4: *Nqarim dis ii sa úúa* - Gerika sa ko máá: "Nqarim dis ii sa ii ba," témé.

¹⁰ Wèéa ta ga méé ta Krestem cookg'ai koe x'áise naka taa Gam ka xgàraè khama. Nxãaska ta gha wèéa ta ga ãe kg'ano ta hãa sa máãè, wèés gúús ãe ta gatá di tc'áran koe kúrúa hãas tc'amkg'ai koe guu a, tshúù kana qãè sa.

Nqarim cgoa tòókua ne, Krestem koe guu a

¹¹ Gaa domka xae q'ana hãa, Nqari ba méém q'áòè sa, khama xae ko khòè ne kúrú ne *chibia ne koe tcóòse*. Nqari ba qãèse q'ana hãa tcáóa xae qãè e sa, ra nqòòan úúa hãa, tcáóa tu koe tu gataga q'ana, tcáóa xae qãè e sa di i.

¹² Sixae gha gaicara dqòmè sa xae qaa tama. Igabaga ne c'èe ne hàna ncèe ko tchàa koe hàna zi gúù zi tchòà úú cgoaa ne, tcáóa ne q'oo di zi gúù zi ka tamase. Gaa domka xae ko dàò ba x'ái tu u gatu gha sixae ka dqòmse ba, nxãasega tu gha xoara máãse ka.

¹³ Ncèè tc'èea xae kò *koma* nxana hãa ne i Nqarim domka gatà ii. Igaba ncèè tc'èea xae kò *koma* tchàno ii ne i gatu domka gatà ii.

¹⁴ Krestem di ncàmkuu ne ko tcéè tcuì xae e khama. Xae ncèes gúù sa bóòà hãa: ncèè cúim khòém *Krestem* kò wèè ne khòè ne x'óóa máána hãa ne, ne nxãaska wèéa ne x'óóa hãa sa.

¹⁵ Me Kreste ba wèéa ta domka x'óóa hãa, nxãasega ne gha ãe kg'òèa hãa ne táá gane ka kg'òèa máãse ka, igaba ne gha kg'òèa máá Gaam ãe kò x'óóa máá nea hãa, a x'óóan koe ghùùèa hãa ba ka.

¹⁶ Gaa domka ta ncèeska gatá cúí khòè ga nqòómkg'ai di tcgáían cgoa bóòà hãa tite. Nxãata ta xg'ao c'èe x'ae ka ma Kreste ba nqòómkg'ai di tcgáían cgoa bóòà hãa igaba, ta cuisgaga gaicara gatà hèèa tite.

¹⁷ Gaa domkam diim wèém ãe Krestem koe hàna ba kabam nqòóm di me e. Nciì zi gúù zi nqáèa hãa, zi wèè zi gúù zi ncèeska kaba zi i.

¹⁸ I wèéan ncèe Nqarim koe guua, Gaam ncèe ko Krestem koe guu a Gam koe xg'ae-xg'ae ta a, ta tòóku ba, a ba a tsééan máá xaea hãa, c'èe ne xae gha Gam cgoa xg'ae-xg'ae ne tòóku ka.

¹⁹ Ncèe xae ko méé a ko máá: Nqari ba kò nqòóm di ne khòè ne Krestem koe xg'ae-xg'ae ne Gam cgoa tòóku, a kò táá gane di chibian nxará tcáà, a ba a kò tchòàn ncèe tòókuan di máá xaea hãa.

²⁰ Gaa domka xae ko Krestem téé-q'oo koe kg'ui, Me ko Nqari ba sixae di kg'uian koe guu a dtcàrà tu u; Krestem téé-q'oo koe xae ko dtcàrà tu u a ko máá: Nqarim cgoa méé tu xg'ae-xg'ae naka tòóku, témé.

²¹ Kreste ba kò cúí chibi ga kúrú tama, igabagam kò Nqari ba gatá domka kúrú Me, Me chibian úú, nxãasega ta gha gatá Gam koe guu a Nqarim di tchànoan úú ka.

6

¹ *Nqarim cgoa* ko tsééa xg'ae xu khòè xu khama xae ko ma dtcàrà tu u, gatu ncèe Nqarim di cgómkuuàn hòòà tu gha táá káà hùì iise sèè e ka.

² *Tcgãyas Gam dis koem* ko *Nqari ba* máá:

“Èém kò ko cgómkuuàn dim x'ae ba hàà
ner kóm tsia hãa.

Èém kò ko kgoarakuan dim cám ba hàà
ner kòò hùì tsi,”

témé khama. Tseegukagam ncèeska cgómkuuàn dim x'ae me e, a tseegukaga ncèeska kgoarakuan dim cám me e.

Paulom di qóm cgoa qgóókua ne

³ C'èe khòè gha sixae di tsééan ncoee sa xae tc'èe tama, gaa domka xae c'èe gúù xgáè-kg'am m gha tòò tc'èe tama.

⁴ Igaba xae ko wèè gúúan ãe xae ko kúrú koe x'ái, Nqarim di xae tséé-kg'ao xae ii sa: qáò tcáóan cgoa xae kò qómán q'oo koe hãa, xháé zi q'oo koe hèè naka qóm zi xg'aeku zi koe hèéthèé e.

⁵ Xg'ámèè xae kò ko, a kò qáé-nquuan koe tcãàè, a xae a kò xg'orean koe hãa, a xae a kò tsééa cg'òèè, a xae a kò x'óm tama, a kò tc'òo ga tc'óo tama.

⁶ Sixae di q'anoan hèè naka q'ãa di tc'èean hèè naka qáò tcáóan hèè naka qãèan hèéthèé ka *xae Nqarim di xae qãà xae e sa x'áía hãa*, Tcom-tcomsam Tc'èem koe hèè naka tseeguan di ncàmkuuàn cgoa hèè,

⁷ naka sixae di kg'uian tseegu di hèè naka Nqarim di qarian ka hèéthèé e. Tchànoan xae ncòò gaba zi khama ma úúa hãa, *x'ãà cgoa xae ko o kg'ám x'òàm xòè di i*, naka *xgáèa ko máá xae an dxàes x'òàs xòè di hèéthèé e*.

⁸ Tcommèa xae kò hãa kana xae kò tcommè tama igaba, kana kò ko còèè kana dqòmèè igaba *xae kò Nqarim di xae tséé-kg'ao xae e*. Tshúù-ntcòà-kg'aoan khama xae kò ma qgóòè igaba xae ko tseeguan nxàe.

⁹ C'êe ne khòè ne ka xae c'ùùèa hãa, igaba xae kò *gatu ka q'ãaèa*. X'óóa khama xae kò ii, igaba bóò, kg'òèa xae hãa. Xgàràè xae kò ko, igaba xae kò cg'òèè tama.

¹⁰ Gatá ma xae kò ko ma thòò-tcaokaguè igaba xae kò wèè x'aèè ka qãè-tcaoa hãa. Dxàua xae hãa igaba xae kò kái ne khòè ne qguùkagu. Cúí gúù ga xae kò úú tama igaba xae kò wèè gúùan ga q'òò.

¹¹ Korinta tuè, kgoarasease xae ko gatu cgoa kg'ui, i tcáóa xae tchààse xgobekg'amsea.

¹² Tcáóa xae xae gatu koe tcèekg'am tama, igaba tu gatu tcáóa tu sixae koe tcèekg'ama hãa.

¹³ Tiri tu cóá tu ii khamar ko ma kg'ui cgoa tu u. X'ái xae e xámse-kg'aman gatá ii i, ncêe xae sixae gatu koe úúa hãan khama ii i. Tcáóa tu tchààse xgobekg'am.

Tempele ta Nqarim di ta a ke méé ta q'ano-q'anose

¹⁴ Táá méé tu gane èe dtcòm tama ne cgoa cúíta noose joko ba tcéè guu. Ntama ia gha tchànoan èe tchàno taman cgoa tsééa xg'ae? Kana ntama i gha ma x'ààn hêé naka ntcúúan hêéthéè xg'ae, a cúís gúù sa kúrú?

¹⁵ Ntama ba ga ma Kreste ba dxāwam* cgoa tòóku? Kana ba ga ntama dtcòmà hãam khòè ba èe dtcòm tamam cgoa tòóku?

¹⁶ Nqarim dim tempele ba ga ntama ma kúrúa mááseèa hãa nqárian cgoa qáé-xg'ae sa kúrú? Gatá tempelem kg'òèa hãam Nqarim di ta a ka. Ncêem kò Nqari ba máá:

“Tiri x'áéa ner gha *Tiri ne khòè* ne cgoa kúrú

a Ra a gha gane xg'aeku koe caate.

Gane dir Nqari Ra a gha ii,

ne gha gane Tiri ne khòè ne ii,”

témé.

¹⁷ Ke “tcg'oa gane xg'aeku koe

naka gane cgoa q'aa,”

tam Nqari ba méé.

A ba a máá:

“Táá c'êe gúù q'ano tama qgóò guu,

nãaskar gha qãèse hàakagu tu u.”

¹⁸ “A Ra a gha gatu ka Xòò Ra ii,

tu gha Tiri tu cóá tu ii,

cóá xu hêé naka cóá zi hêéthéè tu,”

tam X'aigam wèè qarian úúa hãa ba méé.

7

¹ Ncàm-ncamsa tuè, ncêe nqòòkagukan ta úúa hãa, ke hàà naka ta wèès gúùs èe ko gatá di tc'áran hêé naka tc'èea ta hêéthéè cg'uri-cg'uris koe q'ano-q'anose, naka taa tcom-tcomsas kg'òè sa cg'òèase kg'òè, Nqari ba q'áòa hãase.

Korinta ne ko komsana domkam Paulo qãè-tcaoa

² Gatu di tcáóan xgobekg'ama máá xae e. Cúí khòè ga xae chibi kúrú cgae ta ga hãa, a xae a cúí khòè ga cg'èèan koe tcáà ta ga hãa, kana xae c'èe khòè kàa naka marian sèè cgae e ta ga hãa.

³ Chibi-chibi tu ur ko domkar ncêe gúúan kg'ui tama. Ncêer kò kg'aika ma bìrì tua hãa khamaga ma: *kaisase xae ncàm tua*, tu wèè x'aèan ncêe kaga tcáóa xae koe hãa, x'óó xae ga ko kana xae ga ko kg'òèè igaba.

⁴ Kaisa kgoarasea ner gatu koe úúa hãa kg'ui cgoa tu ur gha di i, a ko gatu cgoa kaisase dqm̄se, *tu kaisa ntcàmkuan tíi koe úúa hãa*, ra kái xháèan koe xae ga hãa igaba kaisa qãè-tcaoan úúa hãa.

⁵ Eè xae kò Maketonia koe hàà ka igaba i kò sixae di tc'áran táá sãa-q'ooan hòò khama, xae kò wèè x'aèè ka xháèan q'oo koe hãa: tchàa za guua zi mèéku zi hêé, naka *tcáóa xae q'oo* koe hànas q'áò sa hêéthéè di i.

⁶ Igabam kò Nqarim, ncêe ko gane èe nqãaka hàna ne ntcàm ba, Titom di hàà-q'ooan ka ntcàm xae e.

⁷ Gam di hàà-q'ooan cúí tama a kò ii *ncêe kò ntcàm xae e*, igaba *xae kò thèè ntcàmmè èem gatu ka bìrì xaea hãa kg'uiian ka: ntam* ma gatu ka ntcàmmèa sa. Tu ma xgónè tea hãas kam kò bìrì xae e, naka tu ma tshúù-tcaoa hãas ka hêé, naka tu ma tééa máá tea hãas ka hêéthéè e, ra ko kaisase qãè-tcao.

⁸ Eètar kò ma tiris tcgãyas cgoa tshúù-tshuu-tcáo tu u, igabar èes *tcgãyas* ka chibi bóòse tama. Kg'aiar kò chibi bóòse, xòm x'aè-q'oo kas kò tshúù-tshuu-tcáo tu ua hãa sar ko bóò khama.

* 6:15: *dxāwa* - Gerika sa ko “Beliare” témé.

⁹ Igabar ncēeska qāè-tcaoa hãa, tshúù-tshuu-tcáo tuar hãa domka tamase, igaba gatu di tshúù-tcaoa ne kò hēé tu u tu gatu di dàdan koe tcóóse domka. Nqarim q'áo ka tu kò tshúù-tcaoa, a kò táá sixae ka thòò-thòòè khama.

¹⁰ Nqarim q'áo di tshúù-tcaoa nea ko kgoarasean koe ko úú tcóósean óága khama, i gatà ko hēé khóèan nxãas koe chibi bóòse tama, igaba i ko nqóóm di tshúù-tcaoaan x'ooan koe úú.

¹¹ Bóò, Nqarim q'áo di tshúù-tcaoaan gatu koe kúrúa hãa sa: *hùia te ka tu kò qháé tu u, tééa máá te ka, xgòàse kg'uia máá te ka, tcoma te ka, xgónèa te ka, tu ma máàse tea hãas ka, tu ma tshúúan xgàra kg'ónòsea máána hãas ka hēéthéé e. Wèés gúús koe tu káà chibi tu u sa tu x'áia hãa.*

¹² Gaa domka ãer kòò góá máá tu u ka i kò chibiga ne kana chibi-chibiè tama ne domka tama a, igabar kò góá hãa, gatu koe i gha tchànose x'áise Nqarim cookg'ai koe, nta tu ma sixae cgoa tchòà úúa hãa sa.

¹³ Wèé zi ncēe zia kò ntcàm xae e.

Xae kò sixae dis ntcàmkus tc'amkg'ai koe kaisase qāè-tcaoa hãa, Tito ba xae kò bóò me qāè-tcaoa hãa, gam di tc'èea nea gatu wèé tu dian ka qāba-kabaèa hãa khama.

¹⁴ Gatu kar kò gam koe dqòmse, tu kò táá sau-cgaekagu te. Igaba wèés ãe xae bìri tua hãas ma tseegu ii khamagas ma ãe xae kò Titom koe *gatu ka* dqòmsea hãa sa tseegu si i sa x'áia hãa thée.

¹⁵ *Tiri x'áè-kg'áma nem kòò gatu koe úú ka tu kò wèéa tu ga komsana me, a tu a kò q'áòan hēé naka cgùruan hēéthéé cgoa qāèse hàakagu me. Ncēe zi gúù zim ko tc'èe-tc'èese ka i ko gam di ncàmkuan gatu koe càùse.*

¹⁶ Kaisa tcoma ner gatu koe úúa hãa domkar ko qāè-tcao.

Dtcòm-kg'ao ne Jutea koe hàna ne marian xg'ae-xg'aea máá sa (8-9)

8

Sere-seres Maketonia di zi kereke zi di sa

¹ Ncēeska, tí qōe ga tuè, Nqarim Maketonia di zi kereke zi koe x'áia hãa cgómkuan ka tu gha q'áa sa xae ko tc'èe:

² Ncēeta noose kái zi kúrúa bóòku zi xháéan di zi koe ne hàna igaba i kò gane di qāè-tcaoaan cg'òe a ntcãa, ne kò èeta ne ma kaisase dxàua hãa igaba gane di qāè tcáóan di qguúan x'áia máàku zi tcg'óò.

³ *Gane kar ko nxàea tseegukagu khama a ko máá: ãe ne ga úúa hãa sa ne kò tcg'óò, a ne a ãe sa nqáéa sa hēéthéé tcg'óò. Gane ka ne kò*

⁴ qarika dtcàrà xae e, cgómkuan dis máàkus cgoa ne gha c'èe ne cgoa xg'ae a *Jutea di ne* dtcòm-kg'ao ne tsééa máá sa.

⁵ A ne a kò táá ãe xae kò ma nqòòà hãa khama *cúú* ma kúrú, igabaga ne kò kg'aia X'aigam koe máàse, a ne a *nxãwa* Nqarim di tc'èean koe guu a sixae koe máàse.

Paulo ba ko dtcòm-kg'ao ne ntcàm, máàkua ne ne gha tcg'óò ka

⁶ Tito ba nxãakamaga ncēes máàkus cgómkuan di sa gatu koe tshoa-tshoara hãa, khama xae kò dtcàrà me, gatagam gha ncēes tséé sa xg'ara-xg'ara sa.

⁷ Igaba ncēe tu ma wèé zi gúù zi koe ma kaisase qguúa hãa: dtcòmàn koe hēé, kg'uian koe hēé, q'áan koe hēé, wèés kgoara-tcáós koe hēé, naka ãe xae xgaa-xgaa tua ncàmkuan koe ga hēéthéé, khamaga méé tu thée ma ncēes máàkus cgómkuan dis koe kaisase qguùn.

⁸ X'áea ner máà tu u tama, igabar ko kg'amaga ncēes sere-seres c'èe ne ncēe kaisase hùì kg'oana hãa di sa x'áia tu u. Ncēem dàòm kar ko bóò, nta i ma gatu di ncàmkuan tseegu di i sa.

⁹ Gatá dim X'aigam Jeso Krestem dis cgómku sa tu q'ana hãa khama: qguuàm ko hãa igabam ko gatu domka dxàù, Gam dis dxàus koe tu gha gatu nxãasega guu a qguù ka.

¹⁰ Ncēe nqáéa hãam kurim ka tu kò tc'áa a máàkuan tcg'óòà tu tu u, a tu a kòò tc'èe tu kò khama máà. Ke tiri kàan komsana:

¹¹ Eè tu tshoa-tshoara hãas cgoa méé tu ncēeska xg'ara, naka ãe tu ma tc'èea khama ma xg'ara-xg'ara si - ãe tu ma úúa hãa khama ma máà.

¹² Khòè ba nta noose úúa hãa sa *Nqarim koe* gúù méé tama khama. Cgáés gúù si i, khòèm ko ãem q'òòà hãa zi gúù zi ka c'èe sa tcg'óò kg'oana hãa ne. *Nxãaskam gha Nqari ba qāè-tcaoa máá* dùús wèés ãem ko tcg'óò sa.

¹³ C'èe ne sàakagu, a gatus qómàn q'oo koe tcàà tu u sar tc'èe tama, igabar ko cúíta noose tu gha ii sa tc'èe:

¹⁴ Ncêe x'aè ka tu gatu kaisase tc'ãòan úúa hãa, ke mée tu ãe tcàoa hãa ne cg'oè-cg'oea máá. Eè tu gha ko tcào x'aè ka ne gha gane kaisase tc'ãòan úúa hãa, a gha nxãasega ãe tu tcàoa koe cg'oè-cg'oea máá tu u. Ncêem dàòm ka tu gha cúíta noo,

¹⁵ Ncêe i ma *Nqarim di zi Tcgãya zi koe* ma góáèa a ko máá: "Gaam ãe kò káían *tcuù* ba kò táá kaisase tc'ãòan úú, me kò gataga gaam ãe kò cg'oròan *tcuù* ba táá tcào," témée khama.

Titoe xu ko Korinta koe tsééa úúè

¹⁶ Tc'èe-tc'èese ncêer tíí úúa máá tua hãas khama ii sam Nqari ba Titom tcáo koe tcana hãa khamar ko Nqari ba qãè-tcaoa máá.

¹⁷ Tito ba kò táá sixae dis dtcàrà *sam gha kúrús* cúí sa dtcòm, igabam kò thée *gatuam gha hùí tu u* sa tc'èe-tc'èesea máá, a ba a kò gam di ncàmàn ka bìrisea hãa gatu koem gha síí sa.

¹⁸ Xae ko sixae ka qõese ba gam cgoa *gatu koe tsééa úú*, ncêe ko gam di tsééan qãè tchòàn xgaa-xgaa di koe wèè zi kereke zi ka kooè ba.

¹⁹ Ncêe zi gùú zi ka cúí tamase, igabam kò gataga thée kereke zi ka nxára tcg'òòèa hãa, ncêe gha sixae cgoa xg'ae a gatu dis máàku sa *úú dis* tséé sa kúrú ba, nxãasegam gha Nqari ba dqòmè ka, si sixae di tcáòan kgoarasea hãase hùí kg'oana hãa sa x'ái thée ka.

²⁰ *Xg'ae a qòòs ka* xae ko q'óse, nxãasega i gha cúí khóè ga táá ncêes máàkus kaisas ko ma xg'ae-xg'ae a samaès ka chibi-chibi xae e ka.

²¹ Tchàno zi gùú zi *kúrú sa* xae bìrisea hãa khama. Nqarim tcgáí q'oo koe cúí tamase, igaba khóèan tcgáí q'oo koe ga hēéthéè e.

²² A xae a ko sixae ka qõese ba gatsara cgoa tsééa úú, ncêe káí q'oro káí zi dàò zi cgoa kgoara-tcáòam hãa sa x'ái xaea ba, me gataga ncêeska gatu koe kaisa tcoman úúa hãa khamam hùí tu um gha sa kaisase kgoara-tcáòá máána hãa.

²³ A ncêe Titom xòè ka: tíí ka c'èe me e, a tíí cgoa tséé-kg'ao me e gatu koe. A ncêe c'èe tsara sixae ka qõese ga tsara *èe hãa cgoa mea tsara* xòè ka: nxãa tsaraa kereke zi di tsara x'aè úú-kg'ao tsara a, Krestem koe ko dqòmkuàn óága tsara.

²⁴ *Gaa domka mée tu* ncêe xu khóè xu gatu di ncàmkuàn x'ái, nxãasega zi gha kereke zi *gatu di ncàmkuàn* bóò, a q'ãa, tchànose xae ko gatu ka dqòmse sa.

9

Paulo ba ko gaia dtcàrà, marian gha tcg'òòè sa

¹ Qaase tama ia, góár gha máá tu u sa, hùikuan di tsééan ncêe ne ko Nqarim di ne khóè ne *Jerusalem* di ne tsééa mááè ka.

² Hùí ne tu gha sa tu kg'ónòsea máána hãa sar q'ana hãa khama, a ra a ko Maketonia di ne khóè ne cookg'ai koe gatu ka dqòmse, a ra a ko biri ne a ko máá, Akaiia koe tu gatu ncíisega, ncêe nqáèa hãam kurim koe ga guu a máàkuàn tu gha tcg'òò sa kg'ónòsea máána hãa, témée. Si gatu dis kg'ónòse sa *gaa koe* káí ne ghùí-ghuín-tcáòá hãa.

³ Ra kò ncêes *gúús domkaga* gatá ka qõese ga xu gatu koe tsééa úú. Ncêe kò ma gatu ka ma dqòmse khamaga ma mée tu ma kg'ónòsea hãa sar ko tc'èe. Ncêe sa gha x'ái sa ii, chibiga tama xae gha hãa sa, gatu ka xae kò dqòmse ne.

⁴ A ncêe *gatu* koer kò ko c'èe ne Maketonia ne cgoa síí a sao-xg'ae tu u, tu kg'ónòse ta ga hãa, ne xae gha kaisase saucgae, kaisa tcoman xae kò gatu koe úúa hãa khama. (Gatu di saucgaekaguan kar kg'ui tama...)

⁵ Gaa domkar kò bóò i ko qaase, tíí qõè ga xu méér dtcàrà naka xu tc'ãà-cookg'ai te naka síí cgae tu u, naka xua síí bóò, ãe tu nqòòkagua hãas máàku sa kg'ónòèa hãa sa. Igabar ko tc'èe, kgoara-tcáòase tu gha *gaas máàku sa* tcg'òò sa, chùiku tamase.

Marian tcg'òò a màa sa ko ts'ee-ts'ee'g'aikuan óága

⁶ Tc'èe-tc'èese ncêe sa:

èe ko cg'orò cgùrian xhárà

ba gha thée cg'orò tc'òoan tcuù,

me gha gaam ãe ko káise xhárà

ba thée káí tc'òoan tcuù.

⁷ Wéém khóè ba méém ãem gabá tcáòá ba koe ma bìrisea hãa khama ma tcg'òò, tc'èe tama tcáo ka hēè naka chùèem ko domka hēéthéè tamase, Nqari ba gaam ãe ko q'ano-tcáòse tcg'òò a máa ba ncàma hãa ke.

⁸ Nqari ba wèè cgómkuua nem gha káisase màa tu u di qarian úúa hãa, nxãasega tu gha wèè x'aè ka wèè zi gùú zi koe, wèè ãe tu ko qaa sa úúa máásea hãa ka, wèè zi tséé zi qãè zi tu gha nxãasega nqáèase kúrú ka.

⁹ Ncêe i ma *Nqarim di zi Tcgãya zi koe* ma góáèa a ko máá:

"*Khóèm Nqari ba ko q'ào ba* ko aba zi tsaj-tsaj

a ãe dxàua hãa ne màá;

i gam di qãèan chòò tamase hãa,"

témée khama.

¹⁰ Nqari ba ko xháà-k'g'ao ba cgùrian máà, a ba a wée khòèan tc'òoan máà. Gatagam gha gatu di *zi gúú zi càua máá tu u cgùrian khama ii zi* a gha kaikagu u, a gatu di qàèan koe guu a kái tc'òoan kúru.

¹¹ Wée za ga tu gha qguùkaguè, nxàasega tu gha wée za ga kgoara-tc'áóa hãase máàkuan tcg'óo ka. Ne gha *Jerusalem di ne khòè ne* Nqari ba qàè-tcaoa máá, *gatu di zi máàku zi xae ko tcg'óoa máà ne x'áè ka*.

¹² Ncèe tu ko kúrús tséé sa Nqarim di ne khòè ne ko tcàò sa tu gha cg'òè-cg'oea máà nes cúis tama si i, igaba kái ne khòè ne kúru ne Nqari ba qàè-tcaoa máà si i thée.

¹³ Tséés ncèe tu kò gaas ka tseegu tu ii sa x'áía hãa sa gha dqòmkuian Nqarim koe óága. Krestem di qàè tchòàn tu kò dtcòm, a kò komsana a, a tu a kò Nqarim di ne khòè ne hée naka c'èe ne wée ne hée thée aban tcg'óoa máà ka kgoarase.

¹⁴ Còrèa ne gha máá tu u, a gha xgònè tu u, cgòmkuian ncèem kò Nqari ba nqáéa hãase máà tua hãa domka.

¹⁵ Gam dis máàkus ncèe kg'uian cgoa nxàea tcg'òòè tites domka méém Nqari ba qàè-tcaoa máàè!

Paulo ba ko gam di tsééan x'áè úú-k'g'aom ii di ka kg'uia mááse (10-13)

10

¹ Tíia Paulo ra ko Krestem di qàèan hée naka qàè tc'áóan hée thée ka dtcàrà tu u. Tíi ncèe gatu koer kò hàna ne *koma* kg'amka ii ra, igaba ncèe gatu cgoar kò hãa tama ne ko *koma* xgòàse kg'ui cgoa tu u ra.

² C'èe ne khòè ne ko máá, nqòóm ko ma tc'èe khama xae ko ma kg'òè, témé. Bòór ko ka i ko qaase, kaisase xgòàser gha kg'ui cgoa ne sa. Igabar ko dtcàrà tu u, táá tu gha chùì ter ncèem dàòm koe tcàà sa.

³ Tseegu u nqòóm koe ta ga x'áè sa, igabaga ta nqòóm di cauan cgoa x'áàku tama.

⁴ Ncòò gába zi ncèe ta ko x'áà cgoa zia nqòóm di zi ncòò gába zi tama zi i, igaba zi Nqarim di qarian úúa, a zi a gúúan zi ga kobe di qarian úúa hãa.

⁵ Ncèe zi ncòò gába zi cgoa ta ko kàa-k'g'ám zi hée, naka wées gúús èe ko dqòmse sa hée thée kobe, gaa zi ncèe ko khòè ne xgáè-k'g'am zi Nqari ba q'áan koe. Ta ko wèem tc'èe ba qgòó a qáé, a kúru me me Kreste ba komsana.

⁶ Ncèe gatu di komsana-q'ooan kò tc'áòaa hãa, ne ta kg'ónòsea máána hãa, wèem khòèm di komsana taman xgàra ne.

⁷ Gúúan di qáán cúíga tu ko bòò. Ncèe gatu ka c'èem kò Krestem di me e sa birísea hãa, ne méém gatà ma tc'áóa ba koe q'ana hãa, sixae igaba xae thée gaam khama ma Krestem di xae e sa.

⁸ Gaa domkar sau-cgaekaguè tama, gatàr ga ko ma qarian ncèem X'aiga ba máà xaea hãa ka dqòmse igaba. Qarian ncèem kò máà xaea hãa, nxàasega xae gha tshàoa ghùì tu u, a táá kobe q'aa tu u ka.

⁹ Tcgāya zi tiri zi cgoar ko q'aekagu tu u khama i ga kò ii sar tc'èe tama.

¹⁰ C'èe ne ko máá: "Paulom di zi tcgāya zia qarian úúa, a ko xgòàse kg'ui, igabaga ncèe cgáé-q'ooa ba kò gatá cgoa hàna nem qari úú tama, i gam di kg'uian cúú gúú ga méé tama," témé.

¹¹ Gatà ii ne khòè ne méé ne bòò q'áa, èe xae ko tcgāya zi koe góá zi xae gha thée kúru sa. Gatu cgoa xae ga hãa, kana xae ga gatu cgoa hãa tama igaba xae sixae xae e sa.

Táá méé ta dqòmse guu

¹² Bèe xae ko, gane èe ko dqòmse ne cgoa nxará xg'aesea ne, kana gane hànas téé-q'ooos koe tóósea ne. Igaba ne ko gane, gane ka tc'áò-tc'áòse, a ne a ko gane ka nxará xg'aese. Tsóágase ne gáé káà tc'èe nea!

¹³ Igaba xae sixae cuiskaga Nqarim máà xaea hãas tc'áò-tc'áòs kúru xae gha tsééan di sa nqáéa hãase dqòmse tite, igaba xae gha Nqarim máà xaea hãas tc'áò-tc'áòs cgoa dqòmse, tc'áò-tc'áòs ncèe gatu igaba tu gaas koe hãa sa.

¹⁴ Sixaea kò tc'áà di xae e, Krestem di qàè tchòàn ko gatu koe úúa hãa xae. Khama xae c'èem khòèm kúrua hãa tsééan òòm nqòóm koe tcàà tama. Nqari ba máà xae e tua hãa!

¹⁵ C'èe ne khòè ne kúrua hãa tsééan koe xae nqáéase dqòmse tama, igaba xae ko Nqarim máà xaea hãas tc'áò-tc'áòs cgoa dqòmse, a xae a nqòòan úúa hãa, gatu di dtcòmàn gha kai, a gha sixae di tsééan gatu xg'aeku koe kaisase tchààkagu sa.

¹⁶ Nxàasega xae gha qàè tchòàn c'èe zi xg'aeku zi gatu ka nciì za hãa zi koe síí xgaa-xgaa ka. C'èem khòèm èem hãa qgáì koe kúrua hãa tsééan koe xae dqòmse tc'èe tama khama.

¹⁷ Igaba ncèe c'èem khòèm kò dqòmse kg'oana ne méém X'aigam koe dqòmse.

¹⁸ Ncêê khòem kò dɔm̄se, nem tchànɔm iise bóòè tama khama. Igaba ncêê X'aigam kò khòè ba dɔm̄m nem ko tchànɔm iise bóòè.

11

Paulo ba hêe naka tshúù-ntcôa di xu x'âè úú-kg'ao xu hêéthêe e

¹ Tiri káà tc'ëan koe tu ga qáò tcáò cgoa te sar ko tc'ëe; ke méé tu cgóm̄na gatà hêé.
² Nqarim koe guua hãa taua ner úú cgoa tua hãa khama. Cúim khòem di sêékua ner nqòòkagu tua, Kreste ba, nxãasegar gha cookg'aia ba koe tòò tu u ka, qanega xóè cgoaè tamas dxãe-coas khama ma.

³ Igabar ko q'áò, gatu di tc'ëe ne gha tseegu a q'ano máãsean Krestem di koe tcg'oa sa, ãem kò cg'ao ba ma gam di kãan cgoa Efa sa ma qàè-qaea hãa khamaga ma.

⁴ Thamkase tu ko c'ëe khòean koe máãse khama. Ncêê c'ëe khòean kò hàà cgae tu u, a hàà tãám Jesom, ncêe sixae qanega Gam ka xгаа-xгаа tu u ta ga hãam ka xгаа-xгаа, ne tu ko gaan koe máãse, kana tua sixae máã tua hãam tc'ëem ka tãá ba hòòà, kana tua sixae xгаа-xгаа tu u ta ga hãa qãè tchòan ka tãán hòòà.

⁵ Tíi ko bóò kar nxãata noose nqãaka hãa tama gaxu x'âè úú-kg'ao xu ncêe cgáé xu u *ta i ko méèè xu ka*.

⁶ Nxãatar ga ma kg'uian xгаа-xгааese máá tama, igabar tc'ëega ra a. Ncêes gúù sa xae wèé zi dàò zi koe qãèse x'ái tua hãa.

⁷ Nqarim di qãè tchòà ner kò xгаа-xгаа tu u x'aè kar kò surutakagu tu u tama, a ra a kòò cg'aré-cg'arese, nxãasega tu gha gatu kaikaguè ka; ka ra gáé kò ko chibi sa kúrú?

⁸ C'ëe zi kereke zir *koma* xhúua hãa, gaa zi koer gha húian hòò a gatu tsééa máá tu u zi.

⁹ A ãer kòò gatu cgoa hãa, a c'ëe gúù tcàoa hãa kar kò cúí khòè ga qóm̄ ba qgòókagu tama, ãer tcàoa hãas koe xu kò tíí qõè ga xu ncêe kò Maketonia koe guua hãa xu húi te khama. Ra kò wèé zi dàò-kg'ám̄ zi koe qgòósea hãa, táar gha qóm̄a máá tu u ka, a ra a gha gatà cúíga hêé.

¹⁰ Ncêer ko ma Krestem koe tseeguan kg'ui khamaga ma i cuiskaga ncêe dɔm̄sean tiri Akaia di xu xg'aeku xu *ncêe gatu x'ãèa hãa xu* koe guu na chòòkaguèa hãa tite.

¹¹ Dùús domka *ra kò gatu koe húian qaa tama?* Ncàm tu u tamar hãa domkaa? Nqari ba q'ana hãa, ncàm tuar hãa sa!

¹² Khama ra gha ncêer ko kúrú sa kg'ama kúrú *a gatu di húian qaa tite*, a gha nxãasega gaxu ãe ko sixae cgoa cúíta noose tséé sa dɔm̄se xu sau-cgaekagu.

¹³ Eêta ii xu khòè xua tshúù-ntcôa di xu x'âè úú-kg'ao xu u, qàè-qaekuan di xu tséé-kg'ao xu, Krestem di xu x'âè úú-kg'ao xu kúrúsea hãa xu.

¹⁴ Arekagu tama i hãa, satanam igabam ko moengelem x'ãan di ba kúrúsea hãa khama.

¹⁵ Gaa domka i are-aresa tama, gam di xu qãà xu igaba xu kò tchànɔn di xu qãà xu kúrúsea hãa ne. Chòò-q'oos koe xu gha gaxu di tsééan khama ma suruta kabìè.

Paulo ba ko gam di xg'arasean ka dɔm̄se

¹⁶ Gaicara ra ko kg'uian tiri kg'ui a ko máá: Táá méé i cúí khòè ga káà tc'ëer iise qgòó te guu. Igaba ncêè gatà tu kò ko hêé ne méé tu nxãaska káà tc'ëem khòè ba tu ga ko ma qgòó khama ma qgòó te, nakar nxãasega tíí igaba thêé cg'arése dɔm̄se.

¹⁷ Ncêe dɔm̄sean tiri koer X'aigam ga ko ma kg'ui khama ma kg'ui tama, igaba ra ko káà tc'ëe iise kg'ui.

¹⁸ Ncãaga i ko kái khòean ga nqòóm di cauan cgoa dɔm̄se khamar gha tíí igabaga thêé dɔm̄se.

¹⁹ Tc'ëega tu u *sa tu ko biríse*, igaba tu ko ãe káà tc'ëe ii ne cgoa qãè-tcaoa hãase tsééa xg'ae ná!

²⁰ Khòèa ne kò qãan kúrú tu u, a ko tcana máá tu u, a ko ntcóm̄ tu u, a ko náà c'ãa-c'ana tu u, a i a ko x'ábú góó tu u ne tu ko kgoara máá a.

²¹ *Ncêe gúúan kúrú koe* xae kò kg'amka xae e, témé sar ko saucgae.

Igaba ncêe c'ëe khòean kò birísea hãa c'ëes gúús ka i gha dɔm̄se sa ner tíí igaba birísea hãa (káà tc'ëem khòem khamar ko ma kg'ui).

²² Hebera dis qhàòs di xua? Tíí igabar gaar ga ra a. Iseraele dis qhàòs di xua? Tíí igabar gaar ga ra a. Abrahamam di xu tsgòo-coa xua? Tíí igabar gaar ga ra a.

²³ Krestem di xu tséé-kg'ao xua? (Temeam khòem khamar ko ma kg'ui a ko máá:) *gaxu kar* cgáé ra a, a ra a gaxu ka kaisase tsééa hãa, a ra a gaxu ka kái q'oro qáèèa hãa, a gaxu ka kái q'oro qoaèa, a kái q'oro x'óò ka hêéa.

²⁴ Juta ne kar 5 q'oro 39 tsãman qoaèa hãa,

²⁵ nqoana q'oro ra kò *Roma ne ka* tsãm xu cgoa qoaèa, a ra a kò c'ëe x'aè ka nxòãan cgoa xaoè, a ra a kò nqoana q'oro skepes ka x'óò qoaèa, a ra a kò c'ëe x'aè ka koaba ba hêé naka ntcúú ba hêéthêé tshãam q'oo koe hãa.

²⁶ Eër kò káise caate a ko dàra kar kò kái zi tcabà zi koe tcàà: tshàan di zi, ts'ää-kg'aoan di zi, tiri ne khòe ne di zi, tãá zi qhàò zi di zi, x'áé-dxooan di zi, qãáka ka di zi, tshàa-dxooan di zi hêé naka tshúú-ntcõa di dtcòm-kg'aoan di zi hêéthêé koe.

²⁷ Thòòkaser kòo tséé, a ra a thêé ko qómse tséé, ra kò kái ntcúuan x'óm tama, a xàbà hãa, a cána hãa, a ko kái-kg'aise tc'ooan úú tama, a ra a kòo qgàì, a qg'aè-cgaea hãa.

²⁸ Wéé zi gúú zi oose ra ko wéé cámi ka qómán xám, wéé zi kereke zi tc'ëea máas tiris ka.

²⁹ C'ëem khòem kò kg'amka ii ner ko tí ígaba xámse a kg'amka. C'ëem khòem kòo chìbian koe tcààè ner ko tshúú-tcao.

³⁰ Ncèè qaase i kò ko, dqòmser ga sa, ner gha gúú zi tiri kg'amkan ko x'ái zi cgoa dqòmse.

³¹ Nqarim ncèe X'aigam Jesom ka Xòò ba, ncèe ko chòò tamase dqòmme ba, nxãa ba q'ana hãa tshúú-ntcõar nxãe tama sa.

³² Damaseko koem kò tc'ää-cookg'aim x'aigam Aretasem dòm q'oo koe hãa ba x'áé-dxoom Damaseko di ba kòre, nxãasegam gha qáé te ka.

³³ Igabar kò x'áé-dxoom dim xhàrom kòm koe guu a q'ores q'oo koe hãase xòòè, a tshàu q'ooa ba koe nxàia tcg'oa.

12

Paulo ba ko x'ái zi bóò ka dqòmse

¹ Dqòmse méers gúú si i, ãeta i ga ma cúí gúú qãè ga kúrúa máá te tama igaba. Ncèeskar gha X'aigam bóokagu tea hãa zi x'ái zi hêé naka xgòre-kg'áise ko zi ka hêéthêé kg'ui.

² Q'ana ra hãa Krestem koe hànám khòè ba, ncèe kò nqáéa hãa kurian 14 ka, sèe a kaisase tc'amaka hãam nqarikg'aim* koe úúèa hãa ba. (C'úua ra hãa, ncèes gúú sa kò cgáé-q'ooa ba koe kúrúse sa, kana sa ko x'ái sa† ii – Nqarim cúí ba q'anaa.)

³ Ra ncèem khòè ba q'ana hãa (igabar c'úua hãa, ncèes gúú sa kò cgáé-q'ooa ba koe kúrúse sa, kana sa ko x'ái sa‡ ii – Nqarim cúí ba q'anaa)

⁴ ntam kò ma sèe a paradáisi koe úúé sa. Nxàèè tite zi gúú zim kò kóm, gúú zi ncèe khòèan kgoara mááè naka nxàe tite zi.

⁵ Ncèem khòem kar gha dqòmse igabar tíí ka dqòmsea hãa tite, tiri kg'amkan ka cúí ga a gha ii.

⁶ A ncèe dqòmser kòo ner káà tc'ëem khòè ba ii tama, tseegua ner gha ko nxàe khama. Igabar ncèeska dqòmsea hãa tite, nxãasega i gha c'ëe khòèan táá kaisase tc'ëea máá te ka, ãe i ko tíí koe bóòs ka hêé naka ãe i ko tíí koe kóms ka hêéthêé e.

⁷ Igaba méér táá kaisase kaikaguè guu ãer ko bóò zi x'ái zi kaisase kaia hãa zi domka. Gaa domkar dxám ba cgàaa te koe máàèa hãa, ncèe satanam di tséé-kg'ao ii ba, me ko qhàè te, nxãasegar gha táá kaisase koase ka.

⁸ Ncèes gúús domkar kò X'aiga ba nqoana q'oro còrè, nxãasegas gha tíí koe sèèa tcg'òòè ka.

⁹ Igabam kò birí te a máá: “Tiri cgómkua ne tc'òò tsia hãa, Tiri qaria ne ko kg'amkan koe cg'òèase x'áise khama,” témé. Gaa domkar gha tiri kg'amkan koe kaisa qãè-tcaoan cgoa dqòmse, nxãasega i gha Krestem di qarian tíí koe hãa ka.

¹⁰ Gaas gúús domkaga ra ko kg'amkan koe qãè-tcao, naka cóèkuan koe hêé, naka xháé zi koe hêé, naka xgàraku zi koe hêé, naka qóm zi koe hêéthêé e, ncèè Krestem domka zi kòo kúrúse ne. Eër kò kg'amka ii ner nxãaska qari ra a khama.

Paulo ba ko Korinta dis kerekes ka káise tc'ëe-tc'ëese

¹¹ Káà tc'ëem gúú bar kò kúrúse, igaba tu kò gatu gaan koe chùia úú te, gatu ka méér ga kò koaèa hãas gúú si i khama. Gúú cgáér tama ra a ga ii, igabar ãe xu x'áé úú-kg'ao xu cgáé xu u ta ko méé xu ka nqáaka hãa tama.

¹² Tseegu ñir x'áé úú-kg'ao ra a di zi x'ái zia kò gatu xg'aeku koe qáò tcáóan cgoa x'áie, x'ái zi cgoa hêé naka are-aresa zi gúú zi cgoa hêé naka kaia hãa qarian cgoa hêéthêé e.

¹³ Cúís gúú sa tu kò c'ëe zi kereke zi ka tcào: ra kò tíia táá qóm ba qgòókagu tu u. Ke méé tu cgómna ncèes chibi sa qgòóa máá te!

¹⁴ Ncèer ii kar nqoana dis dàra sar gha dàra tu u sa kg'ónòsea máana hãa. A ra a cuiskaga qómá máá tu ua hãa tite; ãe gatu di ii sar qaa tama, igabar ko gatua qaa tu u khama. Còán méé i gaan di xòòan táá tséea máas gúú si i, igaba méé i xòòan gaan di còán tséea máá khama.

¹⁵ Ra gha kaisase qãè-tcaoa hãase wéès gúús ãer úúa hãa sa gatu koe tséékagu naka tíí ga ra hêéthêé e. Ncèè kaisaser kò ncàm tu hãa, ne tua gha gatu cg'árese ncàm te?

¹⁶ Ncèe tu ma dtcòmaa khamaga ma, táár kò qóm ba qgòókagu tu u sa, igabar kò koma kàa sa kúrú, a gaas cgoa qgòó tu u.

* 12:2: kaisase tc'amaka hãam nqarikg'ai - Gerika sa ko máá: “nqoana dim nqarikg'ai ba,” témé. † 12:2: x'áisa - Gerika sa ko máá: “cgáé-q'ooa ba ka tchàa koe,” témé. ‡ 12:3: x'áisa - Gerika sa ko máá: “cgáé-q'ooa ba ka tchàa koe,” témé.

¹⁷ Ntama? A gaxu khòe xu ãer kò gatu koe tsééa úúa hãa xu ka c'ẽem cgoa ra kò c'ẽe gùu ga sée cgae tu u?

¹⁸ Tito bar ko dtcàrà qđòm gha ka, a ko c'ẽem dtcòm-kg'ao ba gam cgoa tsééa úú. A Tito ba kò c'ẽe gùu ga sée cgae tu u ii? Cúim tc'ẽem cgoa tsam gáé kò tséé tama? Cúim dào ba tsam gáé kò sée tama?

¹⁹ A ncẽe tu hãa ka tua kò tc'ẽea máá, gatu cookg'ai koe xae ko kg'uia mááse, ta tc'ẽea? Nqarim cookg'ai koe xae ko kg'ui, ãem ga ma Krete ba ma kg'uikagu xae e khama, si wées gùús ãe xae ko góá a ko kúrú sa, gatu di tshàoa ghùèan di si i, ncàm-ncamsa tuè.

²⁰ Gatu koe síia ner ko q'áo. C'ẽedaokar ãer ko ma qaa tu u khama ma sao-xg'ae tua hãa tite, tu gatu igaba ãe tu kòo ma qaa te khama ma sao-xg'ae tea hãa tite. I gha c'ẽedaoka mẽékuan hẽé, taukuan hẽé, xgòan hẽé, cèean hẽé, cóèkuan hẽé, c'amkuan hẽé, bóòsean hẽé naka kómku taman hẽéthẽé hãa.

²¹ Gaicara ra kòo síi nem gha tirim Nqari ba gatu cookg'ai koe cg'aré-cg'are te sar ko q'áo. Ra gha kái ne ãe kò nxãakamaga chibian kúrú ne kg'ae cgae, gane di chibian koe ne kò táá tcóóse khama. Qanega ne q'ano taman hẽé, cg'aràn hẽé, naka cg'ãean hẽéthẽé koe hãa.

13

Còo di zi dqàèku zi

¹ Ncèea nqoana dis dàras ga si i ncèer ko gatu koe dàra sa. *Si ko Nqarim dis Tcgãya sa méé a ko máá:* “Cám kana nqoana tééa-máá-kg'aoan di kg'árna ne gha wées kg'ui sa nxàea tseegukagu,” témé.

²⁻³ Eẽ nxãakamaga chibian kúrú hãa ne hẽé naka wée ne c'ẽe ne hẽéthẽer ko dqàè; ãer kò cam di sa dàra nea kar kò ma dqàè ne khamagar ko ma ncèer káá iim x'aem ka dqàè ne. Krete ba ko tíi koe kg'ui dis x'ái sa tu ko qaa ná? Eẽr kò gaicara hàà ner gaa domkaga ncèe ne khòe ne cuiskaga bóò guua hãa tite. *Krete ba* gatu koe kg'amka tama, igabam gatu xg'aeku koe qarian úúa.

⁴ Gatàm kò ma kg'amkan koe guu a xgàuè, igabam ko Nqarim di qarian ka kg'òè. Gataga xae ma Gam koe kg'amka xae e, igaba xae gha Nqarim di qarian ka Gam cgoa kg'òè, a tsééa máá tu u.

⁵ Gatu kúrú bóòse naka tua bóò dtcòmàn koe tu hàna sa; kúrú tu gatu bóòse. Bóóa tu q'ãa tama Jeso Krete ba gatu koe hàna sa? Igaba ncèe kúrú tu kòo bóòse a ko tààè nem Jeso Krete ba gatu koe hãa tama.

⁶ Ra tcoman úúa hãa, bóóa tu q'ana hãa sixaea kúrú bóòku sa tààa hãa sa di i.

⁷ Igaba xae ko Nqari ba còrè, táá tu gha c'ẽe gùu cg'ãè ga kúrú sa. Khòe ne gha bóò, kúrú bóòku sa xae tààa hãa sa domkar ncèes gùu sa kg'ui tama, igaba xae ko tc'ẽe, ãe tchàno ii sa tu gha kúrú sa, ãeta xae ga ma sixae tààèa hãa khama ii igaba.

⁸ Cuiskaga xae tseeguan cgoa x'ãakua hãa tite khama, igaba xae gha tseeguan kúrú máá.

⁹ Ncèè qari tu iis gùús cúí sa gha ko qãè-tcaokagu xae e, ãe ta xae ga ma kg'amka khama ii igaba. Còrèa xae ko máá sa gatu gha còoka qđò si i.

¹⁰ Gaa domkar ko ncèer káá ii ka ncèe zi gùu zi góá máá tu u, nxãasegar gha ãer kòo hàà ne táá hàà xgòase kg'ui a tiri qarian tséékagu ka. X'aiga ba ncèe qarian máà tea hãa, tshàoar gha ghùu tu u ka, a táá tòà-q'aa tu u ka.

Còo di zi tsgámkgaku zi

¹¹ Còo dis ka, tíi qđe ga tuè, qãè-tcao tu. Gùu zi kúrú naka zi qãè, korèku tu, naka cúí tc'ẽe ii, tòókuan cgoa kg'òè, nakam gha ncàmkuan hẽé naka tòókuan hẽéthẽé dim Nqari ba gatu cgoa hãa.

¹² Gatu ka c'ẽe ne tcom-tcomsas x'obèkus cgoa tsgám.

¹³ Wée ne dtcòm-kg'ao ne ko tsgámkgagu tu u.

¹⁴ X'aigam Jeso Krestem di cgómkuan hẽé naka Nqarim di ncàmkuan hẽé naka Tcom-tcomsam Tc'ẽem di hãa cgoakuan hẽéthẽé méé i gatu wèea tu cgoa hãa.

GALATIA NE Paulom dis tcgāya sa Galatia ne koe Téé-cookg'ai sa

Eē i ko Jesom di qāē tchōan tshoa-tshoa a ko xгаа-xгааē, a ko ēe Juta tama ne ka cím tshàua mááē, kas kò tèē sa xgoaba: khòè ba méém Juta iise kg'òè naka baà Moshem di x'áèan ko méé sa komsana naka baà q'āē nqāa-qgai khòè, nxāaskam gha tseegu dim dtcòm-kg'ao ba ii di sa. Me kò Paulo ba ncēes guūs cgoa ntcoeku, a ko máá qaase tama ia témé. Qaasekos guū sa, Krestem koe dtcòm si i, gaas ka ta gha wéèa ta ga Nqarim ka tchànokaguè. Igaba Galatia koe hàna zi kereke zi xg'aeku koe ne c'èe ne khòè ne hà, Paulo ba ko ntcoe ne, a bìrìsea hà khòè ba méém gataga Moshem di x'áèan komsana naka baa nxāasega Nqarim ka tchànokaguè sa.

Paulom dis tcgāya sa kò góáèa, tseegu di dtcòmnan koes gha Galatia ne kabi ka, ncēe ko tshùù-ntcōa di xгаа-xgaan ka hoàkaguè ne.

Paulo ba kò tshoa-tshoa (1-2) koe a Jeso Krestem dim x'áè úú-kg'ao ba tam gha ma tciiè di qaria nem úúa hàas ka kg'ui. A ba a kò nxàe, gam di tsééan x'áè úú-kg'aom ii dia Nqarim koe guua hà, khama i khòèan koe guu tama sa, i gam di tsééan ēe Juta tama ne khòè ne koe hà sa.

Me kò nxāaska kg'ui sa ghù, ncēe ko máá, dtcòmnan ka cúim ko khòè ba Nqarim koe tchànokaguè, témé di sa. Qāē tsééa nea khòè ba kgoara tama, igabam ko kgoaraèam khòè ba qāē tsééan kúru ka (3-4).

Chòò di xu tcee xu (5-6) koem ko Paulo ba x'ái, Krestem koe dtcòm sa ko ncàmkus ncēe ko kg'òèa ta kaba-kaba sa óaga sa.

Qaa-qaasa kg'uia ne:

- q'āē nqāa-qgai khòoku sa
- x'áèa ne
- kgoarasea ne

Tcgāyas q'oo koe hàna zi:

- Paulom di tsééa ne x'áè úú-kg'aom ii di i (1-2)
- Nqarim di cgómkuan di qāē tchòà ne (3-4)
- Dtcòm-kg'ao ne di kgoarasea ne naka tsééa ne hēéthēe e (5-6)

Paulom di tsééa ne x'áè úú-kg'aom ii di i (1-2)

Tsgámkaguku zi

¹ Paulo ra a, x'áè úú-kg'ao* ba kúruèa hà ra: khòè ne koe guu tamase, kana khòem ka tamase, igaba Jeso Kreste ba hēé naka x'ooan koe ghù Mea hàam Nqarim Abom ka hēéthēé e.

² Tíi hēé naka wéé xu qōe xu ncēe tíi cgoa hà xu hēéthēéa ko ncēes tcgāya sa Galatia di zi kereke zi góá máá a ko máá:

³ Nqarim gatá ka Xòò ba hēé naka X'aigam Jeso Kreste ba hēéthēé tsara koe guua hà cgómkuan hēé naka tòókuan hēéthēé méé i gatu cgoa hà.

⁴ Ncēe ko gatá di chibian domka máase ba, nxāasegam gha ncēe x'áè dim nqóóm cg'áè tc'èean dim koe kgoara tcg'óò ta a ka, ncēm ko ma gatá dim Nqarim Xòò ba ma tc'èe khama.

⁵ Chòò tamase méém dqonmè, Amen.

Cúisega tseegu ii qāē tchòà ne

⁶ Gatu kar area hà! Eē Krestem di cgómkuan koe tciaa óa tu u hà ba tu ncēeta ma qháséga aagua hà, a tǎá tchòan koe nxana,

⁷ ncēe qāē tchòà tama a. Igaba i c'èe khòèan hàna ncēe ko nquu sa tcǎa tu u, a Krestem di qāē tchòan kàmakagu kg'oana.

⁸ Igabar ko bìrì tu u a ko máá: ncēe sixae igaba kana nqarikg'ai koe guuam moengelem kòo c'èe tchòan xгаа-xгаа tu u, ncēe sixae kòo xгаа-xгаа tu u qāē tchòan cgoa qòò mááku tama a, ne méém chòò tamase xgàràè!

⁹ Ncēe xae nxāakamaga mééa hà khamagar ko ncēeska gaicara méé a ko máá: ncēe c'èem khòem kòo ēe tu xгаа-xгааèa qāē tchòan cgoa qòò mááku tama qāē tchòan xгаа-xгаа tu u ne méém chòò tamase xgàràè!

¹⁰ Khòè ne kar gha koe sa ra koáè qaa kana Nqarim kaa? Kana ra ko khòèan qāē-tcaokagu sa qaa? Ncēe qanega ra kòo khòèan qāē-tcaokagu ner Krestem dir tséé-kg'aor tama ra a!

* 1:1: x'áè úú-kg'ao - Gerika sa ko "apostolo" témé.

Ntam ko ma Paulo ba x'âè úú-kg'ao ba kúrú sa

¹¹ Q'âa méé tu sar ko tc'êe khama, tí q'ôe ga tuè, ncêer kòo xгаа-xгаа qâè tchôà nea khòèan koe guu tama sa.

¹² Khòèan kar máàè e tama khama, a *khòèan ka* xгаа-xгааè e tama, igaba ra Jeso Krestem ko tíi koe x'áise koe guu a máàè ea.

¹³ Kóma tu hâa èer kòo Juta dis dtcòm̄s koe hâa kar kòo ma kg'òè sa khama: kaisase nqáéaser kòo Nqarim dis kereke sa xgàra, a kòo cg'òoa dqùri si.

¹⁴ A ra a kòo Juta dis dtcòm̄s koe kái xu tiris tcáràs di xu ka còoka hâar Juta ra a, a kòo èe ne kòo sita ka tsgòose ga ne máà ta a cauan kaisase qgóoa qari.

¹⁵ Qanegar ábàè tama cookg'ai koem kòo Nqari ba nxárá tcg'òó tea. A ba a kòo Gam di cgóm̄kuan ka tcíia óá te. I kòo qâè-tcaokagu Me

¹⁶ Gam dim Cóa bam x'ái te sa, nxâasegar gha táá zi qhàò zi di ne koe Gam di qâè tchòàn xгаа-xгаа ka. Gaa x'âè kagar kòo khòèan cgoa táá xg'ae,

¹⁷ A ra a kòo gataga Jerusalema koe ga táá q'òò, a èe xg'ao tíi ka tc'âa a x'âè úú-kg'ao ii xu koe síi, igaba ra kòo Arabia koe q'òò, a ra a gaa koe guus ka Damaseko koe kabise.

¹⁸ Ra kòo nxâaska nqoana kuri qâá q'oo koe Jerusalema koe q'òò, a Petere† ba dàra, a síi 15 cáman gam cgoa x'âè.

¹⁹ Igaba ra kòo cúim x'âè úú-kg'aom ga ba táá bóò, Jakobom oose, ncêe X'aigam *Jesom* ka q'òese ba.

²⁰ Bóò, Nqarim cookg'ai koer ko gaise, ncêer góá máá tua hâa sa tshúù-ntcòas tama si i sa.

²¹ Kháókar kòo Siria héè naka Kilikia hééthéè di zi xg'aeku zi koe q'òò.

²² Ra kòo Jutea di zi kereke zi koe q'âaè tama, ncêe Krestem koe hâa zi;

²³ kg'amaga ne kòo tíi ka kóma hâa i ko máá: "Gaam èe kòo kg'aia xgàra ta a ba ko ncêeska dtcòm̄s ka xгаа-xгаа, ncêem kòo cg'òoa dqùri sa," téméè.

²⁴ Ne kòo tíi domka Nqari ba dqòm̄.

2

Paulo di tchôà ne ko x'âè úú-kg'ao xu c'êe xu ka dtcòm̄mè

¹ Ra kòo nxâaska 14 kurian qâá q'oo koe gaia Jerusalema koe q'òò, Barenabasem cgoa hâase, a ra a kòo théè Titom ga ba sée,

² a *Nqarim* ko x'ái te sa xùri; a ra a èer kòo táá zi qhàò zi di ne xгаа-xгаа hâa qâè tchòàn gaxu cookg'ai koe síi tòò. Kaia ntcòó-q'ooan úúa hâa xu cgoar kòo ncêe sa cúia hâase nxàe; tsééan ncêer ko wéè qaria te cgoa kúrú hâa a, a ko qanega kúrú u, nea gha kg'amaga di ii sar tc'êe tama khama.

³ Igaba Titom ncêe kòo tíi cgoa hâam ka i kòo qaase tama, q'âe nqâa-qgai khòoem gha sa, Gerika me e kòo ii igaba.

⁴ Igaba xu kòo c'êe xu khòè xu kúrúè i gha sa tc'êe. Dtcòm̄-kg'ao xu khama xu ko ma qgóóse, igaba xu tchôà qaase xu iise sixae koe ts'ana tcana. A xu a ko èe ta Jeso Krestem koe úúa hâa kgoarasean hàà bóò, nxâasega xu gha gaxu di qâàn kúrú ta a ka.

⁵ Igaba xae kòo x'âè-coam di kòm̄ ga táá máà xu, nxâasega tu gha qâè tchòàn di tseeguan úú ka.

⁶ Igaba gaxu èe tc'âa-cookg'aian khama ko ma qgóóè xu - èe xu kòo hâas téé-q'oo sa tíi koe cúi gùu ga méé tama, Nqari ba khòè ne táákase qgóó tama khama - èe xu khòè xua kòo táá bíri te, cúi gùu ga ra gha èer ko *xгаа-xгаа qâè tchòàn* koe càù sa.

⁷ Igaba xu kòo bóò q'âa, Nqari ba tíia máà tea hâa, qhàò zi di ner gha qâè tchòàn xгаа-xгаа sa, èem kòo ma Petere ba máana hâa khamaga ma, Juta nem gha qâè tchòàn xгаа-xгаа sa.

⁸ Nqarim ncêe kòo Petere ba tsééa hâa, me x'âè úú-kg'aom Juta ne ko qâè tchòàn xгаа-xгаа ba ii, ba kòo tíi tséé te, x'âè úú-kg'aom táá zi qhàò zi di ne ko qâè tchòàn xгаа-xгаа bar gha ii ka khama.

⁹ Xu kòo Jakobo ba héè, naka Petere* ba héè naka Johane ba hééthéè xu, ncêe kòo nquu ba ko ghùu-ghui xu hii xu iise séeè xu bóò q'âa Nqari ba ncêes tséé sa máà tea hâa sa, a xu a tíia héè naka Barenabase ba hééthéè tsam qgóó tshàù, dtcòm̄kua xae hâa dis x'áis iise. Dtcòm̄kua xae kòo hâa ncêeta xae gha ma tsééa xg'ae sa: Sitsam gha táá zi qhàò zi di ne koe síi, xu gaxu Juta ne koe síi sa.

¹⁰ Cúis gùus dtcàrà xu kòo sa: èe dxàua hâa ne méé tsam qâèse kòre si i, si kòo gaas gùu sa tcáóa te koe tcâà kúrú sir gha sa.

Paulo ba ko Petere ba ntcoe

¹¹ Igaba èem ko Petere ba Antioke koe hàà kar kòo *dtcòm̄-kg'ao* ne cookg'ai koe ga ntcoe me, chibia nem úúa hâa khama.

† 1:18: *Petere* - Gerika sa ko "Kefase" témé.

* 2:9: *Petere* - Gerika sa ko "Kefase" témé.

¹² C'êe xu khòe xu Jakobom ka tsééa óáéa xu ko hàà cookg'ai koem kòo tãá zi qhàò zi di ne cgoa tc'óò, igaba êe xu ko hàà kam kò q'ãe nqãa-qgai khòokus dis xg'ae sa bèe, a tééa dìbi, a tãá zi qhàò zi di ne cgoa q'aa-q'aase.

¹³ Gabá hêé naka c'êe xu Juta xu hêéthêéa kò tshoa-tshoa a êe xu q'ana hãa si qãè tamás guú sa kúrú, me kò Barenabasem ga ba gaxu di cg'ãè tsééan domka hòà cgoa xu.

¹⁴ Igaba êer ko qãè tchòàn di tseeguan xu xùri tama sa bòò kar ko wéèe ne cookg'ai koe ga Petere† ba bìri a máá: "Juta tsi i, igaba tsi ko *gane cgoa tc'óòan ka tãá zi qhàò zi di ne di cauan cgoa kg'òè*, Juta ne dian ka tamase. Ka nxãaska dùu saa ncêe tsi ko qhàò zi di ne chùì, Juta ne di cauan ne gha xùri ka sa?" témé.

¹⁵ Abà nqais koe ga ta guu a Juta ta a, a qhàò zi di tama, ncêe chibi-kg'ao *ta ko ma tcièe ne*.

¹⁶ Igaba ta q'ana hãa, khòè ba x'áèan komsana ka tchànóm iise bòòè tama, igaba Jeso Krestem koe dtcòman ka a sa. Gaa domka ta gatá *Juta ta* igaba thêé Jeso Krestem koe dtcòma hãa, nxãasega ta gha Krestem koe dtcòm's ka tchàno ta iise bòòè ka, x'áèan komsana ka tamase; x'áèan komsana kam cúim khòém ga ba tchàno iise bòòè hãa tite khama.

¹⁷ Igaba ncêe Krestem koe *dtcòman ka* ta kò tchàno ta iise bòòè kg'oana ne ta gha *qhàò zi di ne khama ii, ncêe* chibi-kg'ao ne *ta ko ma tcièe ne*. Kháé êe sa ko nxãaska máá, Kreste ba chibian òim tséé-kg'ao Me e, *êe ko kúrú ta a ta chibi-kg'ao ii ba*, témé? Nxãas tama si i!

¹⁸ Ncêe c'êem khòém kòo êem kòbea hãa sa gaia tshàoa ghùì, nem ko chibian kúrú.

¹⁹ X'áèa ner *kg'òèa máá tama* khama, igabar x'áèan koe guu a x'óóa, nxãasegar gha Nqari ba kg'òèa máá ka. Krestem cgoar xgàuèa,

²⁰ ra tíi ncêeska kg'òèa hãa tama, igabam Kreste ba tíi koe kg'òèa hãa; ra ncêer ko cgàam koe kg'òès kg'òè sa ko Nqarim òim Còám koe dtcòman koe kg'òè, ncêe kò ncàm tea, a tíi domka mààsea ba.

²¹ Ncêe khòém kò ko *cgómkuan ka tamase, igaba* x'áèan koe guu a Nqarim cgoa tchànokaguè, nem Kreste ba nxãaska kg'amaga kàà hùise x'óóa hãa. Gaa domkar cuiskaga Nqarim di *cgómkuan dxùukg'ai* za tòóa hãa tite.

Nqarim di cgómkuan di qãè tchòà ne (3–4)

3

Dtcòm sa nooam dàòm kgoaraè ta gham ga me

¹ Gatú kàà tc'êe tu Galatia tuè! Díina gáé tsoò tua hãa? Gatú ncêe tcgáí q'ooa tu koe gam kò Jeso Kreste ba qãèse x'áise xgàuèam hãa sa tu!

² Cúis guú sar gatú koe q'ãa kg'oana: x'áèan komsana ka tua kò *Tcom-tcomsam* Tc'êe ba hòò, kana êe tu kóma hãa *qãè tchòàn koe* dtcòm's kaa?

³ Tsóágase tu gáé kàà tc'êe tua! *Tcom-tcomsam* Tc'êem cgoa tu tshoa-tshoa hãa, ka tua ko ncêeska cgàam *di cauan cgoa chòòkagu?*

⁴ A hùì úú tamase tua kaisase xgàrasea hãa? Kháé tseegukaga ia kò hùì úú tama?

⁵ Gaam êe ko *Tcom-tcomsam* Tc'êe ba máá tu u, a ko gatú xg'aeku koe are-aresa zi tséé zi kúrú ba koáé x'áèan tu ko komsana domka gatá hêé? Kháé ba gáé êe tu kóma hãa *qãè tchòàn koe* tu dtcòma hãa domka gatá hêé tama?

⁶ Abrahamam ka i kò ii khamaga i ii: Nqarim koem kò dtcòm, a ba a kò tchànóm iise bòòè!

⁷ Ke nxãaska kóma q'ãa, êe dtcòm sa úúa hãa nea Abrahamam ka cóáse ga ne e sa.

⁸ *Nqarim di zi Tcgãya* zia kò nxãakamaga còoka bóò, Nqari ba gha tãá zi qhàò zi di ne dtcòm's koe guu a tchàno ne iise bóò sa, a ba a kò Abrahamama ba kámaga qãè tchòàn máá, a máá: "Wéè zi qhàò zia gha tsáá koe guu a ts'ee-ts'ee'g'aiè," témé;

⁹ khama gane êe dtcòm'an úúa hãa nea kò dtcòma hãam Abrahamam cgoa xg'ae a ts'ee-ts'ee'g'aiè.

¹⁰ Wéè ne êe x'áèan komsanan ka ko *tchàno ne iise bòòè kg'oana* nea cgúisea hãa; *Nqarim di zi Tcgãya* zi koe i goásea hãa a ko máá: "Wéè x'aè ka êe X'áèan dis Tcgãyas koe goásea hãa zi guú zi wéè zi kúrú tamam khòè ba cgúisea hãa," témé khama.

¹¹ X'áise i ko, cúim khòém ga ba x'áèan ka Nqarim cookg'ai koe tchàno iise bòòè ta ga hãa sa; *Nqarim di zi Tcgãya zia ko máá*: "Eè tchàno ii ba gha dtcòm's koe guu a kg'òè," témé khama.

¹² Igaba i x'áèan dtcòm'an koe guu tama, a ncêe koe guua, *Nqarim di zi Tcgãya* zi ko méé khama a ko máá: "Eè ko ncêe zi guú zi kúrú ba gha gazi koe guu a kg'òè," témé.

¹³ *Nqarim di zi Tcgãya* zi koe i goásea hãa a ko máá: "Wéém khòém êe ko hiis koe tceèè ba cgúiea hãa," téméè khama kò Kreste ba gatá domka cgúie. A ba a kò ncèeta hêéan ka x'áèan dis cgúikus koe x'ámá tcg'óó ta a.

¹⁴ Nxãasega i gha Abrahamam kò nqòòkaguèa hãa ts'ee-ts'ee'g'aikuan Jeso Krestem koe guu a tãá zi qhàò zi di ne koe tcãá ka, ta gha nxãasega dtcòm's koe guu a êe ta kò nqòòkaguèa hãam *Tcom-tcomsam* Tc'êe ba hòò.

† 2:14: **Petere** - Gerika sa ko "Kefase" témé.

X'áean hêé naka nqòòkagukuan hêéthêé e

¹⁵ Tíi qòe ga tuè, wèé cám dis sere-sere sar gha tséékagu. Khòè ne kò qáé-xg'ae sa kúru a tseegukagu sia hãa ne i cúí khòè ga kòbe si, kana c'êe giúú ga gaas koe càua hãa tite.

¹⁶ Nqòòkaguku zia kò Abraham ba hêé naka gam ka cóáse ba hêéthêé tsara biríèa hãa. Si *Nqarim dis Tcgãya* sa ncêeta méé naka máá: “naka gam ka cóáse ga XU hêéthêé e,” témé tama naka sa kái xu nxàe, igabas ko máá: “naka cóáse BA hêéthêé e,” témé, a ko cúí ba nxàe, ncêe Krete ii ba.

¹⁷ Ncêe sa nxàer koş ga si i a ko máá: Qáé-xg'ae sa Nqarim ka kámága kúru a tseegukaguèa hãa, i x'áean 430 kurian qãá q'oo koe hààraa. Ncêe x'áea ne êes qáé-xg'ae sa kòbe tite, a Nqarim dis nqòòkagu sa kaákagua hãa tite.

¹⁸ Ncêè Nqarim dis máákus kò x'áean koe guua hãa ne i nxãaska gaicara nqòòkagukus koe guu tama khama; igabam kò Nqari ba nqòòkagukus koe guu a Gam di cgómkuan ka Abraham ba máa a.

¹⁹ Nxãaska x'áean di tsééa nea dùú saa? Tcãàèa i kò hãa, *nxãasega i gha x'ái*, chibian kúru sa dùú si i sa ka, me gha nxãakg'aiga *Abraham* ka Cóáse ba síí hàà, ncêe kò nqòòkagukus koe nxãèa ba. Moengele xu ka i kòo qòòkaguè, *Moshem* êe ko nqáè koe hãam koe guu a.

²⁰ Igaba êe nqáè koe hãa ba cúis *xg'aes cgoa cúí tséé* tama, igabam Nqari ba cúí Me e.

Qàan hêé naka cóán hêéthêé e

²¹ Kháé nxãaska ia x'áean Nqarim di zi nqòòkaguku zi cgoa qòòa mááku tama? Nxãa tama si i! Ncêè kg'òe sa ko óa di qarian úúam x'áem kò hàna hãa, nem ga kò khòè ba tseegukaga x'áean komsana koe guu a Nqarim cgoa tchànokaguèa khama.

²² Igabas ko *Nqarim dis Tcgãya* sa nxàea tseegukagu, wéem nqòó ba chibian koe hãa sa, nxãasegas gha êe kò nqòòkaguèas abas ncêe ko Jeso Krestem koe dtcòmán koe guu a máàè sa, êe ko dtcòm ne máàè ka.

²³ Igaba dtcòmòs kò hàà cookg'ai koe ta kò x'áean ka qgóó a qáèèa hãa, nxãakg'aigas gha síí ncêe kò hààs dtcòm sa hòòè ka.

²⁴ I kò gaa domkaga x'áean tc'ãà-cookg'ai ta a hãa, Me nxãakg'aiga síí Krete ba hàà*, nxãasega ta gha dtcòmòs koe guu a *Nqarim cookg'ai* koe tchàno iise bóòè ka.

²⁵ Si gaas dtcòm sa hààraa, i ncêeska *x'áean* tc'ãà-cookg'ai ta a tama.

²⁶ Wéèa tu ga dtcòmòs koe guu a Jeso Krestem koe Nqarim di tu cóá tu u khama.

²⁷ Wéèa tu êe kò Krestem koe tcguù-tcguuèa hãa tua Krete ba hana khama.

²⁸ Me Juta ba kana Gerika ba hãa tite, me qãà ba kana qãà tama ba hãa tite, me kg'ào ba kana dxàes ga sa hãa tite, wéèa tu ga Jeso Krestem koe cúí tu u khama.

²⁹ A ncêè Krestem di tu kò ii, ne tu nxãaska Abrahamam di tu cóá tu u, a tu a êe kò nqòòkaguèa hãas x'ais di tu q'òò-kg'ao tu u.

4

¹ Méé ra ko sa: êe gha kò hàà x'aián q'òòm kò cóá ba ii nem gha hàà kg'amaga qãám khama ma sèèè, êetam ga ma wéè zi giúú zi q'òòa hãa igaba.

² Tchàno-tchanoku-kg'ao xu hêé naka qòòkagu-kg'ao xu hêéthêé dòm q'oo koem hãa, me gha nxãakg'aiga xòòm ka tòòèa hãam x'aè ba síí hàà.

³ Ncêem dàòm ka ta gatá igaba thêé, êe ta kò cóá ii, ka kò nqòóm di qarian di ta qãà ta a.

⁴ Igaba èem kò x'aè ba cg'òè kam kò Nqari ba Gam òòm Cóá ba tsééa úú, khòès ka àbàèa hãa, a x'áean dòm q'oo koe kg'òèa hãa ba,

⁵ síím gha êe x'áean dòm q'oo koe hãa ne kgoara ka, nxãasega ta gha *Nqarim di* ta cóá ta ii di qarian hòò ka.

⁶ Me kò Nqari ba cóá tu u domka Gam ka Cóásem òòm Tc'èe ba tsééa tcg'òó, Me síí tcáoá ta koe tcãà, a ba a q'aua tcii a ko máá: “Aboè, gatá ka Xòò Tseè,” témé.

⁷ Khama tsi ncêeska gaicara qãà tama, igaba tsi cóá tsi i, a cóá tsi kò ii ne tsi gataga thêé Nqarim koe guu a q'òò-kg'ao tsi i.

Paulo ba Galatia ne dis téé-q'ooos ka area hãa

⁸ Kg'aia, ncêe tu kò Nqari ba c'úua hãa x'aè ka tu kò giúú zi ncêe nqàri tama zi di tu qãà tu u.

⁹ Igaba tu ncêeska Nqari ba q'ana hãa (i ko gataga qaase, nxàer gha a máá: “Nqarim ka tu q'ãaèa hãa,” témé sa), ka tua gha nxãaska ntama ma nqòóm di qarian ncêe kg'amka, a cgóm-cgomsa koe gaicara kabise? A tseegukaga tua gaicara gaan di qãà kg'oana?

¹⁰ C'èe cáman hêé, naka nxoean hêé naka x'áean hêé naka kurian hêéthêé tu xaèa kg'òònd a ko kòè zi kúru.

¹¹ Q'áokagu te tu ko! Eër gatu koe kúrua hãa tsééa ne káà hùì khama ga i ii domka.

* 3:24: *Me nxãakg'aiga síí Krete ba hàà* - kana “a ko Krestem koe úú ta a”.

¹² Tíí qõe ga tuè, còrè tu ur ko a ko máá: Tíí khama méé tu ii, témé, tíí igabar gatu khama ii ke. Cúí cg'áè ga tu kúrú cgae te tama.

¹³ Q'ana tu hãa, cgáé-q'oom di kg'amkan domkagar kòo kg'aia qãè tchòàn xгаа-xгаа tu u sa.

¹⁴ Eèta i kò ma tiri tcìian kúrúa bóòa tu di ii, igaba tu kò táá ntcoe te ga hée, a xguè te ga hée, a kò Nqarim dim moengelem khama ma qãèse hààkagu te, Jeso Krestem khama ma.

¹⁵ Gatu di qãè-tcaoa ne *ncèeska* ndaa? Tíí ga ra gha nxàea tseegukagu a máá, kgoanase i kò ne tu ga tgcáíu tu nxqbea tgc'òò, a máá te, témé.

¹⁶ A *ncèeska* ra gáé gatu òm cg'òo-kg'ao ba kúrúsea, ncèer ko tseeguan birí tu u ka?

¹⁷ Eè xu *tshùù-ntcòò-kg'ao* xua qãèm dàòm ka tcãà-tcaoa máá tu u tama, igaba xu ko qaa sa *sixae cgoa* q'aa-q'aa tu u si i, nxãasega tu gha tcãà-tcaoa máá xu ka.

¹⁸ I wéé x'áè ka qãès gúùs koe tcãà-tcaoa qãè e, tíí kò gatu cgoa hãa ne cúí tamase.

¹⁹ Tiri tu cóa tu ncàm-ncamsa tuè, gatu domkar gaicara ábàn di thòòn koe hãa, Me gha nxãakg'aiga síí Kreste ba gatu koe kúrúse!

²⁰ Nta ra ko ma tc'èe, ncèeskar ga gatu cgoa hãa sa, a ra a ga kg'ui-q'ooa te kabi! Gatu kar area hãa khama.

Hagare sa hée naka Sarah sa hēéthēe e

²¹ Birí te tu, gatu ncèe x'áèan òm q'oo koe tu gha hãa sa ko tc'èe tu: a x'áèan tu komsana tama?

²² Góásea i hãa a kò máá, Abraham ba ko cam cóa tsara úúa hãa, me c'èe ba qãàs di me e, me c'èe ba *gam dis khòès* kgoarasea hãas di me e, témé.

²³ Igabam kò qãàs òm cóa ba cgàam koe guu a ábàè; me kò kgoarasea hãas khòès òm cóa ba nqòòkagukus koe guu a ábàè.

²⁴ Ncèe zi gúù zia gha x'áís iise séèè: ncèe sara khòè sara cam sara gáé-xg'ae sara a; c'èe sa Sinai òm xàbim òm x'áí si i, a kò hàà gha qãàn kúrú cóan ábà, si nxãa sa Hagare si i.

²⁵ Si Hagares ncèe sa Sinai òm xàbim Arabia òm nqòòm koe hãam òm x'áí si i, a Jerusalema òm x'áí si i; gas di ne cóa ne cgoas xg'ae a qãà si i khama.

²⁶ Igaba tc'amaka hãas Jerusalema sa kgoarasea, a sa a gasá gatá ka xòò si i.

²⁷ Góásea i hãa khama a ko máá:

“Qãè-tcaoa, sáá ábà tama si khòè seè,

qãè-tcaoa ka q'au,

sáá ncèe ábàn di thòòn koe hãa tite si;

èe aaguèas khòès di cóa nea

èe séèa hãas khòès dian ka kái i khama,”

témé.

²⁸ *Ncèes Jerusalema sa gatá ka xòò si i khamaga* tu gatu, tíí qõe ga tuè, Isakam khamaga ma nqòòkagukus di tu cóa tu u.

²⁹ Igaba èem x'aèm kam kò èe ko cgàam koe guu a ábàèm cóa ba, èe Tc'èem koe guu a ábàèa ba xgàra; si ko gatá iis gúù sa ncèe zi cam zi kaga igaba kúrúse.

³⁰ Igaba sa ko *Nqarim dis Tcgáya* sa nta méé? Ncèetas ko méé a ko máá: “Xhàiyagu qãà sa hée naka gaas òm cóa ba hēéthēe e! Qãàs òm cóa ba cuiskaga èe kgoarasea hãas khòès òm cóam cgoa xg'ae naka q'òòa hãa tite ke,” témé.

³¹ Gaa domka, tíí qõe ga tuè, qãàs di ta cóa ta tama ta a, igaba ta kgoarasea hãas khòès di ta cóa ta a.

Dtcòm-kg'ao ne di kgoarasea ne naka tsééa ne hēéthēe e (5-6)

5

Krestem koe kgoarasea hãa ne

¹ Kreste ba kò kgoara ta a, nxãasega ta gha kgoarasease hãa ka; gaa domka méé ta nxãaska qarika téé, naka taa qãàn òm joko sa gaicara táá kgoara mááse guu.

² Komsana! Tíía, Paulo ra ko birí tu u a ko máá: q'áe nqãa-qgai khòèè tu kòo nem Kreste ba gatu koe cúí hùì ga úú tama, témé.

³ A ra a ko wèém khòèè èe q'áe nqãa-qgai khòèè gha sa máàsea hãam koe gaicara nxàea tseegukagu, nxãaska méém èe i ko x'áèan méés wéè sa kúrú sa.

⁴ Gatu ncèe x'áèan *komsana* ka gha tchàno tu iise bóòè tua Krestem koe guu a q'áea tgc'òòèa; cgòmkuan tu cg'áé guua.

⁵ Tc'èem koe ta ko guu a dtcòm koe ta gha tchàno ii òm nqòò sa hãa a qãà khama.

⁶ Q'áe nqãa-qgai khòèè sa kana q'áe nqãa-qgai khòèè tama sa Jeso Krestem koe cgáé tama, igaba ncàms koe ko tséés dtcòm si i.

⁷ Qãèse tu kòo qarò, ka ia diín xgáé-kg'am tua hãa tseeguan komsana ne?

⁸ Eèta iis xгаа-xgaaku sa Gaam èe ko tcii tu um koe guu tama.

⁹ Cg'aré péré gâe-gâe ne ko kái pérean kúru i gâe.

¹⁰ X'aigam koer toman úúa hâa, cuiskaga tu c'êe dàò ga sèea hâa tite di i; me gha gaam êe ko nqúu sa tcâa tu u ba gam dis xgàrase sa xám, ðim ga igaba.

¹¹ Igaba, tíi qôe ga tuè, ncêe xgaa-xgaa ra kòo, a ko máá: q'âe nqâa-qgai khòoku sa ko qanega qaase, témé ne ra ko khâé nxâaska dùus domka xgàraea máá? Gatà i kò ii, ne i ga kò xgâus ka xgaa-xgaan xg'ore sa ghùu tama.

¹² Eè ko tcg'ome tcúu tu u xu khòe xu méé xu qôò naka síi q'âe khòo-kg'aiè sar ko tc'êe!

¹³ Kgoarasea tu gha hâa ka tu tciièa khama, tíi qôe ga tuè; igaba méé tu gatu di kgoarasean táá cgâam di zi tséé zi koe tcâa guu; igaba méé tu ncàmkuan koe guu naka gatu ka c'êean tsééa máá.

¹⁴ Wèè x'âea ne ko cúim x'âe-kg'am koe nxàèe a ko máá: "Tsáá ka c'êe ba méé tsi ncàm, êe tsi ma ncàmsea hâa khamaga ma," témé khama.

¹⁵ Igaba êe tu kòo kaáku a ko kaá kg'ooku, ne méé tu q'ôése naka tua gha gatu ka c'êe ne ka táá cg'òoe guu.

Tcom-tcomsam Tc'êem koe kg'òè sa hêé naka cgâam di tsééan hêéthêe e

¹⁶ Igaba ra ko máá: *Tcom-tcomsam* Tc'êem ka méé tu tcéé tcuèe naka tua cgâam ko tc'êe sa táá kúru guu, témé.

¹⁷ Cgâam ko qaa sa êem ko *Tcom-tcomsam* Tc'êe ba qaas cgoa qôòa mááku tama khama, si Tc'êem ko qaa sa cgâam dis cgoa qôòa mááku tama; ncêea ne ko x'âaku khama, nxâasega tu gha êe tu ko tc'êe sa táá kúru ka.

¹⁸ Igaba ncêe *Tcom-tcomsam* Tc'êem ka tu kò tc'âa-cookg'aièa hâa ne tu x'âean dòm q'oo koe hâa tama.

¹⁹ Cgâam di tséé ne ko kg'ama bóose a i a: cg'ará a, naka cg'âè zi tséé zi hêé, naka cg'urian hêé,

²⁰ naka kúrua máaseea hâa nqárian dqomán hêé, naka tsoòan cii hêé, naka hòrekuan hêé, naka xg'orean hêé, naka tauan hêé, naka xgòán hêé, naka cêean hêé, naka kómku taman hêé, naka dtcòò zi cgoa q'aa-q'asean hêé,

²¹ naka chùikuan hêé, naka nqàrea hâa ne hêé, naka qarika kg'áan hêé, naka ncêe zi gúu zi khama ii zi hêéthêe e. Ra ko ncêeska bíria q'âa-q'âa tu u, ncêer kò kg'aia ma q'âa-q'âa tua hâa khamaga ma, a ko máá: êeta ii zi gúu zi ko kúru nea cuiskaga Nqarim di x'aian q'òoa hâa tite, témé.

²² Igaba *Tcom-tcomsam* Tc'êem di tc'ároa ne ncàm si i, naka qâè-tcaoan hêé, naka tòókuan hêé, naka qáo tcáóan hêé, naka qâè tcáóan hêé, naka qâèan hêé, naka tcom-tcomsan hêé,

²³ naka tc'aua hâan hêé, naka qâè qgòósean hêéthêe e. Eèta ii zi gúu zi koe i x'âean tséé úú tama.

²⁴ Ne gane êe Jeso Krestem di ne cgâa ba xgâua hâa, naka gaam cgâam di zi xámse-q'oo zi hêé naka gaam di zi tc'êe zi hêéthêe cgoa.

²⁵ Ncêe Tc'êem ka ta kò kg'òèa hâa, ne méé ta Tc'êem cgoa qôòa te si i.

²⁶ Táá méé ta bóose gúu kana ghâaku di ii guu, kana chùiku di ii guu.

6

Wèém khòè ba qâèan kúrua máa ne

¹ Tíi qôe ga tuè, ncêe c'êem khòem kò cg'âean kúru ka qgòòea hâa, ne méé tu gatu ncêe *Tcom-tcomsam* Tc'êe ba úúa hâa tu tc'ausase úúa tcg'óo me. Tsáá igaba méé tsi kòresea hâa naka tsia táá chùbian koe tcâa guu.

² Gatu di zi xgàm zi tu xgâma hùiku, naka tua gha ncêem dàòm ka Krestem di x'âean komsana.

³ A ncêe c'êem khòem kò tc'êea máá, gúu cgáé me e, ta tc'êea hâa, gúu cgáé tama baa igaba, nem ko qâe-qaese khama.

⁴ Wèém khòè ba méém gam di tsééan qâèse bóò. Qâè kò ii nem gha nxâwa koase, c'êem khòem cgoa tòóa xg'aese tamase.

⁵ Wèém khòè ba méém gam dis xgàm sa dcéea máases gúu si i khama.

⁶ Eè ko *Nqarim ðim* kg'úi ba xgaa-xgaaè ba méém gam ðim xgaa-xgaa-kg'aom cgoa wèè zi gúu zi qâè zi xg'aea máá.

⁷ Táá méé tu qâe-qaèè guu: Nqari ba cuiskaga ncoiè tite ke; wèès gúus êem ko khòè ba xhára sa, nxâa sám gha gataga thêé tcuù khama.

⁸ Me gha gaam êe ko gam di cgâan koe xhára ba, gaam cgâam koe ga guu a kòbea cg'òo sa tcuù; igaba gaam êe ko *Tcom-tcomsam* Tc'êem koe guu a xhára ba gha *Tcom-tcomsam* Tc'êem koe guu a chòò tamas kg'òè sa tcuù khama.

⁹ Ke hàà naka ta qâèan kúru ka táá xhòekaguè guu; kg'anoa hâam x'aèm ka ta gha tcuù ke, ncêe kaàn tcáo tama ta kò hâa ne.

¹⁰ Gaa domka, ncēe ga ta x'èè ba hòòà hãa, ke hàà naka ta wèé khòèan koe qãèan kúrú, kái-kg'aise èe dtcòm̄s dim x'áém̄ di ne koe.

Còò di zi dqàèku zi hēé naka tsgámku zi hēéthēé e

¹¹ Bóò, nta noose kaia hãa góá ner ko tséékagu sa, ncēer ko *ncēeska* tshàua te cgoa góá máá tu u ka.

¹² Gane èe ko chùì tu u q'ãe nqãa-qqai khòòè tu gha ka nea ko cgàam koe qãè-qgóósean cúíga tc'èe, nxãasega ne gha Krestem dis xgàus domka táá xgàràè ka.

¹³ Gane èe q'ãe nqãa-qqai khòòèa nea gane ka x'áèan qgóóa qari tama khama, igaba ne ko tc'èe gatu méé tu q'ãe nqãa-qqai khòòè sa, nxãasega ne gha gatu dim cgàam koe dqòm̄se ka.

¹⁴ Igaba tíí ka, cuiskagar c'èes guùs koe dqòm̄sea hãa tite, gatá dim X'aigam Jeso Krestem dis xgàus koe cúí oose. Gaas koer guu a nqóó ba xgàua mááèa, ra tíí nqóó ba xgàua mááèa.

¹⁵ Q'ãe nqãa-qqai khòòè sa kana q'ãe nqãa-qqai khòòè tama sa guú méé tama khama, igabam ko Nqari ba kãbas kg'òè sa kúrúa máá ta a*.

¹⁶ Tòókuan hēé naka thòò-xama-máákuan hēéthēé méé i gane èe ko ncēm̄ x'èè-kg'ám̄ ba xùri ne cgoa hãa, *gane hēé* naka Nqarim di ne Iseraele ne hēéthēé e.

¹⁷ Còò dis ka méé i c'èe khòè ga táá cg'ãèan kúrúa máá te guu, cgáé-q'ooa te koer Jesom domka xgàrakuan di zi x'ái zi úúa hãa ke.

¹⁸ Cgóm̄kuan X'aigam Jeso Krestem di méé i gatu dim tc'ēm̄ cgoa hãa, tíí qõe ga tuè. Amen.

* **6:15:** *kãbas kg'òè sa kúrúa máá ta a* - Gerika sa ko c'èe zi kg'ui zi tséékagu ncēe ko máá: "kãbase kúrúèa hãam nqóóm̄" khama ma, témé zi.

EFESO NE Paulom dis tcgāya sa Efeso ne koe Téé-cookg'ai sa

Paulom dis tcgāyas Efeso di ne khòè nem góá máána hāa sa tc'āà dis ka ko Nqarim dis tc'ées ka kg'ui. Nqari ba kò tc'ée, wées gúús ée nqarikg'ai di sa hēé naka nqòómkg'ai di sa hēéthéé gha Krestem koe xg'ae a cúús gúú sa kúrú sa (1:10). Gatagas ko théé Nqarim di ne khòè ne dtcàrà, Gam ko ma tc'ée khama ne gha ma xg'ae a Jeso Krestem cgoa cúús gúú sa ii sa.

Tc'āà di xòèan tcgāyas di koem ko Paulo ba cúú iis ka nxàe, Nqarim Abom kò ma Gam di ne khòè ne ma nxàrá tcg'òó sa hēé, naka ne kò ma Jeso Krestem koe ma chibia ne qgóóa mááè a kgoaraès ka hēé, naka Nqarim dis nqòòkagukus ko ma Tcom-tcomsam Tc'èem ka ma máakuès ka hēéthéé e.

Cám dim xòem koem ko nxàrá-kg'ao ne birí, tseeguse méé ne Krestem dis kg'òè sa nqòómkg'ai koe kg'òè sa.

Tááka zi dàò-kg'ám zia ko tséékaguè, a ko x'ái, Nqarim di ne khòè ne ko ma Krestem cgoa xg'ae a cúús gúú sa ii sa: kereke sa tc'áróm khama ii, me Kreste ba Tcúú Me e; a sa a nquum khama ii, Me Kreste ba hukuan dim Nxòá Me e; a sa a seèès kos khòès khama ii, me Kreste ba khòès dim Khòè Me e.

Paulo ba kò káise Nqarim di cgómkuan Jeso Krestem koe hàna ka kg'ui. Wèé zi gúú zia ko Krestem di x'áan koe guu a bóòè: Gam di ncàmkuàn hēé, naka dàò-a-máákuàn hēé, naka chibian di qgóóa-máákuàn hēé, naka cgómkuàn hēé, naka q'ano-q'anokuan hēéthéé e.

Qaa-qaasa kg'ua ne:

- kereke sa Krestem dim tc'áró me e, Me Kreste ba Tcúú Me e
- Krestem di zi qguù zi
- (tc'áróm di) kai-q'ooa ne
- Nqarim dis tc'ée sa
- tòókua ne
- cúús gúú sa ii

Tcgāyas q'oo koe hàna zi:

- Kreste ba hēé naka kereke sa hēéthéé e (1-3)
- Kābas kg'òè sa Krestem koe (4-6)

Kreste ba hēé naka kereke sa hēéthéé e (1-3)

Tsgámkaguku zi

¹ Paulo ra a, Jeso Krestem dir x'áè úú-kg'ao* ra, Nqarim ma tc'èea khama.

Efeso koe hāa ne tcom-tcomsa, a Jeso Krestem koe dtcòma hāa ner ko *nc'ees tcgāya sa góá máá*, a ko máá:

² Nqarim gatá ka Xòò ba hēé naka X'aigam Jeso Kreste ba hēéthéé tsara koe guua hāa cgómkuàn hēé naka tòókuan hēéthéé méé i gatu cgoa hāa, témé.

Krestem koe guua ts'ee-ts'eekg'aikua ne

³ Dqòmè méém Nqarim gatá dim X'aigam Jeso Krestem ka Xòò ba, nc'èe kò Krestem koe guu a nqarikg'ai koe hàna zi qgái zi di ts'ee-ts'eekg'aikuan Tc'èem di wèé cgoa ts'ee-ts'eekg'ai taa ba.

⁴ Nqòóm kúrúè tamas cookg'ai koem kò Gam koe guu a nxàrá tcg'òóa mááse ta a khama, tcom-tcomsa ta gha, a tcgái q'ooa ba koe káà chibi ii ka.

⁵ Ncàmkuàn cgoam kò bóóa tcg'òó a nxàea hāa, Jeso Krestem koe ta gha guu a Gaam di ta cóá ta ii sa, èem kò ma tc'èea hāa a ma ncàma hāa khama,

⁶ nxāasega ta gha x'áako cgómkuàn Gam di dqòm ka, nc'èem *Gam dim Cóám* ncàmam hāam koe kgoarasea hāase máá taa a.

⁷ Krestem koe ta chibian di qgóóa-máákuàn dis kgoarase sa úúa. Gam di cgómkuàn dis qguús koem guu a Gam di c'áòan cgoa x'ámá tcg'òó ta a hāa khama.

⁸ Cgómkuàn nc'èem tchààse máá taa hāa a, wèé tc'èean Gam di cgoa hēé naka bóóa q'āan cgoa hēéthéé e.

⁹ Nqari ba kò Gam di zi tc'ée zi chómsea hāa zi q'āa-q'āa ta a, èem kò ma *Krestem* koe guu a ncàma hāa khama ma:

* 1:1: x'áè úú-kg'ao - Gerika sa ko "apostolo" témé.

¹⁰ Eëm Nqari ba nxará tcg'óóa hāam x'aèm kam gha wèè zi gúù zi Krestem koe xg'ae-xg'ae a cúis gúù sa kúrú ka, wèés gúùs ìe nqarìk'ái di sa hēé naka nqòòmkg'ái di sa hēéthēé e.

¹¹ Nqari ba nxará tcg'òò taa, Krestem koe ta gha Gaam di ta ii ka, ìem kò ma bìrìsea hāa khama, wèè zi gúù zim kò Gaam ko ma tc'èe khama hēé naka Me ko ma bóóa tcg'óó zi khama hēéthēé ma kúrú khama,

¹² Nxāasega ta gha Gaam di x'āan dqòm ka, gatá ncēe kò nqòòkaguèa hāam Krestem koe tc'āa a nqòòan úúa hāa ta.

¹³ Gatú igaba tu Krestem koe hāa, ìe tu kò tseeguan dim kg'uim, ncēe qāè tchòàn gatu di kgoarakuan di ba kò kóm ka. Gam koe dtcòmān ka tu kò Gaam di tu ii dis x'ái sa tòò cgaèè, nqòòkaguèa hāam Tc'èem Tcom-tcomsa ba.

¹⁴ Tcom-tcomsam Tc'èe ba x'ái Me e, nqòòkaguèa hāa gúúan gha tseeguan kaga hàà sa. Gaam x'aèm kaga ta gha kgoarakuan cg'oèase hòò, nxāasega ta gha Gam di x'āan dqòm ka.

Paulo ba ko Efeso ne còrèa máá

¹⁵ Ra ko ncēes gúùs domka còrèa máá tu u. X'aigam Jesom koe dtcòmān gatu di kar kómā hāa, naka wèé khòèan tcom-tcomsa koe tu úúa hāa ncāmkuān ka hēéthēé e.

¹⁶ Gaa domkar gatu domka Nqari ba qāè-tcaoa máān chòòkagu tama, a ko tiri còrèan koe tc'èe-tc'èese tu u.

¹⁷ Nqarim gatá dim X'aigam Jeso Krestem di ba, x'āan ka Xòò bar ko dtcàrà, bóóa q'āan dim Tc'èe bam gha máá tu u sa, Me nxāasega Nqarim di zi gúù zi xg'òre-kg'aia máá tu u, tu qāèse q'āa Me ka.

¹⁸ Còrèr ko, tcáóā tu gha x'áákaguè, tu nxāasega q'āa, dùútsa nqòòs koem tcii tua hāa sa hēé, naka Gam dis qguùs x'áàko sa nta noose kaia hāa sa hēéthēé e, ncēe tcom-tcomsa ne khòè ne Gam di nem nqòòkagu hāa sa.

¹⁹ Gatagar ko còrè, q'āa tu gha nta noose i Gam di qarian gatá ncēe ko dtcòmān ta koe kaia, a nxaráè tite sa. Gam di qarian ncēe ko kaia qarian cgoa tséé e,

²⁰ qarian ìem kò Krestem koe tséékagu hāa a, ìem kò x'ooan koe ghùì Me, a nqarìk'ái koe kg'ám x'òām Gam dim xòè koe ntcòo Me ka.

²¹ Nqari ba gaa koe wèè ne khòè ne ntcòò-q'oo ga ne hēé, naka x'aigan hēé, naka tc'āa-cookg'aian hēé naka wèé qarian hēé, naka wèè zi cg'òè zi hēéthēé tc'amkg'ái koe ntcòo Mea, ncēem nqòòm koe cúí tamase, igaba ncēe ko hàām nqòòm koe ga hēéthēé e.

²² Nqari ba wèè zi gúù zi Krestem di nqàrèan ka nqāaka tòóa, a kerekes dim tc'āa-cookg'ái ba kúrú Mea, Me wèè zi gúù zi tc'āa-cookg'aia hāa. Ncēem dàòm kam kerekes dim Tcúú Me e,

²³ ncēe Gam di tc'áró ii sa. Si Gam cgoa cg'òè-cg'oeèa hāa, Gaam ncēe ko wèè ne khòè ne wèè gúúan cgoa cg'òè-cg'oe ba.

2

Chìbian koe ta kò hāa a x'óóa hāa, igabagam kò Nqari ba Krestem koe kg'òèkagu ta a

¹⁻² C'èe x'aè ka tu kò x'óóa hāa, gatu di cg'āè cauan hēé naka chìbian hēéthēé koe tu kò hāa ka, a tu a kòo cg'āem dàòm koe kg'òè, ncēem nqòòm di ne khòè ne khama ma, a kò tc'āa-q'oo dim tc'āa-cookg'aim di qarian dòm q'oo koe hāa, tc'èem ncēe ko ncēeska khòè ne ìe Nqari ba kóm tama ne koe tséé ba.

³ Gataga ta kò wèéa ta ga gane khama ii, a kòo gatá di cgāan ko tc'èe sa xùri, a kòo cgāa ba hēé naka tc'èean hēéthēé ko tc'èe zi gúù zi kúrú, a kò gatá iim dàòm ka ncìisega kg'òèa ta q'oo koe Nqarim ka xgòā-cgaekuan tééa máāna hāa ta khòè ta a, c'èe ne khòè ne khamaga ma.

⁴⁻⁵ Igabagam kò Nqari ba Gam dis ncāmkuān kaia cgoa ncām ta a, a kò cg'āè cau ta ii a x'óóa hāa koe Krestem cgoa xg'ae a kg'òèkagu ta a. A kò ncēes gúù sa thòo-xama-máákuan kam cg'òè cgaèèa hāa domka kúrú. Cgómkuān domka tu kgoaraèa!

⁶ A ba a kò Gam cgoa xg'ae a x'ooan koe ghùì ta a, a kúrú ta a, ta kò Gam cgoa xg'ae a nqarìk'ái di zi qgáì zi koe ntcòò, Jeso Krestem koe.

⁷ Nxāasegam gha hààko zi x'aè zi ka Gam di cgómkuān dis qguùs nxará chòèè tite sa x'ái ka, ncēem kò Jeso Krestem koe guu a Gam di qāèan koe máa ta a sa.

⁸ Dtcòmān koe tu guu a cgómkuān domka kgoaraèa khama, si ncēe sa gatu koe guu tama, a Nqarim dis aba si i,

⁹ a gatu di tséé-q'ooan koe guu tama, nxāasega i gha táá cúí khòè ga dqòmse ka.

¹⁰ Nqarim tshàu ka ta kúrúèa khama, a Jeso Krestem koe kúrúèa, qāè tsééan ta gha kúrú ka, ncēem kò Nqari ba nxāakamaga kg'ónòa tòóa a, gaan q'oo koe ta gha qòò ka.

Krestem koe cúis gúù sa kúrúa ne

¹¹ Gatu ncêe tãá zi qhàò zi di iise ábàèa* tu cgoar ko kg'ui. *Juta* ne kò q'ãe nqãa-qgai khòòè, ncêe khòèem ko tshàua ba cgoa cgáé-q'ooa ba koe kúrúu gúú sa, a ne a ko nxãaska 'q'ãe nqãa-qgai khòòèa ne' ta ma tciise, igabaga tu ko gatu 'q'ãe nqãa-qgai khòòè tama ne' ta ma tciie. Ke mée tu tc'êe-tc'êese,

¹² Êe x'áè ka tu kò Kreste ba úú tama sa, a tu a kò Iseraele di ne khòè ne ka tãá nqòò di tu khòè tu u, a kò qáé-xg'aes nqòòkagukuan dis koe c'úusea tu khòè tu u, a tu a kò nqòòan ga úú tama, a kò nqòòmkg'ai koe Nqari úú tama.

¹³ Igaba tu ncêeska gatu êe kò nqúú ii tu, Jeso Krestem koe, cúuse óáèa hãa, Krestem di c'áòan ka.

¹⁴ *Kreste ba* gatá dim tòòku Me e khama, ncêe kúrú ta a ta cúú ii ba, cam xg'ae sara a kò ii igaba, a ba a hòrekuan dim xhàrom q'aa-q'aa ta a kò ba xg'aekua ta koe khòá hãa. Gam di cgàan koem kò

¹⁵ *Juta ne di* x'áèan hêé, naka gaan di x'áè-kg'áman hêé naka dqàè-kg'aman hêéthêé cg'òo, a cúim tc'árom kaba ba Gam koe kúrú, cam tc'áran téé-q'oo koe, tòòku sa kúrúan ka.

¹⁶ Xgàus koe x'óòan Gam di kam kò wèè sara qhàò sara cúim tc'árom koe Nqarim cgoa tòókukagu, a kò gane di hòrekuan gaas xgàus cgoa ga cg'òo.

¹⁷ Me kò hàà tòókuan di qàè tchòàn xgaa-xgaa: gatu êe kò nqúú ii tu koe hêé, naka gane êe cúú ne koe hêéthêé e.

¹⁸ Gam koe ta ko guu a wèèa ta ga cúim Tc'êem cgoa kgoarasease Abom koe síí khama.

¹⁹ Khama tu ncêeska tãá za guua kana c'úusea hãa tu khòè tu tama tu u, igaba tu ncêeska êe tcom-tcomsa ne cgoa cúim nqòòm di tu khòè tu u, a tu a gataga Nqarim dim nquum di tu x'áè-kg'ao tu u.

²⁰ Gaam nquum dis tshoa-tshoase-q'oo sa x'áè úú-kg'ao xu hêé naka porofiti xu hêéthêé ka kúrúèa hãa, Me Jeso Kreste ba nquum huku dim nxòá Me e.

²¹ Gam koem ko wèem nquu ba qgòóa xg'ae a kaikaguè, a ba a gha nxãasega X'aigam koe tcom-tcomsam tempele ba ii.

²² Gam koe tu ko gatu igaba *c'êe ne dtcòm-kg'ao ne cgoa* tshàoa xg'aèè, nxãasega tu gha Tc'êem koe guu a Nqarim gha x'áèem qgái ba ii ka.

3

Paulo ba ko tãá zi qhàò zi koe Krestem ka xgaa-xgaa

¹ Ncêes gúús domkar kò tíia Paulo ra, Jeso Krestem domka qáéèa hãa ra, gatu tãá zi qhàò zi di tu domka ra... *ko máa:*

² Nqarim máa tea háas tséés cgómkuan xgaa-xgaa dis ka tu gáé kómá hãa, *ra gha gaa cgómkuan* gatu koe *tséékaqu*.

³ Nqari ba kò Gam dis tchòàs chómsea hãa sa x'ái tea hãa, ra kò gaas ka kg'aia xòmse góá máá tua hãa.

⁴ Eè tu kò ncêer tíí góá háas gúú sa nxárá ne tu gha q'ãa, Krestem dis tchòàs chómsea hãa sar q'ana hãa sa.

⁵ Ncêe nqáéa zi x'áè zi kas kò cúim khòèem ga ba q'ãa-q'ãaèa tama, igabam ncêeska *Nqari ba* Tcom-tcomsam Tc'êem koe guu a Gam di xu tcom-tcomsa xu x'áè úú-kg'ao xu hêé, naka porofiti xu hêéthêé koe x'ái sia hãa.

⁶ *Si ncêes tchòàs chómsea hãa sa ncêe si i:* Jeso Krestem koe ne kò tãá zi qhàò zi di ne qàè tchòàn koe guu a *Juta ne* cgoa xg'ae a Nqarim di zi gúú zi di ne q'òò-kg'ao ne kúrúèa, a hàà gane cgoa xg'ae a cúim tc'áro ba kúrú, a ne a kò *Nqarim nxáea háas* nqòòkaguku sa gane cgoa xg'aea máá.

⁷ Nqarim di qarian di tséé-kg'áman koem kò guu a Gam di cgómkuan máa te, ncêes tchòàs qàèè dim tséé-kg'ao bar gha kúrú di i.

⁸ Wèè ne èe tcom-tcomsa ne kar nqáaka háas téé-q'ooos di ra a, igabar ncêe cgómkuan mááèa hãa, tãá zi qhàò zi di ne koer gha Krestem di zi qguú zi ncêe nxárá chòòè tite zi di qàè tchòàn xgaa-xgaa ka,

⁹ a wèè ne khòè ne q'ãa-q'ãa, Nqarim ko ma Gam dis tchòàs chómsea hãa sa ma qòòkagu sa. Nqarim ncêe wèè zi gúú zi kúrú hãa ba kò ncêes gúú sa kúrú si kuri xu kuri xu tãá q'áase,

¹⁰ nxãasegam gha *Nqari ba* ncêem kámám ka kerekes koe guu a bóòse tamam nqòòm* di xu tc'ãa-cookg'ai xu hêé naka qarian hêéthêé koe, Gam di q'ãan di tc'èean kúrú i q'áase ka - *Gam di q'ãan di tc'èean ncêe ko* kái zi tãáka zi dàò zi ka x'áíse e.

¹¹ Nqòòm kúrúè tamam cookg'ai koem kò ma tc'èea hãa khamam kò ma Nqari ba Jeso Krestem gatá dim X'aigam koe guu a ncêes gúú sa kúrú.

* **2:11:** *ábàèa* - Gerika sa ko máa: "cgàam koe," témé. * **3:10:** *bóòse tamam nqòòm* - Gerika sa ko máa: "nqarikg'ai di zi qgái zi," igabam ko ncêem kg'ui ba Nqarim di x'áè-q'oo ka kg'ui tama, domkam ko "bóòse tamam nqòò ba" ta ma ma góáè. Gataga théé 6:12 ba bóò.

¹² Gam domka ta gha Gam koe dtcòm̄s koe guu a kgoarasease Nqarim hàna koe tcàa, tcoman úúa hãase.

¹³ Gaa domkar ko dtcàrà tu u, táá tu gha xgàrasean tiri ka xhòen-tcáo sa; gatu domkar ko kúrú u, qãè-tcao tu gha máá a ka.†

Paulo ba ko gaia Efeso ne còrèa máá

¹⁴ Gaa domkar ko *gatá ka* Xòom cookg'ai koe qúrúa te cgoa qámse,

¹⁵ ncêe nqarikg'ai hêé naka nqòómkg'ai hêéthêé di zi qhàò zi wèé zi cg'òèan màana hãa ba.

¹⁶ Ncêem ko ma x'áakos qguu sa úúa khamar ko ma *còrè Me*, Gam dim Tc'èem koem gha guu a tcáóa tu q'oo koe qari-qari tu u sa.

¹⁷ *Ra ko gataga còrè*, Krestem gha dtcòm̄an koe guu a gatu di tcáóan koe x'ãè sa, nakas gha ncàmku sa gatu dis tobe sa hêé naka tshoa-tshoase-q'oo sa hêéthêé ii sa.

¹⁸ *Còrèr ko*, qarian méé tu úú naka nxãasega wèé ne ãe tcom-tcomsa ii ne cgoa Krestem di ncàmku di tc'ãò-tc'ãoan bóòà q'ãa sa: gaan di tchàà-q'ooan hêé, qád-q'ooan hêé, naka qàm-q'ooan hêéthêé e,

¹⁹ nxãasega tu gha ncàmkuan ncêe q'ãa sa nqáéa hãa q'ãa ka. *Ncêe zi gúú zi kar ko còrè*, nxãasega tu gha wèé cg'òè-q'ooan Nqarim di cg'òèan di ka cg'òè-cg'òèe ka.

²⁰ Qaria nem úúa, wèés ãe ta ko dtcàrà kana tc'èe-tc'èese sam gha kaisase tc'amaka nqáéa hãase kúrú di i, ncêe ko gatá koe tséé qarian koe guu a.

²¹ Kerekes koe hêé naka Jeso Krestem koe hêéthêé méém dqòm̄mè, wèé zi qhàò zi *khóè ne di zi ko ma xùriku khama*, chòò tamase. Amen.

Kabas kg'òè sa Krestem koe (4-6)

4

Krestem dim tc'áróm koe cúis gúú sa kúrúa ne

¹ Gaa domkar ko tíi, ãe X'aigam domka qáéèa ra dtcàrà tu u, qãèse tu gha kg'òè sa, ãem Nqari ba tcii tua hãas kg'òè sa kg'anoa hãas kg'òè sa.

² Wèé x'ãè ka méé tu cg'áré-cg'arese, naka tua qãè tu khòè tu ii, qád tcáo tu, ncàmkuan cgoa qgóókua hãa tu,

³ qáé-xg'aes tòókuan dis koe ko guu a wèé qaria tu cgoa Tc'èem koe cúi ii sa qgóóa qari tu.

⁴ Cúim tc'áró ba hãa, me cúim Tc'èe ba hãa, ãe tu kò ma gataga cúis nqòòs koe ma tciièa hãa khama, ãem kò Nqari ba tcii tua hãa ka.

⁵ Me cúim X'aiga ba hãa, si cúis dtcòm̄ sa hãa, si cúis tcguu-tcguuku sa hãa,

⁶ cúim Nqari ba hãa, wèéa ta dim Xòò ba, wèé zi gúú zi ka tc'amaka hãa ba, wèé za ga hêé, naka wèéan koe ga hêéthêé e.

⁷ Igabaga ta wèéa ta ga aba sa máàèa, eem Kreste ba Gam dis tc'ãò-tc'ãos koe guu a q'aa-q'aa máá taa hãa sa.

⁸ Gaa domka i ko máá:

“Èem xg'ao ko tc'amaka qad

kam xg'ao Gam di xu cg'òo-kg'ao xu qáé

a ba a kò khòè ne aban máá,”

témèè.

⁹ Ncêe i ko máá: “Xg'aom tc'amaka qad,” témèè ka sa ko dùú sa nxàèè? Kg'aikam kò nqáaka hàna xu qgái xu nqòóm di xu koe xòana hãa sa ko nxàèè.

¹⁰ Èè kò xòana hãa ba kò Gam ga Me e, ncêe kò wèé nqarikg'aian ka tc'amaka qadò hãa ba, nxãasegam gha wèé gúuan cg'òè-cg'òe ka.

¹¹ Aba zi ãem kò tcg'òóa hãa zia kò c'èe xu gha x'áè úú-kg'ao xu ii, xu c'èe xu porofiti xu ii, xu c'èe xu qãè tchòàn di xu tsaj-tsaj-kg'ao xu ii, xu c'èe xu xg'ae zi di xu kòre-kg'ao xu hêé naka xgaa-xgaa-kg'ao xu hêéthêé ii di zi ii.

¹² A kò ncêem dàòm ka tcom-tcomsa ne khòè ne kúrú ne *Nqari ba hêé naka c'èe ne hêéthêé* tsééa máán kg'ónosea máana hãa, nxãasegam gha Krestem dim tc'áró ba kaikaguè ka,

¹³ ta nxãakg'aiga síi wèéa ta ga dtcòm̄s koe cúis gúú sa kúrú, a kaia ta khòè ta ii, Nqarim dim Cóa ba q'ana hãa ta, nxãasega ta gha cg'òèa hãas tc'ãò-tc'ãos Krestem dis téé-q'òos dis koe síi ka.

¹⁴ Nxãasega ta gha táá cg'aré cóán khama ii, a tshàan di qhonèan ka wèé za xàbùèa te ka, naka táá wèés xgaa-xgaas di tc'áan ka wèé za dqòm̄mèa te guu. Khòèan di zi kàa-kg'ám zi hêé naka hoàkaguko zi dàò zi hêéthêé cgoa ne ko tsàákagu tu u, a ko qãèm dàòm koe tcg'òó tu u.

¹⁵ Hàan ta táá gatá ii guu, gabà méé ta ncàmkuan cgoa tseeguan nxàe, naka ta nxãasega kai naka wèé zi gúú zi koe Gam khama ii, Krestem ncêe Tcúú ii ba.

† 3:13: qãè-tcao tu gha máá a - Gerika sa ko máá: “gatu di x'áa a,” témèè.

16 Gam koe i ko guu a wèè tc'áróan kai, i ko wèè xòèan cgáé-q'oom di qđòa xg'ae a q'amku-q'oo zi koe qarika qgóoku. Eëm ko wèèm xòèm cgáé-q'oom di ba ma gam di tséé sa cúia kúru khamam ko ma cgáé-q'oo ba kai, a ko ncàmkuian koe tshàoa ghùise.

Kabas kg'òè sa Krestem koe

17 Gaa domkar ko wèè tcáóa te cgoa ncèe gúuan X'aigam cookg'ai koe birí tu u a ko máá: Táá méé tu táá zi qhàò zi di ne khóè ne dis kg'òè sa kg'òè guu, ncèe cg'áa-cg'anasea tc'èean úúa ne.

18 Gane di komsana taman hée naka gane di tc'iri-tc'irisean héeéthéé domka ne ntcúu-ntcuu tcáóèa, a ne a Nqarim dis kg'òès cgoa qđòa mááku tama.

19 Sau-cgaean di tc'èe ne úú tama, a ne a qgóose tamas koe máàsea hãa, wèè gúuan cg'áè ne gha nxãasega kúru ka, a ko wèè x'aè ka ncèe gúuan qaara mááse.

20 Igaba tu kò gatu ncèeta iim dàòm ka táá Kreste ba xgaa-xgaae.

21 Tseeguan kaga tu Gam ka kómáa hãa, a Gam ka xgaa-xgaaèa hãa, tseegua ne Jesom koe hãa khama.

22 Ncií cauan gatu dis kg'òès kg'aiakas di méé tu aagu, ncóó-kg'ám zi ncèe ko hòakagu tu u zi ka ko cg'áè-cg'áèe e.

23 Naka i gatu di tc'èean hée naka tcáóan héeéthéé kaba-kabaè,

24 naka tu kabase hãa, Nqarim dis iis khama ma, tseeguan di tchànoan koe hée naka q'anoan koe héeéthéé e.

25 Gaa domka méé tu nxãaska gatu di tshúú-ntcōan aagu nakam wèèm khóè ba gam ka c'èem cgoa tseeguan kg'ui, wèèa ta ga cúim tc'áróm di ta a ke.

26 Xgòá tsi kò hãa ne táá tsari xgòàn hée naka i chibian koe tcàá tsi guu. Táá wèèm cáim ba xgòá hãa naka i sí qđòa guu.

27 Táá dxáwa ba kòm máá guu.

28 Eè ko ts'ám khóè ba méém táá gaicara ts'áa guu, igabaga méém tséé naka baa qãè gúuan tshàua ba cgoa kúrua mááse, naka baa gha nxãasega èe gha ko hùian qaa ne c'èe gúuan máá.

29 Táá cg'áè kg'uian hée naka i kg'áma tu koe tcg'oa guu, igaba méé i qãè kg'uian cúí ii, ncèe ko tshàoa ghùí tu u, a ko c'èe ne qaaseko gúuan máá a, nxãasegas gha èe tu ko kg'ui sa èe ko kóm si ne qãèan kúrua máá ka.

30 Táá méé tu Tcom-tcomsam Tc'èem Nqarim di ba thòò-xámkagu guu, ncèe tu kò q'òòkuan dis x'ái sa Gam ka tóo cgaeè ba, nxãakg'aigam gha sí kgoarakuan dim cáim ba hàà di sa.

31 Cg'áè tcáóan hée naka qão-qão-tcáókuan hée naka xgòá-cgaeakuan hée naka q'au-kg'aikuan hée naka cóèkuan héeéthéé méé i gatu koe kaà, naka hòrekuan di zi tc'èe zi cg'áè zi héeéthéé e.

32 Igaba méé tu gatu ka c'èean koe qãè tu ii, naka tua gatu ka c'èe ne tcáóa tu xgobekg'ama máá, naka qgóóa máá tsáá ka c'èe ba chibia ba, èem ma Nqari ba ma Krestem koe chibia tu ma qgóóa máá tua hãa khama.

5

X'ám koe kg'òèa ne

1 Ke méé tu Nqarim di tu serè-kg'ao tu ii, ncàm-ncamsa tu cóá tu iise,

2 naka tua ncàmkuian cgoa kg'òè, ncèem ma Kreste ba ma ncàm taa hãa khama ma, a ba a kg'òèan Gam di máana hãa gatá domka, qãè hmòm dàò-a-máákus iise, a ba a qhàea-mááku Me e, Nqarim koe.

3 Igaba méé i táá gatu xg'aeku koe cg'áràn kómse guu, kana c'èe cg'uri ga igaba, kana ncóókuan ga igaba, gatá iis kg'òè sa tcom-tcomsa ne kg'anoa hãa ke.

4 Cg'áè cauan ga igaba kana kaà hùí kg'uian ga igaba, kana tshúú kg'uian ga igaba, ncèe qaase tama a, igaba méé i qãè-tcaoa máákuian hãa.

5 Ncèean méé tu q'áas gúú si i khama: diim wèèm èe ko cg'áràn kúru ba, kana q'ano tama ba, kana èe ko c'èe ba ncóó ba (ncèe kúrua mááseèa nqárian ko dqom ba) héeéthééa cuiskaga nqòòkaguèa hãa gúuan hòò tite, x'aian Krestem di hée naka Nqarim di héeéthéé koe.

6 Táá hée naka i c'èe khóè ga qãe-qae tu u guu, káà hùí kg'uian cgoa, ncèes gúús domka i ko Nqarim di xgòàn èe komsana Me tama ne hàà cgae ke.

7 Ke nxãaska gane cgoa táá xg'ae guu.

8 C'èe x'aè ka tu kò ntcúuan di tu u, igaba tu ncèeska X'aigam koe x'áàn di tu u, ke méé tu x'áàn di tu cóá tu iise kg'òè.

9 X'ám di tc'òoa ne kò hòè wèès èe qãès koe naka wèès èe tchànos koe hée naka èe tseegua koe héeéthéé e khama.

10 Kúru naka bóò dùú sa ko Nqari ba qãè-tcaokagu sa.

11 Káà tc'òo tsééan, ntcúuan-q'oo di méé tu tchòá úú cgoa guu, igaba méé tu cg'áè e sa x'ái.

¹² Gúú zi ãe ne ko chómsease kúru zi ka kg'ui'an igaba i sau-sauga a khama.

¹³ Igaba wéés gúús ãe ko x'áàn cgoa x'áà-x'aaè sa ko bóòse,

¹⁴ wéés gúús ãe ko bóòse sa x'áàn *di tséé* e khama. Gaa domkaga i ko máá:

“Kókò, tc'om-kg'ao tseé,

naka tãe x'ooan koe,

nakam gha Krete ba x'áà-x'aa tsi,”

téméé.

¹⁵ Ke méé tu qãèse bóò, nta tu ko ma kg'òè sa, táá káà tc'èe ne khòè ne khama ma kg'òè guu, igaba tc'èega khòè khama ma.

¹⁶ Qãèse wéem x'aaè ba tséékagu, cáám zia cg'aaè zi i ke.

¹⁷ Gaa domka méé tu táá káà-tc'èekaguse guu, igaba kúru naka X'aigam *Nqarim* dis tc'èe sa dùú si i sa q'áa.

¹⁸ Táá gòéan ka nqàrekaguè guu, nxãaska tu q'áa tama dùú sa tu ko kúru sa ke, igaba méé tu Tcom-tcomsam Tc'èem ka cg'òè-cg'oeé,

¹⁹ naka pesalema zi ka gatu ka c'èea ne cgoa kg'ui, ciian cgoa hée naka Tcom-tcomsam Tc'èem di ciian cgoa héeéthéé, e, naka tua nxáè naka tcáóa tu koe X'aigam *Nqari* ba ciian kúrua máá.

²⁰ Wéé x'aaè ka, wéé zi gúú zi koe Nqarim Abo ba qãè-tcaoa máá, gatá dim X'aigam Jeso Krestem cg'òè koe.

Khòè zi hée naka khòè xu héeéthéé e

²¹ Krestem di q'áòan domka tsáá ka c'èe ba máàse.

²² Khòè saòè, gasao di xu khòè xu koe máàse, ncèe sao ko X'aigam *Nqarim* ka hée khama.

²³ Khòè ba khòès dim tcúú me e, ncèem Krete ba ma gataga Tcúú ba hée naka Kgoara-kg'ao ba héeéthéé ii khama, Gam dis kerekes ncèe tc'ároa ba iis koe.

²⁴ Ncèes kereke sa ma Krestem koe máàsea hãa khamaga méé zi khòè zi gataga thée wéé gúúan koe gazi di xu khòè xu koe máàse.

²⁵ Khòè xaoè, gaxao di zi khòè zi méé xao ncàm, ncèem ma Krete ba ma kereke sa ma ncàma hãa khama, a Gam di kg'òéan gas domka máána hãa,

²⁶ nxãasegam gha kúru si si tcom-tcomsa ii ka, a ba a kò tshãan cgoa xg'aaè si, Gam dim kg'uim cgoa,

²⁷ nxãasegam gha x'áàkos kereke sa úú ka, cg'uri úú tama sa, kana nqãia hãa tama sa, kana c'èe gúú gatá ii igaba. Igaba méés tcom-tcomsa ii, naka cúí chibi ga úú tama.

²⁸ Gaam dàòm cúím ka méé xu khòè xu gaxu di zi khòè zi ncàm, gaxu di tc'ároan khamaga ma. Khòèm ncèe gam dis khòè sa ncàma hãa ba ncàmsea.

²⁹ Gatá ka cúím ga ba qanega gam dim cg'aaè-q'oo ba hòrea hãa ta ga hãa, igabam ko tc'òókagu me, a ko gataga kòre me, ncèem ko Krete ba ma kerekes ka hée khama.

³⁰ Wéea ta ga Gam dim tc'árom di ta xòè ta a khama.

³¹ Ncèem dàòm kam gha khòè ba gam ka xòò ba hée naka xòò sa héeéthéé guu, a ba a gha gam dis khòès cgoa cúí ii, khara gha gakhara cáám khara cúím cg'aaè ba kúru.

³² Ncèes kãas chómsea sa kaisa si i, igabar ko Krete ba hée naka kereke sa héeéthéé ka kg'ui.

³³ Gatá i ii igaba méém wéem khòè ba gam dis khòè sa ncàm, èem ma ncàmsea hãa khamaga ma, nakas wéés khòè sa gataga gas dim khòè ba tcom.

6

Cóan hée naka xòò ga ne héeéthéé e

¹ Cóá tuè, X'aigam *Nqarim* koe gatu ka xòò ga ne komsana, ncèe sa tchãnos gúú si i ke.

² Saò ba hée naka saò sa héeéthéé khara tcom (ncèea tc'áà dim x'aaè-kg'áú ga me e nqòòkagukus cgoa *ncèe ko máá*)

³ “naka i gha nxãasega wééan ga qãèse qòò máá tsi naka tsi gha nqòómkg'ai koe qáòse kg'òè,” témé ba.

⁴ Cóán ka xòò ga xaoè, gaxao di cóán táá kúru naka i xgòà guu, igaba kaikagu u dqàè e kose naka X'aigam *Nqarim* di x'áèan koe héeéthéé e.

Qãan hée naka x'aigan héeéthéé e

⁵ Qãa tuè, gatu di x'aigan nqòómkg'ai di komsana, q'áòan hée naka cgùruan héeéthéé cgoa, cúí tcáóa tu cgoa, èe tu ga ko Krestem ka hée khamaga ma.

⁶ Tcgái cgoa tu kò bóòè ne cúí ka tamase, qãè-tcaokagu ne tu gha ka, igaba qãa tu Krestem di tu iise, Nqarim dis tc'èe sa ko tcáóa tu koe guu a kúru.

⁷ T'òè tcáóan cgoa tsééa tu kúru, ncèe tu ga ko ma X'aigam *Nqari* ba ma kúrua máá a khama, khòèm ka tamase.

⁸ Q'āa méé tu qāès gúús ēem ko c'ēm khóè ba kúrús kam gha X'aigam *Nqarim* ka kábi mááè sa, qāàm ga ii, kana qāà tama baa ga ii igaba.

⁹ Gaxao x'aiga xaoè, gane koe gataga hée, naka xgáekuan tòòà dìbi, q'ana hāase X'aigam gane di, a gataga gatu di ba nqarikg'ai koe hàna sa, ncēe tākase khóèan qgóó tama ba.

Cg'āè qarian cgoa x'āàkua ne

¹⁰ Còo dis ka, X'aigam *Nqarim* koe méé tu qari ii naka Gam di qarian kaisa koe hēéthēé e.

¹¹ Nqarim máà ta a zi qgái zi xgáèa mááse di zi wèé zi méé tu hāa, naka tua gha nxāasega dxāwam di zi qàe-qaeku zi cg'āè zi koe tééa mááse.

¹² Cgàa ba hēé naka c'áo ba hēéthēé cgoa ta x'āaku tama, a ta a ko x'aiga xu hēé, naka qarian hēé, naka tc'āa-cookg'ai xu ntcùuan òm nqóòm di xu hēé, naka cg'āè tc'ēan di qarian bóose tamam nqóòm* di hēéthēé cgoa x'āaku khama.

¹³ Ke méé tu nxāaska Nqarim máà ta a qgáian xgáèa máásean di wèé ga sèé naka hāa, naka tua gha nxāasega cg'āem cám ka xgáèa mááse, naka tua gha wèé giúu ga kúrúa hāase tééa mááse.

¹⁴ *Qarika* méé tu téé nxāaska, naka tseeguan kháóa tu koe bànem khama ma qáé, naka tchànoan tcāa, dxúua tu ko xgáèa máá di giúuan khama ma.

¹⁵ Tcāa nqàrè nxáboa tu koe, x'áis iise, qāè tchōan tòókuan di tu kg'ónòsea máána hāa di sa.

¹⁶ Ncēe zi giúu zi wèé zi koe méé tu dtcòman xgáèa mááse di giúuan iise sèé, ncēe gaan cgoa tu gha karuko kg'áoan ēe cg'āè iim di qgài-qgai i.

¹⁷ Naka cábas kgoarakuan di sa sèé, xgáèa ko máá tu us cábas khama ma, naka ntcàum *Tcom-tcomsam* Tc'ēm di ba hēéthēé e, ncēe Nqarim òm kg'ui ba ii ba,

¹⁸ naka tu gataga wèé x'aè ka Tc'ēm koe còrè, wèé còrèan koe hēé naka dtcàran koe hēéthēé e. Gaas giúús ka méé tu wèé qari ka kòresea hāa naka wèé ne tcom-tcomsa ne khóè ne còrèa máá.

¹⁹ Còrèa máá te gataga, nakam gha nxāasega, ēer kòo kgóà kg'ám a kg'ui ne, Nqari ba kg'uian máá te, nakar gha qāè tchōan di chómsean kgoarasea hāase kg'ui.

²⁰ Gaa domkar gaan dir kg'uia máá-kg'ao ra a, a táuan cgoa qáéèa, nxāasegar gha q'áo tamase nxāe e ka, ncēer ga ko ma kg'ui khama ma.

Còo di zi tsgámkaguku zi

²¹ Tigikom ncàm-ncamsam qōe ba, a X'aigam *Nqarim* koe tcom-tcomsam tséé-kg'ao ba gha tíi ka wèé giúuan birí tu u, nxāasega tu gha gatu igaba q'āa, dùu sar ko kúrú sa ka.

²² Gatu koer tsééa úu mea ncēes tséés domkaga, nxāasega tu gha q'āa nta ta ii sa ka, me gha gataga tcáóa tu ghùu-ghui ka.

²³ Dtcòm-kg'ao ne koe méé i tòókuan hāa, naka ncàmkuhan hēéthēé e, dtcòman cgoa, Nqarim Xòòm koe guua a, naka X'aigam Jeso Krestem koe hēéthēé e.

²⁴ Cgómkuhan méé i wèé ne ēe gatá òm X'aigam Jeso Kreste ba ncàma hāa ne koe hāa, chòo tama ncàmkuhan cgoa.

* 6:12: bóose tamam nqóòm - 3:10 koe bóo.

FILIPI NE Paulom dis tcgāya sa Filipi ne koe Téé-cookg'ai sa

Kerekes Filipi koe hāna sa kò tc'āà dis kerekes Yuropa koe hānas ga si i.

Paulo ba kò ncēes tcgāya sa qáéem hāa x'aè ka góá. C'ēe ne dtcòm-kg'ao ne di ne tséé-kg'ao ne kò Paulo ba ntcœe, i kò tshúù-ntcōa di xгаа-xgaan hāna Filipi koe. Gatà i kò ii igabam kò Paulo kaisa qāè-tcaoan cgoa hēé naka tcoman ka hēéthēé góá - Jeso Krestem koe guua hāa dtcòmān cgoa.

Ncēes tcgāya sam góá hāa, Filipi di ne dtcòm-kg'ao nem gha qāè-tcaoa máá domka, ncēe ne kò ēem ko hūian qaa x'aè ka tsééa máá mes abas domka. Me ko ncēm x'aè ba tséékagu a biría cgáé-cgae ne, ēeta ii zi qóm zi koem hāa igaba ne gha ghùì-ghui tcáósea hāa, a tcoman úúa hāa ka (tcee tsara tc'āà di ba hēé naka 4 di ba hēéthēé di tsara koe).

Dtcàrà nem kò, gane dim tc'ēe ba méem Jesom dim khama ii sa, ncēe kò cg'aré-cg'arese ba, naka nea gane ka c'ēe ne, gane ka cgáese séé (2 dim tceem koe)

Tc'ēe-tc'ēesekagu nem kò, gane dis kg'òès Krestem di sa abas Nqarim di cgómkuan di ii sa, ncēe ne dtcòmān koe guu a hòoa hāa sa, Moshem di x'āean komsana ka tamase (3 dim tceem koe).

4 dim tceem koem ko qāè-tcaoan hēé naka tòókuan hēéthēé Nqarim máá nea hāa ka kg'ui. Ncēes tcgāya sa ko x'ái, Paulom kò kerekes Filipi ne dis ka úúa hāas ncàmkus ka.

Qaa-qaasa kg'ua ne:

- qāè-tcao sa
- ntcoeku sa hēé naka kaikaguku sa hēéthēé e

Tcgāyas q'oo koe hāna zi:

- Téé-cookg'ai sa (1:1-11)
- Paulom hāa cgoa zi qóm zi (1:12-26)
- Krestem khama ma kg'òè (1:27-2:18)
- Paulo ba gha Timoteo ba hēé naka Epaferadito ba hēéthēé tsara tsééa úú (2:19-30)
- Dqàèkuan hēé naka qāè-tcaoan hēéthēé e (3:1-4:9)
- Paulo ba Filipi di ne khòe ne qāè-tcaoa máá (4:10-23)

Téé-cookg'ai sa (1:1-11)

Tsgámkaguku zi

¹ Paulo ra a, a Timoteom cgoa hāna, Jeso Krestem di tsam qāà tsam, a tsam a ko ncēes tcgāya sa wèé ne khòe ne ncēe Jeso Krestem koe tcom-tcomsa ii ne, ncēe Filipi koe hāna ne góá máá, tc'āà-cookg'ai xu hēé naka hùì-kg'ao xu hēéthēé cgoa, a ko máá:

² Nqarim gatà ka Xòo ba hēé naka X'aigam Jeso Kreste ba hēéthēé tsara koe guua hāa cgómkuan hēé naka tòókuan hēéthēé méé i gatu cgoa hāa, témé.

Paulo ba ko dtcòm-kg'ao ne Filipi di ne còrèa máá

³ Wèé x'aèan ēer ko tc'ēe-tc'ēese tu u kar ko Nqarim tiri ba qāè-tcaoa máá,

⁴ a ra a ko gataga wèé x'aèan ēer ko còrè ka wèéa tu ga qāè-tcaoase còrèa máá,

⁵ ēe tu ko tí cgoa tsééa xg'ae, a Jesom di qāè tchòàn khòè ne koe úú ka, tc'āà dim cámi ēe tu kò dtcòm koe guu a, a hàà ncēm cámi koe tcāà ka.

⁶ Nqari ba qāès tséé sa tshoa-tshoaà gatu koe. Ra kaisa tcoman úúa, xg'ara-xg'ara sim gha sa, Jeso Krestem ko kabise a hàam cámi ka.

⁷ Tcáóa te koe tu hāna khama i qāèa máá tea, ncēetar gha ma wèéa tu tc'ēea máá sa. Wèé tsééan ēe Nqarim kò Gam di cgómkuan koe máá tea tu kò tí cgoa xg'aea hāa: qáéèa ra kò hāa ka hēé, naka Nqarim di qāè tchòà ner ko tééa máána hāa x'aè ka hēé, naka ēer kò Nqarim di qāè tchòàn tseegu ii sa x'áia hāa ka hēéthēé e.

⁸ Nqarim ga ba q'ana khama, tseegua ner ko nxàe sa, ēer kò ko máá: Jeso Krestem dis tcáós koer guu a wèéa tu xgónèa hāa, témé ne.

⁹ Ncēea tiri còrè e, gatu dis ncàmkus gha kaisase càùse di i, q'āan koe hēé naka qāèse bóòaa q'āas koe hēéthēé e,

¹⁰ qāè zi guú zi tu gha nxāasega bóòaa tcg'òò, a tu a gha q'ano ii a káà chibi ii ka, me gha nxāakg'aiga síi Krestem dim cámi ba tcāà.

¹¹ Ra ko gataga còrè, Jeso Krestem koe tu gha guu a tchàno zi tséé zi ka cg'oè-cg'oèe sa, nxāasegam gha Nqari ba x'áakaguè a dqòmme ka.

Paulom tc'áró di zi qóm zi (1:12-26)

Krestem ka mée i xгаа-xгааè

¹² Q'aa tu ghas guù sar ko tc'èe, tí qõe ga tuè, ncèe kúrúse cgae teas guù sa qãè tchòan qõðkagua khama.

¹³ I hàà ncèeska wèè kòre-kg'aosan x'aigam dim nquum di hée naka wèè ne khòe ne koe hēéthēè q'āasea, Krestem domkar qáèèa sa.

¹⁴ Tiri qáékua ne ko tí qõea ne kái ne X'aigam *Nqarim* koe hàna ne kúrú ne tcoman úu, a *Nqarim* dim kg'ui ba q'áo tamase kg'ui, kgoarasease hēéthēè e.

¹⁵ Eèta ne ko ma c'èe ne Krestem ka ko tauan hēè naka mēékuan hēéthēè cgoa xгаа-xгаа, igaba ne ko c'èe ne qãè tc'èean cgoa Gam ka xгаа-xгаа.

¹⁶ Ncèe *Gam ka ko qãè tc'èean cgoa ko xгаа-xгаа* ne ko ncàmkuan cgoa kúrú u, qãè tchòan tééa máá dise ra ncèe koe tòòèa hàa sa ne q'ana khama.

¹⁷ Igaba ne ko *mēékuan di ne Krestem ka xгаа-xгаа q'ano-tcáo cgoa tamase*, cúia ga ne cgáékaguse kg'oana hàa domka, tiris qáékus koe ne gha qarían cgoa qgóókukagu te ka.

¹⁸ Ka ra gha kháe nxáaska nta mée? Eèta ga i wèè qgáian koe ga ii ka, tshùù-ntcòase ga igaba, kana tseeguse ga igaba, i ko Krestem ka xгаа-xгааè. Ra ko ncèes guùs domka qãè-tcao, eè, a ra a gha kg'amaga qanega qãè-tcao.

¹⁹ Eè, q'ana raà, gatu di còrèan ka hēè naka Jeso Krestem dim Tc'èem di hùian ka hēéthēès gha ncèe kúrúse cgae teas guù sa *tiri* kgoarakuan koe kàbise sa.

²⁰ *Kreste ba kò wèè x'aè ka kaikaguè*, ra ko wèè tcáoá te cgoa ga tcom a ko nqòð, cúí guù kagar sau-cgaekaguè tite sa, igabagam gha Kreste ba ncèeskaga igaba cgáè-q'ooa te koe kgoarasease kaikaguè, kg'òèa ra ga hàa kana ra ga x'óóa hàa igaba.

²¹ Tí ko bóò ka kg'òè sa Kreste Me e, si x'oo sa kàbisea mááku si i khama.

²² Ncèè qanegar kò cgàam koe kg'òèa ne, hùigas tséé si i gha ii tí koe, igaba dùù sar gha nxárá tcg'óóa mááse sar c'úùa.

²³ Qómís xháes cam guù sara dis koer hàna. Tc'èer ko, x'óór gha a Krestem cgoa síí hàa sa, nxáa sa kaisase qãè si i khama.

²⁴ Igaba cgàam koer gha hàa sa ko kaisase qaase gatu domka.

²⁵ Tcoms ncèer úúas kar q'ana, gatu cgoar gha hàa sa, a ra a gha wèéa tu cgoa qanega hēè, gatu *di dtcòman* gha còoka qõð ka, naka gatu di dtcòman di qãè-tcaosan hēéthēè e.

²⁶ A ncèè gaicarar kò gatu cgoa hàna ne tu gha tí domka Jeso Kreste ba kaisase dqòm.

Krestem khama ma kg'òè (1:27–2:18)

Krestem koe mée tu kg'òè

²⁷ Igaba kaisase ko qaase sa, kg'òèa tu di kg'òòan mée i Krestem di qãè tchòan kg'anoa hàa. Hàà ra ga ko hàà bóò tu u, kana ra ga káà ra a igaba méér kóm, kg'òè-q'ooa tua qarika cúim tc'èem koe hàna sa, tu ko gataga qãè tchòan di dtcòman koe cúis tcáoos cgoa qarika tséé sa.

²⁸ Ra kóm kg'oana, cuiskaga tu nntcoeko ne ka q'aekaguè tite sa. Ncèe sa bóòsekos x'ái si i gane di kaàkaguèan di sa, igabas gatu di kgoarakuan di si i. Si ncèe sa Nqarim koe guua.

²⁹ Cgómkuan tu máàèa hàa khama, Krestem koe tu gha dtcòmòs ka cúí tamase, igaba gataga Gam domka xgàrases ka hēéthēè e.

³⁰ Gatu hēè naka tí hēéthēè ta ko cúis ncòo sa x'àà khama. Ncísegar kò ncèes ncòo sa x'àà, ncèe tu ko ma bóò khama, a ra a ko ncèe tu ko ma kóm khamaga ma qanega ncèeska x'àà si.

2

Krestem di cg'aré-cg'aresean hēè naka Gam di kaian hēéthēè e

¹ Kreste ba ko ghùì-ghui tcáo tu u. Si ko Gam dis ncàmku sa qgài-qgai tcáo tu u, Tcom-tcomsam Tc'èe ba ko xg'ae-xg'ae tu u, tu thòð-xama-mááku sa hēè naka cgómku sa hēéthēè úúa hàa.

² Ncèe *zi guù zi tu kò úúa hàa* ne mée tu nxáaska tiri qãè-tcaosan kaisakagu, cúita ma tc'èean ka, naka tu ncàmku naka cúita cúiga xám, naka tua cúis tcáo sa úú.

³ Táá mée tu cèè di guu, naka bóòse guu, igaba mée tu cg'aré-cg'arese, naka gatu ka c'èe ne, gatu ka cgáése sée.

⁴ Wèém khòe ba méém táá gam di zi guù zi cúí zi q'òé guu, igabaga méém c'èe ne khòe ne di zi guù zi gataga q'òé.

⁵ Gatu dim tc'èe ba méém Jeso Krestem dim khama ii.

⁶ Ncèe xg'ao Nqarim dis iis koe hàna a Gam cgoa cúí ii ba, igabam ko Nqarim cgoa tòóa xg'aesean táá qgóóa qari, kúrúm gas guù sa.

⁷ Igabam xg'ao cg'āa-cg'anasekaguse a qãàm dis téé-q'oo sa sée, a khòèm dis iis koe abàèa. Eèm ko khòèan di iian koe sao-xg'aèè

⁸ kam kò cg'aré-cg'arese,
a x'ooan koe ga igaba máase,
xgàus dis x'oos koe ga igaba.

⁹ Gaas gùus domkam kò Nqari ba kaisase kaikagu Mea,
a ba a wèé zi cg'òè zi ka kaias cg'òè sa màà Mea.

¹⁰ Nxāasegam gha wèem qúrù ba Jesom dis cg'òè sa qomà máá ka,
wèé gùùan nqarikg'ai di hée,
naka nqòómkg'ai di hée,
naka nqòóm ka nqāaka hānan hēéthēé e.

¹¹ Nxāasega zi gha wèé zi tam zi gataga nxàe,
Jeso Kreste ba X'aiga Me e sa ka,
Nqarim Xòòm gha x'áakaguè ka.

Nqòómkg'ai di x'áan khama méé tu x'áa

¹² Ncām-ncamsa tu tiri tuè, wèé x'aè ka tu kò komsana, ãer hāna hāa ka cúí tamase, igaba kaisase káà ra a x'aè kaga. Ke méé tu ncēeska gatu di kgoarasean koe tséé, q'áòan hēé naka cgùruan hēéthēé cgoa.

¹³ Nqari ba ko gatu koe tséé, tc'èe tu kos koe hēé naka kúrú tu kos koe hēéthēé e, qāè-tcaokaguèm gha ka.

¹⁴ Wèé zi gùú zi méé tu kg'ui-kg'uisse tamase kana mēéku tamase kúrú,

¹⁵ naka tua gha nxāasega káàn chibi naka q'ano ii, qāè tu cóá tu Nqarim di tu iise, tshúù caus qhàòs hoàra hāas xg'aeku koe. Gane xg'aeku koe méé tu x'áa, nqarikg'ai di tçonòan khama ma,

¹⁶ kg'òèan òm kg'ui ba qgòóa hāase. Ncēeta tu kò hēé ner gha Krestem òm cámi ka gatu ka dçomse. X'áí i gha tiri qgòéan kò kg'amaga di tama sa, i kò qóm tsééan tiri kòès di tama sa.

¹⁷ A ncēè tiri c'áòan kò dàò-a-máakus dis gùus khama ma ntcāaguè ne, ncēe gatu dis dtçòm ko Nqari ba kúrú máá sa, gatà i kò ii ner gha qāè-tcao, a gha tiri qāè-tcaoan gatu wèé tu cgoa xg'aea máá.

¹⁸ Gatu igaba méé tu gatà ma qāè-tcao. Naka tua tí cgoa gataga qāè-tcao.

Paulo ba gha Timoteo ba hēé naka Epaferadito ba hēéthēé tsara tsééa úú (2:19-30)

¹⁹ X'aigam Jesom koer nqòòan úúa hāa, Timoteo bar gha gatu koe qhāése tsééa úú di i, nxāasega ra gha ãem ko kabise ne tí igaba qāè-tcao ka, gatu kam gha hàà birí te khama.

²⁰ Gam khama ii tcáo khòer úú tama, tseegukaga gha gatu di zi gùú zi tc'èe-tc'èese e.

²¹ Wééa ne ga ko gane di zi gùú zi cúí zi qaa khama, Jeso Krestem di zi tamase.

²² Gatu igaba tu q'ana, ntam kò ma gam ka x'áise sa, cóám xòò ba ko tsééa máám khamam kò ma tí cgoa Nqarim di qāè tchòàn koe tséé.

²³ Ra gaa domka nqòòan úúa, gaam ga bar gha tsééa úú di i, ãer kò ko gùú zi ko ma tí ka qòò sa q'áa ne.

²⁴ Ra X'aigam koe tcoman úúa hāa, tí igabar gha qhāése síi sa.

²⁵ Igabar kò bóò, kaisase i ko tc'èese sa, Epaferadito bar gha gatu koe tsééa úú sa, ncēe tí qōe ba, a tí khama ma tséé-kg'ao ba, a tí khama ma ncōo-kg'ao ba, ncēe gatu òm tséé-khoe ba gataga, ncēe tu kò tsééa óá ba, hààm gha ãer ko tcáo zi q'òé ka ba.

²⁶ Wééa tu gam xgónèa hāa, a ba a gataga thòò-tcaoa hāa, tsām ko sa tu kóma hāas gùus domka.

²⁷ Tseegukagam kò ko tsàa a ba a kò x'oos qàe koe hāa, Me kò Nqari ba thòò-xama máá me, gaam cúim tamase igabaga tí ga ra hēéthēé e, nxāasegar gha táá gaia c'èes tshúù-tcaos tshúus koe hāa ka.

²⁸ Ra kò ncēes gùus domka qhāése tsééa úú me, nxāasega tu gha ãe tu ko bóò me ne qāè-tcao ka, nakar gha nxāasega gataga tiri tshúù-tcaoan ka kaà cgaèe.

²⁹ Ke méé tu kaisas qāè-tcaos cgoa Nqarim koe qāése hàakagu me, naka tua ãeta ii khòèan tcom,

³⁰ gam dis kg'òè sam kò cg'áè zi qgái zi koe tcāa, a ba a kò Krestem di tsééan domka x'óó ka hēé, gatu kúrú máá tea hāa tite tsééan kúrú koe.

Dqàèkuan hēé naka qāè-tcaoan hēéthēé e (3:1-4:9)

3

Tseegu di tchànoan ncēe Nqarim koe guua a

¹ Còò dis ka, tí qōe ga tuè, Nqarim koe qāè-tcao! Cúis gùus ncēer ko góá máá tu u sa xhòekagu te tama, a sa a gha qāèa máá tu u.

² Q'óése méé tu haghuan koe, naka q'óése cg'ãè cau ne koe, naka q'óése cg'ãan ko gáo ne khòe ne koe.

³ Gatáa tseeguka q'ãe nqãa-ggai khòoèa ta ta a khama, gatá Nqari ba kò Tcom-tcomsam Tc'ëem koe dqm̄a a Jeso Krestem koe koase ta, a cg'ãa ba dtcãase tama.

⁴ Tíi igabar ga koase. Tíi xòè za ka, ncèè c'ëem khòem kò cg'ãan koe dtcãasea hãa, ner gha tíi igaba kaisa dtcãasean úua:

⁵ Q'ãe nqãa-ggai khòoèa raa 8 dim cárn ka, Iseraele dis qhàòs koer guua, Benjamenem dis qhàòs koe. Heberar tc'áró-tc'aro. *Moshem di x'áean xuri koe ra Farasai ra a.*

⁶ Wèè tcáóa te koer kò kerekes cgoa x'ãakua. X'áean koe tsi kò chibia te qaa ne tsi gha bóò ra chibi úu tama.

⁷ Igabaga wèès gúús èer ko bóò si ga kabisea máá te sa, nxãa sar ko kàà hùì iise bóò Krestem domka.

⁸ Èè, tseegukar ko wèè zi gúú zi kàà hùise sèè, Jeso Krestem nxirim X'aiga ba q'ãa nea gaa zi gúú zi ka kaisase cg'ãe e khama. Gaam domkar wèè gúúan aagua, a ra a ko cg'uri khama ma sèè e, nxãasegar gha Krestem cúí ba hòò ka,

⁹ a ra a gha Gam koe hánase sao-xg'aeè ka. Nqarim di x'áea ner kò kúrús gúús koer guu a tchàno iise bóòè tama, igabaga Krestem koe dtcòman ka a. Nqarim koe guua tchànoan ga ncèe e, dtcòman di i.

¹⁰ Kreste bar q'ãa kg'oana, tēe-q'ooa ba di qarían ka hēé, naka Gam di xg'arasean ka hēéthēé e. Gam khamar ii kg'oana Gam dis x'oos koe,

¹¹ a ra a gha nxãasega x'ooan koe tēean hàà sao-xg'ae ka.

Tcg'óó tciúú sa qàràa máá

¹² Sao-xg'ae ta ga ra hãa, a ra a qanega tc'òò tama. Gabagar ko ncèes gúú sa qg'óó a qaa, Jeso Kreste ba gaas ka qg'óó tea khama.

¹³ Tíi qōe ga tuè, qg'óóar xg'ara tar méé tama. Igabagar ko cúis gúú sa kúrú. Ncèetar ko méé: kháóka hàna zi gúú zir ko q'aa cgoa, a ra a ko kóé còoka hàna zi gúú zi.

¹⁴ Còokar ko qarika kúrú xám, tcg'óó tciúúr gha ka. Nqari ba tc'amaka *hãas kg'òès ncèes koe* tciia úu tea hãa Jeso Krestem koe.

¹⁵ Gatá ncèe dtcòman koe kaia hãa ta méé ta gatá ma tc'èe. Igabaga ncèè c'èes gúús ka tu kò tááka zi tc'èe zi úua hãa nem gha Nqari ba gaas gúú sa thèé x'ái tu u.

¹⁶ Igaba méé ta èe ta sao-xg'aeam dàòm cgoa cúí ga còoka qōò.

¹⁷ Tíi qōe ga tuè, wèè tu méé tu serè te, naka tua khòè ne èe ko sixae dis x'áis khama ma kg'òè ne xaèa kg'ónò.

¹⁸ Kái q'oror ncèes gúú sa birí tua, ra ko ncèeska tcg'ái-tshàran cgoa birí tu u, a ko máá: kái ne khòè ne hãa, Krestem dis xg'auku sa hòrea ne, témé.

¹⁹ Gane dis chòò-q'oo sa kaàkaguè si i. Gane dis nq'ári sa èe tc'áróa ne ko tc'èes gúús ga si i* . Saucgae di gúúan koe ne ko dqm̄se. Nq'ómkg'ai di gúúan koe i tc'èea ne tēe.

²⁰ Igabas gatá dis x'áe sa nqaríkg'ai koe hàna, ncèe Kgoara-kg'aom gatá dim X'aigam Jeso Kreste ba ta ko guu a qãà koe.

²¹ Gabá gha kg'amka tc'áróa ta, Gam dim tc'áróm x'áakom cg'áém khama ma kúrúa kabi i. Ncèe gúúa nem gha kúrú, qaríá nem úua wèè gúúa nem gha Gam dòm q'oo koe tòó di i khama.

4

Tááka zi x'áè-kg'ám zi

¹ Ke méé tu ncèeska, ncám-ncamsa tuè, X'aigam Nqarim koe qarika tée! Tíi qōe ga tu u, ncám̄ar hãa a xg'ónèa tu, qãè-tcaokagu te tu ko, a tu a gataga dqm̄kuan dis cábás khamaga ii.

² Odiá sa hēé naka Sentuke sa hēéthēé sara ra ko wèè tcáóa te cgoa dtcàrà, a ko máá, méé sara cúí tcáóa sara cgoa X'aigam Nqarim koe x'ãè, témé.

³ Èè, tsáá igaba ra ko dtcàrà tsi, tcom-tcomsa tsi joko xgám-kg'ao tsi, khòè sara èe sara hùì, qãè tchòàn Nqarim di koe sara tíi cgoa tsééa hãa, Kelemente ba hēé, naka c'èe ne tséé-kg'ao ne hēéthēé e, ncèe gane di cg'òèan tcg'ayas kg'òèan dis koe hàna ne.

⁴ Wèè x'áè ka méé tu X'aigam koe qãè-tcao. Gaiar ko ncèeta méé: qãè-tcao tu!

⁵ Gatu di qãè cauan méé i wèè ne khòè ne koe q'ãè. X'aigam Nqari ba cúú Me e ke.

⁶ Táá méé tu cúí gúú kaga káise tc'èe-tc'èese guu, igaba méé tu wèès gúús koe gatu di dtcàrán kúrú nakam Nqari ba q'ãa a, còrèan koe hēé naka dtcàrán koe hēéthēé e, qãè-tcaoa-máákuan cgoa.

* 3:19: *èe tc'áróa ne ko tc'èes gúú si i* - Gerika sa ko máá: "gane dis ncãà sa," témé.

⁷ I gha kóma q'āan ka tc'amaka hāa tòókuan Nqarim di, tcáoa tu hēé naka tc'ēea tu hēéthēé Jeso Krestem koe kōre.

⁸ Còo dis ka, tí qōe ga tuè: tc'ēea tu méé tu cg'oè-cg'oe qāè zi gùu zi hēé naka dqomkuan kg'anoa hāa zi gùu zi hēéthēé cgoa: wèé zi gùu zi tseegu di zi hēé, naka wèé zi dqomè ko zi gùu zi hēé, naka wèé zi tchàno zi gùu zi hēé, naka wèé zi gùu zi q'ano zi hēé, naka wèé zi ncām-ncamsa zi gùu zi hēé, naka wèé zi gùu zi qāè zi iise ko nxàè zi hēéthēé cgoa.

⁹ Tíi koe tu xгаа-xgaasea zi gùu zi hēé, a gataga máàèa zi gùu zi hēé, a tu a gataga kóma zi hēé, a tíi koe bóoa zi hēéthēé méé tu tséékagu, nxāaskam gha tòókuan dim Nqari ba hāa cgoa tu u.

Paulo ba Filipi di ne khòè ne qāè-tcaoa máá (4:10-23)

¹⁰ Kaisaser ko Nqarim koe qāè-tcao, tíi ka tu gha tc'ēe-tc'ēese di x'a'èan tu gaia hòòa khama. Kg'aiga tu kò tc'ēe-tc'ēese te, igaba tu ko x'a'èan úu tama.

¹¹ Ncēes gùu sar ko méé kar máá, qaar kos gùu si i témé tama. Wèés téé-q'oos ēer hāas koer gha qāè-tcaoa hāa sar xгаа-xgaasea hāa khama.

¹² Tòò dibiku sar q'ana hāa; a ra a gataga tòò ghùiku sa q'ana hāa. Ncēes kàa sar xгаа-xgaasea: wèé qgái hēé naka wèé x'aè hēé kar gha qāè-tcao ka. Xg'āa ra ga hāa kana xàbà ra ga hāa igaba, q'òò ra ga hāa kana ra ga káa gùu ra a igaba.

¹³ Wèé zi gùu zir gha ēe ko qari-qari tem cgoa kgoana.

¹⁴ Eēta i ii igabaga tu qāèse hēéa, a kò tíi cgoa xg'aea máána, qgóóar kò hāa qóma ne.

¹⁵ Gatu igaba tu q'ana, gatu Filipi tu, qāè tchōàn kò tc'āa a gatu koe hàà x'a'è ka, Maketonia koer ko teg'oa, kas kò cúis kerekes ga sa káa si i, tíi cgoa ko tòókua sa aban marian di ka kò hùì te sa, gatu ka oose.

¹⁶ Tesalonika koe igaba tu xg'ao ēer tcàoa hāa koe hùian úúa máá te, x'a'èan ko ma ntcóoa xùriku khama.

¹⁷ Aba ner ko qaas tama si i, igabar ko tc'ēe, khòè ne gha kaisase koa tu u sa, qāè tsééan ncēe tu kúrúa hāa kái domka.

¹⁸ Wèé aban ēe tu kò Epaferoditom cgoa tsééa máá tea hāa ra hòòa, i kaisase tc'āò tea, a tc'āò nqáéa. Dàòa-máákus *Nqarim dis qāè hm̄m xg'āòs khama zi xám*, ncēe Nqarim koe ko qaase sa, Nqari ba ko qāè-tcaokagu sa.

¹⁹ Igabagam gha tirim Nqarim, ncēe qguua hāa ba, Gam di x'aian koe guu a wèés gúus ēe tu tcàoa hāa sa máà tu u, Jeso Krestem koe.

²⁰ Gatá dim Nqarim Xòò ba méém chòò tamase dqomè! Amen.

Còo di zi tsgámkaguku zi

²¹ Tsgámkagu wém Jeso Krestem koe tcom-tcomsa ba. Tíi qōe ga ne tíi cgoa hàna nea ko tsgámkagu tu u.

²² Wèé ne tcom-tcomsa ne khòè nea ko tsgámkagu tu u, *Roma ne dim x'aigam* Kaesaram dim nquum di ne tc'áró ga.

²³ X'aigam Jeso Krestem di cgómkuan méé i gatu di tc'ēean cgoa hāa.

KOLOSA NE Paulom dis tcgāya sa Kolosa ne koe Téé-cookg'ai sa

Ncées tcgāya sa kò Kolosa koe hānas kereke sa goá mááèa hāa. Ncées kereke sa kò Paulom ka tshoa-tshoaè tama, igabas kò Paulom kò xámse a ko tséem xòem koe hāna, me kò tséé-kg'aoan kaim x'áé-dxoom Asia dim Efesom koe guu a tsééa tcg'óó.

Paulo ba kò bóoa q'āa, tshúu-ntcōa di xгаа-xгаа-kg'aoa ne Kolosa dis kerekes koe hāna sa, ncēe kòo khóè ne xгаа-xгаа, táá nqárian ne gha qámsea máá ka a.

Ncées gúús cúis tama si i, igaba xu kòo ncēe xu xгаа-xгаа-kg'ao xu máá: khóèan méé i q'āe nqāa-qgai khóèe, naka tc'ōoan di x'áé-kg'ámán xaèa kg'ónò, témé.

Paulo ba kò dtcòm-kg'ao ne di tchōan tseegu di goá, a ncēe xu xгаа-xгаа-kg'ao xu cgoa ntcoeku. A ba a kòo máá: Jeso Krete ba ko cg'òèa hāa kgoarasean máa ta a, zi ko c'ēe zi xгаа-xгаа-kg'ám zi Kretem koe séèa tcg'óó ta a.

Kretem koem Nqari ba guu a nqóómkg'ai kúrúa hāa, a ba a ko gataga Gam koe ga guu a nqóó ba séèa kábia máase. Kretem cgoa xg'ae a cúí iian ka cúí ta gha nqóómkg'ai koe kgoarasean úú hāa.

Gaa koe guus kam ko Paulo ba Kretem koe kg'òè sa ko wéè cím di kg'òèan koe dúú sa nxāes ka goá. Ncées tcgāyas Kolosa ne goá mááèa hāa sa Efeso ne goá mááèas hāas tcgāyas cgoa cúí si i.

Tigiko ba kò ncées tcgāya sa séèe a Kolosa koe úú, a ba a kò Onesimom cgoa hāa, qām ncēm kò Paulo ba tcgāya sa Filemone ba téé-q'ooa ba koe goá máá ba.

Qaa-qaasa kg'úia ne:

- nqóó ba (1:15-20)

- tc'áro ba (1:18-24)

- ncúis kg'òè sa, kábas kg'òè sa

Tcgāyas q'oo koe hāna zi:

- Nqóóm dis kg'òè sa hēè naka Kretem di tsééan hēéthéé e (1-2)

- Kábas kg'òè sa Kretem koe (3-4)

Nqóóm dis kg'òè sa hēè naka Kretem di tsééan hēéthéé e (1-2)

Tsgámkaguku zi

¹ Paulo ra a, Jeso Kretem dir x'áé úú-kg'ao* ra Nqarim ma tc'ēea khama, a gatá ka qōesem Timoteom cgoa hāa.

² Kolosa koe hāna ne dtcòm-kg'ao ne, gatsam ka qōese ga ne ncēe Kretem koe tcom-tcomsa ne tsam ko ncées tcgāya sa goá máá a ko máá:

Nqarim gatá ka Xòom koe guua hāa cgómkuan hēèe naka tòókuan hēéthéé méé i gatu cgoa hāa, témé.

Paulo ba ko dtcòm-kg'ao ne Kolosa di ne còrèa máá

³ Eè tsam kò ko còrèa máá tu u ne tsam ko wéè x'áé ka Nqarim gatá dim X'aigam Jeso Kretem ka Xòo ba qāè-tcaoa máá,

⁴⁻⁵ Nqarim koe tu nqòòan úú hāa, a gaa domka Jeso Kretem koe dtcòmaa, a gataga wéè ne tcom-tcomsa ne ncām hāa sa tsam kómá hāa khama. Ncēe nqòòan tu nqarikg'ai koe tòóa mááèa hāa. Nxāakamaga tu gaa nqòòan ka kómá hāa, tseeguan di qāè tchōan tu kòo xгаа-xгааè ka.

⁶ Eè i ko qāè tchōan gatu koe hàam cím ka tu kò kóm m a tu a kò tshoa-tshoa a Nqarim di cgómkuan tseeguan kaga gatu ka q'ana hāa. Ncēe i ko ma wéem nqóóm koe tc'ároan kúrú a kai khama i ko gataga gatu xg'aeku koe hēè.

⁷ Epaferasem koe tu kò xгаа-xгааe e, qām sixae ka c'ēm ncām-ncamsa ba, ncēe gatu domka tcom-tcomsam tséé-kg'aom Kretem di ba.

⁸ Ncēe kò gataga Tcom-tcomsam Tc'ēm ka tu máàèa hāa ncámkuan ka bíri xae e ba.

⁹ Ncées gúús domka xae kò táá chòo cgoa còrèa máá tu ne, gaam cím ēe xae kò kóm m ka, xae kò Nqari ba dtcàr Me kúrú tu u, Gam ko tc'ēe sa tu gha cg'òèase q'āa ka, nakam gha Tcom-tcomsam Tc'ēm ka hēéthéé cg'òè-cg'oe tu u, ncēe gha kúrú tu u tu wéè za ga tc'ēega, a kómá q'āa ba.

¹⁰ Nxāasega tu gha X'aiga ba kg'anoa hāas kg'òè sa kg'òè, a wéè za ga qāè-tcaokagu Me, a tu a gha qāè zi tséé zi wéè zi koe tc'ároan kúrú, a Nqari ba q'āan koe càuse ka.

* 1:1: x'áé úú-kg'ao - Gerika sa ko "apostolo" témé.

11 *A xae a ko còrè*, wèé qarian cgoa tu gha qari-qariè sa, Gam di qarian x'áam di koe guua ka, qóman xg'aeku koe tu ko qarika téé a tu a qáb tcáo, qâè-tcaoaan cgoa.

12 *Xae ko còrè*, Abo ba tu gha qâè-tcaoa máá sa, Gaam ncêe kúruú tua tu kg'ano-kg'anosa ii ba, êe tcom-tcomsa ne q'òoa hãa sa tu ko gataga théé q'òo sa, ncêe x'áan di *x'aian* koe hãa sa.

13 Ntcùuan di qarian koem kgoara tcg'òo taa, a êem ncàma hãam Cómam di x'aian koe tsééa óá taa hãa,

14 ncêe Gam koe ta kgoarakuan úúa hãa ba, chibia ta di qg'óoa-máákuan di i.

Krestem dii ii sa hêé naka dùú sam kúruú máá taa sa hêéthêé e

15 Bóose tamam Nqarim dis ii sam úúa†, wèé zi gúú zi ka tc'amaka hãas téé-q'oo sa úúa hãa‡ ba.

16 Wèé zi gúú zia Gam koe guu a kúruúa khama, nqarikg'ai koe hana zi hêé naka nq'óokg'ai di zi hêéthêé e, hòose ko zi hêé naka hòose tama zi hêéthêé e, x'aian di ntc'óo-q'ooan hêé kana tcéé-tcuú-kg'aoan hêé kana tc'âa-cookg'ai-kg'aoan hêé kana qarian hêéthêé; wèé zi gúú zia Gam koe guu a kúruúa, a Gabá kúruú mááèa.

17 Wèé zi gúú zi cookg'ai koem hana, zi ko wèé zi gúú zi Gam koe qg'óoa xg'aese.

18 Me Tcúú Me e tc'árom di ba, ncêe kereke ii ba: Tshoa-tshoam ga Me e, tc'âa a x'ooan koe guu a ghùuèa ba, nxãasegam gha wèé gúuan koe tc'âa dis téé-q'oo sa úú ka.

19 *Nqari ba* i ko qâè-tcaokagu, Gam tc'áróa gha cg'oease *Krestem* koe x'âè khama.

20 Gam dis xg'aus di c'áolan koem kò guu a tòókuan kúruú, nxãasegam gha wèé zi gúú zi *Krestem* koe guu a xg'ae-xg'ae zi tòóku Gam koe, nq'óomkg'ai koe hana zi gúú zi hêé naka nqarikg'ai koe hana zi hêéthêé e.

21 C'êe x'âè ka tu kò Nqarim cgoa q'aara hãa tu khòè tu u, a tc'êe-kg'árna tu koe Gam di tu cg'òo-kg'ao tu u, cg'âè zi tséé zi kúruú tu kòo zi koe.

22 Igabam ncêeska *Krestem* dis x'ooos koe guu a Gam cgoa xg'ae-xg'ae tua, tu Gam koe tòókua, Gam dim tc'árom koe guu a^S, nxãasegam gha Gam cookg'ai koe tcom-tcomsa tu ii, a wèé za ga káà chibi iise tòó tu u ka.

23 Igaba i ko qaase, tshoa-tshoases dtcòman dis koe tu gha wèé x'âè ka qarika hãa sa, táá tu gha ntcãa-ntcãè a qâè tchòan di nq'òoan koe tcg'òóè ka. Ncêe qâè tchòan tu kómá hãa, nqarikg'ai ka nqãaka hana hãa khòèan wèé** ko xgaa-xgaaè e, ra tí Paulo ra gaan dir tséé-kg'ao ra a.

Paulom di tsééa ne kerekes koe

24 Ncêeskar ko êer ko gatu domka xgàràè zi xgàraku-kg'ám zi ka qâè-tcao. Eè kò *Krestem* di xgàrakuan koe tcào sar ko tirim cgàam koe guu a cg'oe-cg'oe, Gam dim tc'árom domka, ncêe kereke sa ii ba. 25 Gas dim tséé-kg'ao bar kúruú, Nqarim máa tea hãa tsééan khamaga ma, Nqarim di kg'uia ner gha cg'òèa hãase máa tu u ka.

26 Kuri xu kuri xu, naka qhàò zi ko ma xùriku khama zi kò ncêe zi gúú zi chóm'mèa, igaba zi ncêeska Nqarim di ne khòè ne x'áieða hãa.

27 Nqari ba kò x'áakos qguús chóm'sea zi gúú zi di sa q'áakagu ne kg'oana, ncêem ko táá zi qhàò zi di ne úúa máána hãa sa. Si kò *ncêes kãa sa*, Kreste ba gatu koe hãa si i, ncêe x'áan di nq'òoan ii ba.

28 Ncêe xae ko Gam ka xgaa-xgaa ba, a xae a ko wèém khòè ba tchàno-tchano, a wèém khòè ba wèé q'áan di tc'èean ka xgaa-xgaa, nxãasega xae gha kúruú me wèém khòè ba *Krestem* koe wèé za ga kai ka.

29 Ncêes gúús koer ko qarika tséé, a ko Gam di qarian koe guu a wèé qaria te tséékagu, ncêe ko tí koe qarian cgoa tséé e.

2

1 Q'ãa méé tu sar ko tc'êe, nta nooser ko gatu domka hêé, naka êe Laodikea koe hana ne hêé, naka wèé ne êe tí cgoa qanega xg'ae tama ne hêéthêé domka qarika tséé sa.

2 Nxãasega i gha tcáóa ne ntcám'mè ka, ne ncámkuan koe guu a cúis gúú sa kúruú, nxãasega ne gha qguú a cg'òèa hãase kómá q'ãa ka, chóm'sea zi gúú zi Nqarim di zi ne gha gane ka q'ãa ka, ncêe Kreste ii zi,

3 ncêe Gam koe i wèé qguúan q'áan di tc'èean di hêé naka tc'èegan hêéthêé di chóm'sea hãa ba.

† **1:15:** *Nqarim dis ii sam úúa* - Gerika sa ko máá: "Nqarim dim ii Me e," témé, igabas ncêe sa tchàno tamam Naro si i.

‡ **1:15:** *tc'amaka hãas téé-q'oo sa úúa hãa* - Gerika dis kg'ui sa ga Naros koe "tc'âa a ábàèa ba" ta ma góá kabìè, igabas ko ncêes kg'ui sa méé a ko máá: "tc'amaka hãas téé-q'oo sa úúa hãa ba," témé. § **1:22:** *Gam dim tc'árom koe guu a* - Gerika sa ko "tc'árom cgàam dim koe guu a" témé.

** **1:23:** *nqarikg'ai ka nqãaka hana hãa khòèan wèé* - Gerika sa ko máá: "kúruúas gúús wèés nqarikg'ai ka nqãaka hana sa," témé.

⁴ Ncêes guú sar ko birí tu u, cúí khòè ga gha nxāasega táá kàa tu u ka, ncôé zi kg'ui zi ntcoekuan di zi ka igaba.

⁵ Eētar ma tc'áróa te cgoa gatu koe kàà ra a igabar tc'ēea te koe gatu cgoa hàna, a ra a ko qāè-tcao, gatu di tséé-kg'áman hēé naka gatu di dtcòman Krestem di koe qarika téé sa hēéthēér kò bóò khama.

Kreste ba ko cg'oèas kg'òè sa óága

⁶ Ke nxāaska, ēe tu ma Jeso Kreste ba ma X'aigam iise séèa hāa khamaga ma méé tu Gam koe kg'òè.

⁷ Gam koe méé tu *hiis khama ma* tobega naka *nquum khama ma* tshàoa ghùèi; gataga méé tu dtcòman koe qari-qarié, ēe tu ko ma xгаа-xгааèa khama, naka tua qāè-tcao-máákuan cgoa cg'oèa nqáése.

⁸ Bóò méé tu, naka i cúí khòè ga táá khòèan di xгаа-xgaan hēé, naka kàà hùì qàè-qaekuan hēéthēé tséékagu naka qáé tu u guu. Khòèan di tc'ēe-kg'áman hēé naka ncēm nqóòm di qarian hēéthēé ne ko xùri, a Kreste ba xùri tama.

⁹ Nqari ba cg'oèa hāase Gam koe x'āea hāa ke, Gam dim tc'áróm koe,

¹⁰ tu Gam koe Gam di cg'oèa kg'òèan máàèa hāa, ncēe wéè qarian hēé naka wéè tc'āà-cookg'aiian hēéthēé di Tcúú ii ba.

¹¹ Gam koe tu kò gataga q'āe nqāa-qgai khòèa hāa, q'āe nqāa-qgai khòokus khòèan tshàu ka kúrúèe tama sa, igaba Krestem ka kúrúèas q'āe nqāa-qgai khòokus koe tu guu a tc'áróm dim cgāam koe tcg'òèa.

¹² Krestem cgoa tu kò tcguù-tcguukus koe kg'ónòè, igaba tu kò Nqarim ncēe Kreste ba x'ooan koe ghùiam di qarian koe dtcòm, a gaas dtcòmš koe guu a *tcguù-tcguukus koe* Gam cgoa ghùèa.

¹³ Gatu di chìbian koe hēé naka gatu dim cgāam di q'āe nqāa-qgai khòèe taman hēéthēé koe tu kò x'óóa hāa, Me kò Nqari ba Krestem cgoa kg'òèkagu tu u, a gatá di chìbian wéè ga qgóóa máá taa hāa,

¹⁴ a kò ēe gatá di chìbian góáèas tcgāya sa tchùua tcg'òó, gaas di x'áè-kg'áman cgoa, a ba a xgāus koe xgāu ana hāa.

¹⁵ *Gaas xgāus* koem kò *Nqari ba tc'ēean di xu* tc'āà-cookg'ai xu qariga xu di ncōo-gàban xhùu cgae xu a qg'áè-cgaekagu xu, a ba a wéém khòèm cookg'ai koe sau-cgaekagu xu, a kò Tàà-kg'aom ii sa x'ái xu.

Krestem cgoa x'óó sa hēé naka Gam cgoa kg'òè sa hēéthēé e

¹⁶ Gaa domka méé tu táá cúí khòè ga kgoara máá naka i xgáè-kg'am tu u guu ēe tu ko tc'òó a ko kg'áas koe, dtcòm-kg'ao ne dis kòès dim cáni ka igaba, kq̄bam nxoem dis kòès ka igaba, Sabata dim cáni kaga igaba.

¹⁷ Ncēea hàako zi guú zi di sòm-c'ana a, igabagam tc'áro ba Krestem di me e.

¹⁸ C'ēe khòèa ne hàna, cg'aré-cg'arese kg'oana a, a moengelean i gha dqom sa ko qaa. Eē ne bóò hāa guúan ka ne ko bóò-boose, a ne a ko gane dim cgāam di tc'ēean ka kàà hùise tc'amaka bóòse. Táá méé ne téé-q'oos ēe tu úúa sa séé cgae tu u guu.

¹⁹ *Tc'áróm dim* Tcúú ba ne qgóó tama. Wéém tc'áro ba ko Gaam Tcúúm koe guu a kai, a ba a q'amku-q'ooa ba hēé naka qg'áia ba hēéthēé ka qari-qari a qgóóa xg'aeè, a ba a ko ēem ko ma Nqari ba tc'ēe khama ma kai. *Ke méé tu gane ka nquú ka hāa.*

²⁰ Krestem cgoa tu x'óóa hāa, a nqóòm di qarian koe kgoaraèa hāa. Dùús domka tua ko nxāaska ncēm nqóòm di tu iise kg'òèa máá, a gaam di x'áè-kg'áman komsana, ncēe ko máá:

²¹ "Táá tshàu cgoa qgóó guu! Táá xám guu! Táá cùu-cuuse guu!" ta ko méé e.

²² Ncēe *x'áè-kg'áma nea* ko guú zi ka kg'ui ncēe tséékaguè zi ko xg'ara ne gha kaà zi, x'áè-kg'áman hēé naka xгаа-xgaan hēéthēea khòèan koe guua.

²³ Ncēe ne khòè ne ko nqárian qámsea máá, a ne a ko cg'aré-cg'arese, a gane di tc'áran koe qgóósea hāa, khama i *ncēe x'áè-kg'áman* q'āa di tc'ēean koe guua khama ii, igaba i qarian úú tama, cgāam ncàma hāa sa i gha xgáè di i.

Kabas kg'òè sa Krestem koe (3-4)

3

¹ Nxāakamaga tu kò Krestem cgoa ghùèa hāa ne méé tu nxāaska guú zi tc'amaka hàna zi koe tòón tcáo, ncēe Krestem hàna, a kg'ám x'òàm Nqarim dim xòè koe ntcòe koe.

² Guú zi tc'amaka hàna zi koe tu tc'ēea tu tòó, nqóòmkg'ai di zi guú zi ka tamase.

³ X'óóa tu hāa, i gatu di kg'òèan Krestem cgoa Nqarim koe chómsea hāa ke.

⁴ Ncēe Krestem, ncēe gatu dim kg'òèm kò x'áise, ne tu gha gatu igaba théé nxāaska Gam cgoa x'áan koe x'áise.

⁵ Gúù zi ãe nqôómkg'ai di ii zi méé tu nxãaska x'ooan koe tcãa: cg'áràn hêé, cg'ãè cauan hêé, tshúù zi tc'ëe zi hêé, cg'ãè tc'ëean hêé, naka cëëan hêéthêé e, ncëe kúrú máásea hãa nqárian qámseá máá di i.

⁶ Ncëe gúùan domka i ko Nqarim di xgòàn ãe komsana Me tama ne koe hàà ke.

⁷ C'ëe x'ãe ka tu kò gazi gúù zi ka tc'ãã-cookg'aiè, a gazi koe kg'òè.

⁸ Igaba méé tu ncëeska gatu igaba wèé gúùan ncëeta ii aagu: xgòàn hêé, c'ee-c'ëean hêé, cg'ãè tc'ëean hêé, cóèkuan hêé, saucgaekaguko kg'uian hêéthêé e; gúùan ncëe wèé méé tu kg'árna tu koe táá tcg'òó guu.

⁹ Táá tshúù-ntcõa-mááku guu, gatu dim tc'áróm ncií ba tu nxõoa tcg'òóa hãa, gam di zi tséé-kg'árni zi cgoa ke,

¹⁰ a tu a kabam tc'áró ba hãna hãa, nxãasega tu gha kaba-kabaè, a gatu ka q'ãa Me, a bóose-q'ooan Gaam ãe Kúrú-kg'aom ii di x'áa hãa ka.

¹¹ Gerikan hêé naka Jutan hêéthêé di q'aa-q'ooa nea Gam koe hãa tite, q'ãe nqãa-qgai khòòea ne hêé kana q'ãe nqãa-qgai khòòe tama ne hêé, c'ëe zi qhàò zi di ne hêé, nqúù ka x'ãea khòèan* hêé, qãàn hêé naka qãà taman hêéthêé e, igabam Krete ba wèé Me e, a ba a wééan koe ga hàna.

¹² Gaa domka, Nqarim nxárá tcg'òóa máásea hãa tu khòè tuè, tcom-tcomsa naka ncàm-ncamsa tu, hãakaguse tu thòò-xama-máákua ne, qãèan hêé, naka cg'áré-cg'aresean hêé, naka kgãesase qgòósean hêé naka qáò tcáóan hêéthêé cgoa.

¹³ Gatu ka c'ëe ne cgoa méé tu tsééa xg'ae, naka ncèè c'ëe khòèan cgoa tu kò c'ëes guu sa úúa hãa ne méé tu qgòóa mááku. Eëm ma Nqari ba ma qgòóa máá tua khamaga ma méé tu gatu igaba gatà ma kúrú.

¹⁴ Wèé zi gúù zi ncëe zi tc'amkg'ai koe méé tu ncàmkuhan hãa, ncëe ko wèé zi gúù zi cg'òéase qáéa xg'ae e.

¹⁵ Krestem di tòókuan méé i tcáóa tu tc'ãã-cookg'ai, ncëe tu ma cúúm tc'áróm di ii, a tòókuan koe tciüa khama. Ke tu qãè-tcaoa máá Me.

¹⁶ Krestem dim kg'ui ba méém gatu koe qguüase x'ãè. Xgaa-xgaaku tu naka tchàno-tchanoku wèé tc'ëean cgoa, naka tua Pesaleman hêé, naka cian hêé, naka tc'ëean di cian hêéthêé tcáóa tu q'oo koe qãè-tcaoa-máákuan cgoa Nqari ba nxãea máá.

¹⁷ Naka dùús wèés ãe tu ko kúrú sa, kg'uian koe ga igaba kana tsééan koe ga igaba, méé tu wééa sa ga X'aigam Jesom dim cg'òèm koe kúrú, naka tu a Gam koe guu na Nqarim Xòò ba qãè-tcaoa máá.

Khòè zi hêé naka khòè xu hêéthêé e

¹⁸ Khòè saòè, gasao di xu khòè xu sao mááse, ncëe i ma X'aigam koe ma kg'anoa hãa khama.

¹⁹ Khòè xaoè, gaxao di zi khòè zi xao ncàm naka xaoa táá thòò-xamkagu zi guu.

Cóán hêé naka xòò ga ne hêéthêé e

²⁰ Cóá tuè, gatu ka xòò ga ne wèé zi gúù zi koe komsana, nxãa sa ko X'aiga ba qãè-tcaokagu ke.

²¹ Cóán ka xòò ga xaoè, táá cóán xgáè guu, naka i nxãasega táá tshúù-tcao guu.

Qãàn hêé naka x'aigan hêéthêé e

²² Qãà tuè, gatu ka q'òòse ga ne nqôóm di ne tu komsana wèé zi gúù zi koe. Ncëe gúùan méé tu kúrú, gaan di tcgáian gatu koe tòóa hãas ka tamase, kana cgómkuhan tu gha hòò cgae e domka tamase, igaba méé tu wèé tcáóa tu cgoa kúrú u, X'aiga ba q'áóa hãase.

²³ Dùús wèés ãe tu ko kúrú sa méé tu wèé tcáóa tu cgoa tséé, X'aiga ba ko tsééa máá khama, khòèm ka tamase.

²⁴ X'aiga ba gha ãem Gam di ne khòè ne tòóa máána hãa sa kabí máákus iise máá tu u sa tu q'ana hãa khama. X'aigam Krete Me e ncëe tu ko tsééa máá ba khama.

²⁵ Wéém khòèm ãe ko cg'ãean kúrú ba gha suruta kabìè gam di cg'ãean domka, Nqari ba khòèan táákase qgòó tama khama.

4

¹ X'aiga xaoè, gaxao di qãàn méé xao ãe tchàno ii a qãè ii sa máá, gaxao igaba xao q'ana hãa, X'aiga ba xao nqarikg'ai koe úúa hãa sa ke.

C'ëe x'ãè-kg'árna ne

² Gatu di còrèan tu qarika qgòó, naka gaan koe kòreseá hãa, naka Nqari ba qãè-tcaoa máá.

* 3:11: nqúù ka x'ãea khòèan - Gerika sa ko "Sekithia" témé.

³ Naka tu gataga còrèa máá xae e, nakam gha nxãasega Nqari ba gaxae di kg'uian nquu-kg'áman xgobekg'ama máá, naka xae Krestem ka chómsea tseeguan nxàe, ncêer gaan domka qáèèa a.

⁴ Còrè nakar nxãasega tchànose nxàea tçg'òó o, ncêe i ko ma qaase khama.

⁵ Eê tchàa koe hàna ne méé tu tc'ëegase tséé cgoa, wèém x'aè ba cg'oèase tséékagu na.

⁶ Gatu di kg'uian méé i wèé x'aè ka cgómkuan ka cg'oèa hãa, tãbean cgoa tsãubeèa hãase, nxãasega tu gha q'ãa, ntama tu gha ma wèém khòè ba xqa sa ka.

Còo di zi tsgámkaguku zi

⁷ Wèé tchòà nem gha Tigiko ba tíi ka birí tu u, ncàm-ncamsam qòe ba, a tcom-tcomsam tséé-kg'ao ba, a gaxae khama ma qãà ba X'aigam koe.

⁸ Gaa domkar ko gatu koe tsééa úú me, ntama xae ma hãa sa tu gha nxãasega q'ãa ka, me gha gataga gatu di tcáóan ghùì-ghui.

⁹ Onesimom cgoam ko síi, tcom-tcomsa, a ncàm-ncamsam qòe ba, ncêe gatu ka c'èe ba. Wèé zi gúú zi ncêe koe ko kúrúse zi ka tsara gha birí tu u.

¹⁰ Tíi khama qáèèam Arisetareko ba ko tsgámkagu tu u, me ko Marekom Barenabasem ka qòese ba thèé tsgámkagu tu u (nxãakamaga tu x'aè-kg'áman hòòà, ncèè hààm kò ne méé tu qãèse hàákagu me di i).

¹¹ Jesom, ncêe ko Juseto ta ma tcièè ba, nxãam igabam ko *tsgámkagu tu u*. Nooa xu Juta* xu xu u ncêe ko Nqarim di x'aian koe tíi cgoa tsééa xg'ae xu, a gataga tíi koe kaisa hùikuan úúa hãa xu.

¹² Epaferasem ncêe gatu ka c'èe ba, a Jeso Krestem dim qãà ba ko tsgámkagu tu u. Wèé x'aè kam ko qarika còrèa máá tu u, wèéan ìem ko Nqari ba tc'èe koe tu gha qarika téé, a gha *dtcòmà tu koè* kaia hãa, a wèé tcáóa tu cgoa Gam koe dtcòm ka.

¹³ Kaisa tsééan ìem ko gatu hèé naka Laodikea di ne hèé naka Hierapolise di ne koe hèéthèé tcàà tcáó a kúrú koe ra ko gam ka nxàea tseegukagu.

¹⁴ Ncàm-ncamsam Lukam naaka di ba hèé, nakam Demase ba hèéthèé tsara ko tsgámkagu tu u.

¹⁵ Tíi qòe ga ne Laodikea koe hàna ne méé tu tsgámkagu, naka Nimefase sa hèé naka kerekes gas dim nquum koe ko *xg'aes* ga sa hèéthèé e.

¹⁶ Ncêes tçgãya sa tu ko nxará máàèa xg'ara ne méé tu kúrú nakas gataga thèé kerekes Laodikea di sa nxará máàè si. Naka tu gatu tçgãyas Laodikea koe guua sa nxará.

¹⁷ Naka gataga Arekipo ba birí naka máá: "Q'òé méé tsi naka èe tsi ko X'aigam koe máàèa tsééan xg'ara-xg'ara," témé.

¹⁸ Tíi Paulo ra ko ncêe tsgámkagukuan tshàua te cgoa goá máá tu u. Tiri táuan tu tc'èe-tc'èese. Cgómkuan méé i gatu cgoa hãa.

* **4:11: Juta** - Gerika sa ko máá: "q'ãe nqãa-qgai khòèa xu," témé.

1 TESALONIKA NE

Paulom dis tcgāyas tc'āa di sa

Tesalonika ne koe

Téé-cookg'ai sa

Tesalonika ba kò x'áé-dxoom Roma ne di me e, Maketonia koe hàna ba. Paulo ba kò gaa koe xгаа-xгаа, ìem ko Filipi koe guu ka, si kò kereke sa gaa koe tshoa-tshoase (Tsee 17:1-9).

Kái ne qhàò zi di ne kò Juta ne di cauan koe tcāan tcaoa hāa, a kò Paulom di xгаа-xгаа komsana, igaba ne kò Juta ne tshoa-tshoa a tauan tcāa a ne a ntcoeku. Paulo ba kò Tesalonika koe chùia tcg'òòè, a ba a Berea koe qđò (Tsee 17:10). Gaa koem kò hànaa, a síf Korinta koe tcāa, kam kò Paulo ba gam ka c'èem Timoteom koe tchòan kóm, Tesalonika koe hànas kerekes di téé-q'ooan ka.

Tc'āa dis tcgāyas Paulom di sa kò Tesalonika ne góá máàèa hāa, gaa koe hāa ne dtcòm-kg'ao nes gha ghùì-ghui tcáò, a sa a ntcàm ne ka. Gane di dtcòmàn hēé naka ncàmkuan hēéthēé di tchòà nem ko qāè-tcaoa máá. Tc'èe-tc'èesekagu nem ko, kg'òès ìem kò gane cgoa hāa x'áè kam kò kg'òè sa, a ba a kò nxāaska Krete ba gha n-cáma hàà di zi tèè zi èe kò ghùìèa hāa zi xqa. C'èes tèè sa kòò máá: “Dtcòm-kg'aom ncēe kò Krestem hàà tama cookg'ai koe x'óóa hāa ba gha kháé chđò tama kg'òèan úúa?” témé sa. Si kò c'èes tèè sa máá: “N-cáma ba gha Krete ba gaicara kabise a hàà?” témé. Paulo ba kò ncēm x'áè ba sèè a bìri ne, nqooa hāase méé ne tséé sa, nqòò sa úúa hāase Krete ba gha kabise a hàà di sa.

Qaa-qaa sa kg'ui a ne:

- ncàmku

- Jeso ba ko gaicara kabise a hàà (1:10; 3:13; 4:13-5:11)

Tcgāyas q'oo koe hàna zi:

- Qāè-tcaoa máákuan hēé naka dqòmkuan hēéthēé e (1-3)

- Nqari ba ko qāè-tcaokagus kg'òè sa (4:1-12)

- Xгаа-xgaan Krestem di hààn di i (4:13-5:11)

- Còo di ghùì-ghui-tcáókua ne (5:12-28)

Qāè-tcaoa-máákuan hēé naka dqòmkuan hēéthēé e (1-3)

Tsgámkaguku zi

¹ Paulo ra a, a Silefano* ba hēé naka Timoteo ba hēéthēé tsara cgoa hāa, xae ko ncēes tcgāya sa Tesalonika dis xg'aes ncēe Nqarim gatá ka Xđò ba hēé naka X'aigam Jeso Krete ba hēéthēé tsara koe hāa sa góá máá, a ko máá:

Cgòmkuan hēé naka tòókuan hēéthēé méé i gatu cgoa hāa, témé.

Tesalonika ne dis kg'òè sa hēé naka dtcòm sa hēéthēé e

² Wéèa tu domka xae ko wéè x'áè ka Nqari ba qāè-tcaoa máá, a ko sixae di còrèan koe gatu ka kg'ui,

³ a ko Nqarim gatá ka Xđòm cookg'ai koe wéè x'áè ka tc'èe-tc'èese: gatu kúrúa hāa tsééan dtcòmàn di hēé, naka gatu di tsééan ncàmkuan di hēé, naka gatá dim X'aigam Jeso Krestem koe nqòòan ka tu qarika tēes ka hēéthēé e.

⁴ Tíí qđe ga tu Nqarim ka ncàmmèa tuè, q'ana xae hāa nxárám tcg'òò tua hāa sa *Gam di tu gha ii ka*.

⁵ Sixae di qāè tchòà nea kò gatu koe kg'ui iise cúí hàà tama khama, igaba i kò qarían cgoa hēé, Tcom-tcomsam Tc'èem cgoa hēé naka kaisa tcoman cgoa hēéthēé hàà. Tu q'ana hāa nta xae kò ma gatu xg'aeku koe gatu domka kg'òè sa.

⁶ A tu a kò hàà sixae hēé naka X'aiga ba hēéthēé di tu serè-kg'ao tu kúrúse. Eēta i kò ma xgàrkuan hāa igaba tu kò Tcom-tcomsam Tc'èem koe guua qāè-tcaoan cgoa kg'ui ba sèèa máase khama.

⁷ A tu a kò ncēm dàòm ka, wéè ne dtcòm-kg'ao ne Maketonia hēé naka Akaiia hēéthēé koe hàna ne koe x'ái sa kúrúse.

⁸ X'aigam dim kg'uim gatu koe guua ba kò Maketonia hēé naka Akaiia koe hēéthēé cúí síf tama, igabaga i kò gatu di Nqarim koe dtcòmàn wéè za ga q'āaè, nxāasega i gha c'èe gúú xae gha nxàe sa táá qaase ka.

⁹ Gaa nea ko gane ka nxàe, nta tu kò ma hàákagu xae e sa khama. A ne a ko gataga nxàe, nta tu kò ma kúrúa máaseèa hāa nqárian ma tcg'oaragu a Nqarim koe ma kabise sa, a síf kg'òèa hāa a tseegu dim Nqari ba tséèa máá sa,

* 1:1. *Silefano* - Silefanom di c'èe cg'òèa nea Silase e.

¹⁰ naka tu ma Cóasem nqarikg'ai koe gha guu a hàà ba ma qāà hāa sa, ncēem kò x'ooan koe ghùì ba, Jesom ncēe hààko xgòàn koe ko kgoara ta a ba.

2

Paulom di tsééa ne Tesalonika koe

¹ Tíí qōe ga tuè, q'ana tu hāa, sixae dis dàras gatu xae kò dàra tu ua hāa sa kò kg'amaga di tama sa.

² Hàà tama xae hāa cookg'ai koe xae kò ma Filipi koe xgàràè sa hēé, naka xae kò ma sausaugase qgòòè sa hēéthéé tu q'ana hāa. Igaba xae kò sixae dim Nqarim koe qarian hòò, a qāè tchòàn kgoarasease kg'ui cgoa tu u, èeta i kò ma kaisa ntcoekuan hāa igaba.

³ Sixae di xгаа-xгаа ne kàma, kana cg'urigam dàòm di, kana kàan di tama khama.

⁴ Igaba xae ko Nqarim ka tcommèa hāa, a xae a qāè tchòàn xгаа-xgaan dis tséé sa máàèa hāa khama ma kg'ui, khòèan xae gha qāè-tcaokagu ka tamase, igabaga xae gha Nqari ba qāè-tcaokagu ka, ncēe ko tcáóa xae kúrúa bóò ba.

⁵ Tu q'ana hāa, wèè x'aè ka xae kò táá qàè-qaekuan di kg'ui'an cgoa hàà cgae tu u sa, a xae a kò táá sixae di tsééan kúrú, c'èe guú xae gha gatu koe hòò domka - Nqari ba sixae dim tééa-máá-kg'ao Me e!

⁶ Gataga xae kò khòèan ka xae gha dqòmè sa qaa tama, gatu kaga igaba kana c'èe khòèan kaga igaba.

⁷ Krestem di xae x'áè úú-kg'ao* xae iise xae ga kò kái guúan qaa cgae tua hāa, igaba xae kò gatu xg'aeku koe tc'aua xae khóè xae e, khòès gas di cóán ko qāèse q'òès khama ma.

⁸ A xae a kò kaisase xgónè tua hāa, domka xae kò kg'ónòsea hāa, táá xae gha Nqarim di qāè tchòàn cúí máá tu u ka, igabaga xae gha thèè sixae di kg'òèan tcg'óóa máá tu u ka, tseegukagu tu kò sixae koe kaisase ncàm-ncamsa tu u khama.

⁹ Qanega tu q'ana hāa, tíí qōe ga tuè, sixae di tsééan hēé naka qóm cgoa qgòókuan hēéthéé ka. Nqarim di qāè tchòàn xae kò xгаа-xгаа tu u, a xae a kò ntcúú ba hēé naka koaba ba hēéthéé tséé, táá xae gha gatu ka c'èean ga qóm ba qgòókagu ka.

¹⁰ Gatu hēé naka Nqari ba hēéthééa gha ncēes guú sa nxàea tseegukagu, sixae di qgòóse-kg'áma ne kò gatu dtcòm-kg'ao tu koe q'ano o, a tchàno o, a cúí cg'uri ga úú tama khama.

¹¹ Gataga tu q'ana hāa, xae ko ma gatu ka c'èem wèè ba ma qgòó sa, èem ko ma cóán ka xòò ba ma cóán qgòó khamaga ma,

¹² naka xae kò ko ma ntcàm, a korè, a ko Nqarim koe ma qarika birì tu u sa hēéthéé e, Nqari ba kg'anoa hāas kg'òè sa tu gha kg'òè ka, ncēe ko Gam di x'aian hēé naka x'áàn hēéthéé koe tcii tu u ba.

¹³ Nqari ba xae ko chòò tamase qāè-tcaoa máá, èe xae kò kg'ui ba xгаа-xгаа tu u ka tu kò càm tshàua máá me khama. Khòèan koe guua hāam kg'uim iise tamase, igaba Nqarim koe guuam kg'uim iise, ncēem tseeguan kaga ii khamaga ma, Nqarim ncēe ko gatu dtcòm-kg'ao tu koe tséé ba.

¹⁴ Tíí qōe ga tuè, Jutea koe hàna zi kereke zi Nqarim di zi, ncēe Jeso Krestem di zi koe kúrúsea hāa sa gatu koe thèè kúrúsea. Gatu di ne khòè ne ka tu kò xgàràè, ncēe gane kò ma Juta ne ka ma xgàràè khamaga ma.

¹⁵ Juta ne ncēe kò X'aigam Jeso ba hēé naka porofiti xu hēéthéé cg'òo, a xhàiaгу xae e ne, ncēe Nqari ba qāè-tcaokagu tama ne, a ko wèè khòèan cgoa ga ntcoeku ne.

¹⁶ Xgàè-kg'am xae e ne ko, nxàasega xae gha táá táá zi qhàò zi di ne cgoa kg'ui, ne kgoaraè ka. Ncēem dàòm ka i ko wèè x'aè ka gane di chìbian càuse a cg'òè. I ncēeska Nqarim di xgòàn còò dis ka hàà cgae nea.

Paulo ba gaicara Tesalonika ne dàra kg'oana

¹⁷ Tíí qōe ga tuè, xòm x'aè-coan xae kò gatu cgoa q'aa-q'aaèa hāa, i kò tc'áróa xae gatu xg'aeku koe káà a, tc'èea xae ka tamase. Xae gaa domka kaisase xgónè tua hāa, a ko wèè qaria xae cgoa x'áà máá, gaicara xae ga bóò tu u sa,

¹⁸ síí cgae tu u kg'oana xae kò hāa khama. Tíí Paulor tc'áróa kò kái q'oro tc'èea hāa, síí cgae tu ur gha sa, igabagam kò satana ba xgàè-kg'am xae e.

¹⁹ Kháé sa nxàaska sixae dis nqòò sa, kana qāè-tcao sa, kana x'aian dis cábá sa, èe xae gha X'aigam Jesom kò hàà ne xae gha dqòmse cgoa sa dùú saa? Gatu tama tua?

²⁰ Tseeguan kaga xae ga dqòmse cgoa tu u, tu ko qāè-tcaokagu xae e.

3

¹⁻² Eè xae ko ncēes guú sa qómá máá xaea hāa sa bóò, ka xae kò nxàaska bóóa tcg'òó, sixae ka qòesem Timoteo ba xae gha tsééa úú sa, ncēe sixae khamaga ma Krestem di qāè tchòàn

* 2:7: x'áè úú-kg'ao - Gerika sa ko "apostolo" témé.

xгаа-xгаа koe Nqarim dim tséé-kg'ao ba, xae gha sixae cuiaga Atene koe hãa ka. Ncêes gúú sa xae kò bóda tçg'óó, síim gha gatu di dtcòman koe qari-qari, a korè tu u ka,

³ nxãasega i gha táá cúú-kg'áia tu ga ncêe zi xgàraku zi domka tééa dìbi ka. Gatu igaba tu qãèse q'ana hãa, èe zi xgàraku zim Nqari ba kgoara máá taà hãa sa khamaga.

⁴ Eë xae ko qanega gatu cgoa hãa ka xae kò x'aèan cookg'ai koe ga birí tua hãa, hàako x'aè ka ta gha xgàràe sa, si ncêe sa kúrúsea, èe tu ma q'ana hãa khamaga ma.

⁵ Gaa domkar kò, èer ko bóó si ncêes gúú sa qóma máá tea hãa ka, *Timoteo ba* gatu koe tsééa úú, nxãasega xae gha gatu di dtcòman ka q'ãa ka, qàe-qaeku-kg'ao ba gha c'èedaoka qàe-qae tu u, i ga kò sixae di tsééan kg'amaga di i khamaga.

⁶ Igabam ncêeska Timoteo ba kabisea hãa, a qãè-tcaokagu xae e ko kg'uian cgoa hàara máá xaea hãa, gatu di dtcòman hêe naka ncàmkuian hêéthêe di i. Gatagam kò thêé birí xae e, wêé x'aè ka tu ko qãè-tcaoan cgoa tç'èe-tç'èese xae e, a bóda xae xgónèa hãa sa, ncêe xae ma sixae igabaga ma bóda tu xgónèa hãa khamaga ma.

⁷ Tíí qõe ga tuè, gaa domka xae kò gaxae di qóman hêé naka xgàrakan hêéthêe wêé q'oo koe gatu di dtcòman ka qgài-qgai tcáóe.

⁸ Ncêe X'aigam koe tu kòo qarika tõe, ne xae gha nxãaska ncêeska sònòdà dìbi a kg'òèan hòò khama.

⁹ Nqari ba xaea gha ntama ma tç'ãòase gatu domka cam tshàua máá! Kaisase xae ko Gam cookg'ai koe gatu ka qãè-tcao.

¹⁰ Koaba ba hêe naka ntcúú ba hêéthêe xae ko qarika còrè, gatu cgoa xae ga xg'ae a bóó tu u sa, nxãasega xae gha èe gatu di dtcòman koe tcáoa hãa sa càua máá tu u ka.

¹¹ Ke méé tsara ncêeska gatá dim Nqarim, ncêe gatá ka Xòò ba hêe, nakam gatá dim X'aigam Jeso ba hêéthêe tsara dàò ba kg'ónòa máá xae e gatu koe xae gha síí di ba.

¹² Gataga méém X'aiga ba gatu ka c'èea ne koe hêe naka wêé khòèan koe ga hêéthêe kúrú naka i gatu di ncàmkuian càuse naka kái, ncêe xae sixae ma ncàm tua hãa khamaga ma.

¹³ Nxãasegam gha Nqarim gatá ka Xòò ba gatu di tcáóan qarian máá, tu gha káan chibi, a tu a gha Gam cookg'ai koe tcom-tcomsa ii, èem gha ko gatá dim X'aigam Jeso ba Gam di ne tcom-tcomsa ne wêe ne cgoa hàà ka.

Nqari ba ko qãè-tcaokagus kg'òè sa (4:1-12)

4

¹ Ncêeska còò dis ka, tíí qõe ga tuè, sixae koe tu xгаа-xгааsea hãa, nta méé tu ma kg'òè naka tua X'aiga ba qãè-tcaokagu sa, si ncêe sa gaas kúrú tu kos ga si i. Igaba xae ko X'aigam Jesom koe dtcàrà a ko korè tu u, a ko máá: ncêes gúú sa méé tu qarika kúrú, témé.

² X'aigam Jesom di qarian ka xae kò x'áè-kg'áman máá tu u sa tu q'ana hãa khama.

³ Ncêea Nqarim ko ma tç'èe ga a khama, tcom-tcomsakaguè tu gha sa: nxãasega tu gha cg'áràn koe ncèèsea hãa ka,

⁴ nakam wêém khòè ba tcom-tcomsa a tcommèa hãam dàòm ka gam dis khòés cgoa kg'òè,

⁵ cg'áè zi tç'èe-kg'ám zi tcáóa ba ka ncàmmea hãa zi kúrú ka tamase, cg'áè tç'èe ne khòè ne Nqari ba c'úua hãa ne ko hêe khama.

⁶ Nakam gha nxãasega táá cúim khòèm ga ba ncêes gúús ka gam ka c'èe ba chibian kúrú cgae guu, kana kaa me guu. X'aiga ba gha èeta ii chibian wêé ko kúrú ne xgàra ke, ncêe xae nxãakamaga ma birí tua hãa a ma nxàea tseegukagua hãa khamaga ma.

⁷ Hàà ta gha q'ano tamase kg'òè kam Nqari ba tcii ta a tama khama, igaba ta gha hàà tcom-tcomsams kg'òè sa kg'òè ka a.

⁸ Gaa domkam gha èe ko ncêe xгаа-xgaan xguí ba, khòèm ko méé sa xguí tama, igabam gha ko Nqarim ko méé sa xguí, *Nqarim* ncêe ko Gam dim Tcom-tcomsam Tç'èe ba máá tu u ba.

⁹ Ncêeska gatu ka ncàmkuian ka: qaase tama ia góá xae ga máá tu u sa; Nqarim ka tu nxãakamaga xгаа-xгааèa hãa, tu ga ma ncàmku sa khama.

¹⁰ A tu a ko tseegan kaga wêe ne dtcòm-kg'ao ne Maketoniam wêém di ne koe ncêe sa kúrú, igaba xae ko dtcàrà tu u, tíí qõe ga tuè, kaisase tu gha gatá hêe sa.

¹¹ Gataga xae ko thêé korè tu u, kgàea hãas kg'òè sa tu ga kg'òè sa, nakam wêém khòè ba gam di zi tséé zi gam ka kúrú naka baà tshàua ba cgoa tsééa mááse, ncêe xae ma x'áè tua hãa khama.

¹² Naka tua gha nxãasega c'èe ne khòè ne ka tcommè, naka tua táá c'èe khòèan dtcààsea hãa guu.

Xгаа-xgaan Krestem di hààn di i (4:13-5:11)

¹³ Tíí qõe ga tuè, tç'èe tama xae hãa èe x'òma hãa ne ka tu gha c'úua hãase hãa sa, nxãasega tu gha táá thòò-tcaoase kg'ae ka, gane èe nqòòan úú tama ne khama ma.

¹⁴ Ncêe Jesom xg'ao x'óó a x'ooan koe têea hãa sa ta kòo dtcòm, ne ta ko thêe dtcòm, Nqarim gha gane êe Gam koe x'òma hãa ne Jesom cgoa óó sa.

¹⁵ Ncêea X'aigam dim kg'uim nxãe xae kom ga me e khama, ncêe ko máá: gatá ncêe kg'òëa a qaùà hãa ta cuiskaga êe x'òma hãa ne ka tc'ää naka sía hãa tite, êem gha ko X'aiga ba hààm cárn ka.

¹⁶ X'aiga ba gha nqarikg'ai koe guu a kiam dòm cgoa xõa, kiam moengelem dim dòm ba hêe naka Nqarim dim nxãàm di q'auan cgoa hêéthêe e, ne gha êe Krestem koe x'óó hãa ne tc'ää a ghùie khama.

¹⁷ Nxãaska ta gha gatá êe kg'òëa a qaùà hãa ta gane cgoa xg'ae-xg'ae a túú-c'òòs q'oo koe hãase ghùie, a síi X'aigam cgoa tc'ää q'oo koe xg'ae, a ta a gha gaa koe guus ka chòò tamase X'aigam cgoa hãa.

¹⁸ Gaa domka méé tu ncêe kg'uian cgoa qgài-qgai tcáókua.

5

X'aigam di hààn kg'ónòsea máá

¹ Tíí qòe ga tuè, ncêe zi guù zi gha hàà kúrúse x'aèan hêe naka cáman hêéthêe ka xae ga góáa máá tu u sa qaase tama.

² Gatú igaba tu qãese q'ana hãa, X'aigam dim cárn ba gha ts'ää-kg'aom ko ma ntcúu ka hàà khama ma hàà cgae tu u sa khama.

³ C'êe ne khòe ne gha máá: "Wêe zi guù zia qãese hãa, ta qãe qgài koe hãa," témé. I gha kúúga cg'ãean hàà cgae ne, ncãàn úúas khòes ábàn di thòòan ka ko kúúga hàà cgaeès khama ma, ne cuiskaga nxxanagu ana hãa tite.

⁴ Igabaga tu gatu ntcúus q'oo koe hãa tama, tíí qòe ga tuè, me cuiskaga êem cárn ba ts'ää-kg'aom ga ma arekagu tua hãa khama ma arekagu tu u tite.

⁵ Wêea tu ga x'áàm di tu cóá tu u, a koaba di tu cóá tu u khama. Ta ntcúu kana dcúu-qoms di ta cóá ta tama ta a.

⁶ Ke méé ta táá x'òma hãa guu, c'êe ne khama, igabaga méé ta kókò hãa, naka qgóósean úúà hãa.

⁷ Eê ko x'òm ne ko ntcúu ka x'òm, ne ko êe ko nqàre ne ntcúu ka nqàre khama.

⁸ Igaba ta gatá koaba di ta a, ke méé ta qgóósean úúà hãa naka ta dtcòm hêe naka ncàmkan hêéthêe dxúua ta ko ncêea máás gúús khama ma hãa, naka taa kgoarakuan dis nqòò sa tcúúà ta ko ncêea máás cábás khama ma cába.

⁹ Nqari ba Gam di xgòàn ka ta gha xgàràè ka nxará tcg'òó ta a tama khama, igabaga ta gha gatá dim X'aigam Jeso Krestem koe kgoarasean hòò ka a.

¹⁰ Ncêe kò x'óó máá ta a ba, êem ko hàà x'aè ka ta gha nxãasega Gam cgoa xg'ae a kg'òë ka, kg'òëa ta ga hãa kana ta ga x'óó hãa igaba*.

¹¹ Ke méé tu gaa domkaga ncêe tu ko héé khamaga ma korèku naka hùiku.

Còò di ghùì-ghui-tcáókua ne (5:12-28)

¹² Tíí qòe ga tuè, dtcàrà tu u xae ko, êe ko gatu xg'aeku koe tséé ne khòe ne méé tu tcom sa, gane êe X'aigam koe tc'ää-cookg'ai tua hãa a ko tchàno-tchano tu u ne.

¹³ Eê ne ko kúrú tsééan domka méé tu kaisa tcoman hêe naka ncàmkan hêéthêe cgoa qgóó ne. Gatú xg'aeku koe méé tu tòókuan cgoa hãa.

¹⁴ Tíí qòe ga tuè, dtcàrà tu u xae ko, a ko máá: Eê ko xg'ám-kg'aiate ne tchàno-tchano, êe ko sau-cgaese ne korè, êe kg'amka ne hùì, naka wêe ne khòe ne koe qád tcáó ii.

¹⁵ Bòò méé tu naka i táá cúí khòe ga c'èean kúrú cgae ana cg'ãean domka cg'ãean kúrú cgae e guu, igaba méé tu wêe x'aè ka, gatu ka c'êe ne hêe, naka wêe khòean ga hêéthêe tu ga ma qãean kúrú máá sa x'ää máá.

¹⁶ Wêe x'aè ka méé tu qãe-tcaoa hãa,

¹⁷ naka tua wêe x'aè ka còrè.

¹⁸ Wêe zi xg'aeku zi koe méé tu Nqari ba qãe-tcaoa máá, ncêea gatu kam ma Nqari ba Jeso Krestem koe ma ncàma hãa ga a ke.

¹⁹ Táá méé tu *Tcom-tcomsam* Tc'êe ba xgàè-kg'am guu,

²⁰ naka tua táá porofitan ntcòe guu.

²¹ Wêes gúú sa méé tu qãese bóòà tcg'òò, naka êe qãe ii sa qgóóà qari.

²² Qgóóse méé tu wêes gúús êe cg'ãe iis koe.

²³ Nqarim tòókuan di ba méém Gam tc'áró-tc'áro ka kúrú tu u naka tu wêe zi dàò zi koe tcom-tcomsa ii: gatu di tc'èean hêe, naka tcáóan hêe, naka tc'áróan hêéthêe wêe méé i qãese qgóóe, naka ia táá cúis chìbis ga sa úú guu nakam nxãakg'aiga síi gatá dim X'aigam Jeso Krete ba hàà.

* 5:10: kg'òëa ta ga hãa kana ta ga x'óó hãa igaba - Gerika sa ko máá: "kókò hãa ta ga hãa kana ta ga x'òma hãa igaba," témé.

²⁴ Nqarim nc̄e tci tua hã ba tcom-tcomsa Me e, khamam gha ěem nqòòkagu tua hã sa kúrú.

²⁵ Tíí qõe ga tuè, còrèa tu máá xae e.

²⁶ Wèé ne dtcòm-kg'ao ne tu tcom-tcomsas x'obèkus cgoa tsgám.

²⁷ Ra ko X'aigam di cg'õèan koe dtcàrà tu u, nc̄es tcgāya sa méé tu wèé ne dtcòm-kg'ao ne nxárá máá sa.

²⁸ Gatá dim X'aigam Jeso Krestem di cgómkuan méé i gatu wèé tu cgoa hã.

2 TESALONIKA NE

Paulom dis tcgāyas cām di sa Tesalonika ne koe Téé-cookg'ai sa

Khòe ne kerekes Tesalonika koe hānas di nea kò kái zi tèe zi úúa hāa Jesom di kabisean ka. C'ēe nea kò Jeso ba nxāakamaga kabisea hāas ka dtcòma hāa.

Paulo ba kò ncēm tc'ēe ba qāese nxāea kg'ónò, a ko máá, Krestem qanega hàà tama cookg'ai koes gha ntcoeku sa tèe, me gha khóèm x'áean komsana tama ba x'áise. I gha cg'āe cauan hēe naka x'áean úú taman hēéthēe càuse. Paulo ba kò gam di nxará-kg'aoan x'áe, gane di dtcòman koe ne gha qarika téé sa, qóman hēe naka xháean hēéthēe di zi x'áe zi ka. Gatagam ko dtcàrà ne, kg'òe sa ne gha tsééa máá sa, Paulom ma gam di ne tséé-kg'ao ne cgoa hēea khama.

Qaa-qaasa kg'ua ne:

- cg'āe, x'áean úú tama sa

Tcgāyas q'oo koe hàna zi:

- Paulo ba ko dtcòm-kg'ao ne dqòm (1)

- Krestem di hààn ka (2)

- Paulo ba ko dtcòm-kg'ao ne dtcàrà, kg'òea ne ne gha tsééa máá sa (3)

Paulo ba ko dtcòm-kg'ao ne dqòm (1)

Tsgámkaguku zi

¹ Tíi Paulo ra hēe, naka Silefano* ba hēe, naka Timoteo ba hēéthēe xae ko *ncēs tcgāya sa* Tesalonika dis kerekes, ncēe Nqarim gatá ka Xòò ba hēe naka X'aigam Jeso Kreste ba hēéthēe tsara koe hāa sa góá máá

² a ko máá: Nqarim gatá ka Xòò ba hēe naka X'aigam Jeso Kreste ba hēéthēe tsara koe guua hāa cgómkuan hēe naka tòókuan hēéthēe méé i gatu cgoa hāa, témé.

Qāe-tcaoa-máákuan hēe naka còrèan hēéthēe e

³ Tíi qōe ga tuè, ncēe i ko ma qaase khama méé xae wèe x'áe ka gatu domka Nqari ba qāe-tcaoa máás guú si i, gatu di dtcòma ne ko kaisase càuse, i ko gataga gatu ka c'ēm wèem koe tu úúa hāa ncàmkuan thēe kai khama.

⁴ Gaa domka xae ko Nqarim di zi kereke zi koe gatu di qarika tééan ka hēe naka dtcòman ka hēéthēe dqòmse, ncēe tu ko xgàraku zi hēe naka xháe zi ncēe kúruse cgae tua hāa zi hēéthēe koe x'áia hāa a.

⁵ Wèe zi ncēe zia ko Nqarim di xgàrakua ne tchàno o sa x'ái, tu gha gazi domka Nqarim di x'aian kg'anoa hāa, ncēe tu gaan domka xgàrasea hāa a.

⁶ Nqari ba tchàno Me e, a ba a gha gane ēe xgàra tua hāa ne thēe xgàra.

⁷ A ba a gha gatu di xgàrasean koe sākagu tu u, a sixae thēe sākagu xae e. Ncēe sam gha kúrú, X'aigam Jesom gha Gam di xu moengele xu qari xu cgoa nqarikg'ai koe guu a hàà ka.

⁸ Qarúkom c'em cgoam gha hàà, a hàà gane ēe Nqari ba ko xgui ne hēe naka gane ēe gatá dim X'aigam Jesom di qāe tchòàn komsana tama ne hēéthēe xgàra.

⁹ Ne gha chòò tamase tòòm-tommè, a gha Nqarim cookg'ai koe hēe naka Gam di qarian di x'aan hēéthēe koe tcg'òòe,

¹⁰ ēem gha ko hàà, a hàà Gam di ne tcom-tcomsa ne ka kaikaguè, a ba a thēe wèe ne dtcòm-kg'ao ne ka dqòm-mèm cām ka. *Tu gha gatu igaba gane xg'aeku koe hāa*, ēe xae ko gatu koe nxāea tseegukagus tchòà sa tu kò komsana khama.

¹¹ Ncēs noosega xae ko wèe x'áe ka còrèa máá tu u, gatá dim Nqarim gha kúrú tu u, tu Gam dis tciku sa kg'anoa hāa tu khòe tu ii ka, a wèes guús tcáóa tu tc'ēea hāa sa hēe naka ēe tu ko kúrú tsééan dtcòman di hēéthēe Gam di qarian ka xg'ara-xg'ara ka.

¹² Gataga xae ko còrè, nxāasega i gha gatá dim X'aigam Jesom di cg'òean gatu koe x'áakaguè ka, tu gha gatu igaba thēe Gam koe x'áakaguè, gatá dim Nqari ba hēe naka X'aigam Jeso Kreste ba hēéthēe tsara di cgómkuan koe guu a.

Krestem di hààn ka (2)

2

X'áean komsana tamam khòe ba

* **1:1: Silefano** - Silefanom di c'ēe cg'òea nea Silase e.

¹ Ncēeska gatá dim X'aigam Jeso Krestem di hààn ka hēé naka gatá di xg'aeàn hàà ta gha xg'ae cgoa Me di ka hēéthéé e: dtcàrà tu u xae ko, tí qōe ga tuè,

² táá méé tu tc'ēea tu koe thamkase ntcāa-ntcāè kana arekaguè guu, porofitan ka, kana xàà zi ka, kana tcgāya zi ncēe ga c'ēdaoka sixae koe guua hāa zi kaga igaba, ncēe ko máá, X'aigam dim cám ba nxāakamaga hààraa, témé zi.

³ Táá hēé naka i cúí khòè ga c'ēm dàòm kaga qàe-qae tu u guu. Eēm cám ba cuiskaga hààraa hāa tite ke, si gha nxāakg'aiga síí ntcoeku sa hàà, me gha x'āèan komsana tamam khòè ba x'áise, khòèm kaàkaguè gha ba.

⁴ Ncēe ba gha wéés gúùs ēe ko Nqarim ka tciise sa kana ko dquòmè sa ntcoe, a gaas tc'amkg'ai koe kaikaguse. A ba a gha Nqarim dim tempelem koe tcāa a ntcóó, a gabá Nqari me e sa khòè ne bìrí.

⁵ Tc'ēe-tc'ēese tama tu gáé hāa, ēer kò gatu cgoa hāa kar kòo ncēe zi gúú zi ka bìrí tu u sa?

⁶ Tu ncēeska q'ana hāa, dùùs xgāèa tòó mea hāa sa, nxāasegam gha hàà gam di x'āèan ka x'áise ka.

⁷ X'āèan komsana tama di chómsea hāa qaria ne ko ncēeska tséé khama, me gha gaam ēe kò xgāèa tòó o ba qanega gatá hēé, a gha nxāakg'aiga síí dàòm koe tcg'òòe.

⁸ Me gha nxāaska ēe x'āèan komsana tama ba hàà x'áise, ncēm gha X'aigam Jeso ba kg'ám q'ooa ba di sònò-q'ooan cgoa dqòma cg'òo, a Gam di x'āàko hààn cgoa cg'òo ba.

⁹ Eē x'āèan úú tama ba gha satanam di qarian cgoa hàà, a ba a gha kàan di qarian hēé naka x'áí zi hēé naka are-aresa zi gúú zi hēéthéé kúru,

¹⁰ a gha wéé kàakuan cg'āè tséékagu, ncēe gha gane ēe aagusea hāa ne hōàkagu u. *Aaguse ne gha*, tseeguan ncàm ne ko xguì khama, ncēe gha kgoara ne e.

¹¹ Gaa domkam gha Nqari ba qaris tséés dàòm koe ko tcg'òó ne sa gane koe tsééa úú, nxāasega ne gha tshúù-ntcōan dtcòm ka,

¹² nxāasega ne gha wééa ne ēe tseeguan dtcòm tama, igaba ko ēe tchàno tamas ka qāè-tcaokaguè ne xgàràè ka.

Qarika tu téé

¹³ Igaba méé xae, tí qōe ga tuè, chòò tamase wèé x'ae ka gatu domka Nqari ba qāè-tcaoa máá, gatu ncēe X'aigam ka ncàmmea tu, tshoa-tshoases koe gam kò Nqari ba guu a nxará tcg'òó tua khama, kgoaraè tu gha ka. Nqari ba kòo tc'ēe, Tc'ēe ba gha tcom-tcomsakagu tu u, tu tseeguan koe dtcòm sa.

¹⁴ Me kò ēe xae kò xgaa-xgaa tu u qāè tchòàn cgoa ncēes gúùs koe tciaa óa tu u, nxāasega tu gha gatá dim X'aigam Jeso Krestem di x'āàn q'òò ka.

¹⁵ Ke tu ncēeska, tí qōe ga tuè, qarika téé, naka ēe xae kòo kg'áma xae cgoa xgaa-xgaa tu u zi cau zi hēé, naka ēe xae kòo góá máá tu u sa hēéthéé qg'óó qari.

¹⁶ Nqarim gatá ka Xòò ba ncàm taa hāa, a Gam di cgómkan koe guu a chòò tama thòò-xama-máákuan máá taa hāa, a qāès nqòò sa máá taa. Gabá hēé naka gatá dim X'aigam Jeso Krete ba hēéthéé tsara méé tsara

¹⁷ tcáóa tu ghùì-ghui, naka qari-qari tu u, nxāasega tu gha wéé qāè tsééan hēé naka wéé qāè kg'uian koe hēéthéé hāa ka.

Paulo ba ko dtcòm-kg'ao ne dtcàrà, kg'òèa ne ne gha tsééa máá sa (3)

3

Còrèa máá xae e

¹ Còò dis ka, tí qōe ga tuè, còrèa máá xae e, nakam gha nxāasega X'aigam dim kg'ui ba qhāése qòò naka tcommè, ēe i kò gatu ka ii khamaga ma.

² Khòèan ncēe cg'āè tc'ēe koe còrèa máá xae e, naka xae gha qāè qgái koe hāa. Wèém khòè ba dtcòma hāas tama si i ke.

³ Igabagam X'aiga ba tcom-tcomsa Me e, a ba a gha qari-qari tu u, a ēe cg'āè tc'ēe iim koe kòre tu u.

⁴ Nqarim koe xae tcoman úúa hāa gatu ka, ēe xae kò x'àè tu u zi gúú zi tu ko kúru, a tu a gha qanega kúru zi di i.

⁵ X'aiga ba méém gatu di tcáóan Nqarim di ncàmkan koe hēé naka Krestem di qarika tééan koe hēéthéé tcééa úú.

Kg'òèa tu tu tsééa máá

⁶ Tí qōe ga tuè, gatá dim X'aigam Jeso Krestem dim cg'òèm koe xae ko x'àè tu u, wèém dtcòm-kg'aom ēe kg'òès koe kg'amka ii, a ēe xae kò máá mea hāa xgaa-xgaan komsana tamam koe méé tu tééa dìbi sa.

⁷ Gatu igaba tu q'ana hãa, nta méé tu ma serè xae e sa ke. Gatu cgoa xae ko hãa ka xae kò kg'amka tama.

⁸ Gataga xae c'ëem khòèm di tc'òoan ga suruta me tamase tc'òó ta ga hãa, igaba xae kò ntcùú ba hëé naka koaba ba hëéthéé qarika tséé, a ko khùbu, táá xae gha diím ga ba qóm ba qgóókagu ka.

⁹ Ncëes gúú sa xae kúrúa hãa, ãeta ii hùian xae gha qaa di qarían xae úú tama domka tamase, igaba xae kò máàse tu u kg'oana, nxãasegas gha x'ái sa ii ka, serè tu gha sa.

¹⁰ Eè xae ko gatu cgoa hãa ka xae kò ncëe x'áèan máà tua hãa, a máá: "Ncëè c'ëem khòèm kò tséé tc'ëe tama nem tc'òó tite," témé khama.

¹¹ *Ncëes gúú sa xae ko góá*, gatu ka c'ëe ne kg'òès koe kg'amka ne e, a tsééan kúrú tama, a c'ëe khòèan di tsééan koe tcana tãe, sa xae kóma hãa domka.

¹² X'aigam Jeso Krestem *di cg'òèan* koe xae ko ncëe ne khòè ne x'áèan máà, a ko bìrí ne a ko máá, nqoo-nqoosase méé ne tsééan kúrú, naka nea kg'òèkaguse, témé.

¹³ Igaba gatu, tíí qõe ga tuè, táá méé tu qãèan kúrú ka xhõe guu.

¹⁴ Ncëè c'ëem khòèm kò ncëes tcgãyas koe xae ko nxàe sa dtcòm tama ne méé tu ãem khòè ba qãèse bóò naka tcg'oaragu, nakam gha nxãasega saucgae.

¹⁵ Táá hòrea tu hãam khòèm khama ma qgóó me guu, igabaga méé tu gatu ka qõesem khama ma tchàno-tchano me.

Còo di zi tsgámkaguku zi

¹⁶ X'aigam tòókuan di ba méém wèè x'aè ka Gam ka tòókuan máà tu u, wèè dàò-kg'áman cgoa. X'aiga ba méém gatu cgoa hãa.

¹⁷ Tíí Paulo ra ko ncëe tsgámkagukuan tshàua te cgoa góá máá tu u. Ncëe sa wèès tcgãyas *tiris* koe x'ái si i, ra ko ma góá ga a.

¹⁸ Gatá dim X'aigam Jeso Krestem di cgómkuan méé i gatu wèè tu cgoa hãa.

1 TIMOTEO

Paulom dis tcgāyas tc'āa di sa Timoteom koe Téé-cookg'ai sa

Timoteo ba kò qari-kg'ao-coa me e, dtcòm-kg'aom Asia dim nqòom koe guua ba, a kò Juta dis khòes ka hée naka Gerika dim khòem ka héethée ábàèa hāa (Tsee 16:1-3). Paulom cgoam kò xg'ae a tsééan kúrú, a ba a kò Paulo ba qāè tchòan xгаа-xгаа koe hùi.

Paulom dis tc'āa dis tcgāyas Timoteom di sa ko nqoana zi gúu zi ka kg'ui:

1. Kg'aikas ko tcgāya sa tshúu-ntcōan di xгаа-xgaan a kg'ui. Ncēe xгаа-xгаа nea kò c'ēe xòè za Juta ne di i, a c'ēe xòè za Juta tama ne di i, a i a ko máá, ncēm nqòom di zi gúu zi tshúu zi i, témé. Ncēè khòèan kò gaxu di tc'ēe-kg'áma chómsea qgóóa qari ne cúí i gha kgoarakuan hòò o, naka qgóóse-kg'áman ncēe c'ēe zi tc'òo zi tsi tc'óó tama hée, a sée taman héethée ko kúrú ne.
2. Tcgāya sa ko kerekes di tsééan ka hée, naka còrèan ka hée, naka tsée-kg'ám zi kerekes di xu tc'āa-cookg'ai xu gha kúrú zi hée naka hùi-kg'ao xu héethée gha kúrú di x'àèan tcg'òó.
3. Còo dis kam ko Timoteo ba biria kg'ónòè, Jeso Krestem dim qāam qāè bam gha kúrú sa, naka ēem gha ko kúrú zi tsée-kg'ám zi ka hée naka tááka zi xg'ae zi dtcòm-kg'ao ne di zi koem gha kúrú zi ka héethée e.

Qaa-qaasa kg'uia ne:

- xгаа-xгаа sa
- dtcòm sa
- Nqari-tcáóa ne
- kerekes di xu tsée-kg'ao xu

Tcgāyas q'oo koe hàna zi:

- Tsée-kg'ám zi kerekes di zi hée naka gas di tsée-kg'aoman héethée e (1-3)
- X'àè-kg'áman Timoteom ko máàè e (4-6)

Tsée-kg'ám zi kerekes di zi hée naka gas di tsée-kg'aoman héethée e (1-3)

Tsgámkaguku zi

¹ Paulo ra a, Jeso Krestem dir x'àè úú-kg'ao* ra, Nqarim gatá dim Kgoara-kg'ao ba hée naka Jeso Kreste ba héethée tsara ma x'àèa khama, ncēe ta Gam koe nqòoa hāa ba.

² Timoteo, dtcòmman koe tiri tsi cóá tsi tseegu di tsi ra ko ncēes tcgāya sa góá máá a ko máá:

Nqarim Abo ba hée naka Jeso Krestem gatá dim X'aiga ba héethée tsara koe guua hāa cgómkuan hée, naka thòò-xama-máákuan hée naka tòókuan héethée méé i tsáá cgoa hāa, témé.

Tshúu-ntcōan xгаа-xгаа dis dqàèku sa

³ Maketonia koer ko qòò kar kò birí tsi, Efeso koe méé tsi hāa sa, naka tsia c'ēe ne khòè ne xgàè-kg'am, táá méé ne táá zi gúu zi tshúu-ntcōan di zi xгаа-xгаа sa.

⁴ Tshúu-ntcōan di huwan koe hée naka chòò tama qhàòkuan khòè ne di ka kg'uian koe héethée méé ne tcg'òóse, Nqarim di tsééan dtcòmman di koe i kàà hùi i ke, a ko mēékuan cúíga ghù.

⁵ Ncēe x'àè-kg'áman koer ko nxàes gúu sa ncàmku si i: q'anos tcáó sa hée, tchànos tc'ēe-kg'ám sa hée, naka q'anos dtcòm sa héethée koe guua sa.

⁶ C'ēe ne khòè ne ncēe zi gúu zi tcg'òaragua, a kàà hùi zi kg'ui zi koe tòósea.

⁷ X'àè xгаа-xгаа-kg'aoa ne ne gha kúrú sa ne ko tc'ēe, igabaga ne ēe ne ko kg'ui sa c'úúa hāa. Kgoarasea hāase ne ko gúu zi ka kg'ui igabaga ne dùu sa zi ko méé sa c'úúa hāa.

⁸ Q'ana ta hāa x'àè ne qāè e sa, khòèan kò ko qāèse tséékagu u ne.

⁹ Ncēe sa ta thée q'ana hāa khama: x'àèa nea qāè khòèan kúrú mááèa tama, a x'àèan ko khòá khòèan hée, uù khòèan héethée kúrú mááèa, Nqari-tcáó taman hée naka cg'āè cauan héethée, tcom-tcomsa taman hée naka Nqarim ka ko cg'āè gúuan kg'ui ne héethée, kg'áo xòòan hée naka dxàe xòòan hée ko cg'òoan héethée, cg'òo-kg'aoman hée,

¹⁰ cg'ára-kg'aoman hée, gaan khama ma kg'áo khòèan cgoa ko sèekuan hée, ts'āa-kg'ao xu khòèan di xu hée, tshúu-ntcōa-kg'aoman hée, naka khòèan c'ēe gúuan qāè xгаа-xgaan cgoa qòòa mááku tama ko kúrú héethée i kúrú mááèa.

* 1:1: x'àè úú-kg'ao - Gerika sa ko "apostolo" témé.

¹¹ *Ncêe qâê xgaa-xgaa ne* ko ts'ee-ts'ee'g'aièam Nqarim di qâê tchòàn x'áàko koe hòòse, *qâê tchòàn* ncêem máà tea hãa koe.

X'aigam Nqarim di cgómkua ne Paulom koe

¹² Jeso Krestem gatá dim X'aiga ba, ncêe kò qarian máà te bar ko qâê-tcaoa máá, tcom-tcomsa ra a sam kò bóò, a kò nxárá tcg'òò te Gam di tsééa ner gha kúru ka khama.

¹³ Eëtar xg'ao ko ma Nqarim ka cg'âése kg'ui, a xgáèku-kg'ao ra a, a tshúú-kg'ao ra a, igabagar xg'ao thòò-xama máàè, ncêe zi gúú zir ko c'úúase kúrua, a dtcòmàn úú tama khama.

¹⁴ I kò cgómkuan gatá dim X'aigam di tíí koe ntcana tcàà, a dtcòmàn hêé naka ncàmkuàn hêéthéé máà te Jeso Krestem koe.

¹⁵ Kg'uiàn ncêea tseegu u, a kg'anoa wéè za ga i ga dtcòmàm sa, ncêe ko máá: Jeso Kreste ba nqóòmkg'ai koe hààraa, chibi-kg'ao nem gha hàà kgoara ka, ta ko méé e, ncêe ra tíí gane ka kaisase chibiga ra a ne.

¹⁶ Tíí koem gha Jeso Kreste ba Gam di qáò tcáóan wéè ga x'ái domkar kò thòò-xama-máákuan hòò, tíí ncêe kò kaisase chibiga ii ra, nxáasegar gha èe gha Gam koe dtcòm a chòò tamag kg'òè sa hòò ne koe x'ái sa ii ka.

¹⁷ X'aigam, ncêe tshoa-tshoase-q'oo, a chòò-q'oo úú tama, a x'óó tama, a bóòèa hãa tite ba, ncêe cúú iim Nqari ba méém chòò tamase tcomkuàn hêé naka x'ààn hêéthéé máàè. Amen.

¹⁸ Timoteo, tiri cóáè, ncêe x'áè-kg'áma ner ko máà tsi, porofiti xu kò tsáá ka porofita kg'uiàn cgoa ko qòòa mááku u, nxáasega tsi gha gaa kg'uiàn cgoa qâès ncòo sa x'áà ka.

¹⁹ Qgóóa qari dtcòm sa hêé naka tchànos tcáó sa hêéthéé e. C'èe ne khóè ne aagu sia, a gatá hêéan ka dtcòmàn gane di sa chúú-chuuu hãa ke.

²⁰ Gane xg'aeku koe tsara ko Humeniaioa tsara Alekesanterea tsara hãa, ncêer satanam tshàu q'oo koe tcana hãa tsara, nxáasega tsara gha xgaa-xgaaè a Nqari ba táá cg'âése kg'ui cgoa ka.

2

Nqari ba dqòmàn di x'áè-kg'áma ne

¹ Wéè zi gúú zi cookg'ai koer ko gaa domka dtcàrà tsi, wéè khóèan ga tu gha còrèa máá sa, a còrèa mááku, a c'èean téé-q'oo koe còrè, a tu a Nqari ba qâê-tcaoa máá di còrèan còrè sa.

² X'aigan ga hêé naka wééan èe tc'amaka hàna zi téé-q'oo zi dian ga hêéthéé méé i còrèa máàè, naka ta gha nxáasega kgàea hãas kg'òès tòókuan di sa kg'òè, Nqari-tcáóase naka qâê qgóósean úúase, wéè zi qgáí zi kg'òèa ta di zi koe.

³ Ncêe sa ta kò ko kúru ne i gha qâê e Nqarim gatá dim Kgoara-kg'aom cookg'ai koe, a i a gha qâè-tcaokagu Me,

⁴ Nqarim ncêe wéém khóèem gha kgoaraè, a tseeguan q'áa sa ko tc'èe ba.

⁵ Cúúm Nqari ba hàna khama, Me gataga cúúm Khóè ba hàna, khóèan hêé naka Nqari ba hêéthéé ko xg'ae-xg'ae ba, Khóèem Jeso Kreste ba,

⁶ ncêe kò kg'òèa ba máàna hãa ba, wéè ne khóè ne di kg'òèa nem gha x'ámá kabi ka, a kò gatá hêéan ka qâèm x'aèm ka Nqarim ka nxárá tcg'òóèas x'ái sa ii ba.

⁷ Ra ncêes gúús domka tséé sa máàèa, Nqarim di kg'uia ner gha nxàe, a x'áè úú-kg'ao ba ii ka (tshúú-ntcòa tamar hãa a ko tseeguan nxàe), a gha táá zi qhàò zi dim xgaa-xgaa-kg'ao ba ii ka, dtcòmàn hêé naka tseeguan hêéthéé koe.

⁸ Khóè xu méé xu wéè qgáían koe, tcom-tcomsa tshàuan ghùia hãase còrè sar ko tc'èe, xgóà naka ntoeuku tamase.

⁹ Naka zi thêé khóè zi t'òè-t'òese qâése hãan ka, sau hãase naka tcomkuàn kg'anoa hãam dàòm ka hêéthéé e, naka táá kaisase t'òè-t'òè c'òò guu, kana gautan hêé kana t'òè nxòàn hêé kana kái marian ko qaa qgáían hãa guu.

¹⁰ Igabaga qâè tséé-kg'áman cgoa méé zi t'òè-t'òese, Nqari-tcáóa zi hãa sa x'áisea hãa zi khóè zi khama ma.

¹¹ Khóè sa méés nqooa hãase xgaa-xgaase, wéè tcáóa sa cgoa máàsea hãase.

¹² Ra khóè sa kgoara máá tama xgaa-xgaas gha sa, kanas gha khóèem tc'amkg'ai koe qarian úú sa, igabaga méés nqooa hãa.

¹³ Adam ba tc'áà a kúruèam ga me e, si Efa sa kháóka kúruèa khama.

¹⁴ Me kò Adam tama me e ncêe kò qâe-qaeè ba, igaba dxàes khóè si i ncêe kò qâe-qaeèa, a cg'áèan koe tcana sa.

¹⁵ Igabagas gha khóè sa cóán àba ka kgoaraè, ncêè dtcòmàn hêé, ncàmkuàn hêé, q'anog'anoSean hêé naka qâè qgóósean hêéthéé cgoas kò ko còoka qòò ne.

3

Kerekes di xu tc'áà-cookg'ai xu hêé naka hùì-kg'ao xu hêéthéé e

¹ Kg'uim ncêe ba tseegu me e ncêe ko máá: Khòem kò kerekes dim tc'ää-cookg'ai ba téé kg'oana nem ko qâès tséé sa tc'êe, ta ko méé ba.

² Kerekes dim tc'ää-cookg'ai ba méém khòem c'êe gúù domka ga chibi-chibiè tite ba ii, naka ba cúis khòès dim khòé ba ii, qgóose ko ba, tc'êe-kg'áma ba tchàno ii ba, qâè kg'óó ba, khòé ne ko x'áea ba koe qâèse hàakagu ba, a khòèan xгаа-xгаа di tcáóan úúa ba,

³ kg'áa-kg'ao tama ba, a xgáeku di tama ba, igaba méém tc'aua hâam khòé ba ii, ncôo di tama ba, mari ncàm tama ba,

⁴ gam dim x'áe ba qâèse tc'ää-cookg'aua hâa ba, a ko gam di cóan kúrú i komsana me ba, a wèè qgái koe ga qâè qgóósean úúa ba.

⁵ (X'áém gam di bam gha ma tc'ää-cookg'ai sam kò c'úua hâa ne ba gha mtama ma Nqarim dis kereke sa ma q'ôé?)

⁶ Táá méém *dtcòman koe* kaba ii, naka ba gha nxâasega táá bóò-bóòse, naka dxâwam di xgàrakuan koe cg'áea tcâa guu.

⁷ Khòé ne kerekes ka tchâa koe hàna ne ka tcommèa hâam khòé ba méém ii, naka ba gha nxâasega táá sau-cgaekaguè, naka ba táá dxâwam dim dàòm koe cg'áea tcâa guu.

⁸ Kerekes di xu hùì-kg'ao xu méé xu gataga tcom-tcomsa xu khòé xu ii, cam kg'ám-tsharà tama xu, kái gòéan kg'áa koe tòòse tama xu, a mari ka cg'áré tcáó tama xu.

⁹ Chómsea zi gúù zi dtcòman di zi ncêe tseegu ii zi méé xu qarika q'ano-tcáóan cgoa qgóóa hâa.

¹⁰ Gataga méé xu kg'aika kúrú ba bóòè thèé, a ncèè káa chibi xu u sa i kò bóòèa hâa ne méé xu nxâwa kerekes di xu hùì-kg'ao xu kúrúè.

¹¹ Khòé zi méé zi gataga tcom-tcomsa zi i, naka táá cg'âè zi gúù zi c'êe ne ka nxàe, igaba méé zi qgóósean úúa, naka wèè gúuan koe tcommèa hâa.

¹² Kerekes dim hùì-kg'ao ba méém cúis khòès dim khòé ba ii, naka cóaa ba hêé naka x'áea ba hêéthèé qâèse tc'ää-cookg'aua.

¹³ Kerekes di xu hùì-kg'ao xu kò ko gaxu di tsééan qâèse kúrú ne xu ko qâès téé-q'oo sa hòda mááse, a kgoarasease gaxu di dtcòman ka kg'ui Jeso Krestem koe.

¹⁴ Tcoma ner úúa, hàar gha qháese xg'ae cgoa tsi di i, igabar ko ncèè zi gúù zi góá máá tsi,

¹⁵ ncèè ãor kò ko ne tsi gha q'ãa ka, khòèan méé i ntama ma Nqarim di ne khòé ne xg'aeuku koe qgóóse sa, ncêe kg'òèa hâam Nqarim dim kereke ba, tseegus di qhùri-c'óá ii, a tshoa-tshoase-q'oo sa ii ba.

¹⁶ Ntcoe gham khòé ba káa me e, chómsea zi gúù zi gatá dis dtcòms di zia kaia hâa sa:

Nqari ba kò khòèan dis iis koe x'áise,

a *Tcom-tcomsam* Tc'èem ka tchànóm ii sa x'áíè,

a moengelean ka bóòè,

a qhàò zi di ne koe xгаа-xгааè,

a nqóómkg'ai koe dtcòmmè,

a x'áàn koe qàòkaguè.

X'áè-kg'áman Timoteom ko máàè e (4-8)

4

Tshùù-ntcôa di xu xгаа-xгаа-kg'ao xu

¹ Tcom-tcomsam Tc'êe ba ko qâèse birí ta a, còo di x'áe ka ne gha c'êe ne khòé ne dtcòman aagu, a ne a gha hqàkaguko tc'èean koe hêé, naka dxâwa tc'èean di xгаа-xgaan koe hêéthèé mááse sa.

² Ncêe xгаа-xgaaku ne cg'âè cau xu tshùù-ntcôa-kg'ao xu koe guua, ncêe gaxu di tcáóan kúrúsan qanom cgoa dàòèa khama ii xu.

³ Khòèan xu ko séékuan cara, a xu a ko x'áèan tcg'óó, táá ne gha c'êe tc'òo-qhàò ga tc'óó di i, tc'òoan ncêe Nqarim kúrú hâa a, èe dtcòmaa a tseeguan q'ana hâa ne gha qâè-tcaoan cgoa tc'óó ka a.

⁴ Nqarim kúrúas gúús wèè sa qâè si i, khama i cúí gúù ga xguèè tite, ke méé ta qâè-tcaoan cgoa tc'óó o.

⁵ Nqarim dim kg'ui ba hêé naka còrèan hêéthèé cgoa i ko qâè-qâèè ke.

Qâèm tséé-kg'aom Jeso Krestem di ba

⁶ Ncèè ncêe zi gúù zi ka tsi kò tsáá ka c'êe ne q'ãa-q'ãa ne tsi gha Jeso Krestem di tsi tséé-kg'ao tsi qâè tsi i. Gataga méé tsi dtcòman hêé naka cgáé xгаа-xgaan èe tsi xùria hâa hêéthèé di kg'uan cgoa xáròse.

⁷ Dxâwam di huwan káa hùì koe méé tsi tcg'óóse, naka tsia Nqari-tcáóan koe qari-qarise.

⁸ Tc'áróa tsi kòèan di zi gúù zi cgoa qari-qari sa cg'árèse cgáé si i, igaba Nqari-tcáó hâase kg'òè sa wèè zi gúù zi koe cgáé si i, ncèes kg'òès koe hêé naka ncêe gha ko hàas kg'òès koe ga hêéthèés nqòòan úúa hâa khama.

⁹ Ncêe kg'ui ne tseegu u, a wêe za ga i ga dtcòmme sa kg'anoa hãa.

¹⁰ Kg'òea hãam Nqarim koe ta nqòda ta tòóa, wêe ne khòe ne dim Kgoara-kg'ao ba, gatà hêes ka gane êe dtcòma hãa ne di ba. Gaa domka xae ko kaisase tséé a ko khòe.

¹¹ Ncêe zi gúú zi méé tsi khòe ne birí naka gazi ka xгаа-xгаа ne.

¹² Táá hêe naka i khòean cg'áré tsi i domka ntcoe tsi guu, igaba méé tsi dtcòm-kg'ao ne koe x'ái sa ii, kg'ui-kg'ám tsi ka hêe, qgóose-kg'ám tsi ka hêe, ncàmkuana x'áa tsi ka hêe, dtcòma tsi ka hêe, naka q'ano-tcáose kg'òea tsi ka hêéthêe e.

¹³ Gataga méé tsi *Nqarim di zi Tcgáya zi* nxárán koe hêe, khòe ne ghùu tc'ëan koe hêe, naka khòe ne xгаа-xgaan koe hêéthêe tòose, nakar nxáakg'aiga síi hàà.

¹⁴ Tsáá koe hãas abas, ncêe porofiti xu kò porofitas kg'uis koe tsi guu a máàèa sa, êe xu kò kerekes di xu kaia xu tshàua xu tòò cgae tsi x'àè ka, sa táá hêe nakas aaguse cgae tsi guu.

¹⁵ Tséé zi ncêe zi koe méé tsi máàse, naka qarika tséé zi, naka gazi koe hãa, naka i nxáasega còoka tsééa qòò-q'ooa tsi wêe khòean ka bòòe.

¹⁶ Tsáá hêe naka êe tsi ko xгаа-xгаа sa hêéthêe méé tsi kòre. Qáo tcáóan cgoa méé tsi kúrú si. Gatà tsi kò hêe ne tsi gha tsáá hêe naka êe ko komsana tsi ne hêéthêe kgoara ke.

5

Dxàe-ntcòa zi hêe naka kaia xu hêe naka qàn hêéthêe e

¹ Kaiam khòe ba méé tsi táá dqàè guu, igaba méé tsi tsarim xòom khama ma kg'ui cgoa me, qàè qgòósean cgoa, naka qári-kg'ao xu tsáá qòea xu khama ma qgóó.

² Kaia zi khòe zi méé tsi tsari zi xòò zi khama ma qgóó, naka dxàe-coa zi tsáá qòea zi khama ma qgóó, q'ano-tcáóan cgoa wêe za ga.

³ Dxàe-ntcòa zi, ncêe tseeguan kaga ko hùian qaa zi méé tsi tcomkuan cgoa qgóó.

⁴ Igaba ncêe dxàe-ntcòas kò cóán kana tsgòo-coan úúa hãa ne méé i dtcòm koe ko qaase sa kg'aia xгаа-xgaase, naka gaan di khòean q'òé, naka xòò ga ne hêe naka tsgòose ga ne hêéthêe kúrúa máá, ncêe sa ko Nqari ba qàè-tcaokagu ke.

⁵ Dxàe-ntcòas ncêe tseeguan kaga ko hùian qaa a qhàò ga úú tama sa, nxáa sa nqòda sa Nqarim koe tòóa hãa, a sa a kò ntcúu ba hêe naka koaba ba hêéthêe còre, a ko Nqari ba dtcàrà hùu sim gha ka.

⁶ Igabaga dxàe-ntcòas ncêe nqòóm di karean cgoa ko qgóé sa x'óóa hãa, kg'òeas hãa igaba.

⁷ Ncêe zi x'àè-kg'ám zi méé tsi máá ne, naka ne nxáasega c'êe gúú domkaga táá chibi-chibiè guu.

⁸ A ncêe c'êem khòem kò gam di qhàòan kúrúa máá tama, kana gam x'áé di ne kúrúa máá tama, nem dtcòman ntcoea hãa, i qgóóse-kg'ám ba êe dtcòm tamam dian ka cg'àè e.

⁹ Dxàe-ntcòas kò 60 kurian nqáéa hãa a sa a xg'ao cúim khòem ka sèèe ne cúis gha dxàe-ntcòa zi dis xg'aes koe tcààe.

¹⁰ Gataga méés gas di zi tséé zi qàè zi ka q'áàèa, ncêe cóán kaikagu di khama ii zi, khòean qàèse qgóóan ka hêe naka c'êe ne dtcòm-kg'ao ne qámsea máán ka hêe* naka qóman koe hãa ne hùian ka hêe naka qàè zi tséé zi wêe zi koe tcàan ka hêéthêe e.

¹¹ Cg'áré zi dxàe-ntcòa zi méé tsi gaas xg'aes koe táá tcàà guu, hêe zi gha a Krestem tc'ëe tama sa kúrú, a zi a gha tcáóa zi tc'ëea sa xùri, a kg'ád-khoean sèèe ke.

¹² A zi a gha gatà hêéan ka tc'áà dis nqòòkagukus gazi di sa aagua, a gha ncêem dàòm ka xgàrasean óága cgaese.

¹³ Gataga zi kò kàà hùu zi gúú zi koe tcààse, a kò x'áé xu koe qòòate, kàà hùu zi gúú zi cúu zi koe tamase, igabaga zi kò khòean c'amate, a kò khòean di tsééan cuiaka koe ga tcàà, a kò kg'ui tama zi ga hãa gúuan ga kg'ui.

¹⁴ Gaa domkar ko tc'ëe, cg'áré zi dxàe-ntcòa zi gha sèèe, a cóán úú sa, a x'áéa zi kòre sa, naka zia gha nxáasega táá cg'òo-kg'aoan tshúu gúuan kg'ui di x'aèan máá guu.

¹⁵ C'êe zia nxáakamaga nxana hãa a kò satana ba xùri.

¹⁶ C'êes khòes dtcòm-kg'aos ko x'áéa sa koe dxàe-ntcòa zi úúa ne méés hùu zi, nakas gha nxáasega kereke sa táá tsééan ka qóma mááè guu, naka sa dxàe-ntcòa zi tseeguan ka ko hùian qaa zi hùu.

¹⁷ Kaia xu ncêe ko kereke zi qàèse qòòkagu xu méé xu kaisa tcoman máàè, kaisase qarika êe ko Nqarim dim kg'uim koe tséé a ko xгаа-xгаа me xu.

¹⁸ *Nqarim dis Tcgáya* sa kò máá: "Ghòem kò ko maberean náà gáí a kò dxòò ne méé tsi táá qhóm kg'ám me guu," témé ke. A sa a kò gaicara máá: "Tséé-kg'ao ba gam di surutan ka kg'anoèa hãa," témé. ¹⁹ Kerekes dim kaiam kò kò *cúim khòem ka* chibi-chibiè ne méé tsi táá tseegu iise sèèe e guu. Cám kana nqoana khòean kò ko nxáea tseegukagu u ne cúu méé tsi tseegu iise sèèe e.

* 5:10: dtcòm-kg'ao ne qámsea máá - es ko Gerika sa máá: "tcom-tcomsa ne di nqàrèan xg'áà," témés gúu sa.

²⁰ Eë ko chibian kúru xu méé tsi wèé khòèan tcgái q'oo koe dqàè, naka ne gha nxāasega c'èe ne gaa koe x'ái sa bóò naka bèe.

²¹ Nqarim koe hēe naka Jeso Krestem koe hēe, naka nxára tcg'òòea xu moengele xu hēéthēe cookg'ai koer ko kgoara-tcáoase x'áè tsi, ncēe x'áèan tsi gha qgóóa qari ka. Ncēe zi gúú zi tsi kòò kúru ne méé tsi khòèan táá tákase qgóó guu, naka gataga táá c'èe khòèan ncám naka c'èean hòre guu.

²² C'èem khòèm tc'amkg'ai koe tsi kò tshàua tsi tòò a tsi a Nqarim di tsééan máá me kg'oana ne méé tsi táá qhái ii guu. Naka tsia gataga c'èe ne khòèe ne di chibian koe táá tcāa guu. Tsáá ka qgóóse naka q'ano ii.

²³ Tsari ncāan di thòòan hēe naka káise tsàan hēéthēe domka méé tsi táá tshàn cúí ga kg'áa guu, igaba méé tsi cg'aré gōé-coan ga tséékagu.

²⁴ C'èe ne khòèe ne di chibia ne ko bóòse, a ko xgàrakus cookg'aia ne koe hānas koe úú ne, igaba i ko c'èe ne khòèe ne dian còò ne.

²⁵ Gatá iim dàòm ka zi ko qāè zi tséé zi bóòse, a ncēè qāèse zi kò bóòse tama ne zi chómsea hāa tite.

6

¹ Wèem khòèm ēe qāàm ii dis joko sa ko tcéè ba méém gam ka q'òòse ba wèé tcoma nem úúa sa x'ái, naka i gha nxāasega Nqarim di cg'òèan hēe naka Gam di xгаа-xgaan hēéthēe táá cg'uri-cg'urie guu.

² C'èe ne qāa nea dtcòman úúa hāa q'òòsean úúa; nxāa ne méé ne táá cúis dtcòm di ne e domka cg'aré toman máa ne guu. Igabaga méé ne tc'èe-tc'èese naka birise naka máá: "Q'òòse ga nea dtcòm-kg'ao ne e, a ncām-ncamsa ne e thēe, a ko wèé qaria ne cgoa kúru, qāa ne ne gha hui ka," témé. Ncēes gúús domka méé ne kaisase tsééa máa ne.

Tshúù-ntcòan di xгаа-xgaakuan hēe naka tseegu di qguàn hēéthēe

Ncēe zi gúú zi ka méé tsi khòèe ne ntcám naka xгаа-xгаа.

³ C'èe ne khòèe ne ko táá zi gúú zi tshúù-ntcòan di zi xгаа-xгаа, a ne a kg'òèkaguko kg'uian gatá dim X'aigam Jeso Krestem di koe dtcòm tama, a gataga xгаа-xgaasean khòèan ga ma Nqari-tcáoase kg'òè di koe dtcòm tama.

⁴ Ncēeta ne kò ko hēe ne ne ko bóò-boose, a cúí gúú ga kóma q'āa tama, a ntcoeku a mēéku sa ncāma. Ncēe mēékuan di zi kg'ui zi ko tauan di kg'uian hēe, ncòoan hēe naka còèkuan hēe naka cg'āè zi tc'èe zi hēéthēe ghùí.

⁵ Gataga zi ko ncēe zi kg'ui zi mēékuan di zi cg'āè tc'èe khòèan, ncēe tseeguan ka aaguse cgaèa koe xòm x'áè di zi xg'ore zi ghùí. Ncēe ne khòèe ne ko tc'èe máá, khòèan di Nqari-tcáoa nea qguàn dim dàò me e, ta tc'èe.

⁶ Khòèm kò Nqari-tcáoá hāa nes ko nxāa sa qguùkagu me. Ncēe sa gha kúru me me qāè-tcao ēem úúa hāas gúús domka khama.

⁷ Cúí gúú ga ta nqòómkg'ai koe óá ta ga hāa, a ta a gataga cúí gúú ga nqòómkg'ai koe sèea tcg'óóa hāa tite.

⁸ Igabaga ta kò tc'òoan hēe naka qgáian hēéthēe úúa ne ta gha gaan ka qāè-tcao.

⁹ Khòèe ne ēe qguù kg'oana ne ko dxāwam di qāe-qaekuan koe tcāase a ne a ko ntcòm tshúù-xam a káa hui zi tc'èe zi dis koe cg'áea tcāa. Ncēe zi tc'èe zi ko khòèan di kg'òèan tshúù-tshuu a zi a ko cg'òo o.

¹⁰ Marian di ncāma nea wèe zi cg'āè zi dim tqbe me e khama. C'èe ne khòèe ne ncēe ko marian kaisase qaa ne dtcòman koe hòakaguèa a kái thòò-tcaoan óaga cgaesea.

Qāès ncòos dtcòman di sa x'āà

¹¹ Igaba tsáá, Nqarim di tsi khòèe tseè, wèé gúúan ncēe koe qgóóa tcg'oa, naka tchānoan hēe, Nqari-tcáoase kg'òèan hēe naka dtcòman hēe naka ncāmkuan hēe naka qáo tcáoase hāan hēe naka qāè tcáoase kg'òèan hēéthēe x'āà máá.

¹² Qāès ncòos dtcòman di sa x'āà. Chòò tamás kg'òè sa qgóóa qari. Gaas kg'òès domkaga a kò ii, ncēe tsi kò tciaa óáea hāa ka, a tsi a ko gaa domka dtcòma tsi kái ne khòèe ne cookg'ai koe nxāea hāa, ncēe ga nxāea tseegukagu u ne.

¹³ Nqarim ncēe wèe zi gúú zi ko kg'òèan máam cookg'ai koer ko ncēe x'áèan máá tsi, naka Jeso Krestem cookg'ai koe hēéthēe e, ncēe kò Pontiose Pilatom cookg'ai koe Gam dis dtcòm sa nxāea tseegukagua ba,

¹⁴ a ra a ko máá: ncēem x'áè-kg'ám ba méé tsi káa chibi iise, naka chibi-chibitè tise qgóóa qari, namak nxāakg'aiga gatá dim X'aigam Jeso Krete ba síi x'áise.

¹⁵ Nqari ba gha kúru Me Me Gam tòóa hāam x'aem ka síi x'áise,

Nqarim ncēe tcom-tcomsa a cúisega tc'āa-cookg'aia ba,

Gaam wèe xu x'aiga xu dim X'aiga ba,

a wèe xu nqari xu dim Nqari ba.

¹⁶ Gaam cúí Me e ncēe x'óó tite ba,
 Gaam ncēe cúú cgaèè titem x'ààm koe x'ǎèa ba,
 Gaam ncēe cúí khóè ga bóò ta ga hãa ba kana bóò tite ba.
 Gam koe méé i tcoman hēé
 naka qarían hēéthēé chòò tamase hãa. Amen.

¹⁷ Ncēm nqǎóm koe hàna ne khóè ne qguùà ne méé tsi x'áè-kg'ámán máà naka ne táá kái-
 kaise guu kana gane di nqòòan tcommè tamas qguùs koe tòó guu, igabaga méé ne gane di
 nqòòan Nqarim koe tòó, wèé zi gúú zi qǎè-tcaokagu ta a ko zi ko tc'ǎòase máà ta a ba.

¹⁸ Gaa ne khóè ne qguùà ne méé ne qǎè zi gúú zi kúrú, naka qǎè tsééan kúrú ka qguù, naka
 khaàsa ii, naka ko gúúan q'aa-q'aaku ka tc'ēe.

¹⁹ Ncēm dàòm ka ne gha ko qguùan kúrúa mááse, si gha gane dis tshoa-tshoase-q'oo sa
 hààkom x'aèm ka qari ii, nxāasega ne gha tseegu dis kg'ǎè sa qgóóa qari ka.

²⁰ Timoteoè, máàèa tsi hãa sa méé tsi kòre. Káà hùì kg'uian hēé naka ntcoekuan di zi tc'ēe-
 kg'ám zi hēéthēé méé tsi nxanagu, dxāwam di zi i ke. Gazi ncēe c'ēe ne khóè ne ko c'úúà hãase
 máá, 'tseegu di tc'ēe e' témé zi.

²¹ C'ēe ne khóè ne kò ncēe tc'ēean dtcòm, a ne a kò dtcòm s koe hòà.
 Nqari ba méém gam di cgòm kuan máà tu u.

2 TIMOTEO

Paulom dis tcgāyas cam di sa Timoteom koe Téé-cookg'ai sa

Paulom dis tcgāyas cam di sa kò Timoteom ka q'āa-q'aa, cg'arém tcàram gam dim iise. Paulo ba kò ncêes tcgāyas koe kaisase qáo tcáoan ka kg'ui. Timoteo ba kò biríea hãa, a ba a ntcámmea hãa:

- tseegusem gha Jeso Krestem ka nxàea tseegukagu sa,
- a gataga tseeguan qâe tchòà di xгаа-xgaan hêé naka Nciis Qáé-xg'aes dian hêéthêém gha qarika qgóó ka,
- naka ba gam di tsééan kúrú xгаа-xgaan di i naka Nqarim di kg'uian khóè ne máa di hêéthêé e,
- xgàrasean hêé naka ntcoekuan hêéthêé koem kò hàna igaba.

Paulo ba kò Timoteo ba q'āa-q'āa, táá méém tchòà úú cgoa guu káà tc'ēe a kg'amka zi ntcoeku zi (2:23), ncêe qâean cú ga kúrú tama zi, igaba ko kg'ama khóèan ēe ko komsana a ko cg'uri-cg'uri zi.

Gatagam kò q'āa-q'āa me, ncêe zi gúú zi wèé zi koe méém Timoteo ba Paulom dis kg'òès ka hêé, naka gam di dtcòman di tsééan ka hêé, naka qáo tcáoan ka hêé, naka ncámkuan ka hêé, naka xgàrasean ka hêéthêé x'áís iise tc'ēe-tc'ēese sa.

Qaa-qaasa kg'ua ne:

- dtcòm sa
- tseegua ne
- xgàrase sa

Tcgāyas q'oo koe hàna zi:

- Xgàrakuan koe méé tsi còoka qòò (1:1-2:13)
- Tshúù-ntcòa di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu (2:14-4:5)
- Paulom dis téé-q'oo sa (4:6-22)

Xgàrakuan koe méé tsi còoka qòò (1:1-2:13)

¹ Paulo ra a, Jeso Krestem dir x'áè úú-kg'ao* ra, Nqarim ma tc'ēea khama. Tséear óàea, hàar gha Nqarim nqòokagua hãas kg'òè sa nxàe ka, kg'òès ncêe Jeso Krestem koe hàna sa.

² Timoteo tsi tiri tsi cóá tsi ncàm-ncamsa tsir ko ncêes tcgāya sa góá máa a ko máa:

Nqarim Abo ba hêé naka Jeso Krestem gatá dim X'aiga ba hêéthêé tsara di cgómkuan hêé, thòo-xama-máakuan hêé naka tòókuan hêéthêé méé i tsáá cgoa hãa, témé.

Tcom-tcomsa tsi gha ii dis ghui-ghui-tcáoku sa

³ Nqari bar ko qâe-tcaoa máa, ncêer ko q'anos tcáoos cgoa tséea máa ba, tiri ne tsgõo ne hêéa khama, ēer kò ntcúu ba hêé naka koaba ba hêéthêé tiri còèan koe káise tc'ēe-tc'ēese tsi ka.

⁴ Eër ko tcgái-tshàraa tsi tc'ēe-tc'ēese ner ko bóoa tsi xgonè, nxãasegar gha qâe-tcaoaan ka cg'òe cgaèè ka.

⁵ Tsaris dtcòmès kàa di tama sar ko tc'ēe-tc'ēese, ncêe xg'ao kg'aia tsáá tsgõos Loises koe hàna sa naka saòs Enikes koe hêéthêé e, ra ncêeska tcoma hãa tsáá koes gataga thêé hàna sa.

⁶ Gaa domkar ko tc'ēe-tc'ēe tsi, Nqarim di aban tsi gha c'ees khama ma ntcàm sa. Tiri tshàua ner còèan cgoa tòò cgae tsia hãa, kg'aiga i gaa aban tsáá koe hàna khama.

⁷ Nqari ba q'áò-q'áòsean dim tc'ēe ba máa ta a tama khama, igabam qarían hêé, ncámkuan hêé naka qgóósean hêéthêé dim tc'ēe ba máa taa hãa.

⁸ Ke méé tsi gatá dim X'aigam ka nxàea tseegukaganu sa sau-cgaekaguè guu, kana tí ka hêéthêé e, ncêe Gam domka qáé-nquus koe hàna ra, igabaga méé tsi Nqarim di qarían koe qâe tchòan domka tí cgoa xgàrasean koe hãa,

⁹ Gaam ēe kgoara taà ba, a kò tcom-tcomsas tciikus cgoa tcii ta a ba, gatá di tsééan domka tamase, igaba Gam di tc'ēan hêé naka Gam di cgómkuan hêéthêé domka, ncêem kò nqóóm tshoa-tshoase tama cookg'ai koe Jeso Krestem koe máa taa hãa a,

¹⁰ i gaa cgómkuan ncêeska gatá koe x'áíea hãa gatá dim Kgoara-kg'aom Jeso Krestem di x'áísean koe, ncêe kò x'oo sa kaàkagu ba, a ba a káà tites kg'òè sa óága, ncêe kò hàà qâe tchòan koe guu a q'uu-q'uuase x'áà sa.

¹¹ Ncêe qâe tchòan dir kg'ui-kg'aor gha ii, a x'áè úú-kg'ao ra ii, a xгаа-xгаа-kg'ao ii kar nxará tcg'òóea.

* 1:1: x'áè úú-kg'ao - Gerika sa ko "apostolo" témé.

¹² Gaa domkagar ko ncêe zi guù zi koe xgàrase. Igabar saucgae tama, q'ana ra hãa Diim koer ko drcòm sa khama, a tcoman úua hãa ãer máàèa hãa sam gha kòre di qari nem úua sa, me gha nxãakg'aiga síí ãem cáim *Jesom ko hàà ba tcãà*.

¹³ Qgóóa qari kg'òèkaguko kg'uiàn ãe tsi tíí koe kóma hãa a, naka x'áís iise sèè e, naka xùri drcòmàn hëè naka ncàmkuàn hëéthéè e, ncêe Jeso Krestem koe hãa a.

¹⁴ Gatá koe x'àèa hãam Tcom-tcomsam Tc'ãem di hùian ka méé tsi qãè guùan ãe tsi máàèa hãa kòre.

¹⁵ Q'ana tsia, wèè ne ncêe Asia dim nqòóm koe hãa ne q'aumana tea hãa sa, gane koe tsara Fugelo tsara Heremogene tsara hàna.

¹⁶ X'aigam *Nqari* ba méém Onesiforom dim x'áé ba thòò-xama máá, wèè x'aè kam kòo ghùì-ghùì tcáo te khama. A kò gataga qáékuan di táuan tiri ka sau-cgaekaguè tama,

¹⁷ igaba ãem ko Roma koe hàà kam kò kgoara tcáo a qaa te, a síí hòò te.

¹⁸ X'aiga ba méém kgoara máá me nakam *X'aigam Jesom ko hààm cáim* ka, Gam koe thòò-xama-máákuan hòò - qãèse tsi q'ana hãa, wèè tsééan ãem Efeso koe kúrua hãa a.

2

Qãèm ncõo-kg'aom Jeso Krestem di ba

¹ Timoteo, tiri cóàè, Jeso Krestem di cgómkuàn koe méé tsi qari ii.

² Kái zi guù zi tsi kò kóm ra kò xгаа-xгаа, ncêe kò kái ne khòè ne ka nxàea tseegukaguè zi. Ncêe zi guù zi tcom-tcomsa ne khòè ne xгаа-xгаа, ncêe gha gataga kgoana a c'èe ne xгаа-xгаа zi ne.

³ Xgàrasean koe *sita* cgoa hãa, qãèm ncõo-kg'aom Jeso Krestem dim khama ma.

⁴ Wèém ncõo-kg'aom ãe tsééan koe hãa ba, ãe ncõo-kg'ao tama ne khòè ne di tsééan koe tcãà tama - gam dim tc'ãà-cookg'aim cúí bam qãè-tcaokagu kg'oana hãa khama.

⁵ Ncêè khòém kò ko qàròs koe qàrò nem tàà-kg'ao ba kúrúè tama khama ga ma, igaba qàròs di zi x'áè-kg'ám zim kò xùria hãa ne cúíga a.

⁶ Èè ko xhàràam koe qarika tséém xhàrà-kg'ao ba méém gam tc'ãà a ko xhàràam di tc'òoan tc'òò ba ii.

⁷ Tc'èe-tc'èese kg'uir ko zi guù zi, X'aigam *Nqari* ba gha wèè zi ncêe zi koe kóma q'ãan máá tsi ke.

⁸ Jeso Kreste ba tc'èe-tc'èese, x'ooan koe ghùiea hãa ba, Dafitem dis qhàòs koe guua hãa ba. Ncêe sar ko qãè tchòàn koe xгаа-xгаа,

⁹ ncêèr ko gaan domka xgàrase e, a gaan domka táuan cgoa qáé a síí qáé-nquuan koe tcãàèa, chùbi-kg'aom khama ma. Igabam *Nqarim* dim kg'ui ba qáéèa hãa tite.

¹⁰ Gaa domkar ãe nxárá tcg'òòèa ne khòè ne domka wèè qóman xg'aeku koe qarika tãe, nxáasega ne gha gane igaba Jeso Krestem koe hànas kgoaraku sa hëè, naka chòò tama x'áàn hëéthéè hòò ka.

¹¹ Ncêea tcom-tcomsam kg'uim ga me e ncêe ko máá:

“Ncêè Gam cgoa ta kòo x'óóa hãa ne
ta gha gataga thëè Gam cgoa kg'òè.

¹² A ncêè qóman xg'aeku koe
ta ko qarika tééa hãa ne
ta gha gataga Gam cgoa tc'ãà-cookg'aia hãa.
Ncêè c'úù me ta kòo

nem gha Gam igaba c'úù ta a.

¹³ A ncêè tcom-tcomsa tama ta kò hãa
nem gha Gabá tcom-tcomsa ii,
cuiskagam c'úùsea hãa tite khama,”
ta ko méé ba.

Tshùù-ntcõa di xu xгаа-xгааase-kg'ao xu (2:14–4:5)

Tcom-tcomsam tséé-kg'ao ba

¹⁴ Khòè ne méé tsi ncêe zi guù zi tc'èe-tc'èesekagu. *Nqarim* cookg'ai koe méé tsi mèékuan di kg'uiàn koe dqàè ne, ncêe káà hùì i, a ko ãe ko kóm m ne koe cg'ãè tc'èean cúí ga tcãà a.

¹⁵ Wèè tcáóa tsi cgoa kúrua naka *Nqarim* koe x'áise, kúrua bóòku sa tsi tààa hãa a tchàno ii sa. Saucgae ga úú tama tsi tséé-kg'ao tsi méé tsi ii, ncêe ko tseeguan dim kg'ui ba tchànose xгаа-xгаа tsi.

¹⁶ Káà hùì kg'uiàn dxãwam di koe tcg'oa, ãe ko gatà ma kg'ui ne gha cg'ãè tcáóan ka kaisase cg'òè cgaèè ke.

¹⁷ Gane di xгаа-xгаа ne gha q'ombe dis tcìis khama ma tsaj-tsajise. Gane xg'aeku koe tsara Humenao ba hëè naka Fileto ba hëéthéè tsara hàna,

¹⁸ ncêe tseeguan koe hoàra hãa tsara, a ko máá, x'ooan koe tõe sa nxãakamaga kúrúsea hãa, témé, a tsara a ko c'êe ne di dtcòman cg'òo.

¹⁹ Gatà i ii igabas kò Nqarim dis tshoa-tshoase-q'oo sa qarika téé, gas di kg'uian tc'àmà tòó cgaèe, ncêe kòo máá: "X'aigam Nqari ba êe Gam di ii ne q'ana" témé e, naka "Wèém khòem êe ko X'aigam Nqarim cg'òè tcii ba méém cg'ãean cgoa q'aa," ta ko mée e.

²⁰ Kaiam nqum koe i gautan hêé naka seleferan hêéthêé di gaban cúú hãa tama, igaba i hian hêé naka gómán hêéthêé cgoa kúrúèan ga thêé hãa. C'êea ne cgáé zi tséé zi di i, i c'ëean kg'amka zi tséé zi di i. ²¹ A ncêe khòem kò ko cg'ãé zi gúú zi kúrúan koe tcg'òóse a ko q'ano-q'anose nem gha cgáé tsééan dim gaba ba ii, ts'ee-ts'eekg'aièa ba, a ba a q'òósem koe tsééan úúa, a kg'òónsea máána hãa wèé tsééan qãem gha kúrú sa.

²² Tcg'oaragu cg'ãé zi qg'òóse-kg'ám zi q'ári-kg'ao-coan di zi, naka tsia tchànoan hêé, dtcòman hêé, ncàmkuan hêé naka tòókuan hêéthêé x'ãã máá, gane êe ko Nqari ba q'anós tcáós cgoa tcii ne cgoa hãase.

²³ Táá tchòà úú cgoa guu kàà tc'êe a kg'amka zi ntcoeku zi, q'ana tsi hãa zi ko méeékuan óága ke.

²⁴ Nqarim dim qãa ba méém táá méeéku di ii guu, igaba méém wèé khòèan koe qãè ii. Gataga méém kgoana naka ko xгаа-xгаа, naka baa tc'aua hãa.

²⁵ Gane êe ko ntcoe me ne méém kgàesase x'ãè-kg'ámán máá. C'êedaokam gha Nqari ba gane di chibian koe tcóósekagu ne, ne gha tseeguan q'ãa,

²⁶ a ne a gha qãèse tc'êea kabí, a dxãwam dis ntcóm sa nxãa. Ntcóms ncêe dxãwam ka ne kò qg'òóa hãa sa, wèés gúús gam ko tc'êe sa ne gha kúrú ka.

3

Còo di xu cám xu

¹ Ncêes gúú sa mée tsi q'ana hãa: Còo di xu cám xu ka i gha cg'ãè x'aèan hãa sa.

² Khòè ne gha gane ka ncàmse, a marian ncàm, a koase, a bóóse, a cgúiku di, a gane di xòðan táá komsana, a táá qãè-tcaoa mááku, a táá q'ano,

³ a táá ncàmku, a táá qg'òóa mááku, a c'amku di, a kàà qg'òóse, a cg'ãè tcáó, a táá qãèan ncàm,

⁴ a kàaku di, a tchòà úú tama, a bóósean ka cg'òè cgaèe, a Nqari ba ne gha ncàm x'aè ka karean ncàm.

⁵ Nqari-tcáóa ne hãa dis bóóse-q'oo sa ne úúa hãa, igabaga ne gha gaan di qarían xqase. Táá tchòà úú cgoa ne guu.

⁶ Gane xg'aeku koe xu c'êe xu hàna hãa, khòè ne ko tc'irì-tc'iri a gane di x'áéan koe tcàà xu, a kg'amka zi khòè zi di tc'ëean cgoa qg'òé xu, cg'ãè cauan ka cg'òè cgaèèa zi, a wèé tc'ëean cg'ãè ka qg'òó qarièa hãa zi;

⁷ wèé x'aèan ncêe kaga ko xгаа-xгааe, igabaga kgoana naka tseeguan bóóa q'ãa tama zi.

⁸ Khòè ne ncêe ne ko tseeguan ntcoe, Janesea tsara Jamberesea tsara kò ma Moshe ba ma ntcoea khamaga ma. X'óó-x'oo tc'èèèa ne khòè ne e, dtcòman koe cg'ãa-cg'ana ne.

⁹ Igabaga ne cuiskaga nqúú ka qòóa hãa tite. Gane di kàà tc'êe ne gha wèém khòèem koe q'anose bóóse khama, Janesea tsara Jamberesea tsara ka i kò ma ii khamaga ma.

Còo di x'ãè-kg'ámna ne

¹⁰ Igabaga mée tsi tsáá wèés gúús êer ko xгаа-xгаа sa kúrú: kg'òè-kg'ámna te hêé, birisea ra hãa sa hêé, tiri dtcòman hêé, tiri qáò tcáóan hêé, tiri ncàmkuan hêé, qáò x'aèan qg'òóse a tsééan hêéthêé e.

¹¹ Q'ana tsi hãa qóm cgoa qg'òókuan tiri ka, naka wèé xgàrasean ncêe Antioke koe hêé, Ikonio koe hêé, naka Lusetera koe hêéthêé kúrúse cgae tea hãa ka. Qóm cgoa qg'òókuan ncêe koer kò qáò tcáóse hãa, igabagam kò X'aiga ba êe zi gúú zi wèé zi koe kgoara te.

¹² Tseegukaga, wèé ne khòè ne êe Jeso Krestem koe Nqari-tcáóa hãase kg'òè kg'oana ne gha c'êe ne ka xgàraè.

¹³ Ne gha cg'ãè tc'êe ne hêé naka khòèan ko kàa ne hêéthêé gane di cg'ãè cauan ka càuse cgaèe. Khòèan ne ko qàe-qae, a ne a ko thêé qàe-qaeè khama.

¹⁴ Igabaga mée tsi tsáá êe tsi xгаа-xгааe hãa, a kaisase dtcòma hãa zi koe hãa, diín koe tsi xгаа-xгааe zia hãa sa tsi q'ana hãa ke.

¹⁵ Cg'áré-q'ooa tsi koe tsi kò guu a tshoa-tshoa a ma tcom-tcomsa zi Tcgãya zi Nqarim di zi ma q'ana hãa khama, ncêe ko kgoana a qãè tc'ëean q'ãa di máá tsi zi, Jeso Krestem koe dtcóm a kgoaraèan di i.

¹⁶ Wèés Tcgãya sa Nqarim koe guua hãa, a xгаа-xgaan hêé, naka dqàèkuan hêé, naka tchàno-tchanokuan hêé, naka tchànoan ka xгаа-xgaan hêéthêé di tsééan úúa;

¹⁷ nxãasegam gha Nqarim dim khòè ba tc'ãða hãa xгаа-xгааean úú, a gha wèés tséés qãè sa kg'òónsea máána hãa ka.

4

¹ Jeso Krestem ko kháóa hàà qhúí a X'aigam khama ma tc'ää-cookg'ai nem gha kg'õèa ne hêé naka x'ooa ne hêéthéé bóó q'oo a xgàra. Nqari ba hêé naka Jeso Kreste ba hêéthéé tsara cookg'ai koer ko ncêem x'èè ba máà tsi:

² Nqarim dim kg'ui ba méé tsi xgaa-xgaa, naka tsia qgóóa qari me, x'èè zia ga qãè zia kana zia ga x'èè zi tshúú zi i igaba, naka khóè ne tchàno-tchano, naka *qaase i ko koe* dqàè ne, naka korè ne. Wèè x'èè ka méé tsi qáó tcáóan cgoa xgaa-xgaa ne.

³ X'èè ba gha hàà, khóè ne cuisakaga qãè xgaa-xgaan komsana tite ba, igaba ne gha gane ko tc'èè zi xúriate, a ne a gha kái xgaa-xgaa-kg'aon qaara mááse, ncêe gha èe ne gane kóm kg'oana hàà sa birí ne e.

⁴ Tseeguan ne gha táá komsana, a gha huwan koe tòóse.

⁵ Igaba méé tsi tsáá wèès téé-q'ooos koe qgóóse, naka tsia xháé zi koe qarika téé, naka tséé-kg'aom qãè tchòan di ba kúrú, naka tsaris tséés Nqarim di sa qãèse kúrú.

Paulom dis téé-q'oo sa (4:6-22)

⁶ X'èè ba hààraa kg'õèa te ko kg'áàèkos dàò-a-máákus khama ma ntcãèè ba, me ncêes kg'õès koer gha guu a xgoaba dim x'èè ba tí koe hààraa.

⁷ Qãès ncóo sar x'ää hàà, a qàró sa xg'ara-xg'ara hàà, a ra a dtcòm sa qgóóa qaria hàà.

⁸ Ncêe koe guus kar tàà ra hàà dis cába sa toóa mááèa, tchànos kg'õè sar kg'õèa hàà khama. X'aigam tchànoan dim Xgàra-kg'ao ba gha *Jesom ko hààm cáam* ka máà te si; igabagam tíí cúí ra máà sia hàà tite, a gha wèè ne èe qhúúm gha ka hàà a ko ncàmkuwan cgoa qaa Me ne thêé máà si.

⁹⁻¹⁰ Demase ba aagu tea, ncêem nqóóm *di karea nem* ncàma hàà khama, a ba a Tesalonika koe qóò. Me Keresekene ba Galatia koe qóò, me Tito ba Dalematia koe qóò, ke méé tsi qarika kúrú naka qháèse hàà cgae te.

¹¹ Me Lukam cúí ba tíí cgoa hàà. Mareko ba méé tsi qaa naka hàà cgoa, tiris tséés koem hùian úúa hàà ke.

¹² Tígiko bar Efeso koe tsééa úúa.

¹³ Hàà tsi kòo ne, Teroa koer Karepom koe qaùà hààm qgáím cgoa hàà, Tcgãya zi hêéthéé e, kái-kg'aise khòo cgoa kúrúèa hàà zi.

¹⁴ Alekesanterem qano tséé-kg'ao ba èem kúrú cgae tea hàà cg'ãèan ka kaisase thò-xamkagu tea. Kúrúba ba zi tséé zi domkam gha X'aiga ba xgàra me.

¹⁵ Tsáá igaba méé tsi thêé q'ãa mea hàà, kaisasem ko gaxae ko kg'ui gúúan ntcòe ke.

¹⁶ Tc'ää dim cáam kg'uiar ko máásem ka i kò táá cúí khóè ga tcãà dòm q'oo te, igaba ne kò wéèa ne ga aagu te. Nqari ba méém táá chibi bóó ne guu.

¹⁷ Igabagam kò Nqari ba téé dxúukg'ai te, a qarían máà te, nxãasegam gha Gam dim kg'ui ba tíí koe guu a qãèse nxàèè ka, táá zi qhàò zi di ne wèè ne gha qãèse kóm me ka. Ra kò gàman kg'ám-q'oo koe kgoaraè.

¹⁸ Me gha X'aiga ba wèè zi tséé zi cg'ãè zi koe kgoara te, a gha kgoarasease nqaríkg'ai di x'aian gam di koe úú te. Chòò tamase méém dqómme. Amen.

¹⁹ Tsgámkagu Perisila khara Akila khara, naka Onesiforum dis x'áé-q'ooos di ne hêéthéé e.

²⁰ Eraseto ba kò Korinta koe qaù, ra kò Terofimo ba Mileto koe qaù, tsàam kò ko khama.

²¹ Kúrú méé tsi qarika naka ncêe ko hààs saos cookg'ai koe hàà.

Ebobo ba hêé, naka Putenese ba hêé, Lino ba hêé, Kelaudia sa hêé, naka tsáá qõè ga xu wèè xu hêéthéèa ko tsgám tsi.

²² X'aiga ba méém tsarim tc'èem cgoa hàà. Cgómkuwan méé i gatu cgoa hàà.

TITO Paulom dis tcgãya sa Titom koe Téé-cookg'ai sa

Tito ba kò qhàò zi dim dtcòm-k'g'ao me e, ncêe kò gam khama ma ko ma tséé ba, a kò Paulo ba Nqarim dim k'g'ui ba xгаа-xgaan koe hùì. Paulo ba kò ncêes tcgãya sa Tito ba góá máá, ãem kò Kerete koe qaù meá ka, kereke di tsééa nem gha tc'ãã-cookg'ai ka.

Tcgãya sa ko nqoana zi guù zi ka k'g'ui:

1. K'g'aika dis kam ko Tito tséé-k'g'ám zi tc'ãã-cookg'aim kerekes di xu gha kúrú zi ka k'g'ui.
2. Gaiam ko Tito biria k'g'ónòè, ntamam gha ma tááka zi xg'ae zi ma kerekes koe xгаа-xгаа sa: kaia xu khóè xu hée, naka kaia zi khóè zi hée (ncêe ko hàà dxàe-coa zi xгаа-xгаа zi), qári-k'g'ao xu hée naka qãan hêéthêe e.
3. Còo dis kam ko Paulo Tito ba biria tchàno-tchano dtcòm-k'g'ao ne di tsééan ka: kái-k'g'aise méé ne tòókua hãa naka ncámkua hãa, naka hòreku di i guu, naka ntcoekuan di i guu, naka kerekes koe q'aa-q'aase guu sa.

Qaa-qaasa k'g'uia ne:

- tc'ãã-còokg'ai sa
- xгаа-xгаа ne
- cgómkua ne

Tcgãyas q'oo koe hàna zi:

- Kerekes di xu tc'ãã-cookg'ai xu (1)
- Tááka zi xg'ae zi di xгаа-xгаа ne, kerekes koe (2)
- Tchànoan xгаа-xгаа ne (3)

Kerekes di xu tc'ãã-cookg'ai xu (1)

Tsgámkaguku zi

¹ Paulo ra a, Nqarim dir qãà ra, a Jeso Krestem dir x'áè úú-k'g'ao* ra. Tsééa óáèa ra, Nqarim ka nxárá tcg'óóèa ner gha hàà gane di dtcòmàn koe hùì, a kúrú ne ne tseeguan q'ãa, a Nqarim-tcáoá hãase k'g'òè ka.

² Chòò tamas k'g'òès di nqòòan úúa hãase, ncêem kò Nqarim ncêe tshúù-ntcòa di tama ba, nqòóm tshoa-tshoase tama cookg'ai koe nqòòkagu *taa* hãa sa.

³ Gam qáòa tcg'óóa hãam x'aèm kam kò Gam dim k'g'ui ba *tiri* xгаа-xgaan koe x'ái. Nqarim gatá dim Kgoara-k'g'ao ba ncêes tséé sa máà tea, ãem kò ma x'áèa hãa khama ma.

⁴ Títóè, gatá dis dtcòmòs koe tseegu di tsi cóá tsi tiri tsir ko *ncêes tcgãya sa* góá máá a ko máá: Nqarim Abo ba hée, naka Jeso Krestem gatá dim Kgoara-k'g'ao ba hêéthêe tsara koe guua hãa cgómkuan hée naka tòókuan hêéthêe méé i tsáá cgoa hãa, témé.

Titom di tsééa ne Kereta koe

⁵ Eè kò xg'ara-xg'araè tama zi guù zi tsi gha qaù a tchàno-tchano domkar kò Kereta koe qaù tsia, a tsi a ãer ko ma x'áè tsia khama ma wèè xu x'áè-dxoo xu koe kerekes di xu kaia xu nxárá tcg'óó.

⁶ Kerekes dim kaia ba méém káà chibim khóè ba ii, cúis khóès dim khóè ba méém ii, gam di cóán méé i dtcòm-k'g'ao ii, naka ia táá uàan hée naka ntcoekuan hêéthêe ka q'ãèa hãa guu.

⁷ Nqarim di tsééan ko kúrú khóè me e domka méém káà chibi ba ii, táá méém ko dqqm̄se guu kana xgóà-xgoase guu, k'g'áà-k'g'ao ba méém ii guu, naka ncòo di ii guu, naka táá kàa cgoa qguù di ii guu.

⁸ Igaba méém qãèse ko khóèan hàakagum khóè ba ii, qãè guúan ncàmam khóè ba méém ii, qgóóse ko ba, a tchàno ba, a tcom-tcomsa ba, a xaèa k'g'ónòsea hãa ba.

⁹ Tcom-tcomsam k'g'ui ba méém qgóóa qari, ãem ma xгаа-xгааè meá hãa khama, naka baa gha nxãasega c'èe ne ghùì-ghuin tcáo kómseko xгаа-xgaan cgoa, naka èe ko ntcoe e ne tchàno-tchano.

¹⁰ X'áèan ntcoea hãa ne khóè ne kái nea hãa ke, k'g'uia xám-k'g'ao ne, a kàa-k'g'ao ne, kái-k'g'aise gane èe Juta dis dtcòmòs koe guua hãa ne.†

¹¹ Nqòokaguè méé ne, guù zi èe ne ga kò xгаа-xгаа tama zi xгаа-xgaan ka ne ko wèém x'áè ba cg'ãè-cg'ãè ke, a ko ncêe xгаа-xgaan kúrú, c'èes guù sa ne gha kàan cgoa hòòa mááse ka.

* **1:1: x'áè úú-k'g'ao** - Gerika sa ko "apostolo" témé. † **1:10: èe Juta dis dtcòmòs koe guua hãa ne** - Gerika sa ko máá: "èe q'ãè nqãa-qgai khòò-k'g'aièa ne dis xg'aes koe hãa ne," témé.

¹² Gaxu porofiti xu ka c'ëem tc'áro ga kò máá: “Kereta di nea wèè x'aè ka tshúù-ntcõa-kg'ao ne e, a cg'âè cau ne kg'oo-coa ne e, kúrúa mááse tama nea igaba ne kg'ama tc'õó-kg'ao ne e,” témé.

¹³ Ncêe ko nxàèè sa tseegu si i, ke qarika dqàè ne, naka ne gha nxàasega tchàno dtcòmàn úú,

¹⁴ naka nea Juta ne di huwan táá gúù cgáé khama ma sèè guu, kana gane èe ko tseeguan ntcõe ne di x'áè-kg'ámán igaba.

¹⁵ Gane èe q'ano ne ka i wèè gúùan q'ano o, igaba gane èe cg'âè tc'èe ne ncêe dtcòmàn tama ne ka i cúí gúù ga q'ano tama. Gane di tc'èean hêé naka tcáóan hêéthêéa cg'âè-cg'âèèa.

¹⁶ Nqari ba ne q'ana hãa sa ne ko nxàea tseegukagu, igaba ne ko gane di tséean ka xgui Me. Cg'âè kg'óò ne e, a komsana tama, a ne a qâè gúùan kúrú kg'ano tama.

Tséé-kg'áma ne tááka zi xg'ae zi di i kerekes koe (2)

2

Titom ga ko xгаа-xгаа sa

¹ Igabaga méé tsi tsáá qâè xгаа-xgaan kg'anoa zi gúù zi ka kg'ui.

² Kaia xu khòè xu xгаа-xгаа naka xu qgóóse, naka tcom-tcomsa ii, naka i tc'èe-kg'áma xu tchàno ii, naka xu dtcòmàn koe hêé naka ncàmkuan koe hêé naka qâó tcáóan koe hêéthêé tchàno ii.

³ Gataga méé tsi thêé kaia zi khòè zi xгаа-xгаа naka zi kg'òè-kg'áma zi koe qgóóse, naka táá c'amku di ii, naka gòéan kg'áa koe káise tòóse guu, igaba méé zi tchàno gúùan xгаа-xгаа.

⁴ Nxàasega zi gha khòè zi gazi ka cg'aré zi xгаа-xгаа, gazi di xu khòè xu hêé naka gazi di cóan hêéthêé méé zi ncàm sa,

⁵ naka zia qgóósean úúa hãa, naka q'ano ii, naka zia x'áéa zi qâèse xaèa kg'ónò, naka zia gazi di xu khòè xu máase, nakam gha nxàasega táá Nqarim dim kg'ui ba cóèè guu.

⁶ Gataga méé tsi thêé qári-kg'ao-coa xu ntcàm naka xu qgóósean úú.

⁷ Wèés gúùs qâès kúrú koe méé tsi x'ái sa ii. Tsari xгаа-xgaan koe méé tsi x'ái, tcáóa tsi qâè e sa, naka wèè tcáóa tsi cgoa gúùan kúrúan ka hêéthêé e.

⁸ Kómseko kg'uiian ncêe ntcõeé tite tséékagu, naka ne gha nxàasega gane èe ko ntcõe e ne sau-cgaekaguè, cúí gúù tshúù ga káa a gane gha gatá ka kg'ui i ke.

⁹ Qâàn méé tsi xгаа-xгаа naka i wèè zi gúù zi koe gaan ka q'òðsean komsana, naka qâè-tcaokagu u, naka táá kg'ui-kg'ám-q'oo o guu,

¹⁰ naka táá ts'âà cgae e guu. Igaba méé i x'ái, wèè zi dào zi koe i kaisase tcom-tcomsa a sa, naka ia gha nxàasega Kgoara-kg'aom gatá dim Nqarim di xгаа-xgaan wèè zi qgái zi koe t'òè-t'òè.

¹¹ Nqarim di cgómku ne x'áisea hãa, a ko wèè ne khòè ne koe kgoarakuan óá.

¹² A i a ko xгаа-xгаа ta a, cg'âè tcáóan hêé naka nqðóm di zi tc'èe zi hêéthêé ta gha xgui ka, naka taa gha ncêem kámám dim nqðóm koe qgóósea hãase kg'òè, naka tchàno ii, naka Nqari-tcáóa hãa;

¹³ èe ta hãa a ko ts'ee-ts'eekga'ièes nqòò sa qâà ka, Nqarim kaiam, Kgoara-kg'aom gatá dim Jeso Krestem dis x'áakos x'áise-q'oo sa,

¹⁴ ncêe kò gatá domka máásea hãa ba, nxàasegam gha wèè chibian koe x'ámá tcg'óó ta a ka, a ba a gha Gam di khòèan q'ano-q'anoa mááse, Gam di gha ii ka, a gha gataga qâè tsééan kúrú koe kaisase máásea hãa.

¹⁵ Ncêe zi gúù zi méé tsi xгаа-xгаа, naka wèè qaria tsi ka khòèan ntcàm naka dqàè e. Táá hêé naka i khòèan ntcõe tsi guu.

Tchàno gúùan kúrúa ne (3)

3

¹ Khòè ne tc'èe-tc'èe naka ne gane di xu tc'âà-cookg'ai xu hêé naka gane di xu kaia xu hêéthêé qámsea máá, naka nea komsana, naka nea wèés gúùs qâè sa kúrúan kg'ónòsea máá.

² Táá méé ne c'èe khòè ka cg'âèse kg'ui guu, kana mēéku cgoa a guu, igaba méé ne qâè cau ii, naka qámsea ne hãa sa wèè khòèan koe x'ái.

³ C'èe x'aè ka ta kò gatá igaba káa tc'èe ta a khama, a kò komsana tama, a kò hoàkaguè, a ta a kò èe ta ko tc'èe zi hêé, naka tááka zi kare-kg'ám zi hêéthêé kúrú koe tòósea hãa, a kò cg'âè tc'èean hêé naka chiikuan hêéthêé cgoa kg'òè, a ta a kò khòèan ka hòrèèa, a kò thêé hòrekua hãa.

⁴ Igabaga èe i ko Nqarim gatá dim Kgoara-kg'aom di qâèan hêé naka ncàmàn hêéthêé x'áise,

⁵ kam kò kgoara ta a, ãe ta kò gatá kúrú hãa zi gúú zi tchàno zi domka tamase, igaba Gam di thòò-xama-máákuan domka. Kgoara ta am kò kábase ábàkuan dis xg'aàkus koe hëé naka kába-kábakus koe hëéthëé e, Tcom-tcomsam Tc'ëem koe guu a,

⁶ ncëem kò gatá koe kaisase ntcãa tcana hãa ba, gatá dim Kgoara-kg'aom Jeso Krestem koe guu a.

⁷ Ncëes gúús domka ta Gam di cgómkuan ka *Nqarim cookg'ai koe* tchàno ta iise bóòea hãa, a Gam di zi gúú zi kàoa, chòò tama kg'òèan dis nqòò sa úúa hãase.

⁸ Ncëe kg'úia nea tcom-tcomsa a.

Ra ko ncëe zi gúú zi méé tsi qarika nxàe sa tc'ëe, naka ne nxãasega ãe Nqarim koe tcoma hãa ne kòrese naka nea qãe gúúan kúrúan kgoara tcáoa máá. Ncëe zi gúú zia qãe zi i, a wëé khóèan koe hùian úúa.

⁹ Igabaga méé tsi káa hùì ntoekuan hëé naka qhàò zi ko ma xùrikus ka hëé, naka tèeku-kg'ám zi hëé, naka x'áèan di mëékuan hëéthëé téékagu, káa hùì i, a cg'ãa-cg'ana a ke.

¹⁰ Khóèm kereke sa ko tsai-tsajia q'aa ba méé tsi tc'ãa di sa dqàè, naka cam di sa hëéthëé e. Gaa koe guus ka táá tchòà úú cgoa me guu,

¹¹ q'ana hãase, ãeta iim khóè ba dàòm q'oo koe tcg'oara, a chibiga me e sa, a ba a gaam ga ba gam ka bóoa xguisea hãa.

Còo di x'áè-kg'áma ne

¹² Eër kò Aretemase ba kana Tigiko ba tsáa koe tsééa úú ne méé tsi qarika kúrú naka Nikopolise koe hàà cgae te, sao kar gha gaa koe hãa sar bìrìsea hãa ke.

¹³ Kúrú wëés gúús ãe tsi ga kúrú sa naka Senasem x'áè q'ãa-kg'ao ba hëé, naka Apolose ba hëéthëé tsara gatsara dis qòòs ka hùì, naka bóò c'ëe gúú ga tsara tcàò tama sa.

¹⁴ Gatá di khóèan méé i thëé xgaa-xgaase naka ia qãe gúúan kúrú kgoara tcáoa máá, naka ia gha nxãasega qaase ko zi kúrú, naka ia táá káa hùis kg'òè sa kg'òè guu.

¹⁵ Wëé ne khóè ne ncëe tí cgoa hãa ne ko tsgámkagu tsi. Tsgámkagu méé tsi ãe dtcòman koe ncàm taa ne.

Cgómkuan méé i gatu wëé tu cgoa hãa.

FILEMONE
Paulom dis tcgāya sa
Filemonem koe
Téé-cookg'ai sa

Filemone ba kò tchànom dtcòm-k'ao me e, a ba a kò kerekes Kolosa koe hàna ne ka c'èe me e, a ba a kò qāam Onesimo ta ko ma tcièm dim kaia me e. Ncēm qāa ba kò gam ka q'òsem koe qgóea tcg'oa, a ba a Paulom cgoa síi xg'ae, ncēe kò qáe-nquuan koe hāa ba. Paulom koem kò guu a dtcòm-k'ao ba kúru. Paulom dis tcgāyas Filemone bam kò góá máá sa kò dtcàrà si i, Filemonem koem gha guu a qāam cgoa gha tséea xg'ae sa, ncēm kò Paulo gam koe tséea kabi ba, a ba a kò qāese hàakagu me, qgóoa máaam qāam cúim khama tamase igaba dtcòman hām qōem khama ma.

Qaa-qaasa kg'uaia ne:

- qāa

- tséé

Tcgāyas q'oo koe hàna zi:

- Paulo ba ko Filemone ba dqom (1-7)

- Paulo ba ko Onesimo ba dtcàrà máá (8-25)

Paulo ba ko Filemone ba dqom

¹ Paulo ra a, Jeso Krestem domka qáèa ra, a gatá ka qōesem Timoteom cgoa hāa, tsam ko ncēs tcgāya sa góá máá tsi tsáá Filemone tsi ncàm-ncamsa tsi, a sitsam cgoa tséé-kg'ao ii tsi,

² naka gatá ka qōeses Afia sa hēe, naka Arekipom tíi khama ma ncōo-kg'ao ba hēe, naka kerekes tsarim nquum koe ko xg'ae sa hēéthēe tu, a ko máá:

³ Nqarim gatá ka Xòò ba hēe naka X'aigam Jeso Krete ba hēéthēe tsara koe guua hāa cgmókuan hēe naka tòókuan hēéthēe méé i gatu cgoa hāa, témé.

⁴⁻⁵ Kómí ko, Nqari-tcáoá ne khòe ne wéé ne tsi ma ncàma hāa sa, a ra a ko gataga kómí tsari dtcòman X'aigam Jesom di ka. Gaa domkar ko tirim Nqari ba qāe-tcaoa máá a ra a ko wéé x'aè ka tiri còrèan q'oo koe tc'èe-tc'èese tsi.

⁶ Q'ana tsi hāa, Krestem koe ta wés gúús qāe sa máaèa sa. Gaa domkar ko còrè, tsari dtcòman tsi gha c'èe ne cgoa qarika q'aa-q'aaku sa.

⁷ Tíi qōèè, Nqari-tcáoá ne di zi tcáo zi tsi kaba-kabaa. Tseegukaga i tsari ncàmkuuan kaisase qāe-tcaokagu tea, a i a qgài-qgai tcáo tea.

Paulo ba ko Onesimo ba kg'uaia máá

⁸ Nxāatar ga ma Krestem koe kgoarasea xóe a x'aè tsi, tsi èe ko qaase sa kúru,

⁹ igaba ra gha ncàmkuuan domka kg'ama dtcàrà tsi tsi kúru si. Tíi Paulo ra ncēska kaia, a Jeso Krestem domka qáèa hāa.

¹⁰ A ra a ko dtcàrà tsi tirim cóam domka, ncēer kò qáèa a táuan koe hāa kar kò gam dim xòò ba kúrú ba, Onesimo ba.

¹¹ Kg'aiam kò tsáá koe káà hùì me e, igabam ncēska tsáá koe ga hēe naka tíi koe ga hēéthēe kaisa hùian úua hāa.

¹² Tsáá koer ko tséea kabi me, tirim cóam tcáo-c'óáa te di ba.

¹³ Qāè tchòan domkar ncēe táuan koe hàna; gaa domkar kò ncàma hāa, tíi cgoam ga ncēe koe hāa sa, a nxāasega tsáá téé-q'oo koe tséea máá te.

¹⁴ Igabagar cuiskaga cúí gúú ga dtcòm tama tsi hāase kúrú hāa tite. Tc'èe ra ko, kúru tsi gha qāèan méé i tcáoá tsi q'oo koe guua hāa sa khama, chùiku ka tamase.

¹⁵ C'èedaokam kò gaa domkaga xòm x'aèan tsáá cgoa q'aa-q'aèa hāa, nxāasega tsi gha chòò tamase hāa cgoa me ka,

¹⁶ qāam iise tamase, igaba qāa ba nqáea hāase, ncàm-ncamsam qōem khama ma. Ncèe tíi koem cgáe ba ii ka ba gha nta noose tsáá koe cgáe ba ii, tsarim qāam iise naka gataga X'aigam Nqarim koe tsáá qōem iise.

¹⁷ A ncèè tsáá ka c'èem khama tsi kò ko ma sèè te ne méé tsi qāese hàakagu me, tíi ka tsi ga ko hēe khama.

¹⁸ A ncèè c'èe gúú cg'àèm kò kúru cgae tsia, kana chìbian úú cgae tsia ne méé tsi tíi tcúú koe qaa a.

¹⁹ Tíi Paulo ra ko ncēe gúuan tshàua te cgoa góá máá tsi, a ko máá: "SURUTAR GHA KABI I," témé. (Cuiskagar tc'èe-tc'èesekagu tsi naka máá: kg'òea tsi cgoa suruta te, ta méea hāa tite.)

²⁰ Èè, tíi qōèè, ncēs gúús qāe sa X'aigam Nqarim domka kúrú máá te, naka i gha nxāasega tcáoá te Krestem koe kaba-kabaè.

²¹ Komsana te tsi gha di tcoma ner úúá, a ko nxãata ma góá máá tsi, a gataga q'ana, káían tsi gha kúru sa dtcàrà tamar hãan cgoa ga.

²² Gataga méé tsi cg'áè-nquuan kg'òná máá te; gatu di còrèan kar gha mááè tu u sar nqòòà hãa ke.

²³ Epaferase ba ko tsgámkagu tsi, ncēe ra gam cgoa Jeso Krestem domka qáé-nquus koe xg'ae a qáéèa hãa ba.

²⁴ Xu ko gataga thēé tí cgoa ko tséé xu tsgámkagu tsi, Marekoa xu, Arisetarekoa xu, Demasea xu, Luka xu.

²⁵ X'aigam Jeso Krestem di cgómkuan méé i gatu dim tc'ēm cgoa hãa.

HEBERA NE
Tcgãyas Hebera ne goá mááèa sa
Téé-cookg'ai sa

Tcgãyas Hebera ne di sa kò xg'aes dtcòm-kg'ao ne di sa goá mááèa, ncêe kò gane di xgàrasean domka tshoa-tshoa a ko gane di dtcòman aagu ne. Góá-k'ao ba kò gane di dtcòman koe ntcàm ne, a ko Jeso Kreste ba tseegu dim Nqari Me e sa x'ái. Nqoana guùan cgoam ko tseeguan x'ái:

1. Jeso ba chòò tamam Cóa Me e Nqarim di ba, ncêe kò tseegu di komsanan xгаа-xгааe ba, Xòòm koe guu a, ãem kò hãa-q'ooa xgàrasean koe. Nqarim dim Cóm iisem, Jeso ba moengelean koe hêe, naka Nciís Qáé-xg'aes di xu porofiti xu hêe, naka Moshem koe ga hêéthêe cgáé Me e.
2. Cãm dis kam Jeso ba Nqarim ka nxará tcg'òòèa hãa, chòò tamasem gha peresiti ba ii ka, peresiti xu Nciís Qáé-xg'aes di xu ka cgáé iise.
3. Kaiam Peresitim iisem, Jeso ba tseegu di kgoarasean ógara hãa, me dtcòm-kg'ao ba gaa domka chibian koe hêe, naka q'áòan koe hêe, naka x'ooan koe hêéthêe kgoaraèa. Nciís Qáé-xg'aes di x'aè kas xg'ao kgoaraku sa x'aiè, igabas ncêeska Jesom koe xg'ara-xg'araèa hãa.

Góá-k'ao ba ko dtcòman di qarian x'ái Iseraele di ne dtcòm-kg'ao ne di kg'òèan koe, a ko gam di ne nxará-k'ao ne ncêeta ma ntcàm, dtcòma hãase ne gha qarika téé sa (11 dim tceem koe). A ba a ko 12 dim tceem koe gam di nxará-k'aoan ntcàm, gane di tcgáian ne gha Jesom koe qãea tòò, xháé zi hêe naka qóm zi hêéthêe ãe gha hàà cgae ne zi koe.

Qaa-qaasa kg'ua ne:

- peresiti, chibi, dàòa-mááku, còrè-nquu
- qáé-xg'ae
- dtcòm
- Kreste ba moengele xu ka cgáé Me e (1-2)
- Kreste ba Moshe ba hêe naka Joshuam ka hêéthêe cgáé Me e (3-4)
- Kreste ba peresiti xu ka cgáé Me e (5-7)
- Krestem dis qáé-xg'ae sa Nciís Qáé-xg'aes ka cgáé si i (8-9)
- Krestem di dàòa-máákua ne cgáé e (10)
- Dtcòm sa (11-12)
- Nqari ba ko qãè-tcaokagu zi tséé zi (13)

Kreste ba moengele xu ka cgáé Me e (1-2)

Nqarim dim Cóa ba kaiam ga Me e

¹ Ncií kuri kam kò Nqari ba kái xu dàò xu tãáka xu cgoa porofiti xu tséekagu a gatá ka tsqgòose ga xu cgoa kg'ui,

² Igabagam ncêeska cò di x'aèan ka ko Gam dim Cóm koe guu a kg'ui cgoa ta a. Gaam ncêem kò Gam koe guu a nqòó ba kúru, a wèé zi guù zi dim q'òò-k'ao ba kúru Me ba.

³ Nqarim di x'áa-q'ooa nem ko x'ái, a wèé za ga Nqarim khama ii, a ba a ko wèé zi guù zi Gam dim kg'uim di qarian ka qgóó. Eẽm ko *gatá di* chibian koe q'ano-q'anokuan kúrua xg'ara kam kò tc'amaka hãam Qarim wèem dim x'òam kg'áòm xòè koe síi ntcòó.

Nqarim dim Cóa ba moengele xu ka kaia hãa

⁴ Ncêes ma Gam dis cg'òè sa ma moengele xu di cg'òèan ka tc'amaka hãa khamagam gaxu dis téé-q'ooos ka tc'amaka hãas téé-q'oo sa mááèa.

⁵ Gatagam Nqari ba qanega c'ẽem moengele ba birí naka máá:

“Tsáá tsia Tiri tsi cóa tsi i,

Ra ncẽem cãm koe guu a tsarir Xòò Ra a,”

témé ta ga hãa,

kanam Nqari ba qanega c'ẽem moengele ba birí na máá:

“gam ka Xòò bar gha ii,

me gha Tirim cóa ba ii,”

témé ta ga hãa khama.

⁶ Igabagam kò Nqari ba ãem ko Gam dim Cóm tc'áà di ba nqòóm koe tsééa óa ka máá:

“Wèé moengelean Nqarim di méé i dqom Me,”

témé.

⁷ Moengele xu kam kòo kg'ui nem ko máá:

“Nqari ba ko Gam di xu moengele xu kúru xu tc'áán khama ii,

a Gam di xu tséé-kg'ao xu kúru xu c'eean di karu taman khama ii,"
témé,

⁸ igabam kòo Cóám ka kg'ui nem ko máá:

"Nqari Tseè,

Tsaris ntcōō-q'oos x'aian di sa

gha chōō tamase hāa.

Tsari ne khóè ne

Tsi ko tchànóm dxòm cgoa tc'āà-cookg'ai.

⁹ Eè tchàno ii sa Tsi ncàma hāa,

a èe cg'āè ii sa hòrea.

Gaa domkam Tsarim Nqari ba, Nqari Tseè,

Tsáá ka c'èe xu nqáéa hāase nxará tcg'óó Tsia,

a qāè-tcaoan di nxúian cgoa ntcāā tciúú Tsia hāa,"

témé.

¹⁰ A ba a ko máá:

"X'aigaè,

Tsáá Tsia tshoa-tshoases koe nqōō ba kúrua hāa,

i nqarikg'aian Tsari tshàuan di tséé e;

¹¹ kaàku i gha,

igabaga Tsi gha Tsáá chōō tamase hāa.

Weéan ga gha qgáian khama ma cg'āa-cg'anase,

¹² hāaèkom qgáim khama Tsi gha ma kabèa xg'ae e,

i gha qgáian ko ma hāaè a tcg'óóè

i c'èean hāaè khamaga ma kabi-kabiè,

igabaga Tsi gha Tsáá èe Tsi ii khama cúga ii,

i kuria Tsi chōō tite,"

tam méé.

¹³ Qanegam Nqari ba c'èem moengelem kaga máá:

"Ncèe koe ntcōō Tirim x'òam kg'ám xòè koe,

nakar gha nxāakg'aiga síi tsari cg'òo-kg'aoan kúru

naka i nqàrè-kg'ama tsi dis ntcōō-q'oos koe ntcōō,"

témé ta ga hāa.

¹⁴ Kháé i nxāaska moengelean dùúá? *Kg'amaga* xu Nqari ba ko tsééa máá xu tc'èe xu u, ncèe Gam ka tsééa óàèa hāa xu, hàà xu gha khóèan hùì i kgoarasean hòò ka.

2

Komsanan dis dqàèku sa

¹ Gaa domka méé ta ncèe ta kò kómá hāa tchōàn kaisase komsana, naka táá gaan koe tcg'oa na hòà guu.

² *Gatá ka tsqōose ga xu* kò moengelean ka máàèa hāa tchōà nea kò kaisa qarian úú, ne kò gane èe kò táá komsana a, a táá xùri i ne kg'ano nea xgàrakuan hòò.

³ Ncèè èe ne khóè nea xg'ao xgàrakuan táá nxanagu, ka ta gha nxāaska gatá ntama ma nxanagu u, ncèè ncèeta noose kaias kgoarakus *Jesom koe hāas* cgoa ta kò tchōà úú tama ne? Ncèem kò X'aigam *Jeso ba* kg'aia gaas ka kg'uiua hāa, ne kò èe kò kóm Me ne gaas ka nxāea tseegukagu sa.

⁴ Nqarim igabagam kò thèé kái zi x'ái zi hēé, naka are-aresa zi guú hēé, naka tááka qarian hēé, naka Tcom-tcomsam Tc'èem di zi aba zi ncèe ne kò Gam di ncàman ka máàèa hāa zi ka hēéthèé ncèe sa nxāea tseegukagu. Gaa domka méé ta kaisase ncèe tchōàn komsana.

Jeso ba Gam kgoarakuan koe ko úú ta am ga Me e

⁵ Nqari ba ncèe ko hààm nqōóm ncèe ta ko gaam ka kg'ui ba moengelean máà naka i tc'āà-cookg'ai tama khama.

⁶ Igabaga i *Nqarim di zi* Tcgāya zi koe c'èe koe goásea hāa a ko máá:

"*Nqariè*, khóè ba díi baa,

Tsi ko gam ka tc'èe-tc'èese,

me khóèm òm cóá ba díi baa,

Tsi tchōà úú cgoa mea?

⁷ Xòm x'èè ka Tsi kò

moengelean dis téé-q'oos ka nqāaka hāa sa máà me,

a Tsi a kò x'ààn hēé naka tcoman hēéthèé

dis cábá sa cábákagu me,
⁸ a kò wée zì gùù zì
 gam di qarian dòm q'oo koe tòóa hãa,"
 témé.

Nqari ba kò wée zì gùù zì *khòem* di qarian dòm q'oo koe tòóa hãa, si gam di qarian dòm q'oo koe hãa tamás gùù sa káá si i. Igabaga ncêe i ii khama, wées gùùs gam di qarian dòm q'oo koe hãa sa ta qanega bóo tama.

⁹ Igabaga ta ko Jeso ba bóò, ncêe kò xòm x'aèan q'oo koe moengelean dis téé-q'ooos ka nqãaka hãa sa máàèa ba, nxãasegam gha Nqarim di cgòmkuuan koe guu a wèem khòem domka x'oo sa xám ka. Me kò x'oo sam kò xgàrasea máá domka x'àan hée naka tcomkuan héeéthéé dis cábá sa cábákaguè.

¹⁰ Nqarim ncêe ko wées gùù sa kùrú, si wées gùù sa Gam domka hãa, ba i kò qãèa máána hãa, Jeso bam gha kùrú Me xgàrasean koe guu a kg'ano Meas téé-q'ooos koe hãa sa. A ba a kò ncêe sa kùrú, kái ne cóá nem gha kùrú ne x'àan koe hãa ka. Jeso ba Gaam kgoarakuan koe ko úú nem ga Me e khama.

¹¹ Gaam èe ko khòèan kùrú i tcom-tcomsa ba hée, naka khòè ne èe ko kùrúè a tcom-tcomsa ne héeéthééa cúis x'áé-q'ooos di ne e. Gaa domkagam Jeso ba "Tí qõe ga tuè" ta ma tcia ne ka sau-cgaekaguè tama,

¹² a ko *Nqarim ka máá*:
 "Tí qõe ga ne koer gha Tsari cg'òèan ka kg'ui;
 a ra a gha xg'aes q'ane koe téé a cian cgoa dqòm Tsi,"
 témé.

¹³ A ba a ko gaia máá:
 "Nqarim koer gha Tiri tcoman tòó,"
 témé.

A ba a ko gaia máá:
 "Ncãa ga Ra a,
 Nqarim máá Tea hãa ne cóá ne cgoa,"
 témé.

¹⁴ Cóá nea c'áðan hée naka cgàan héeéthéé cgoa kùrúèa hãa ne khòè ne e, khamam kò Gaam igaba thée khòè ba kùrúse, a ba a kò x'óó, nxãasegam gha x'ooos koe guu a x'ooan di qarian úúa hãa ba kaàkagu ka, ncêe dxãwa ii ba,

¹⁵ a ba a kò ncêe sa kùrú, nxãasegam gha gane èe kò wée kg'òèa ne q'oo koe x'ooos bèe koe qáésea hãa ne, gane di q'áðan koe kgoara ka.

¹⁶ Tseeguan kagam moengelea nem gha hùì ka hàà tama khama, igabagam Abrahamam ka tsg'oose-coa nem gha hàà hùì ka hààraa.

¹⁷ Gaa domka i kòo qaase, wée zì dàò zì koem ga Gam ka qõese ga ne khama ma kùrúè sa, nxãasegam gha Nqarim di tséèan koe kiam peresitim tcom-tcomsa a cgòmkuuan úúa hãa ba ii ka, a khòè ne dàò-a-máákuan kùrúa máá, ne nxãasega gane di chibian koe qg'óóa mááè ka.

¹⁸ Gam igabam kò xgàrase, a kùrúa bóòè, khamam gha thée gane èe ko kùrúa bóòè ne hùì.

Kreste ba Moshe ba hée naka Joshua ba héeéthéé tsara ka cgáé Me e (3-4)

3

Jeso ba Moshem ka kaia

¹ Gaa domka méé tu, tí qõe ga tu tcom-tcomsa tuè, ncêe nqarikg'ai di tcikuan koe hãa tuè, Jesom ka tc'èe. Jesom ncêe kò Nqarim ka tsééa teg'òóèa hãa ba, a Kiam Peresiti ba ii ba, ncêe ta ko Gam ka gatá di dtcòmàn nxàea tseegukagu ba.

² Gaam èe kò nxará teg'óó Mea hãam koem kò tcom-tcomsa Me e, èem kò ma Moshe ba ma Nqarim ñim nquum wèem koe ma tcom-tcomsa me e khamaga ma.

³⁻⁴ Wèem nquu ba khòèan ka tshàòèa hãa, Me Nqari ba wées gùù sa tshàòa hãa. Me èem ma nquum ñim tshàò-kg'ao ba ma nquum ka kaisa tcomkuuan hòòà hãa khamagam Jeso ba Moshe ba nqáéa hãase tcomkuuan hòòà hãa.

⁵ Moshe ba kò tséé-kg'ao me e, a kò Nqarim ñim nquum wèem koe tcom-tcomsa me e, a ba a kò gam di zì tséé zì cgoa Nqarim ka gha hàà kg'uiè zì gùù zì ka nxàea tseegukagu.

⁶ Igabagam Kreste ba Nqarim ñim nquum koe Gam ñim Cóám iise tcom-tcomsa Me e. Ta gatá Gam di ta nquu ta a, ncêe *Nqarim koe* tcoman hée naka nqòòs èe ta ko gaas cgoa bóòses koe héeéthéé ta kò qg'óóa qaria hãa ne.

Komsana úú taman dis dqàèku sa

⁷ Gaa domka méé tu èem ko Tcom-tcomsam Tc'èe ba méé a ko máá:

“Ncēe cárn ka ēe tu kòo dòma ba kóm

⁸ ne méé tu táá qari-qari tcáo guu,
ēe komsanan úú tama ne kò hēé khama,
ēe ne kòo tchàa-xgóós koe kúrúa bóòè ka.

⁹ Ncēe gatu ka tsgōose ga xu kòo kúrúa bóò Te koe,
a kò 40 kurian sée a Tiri tsééan bóò.

¹⁰ Ra kò gaa domka ēes qhàò sa xgòà cgaea hãa,
a Ra a kò máá:

‘Gane di tcáóa ne ko wèé x’ àè ka hòakaguè,
ne Tiri x’ àè-kg’ ámán komsana tama,’
témé.

¹¹ A Ra a kò gaa domka Tiri xgòàn koe gaise a máá:
‘Cuiskaga ne Tiris sãakaguku-q’ oos koe tcana hãa tite,’
témé.”

¹² Q’ ana méé tu hãa, tíí qōe ga tuè, naka i cúia tu ga táá cg’ àè, a dtcòm úú tamasa tcáo sa úúia
hãa guu, ncēe gha kúrú tu u tu kg’ òèa hãam Nqarim koe tgc’ oa sa.

¹³ Igaba méé tu wèé cárn ka korèku, ‘ncēm cárn ba’ ta i kò ko mééés noose, naka i gha
nxãasega táá c’ èe-kg’ áia tu ga cg’ àèan ka hòakaguè naka qari-qari-tcúúé guu.

¹⁴ Ncēè Nqarim koe ta kò ko qarika tcom, ncēe ta kò ko kg’ aia hēé khama a síí chòò-q’ oos
koe tcãà ne ta gha Krestem koe xg’ aea hãa.

¹⁵ Ncēe i ma *Nqarim dis* Tcgãyas koe ma góásea hãa khama a ko máá:

“Ncēm cárn ka tu kòo Nqarim di dòman kóm
ne méé tu táá gatu ka tsgōose ga xu
Nqari ba kò komsana tama xu
khama ma qari-qari tcáo guu,”
témé.

¹⁶ Kháé díí ga nea ēe kò dòma ba kóma hãa igaba kò táá komsana Me ne? Gane ēe kò
Egpeto koe guu a tgc’ oara hãa ne tama ne gáé kò ii, wèéa ne ncēe kò Moshem ka tc’ àa-
cookg’ aièa hãa ne?

¹⁷ Kháé ba kò Nqari ba díin 40 kurian xgòà cgaea hãa? Gane ēe kò cg’ àèan kúrúa hãa ne
tama nea gáé kò ii, ncēe i kò gane di tc’ áròan tchàa-xgóós koe x’ óoku ne?

¹⁸ Kháé ba kò díí ga ne koe gaise, ncēm kò bírí ne a máá, Gam dis sãakagukus-q’ oo koe ne
cuiskaga tcana hãa tite témé ne? Gane ēe komsana tama ne koe cúí ga a.

¹⁹ Sí kò ncēes giúú sa x’ áí ta a, dtcòm úú tamasa domka ne kò táá *sãakagukus-q’ oo koe* tcãà sa.

4

¹ Gam dis sãakaguku-q’ oos koe tcãàn dis nqòòkaguku sa hãa, ke méé ta q’ ana hãa naka i cúia
ta ga táá gaa koe tcãàn ka tààè naka kháóka qaua hãa guu.

² Qãè tchòè ne kò hàà cgae ta a ke, ēe i kò ma síí cgae nea khamaga ma, igaba ēe ne kóma
hãa kg’ uia nea kò gane ne koe cgáé tama, ēe ne ko kóm m ka ne kò táá dtcòm m khama.

³ Ncēe sa ko máá, ēe dtcòm hãa ta gha ēes sãakaguku-q’ oos koe tcãà, témé. Nqari ba kò máá:
“Tiri xgòàn koer gaisea hãa,
cuiskaga ne gane

Tiris sãakaguku-q’ oos koe tcana hãa tite sa,”
témé khama. Eèta i kò ma Gam di tsééan nxãakamaga nqòóm tshoa-tshoase-q’ oo koe ga xg’ ara
hãa, me kò sana hãa igaba.

⁴ 7 díim cárn ka i *Nqarim di zi* Tcgãya zi koe c’ èe koe góásea hãa a ko máá: “Nqari ba kò 7 díim
cárn ka Gam di tsééan wèé koe sana hãa,” témé khama.

⁵ A ba a kò gaicara ncēm qgám koe máá: “Cuiskaga ne Tiris sãakaguku-q’ oos koe tcana hãa
tite,” témé.

⁶ Gane ēe kò tc’ àa a qãè tchòàn kóm nea kò táá dtcòm, khama ne kò gane di komsana taman
domka gaas sãakaguku-q’ oos koe táá tcãà. Ne c’ èe ne hãana, tcãà sa kgoara mááèa hãa ne.

⁷ Gaa domkam kò Nqari ba gaicara c’ èem cárn ba tòò, “Ncēm cárn ba” ta ko ma tcièè ba. Káí
xu kuri xu qãá q’ oo koem kò Dafitem koe guu a kg’ ui, ncēe i nxãakamaga *Nqarim di zi* Tcgãya
zi koe ma nxãèèa hãa khamaga ma a máá:

“Ncēm cárn ka tu kòo dòma ba kóm,
ne méé tu táá tcáóa tu qari-qari guu,”
ta ko méé e.

⁸ Ncēè Joshuam kò xg’ ao sãakaguku-q’ oo sa máá nea hãa, nem ga kò Nqari ba táá kabise a
kháóka c’ èem cárn ka kg’ uia hãa.

⁹ Gaa domkagas Nqarim di ne khòè ne koe Sabata dis sãakaguku-q’ oo sa téé-tèe.

¹⁰ Díim wèém ãe ko Nqarim dis sãakaguku-q'ooos koe tcãã ba ko gam di zi tséé zi koe sãa khama, ãem kò ma Nqari ba Gam di zi koe ma sana hãa khamaga ma.

¹¹ Ke méé ta gaa domka ncêes sãakaguku-q'ooos koe tcãàn x'ãã máá, naka taa nxãasega táá x'óóku guu, ncêe ne kò gane ma gane di komsana taman domka ma x'óóku khama ma.

¹² Nqarim dim kg'ui ba kg'õèa hãa, a ko tséé khama, a wèé za ga ntcõe-kg'ám ntcãum ka kaisase ts'èé me e, a ko khóèan koe qhãea tcãase, a tcáó sa hêé naka tc'èe ba hêéthéé gãòa q'aa, a q'amku-q'oo zi hêé naka tcgaèan hêéthéé q'aa-q'aa, a ba a ko tcáós di cauan hêé naka tc'èe-kg'áman hêéthéé bóòa tcg'òó.

¹³ C'èes gúús Nqarim tcgái-q'oo koe chómsea hãas ga sa káà si i, wèés gúús ãe kúrúèa hãa sa nqáman koe téé-tèe a ko tcgái-q'ooa ba koe hòòse, Gaam ncêe Gam koe méé ta xqara mááse ba.

Kreste ba peresiti xu ka cgáé Me e (4:14–7:28)

Jeso ba kaiam peresitim tc'amaka hãa Me e

¹⁴ Q'ana ta hãa, kaiam peresitim tc'amaka hãa ba ta úúa hãa sa, Jesom ncêe Nqarim dim Cóa ba, ncêe kò nqarikg'aian nqáé a Nqarim cookg'ai koe síí hãa ba. Ke méé ta ncêe ta nxãea hãa dtcòman qarika qgòó.

¹⁵ Kaiam peresitim gatá di kg'amkan koe thõò-xama máá ta a tama ba ta úú tama khama, igabaga ta kaiam peresiti ba úúa hãa, ncêe kò ãe ta gatá ma kúrúa bóòèa hãa khamaga ma wéé za kúrúa bóòè ba, igaba kò táá chibi kúrú ba.

¹⁶ Ke méé ta gaa domka kgoarasea hãase Nqarim dis ntcõó-q'ooos x'aian dis koe cúú-cuuse, ncêe cgómkuan hãa koe, nxãasega ta gha gaa koe thõò-xama-máákuan hêé naka cgómkuan hêéthéé hòò, ncêe gha húi ta a, qaa a ta ko x'èè ka.

5

¹ Wèém kaiam peresitim ncêe khóè ne xg'aeku koe guu a nxará tcg'òòèa ba nxará tcg'òòèa hãa, khóè nem gha nxãasega Nqarim cookg'ai koe tééa máá, a gane téé-q'oo koe chibia ne domka aba zi hêé naka dàòa-máákuan hêéthéé tcg'òóa máá ne ka.

² Gaam igabam kg'amka me e, khamam ko gane ãe cúú gúú ga c'úúa hãa a ko tsqã ne cgoa tc'ause tséé.

³ Gaa domka i ko qaase, khóè ne di chìbian domka hêé, naka gam di chìbian domka hêéthéém gha dàòa-máákuan kúrú sa.

⁴ I cúú khóè ga ncêes tcomku sa séèa máásea hãa tite, igabam Nqarim ka tcièa hãa, ncêem kò ma Arone ma tcièa hãa khamaga ma.

⁵ Krestem igabam kò táá kaiam peresiti bam gha kúrú ka kaikaguse, igabam kò nxará tcg'òòè Gaam ãe ko máá:

“Tiri Tsi Cóa Tsi i;
Ra ncêe cáán koe guu a Tsarir Xõò Ra a,”
témém ka.

⁶ Ncêem ko c'èe qgái koe kg'ui a ko máá:
“Chòò tamase Tsi peresiti Tsi i,
Meleki-setekem dí x'áèan koe guu a,”
témé.

⁷ Jesom di kg'òèan nqòómkg'ai di koem kò còrèan hêé naka dtcàran hêéthéé q'aua kg'aeen cgoa nxãea tcg'òó, Gaam ãe x'ooan koem gha kgoara Me di qarían úúa hãam koe, a ba a kò Nqari bam q'áòa hãa domka komsanaè.

⁸ Gatàm kò ma Cóa ba ii, igabam kò ãem ko xgàrasea máás koe guu a komsanan xgaa-xgaase.

⁹ Eém hààraa máána hãa sam ko kúrúa xg'ara kam ko chòò tamas kgoaraku sa wèèa ne ãe ko komsana Me ne koe óága.

¹⁰ A ba a kò kaiam peresiti bam gha ii dis ntcõó-q'oo sa Nqarim ka máàè, Meleki-setekem di x'áèan koe guu a.

Dqàèkus dtcòman aagu di sa

¹¹ Kái zi gúú zi xae ga ncêes gúús ka nxàe, igaba xae ga ma biría tchàno-tchano tu u sa qari si i, kóma tu q'ãa tama khama.

¹² Ncêe x'èè ka tu ga kò xgaa-xgaa-kg'ao tu ii, igaba tu ko c'èem khóèm tseegu dis tshoatshoase-q'ooos Nqarim di kg'uian di sa gha gaicara xgaa-xgaa tu u ba qaa. Bílan tu ko qaa, a qari tc'òoan qaa tama.

¹³ Wèém khóèm ãe ko bílan cgoa xáròè ba qanega cg'aré me e khama, a tchànoan dim kg'ui ba xgaa-xgaan ka kg'anoè tama.

¹⁴ Igaba i qari tc'òoan kaia ne di i; nxãakamaga ne kò kúrú xám m khama ne kò ãe qãè ii sa ãe tshúú iis koe q'aa-q'aa.

6

¹ Gaa domka méé ta tc'ää di zi gúú zi ée ta kò Krestem ka xгаа-xgaase zi tc'g'ora guu naka taa còoka kaia qòò. Táá méé ta gaicara tshoa-tshoase-q'oo sa tshào guu: káá hùú zi tséé zi koe tcóósean di sa, naka Nqarim koe dtcòman di sa hée,

² tcguù-tcguukuan ka xгаа-xgaakuan di sa hée, naka tshàuan tòò cgaekuan di sa hée, naka x'ooan koe téean di sa hée, naka chòò tamasa xgàrakus di sa hée. ³ Nqarim kòò kgoara máá ta a ne ta gha ncées gúú sa kúrú.

⁴⁻⁶ Ka nea ga ntama ma gane ée kò gane di dtcòman aagua hãa ne kabise a gaicara tcóóse? Gane ncée kò c'ée x'aè ka Nqarim di x'àan máàè, a kò nqarikg'ai di aban xám, a kò Tcom-tcomsant Tc'ée ba máàè, a Nqarim dim kg'uim di qàèan hée naka hààko x'aèan di qarian hée. ⁷ Ncèè nqòóm kò ko gam koe ko ntcãa túú tshàan ko kg'áà, a ée ko gaam koe xhàrà ne tc'òoan cgoa hùú nem ko Nqarim koe ts'ee-ts'ee'g'aikuan hòò.

⁸ Igaba èem kò dxàman hée naka tc'èese tama tsqman hée. ⁹ Ncèè nqòóm kò ko gam koe ko ntcãa túú tshàan ko kg'áà, a ée ko gaam koe xhàrà ne tc'òoan cgoa hùú nem ko Nqarim koe ts'ee-ts'ee'g'aikuan hòò. ¹⁰ Nqari ba tchàno Me e, a cuiskaga ée tu kúrú hãa tsééan hée naka ée tu Nqari ba x'áia hãa ncàmkuuan hée. ¹¹ Kaisase xae ko tc'ée, gatu ka c'èem wèem gha ncée zi gúú zi koe tcãà tcáo sa, nakam gha nxàakg'aiga còò dim x'aè ba sí hàà, naka tu gha nxàasega ée tu nqòò hãa zi gúú zi ka cg'òè-cg'oeè.

¹² Kq'amka tu gha ii sa xae tc'ée tama, igaba xae ko tc'ée, gane ée kò dtcòm sa hée naka qáo tcáo sa hée. ¹³ Eëm kòò Nqari ba Abrahamama ba nqòòkagu, kam kò Gam ka Gam dis cg'òès ka gaise, cúú khòe ga káa a khama Nqarim ka kaia a, gaan kam gha gaise e, ¹⁴ a máá: "Tseegukar gha ts'ee-ts'ee'g'ai tsi, a kái tsgòo-coan máá tsi," témé.

¹⁵ Me kò Abrahamama ba qáo tcáoan cgoa qãà, a ba a kò ncèem dàòm ka èem kò Nqarim ka nqòòkaguèa sa hòò. ¹⁶ Khòèa ne ko kuri ée gaan ka kaia hãan ka gaise, si ko gaise sa ée ko nxàèe sa qari-qari a wèé ntcoekuan ga kaàkagu khama.

¹⁷ Kane èem ko nqòòkagua hãa* nem ko Nqari ba qàèe x'ái kg'oana, Gam di tséé-kg'áma nem cuiskaga kúrú kabi tite sa. Gaa domkam kò Gam dis nqòòkaguku sa gaisean cgoa càù. ¹⁸ Nqari ba cuiskaga tshúú-ntcòan nxàe tite. I Gam di nqòòkagukuan hée naka gaisean hée. ¹⁹ Tcáoá ta ko qgòóa tòòs gúús† khama ta ncées nqòò sa úú hãa. Ncées nqòò sa ko còrè-nquum nqarikg'ai koe hànám q'ane koe sí, qgám q'aa-q'aakom di c'ée xòèan koe.

²⁰ Ncèè Jesom gatá téé-q'oo koe tcana hãa koe, Gam ncèè gatá ka tc'ää a qòò hãa ba. A ba a kò chòò tamase kaim peresiti ba kúrú, Meleki-setekem di x'aèan koe guu a.

Nqarim dis nqòòkaguku sa tseegu si i

¹³ Eëm kòò Nqari ba Abrahamama ba nqòòkagu, kam kò Gam ka Gam dis cg'òès ka gaise, cúú khòe ga káa a khama Nqarim ka kaia a, gaan kam gha gaise e,

¹⁴ a máá: "Tseegukar gha ts'ee-ts'ee'g'ai tsi, a kái tsgòo-coan máá tsi," témé.

¹⁵ Me kò Abrahamama ba qáo tcáoan cgoa qãà, a ba a kò ncèem dàòm ka èem kò Nqarim ka nqòòkaguèa sa hòò.

¹⁶ Khòèa ne ko kuri ée gaan ka kaia hãan ka gaise, si ko gaise sa ée ko nxàèe sa qari-qari a wèé ntcoekuan ga kaàkagu khama.

¹⁷ Kane èem ko nqòòkagua hãa* nem ko Nqari ba qàèe x'ái kg'oana, Gam di tséé-kg'áma nem cuiskaga kúrú kabi tite sa. Gaa domkam kò Gam dis nqòòkaguku sa gaisean cgoa càù.

¹⁸ Nqari ba cuiskaga tshúú-ntcòan nxàe tite. I Gam di nqòòkagukuan hée naka gaisean hée. ¹⁹ Tcáoá ta ko qgòóa tòòs gúús† khama ta ncées nqòò sa úú hãa. Ncées nqòò sa ko còrè-nquum nqarikg'ai koe hànám q'ane koe sí, qgám q'aa-q'aakom di c'ée xòèan koe.

²⁰ Ncèè Jesom gatá téé-q'oo koe tcana hãa koe, Gam ncèè gatá ka tc'ää a qòò hãa ba. A ba a kò chòò tamase kaim peresiti ba kúrú, Meleki-setekem di x'aèan koe guu a.

7

Peresitim Meleki-seteke ba

¹ Ncèem Meleki-seteke ba kò Salema dim x'aiga ba ii, a kaisase tc'amaka hãam Nqarim dim peresiti me e. Eëm kò Abrahamama ba x'aiga xu ncòos koe tàà, a ko kabise kam kò Meleki-seteke xg'ae cgoa me a ts'ee-ts'ee'g'ai me.

² Me kò Abrahamama ba èem kò ncòoan koe séèa hãa gúúan wèé koe cúús tshàu-q'oo sa máà me. Tc'ää dis kas ko Meleki-setekem dis cg'òè sa nxàeas kò kabiè ne máá: "Tchànoan dim x'aiga ba," témé, me kò gataga Salema dim x'aiga ba ii, si ko nxàa sa máá: "Tòòkuuan dim x'aiga ba," témé.

* **6:17:** gane èem ko nqòòkagua hãa - Gerika sa ko máá: "gane èem ko nqòòkagua hãa ne gha máàè e," témé. † **6:19:** qgòóa tòòs gúú sa - Gerika sa ko máá: "ankare" témé. Ankare sa skepe sa ko qgòóa tòòs gúú si i.

³ *Gam ka góásea hãa giúu ga káá a:* kg'áo xòòà ba ka ga hée kana dxàe xòòà ba ka ga hée kana qhòòà ba ka ga hée thée e, ábàèam hãa kana x'óòam hãa cáim gam úú tama, igabam kò Nqarim dim Cóám khama ii, a ba a chòò tamase peresiti me e.

⁴ Tc'ée-tc'èese naka bóò ntam ma kaia hãa sa, gatá ka tsgóosem Abrahamam ga ba kò èem kò ncòos koe tàà a sèèa hãa giúuan ka cúis tshàu-q'ooos dian màa me koe ga.

⁵ Xu kò èe xu khòè xu Lefim dis x'áé-q'ooos di xu, ncèe peresiti ii xu ka i kò x'áèan koe qaase, cúis tshàu-q'oo sa xu gha Iseraele di khòèan (ncèe gaxu di qòean) koe sèè sa, gatá ne ma gane igaba thée Abrahamam ka tsgóose-coa ne e igaba.

⁶ Meleki-seteke ba kò Lefim dis x'áé-q'ooos koe guu tama, igabagam kò Abrahamam koe cúis tshàu-q'oo sa sèè, a kò ts'ee-ts'eekg'ai me, Abrahamam ncèe kò *Nqarim ka giúu zi nqòòkaguèa* hãa ba.

⁷ Ntcoekuèe tama ia, èe nqáaka hãa ba ko kuri èe kaia hãam ka ts'ee-ts'eekg'aiè sa.

⁸ *Peresiti xu* kò ko cúis tshàu-q'oo sa mààè. Igaba xu gha wèè xu peresiti xu x'óò, *Meleki-setekem* cúim oose, si kò *Nqarim dis Tcgãya* sa nxàea tseegukagu, kg'òèam ko hãa sa, témé khama.

⁹ Kg'amaga ta ga kg'ui a máá, Lefim ncèe ko *gam ka tsgóose-coa ga ne ka* cúis tshàu-q'ooos dian mààè ba kò Abrahamam koe guu a *Meleki-seteke ba* cúis tshàu-q'oo sa tcg'óòà máá, témé.

¹⁰ Èem kòò Meleki-seteke ba Abrahamam cgoa xg'ae kam kò Lefi ba qanega ábàè tama khama, igaba *ncèe tchànose ta kò ko nxàe e*, nem kò gam ka tsgóosem Abrahamam dim tc'áróm koe hãa.

Jeso ba Meleki-setekem khama ii

¹¹ Moshem di x'áèa ne ko máá, peresitian mée i Lefim dis x'áé-q'ooos di khòèan ii, témé, *i kò ncèean Aronem di x'áè-kg'áran ga a thée*. Igaba i kò Lefim di peresitian táá gaan di tséean *chòò tama qgòòà-máákuan óága di* xg'ara-xg'ara, khama i kò ko qaase, c'èem peresitim Meleki-setekem di x'áèan koe guuam ga hãa sa, Aronem di x'áèan ka tamase.

¹² Ncèè peresiti xu ko ma tòòà xùrikus kò ko kabìè ne mée i gataga thée x'áèan góá kabìè.

¹³ *Gatá dim X'aigam* ncèe zi giúu zi ko Gam ka nxàèè ba táás qhàòs di Me e khama, i qanega cúí khòè ga Gam dis qhàòs koe guu naka altaram koe tséè ta ga hãa.

¹⁴ Q'áasea i hãa khama, X'aiga ba Juta dis qhàòs koe guua hãa sa, me kò Moshe ba èes qhàòs kam ko kg'ui ka táá cúí giúu ga peresiti xu ka nxàe.

¹⁵ Ncèè c'èem peresitim Meleki-setekem khama iim kò hòòsea hãa, nes ko *ncèe xae ko nxàe sa qàèse x'áise:*

¹⁶ khòèan di x'áèan kam kò táá peresiti ba kùrú, igaba chòò tamas kg'òès di qarian ka a khama.

¹⁷ *Nqarim dis Tcgãya* sa ko ncèe sa nxàea tseegukagu a ko máá:

“Chòò tamase Tsi Peresiti Tsi i,

Meleki-setekem di x'áèan koe guu a,”

témé khama.

¹⁸ Kg'aika di x'áèa ne kg'amka a, a káà hùì i khama i kò tcg'òòè.

¹⁹ Moshem di x'áèa ne kò táá Nqarim di tséean xg'ara-xg'ara khama. Igabagam ncèeska Nqari ba cgáés nqòò sa óágara máá taa hãa, ncèe ta gha gaas koe Nqarim koe cúù-cuuse sa.

²⁰ *Nqari ba* kò gaisean tséekagu. C'èe xu peresiti xu kò táá gaisean cgoa peresitian koe tòòè,

²¹ igabam kò *Jeso ba* gaisean cgoa peresiti ba tòòè, èem kò Nqari ba birì Me a máá:

“X'aigam *Nqari* ba gaisea hãa,

a cuiskaga tc'èea kabia hãa tite,

Tsi gha chòò tamase Peresiti Tsi i,”

témé ka.

²² Ncèes gaises domka ta tseegukaga q'ana hãa, Jeso ba gha cgáés qáé-xg'aes èe nxàèèa hãa sa kùrú sa.

²³ X'oo sa kò ko peresiti xu xgáè-kg'am xu táá hãa, *c'èe xu ko x'óò ne xu kò ko c'èe xu tòòè khama*. Gaa domkaga xu kò kái xu peresiti xu hãna hãa.

²⁴ Igabam ko *Jeso ba* Gam dis tséés peresitian di sa chòò tamase kùrú, chòò tamases gha hãa khama.

²⁵ Gaa domkam qarian úúu hãa, wèèa ne èe ko Gam koe guu a Nqarim koe cúù-cuuse nem gha chòò tamase kgoara di i, corèam gha máá ne kam chòò tamase kg'òèa hãa khama.

²⁶ Kg'ano-kg'anosa a, èeta iim peresitim kaia ba ta ga úú sa: ncèe tcom-tcomsa, a chibi úú tama, a q'ano, a chibi-kg'ao ne cgoa q'aa-q'aaèa, a nqarikg'ai ka tc'amaka kaikaguèa ba.

²⁷ C'èe xu kaia xu peresiti xu khamam ii tama; i Gam koe qaase tama, wèè cáim kam ga kg'aia gam di chibian domka dàòà-mááku sa kùrú a nxàwa khòè ne domka c'èe sa kùrú sa.

Cúis dàòà-mááku sam kò wèé khòèan di si i domka cúí q'oro kúrú, ãem kò dàòà-máákus iise tcg'óse ka khama.

²⁸ Moshem di x'áèan koe i ko guu a kg'amka khòèan nxará tcg'òóe a kaia peresitian kúrú; igabam kò kg'uim gaisean di ba ncêe kò x'áèan ka kháòka hàà ba Cóa ba nxará tcg'òó, ncêe kò chòò tamase Nqarim di tsééan xg'ara-xg'ara ba.

Krestem dis qáé-xg'ae sa Nciís Qáé-xg'aes ka cgáé si i (8-9)

8

Kreste ba kaiam Peresiti Me e

¹ Cgáés gúús ncêe koe xae ko nxàe sa ncêe si i: kaiam peresiti ba ta úúa hãa, Qarim wèém dim kg'áòm x'òàm xòè dis ntcòó-q'òos x'aian dis koe nqarikg'ai koe ntcòóa-ntcòe ba, ² ncêe kaisase tcom-tcomsam còrè-nquum koe Tséé-kg'ao ii ba, tseegu dim nquum Nqarim ka kúrúèa ba, khòèan ka tamase.

³ Wèém peresitim kaia ba nxará tcg'òóèa hãa, nxáasegam gha aba zi hêé naka dàòà-máákuan kò kúrúè zi kg'oo-coa zi hêéthêé Nqarim koe úú ka. Gatà iim dàòm ka i ko qaase, gataga méém thêé gatá dim Peresiti ba *Nqarim cookg'ai koem gha* úús gúú sa úúa hãa sa.

⁴ Ncêé nqòómkg'ai koem kò xg'ao hàna hãa, nem ga xg'ao peresiti tama, aba zi ko tcg'òó xu peresiti xu c'êe xua hàna hãa khama, Juta ne di x'áè-kg'áman ko gatà méé domka.

⁵ Eè xu ko kúrú tsééan peresiti dia nqarikg'ai koe kò kúrúèan khamaga ii, a gaan di sòm-c'ana a. A ncêe i kò Moshem ka ii khamaga ii. Eém kò xgàùèkom còrè-nquu bam gha Moshe ba kúrú dim x'aè ba hàà kam kò Nqari ba q'áakagu me a máá: “Kúrú méé tsi nakas wèés gúú sa èe tsi kò xàbim tc'amkg'ai koe x'áèa hãas khama ii,” témé.

⁶ Igabagam ncêeska Jeso ba Nqari ba hêé naka khòè ne hêéthêé xg'aeku koe téé-têe, a ncêem dàòm ka nciís qáé-xg'aes ka cgáé sa kúrúa hãa. A ba a gataga thêé gaxu dis tséés ka cgáé sa máàèa hãa. Eém ko Nqari ba kábas qáé-xg'ae sa kúrú, kam kò nciís qáé-xg'aes di zi gúú zi ka cgáé zi *khòè ne nqòòkagu* khama.

⁷ Ncêé tc'áà dis qáé-xg'aes kò xg'ao káà chibi sa ii, nes ga kò xg'ao cam di sa táá qaaèa hãa khama.

⁸ Igabagam kò Nqari ba Gam di ne khòè ne koe chibian hòò, a ba a kò kg'ui cgoa ne a máá: “Bóò, x'aè ba gha hàà, Iseraele di ne khòè ne hêé naka Juta di ne khòè ne hêéthêé cgoar gha kábas qáé-xg'ae sa kúrú ba.

⁹ Si ncêes qáé-xg'aes kába sa cuiskaga nciís qáé-xg'aes khama iia hãa tite.

Gane ka tsgòose ga xu cgoar kò kúrúa hãa sa, èer kò qgòó x'òà xu a tc'áà-cookg'ai xu, a Egepeto koe tcg'òó xu ka. Qáé-xg'aes èer kò máà nea hãas koe ne ko tcom-tcomsa tama khama ra kò Tíí X'aiga ra táá nqábé ne.

¹⁰ Igaba hààkom x'aèm kar gha Tíí X'aiga Ra Iseraele di ne khòè ne cgoa kúrús qáé-xg'aes ga si i ncêe sa: Tc'èea ne q'oo koer gha Tiri x'áè-kg'áman tcàà, a Ra a gha tcáóa ne q'oo koe góá tòò o.

Gane dim Nqari bar gha ii, ne gha Tiri ne khòè ne ii.

¹¹ Me cuiskaga diim ga ba gane xg'aeku koe tée naka gam ka c'èe ba xgaa-xgaa hãa kana biri mea hãa naka máá, 'X'aiga ba méé tsi q'ana hãa' téméa hãa tite.

Wèéa ne ga gha q'áa Tea hãa khama, cg'árém koe guu a tshoa-tshoa a síí kaiam koe chòò koe.

¹² Gane di chibian koer gha thòò-xama máá ne, a cuiskaga gaicara gane di chibian ka tc'èe-tc'èesea hãa tite khama,” tam méé.

¹³ Eém ko máá, ncêes *qáé-xg'ae* sa kába si i, témé kam ko Nqari ba máá, tc'áà di sa ncií si i, témé. Si gha gúús èe ncií a cg'áa-cg'anasea hãa sa kháòa cgáéga kaà.

9

Nqòómkg'ai koe hêé naka nqarikg'ai koe hêéthêé còrèa ne

¹ Tc'áà dis qáé-xg'ae sa kò khòèan méé i ga ko ma còrè di x'áè-kg'áman úúa hãa, naka còrèèkom qgái ba hêéthêé e.

² Còrè-nquum *cam q'oo* ba kò kúrúè, me kò tc'áà dim q'oo ba x'áà-x'aa-kg'ai cgoa dis gúús ko tòòès gúú sa hêé, tafole ba hêé, naka ts'ee-ts'ee'kg'áia hãa péréan hêéthêé úúa hãa. Me kò gaam qgái ba, “Tcom-tcomsam qgái ba' ta ma tcièe.

³ Me kò còrè-nquum di tsara q'oo tsara ko q'aa-q'aam qgáí ba hàna, ncêe kò gam qáá koe cam dim q'oo ba úua hãa ba, me kòo gaam q'oo ba 'Kaisase tcom-tcomsam qgáí ba' ta ma tciie.

⁴ A ba a kò gautan cgoa kúrùe'am altaram qãe hãm xg'ãò gúuan ko gaam koe dàòe ba hêe, naka gautan cgoa tcgãùe'am káá-dxoom qáe-xg'aes di ba hêéthêe úua hãa. Me kò gaam káá-dxoo ba q'ooa ba koe gautan cgoa kúrùe'am kubi-dxoom tc'ooan* kò úua hãa ba hêe, naka Aronem dim dxòm ncêe kò toaran ka tsom cgaeèa ba hêe, naka tafole di sara nxõá sara tcãba sara, ncêe kò x'áe-kg'áman gasara koe góá tòóèa hãa sara hêéthêe úua hãa.

⁵ Gaam káá-dxoom qáe-xg'aes dim tc'amkg'ai koes kò sere-seres cam moengele tsara x'àn di tsara di sa hàna, Kherubime ta ko ma tciie tsara, ncêe kò tcgãmà tsara cgoa kò qgóóa-máákuan dis ntcbó-q'oo sa qãbia tcana hãa tsara. Igabaga ta ncêeska ncêe zi gúu zi ka qáòse kg'uia hãa tite.

⁶ Wêe zi gúu zia kò ko ncêem dàòm ka kg'ónòe. Xu kò peresiti xu wêe x'aè ka tchãa dim còrè-nquum, tc'ãà dim q'oo koe tcãà a gaxu di tséean kúru.

⁷ Igabagam kò ko cam dim q'oom koe, kaim peresitim cúim ga ba kurim q'oo koe cúí q'oro tcãà. A ba a kò ko wêe x'aèan ãem ko tcãà ka gabá hêe naka khóè ne c'úua hãase kúrua hãa chibian hêéthêe domka síi ko tcg'óo c'áòan cgoa tcãà.

⁸ Me kòo Tcom-tcomsam Tc'êe ba ncêem dàòm ka x'ái, kaisase ts'ee-ts'ee'kg'ài'am qgáim koe ko síim dàò ba qanega xgobekg'ammè ta ga hãa sa, còrè-nquum tc'ãà dim hãas noose.

⁹ Si ncêe sa x'ái síi i ncêem x'aem koe ko úu ta a sa. A sa a ko x'ái, ãe tcg'òóèa hãa zi aba zi hêe naka máaku zi hêéthêe'a cuiskaga còrè-kg'aom di tcáóan tchãno-tchãnoa hãa tite sa.

¹⁰ Kg'amaga zi x'áe-kg'ám zi i, tc'oo sa hêe, kg'áa sa hêe naka táaka zi dàò zi q'ano-q'anosean hêéthêe di zi. A zi a tcáós q'oo di tama zi x'áe-kg'ám zi i, ãe x'aè ka cúí kò ko tséé zi. Me gha nxãakg'aiga síi Nqari ba wêe zi gúu zi kaba-kaba.

¹¹ Igabam kò Kreste ba kaim peresitim khama ma hàà, qãe zi gúu zi ncêe hàara hãa zi di ba. A ba a kò còrè-nquum ka kaia a kaisase tchãno iim còrè-nquum koe tcãà, ncêe khóè tshàu ka tshòe naka ncêem nqóómkg'ai di tama ba.

¹² Piri kana ghòè-coan di c'áòan cgoam kò táá tcãà, igabam kò cúí q'oro hêe naka còo di sa hêéthêe Gam di c'áòan cgoa kaisase tcom-tcomsam qgáim koe tcãà, a ãem dàòm ka chòò tamas kgoaraku sa óá.

¹³ Ncêe pirian hêe, naka ghòè-xòðan hêéthêe di c'áòan hêe naka ghòè-coan di tháuan hêéthêe kò ko q'ano tama khóèan koe cgáie a cgãa ba q'ano-q'ano, i *khóèan qãbise a gaicara X'aiga ba còrè*,

¹⁴ ne ia gha nxãaska Krestem di c'áòan nta noose q'ano-q'ano ta a! Gam ncêe kò chòò tamam Tcom-tcomsam Tc'êem ka Nqarim koe káà chibi iise máase ba, a kò x'ooan koe ko úu zi tséé zi koe gatá di tcáóan q'ano-q'ano ba, nxãasega ta gha kg'òèa hãam Nqari ba kúrua máa ka.

¹⁵ Gaa domkam *Kreste ba* kãbas qáe-xg'ae sa ógara hãa, ncêem gaas koe khóè ne hêe naka Nqari ba hêéthêe xg'ae'ku koe téé-têe sa, nxãasega ne gha gane ãe tciiea hãa ne nqòòkaguèa hãas gúús ãe x'óóa guèa sa chòò tamase q'òo ka. Me Kreste ba x'óóa hãa, nxãasega ne gha *gaa ne khóè ne* tc'ãà dis qáe-xg'aes koe kúrúsea hãa chibian koe kgoaraè ka.

¹⁶ Eè x'óóa hãam khóèem ka góá a qãùèa hãas tcgãyas, ncêe gam di kg'uian úua hãa sa méés x'óóam hãa sa x'ái naka saa nxãwa tséekaguè.

¹⁷ Tcgãyas ãe x'óóa hãam khóèem di x'áe-kg'áman úua hãa sa, ãem khóèem kòo x'óó ne cúigas tséé ga si i khama, igaba ãem khóèem kg'òèa hãas nooses káa qari si i.

¹⁸ Gaa domkas kò tc'ãà dis qáe-xg'ae sa c'áòan ntcãaguè tamas cookg'ai koe káa qari si i.

¹⁹ Gaa domkam xg'ao ko Moshe ba ãem kò ncãa wêe ne khóè ne wêém x'áe-kg'ám ãe x'áèan koe guua hãa ba xgaa-xgaa xg'ara ne, ghòè-coan hêe, naka pirian hêéthêe di c'áòan sée a tshãan cgoa tcg'omea xg'ae, a qáòm hiim hisopo ta ko ma tciie ba hêe naka ncoam x'ábà ba hêéthêe tséekagu a tcgãya sa hêe naka wêe ne khóè ne hêéthêe gan cgoa cgái,

²⁰ a ba a máá: "Èem kò Nqari ba x'áe tu u, a máá, qgóóa tu qari témés qáe-xg'ae sa ko *tc'àmà-tc'èekg'am* c'áòan ga a ncêe e," témé.

²¹ A ba a kò thêe gaam dàòm ãem cúim kaga c'áòan cgoa xgàuèkom còrè-nquu ba hêe naka wêe zi gaba zi ãe kòo còrèan koe tséekaguè zi hêéthêe cgái.

²² Tseeguan kaga i ko x'áèan koe qaase khama, wêés gúús gha c'áòan cgoa q'ano-q'anoè sa (igaba zi kò c'êe zi gúu zi c'áòan cgoa q'ano-q'anoè tama), i c'áòan kò ntcãaguè tama ne i chibian di qgóóa-máákuan káa a.

Krestem dis dàòà-máaku sa ko chibian séèa tcg'óo

* 9:4: tc'ooan - Gerika sa ko "mana ne" témé.

²³ Gaa domka i kò ko qaase, gúú zi *ncēe nqđómkg'ai koe hàna*, a nqarikg'ai koe hàna zi di sòm-c'ana ii zi ga ncēeta ii dàòà-máákuan cgoa q'ano-q'anoē sa. Igabaga zi ko nqarikg'ai koe hàna zi gúú zi *nqđómkg'ai di dàòà-máákuan ka cgáéan qaa*.

²⁴ Kreste ba kò táá khòèan tshàu ka kúrúèam còrè-nqum, ncēe tseegu dim còrè-nqum nqarikg'ai koe hànám dim sòm-c'ana iim koe tcàà khama, igabam kò nqarikg'ai koe tc'áro síí, a ba a ncēeska gatá domka Nqarim cookg'ai koe hà.

²⁵ Gatagam kò táá nqarikg'ai koe síí, nxāasegam gha téé a gaa koe kái q'oro dàòà-máákus iise tcg'òose ka, ncēm ko kuri kaiam peresiti ba hēè khama, ēem ko wēem kurim ka kaisase tcom-tcomsam qgàim koe tcàà a c'áòan ncēe gam di tama úú ka.

²⁶ Nxāata i kò ii nem ga kò xg'ao nqđóm tshoa-tshoase-q'oo koe ga guu a kái q'oro xgārasea hāa khama. Igaba ncēe i ii khama, cúí q'orom x'áisea hāa x'àèan chòò-q'oo koe, nxāasegam gha dàòà-mááku sa tcg'òóan ka chìbian kaàkagu ka.

²⁷ Ncēe i ma khòem cookg'ai koe ma tòòèa khama, cúí q'oro méém x'óó, naka ēes qāá q'oo koe xgàràè,

²⁸ khamagam kò thēe Kreste ba ēeta iim dàòm ka cúí q'oro dàòà-máákus iise tcg'òóè, nxāasegam gha kái ne khòè ne di chìbia sēèa tcg'òó ka. Me gha kabise a hàà gaicara cam di sa x'áise, hààm gha khòè ne di chìbian sēèa tcg'òó dise tamase, igaba gane ēe qāà Mea hāa ne koe kgoarasean óá dise.

Krestem di dàòà-máákua nea cgáé e (10)

10

¹ X'àè-kg'áman *Juta ne dia* qāè zi gúú zi hààko zi di sòm-c'ana a, a i a gaa zi tc'áro-tc'aro tama a. *Ncēe x'àè-kg'áma* nea cuiskaga Nqarim koe ko cúù-cuuse khòèan chìbian koe chòò tamase kgoara hāa tite. Gaa domka i ko qaase, dàòà-mááku zi méé zi wéè x'àè ka kurian ko ma xùriku khama ma kúrúè sa.

² Ncēè Nqari ba ko còrè ne khòè ne kò xg'ao tseeguan kaga cúí q'oro gane di chìbian koe q'ano-q'anoèa hāa, nxāasega i gha gane di tcáòan táá chìbi-chibi ne ka, ne zi ga kò xg'ao dàòà-mááku zi téékaguèa hāa.

³ Igaba zi ko ncēeska ncēe zi dàòà-mááku zi wēem kurim q'oo koe khòè ne gane di chìbian ka tc'ēe-tc'ēe.

⁴ Ghòè-xòòan hēè naka pirian hēéthéè di c'áòa ne cuiskaga khòè ne di chìbian xg'aàra tcg'òóa hāa tite khama.

⁵ Gaa domkam kò *Kreste ba nqđómkg'ai koem ko hàà ka Nqarim ka máá:*

“Qhàea-mááku zi hēè
naka mááku zi hēéthéè
Tsi kò tc'ēe tama,

igaba Tsi kò tc'áro ba máà Te.

⁶ Dàòà-mááku zi dàòèko zi hēè
naka dàòà-mááku zi
chìbian ko tcg'òóa mááè zi hēéthéè
Tsi kò táá qāè-tcao máá.

⁷ Ra kò nxāaska máá:

‘Nqariè, ncāa ga Ra a,
Tsáá ko tc'ēe sar gha hàà kúrú ka,
ncēe i *Tsari zi Tcgāya* zi koe
Tíí ka ma góásea hāa khama, 'témé,'
tam méé.

⁸ Tc'āà dis kam kò máá: “Qhàea-mááku zi hēè naka mááku zi hēè naka dàòà-mááku zi dàòèko zi hēè naka dàòà-mááku zi chìbian ko tcg'òóa mááè zi hēéthéè Tsi kò tc'ēe tama, a Tsi a kò táá qāè-tcao máá zi,” témé. A ba a kò ncēe sa nxàè, ēeta zi kòò ma x'àèan koe qaase igaba.

⁹ A ba a kò nxāaska máá: “Ncāa ga Ra a, Tsáá ko tc'ēe sar gha hàà kúrú ka,” témé. *Ncēe kg'uian kam* kò ko tc'āà *di zi dàòà-mááku* zi sēè a dxùukg'ai za tòò, nxāasegam gha gaa zi téé-q'oo koe hàà *tcg'òose a Gam dim tc'árom cgoa* cam di *dàòà-mááku* sa kúrú ka.

¹⁰ Jeso Krestem dim tc'árom ncēe kò cúí q'oro dàòà-máákus iise tcg'òóèam koe ta ko guu a q'ano-q'anoè, *Nqarim* ncàma hāa sam kò kúrú khama.

¹¹ Wēem peresiti ba ko caman ko ma xùriku khama ma gam di tséèan kúrú, a ko dàòà-mááku zi cúíta ii zi kái q'oro tcg'òó, igabaga zi *ncēe zi dàòà-mááku* zi cuiskaga khòèan di chìbian xg'aàra tcg'òóa hāa tite.

¹² Igabagam kò Kreste ba cúis dàòà-mááku sa chìbian domka tcg'òó, ncēe gha chòò tamase hāa sa, a ba a kò síí Nqarim dim kg'áòm x'òàm xòè koe ntcóò.

¹³ A ba a gaam x'aèm ãem koe guu a Gam di ne cg'õo-kg'ao ne gha hàà nqàrèa ba ka nqãaka tcãàè sa qãàa hãa.

¹⁴ Gane ãe ko kúrúè a q'ano nem kò cúis dàòà-máákus cgoa chõò tamase kgoara khama.

¹⁵ Me ko Tcom-tcomsam Tc'èe ba gatá koe théé ncèe sa nxàea tseegukagu. Tc'ãà dis kam ko Nqari ba máá:

¹⁶ “Hààkom x'aèm kar gha Tíí X'aiga Ra gane cgoa kúrús qáé-xg'aes ga si i ncèe sa: Tiri x'áè-kg'áma ner gha tcáóa ne q'oo koe tcãà, a Ra a gha tc'èea ne q'oo koe góá tòó o,” témé.

¹⁷ A ba a gaicara máá: “Cuiskagar chìbia ne hée naka gane di zi tsée zi cg'ãè zi hěéthěé ka tc'èe-tc'èese tite,” témé.

¹⁸ Ncèè ncèe zi gúú zi ka i kò khòèan qgóóa máàèa hãa, ne i nxãaska dàòà-máákuan chìbian di gaicara qaase tama.

Hààn ta Nqarim koe cùu-cuuse

¹⁹ Tíí qõe ga tuè, gaa domka ta ga Jesom di c'áòan domka kgoarasea hãase tcom-tcomsam qgám koe tcãà.

²⁰ Jeso ba q'aa-q'aakom qgám ncèe Gam dim tc'áróm iim koe guu a kãbam dàòm kg'õèan di ba xgobekg'ama máá taa hãa khama.

²¹ Ta kaiam peresitim Nqarim dim nquu ba tc'ãà-cookg'aia hãa ba úúa hãa,

²² ke hààn ta Nqarim koe q'ano-tcáóan cgoa cùu-cuuse, cg'òèa hãas nqòòs dtcòman di sa úúa hãase, tcáó zi chibi bóòsean koe guu a q'ano-q'anoèa* hãa zi hěé, naka tc'áróan q'ano tshàan cgoa xg'aèa hãa hěéthěé cgoa.

²³ Gaam ãe nqòòkagu taa hãa ba tcom-tcomsa Me e, ke hààn ta nqòòs ncèe ta gatá dis ii sa nxàea hãas koe qarika qgóó, ntcãa-ntcãaè tamase.

²⁴ Hààn ta gatá ka c'èe ne ta ga ma ntcãms ka tc'èe-tc'èese, naka i gha nxãasega ncàmkuuan hěé naka qãè zi tsée zi kúrúan hěéthěé càuse.

²⁵ Táá méé ta gatá di xg'ae-q'ooan chòòkagu guu, ncèe ne ko c'èe ne kuri hěé khama, igaba méé ta korèku, naka ta kaisase gatà hěé, ãem ko ma X'aigam ìim cáím ba ma cùú ta ko ma bóò me khama ma.

²⁶ Ncèè tseeguan ta q'ana hãa igaba ta kò ko hòòga chìbian x'áèa máá a ko kúrú, ne i cúí dàòà-máákuan chìbian di ga hãa tite,

²⁷ igaba q'áò-q'aosas xgàraku sa hěé naka xgòàm c'ee ba hěéthěé cúí ga gha hãa, ncèe gha ntcòe-kg'ao ne cg'õo o.

²⁸ Ncèè c'èem khòèm kò Moshem di x'áè-kg'áman ntcòea hãa, i càim kana nqoana tééa-máá-kg'aoan di kg'uían ko ncèes gúú sa nxàea tseegukagu, nem ko cg'õòe, thòò-xama máàè tamase.

²⁹ Kháé nxãaska ncèè c'èem khòèm kò Nqarim ìim Cóa ba nàà c'ãa-c'ana ne? Khòèm ncèe ko qáé-xg'aes di c'áòan cg'ãa-cg'ana iise sèè ba, ncèem kò gaan ka q'ano-q'anoèe? Khòèm ncèe ko cgómkuuan ko máá ta am Tc'èem koe bóò-boose ba? Tc'èe naka bóò, nta noose i gha gam di xgàrasean ma kaisase tshúúa máá me sa!

³⁰ Gaam ãe ko máá: “Tshúúan kãbi máá sa Tiri si i, Ra gha surutaa kãbi,” témé ba ta q'ana. Si ko gataga *Nqarim dis Tcgãya sa máá*: “Nqari ba gha Gam di ne khòè ne xgàra,” témé khama.

³¹ Nqarim kg'òèa hãam tshàu q'oo koe cg'áéa tcãà sa q'áò-q'aosas gúú si i.

³² Tc'ãà di xu cáím tu ãem kò Nqari ba x'áà ba máá tu u xu ka tu tc'èe-tc'èese: xgàrase tu kò a tu a kò kaisas ncòos thòòkas koe hãa, igaba tu kò qarika tée.

³³ C'èe x'aè ka tu kò ko khòè ne xg'aeku koe cóèè, a ko xgàràè, ne kò c'èe x'aè ka c'èe ne khòè ne ncèem dàòm ka qãèse qgóóè tama, tu kò gane cgoa hãa a ko hùì ne.

³⁴ Gane ãe qáèèa hãa ne tu kò thòò-tcaoa máá, a tu a kò ãe tu kò gatu di zi gúú zi xhúu cgaèè ka, qãè-tcaoan cgoa sèèa mááe e, nqarikg'ai koe tu qãè zi gúú zi chòò tamase hãa zi úúa hãa sa tu q'ana hãa khama.

³⁵ Táá méé tu Nqarim koe tu úúa hãa tcoman aagu guu, ncèe kaisas kãbi mááku sa úúa hãa a.

³⁶ Qarika méé tu téé sa ko qaase khama, nxãasega tu gha Nqarim kò nqòòkagu tua hãa sa hòò ka, ãem ko tc'èe sa tu kò ko kúrúa xg'ara ne.

³⁷ “Gaam ãe ko hàà

* **10:22:** q'ano-q'anoèa - Gerika sa ko máá: cgái-cgàièa hãa. Ncèe sa ko máá, Jesom di c'áòan ka cgái-cgàièa hãa zi.

ba gha xòm x'aè-coa q'oo koe hàà,
a ão tite khama.

³⁸ Tiri ne khòe ne ãe tchàno ii

nea gha dtcòm̄s ka kg'òè,
igaba ncèè c'èem khòem kò ko
dtcòm̄s koe tééa dibi

ner cuiskaga gaam ka qãè-tcaokaguè tite."

³⁹ Igaba ta gatá khòe ta ãe dtcòm̄s koe tééa dibia a kaàkaguèa ta tama ta a, igaba ta dtcòm̄ sa úúa hàà a kgoaraèa ta khòe ta a.

Dtcòm̄ sa (11-12)

11

¹ Dtcòm̄ sa ãe tsi nqòòà hàà zi gúú zi koe tcoman úú si i, naka ãe hòòse tama zi gúú zi hàna hàà sa q'ãa sa hêéthêé e.

² Ncií kuri di ne khòe ne kam kò Nqari ba gane dis dtcòm̄s domka qãè zi gúú zi nxàe.

³ Dtcòm̄s ka ta ko bóòà q'ãa, wèém nqòó ba Nqarim dim kg'uim ka kúrúèa hàà sa, nxãasegas gha ãe ko hòòse sa ãe hòòse tama zi koe guu a kúrúè ka.

⁴ Dtcòm̄s kam kò Abele ba Kainem dis dàòà-máákus ka qãès dàòà-mááku sa Nqari ba kúrúa máá. A kò gaas koe guu a Nqarim ka tchànóm khòem iise bóòè, Nqari ba kò gam di zi aba zi ka qãèse kg'ui khama. A ba a ko x'óoam hàà igaba qanega dtcòm̄s koe guu a kg'ui.

⁵ Dtcòm̄s kam kò Enoke ba *ncèes kg'òès koe* séèa tcg'òòè, nxãasegam gha táá x'oo sa xám ka, i kò cúí khòe ga táá hòò me, Nqari ba kò séèa tcg'òó meá khama. *Nqarim dis* Tcgãya sa ko nxàea tseegukagu a ko máá, ãem ko séèa tcg'òòès cookg'ai koem kò nxãakamaga Nqari ba qãè-tcaokagua hàà témé khama.

⁶ Dtcòm̄s ka oosem khòe ba cuiskaga Nqari ba qãè-tcaokagua hàà tite. Wèém khòem ãe ko Nqarim koe hàà ba méém dtcòm̄, Nqari ba hàà, a ko gane ãe ko qaa Me ne suruta kabí sa khama.

⁷ Nqari ba kò qanega bóòè tama zi gúú zi ka Nowa ba q'ãakagu, me dtcòm̄s ka Nqari ba komsana a araka ba kúrú, gam x'áé di nem gha nxãasega kgoara ka. Me kò *dtcòm̄s* koe guu a nqòó ba chibi-chibi. A ba a kò dtcòm̄s koe guu a tchànóm iise Nqarim ka bóòè.

⁸ Dtcòm̄s kam kò Abrahamata ba ãem kò tciie ka komsana, a tcg'oa a ba a nqòóm ãem gha kháòà hàà q'òòm koe qòò, gatàm kò ma qòòm ko qgáí c'úúa hàà igaba.

⁹ Dtcòm̄s kam kò nqòòkaguèam kò háam nqòóm koe cg'áè-khoem khama ma x'ãè. Xgãuèko nquu-coan koem kò x'ãè, tsara kò gataga khòe xuku tsara Isaka tsara Jakobeá tsara thèé gaa koe ga x'ãè, ncèe ko Nqarim koe cúíta iis nqòòkaguku sa hòò tsara.

¹⁰ Tshoa-tshoase-q'oo sa úúa háam x'áé-dxoo bam téé a ko qãà khama, ncèe gam dim kúrú-kg'ao ba hêé naka tshàò-kg'ao ba hêéthêé Nqari ii ba.

¹¹ Dtcòm̄s kam kò Abrahama, ãetam kò ma gãesea hàà a cóá úú tite, si Sarahs ga sa cóá ábà tama igaba qarían hòò a cóán úú, Gam ãe kò nqòòkagu meá hàà ba tcom-tcomsa Me e sam kò bóòà hàà khama.

¹² Ncèem khòem cúím, ncèe kò x'ooos qàe koe háam, koe ne kò guu a kái ne tsgòo-coa ne hàà, ncèe gane di kái-q'ooan nqarikg'ai di tçonòan hêé, naka tshàa-dxooan-kg'ám di gómán di *nxòá-coan* ncèe nxáráse tite hêéthêé di kái-q'ooan khama noo ne.

¹³ Wèé ne khòe ne ncèe ne kò dtcòm̄an úúa hàà a ko x'óó. Eè ne kò nqòòkaguèa zi gúú zi ne kò táá hòò, igaba ne kò nqúú ka zi háase bóó zi a ne a kò qãè-tcaoa máá zi. Kgoarasea háase ne kò nxàe, nqòóm koe ne dàra-kg'ao ne e a cg'áè-khoe ne e sa.

¹⁴ Eèta ko méé ne khòe ne ko x'ái, c'èem nqòóm x'ãè-q'oo ne gha ba ne ko qaa sa khama.

¹⁵ A kò táá nqòóm ãe ne kò gaam koe guua háam ka tc'èe-tc'èese. Gatà ne kò xg'ao hêéa ne ne ga kò xg'ao kabise ne gha di x'áean úúa hàà khama.

¹⁶ Igaba ne kò ãem nqòóm ka qãem nqòóm nqarikg'ai di ba xgónèa. Me ko Nqari ba gaa domkaga gane dim Nqari ba ta ma tciéan ka sau-cgaekaguè tama, x'áé-dxoo bam kg'ónòa máá nea hàà khama.

¹⁷ Dtcòm̄s kam kò Abrahama, ãem kòo Nqari ba kúrúá bóò me ka, Isaka ba dàòà-máákus iise tcg'òó. Me kò gaam ãe kò nqòòkaguèa hàà ba gam dim cóám cúise ábàèa hàà ba dàòà-mááku sa kúrú cgoa ka hêé,

¹⁸ ãetam kò ma Nqari ba birí meá hàà a máá: "Isakam koe tsi gha guu a ncèer nqòòkagu tsia hàà tsgòo-coan úú," téméa hàà igaba.

¹⁹ Nqari ba ãe x'óóa hàà nem gha ghùí di qarían úúa hàà, sam kò Abrahama ba birísea hàà khama. Si ko ncèe sa c'èem dàòm ka máá, x'ooan koem kò guu a Isaka ba hòò, témé.

²⁰ Dtcòm̄s kam kò Isaka ba hàà gha kúrúse ts'ee-ts'eekg'aikuan Jakobeá tsara Esau tsara nqòòkagu.

²¹ Dtcòms kam kò Jakobe, ãem ko x'óos cookg'ai koe wèè tsara cóa tsara Josefam di tsara ts'ee-ts'eekg'ai, a ba a gam dim dqàbi hìim cgoa qari-qarisea hàase, Nqari ba dqòm.

²² Dtcòms kam kò Josefa, x'óóm gha di x'aèan ko cúu ka, Iseraele di ne khòè ne dis qòòs Egepeto koe ne gha guu a tcg'oa dis ka kg'ui, a ba a kò x'áè-kg'áman nda méé ne gam di c'óá xgubu-xgubuan úú di máa ne.

²³ Dtcòms ka khara kò Moshem ka xòò ga khara táá x'aigam di x'áè-kg'áman wèè xu cóá xu méé xu cg'òèè di bèè, a khara a kò ãem ko ábàèa xg'ara ka nqoana nxoean chóm me, t'òèm cóá me e sa khara kò bóóa hãa khama.

²⁴ Dtcòms kam kò Moshe ba, ãem ko kai ka, Farom dis cóás dim cóá ba tam gha ma tciiè sa xgui,

²⁵ a kò táá xòm x'aèan ka chìbian di kãrean tc'óòs koe mààse, igabam kò Nqarim di ne khòè ne cgoam gha xgàràè sa nxárá tcg'óóa máàse.

²⁶ Gatagam kò hààkom x'aèm dis mààkus koe tòón tcgáíá hãa, khamam kò Kreste bam gha xgàrasea máá sa bírìse, a ba a kò èe sa bóò, si Egepeto di x'aian ka kaia hãas x'ai si i.

²⁷ Dtcòms kam kò x'aigam di xgòán bèe tamase Egepeto koe tcg'oa, Gaam èe hòòse tama bam kò qgóóa qari khama, bóò Mea kò hãa khòè khama ma.

²⁸ Dtcòms kam kò Paseka dis kòè sa kúru, a c'áòan *méé i nquuan-kg'ám koe* cgàlè di x'aèan tcg'óò, nxãasegam gha moengelem cg'òokus di ba táá tc'áa a ábàèa cóán Iseraele di cg'oo ka.

²⁹ Dtcòms ka ne kò *Iseraele ne* Ncòá Tshàa dim tshàa-dxoo ba tchoaba, c'óóa hãam qgáim koe ko nqáè khama ma, igaba èe xu kò Egepeto di xu khòè xu tchoaba kg'oana ka xu kò tshàan ka tòmmè.

³⁰ Dtcòms ka i kò nxòá di xhàroan Jeriko di cg'áé, èe ne ko *Iseraele ne* 7 cáman nxàma-nxàma ana xg'ara ka.

³¹ Dtcòms kas kò cg'árà-kg'aos Rahabe sa Nqarim di x'aèan komsana tama ne cgoa táá cg'òèè, èes kò táá za guu a ko nqóò ba ntcáà tsara khòè tsara tòókuan cgoa qãèse hàakagu ka.

³² Dùu sa ra gha qanega nxàè? Ncèe Giteone ba hèé, Baraka ba hèé, Samsone ba hèé, Jafete ba hèé, Dafite ba hèé, Samuele ba hèé naka porofiti xu hèéthéè kar gha c'èe gúú nxàè di x'aèa ner úú tama ka,

³³ ncèe kò dtcòms koe guu a x'aian x'áà tàà, a kò èe tchàno ii sa kúru, a èe xu kò nqòòkaguèa sa hòò xu, ncèe kò gàman di kg'áman tcèekg'am,

³⁴ a c'eean di kãru tãman di xgòán ts'írí, a ntcàum di kg'ám-c'aman nxanagu xu, ncèe kò kg'amka ii igaba kò kabise a qari-qariè xu, ncèe kò ncòoan koe tàà xu, a kò táá nqóò di xu ncòo-kg'ao xu x'áà tàà xu qgóé xu.

³⁵ Khòèè zi kò èe kò x'óóa hãa qhàòan gazi di i x'ooan koe guu a ghùèa hãa ne koe hòò. C'èe nea kò kaisase xgàràè igaba ne kò kgoarakuan xgui, nxãasega ne gha èe ne ko x'ooan koe tèe ka qãès kg'òè sa kg'òè ka.

³⁶ C'èe nea kò ncòèè a ne a kò xg'ámmè, a kò thèè táùan cgoa qáèè a qáè-nquuan koe úúè.

³⁷ C'èe ne kò nxòán cgoa xaoè, ne c'èe ne gáóa q'aaè, ne c'èe ne ntcàuan cgoa cg'òèè. Ghùu khòoan kana piri khòoan ne kò hãa a ko caate. Dxàua ne kò hãa, a kò qóm cgoa qgóókua hãa, a ne a kò tshúuse qgóóè.

³⁸ Nqóò ba ko qãèa máá ne tama. Hòàra ne ko te tchàa-xgòóan koe hèé naka xàbian koe hèé naka nxòán dòm q'oo koe hèé naka dqòò hãéan koe hèéthéè e.

³⁹ Wèéa ne ga kò Nqari ba qãè-tcaokagu gane di dtcòman ka, igaba ne kò táá èe ne ko nqòòkaguèa hãa sa hòò.

⁴⁰ Nqari ba kaisase qãès gúús c'èe sa kg'ónòa máá taa hãa, nxãasega ne gha gane gatá cgoa xg'ae a *Nqarim máa ta kg'oana sa* cg'òèa hãase hòò ka.

12

Jesom koe tòón tcgáí

¹ Ta ncèeta noose kaias túú-c'òòs nxàea tseegukagu-kg'ao ne dis ka nxàma-nxàmaèa hãa, ke méé ta wèés gúús èe ga ko xgàè-kg'am ta a sa hèé naka ncèe ko qóm ba qgóókagu ta a zi cg'áèè zi hèéthéè aagu, naka taa ncèe ta máàèa hãas qàrà sa qáò tcáòan cgoa qàrà,

² Jesom koe tcgáíá ta tòóa hãase, ncèe ko gatá di dtcòman tshoa-tshoa a xg'ara-xg'ara ba. Ncèe kò qáò tcáòan cgoa xgàukuan koe mààse ba, nxãasegam gha hààkom x'aèm ka qãè-tcaoan hòò ka, a kò táá saucgae ba. A ncèeska Nqarim dis ntcóò-q'ooos dim kg'áòm x'òàm xòè koe ntcóóa-ntcòè ba.

³ Gaam ncèe kò chìbi-kg'ao ne di ntcoekuan domka ncèeta noo thòòan q'oo koe qáò tcáòse hãa ba. Gabá méé tu tc'èe-tc'èese, naka tua gha nxãasega táá tau naka xhòen-tcáo guu.

⁴ Gatú dis dqùris ncèe tu ko chìbian cgoa x'áàkus koe tu qanega c'áòà tu ntcãagu tu gha xguús téé-q'ooos koe síí ta ga hãa.

⁵ Ghùì-ghui-tcáoókuan dim kg'ui ba tu gáé c'úua hãa? Ncêe ko gatu cgoa *Gam di tu* cóa tu ii khama ma kg'ui, a ko máá:

“Tiri tsi cóa tseè,

táá X'aigam di dqàè kg'ónòkuan ntcœe guu,

naka ìem kò ko dqàè tsi ne táá xhōen-tcáo guu,

⁶ X'aiga ba ko gaam ìem ncàma hãa ba dqàèa kg'ónò,

a wèem ìem ko Gam dim cóam khama ma sèè ba xgàra ke,”

témé ba.

⁷ Ke méé tu dqàèa kg'ónòkuan koe qáo tcáo ii, Nqari ba ko Gam di tu cóa tu iise qgóo tu u ke.

Ndakam cóa ba hãa, ncêe xōòm ka dqàèa kg'ónòè tama ba?

⁸ Wèem cóa ba ko dqàèa kg'ónòè. Gaa domka, ncêè dqàèa kg'ónòè ta ga tu kò hãa ne, tu nxãaska qãem dàòm ka ábàè tama tu cóa tu u, cg'áràn koe guu a ábàè tu, a tseegu di tama tu cóa tu u.

⁹ Gataga ta wèèa ta ga nqōòmkg'ai koe kg'áò xōòan úua hãa, ncêe ko dqàèa kg'ónò ta a, ta ncêes gúús domka tcom ana hãa. Ka ta gha kháé nxãaska nta noose gatá ka Xōòm tc'èem dim koe máàse a kg'òè?

¹⁰ Gatá ka xōò ga ne ko xòm x'aè-coa q'oo koe dqàèa kg'ónò ta a, ìe ne ko gane ma tc'èe khama ta gha ii ka, igabaga ìem ko Nqari ba dqàèa kg'ónò ta a ne i gatá hùì di i, nxãasega ta gha Gam di q'ano-tcáoan hòò ka.

¹¹ Ncêè c'èe x'aè ka ta kòo dqàèa kg'ónòè ne i thōòka khama xam, a qãè-tcaokagu ta a tama. Igaba ne gha hààko x'aè ka gane ìe kò dqàèa kg'ónòèa hãa ne tchànoan dim tc'áróm tòókuan úua hãa ba máàè.

¹² Gaa domka méé tu x'òaa tu hêè naka qúrùu tu ncêe xhōea hēéthéè qari-qari.

¹³ Nqàrèa tu tchàno dàòan kúrúa máá, naka ne nxãasega ìe nqoara ne táá tààè guu, igaba qãèkaguè.

Nqari ba xguiàn dis dqàèku sa

¹⁴ Wèé qaria tu cgoa kúrú naka wéè khòèan cgoa tòókua hãase x'áè naka tua q'ano-tcáo ii. Q'ano-tcáo tama tu kò hãa ne tu cuiškaga X'aiga ba bóòaa hãa tite ke.

¹⁵ Q'ãa méé tu naka i táá cúí khòè ga Nqarim di cgómkuan tcào guu, nakam táá cúím tobem kg'aum ga ba tsom guu, ncêe gha tshúúan ghùì ba, ncêe gha kái ne kúrú ne cg'uri-cg'urise ba,

¹⁶ naka i táá cúí khòè ga cg'árà di ii guu kana Esaum khama cg'ãè tcáo ii guu, ncêe kò qgáé-kg'ai dim cóam ii dis téé-q'oo sa cúís gábas tc'òoan dis domka x'amágu ba.

¹⁷ Ncêe ta ma q'ana hãa khama, ìe koe guus kam kò ts'ee-ts'ee'kg'aièm gha sa qaa; igabam kò táá ìem kúrúaa hãa sam gha kúrúaa kabi dim dàò ba hòò, gaa domka i kò ts'ee-ts'ee'kg'aikuan xgui me, gatàm kò ko ma wéè tcáoaa ba ka tcgái-tshàran cgoa qaa a igaba.

¹⁸ Ncêe tu gam koe hààra hãam *xàbi ba Sinai dim xabim* khama ii tama khama, ncêe gatu ga qgóo a xám ba, ncêe c'eean ko gaam koe kãru, me ntcúu sa hêè, dcúú-qom sa hêè, kaiaam tc'áá ba hêè,

¹⁹ nxãàm di ts'oo-q'ooan hêè naka dòm di kg'ui-q'ooan hēéthéè úua hãa ba. Ncêe khòè ne ko gaam dòm di kg'ui-q'ooan kóm ka ne kò drcàrà, táá ne gha gaicara c'èe kg'uiua ba ga kóm sa ba,

²⁰ ìe ne kò x'áèèa hãa sa kò qóma máá nea hãa khama, ncêe kò ko máá: “Ncêè kg'oo-coa ga ii, a kò ncêem xàbi ba qgóo igaba méé i nxōán cgoa xaooa cg'òoè,” témé sa.

²¹ Eè kòo bóòè sa kò kaisase q'ae-q'aea si i, me kò Moshe ba máá: “Q'aeen kar tcãàèa, a ko cgùru,” témé.

²² Igabaga tu *ìem xabim koe hàà tama*, a Siona dim koe hààraa, nqarikg'aian dim Jerusalem ba, kg'òèa hãam Nqarim dim x'áé-dxoo ba. A tu a gataga tcám-tcám moengelean qãè-tcaoa hãase xg'aea hãa koe hààraa.

²³ A tu a gataga tc'áa a ábàèa ne dis kerekes koe hààraa, ncêe cg'òèa ne nqarikg'ai koe góá tòòèa ne. A tu a gataga Nqarim koe hààraa, wéè khòèan dim Xgàra-kg'ao ba, a tu a gataga tchàno ne khòè ne* di tc'èean koe hààraa.

²⁴ A tu a gataga Jesom koe hààraa, kãbas qáé-xg'aes koe ko Nqari ba hêè naka khòè ne hēéthéè xg'aeku koe ko tòókuan kúrú ba. A tu a gataga c'áòan tsarisea hãa koe hààraa, ncêe ko Abelem di c'áòan ka qãè kg'uiàn kg'ui i.

²⁵ Q'ãa méé tu naka táá Gam ìe ko kg'ui cgoa tu u ba xgui guu. Ncêè gane ìem kò nqōòmkg'ai koe hãa a ko kg'ui cgoa ne, ne ko xgui nea kò táá nxanagu Me, ka ta gha nta noose nxanagu Me, Gaam ncêe nqarikg'ai koe hãa a ko kg'ui cgoa ta a ba?

* 12:23: *tchàno ne khòè ne* - Gerika sa ko máá: “xg'ara-xg'araèa ne tchàno ne,” ncêe “Nqarim ko ma tc'èe ne khama ma kúrúèa ne khòè ne tchàno ne” ta i ga méèè ne.

²⁶ Gaam ncëem ãe x'áe ka kò dòma ba cgoa nqđómkg'ai ntcãa-ntcãa ba, igabagam ncëeska nqđokagu taa hãa, a máá: "Qanega cúí Ra gha nqđómkg'ai cúí ntcãa-ntcãa tamase nqarikg'aian ga hëéthëe ntcãa-ntcãa," témé ba.

²⁷ Ncëem kg'uim, ncëe ko máá: "Qanega cúí," témé ba ko kúruèa hãa zi gúú zia gha ntcãa-ntcãa a tcg'òòe sa x'ái, nxãasega zi gha gúú zi ntcãa-ntcãa tite zi qau ka.

²⁸ Gaa domka méé ta Nqarim di x'aian, ncëe cuiskaga ntcãa-ntcãa tite ta máàa hãas gúú sa qãè-tcaoa máá, naka taà Nqari ba còrè, qãè-tcaokagu Me kom dàòm ka, kaisa tcomkuan hëé naka q'áòan hëéthëe cgoa.

²⁹ Gatá ðim "Nqari ba dàòba ko cg'òos c'ees khama ii" ke.

Nqari ba ko qãè-tcaokagu zi tséé zi (13)

13

¹ Qđekua ne khòe ne khama tu ma ncàmku.

² Táá méé tu c'urú guu, táá za guua hãa khòean x'áea tu koe qãèse hàakagua ne; gatá hëéan ka i kò c'ëe khòean c'úúu hãase moengelean cg'áe-khoe iise qãèse hàakagu ke.

³ Gane ãe qáé-nquuan koe hàna ne ka tc'ëe-tc'ëese naka ãe ne hànas téé-q'òos koe tòóse, naka tua gataga gane ãe xgáèe ko ne tc'ëe-tc'ëese, gatu ga ko ma xgàrase khama ma.

⁴ Wéé khòean ka méé i seékuan tcommè nakam kgàrom seékuan di ba q'ano ii, Nqari ba gha cg'áràn ko kúru ne hëé naka wéé cg'árà qhàòan ga hëéthëe ko xgàra ke.

⁵ Kg'òèa tu méé i marian ncàm koe tòósea hãa guu, igaba méé tu wéés gúús ãe tu úúu hãa sa qãè-tcaoa máá. Nqari ba kò máá:

"Cuiskagar guu tsia hãa tite;

a Ra a gataga cuiskaga aagu tsia hãa tite,"

témé ke.

⁶ Gaa domka ta ko kgoarasea hãase kg'ui a ko máá:

"X'aiga ba tirim Hùì-kg'ao Me e,

ra cúí gúú ga bèe tite,

dùú ba ga khòe ba kúru te?"

témé.

⁷ Tc'ëe-tc'ëese tu gatu di xu tc'ãa-cookg'ai xu, ncëe kò Nqarim di kg'uiian xgaa-xgaa tu u xu. Tc'ëe-tc'ëese nta iis kg'òè sa xu kò kg'òè sa naka tua gaxu dis dtcòm sa serè.

⁸ Jeso Kreste ba Gam cúim ga Me e, ncãaka ðim cam ka hëé, ncëem cam ka hëé, naka chòò tamase hëéthëe e.

⁹ Táá méé tu cg'ãe na táaka xgaa-xgaa-kg'áman ka hqàkaguè guu. Gatu di tcáóan gha Nqarim di qgómkuan ka qari-qariè sa qãè si i ke, tc'òoan di x'áe-kg'áman komsanan ka tamase, ncëe gane ãe ko tc'òó o ne koe cúí hùì ga úú tama a.

¹⁰ Altara ba ta úúu hãa, peresiti xu ncëe Juta ne ko còrèm qgáim koe ko tséé xu cúí qari ga úú tama, gaam koe xu gha tc'òó di ba.

¹¹ Kaiam peresiti ba ko kg'oo-coan di c'áòan séé a chibian dis tcg'òóa-máákus iise kaisase tcom-tcomsam qgáim koe úú, igabaga i ko gaan di tc'áóan x'áem ka tchàa koe dàòè.

¹² Gaa domkagam kò Jesom igaba thëé gataga x'áé-dxoom ka tchàa koe xgàraè, nxãasegam gha Gam di c'áòan koe guu a khòe ne kúru ne gane di chibian koe q'ano a tcom-tcomsa ka.

¹³ Ke hàan ta nxãaska x'áem ka tchàa koe tcg'oa naka Jesom cgoa xg'ae naka Gam cgoa sau-cgaekaguè.

¹⁴ Ncëe koe ta kúúu ta gha hãam x'áé-dxoo ba úú tama, igabaga ta ko hàakom x'áé-dxoo ba qaa khama.

¹⁵ Ke hàan ta nxãaska wéé x'áe ka Nqari ba dqòmàn di dàòa-máákuan Jesom koe guu na tcg'òóa máá, dàòa-máákus ncëe cg'òèa ba nxàea tcg'òóan ka ko kg'áms ka kúruèa sa.

¹⁶ Naka tua táá qãèan kúruán hëé naka aukuan hëéthëe c'urú guu, gatá ii dàòa-máákuan kam ko Nqari ba qãè-tcaokaguè ke.

¹⁷ Gatu di xu tc'ãa-cookg'ai xu komsana naka gaxu di x'áe-kg'áman koe máàse. Kòre tu u xu ko ke, khòem gatu ka gha Nqari ba chòà máám khama ma. Komsana xu naka xu nxãasega tsééa xu qãè-tcaoan cgoa kúru, tshúú-tcaoan cgoa tamase, gatá i kò ii ne i cuiskaga hùì tua hãa tite ke.

¹⁸ Còrèa máá xae e, tcáóa xae q'oo koe xae tcoman úúu hãa chibian xae bóòse tama di i, a xae a ko wéé qgái koe xae gha qãès kg'òè sa kg'òè sa tc'ëe ke.

¹⁹ Ra ko wéé qaria te ka dtcàrà tu u, còrè tu gha sa, nakar gha nxãasega qhàésega kabise a hàà cgae tu u.

Còo di còrèan hëé naka tsgámkaguku zi hëéthëe e

²⁰ Chòò tamas qáé-xg'aes di c'áòan kam kò Nqari ba gatá ðim X'aigam Jesom, ncëe kaia hãam ghùu kòre-kg'ao ba x'òoan koe guu a kabì a óága. Ncëem Nqarim tòókuan di ba méém

²¹ wèés gúùs qãè sa máà tu u, naka tu nxãasega ãem Gabá tc'ëea hãa sa kúrú. Gataga méém Jeso Krestem koe guu naka tséé zi qãè-tcaokagu Me gha zi gatá koe kúrú. Chòò tamase méém Jeso Kreste ba dqòmè! Amen.

²² Tíí qõe ga tuè, ghùì-ghuin tcáo tu u ghas tçgãyas xòm sar góá máá tua hãa, a ko dtcàrà tu u qád-tcaoa tu gha máá si sa.

²³ Gatá ka qõesem Timoteom kgoaraèa hãa sa tu gha q'ãa sar ko tc'ëe. Ncèè qháésem kò ko hàà ner gha gam cgoa síí cgae tu u.

²⁴ Wèé xu tc'ãà-cookg'ai xu gatu di xu hëé naka wèé ne tcom-tcomsa ne hëéthëé tu tsgámkagu. Italea di ne ko thëé tsgámkagu tu u.

²⁵ Cgómkuan méé i gatu wèé tu cgoa hãa.

JAKOBO Jakobom dis tcgãya sa Téé-cookg'ai sa

Jakobom dis tcgãya sa gúu zi kúru ta ko kg'òèa ta q'oo koe zi di x'àèan úua hãa. Tcgãyas Jakobom dis ka tsi kò xòmse kg'ui kg'oana ne tsi gha máa: “Ncèè dtcòm tsi kòo ne méé tsi gataga thèé èe tsi dtcòma hãa sa kúru. Kg'uian hêé naka tsééan hêéthèé méé i qòòa máaku. Tsaris dtcòm sa méés tsari kg'òèan q'oo koe tséé. Tsaris dtcòm sa méés tsari zi tséé-kg'ám zi koe x'áise.”

Táaka zi gúu zi kam ko kg'ui: qguu sa hêé naka dxàu sa hêé, kúrua bóòku sa hêé, qàè tchàno-tchanokuan hêé, tãakase khòè ne qgòó sa hêé, naka tam di tséé-kg'áman hêé, q'ãa di tc'èean hêé, mèékuan hêé, dqòmsean hêé naka cg'aré-cg'aresean hêé, c'èe ne bóo a nxàe sa hêé, qáo tcáóan hêé, naka còrèan hêéthèé e.

Qaa-qaasa kg'uia ne:

- q'ãa di tc'èea ne
- dtcòm sa hêé naka tséé zi hêéthèé e

Tcgãyas q'oo koe hàna zi:

- Dtcòm sa hêé naka q'ãa di tc'èean hêéthèé e (1:2-8)
- Dxàu sa hêé naka qguu sa hêéthèé e (1:9-11)
- Kúrua bóòkuan hêé naka qàe-qaekuan hêéthèé e (1:12-18)
- Kóm sa hêé naka kúru sa hêéthèé e (1:19-27)
- Táa méé ta tãakase khòèan qgòó guu (2:1-13)
- Dtcòm sa hêé naka tséé zi hêéthèé e (2:14-26)
- Dtcòm-kg'ao ba hêé naka tam ba hêéthèé e (3:1-18)
- Dtcòm-kg'ao ba hêé naka nqóó ba hêéthèé e (4:1-5:6)
- Táaka zi x'áè-kg'am zi (5:7-20)

Dtcòm sa hêé naka q'ãa di tc'èean hêéthèé e (1:2-8)

¹ Tsgámkagu tu ur ko, tí Jakobu ra, qàar Nqarim di ra, a X'aigam Jeso Krestem di ra, nxàa ra ko 12 zi qhàò zi, ncèem nqóóm koe tsai-tsaisea hãa zi ncèes tcgãya sa góá máá.

² Tí qòe ga tuè, ndaka x'áè ga igaba tu ko táaka zi kúrua bóòku zi cgoa xg'ae igaba méé tu kaisase qàè-tcaoa máá zi.

³ Q'ana tu hãa, gatu di dtcòm di kúrua bóòku ne ko qarika-téékagu tu u sa ke.

⁴ Igaba méé i gatu di qarika tééan tchànos tséé sa kúru, naka tu gha nxàasega wèè za ga tchàno ii, naka káan chibi ii, naka tua gha c'èe gúu kaga táa tcàòè guu.

⁵ A ncèè gatu ka c'èem kòo tc'èean tcàò ne méém Nqarim ncèe ko qàè-tcáóase hêé naka cgómaase hêéthèé wèém khòè ba máa ba dtcàrà, nxàaskam gha máàè e ke.

⁶ Igaba méém dtcòm an úua hãase dtcàrà, kái tc'èe tamase, gaam èem kái tc'èe ba tshàan di qhonèan khama ii ke, ncèe ko tc'áan ka xàbùè, a ko kabi-kabise e,

⁷⁻⁸ Èem khòèm kái zi gúu zi ko tc'èe ba kana gam di zi dàò zi koe kgòe tama ba méém táa tc'èea máá, cúí gúu gam gha X'aigam Nqarim koe hòò, ta tc'èea guu khama.

Dxàu sa hêé naka qguu sa hêéthèé e (1:9-11)

⁹ Dtcòm-kg'aom èe nqãaka hàna ba méém dqòmse, tc'amaka hànas téé-q'ooos èe Nqarim máa meà hãas domka.

¹⁰ Gataga méém qguuam khòè ba Nqarim cookg'ai koem nqãaka hàna sa q'ãa, dcãan di x'aan khamam gha ma kaà ke.

¹¹ Cãm sa ko kúruan cgoa qàò, a sa a dcãan nqaikagu, i gaan di x'aan tcheè, i gaan di t'òèan kaà khama. Gatagam gha ma qguuam khòè ba ma kaà gam di tsééan koe hãa a.

Kúrua bóòkuan hêé naka qàe-qaekuan hêéthèé e (1:12-18)

¹² Ts'ee-ts'eekg'aièa baa, khòèm èe ko kúrua bóòkuan koe qarika téé ba. Ncèè kúrua bóòku nem kò tàaa hãa nem gha cabás kg'òèan di sa cabákaguè khama, ncèe Nqarim èe ncàm Mea hãa ne nqòòkagua hãa sa.

¹³ Khòèm èe ko kúrua bóòè a ko chìbian koe tcàèè ba méém táa máá: “Nqari ba ko chìbian koe tcàèè te,” témé guu. Nqari ba cuiskaga cg'èèan ka chìbian koe tcàèè tite, a ba a gataga Gabá cuiskaga khòèan chìbian koe tcana hãa tite ke.

¹⁴ Igaba i ko khòèan ncèeta iim dàòm ka chìbian koe tcàèè: khòè ba ko gam tc'árò-tc'aro di tc'èean ka cg'èèan koe tcèèa úúè, a síí ntcòm s koe qàè.

¹⁵ I ko nxàaska gam di cg'èè tc'èean èe i kòo càùse ne chìbian xàm, ne i ko chìbian èe kai, a x'ooan óá.

16 Táá méé tu qàe-qaeè guu, tíí qōe ga tu ncàm-ncamsa tuè.

17 Wèés kamas cgaé sa hēé, naka wèés abas tchàno sa hēéthēé sara tc'amaka guua, a ko xōa Xōòm x'áàn dim koe guu a, ncēe Gam koe i cúí gúú kabíèa ga káà a ba, kana sóman khama kabi-kabise tama ba.

18 Gam di tc'ēan koem kò ábà ta a, kg'uim tseeguan dim koe guu a, nxāasega ta gha *Gam di ta khòe ta tc'āà di ta ii* ka, Gam ka kúrúèa zi gúú zi koe, tc'āà di tc'ōoan xháràm di khama.

Kóm sa hēé naka kúrú sa hēéthēé e (1:19-27)

19 Q'āa méé tu ncēe sa, tíí qōe ga tu ncàm-ncamsa tuè. Wèém khòè ba méém qhái ii komsanan koe, naka kg'uian koe āo ii, naka ba āo ii xgòan koe.

20 Khòèm di xgòà ne Nqarim ko tc'ēe tchànoan koe síí tama khama.

21 Gaa domka méé tu cg'āè gúúan kúrúan hēé naka cg'āèan kaikaguan hēéthēé chòòkagu, naka cg'áré-cg'arese naka *Nqarim dim* kg'uim gatu koe xháràèa ba hòòà mááse, ncēe kgoara tu um gha di qarian úúa ba.

22 *Nqarim dim* kg'ui ba ko komsana tu méé tu ii. Kg'ui ba kóm's cúí sa tu kò kúrú, ne tu gha ko qàe-qaese.

23 Khòèm kò *Nqarim dim* kg'uim dim kóm-kg'ao ba ii, a ba a kúrú-kg'ao ba ii tama nem ncēeta iim khòèm khama ii khama: ncēe ko ábà cgoaèa bas kg'ái sa bóò-kg'áis koe bóò ba.

24 Ntcáasem ko xg'ara a qòò, a ba a kúúga c'urú ntam kò ii sa khama.

25 Igaba gaam ēe ko tchāno x'áèan koe bóò ba, x'áèan ncēe kgoara tu u ko o, a ba a ko qgóóa qari i ba, nxāa ba gha gam di kúrúan koe ts'ee-ts'eekg'aiè, ncēe x'áèan c'urú tamam kóm-kg'ao ba, igaba kúrú-kg'ao ii ba.

26 A ncēè khòèm kò bóò, dtcòma nem úúa sa ne, igabam ko gam dim tam ba qgóóa tama, a ko tcáóa ba qàe-qae, ne i gam di dtcòman cg'āa-cg'ana di i.

27 Dtcòms ncēe Nqarim gatá ka Xōòm cookg'ai koe q'ano a chibi úú tama sa ncēe si i: khāadoma cóán hēé naka dxàe-ntcōan hēéthēé gaan di xhàéan koe kòre si i, naka nqóòm koe káà cg'urise qgóóse sa hēéthēé e.

Táá méé ta khòè ne tǎákase qgóó guu (2:1-13)

2

1 Tíí qōe ga tuè, gatá dim x'áàkom X'aigam Jeso Krestem koe tu kò dtcòman úúa hāa, ne méé tu táá tǎákase khòèan qgóó guu,

2 C'ēedaokam kòo gautan di tcāà tshàuan hēé naka t'òè qgáian hēéthēé hanam khòè ba gatu dim còrè-nquum koe tcāà, me gataga dxáuam khòèm cg'āa-cg'ana qgáian hana ba théé hàà cgae tu u,

3 tu kò ēe t'òè qgáian hana ba qāèse qgóó, a birí me a máá: "Ncēe qgáian qāè koe ntcóó," témé, a tu a ēe cg'āa-cg'anase ba birí a máá: "Tsáá méé tsi ēe koe téé," témé, kana máá "Nqàrè-kg'ama te koe gómankg'ai koe ntcóó," témé.

4 Eèta tu kò hēé ne tu q'aa-q'asean xg'aekua tu koe úúa, a tu a ncēeska cg'āè tc'ēm xgàra-kg'ao ba kúrú hāa!

5 Komsana tu, tíí qōe ga tu ncàm-ncamsa tuè. A Nqari ba gáé nqóòmkg'ai koe dxàua ne khòè ne nxará tcg'óóa hāa tama, dtcòman koe ne gha gguu ka, a ne a gha x'aian di ne q'òò-kg'ao ne ii, ncēm kò ēe ncàm Mea ne nqòòkagua hāa a?

6 Igaba tu ko dxàua ne khòè ne sau-cgaekagu. A qguua ne tama ne gáé ēe ko nqāaka úú tu u ne, gane tama nea ncēe ko qáè-nquuan koe úú tu u ne?

7 A gane tama nea ncēe ko t'òès cg'òès *Krestem di* sa cg'āèkagu ne, ncēe gatu koe kò *ēe tu ko tcguù-tcguuè x'ae ka* tciè sa?

8 A ncēè tseegukaga tu kò *Nqarim di* x'aian di x'áèan qgóóa qaria hāa ne, ncēes ko *Nqarim di* Tcgāya sa méé khama, a ko máá: "Tsáá ka c'ēe ba méé tsi ncàm, ēe tsi ma ncàmsea khamaga ma," témé, ne tu ko qāèse hēé.

9 Igaba tu kòo khòè ne tǎákase qgóó ne tu ko chibian kúrú, a tu a gha x'áèan ka bóòè, chibi kúrú-kg'ao tu iise.

10 Dúim wèém ēe ko wèé x'áèan qgóóa qari, igaba ko cúis qgáis koe tsāa a ba wééan koe ga chibiga me e khama.

11 Gaam ēe ko máá: "Táá cg'áràn kúrú guu," témé ba ko gaicara máá: "Táá cg'òo guu," témé khama. A ncēè cg'áràn tsi kò kúrú tama ne, igaba tsi kò cg'òo, ne tsi x'áèan koe chibi kúrú-kg'ao tsi i.

12 Dúús wèés ēe tu ko kg'ui a ko kúrús ka méé tu *tc'ēe-tc'ēese*, ncēe gha kgoara tu um x'áè-kg'ám ka tu gha xgàràè sa.

13 Nqarim kò hàà ko khòè ne di zi tséé zi bóò q'oo, qāè zi i sa kana tshùu zi i sa, nem gaam ēe kò thòò-xama-máákuan úú tamam koe thòò-xama-máákuan x'áía hāa tite khama. Igaba ēe thòò-xama-máákuan úúa hāam khòè ba chibi bóòè tite.

Dtcòm s tséé tama sa x'óóa hãa (2:14-26)

14 Dùu sa i ko hùì, tíí q̄e ga tuè, ncèè khòèm kò ko máá, dtcòma nem úúa, témé, igabam tséékagu u tama ne? A gam di dtcòma nea gha kgoara me?

15 C'èedaokam kò tsáá q̄e ba kana tsáá q̄es igaba qg'aè-cgaea, a tc'òo úú tama tc'óo ne gha a,

16 me gatu ka c'èe ba gaa khòèan ka máá: "Tòókuan cgoa q̄òò, hãa tu gha, a tu a gha tsáú ke," témé, èe ko cgáé-q'ooa ne koe qaase gúúan màà ne tamase, ne i ko nxãan dùu sa hùì?

17 Gatà iim dàòm ka i dtcòmàn x'óóa hãa, ncèè cúise i kò hàna ne, a tsari tsééan cgoa q̄òò mááku tama ne.

18 Igabagam gha c'èem khòè ba x̄oa a máá: "C'èe khòè nea dtcòmàn úúa, i c'èean tsééan úúa," témé.

Ra gha nxãaska tèe a máá: "X'ái te, ntamam gha ma c'èem khòè ba dtcòmàn úú, igabam tsééa ba koe x'ái i tama sa. Nxãaskar gha tíia tiri tsééan koe guu a tiri dtcòmàn x'ái tsi," témé.

19 A dtcòm tsi ko Nqari ba cúí Me e sa?

Qãèse tsi ko hêé, igabaga tsi tcàoa, dxãwa tc'èean ga ko dtcòm, a ia a q'áon ka cgùru khama.

20 A x'áíe kg'oana tsia, tsáá káà tc'èe tsi khòè tsi, tséé tama dtcòma ne káà hùì i sa?

21 Ntama ba kò ma Abrahamam gatá ka x̄òò ba Nqarim koe tchàno iise bóòè? Gam di tsééan ka a kò ii, èem kò ko gam ka cóásem Isaka ba altaram koe úú ka.

22 Bóò tsi ko, dtcòma ne kòò gam di zi tséé zi cgoa tsééa xg'ae sa, i kò gam di dtcòmàn tséé zi ka cg'òè-cg'oeè.

23 Sì kò Nqarim dis Tcgãya sa tseegukaguè, ncèeta kò meé sa: "Abrahama ba kò Nqari ba dtcòm, Me Nqari ba gam di dtcòmàn ka tchànóm iise sèè me," témé. Me kò Nqarim òm tcára ba ta ma tcièè.

24 Bóò tu ko, khòè ba ko gam di zi tséé zi koe guu a tchànóm iise bóòè, dtcòm s ka cúí tamase.

25 Rahabes cg'ára-k'ao sa kò táá za guu a ko nq̄ò ba ntcáá tsara khòè tsara sèé, a sa a táám dàòm cgoa ts'áakagu tsara a. A ncèeta hêéan ka sa gáé kò gataga gas di tsééan koe táá tchànós iise bóòè?

26 Tc'èe ba úú tamam tc'áro ba x'óóa hãa, i gatà iim dàòm ka dtcòmàn ncèe tsééan úú tama a x'óóa hãa thêé.

Dtcòm-k'ao ba hêé naka tam ba hêéthéé e (3:1-18)

3

Tam ba xгаа-xгаа ne

1 Táá meé tu wèéa tu ga xгаа-xгаа-kg'aoan kúrú guu, tíí q̄e ga tuè. Q'ana tu hãa, sita ncèè ko xгаа-xгаа ta ko hàà kaisase thòòse Nqarim ka xgàràe sa ke.

2 Wèéa ta ga ko kái chibian kúrú khama. Ncèè c'èem kò cúí chibi ga kúrú tama èem ko kg'uís gúús koe nem tchànóm khòè me e, kgoana ko a gam òm tc'árom wèé ba kòre ba.

3 Bian kg'ám-q'oo koe ta ko tórn sa tcáà, nxãasega i gha komsana ta a ka. Ncèeta hêéan ka ta ko wèé tc'ároan gaan di ga tchàno-tchano.

4 Bóò skepe zi gataga, gatà zi ma kaia igaba, a ko kaia tc'áan ka q̄òòkaguè, igaba zi ko kaisase cg'árem hìim tchàno-tchano òm cgoa nq̄ariè, a nq̄ari-kg'aom ko tc'èem xòèm za q̄òò.

5 Gatà iim dàòm kam tam ba cg'árem gúú me e, igabam ko kaia zi gúú zi ka koase.

Tc'èe naka bóò, kaiaa hìi-kg'ai sa ko cg'árem c'èem ka dàòè sa.

6 Tam igabam c'èe me e, a cg'áès òm nq̄ò me e. Ncèea me ko ma tséé ga a, gatá cgáé-q'oo koe, a ba a ko wèém tc'árom khòèan di ba cg'áè-cg'áe. C'ees koem ko wèés kg'òès khòèm di sa tcáà, a ba a ko chòò tamas c'èes dxãwam dis ka tcáà-dòmme.

7 Khòè ta gha kgoana a xгаа-xгаа wèém kg'oo-coa-qhàò ba hêé, naka tsaràn hêé, naka ncáà cgoa ko q̄òòan hêé, naka tshàan q'oo di gúúan hêéthéé e khama, a ta a gataga xгаа-xгаа ana.

8 Igaba i cúí khòè ga kgoana naka tam ba xгаа-xгаа hãa tite, sãa tamam cg'áè ba, cg'òoko gúúan ka cg'òea hãa ba.

9 Gaam cgoa ta ko X'aigam Nqarim Xòò ba dq̄m, a ta a ko gaam cgoa Nqarim dis iis koe kúrúèa ne khòè ne cgúí.

10 Dq̄m kuan hêé naka cgúí kuan hêéthééa ko cúís kg'áms koe tcg'oa. Tíí q̄e ga tuè, ncèe sa méés táá gatà ii guu.

11 A tsàùm koe i ga kare tshàan hêé naka tsau tshàan hêéthéé cúí x'ae ka tcg'oa?

12 Tíí q̄e ga tuè, a faia dis hìi sa ga olife di tc'ároan kúrú, kana sa ga chòò-kg'om dis hìi sa faia di tc'ároan kúrú? Tsau tshàa ne cuiskaga kare tshàan kúrú hãa tite.

Càm tsara dàò tsara tc'èean di tsara

13 Díi ba tc'èega baa, a ba a ko kómá q'aa gatu xg'aeku koe? Gam di kg'òèan qãè ka méém x'ái, gam di tsééa ne ko cg'áre-cg'aresean cgoa kúrúè sa, tc'èean cgoa hêéthéé e.

¹⁴ Igaba tu kò gatu di tcáóan koe xgóàm tau ba hěe naka cěèan hěéthěé úúa ne táá koase guu, naka táá tseeguan tshúú-ntcókakagu guu.

¹⁵ Gatá ii tc'ěea nea nqarikg'ai koe guu tama, igaba i nqđómkg'ai di i, a khóèm di i, a dxāwam di i.

¹⁶ Eě tauan hěe naka cěèan hěéthěé hàna qgài koe, i gha kómku taman hāa khama, naka wěe cg'āe-qhàòan kúrúan hěéthěé e.

¹⁷ Igaba i nqarikg'ai koe guua tc'ěean tc'āà dis ka q'ano o, a cím dis ka gataga tòókuan úúa, c'ěe ne khóè ne ka i ko tc'ěe, a i a komsanan koe hěe naka tc'ěea kqbian koe hěéthěé kgoarasea hāa, a cgómkuan ka cg'oèa hāa, a i a ko qāe zi tséé zi di tc'đoan máà ta a, a i a khóè ne tǎákase qgóó tama, a i a kgoarasease ko qgóóse.

¹⁸ Tòókuan di ne khóè ne ncěe ko tòókuan di cg'urian xhára ne gha tchànoan tcuù.

Dtcòm-kg'ao ba hěe naka nqđó ba hěéthěé e (4:1–5:6)

4

Nqđó ba ncàm guu

¹ Dùú sa ko ncđoan ghùì, si ko dùú sa x'āàkuan ghùì gatu xg'aeku koe? A gatu ko tc'ěe zi gúú zi tama zia, ncěe ko gatu di tc'áróan koe ncđoan ghùì zi?

² Ncóó tu ko, igaba tu úú tama. Cg'đo tu ko, a tu a ko kaisase xaù, igaba tu kgoana naka hòò tite. X'āà tu ko, a tu a ko ncđoan ghùì. Gúú tu úú tama, Nqari ba tu dtcàrà tama domka.

³ Dtcàrà tu ko, igaba tu hòò tama, tchàno tamase tu ko dtcàrà khama, ěe tu ko hòò gúúan tu gha nxāasega ěe tu ko ma gatu tc'ěe khama ma tséékagu ka.

⁴ Cg'árà-kg'ao tuè! A c'úúa tua, nqđóm cgoa ncàmku ne Nqarim cgoa hòreku si i sa? Nxāaska, ncěe nqđóm di tsi ncàm-khoe tsi kò ii ne tsi Nqarim di tsi cg'đo-kg'ao tsi i.

⁵ Nqarim dis Tcgāya sa ko máá: "Tc'ěem ncěem Nqarim gatá koe tòóa hāa ba kaisa zi tc'ěe zi ka cg'oèa hāa," témé. Ncěe kg'ui ne tseegu u, ná?

⁶ Igabam ko Nqari ba kaisa cgómkuan máà ta a. Gaa domkas ko Nqarim dis Tcgāya sa ncěeta méé:

"Nqari ba ko ěe tcomsea ne ntcoe,
igabam ko ěe ko cg'áré-cg'arese ne cgómkuan máà,"
témé.

⁷ Ke tu ncěeska Nqarim koe máase. Dxāwa ba xguì, nakam gha gatu koe guu ná qgóé.

⁸ Nqarim koe cúù-cuuse, nakam gha Gam igaba gatu koe cúù-cuuse. Xg'āà tshàua tu, gatu chibi-kg'ao tuè, naka tu gatu khóè tu cím tc'ěe tu, tcáóu tu q'ano-q'ano.

⁹ Tshúù-tcao méé tu, naka kg'ae, naka ntcāà tcgái-tshàra. Gatu di kg'āean méé i kqbiase naka kg'ae ii, naka i gatu di qāe-tcaoan kqbiase naka tshúù-tcao sa ii.

¹⁰ X'aigam Nqarim cookg'ai koe méé tu cg'áré-cg'arese nakam gha nxāasega kaikagu tu u.

Tsáá ka c'ěe ba xgàra guu

¹¹ Táá méé tu gatu ka c'ěe ne cgoa cg'āese kg'ui guu, tí qđe ga tuè. Gaam ěe ko qđesem cgoa cg'āese kg'ui ba kana ko qđese ba xgàra, ba ko x'āean cgoa cg'āese kg'ui, a ko x'āean xgàra. X'āean tsi ko xgàra ne tsi gaa x'āean di tsi tséékagu-kg'ao tsi tama tsi i, igaba tsi x'āean di tsi xgàra-kg'ao tsi i.

¹² X'āean hěe naka xgàrakuan hěéthěé dim tcg'đó-kg'ao ba cúú Me e, Gaam ěe ko kgoara, a ko kqbe di qarian úúa ba. Igaba tsi tsáá dií tsia, ncěe tsáá ka c'ěe ba ko xgàra tsi?

Táá koase guu

¹³ Hàà tu ncěeska, gatu ěe ko máá: "Ncěe cím ka kana q'uu ka ta gha ncěeta iim x'áé-dxoom koe qđó, a síf gaa koe kuri ba x'āe, a gaa koe síf x'ámágu, a gha nxāasega marian hòò," témé tu.

¹⁴ Igaba tu q'uu ka dim cím ka i gha gatu di kg'đean nta ii sa c'úúa hāa. Nqoara-nqauan khama tu ii khama, ncěe ko xòm x'ae-coa séé a hāa a, a i a gaia kaà.

¹⁵ Khama tu ga ko ncěeta mééa: "X'aigam Nqarim kò tc'ěe ne ta gha kg'đe, a ta a ncěe sa kana ěe sa kúrú," témé.

¹⁶ Ncěe i ii khama, tu ko koase a ko dqomse. Eěta ii dqomsean wěe ga cg'āe e.

¹⁷ Gaa domkam wěém khóèm ěe qāe gúúan kúrú q'ana, igaba kúrú u tama ba, nxāa ba chibiga me e.

5

Qguúa khóean dqàèa ne

¹ Hàà tu ncěeska, gatu khóè tu ěe qguúa tu, kg'ae méé tu naka xqđ, cg'āe zi ncěe ko hàà cgae tu u zi domka.

² Gatu di qguúa ne ts'óóa hāa, i gatu di qgáian tcg'āan ka tc'đóèa hāa.

³ Gatu di gautan hêé naka seleferan hêéthêéa ncàbà hãa, i gha gaan di ncàbàn gatu koe x'ái sa ii, a i a gha c'ees khama ma gatu di cgàan tc'òóa xgáá. Gatu di x'aian tu tóóa máásea hãa, còo di xu cámu xu u igaba.

⁴ Bóò, surutan gatu di tséé-kg'aoan di i, ncêe gatu di xhàràn koe kò tséé e, ncêe tu kò táá suruta a, nxãa nea kg'aea tcg'òóa hãa, i kg'ae-q'ooan êe kòo gaa xhàràn khóá ne di X'aigam *Nqarim* qarim wèem tcee-dòm koe tcana hãa.

⁵ Nqòómkg'ai koe tu karean koe hêé, naka qãè-tcaoaan koe hêéthêé x'ãèa. Tsáúkagua tu hãa tcáóa tu, a tu a gha ghòèan ko ma cg'òòè khama ma xgàràè, cg'òokus dim cámu ka.

⁶ Tchàno khòèan tu ko chìbi-chibi a xgàra, a cg'òo, gatu cgoa ne kò ntcoeku tama igaba.

Tááka zi x'áè-kg'am zi (5:7-20)

Qáo tcáóa ne

⁷ Gaa domka méé tu qáo tcáo ii, tíi qòe ga tuè, naka i nxãakg'aiga X'aigam di hàà-q'ooan síi tcãa. Bóò, xhàrà-kg'ao ba ko góm ba qãa me xhàrà di tc'òoan tcg'òó. Qáo tcáo cgoa am ko, i nxãakg'aiga síi tc'ãa di túúan hêé naka kháóka di túúan hêéthêé tuu.

⁸ Gatu igaba méé tu qáo tcáo ii. Qari méé tu ii tcáóa tu koe, X'aigam *Nqarim* di hàà-q'ooa ne cùu u ke.

⁹ Tíi qòe ga tuè, gatu ka c'èea ne cgoa méé tu táá káise kg'ui-kg'uisse guu, naka tua gha nxãasega táá xgàràè. Bóò, Xgàra-kg'ao ba nquu-kg'ám koe hãa!

¹⁰ Tíi qòe ga tuè, tc'èe-tc'èese porofiti xu ncêe kò X'aigam *Nqarim* cg'òè ka kg'ui xu. Sere-seres iise sèé xu, qáo tcáo xu khòè xu u kò ii di sa, êe xu kòo xgàrase ka.

¹¹ Bóò, ts'ee-ts'eekg'aièa xu, ta ta ko ma tcii xu, êe kò *xgàrakuan di x'áè ka qarika* tééa hãa xu. Jobem di qarika tééa máásean ka tu kómá, a tu a kò X'aigam *Nqari* ba còo dis ka dùú sa kúrúsa sa bóò. X'aigam *Nqari* ba thòò-xama-máákuan hêé naka cgómkuan hêéthêé ka cg'òèa hãa khama.

¹² Igaba wèé zi gúú zi tc'amkg'ai koe, tíi qòe ga tuè, nqarikg'aian cgoa igaba kana nqòómkg'ai cgoa igaba, kana c'èe gaisean cgoa ga igaba táá gaise guu. Igaba méés gatu dis 'èè' sa, 'èè' sa ii, nakas gatu dis 'èè-èè' sa, 'èè-èè' sa ii, naka tua gha nxãasega táá xgàrasean koe tcãa guu.

Dtcòman di còrèa ne

¹³ Gatu xg'aeku koem kò c'èe ba qóman q'oo koe hàna ne méém còrè. A ncêe c'èem kò qãè-tcaoa hãa ne méém dtcòman di ciian nxáè.

¹⁴ A ncêe c'èem kòo gatu xg'aeku koe tsàa ne méém kaia xu kerekes di xu tcii, naka xu còrèa máá me, naka nxúúan cgoa tcgáú me, X'aigam *Nqarim* dim cg'òèem koe,

¹⁵ naka i gha dtcòman di còrèan tsàakom khòè ba kg'òèkagu, nakam gha X'aiga ba ghùì me, a ncêe chìbia nem kò kúrúsa hãa nem gha qgóóa mááè e.

¹⁶ Ke tu nxãaska bìríku gatu di chìbia ne, naka còrèa mááku, naka tua gha nxãasega kg'òèkaguè. Tchànóm khòèem di còrèa ne kaisa qarían úú, *Nqari ba ko* gaan koe tséé khama.

¹⁷ Elija ba kò kg'ama khòè me e, gatá khamaga ma, a ba a kò qarika còrè, túúan gha táá tuu ka, i kò nqòómkg'ai koe túúan táá tuu, nqoana kurian hêé naka 6 nxoean hêéthêé e.

¹⁸ Me gaicara còrè, i nqarikg'aian túúan tuukagu, me kò nqòó ba kaisase tc'òoan kúrú.

¹⁹ Tíi qòe ga tuè, ncêe gatu ka c'èem kò tseeguan hqàra guua hãa, me kò c'èe ba kabi me ne

²⁰ méém q'ãa, díim wèem êe ko chìbi-kg'ao ba gam di dàòan hòàm ko koe kabi ba gha ko kgoara me, táám gha tc'èea ba cgoa ga igaba x'óóa xgááse ka, a ba a gha kái chìbian gam di qgóóa mááè.

1 PETERE

Peterem dis tcg'ayas tc'ãà di sa

Téé-cookg'ai sa

Peterem di ne nxará-kg'ao ne xg'ao gane di dtcòman domka kái xgàrakuan hêé naka xháean hêéthêé q'oo koe hàna.

Petere ba kò ghùi-ghui tcáo ne, a ko máá, Nqarim nxará tcg'òóà hãa ne khòè ne e, témé. A ba a kò Jeso Krestem ka tc'êe-tc'êe ne, ncêe Gam di x'ooan hêé, naka x'ooan koe t'êean hêé, naka Gam di hàan hêéthêé di nqòòan màà nea hãa ba.

Gane di xgàrase ne ko Jesom ka dcêé. Ncêeta méé ne ma qarika téé naka qáo tcáo. Ncêem nqòóm koe i ko gane di dtcòman kúrúa bóòè, igaba ne gha ìem gha Jeso Kreste ba x'áisem cáim ka kàbia mààè e.

Qaa-qaasa kg'ua ne:

- xgàrakua ne
- komsana ne
- tcom-tcomsa
- nqòò sa
- kg'òèa hãa nxóá ne

Tcg'ayas q'oo koe hàna zi:

- Nqarim di kgoarakua ne (1:3-12)
- Tcom-tcomsase kg'òèa ne (1:13-2:10)
- Dùú sa méé ne dtcóm-kg'ao ne kúrú xháean koe ne kò hãa ne (2:11-4:19)
- Cg'aré-cg'aresea ne (5:1-14)

Nqarim di kgoarakua ne (1:1-12)

Tsgámkaguku zi

¹ Petere ra a, x'áè úú-kg'aor* Jeso Krestem di ra,

a ra a ko ncêes tcg'aya sa Nqarim nxará tcg'òóà mááse ne khòè ne góá máá, ncêe tsai-tsaisea hãa ne, a cg'áè-kg'ao khama x'áèa hãa ne: xg'aekum Ponto dim koe hêé, naka Galatia dim koe hêé, naka Kapatokia dim koe hêé, naka Asia dim koe hêé, naka Bitunia dim koe hêéthêé hàna ne.

² Nqarim Abo ba nxáakamaga q'ana hãase nxará tcg'òóà mááse tua, Me ko Tcom-tcomsam Tc'êe ba tcom-tcomsakagu tu u, nxáasega tu gha Jeso Kreste ba komsana a Gam di c'òan cgoa cgáèè ka:

Cgómkuan hêé naka tòókuan hêéthêé méé i gatu koe càuse.

Kg'òèas nqòò sa

³ Dqómme méém Nqarim gatá dim X'aigam Jeso Krestem ka Xòò ba. Jeso Kreste ba x'ooan koe ghùian kam Gam di kaisa thòò-xama-máákuan ka kàbase ábà taa hãa, nxáasega ta gha kg'òèas nqòò sa úú ka.

⁴ Ncêe nqòòan ta úúa hãa, nqarikg'ai koe ta gha q'òò ts'eekg'aian di i, kaà tite, a ts'óó tite, a cg'áa-cg'anasea hãa tite e. Nqari ba gaa koe tòóà máá tu ana,

⁵ gatu ncêe ko dtcòman koe guu a Nqarim di qarian ka qàèse qgóó a kòrèè tu, nxáakg'aiga tu gha sí kgoarakuan hòò ka, ncêe gha còò di xu x'áè xu ka tseegukaga x'áèè e.

⁶ Ncêe guúan domka tu ko qàè-tcao, gatà i ga ko ma qaase, xòm x'áè-coa ka tu ga ncêeska tãáka zi kúrúa bóòku-ghàò zi ka tshúú-tcaokaguè igabaga.

⁷ Gazi di tséea ne gatu di dtcòman tseegu ii sa x'ái si i. Gautan igaba, ncêe gha kaàkaguè, ne gha c'eean cgoa kúrúa bóòè. Gataga méé i dtcòma tu, ncêe kaisase gautan ka qaa-qaasa a, kúrúa bóòè. Nxáaska tu gha Jeso Krestem ko x'áíem cáim ka dqómkuan hêé naka x'áàn hêé naka tcomkuan hêéthêé hòò.

⁸ Ncêe bóò Me ta ga tu hãa igaba tu ncàma hãa ba, ncêe tu ncêeska bóò Me tama igaba tu ko Gam koe dtcóm ba, a tu a x'áàko qàè-tcaoan ncêe kg'ui a nxáèè tite cgoa qàè-tcao.

⁹ Gatu dis dtcóm ko qaa sa tu ko hòò khama, ncêe kgoarakuan gatu di tcáoan di sa.

¹⁰ Porofiti xu kò ncêe gatu koe gha hàas cgómkus ka porofita, a xu a kò ncêe kgoarakuan koe tcàà tcáo a qarika qaa a.

¹¹ Kúrúa xu kò bóò, dùútsa x'áè ka i gha hàà sa, a i a gha ntama hàà sa. Me kò gaxu koe ko hànám Tc'êem Krestem di ba x'áèan cookg'ai koe nxáea tseegukagu Krestem di xgàrasean ka, naka xùri gha ko x'áàn ka hêéthêé e.

* 1:1: x'áè úú-kg'ao - Gerika sa ko "apostolo" témé.

¹² I kò gaxu koe x'áisea hãa, ncêe zi gúù zi xu tsééa mááse tama, a ko gatua tsééa máá tu u sa; gúù zi êe tu ko ncêeska biríèa zi, êe ne kò êe qâè tchòàn xгаа-xгаа tu u x'èè ka, ncêe ko nqarík'g'ai koe guu a tsééa óáèam Tcom-tcomsam Tc'èem ka. Moengelean ga ko ncàma hãa, ncêe zi gúù zi i ga kò bóò sa.

Tcom-tcomsas kg'òè sa (1:13–2:10)

¹³ Tc'èea tu kg'ónò, naka qg'óosea hãa, naka tua gatu di nqòòan cg'òease úú cg'ómkuan koe, êe tu gha Jeso Krestem kò x'áise x'èè ka mààè e.

¹⁴ Komsanako cóán khama méé tu hêé, naka zi cg'èè zi tc'èe zi táá tc'èè-cook'g'ai tu u guu, êe tu kò *Nqari ba* tu c'úua hãa x'èè ka kg'aia úua zi.

¹⁵ Igaba êe kò tcii tu um ma tcom-tcomsa ii khamaga ma méé tu ma wèè gúùan êe tu ko kúrú koe tcom-tcomsa ii.

¹⁶ Góásea i hãa a ko máá: “Tcom-tcomsa méé tu ii, Tíí Ra tcom-tcomsa Ra a ke,” téméè khama.

¹⁷ Ncêe *Nqarim*, ncêe khòèan tãákase xgàra tama, a ko khòèan di zi tséé-kg'ám zi ka khòèan xgàra ba tu kò Abo ta ma tcii ne, méé tu nxãaska *ncêem nqòómkg'ai koe* tu cg'èè-khoean khama ma x'èèas noose Nqari ba q'ádase kg'òè.

¹⁸ Q'ana tu hãa, dùús cgoa tu kò káà hùis kg'òè-kg'áms gatu dis koe x'ámá tcg'òéa sa, êe tu kò gatu ka tsg'óosea xu koe hòò sa. Seleferan hêé kana gautan hêéthéè khama ii zi gúù zi kaàko zi cgoa tu x'ámá tcg'òéè ta ga hãa,

¹⁹ igaba qaa-qaasa c'áòan Krestem di ka a kò ii, ghùu-coam chibi úú tama a q'ano ba.

²⁰ Gaam ncêe nxãakamaga nqòóm ko tshoa-tshoases cook'g'ai koe kò *Nqarim ka q'áèa* ba, igabam kò còò di xu x'èè xu ka hàà x'áíè ba.

²¹ Gam koe tu ko guu a Nqarim koe dtcòm, ncêe ko x'ooan koe ghùu Me a x'áakagu Mea ba, nxãasega i gha gatu di dtcòmàn hêé naka nqòòan hêéthéè Nqarim koe hãa ka.

²² Tseeguan komsana ka tu q'ano-q'anosea hãa, a tu a gatu ka qòesean koe tseegu di ncàmàn úua, ke tu q'ano-tcáóse qarika ncàmku.

²³ Kàbase tu ábàèa hãa khama, kaàkom cg'ùrim koe guu tamase, igaba kaà tamam cg'ùrim koe guu a: kg'òèa hãa a chòò tamam kg'uim Nqarim dim koe guu a.

²⁴ *Nqarim dis Tcg'āyas ko méé a ko máá:*

“Wèém khòè ba dcãan khama ii,
i wèè x'àn gam di, qáàka di zi x'aa zi khama ii.
Dcãa ne ko c'òò,

i x'aan tcheè,

²⁵ igabam ko X'aigam dim kg'ui ba

chòò tamase hãa,”

témé khama. Ncêe ba gaam kg'uim ga me e, ncêe tu kò qâè tchòàn koe guu a xгаа-xгааè ba.

2

¹ Gaa domka méé tu wèè gúùan cg'èè koe tcg'òéa, naka táá c'èe koe ga kàaku di ii guu, naka táá qâè khòèan khama ko ma kúrúse guu, naka táá tauku di ii guu, naka gataga táá c'èe koe ga còèku di ii guu.

² Kàbase ábàèa cóán khama méé tu ii, *Nqarim di* kg'uian di bílan xgónèa a, kàa úú tama a, gaan koe tu gha nxãasega kai a kgoaraè ka.

³ X'aiga ba qâè Me e sa tu xáma hãa ke.

Kg'òèam nxõá ba hêé nakas tcom-tcomsas qhàò sa hêéthéè e

⁴ *X'aigam* koe hàà, kg'òèa hãam nxõá ba, ncêe ko khòè ne ka bóòa xguìè, igaba kò Nqarim ka nxárá tcg'òéa ba, a ba a Gam koe qaa-qaasa ii.

⁵ Ke tu gatu igaba kg'òèa nxõán khama ma tshàòè, naka tua *Tcom-tcomsam* Tc'èem dim nquu ba ii, *gaa koe* tu gha tcom-tcomsa xu peresiti xu ii, a ko Tc'èem di zi dàòà-mááku zi kúrú, ncêe ko Jeso Krestem koe guu a Nqari ba qâè-tcaokagu zi.

⁶ *Nqarim dis Tcg'āyas q'oo koe i ko máá:*

“Bòò, Sione koer ko nxõá ba tòó,
nxárá tcg'òéa a qaa-qaasam nxõám tcúú di ba,
me cuiskaga wèém êe ko Gam koe dtcòm ba,
sau-cgaekaguè tite,”
téméè khama.

⁷ Gatu êe ko dtcòm tu kam ncêem nxõá ba cgáé me e. Igaba êe dtcòm tama ne *méé ne ncêe kg'uian komsana, ncêe ko máá:*

“Nxõám êe tshàò-kg'ao xu ka bóòa xguìèa ba,
nxãa ba tcúú dim nxõá ba kúrú,”
témé e.

⁸ Si ko *c'êe koe gaia máa*:

“Ncêe ba nxôá me e khòè ne gha kúru ne tçgàba ba, a khòè ne ko cg'áékagum nxôá me e,”
témé.

Tçgàba ne ko, kg'ui ba ne kò ntcoe khama - si nxãa sa tc'êea ne mááèa hãas ga si i.

⁹ Igaba tu gatu nxará tçg'òèa tu khòè tu u, x'aiga tu u, a peresiti tu u, tcom-tcomsas qhàò sa, Nqarim ka q'òèa tu khòè tu u, nxãasega tu gha cgáé zi gúu zi Nqarim di zi xgaa-xgaa ka, ncêe ko ntçúuan q'oo koe tciaa tçg'òó tu u a Gam di are-aresa x'áàn koe tciaa óa tu u ba.

¹⁰ C'êe x'aè ka tu kò khòè tu tama tu u, igabaga tu ncêeska Nqarim di tu khòè tu u; c'êe x'aè ka tu kò cgómkuan hòò tama, igaba tu ncêeska cgómkuan hòò hãa.

Dúu sa méé ne dtcòm-kg'ao ne kúru xháèan koe ne kò hãa ne (2:11-4:19)

Nqarim di ne tséé-kg'ao ne khama ma kg'òè

¹¹ Ncàm-ncamsa tuè, dàra-kg'aoan hêé naka táá nqóò koe guua khòèan hêéthéé khamar ko ma dtcàrà tu u, cg'áè zi tc'êe zi cgàam di zi koe tu gha tçg'òèse sa, ncêe khòèan di tc'èean cgoa ko x'áaku zi.

¹² Eèta ne ko ma táá zi qhàò zi di ne cg'áè zi gúu zi ko kúru tu khòè tu khama ma tshúu kg'uian gatu ka kg'ui igaba méé tu gatu gane xg'aeku koe qãèse kg'òè, naka ne nxãasega gatu di zi qãè zi tséé zi bóò, naka Nqari ba èem gha ko hààm cáim ka x'áakagu.

¹³ X'aigam *Nqarim* domka méé tu wéé qarian khòèan di koe máàse: x'aiga-dxoom koe ga igaba ncêe tc'amaka hàna ba,

¹⁴ kana tc'áà-cookg'aian koe igaba, ncêe gaam ka tsééa tçg'òèa a, a ko hàà èe ko chibian kúru ne xgàra, a i a èe ko qãèan kúru ne dqòm.

¹⁵ Nqarim di ncàma ne gatá ii, qãè gúuan kúruan ka tu gha èe kómá q'áa tama a káà tc'èe khòèan nqookagu.

¹⁶ Kgoarasea ne khòè ne khama méé tu ma kg'òè, igaba táá gatu di kgoarasean kúru naka i c'êe cg'áèan qàbi tcáa guu; kg'òè méé tu Nqarim di tu tséé-kg'ao tu iise.

¹⁷ Wéé khòèan tu tcom. Gatu ka c'èean tu ncàm. Nqari ba tu q'áò. X'aiga-dxoo ba tu tcom.

Krestem dis xgàrakus dis sere-sere sa

¹⁸ Qãan méé i gaan ka q'òèsean wéé tcoman cgoa komsana; èe qãè a tc'auan koe cúí tamase, igabaga èe xgàrà ne koe ga hêéthéé e.

¹⁹ Ncêè c'èem khòèan kò Nqari bam máàsea hãa domka káà chibise xgàràè, a ba a qáò tcáó ii, nem gha *Nqari* ba dqòm me.

²⁰ Ncêè chibian tu kò kúru a ko gaan domka xg'áimé, a tu a qáò tcáó ii ne tua gha gaan domka dqòmme? Igaba ncêè qãèan kúru domka tu kò xgàràè, a gaan koe qáò tcáó ii nem gha Nqari ba dqòm tu u.

²¹ Ncêes gúus domka tu kò tciaa, gatagam kò théé Kreste ba gatu domka xgàràè khama, sere-sere sam kò guua máá tu u, nxãasega tu gha xùri dàò Me ka,

²² “cúí chibi ga kúru tama ba, i ko táá cúí kàaku ga kg'áma ba koe tçg'oa.”

²³ Èem kò cóèè kam kò táá cóèkuan kabia máá ne, a ba a kò èem kò xgàràè ka táá birí ne, kabisem gha a hàà xgàra ne sa, igabam kò èe ko tchànoe xgàra Mem koe máàse.

²⁴ Gam ncêe kò gatá di cg'urian tc'ároa ba ka xgáu hiis koe xgàma hãa ba, nxãasega ta gha cg'urian x'óóa máá, a ta a gha tchànoan kg'òèa máá ka. Gam di chibian ka tu kg'òèkaguèa hãa.

²⁵ Hgàko zi ghúu zi khama tu kò ii, igaba tu ncêeska gatu dim Kòre-kg'aom koe kabisea hãa khama, Q'òè-kg'aom gatu di tc'èean di ba.

3

Khòè zi hêé naka khòè xu hêéthéé e

¹ Khòè saoe, gaam dàòm cúim kaga méé sao gasao di xu khòè xu máàse. Ncêè cúí-kg'áia xu ga kò *Nqarim* dim kg'ui ba dtcòm tama ne, xu ga nxãaska káà kg'uisse gaxu di zi khòè zi di kg'òòan ka kúruè a dtcòm,

² ncêè nta sao ko ma *Nqari* ba q'áò a tcom-tcomsa ii sa xu kò bóò ne.

³ Gasao di t'òèan méé i tc'ároa sao ka tchàa koe táá guu, tóròea c'òòan hêé, naka gautan cgoa kúruèa guuan hãa di hêé, naka t'òè qgáian hãan ka hêéthéé koe.

⁴ Igaba méé sao tcáóa sao q'oo koe t'òè sao ii, t'òèan chòò tama a, qãè a tc'aua tc'èean di i, ncêè Nqarim tçgáí q'oo koe kaisase qaa-qaasa a.

⁵ Ncêea gaam dàòm khòè zi tcom-tcomsa zi kg'aika di zi, ncêe kò gazi di nqòòan Nqarim koe tòóa hãa zi kò ma t'òè-t'òese ga a, gazi di xu khòè xu máàsean ka khama.

⁶ Sarahs khama méé sao ii, ncêe kò Abrahama ba komsana sa, a sa a kò gas dim x'aiga ba ta ma tcii me. Ncêe qâè gúùan sao kò kúrú a c'êe gúù kaga q'áokaguè tama ne sao gha gas di sao cóá sao ii.

⁷ Khòè xaoè, gatà iim dàòm cgoa méé xao gazi cgoa kg'òè naka q'ãa, kg'amka tc'áró zi i sa. Gaxao cgoa zi *Nqarim di* aban kg'òèan di di zi q'òò-kg'ao zi i ke méé xao tcomkuan cgoa qg'óó zi, nxãasega i gha gakhao di còrèan táá cúí gúù kaga xgáèè ka.

Qâèan kúrú domka xgàrasea ne

⁸ Chòè dis ka méé tu wéé tu ga cúí tc'êe, naka thòò-xama-mááku, naka ncàmku qòekua hãa khòè khama ma, naka cgómku di ii, naka cg'aré-cg'arese.

⁹ Táá méé tu chìbi sa chìbis cgoa suruta kabi guu, kana còèku sa còèkuan cgoa kabi guu; igaba méé tu ts'ee-ts'eekg'aikuan cgoa kabi i; gaan domka tu tciièa hãa ke, nxãasega tu gha ts'ee-ts'eekg'aikuan q'òò ka.

¹⁰ *Nqarim dis Tcgãyas ko méé khama a ko máá:*

“Díim wéém èe gha ko kg'òèan ncàm ba,

a ba a qâè cáman bóò kg'oana ba

méém gam dim tam ba cg'ãè gúùan koe hêé

naka kg'áma ba kàa di kg'uiian koe hêéthèé xgáè.

¹¹ Cg'ãè gúùan koe méém tcg'oa naka qâèan kúrú,

tòókuan méém qaa naka baa x'ãà máá a.

¹² X'aigam di tcgáa nea èe tchàno ne koe hàna,

i ko Gam di tceean gane di còrèan komsana,

igaba i X'aigam di kg'áian

èe ko cg'ãèan kúrú ne cgoa tsééa xg'ae tama,”

témé.

¹³ Ncêe qâè gúùan kúrú tu kòò x'ãà máá ne i gha díin thòò-thòo tu u?

¹⁴ Tchànoan kúrú domka tu ga ko xgàrase igaba tu ts'ee-ts'eekg'aièa hãa. Táá méé tu èe ne ko bèe sa bèe guu, táá q'ækaguè guu.

¹⁵ Igaba méé tu tcááa tu koe Kreste ba X'aigam iise nxará tcg'òò naka dqom Me. Ncêe c'èem khòem kòò èe tu úúa hãa nqòðan ka tèè tu u ne méé tu wéé x'aè ka xòà me tu gha sa kg'ónòsea máána hãa.

¹⁶ Igaba méé tu qámsean hêé naka tcomkuan hêéthèé cgoa ncêe gúùan kúrú, naka tchàno tcáan úúa hãa, nxãasega ne gha dùús wèès cg'ãès èe ne ko gatu ka kg'uis koe, èe ko Krestem koe qâèse kg'òèan gatu di ka ko kg'ui ne, saucgae ka.

¹⁷ Gatà ma tu ga ko ma qâèan kúrú igaba tu gha xgàrase, ncêe Nqarim kòò tc'êe ne. Ncêes gúù sa cgáé si i, cg'ãèan kúrú domka xgàrasean ka khama.

¹⁸ Krestem igabam kò cúí q'oro chibian domka xgàràè khama, tchànóm Khòem iise tchàno tama ne khòè ne domka, Nqarim koem gha nxãasega úú tu u ka. Ncêe kò tc'árom koe x'ooan koe tcãàè, a Tc'èem ka kg'òèkaguè.

¹⁹ Gaam Tc'èem koe hãnasem kò síí èe qáèèa tc'èean qáè-nquan koe xgaa-xgaa.

²⁰ Nqari ba xg'ao komsana tama ne di tc'êe e kò ii, ncêem kò Nqari ba *tcóòse ne gha ka qào* tcáóse qãà ne, Nowam ko araka ba tshàò x'aè ka. Cg'orò ne khòè ne 8 ne cúí nea kò *arakam* koe hàà, a tshàam koe guu a kg'òèkaguè.

²¹ I gaa tshàan tengu-tcguukus dis x'ái si i, ncêeska igaba ko kg'òèkagu tu u sa, cgáè-q'oom di cg'urian xg'aàra tcg'òòs ka tamase, igabas tchànòs tcáós dis dtcàrà si i Nqarim koe. X'ooan koe tèes Jeso Krestem dis ka i ko kgoara tu u,

²² ncêe nqarikg'ai koe qòòba ba, a ba a kg'ám x'òàm Nqarim dim xòè koe hàna, moengelean hêé naka tc'ãà-cookg'aian hêé naka qarian hêéthèéa Gam dòm q'oo koe hãa.

4

Nqari ba kg'òèa máá

¹ Ncêem ma Kreste ba Gam dim cgàam koe xgàràèa khamaga ma méé tu gatu igaba Gam di tc'êe-kg'áman úúa, gaam èe cgàam koe xgàràèa hãa ba chibian cgoa xg'ara hãa ke.

² Gaa domkagam ncêeska nqòómkg'ai di kg'òè-q'ooa ba koe cg'ãè zi tc'êe zi khòèan di zi kg'òèa máá tama, a ko Nqarim di ncàman kg'òèa máá.

³ Ncêe nqáèam x'aèm ka tu kò tc'ãòa x'aèan kg'òè a ko táá zi qhàò zi di ne ko tc'êe sa kúrú khama, a ko cg'áran kúrúate, cg'ãè zi tc'êe zi hêé, kg'áa nqáèsean hêé, nqàrean hêé, kg'áàè ko zi qgái zi koe hãa sa hêé, naka kúrúa mááse di nqárian dqomàn ncêe ncoe-ntcoesa hêéthèé e.

⁴ Gane cgoa tu kò táá xg'ae a tchòà úú tamas kg'òè sa kg'òè domka ne ko are tu u, a ko gatu ka cg'áèse kg'ui.

⁵ Igaba ne gha ãe x'ooan hãe naka kg'òèan hãéthhãe xgàran kg'ónòsea máána hãam *Nqarim* koe xqara máase.

⁶ Ncães gúús domka i qãe tchòàn ãe x'óóa khòèan koe ga thãe xгаа-xгааèa hãa khama: nxãasega ne gha cgàam koe khòèan khama ma xgàràè, a ne a gha tc'ẽem koe *Nqarim ko ma kg'òè* khama ma kg'òè ka.

⁷ Wèè zi gúú zi di chòò-q'ooa ne cúú u. Ke tu q'ano-tcáo naka qgóósea hãa, nxãasega tu ga còrè ka.

⁸ Wèè zi gúú zi tc'amkg'ai koe méé tu kaisase ncãmku, ncãmku sa ko kái zi chibi zi qàbia tcãa ke.

⁹ Qãese méé tu x'áea tu koe hàakaguku, kg'ui úú tamase.

¹⁰ Eẽm ma *Nqari* ba tãáka dàðan cgoa Gam di cgómkuan máa tua hãa khama méé tu ãe zi máaku zi qãese tséekagu naka c'ẽe ne tséea máa.

¹¹ Ncèè c'ẽem khòèm kò kg'ui ne méém *Nqarim* di kg'uian *ko kg'uim khòèm* khama ma kg'ui. C'ẽem khòèm kò tséé ne méém *Nqarim* máa mea qarian cgoa tséé, nakam gha nxãasega *Nqari* ba wèè zi qgái zi koe dqòmme, Jeso Krestem koe. Gam koe méé i chòò tamase dqòmkuan hãe naka qarian hãéthhãe hãa. Amen.

Dtcòm-kg'ao tsi i domka xgàrasea ne

¹² Ncàm-ncamsa tuè, thòòkas kúrúa bòòkus ãe tu ko xgàràès ka méé tu táá arekaguè guu, c'úua tuas gúús kúrúse cgae tu u kos khama ma.

¹³ Igaba méé tu qãe-tcao, ncèè tu kò ma Krestem kò ma xgàrasea hãa khama ma xgàrases ka, naka tua gha nxãasega Gam dim x'áam ko x'áise ka kaisase qãe-tcao.

¹⁴ Krestem dim cg'òèm domka tu kò còèè ne tu ts'ee-ts'eekg'aièa hãa, Tc'ẽem x'áam di ba hãe naka *Nqarim* di ba hãéthhãe gatu koe hãa khama.

¹⁵ Igaba ncèè gatu ka c'ẽem kò xgàrase ne méém táá cg'òo-kg'ao ba ii, kana ts'ãà-kg'ao ba ii, kana cg'ãè kúrú-kg'ao ba ii, kana khòè ne di gúúan koe káise tcãaseam khòè ba ii guu.

¹⁶ Gaa domka, Krestem di tsi khòè tsi iise tsi kòò xgàràè ne méé tsi táá saucgae guu, igaba méé tsi ãe tsi úúam cg'òèm domka *Nqari* ba dqòm.

¹⁷ X'abè ba hààra hãa, xgàrakuan gha *Nqarim* dim nquum *di ne* cgoa tshoa-tshoa di ba. A ncèè gatá cgoam kò tshoa-tshoa ne sa gha dùú sa kúrúse ãe *Nqarim* di qãe tchòàn komsana tama ne koe?

¹⁸ "Ncèè tchànóm khòèm koe i kò qari ii kgoaraèm gha sa, ne ia gha nxãaska ãe *Nqari-tcáo* tamam khòèm koe hãe naka chibi-kg'aom koe hãéthhãe dùú sa kúrúse?"

¹⁹ Gaa domka méé ne, ãem ma *Nqari* ba tc'èea khama ko ma xgàrase ne, tcom-tcomsam Kúrú-kg'ao ba máase, naka nea qãèan kúrú cgoa *còoka qòò*.

Cg'áré-cg'aresea ne (5:1-14)

5

Kaia ne hãe naka cg'áré ne hãéthhãe e

¹ Eẽ gatu xg'aeku koe *hàna xu kaia xu kerekes di xu* cgoar ko kg'ui, ncãer tí thãe gaxu ka c'ẽe ii ra. Krestem di xgàrasean tcgáia te cgoa bóóa hãa a gha gataga ncãe ko hàà x'áie x'áàn koe hãa ra,

² *domkar ko kaisase dtcàrà xao o a ko máa*: Ghùu zi *Nqarim* di zi xao kòre. Q'òé zi, qaase i ko domka tamase, igaba tcáoáa xao di tc'èean domka, ãem ma *Nqari* ba ncàma hãa khama. Ncães tséé sa kúrúan di ncàmán úúa hãase méé xao kúrú si, surutan qaa tamase.

³ Ghùu zi ãe tshàu q'ooa xao koe tcàèa hãa, kòre zi xao gha ka zi koe, méé xao táá x'aigan kúrúse guu, igaba méé xao gazi koe x'ái sa ii.

⁴ Naka xaoa gha nxãasega, ãem ko kaïam Kòre-kg'ao ba hàà ne, kaà tama x'áàn dis cába sa hòò.

⁵ Gatu ãe cg'áré tu méé tu gataga ãe xu kaia xu komsana. Wèea tu ga méé tu cg'áré-cg'aresean cgoa hãakaguse gatu ka c'èea ne koe,

"*Nqari* ba ko ãe ko bóòse ne xgui

igabam ko ãe ko cg'áré-cg'arese ne cgómkuan máa" ke.

⁶ Gaa domka méé tu cg'áré-cg'arese *Nqarim* dim kaïam x'òàm dòm q'oo koe, nxãasegam gha hààkom x'àem ka ghùu tu u ke.

⁷ Gatu di káise tc'èe-tc'èesean wéè ga Gam koe ncemea úú, gatu cgoam tchòà úúa ke.

⁸ Qgóósea méé tu hãa naka kókòka hãa. Gatu dim cg'òo-kg'aom dxāwa ba ko kg'aekom gam khama ma caate ke, a ko c'èe khòèan qaa, kg'oom gha a.

⁹ Xgui me naka dtcòmán koe qarika téé, q'ana tu hãa, ne gatu ka c'èe ne nqóòmkg'ai koe gatà ii xgàrasean koe hàna hãa ke.

¹⁰ Eë tu xòm x'aè-coan xgàrasea hãa qãá koem gha Nqarim wèé cgómkuan di ba, ncêe ko Gam di chòò tama x'áàn koe Jeso Krestem koe tciia úú tu u ba, Gam ka kàba-kàba tu u, a gha kúrú tu u tu qari, a qarika téé, tchànose.

¹¹ Qarian méé i Gam koe chòò tamase hãa. Amen.

Còo di zi tsgámkaguku zi

¹² Silefanom* di hùikuan cgoar xòmse góá máá tua hãa, ncêe ko máá tcom-tcomsam qõe me e témé ba. Korè tu ur ko a ko nxàea tseegukagu, ncêea Nqarim dis cgómkus tseegu di si i sa. Gaas koe qarika téé.

¹³ Eë Babilone koe hãnas *kerekes*, ncêe gatu cgoa nxará tcg'òóèa sa ko tsgám tu u, me ko gataga thée tirim cóám Mareko ba tsgám tu u.

¹⁴ Tsgámku tu x'obèkus ncàmkuan dis cgoa.

Tòókuan méé i gatu wèé tu cgoa hãa, Krestem koe hàna tu.

* **5:12: Silefano** - Silefanom di c'èe cg'òèa nea Silase e.

2 PETERE

Peterem dis tcgāyas cām di sa Téé-cookg'ai sa

Ncēes tcgāyas koem kò Petere ba dtcòm-kg'ao ne tshúù-ntcōan di xu xгаа-xгаа-kg'ao xu ka q'āa-q'āa, naka cg'āean gazi xгаа-xгаа zi koe ko guu a tcg'oa zi ka hēéthéé e.

Petere ba kò gam di ne nxárá-kg'ao ne ntcām, tseegu di xгаа-xgaan Nqarim di ne gha qgóoa qari ka, tseeguan ncēe kò Jeso ba bóoa hāa a kóma hāa xu khóe xu ka nxāeé e.

Petere ba ko káise gane ēe kò bñrīsea, Kreste ba cuiškaga kabise tite témé ne ka ko kg'ui. Kreste ba qanega kabise tama, qáo tcáo Me e khama: Cúí-kg'áia ne ga gha kaàkagué sam Nqari ba tc'ēe tama, Igabam ko wéem khóem gha chibian koe tcóose sa tc'ēe (3:9).

Qaa-qaasa kg'uia ne:

- cg'āea ne

Tcgāyas q'oo koe hāna zi:

- Dtcòm-kg'aom di tciie ne (1)

- Tshúù-ntcōa di xu xгаа-xгаа-kg'ao xu (2)

- Còo dis hàas Krestem di sa (3)

Dtcòm-kg'aom di tciie ne (1)

Tsgámkaguku zi

¹ Tíí ra Simone Petere ra a, qāa a x'āe úú-kg'aor* Jeso Krestem di ra.

A ra a ko gatu dtcòm-kg'ao tu ncēes tcgāya sa góá máá. Gatá dim Nqari ba hēé naka Jeso Krestem gatá dim Kgoara-kg'ao ba hēéthéé di tchānoan koe tu guu a ncēes dtcòm sa hòoa, ncēe sixae dis dtcòms khamaga ma cgāé ii sa.

² Cgómkuan hēé naka tòókuan hēéthéé méé i gatu xg'aeku koe càuse, Nqari ba hēé naka Jesom gatá dim X'aiga ba hēéthéé tu gha gatu ka q'āa ka.

Nqarim dis tciiku sa hēé naka Gam di nxárá tcg'óoa máasean hēéthéé e

³ Nqari ba Gam di x'āan koe hēé naka Gam di qāean koe hēéthéé tciia óa taa hāa, ta gatá ka q'āa Mea hāa, a Gam di qarian ka kg'ōean hēé naka Nqari-tcáoan hēéthéé di gúuan wéé máāea hāa.

⁴ Ncēem dàòm kam kò kaisase cgāé a kaia zi nqòòkaguku zi máá ta a, nxāasega tu gha gaa zi gúu zi koe guu a Nqarim khama ii† ka, a tu a cg'āe zi tc'ēe-kg'ám zi koe qgóea tcg'oa, ncēe nqòòmkg'ai koe hāna hāa a ko x'oos koe úú tu u zi.

⁵ Ncēe gúuan domka méé tu qarika tséé naka gatu di dtcòmān koe qāean càù, naka gatu di qāean koe q'āan càù,

⁶ naka q'āan koe qāe qgóosean càù, naka qāe qgóosean koe qáo tcáoan càù, naka qáo tcáoan koe Nqari-tcáoan càù,

⁷ naka Nqari-tcáoan koe gatu ka c'ēean ncāmān càù, naka gatu ka c'ēean ncāmān koe ncāmku sa càù.

⁸ Ncēe zi gúu zi tu kò tc'āòase úúa hāa ne zi gha kúrú tu u tu táa káa hùì, igaba tc'ároan kúrú, nxāasega tu gha gatá dim X'aigam Jeso Kreste ba qāese q'āa ka.

⁹ Igaba ncēe c'ēem khóem kò úú zi tama nem káa tcgái me e, a ko kg'ama cúuse bóò, a gam di chibian ncií koem xg'aàea sa c'urua hāa.

¹⁰ Gaa domka, tíí qōe ga tué, qarika tséé naka tua x'ái, *Nqarim* tcií tua hāa a nxárá tcg'óoa máase tua hāa sa‡. Ncēe zi gúu zi tu kò kúrú ne tu cuiškaga cg'áea hāa tite ke.

¹¹ Ncēem dàòm ka tu gha chòò tama x'aian gatá dim X'aiga a Kgoara-kg'aom Jeso Krestem di koe cgāés hàakaguku sa hòò.

Krestem di x'āan hēé naka Nqarim dim kg'ui ba hēéthéé e

¹² Gaa domkar gha ko wéé x'āe ka ncēe zi gúu zi ka tc'ēe-tc'ēe tu u, q'āa zia tu hāa, a tseeguan ēe tu úúa hāa koe qari-qariēa hāa igabaga.

¹³ Tíí ko bóò si tchāno ii sa, ncēem tc'árom[§] koer kg'ōea hāas nooser gha tc'ēe-tc'ēe tu u, a ncēem dàòm ka ntcām tu u si i.

¹⁴ Xòòm x'āe q'oo koer gha nxōo me sar q'ana hāa, ncēem ma gatá dim X'aigam Jeso Kreste ba ma q'āa-q'āa tea hāa khama.

* **1:1**: *x'āe úú-kg'ao* - Gerika sa ko "apostolo" témé. † **1:4**: *Nqarim khama ii* - Gerikas ka ta ga gataga ncēeta ma góá kabi a máá: "Nqarim di ii-q'oan tu máāea," témé. ‡ **1:10**: *x'ái Nqarim tcií tua hāa a nxárá tcg'óoa máase tua hāa sa* - Gerika sa ko "gatu di tciikuan hēé naka nxárá tcg'óokuan hēéthéé qarikagu," témé. § **1:13**: *tc'áro* - Gerika sa ko tc'árom ka máá: "xgāuèkom nquu ba," témé.

¹⁵ A ra a gha qarika tsée a bóò, x'óóar ko hãa ne ** tu gha wèè x'aè ka ncêe zi gúú zi ka tc'êe-tc'êese sa.

¹⁶ Eê xae kò gatá dim X'aigam Jeso Krestem di qarian hêé naka Gam di hàà-q'ooan hêéthêé ka bíri tu u ka xae kò huwa zi chóà†† tama khama; igabaga xae kò tcgáa xae cgoa Gam di kaia x'áan bóò hãa.

¹⁷ Nqarim Abo ba kò koa Me a dqòm Me khama, ãem kò gatá iim dòm ba kaisase tc'amaka hãam x'ám koe guu a Gam koe hàà ka, a ko máá: "Ncêe ba Tirim Cóá Me e, ncàmãr hãa ba, ncêer Gam koe kaisase qãè-tcaoa hãa ba," ta ko méé ba.

¹⁸ Sixae ka xae ko ncêem dòm ncêe ko nqarikg'ai koe guu a hàà ba kóm, Gam cgoa xae kò tcom-tcomsam xábim koe hãa ka.

¹⁹ Ta porofitian dim kg'ui ba úa hãa, ncêe tseegukaguèa hãa ba. Qãese tu gha ko hêé, ncêé tcáoa tu tu kò ncêem kg'uim koe tòó ne, ntcúús qgáls koe ko x'áa-x'aas lampis khama, i nxãakg'aiga qòò a síí q'uu, Me Q'úú Tcònò ba síí tcáoa tu koe x'áise.

²⁰ Kaisase cgáés gúús q'ãa méé tu sa ncêe si i: *Nqarim dis* Tcgãyas koe hàna porofita ne cuiskaga gaan ka nxãesea hãa tite.

²¹ Porofita ne qanega khóèan di ncàmãn koe guu ta ga hãa khama; igaba i kò Nqarim di khóèan Tcom-tcomsam Tc'ẽem ka tcéè-tcuièa hãase kg'ui i.

Tshúù-ntcõan di xu xгаа-xгаа-kg'ao xu (2)

2

¹ Igabaga i kò gataga thêé tshúù-ntcõa di porofitian khóè ne xg'aeku koe hàna hãa, ncêe i gha gatu xg'aeku koe ma tshúù-ntcõa di porofitian ma hãa khamaga ma. Ncêe gha tshúù-ntcõa di zi xгаа-xгаа zi cg'òoko zi óága xu, a gha X'aigam ncêe x'amá tcg'óo xua ba xoase xu, a gha gatá hêéan ka kaisa cg'ãès qhãese gha hàà sa tciaa óá cgaese.

² Ne gha kái ne gaxu di zi dàò zi cg'áràn di zi xùri, me gha tseeguan dim dàò ba gaxu domka cg'uri-cg'uriè.

³ Ncêe xu porofiti xua hqa-hqana-tcaoa hãa khama xu gha kúrúa mááseèa zi tchòà zi chóá máá tu u, nxãasega xu gha gatu koe surutan hòò ka. Gaxu di xgàrakua ne ncíisega hãa a ko qãà xu, i gaxu di cg'òokuan cúú u, a gha tseegukaga hàà.

⁴ Nqari ba kò táá moengelean ãe kò chibian kúrú cgóm, igabam kò chòò tamam c'ẽem q'oo koe xaoa tcãà a, i gaa koe ntcúús di táúan cgoa qáèa ntcòòèa hãa, a hãa a ko xgàrakuan dim cám ba qãà.

⁵ Nqari ba kò gataga táá ncím nqòò ba cgóm, a kò khóè ne ãe Nqari-tcáó tama ne koe tshàa ba óága, igabam kò Nowa ba hêé naka c'ẽe ne 7 ne hêéthêé guu. Nowam ncêe kò tchànoan dim xгаа-xгаа-kg'ao ba ii ba.

⁶ A ba a Nqari ba Sodoma ba hêé naka Gomora ba hêéthêé di tsara x'áé-dxoo tsara xgàra, a dàòà cg'òo tsara a, tsara tháúan kúrú, a ãe gha hàà Nqari-tcáó tama ne khóè ne koe x'ái sa kúrú tsara a,

⁷ a kò tchànóm khóèm Lote ba kgoara, ncêe kò cg'ãè cau a x'áè-kg'ám úú tama ne khóè ne di qgóosean ka thòòka xháéan koe hãa ba.

⁸ Eẽm khóèm tchàno ba kò gane xg'aeku koe x'áèa hãa, a ba a kò ko cám xu ko ma q'uu khama ko ma gane di zi tséé zi x'áèan úú taman di zi ka thòò-xamkaguè, ncêem kò ko gane koe bóò a ko kóm zi.

⁹ Ncêeta i ko ii nem nxãaska X'aiga ba dtcòm-kg'ao nem gha gane di kúrúa bóòkuan koe ma kgoara sa q'ana hãa, naka gane ãe cg'ãè cau nem gha ma xgàrakuan tòóa máá sa hêéthêé e, me gha nxãakg'aiga síí xgàrakuan dim cám ba tcãà.

¹⁰ Si gha ncêe sa kaisase kúrúse, gaxu ãe cg'ãè zi gúú zi tcáoa xu ka ncàmmèa hãa zi ko kúrú xu koe, ncêe gataga *Nqarim di* qarian ntcoea hãa xu.

Ncêe xu xгаа-xгаа-kg'ao xu tshúù-ntcõa di xua ko bóò-boose a qari tcúú xu u, a xu a nqarikg'ai di tc'ãà-cookg'aian q'ád tama a ko còè e.

¹¹ Moengelean ncêe qari, a gaxu ka kaisa qarian úúa hãa igaba i kò táá ãe tc'ãà-cookg'aian chìbi-chibi, a kò gataga táá X'aigam cookg'ai koe còè e.

¹² Igaba xu kò ncêe xu khóè xu qãáka ka di kg'oo-coan ncêe káà tc'ẽe khama ma qgóòse, ncêe qgóó i gha a cg'òòè domka xámmea hãa a, a xu a ko c'úúu xu hãa gúúan koe còèkuan nxãe. Gaas cg'òokus ães cúús *kg'oo-coan dis khama is* kaga xu gha cg'òòè.

¹³ Eẽ xu kúrú hãa thòòan domka xu gha thòòan cgoa suruta kabìe. Gaxu di tc'áróan tc'èea hãa gúúan xu ko cámãn téé-tèe koe kúrú, a xu a ko nxãan ka qãè-tcaokaguè. Khóè ne xu ko hòàkagu, a ko gatu cgoa xu kòò tc'óò ne sau-sauga zi gúú zi kúrú.

** 1:15: x'óóar ko hãa ne - Gerika sa ko "qòòar ko hãa ne" témé. †† 1:16: chóà - Gerika sa ko "xùri" témé.

¹⁴ Cg'arán dim tcgáim cgoa xu ko khòe zi bóo*, a chibian kúru chòokagu tama, a xu a ko gane òe gane di dtcòman koe qari tama ne cg'èan dis ntcòms koe tcéèa úu, a hòà-hòànan-tcao xu gha sa xgaa-xgasea hãa. Nxãakamaga xu Nqarim di cgúkuuan dòm-q'oo koe hãa.

¹⁵ Tchèanoan dim dào ba xu guua hãa, a hòàra hãa, a ko Beorem ka cóásem Balame dim dào ba xùri, ncèe cg'èe gùua nem ko kúru domkam ko surutaè marian ncàma hãa ba.

¹⁶ Igabam kò gam di cg'èe cauan q'oo koe, donghim ka dqàèè. Kg'ui tamam kg'oo-coa ba, igaba kò khòèan dim dòm cgoa kg'ui, a porofitim di temean chòòkagu ba.

¹⁷ Ncèe xu khòe xua c'òóa hãa xu tsgòrè xu khama ii, túu-c'òò zi kiam tc'áam ka ko xàbùeate zi khama xu ii, ncèe ts'èe-ts'èes dcúu-qom sa tòóa máàèa hãa xu.

¹⁸ Gaxu di kg'áma ne dqòmsean di kg'uiian ncèe káa hùu ka cg'òèa hãa. Xu ko cg'èe zi gúu zi tc'árom ka ncàmmea hãa zi tséékagu, a gazi cgoa òe nxãwaga tshoa-tshoa a ko cg'èem dàom koe tcg'oa khòèan gaicara hòakagu.†

¹⁹ Kgoarasean xu ko khòe ne nqòòkagu, èeta xu gaxu ma cg'òokus di cg'èe cauan di xu qãa xu u igaba. Dùus wèes èe ko khòe ba qaria sa ka tàa sa ko gaas dim qãa ba kúru me khama.

²⁰ Ncèe khòem kò ko nqòòm di cg'èan nxanagu, gatá dim X'aigam Kgoara-kg'aom Jeso Krestem q'ãa ka, a kabise a gaicara gaan ka qgòó a taàè, nem nxãaska èem kòo tshoa-tshoa kam kò hãnas téé-q'ooos ka kaisase cg'èes koe hãana.

²¹ Eè khòèan koe i ga xg'ao qãe e, táa i ga tchèanoan dim dào ba q'ãa sa, q'ãa me naka kabise na gaicara tcom-tcomsam x'èe-kg'ám, ncèe i kò máàèa hãa ba xoasean ka tamase.

²² Ncèe khòèan koe kúrúsea hãa sa ko ncèe kg'uiian nxàea tseegukagu, ncèe ko máá: "Haghu ba ko gam di cg'òèan koe kabise, me ko xgúum èe xg'aàea hãa ba kabise a síi gaicara tcòan koe díbi-dibise," témé.

X'aigam Nqarim dim cám ba (3)

3

¹ Ncàm-ncamsa tuè, ncèea ncèeska cám dis tcgãyas tiris ga si i gatu koe. Wèe sara tcgãya sara ncèer góá hãa sara koer gatu di tc'èean ghùu-ghùua hãa, tc'èe-tc'èe tu u tu q'ano zi gúu zi ka tc'èean ka.

² Ra ko tc'èe, kg'uiian ncèe nqáèa hãa x'èe ka kò tcom-tcomsa xu porofiti xu ka kg'uièe hée naka x'èe-kg'áman X'aigam Kgoara-kg'aom ka tu kò máàè héeéthéè tu gha tc'èe-tc'èese sa, ncèem kò gatu di xu x'èe úu-kg'ao xu ka máa tu u.

³ Kg'aika dis gúus ka méé tu q'ãas gúu saa, còo di xu cám xu ka i gha c'èe ncqi-kg'aoan x'áise, ncèe i gha gaan di kg'òèan gaan di tcáóan ncàma hãa zi gúu zi ka qòòkaguè e, i gha ncqi tu u,

⁴ a gha tèe tu u a máá: "Gaam èe kò nqòòkagu tua hãa kabisem gha a gaicara hàà sa ba ndaa? Gatá ka tsgòose ga xu ncíise x'òóa hãa, igabagas wèes gúu sa qanega èem kò xg'ao ntcòó a nqòó ba tshoa-tshoase nes ii khamaga ii," témé.

⁵ Q'ãa tc'èeese ga ne ko ncèe tseeguan koe tc'iri-tc'irise, ncèe ko máá, ncii kuri ka i kò nqarikg'aian hãa, me kò nqòó ba Nqarim dim kg'uim ka kúrúse, a kò tshàan ka kúrúe, naka tshàan cgoa héeéthéè, témé e.

⁶ Me kò nqòòm ncii x'èe di ba gaa tshàan ncèe kaga kaakaguè, tshàan kam kò tòmme khama.

⁷ Ncèe hàna hãa nqarikg'aian hée naka nqòó ba héeéthéèa gaam kg'uim ncèem cúim kaga c'ee ba tòóa máàèa hãa. A xgàrakuan dim cám ba hée naka Nqari-tcáo tama ne gha hàà cg'òèem cám ba héeéthéè tòóa máàèa hãa.

⁸ Igaba ncàm-ncamsa tuè, táa tu cúis gúus ncèe sa c'urú guu: X'aigam Nqarim kam cúim cám ba 1,000 kurian khama noo, i 1,000 kurian cúim cám khama noo sa.

⁹ X'aiga ba èem nqòòkagua hãas koe ão tama, ncèe ne c'èe ne ma tc'èea hãa khama, igabam gatu koe qád tcáo Me e. A cúu-kg'áia tu ga gha kaakaguè sa tc'èe tama, igabam ko wèem khòem gha chibian koe tcóose sa tc'èe.

¹⁰ Igabam gha X'aigam dim cám ba èem ko ts'ãà-kg'ao ba ma hàà khama ma hàà. Nqarikg'ai ne gha kiam tcéè-tcèem ka kaakaguè, zi gha gaan q'oo koe hàna zi gúu zi c'eem ka cg'òèe, me gha nqòó ba hée nakas wèes gúus èe gam koe hàna sa héeéthéè dàoa cg'òèe!

¹¹ Kháè nxãaska, ncèe wèes gúus kò ko hàà ncèem dàom ka cg'òèe, ne méé tu nxãaska gatu mta ii tu khòe-x'òà tuas gúu saà? Gatu dis kg'òèe sa mées tcom-tcomsa ii naka tu Nqari-tcáo hãa tu khòe tu ii,

* 2:14: Cg'arán dim tcgáim cgoa xu ko khòe zi bóo - Gerika sa ko máá: "gaxu di tcgáia nea cg'arán ka cg'òèa hãa," témé.

† 2:18: Gerika sa ko máá: "Xu ko tc'árom ka ncàmmea hãa zi gúu zi cg'èe zi tséékagu, a ko gazi cgoa hòakagu gane èe tseeguan dim dàom koe hòàra hãa ne koe nxãwaga tshoa-tshoa a ko tcg'oaku ne," témé.

¹² Èe tu hãa a ko Nqarim dim cím ba qãà, a ko gaam cím di hàà-q'ooan qháé-qhae ka. Cím ncêe gaam ka i gha nqarikg'aian c'eean ka dàoa cg'òoè, a tòmm-tommè, i gha nqarikg'ai koe hàna gúùan kùruan ka kgomse ba.

¹³ Igaba ta gatá hãa a ko ìem Gabá nqòòkagu taà hãa nqarikg'aian kaba hêé naka kaba nqòòkg'aian hêéthêé qãà, ncêe tchànoan x'ãèa hãa koe.

¹⁴ Gaa domka tu, ncàm-ncamsa tuè, èe tu hãa a ko ncêe gúùan qãà ka, wèè qaria tu ka kúru naka tua q'ano ii, naka káà chibi ii, naka tua Gam cgoa tòókuan úúá hãa.

¹⁵ Tc'èea tu q'oo koe tu guu naka bóòá q'ãa, gatá dim X'aigam di qáò tcáóa nea ko kgoarasean nxãe sa, ncêem kò ma gatá ka káíkhoem ncàm-ncamsam Paulo ba ma Nqarim ka tc'èean máàèa hãa a kò ma góá máá tu u khamaga ma.

¹⁶ Gam di zi tçgãya zi wèé zi ìem góáa hãa zi koem ko ncêe zi gúù zi ka tíi ko méés gúùs ga sa kg'ui, zi c'èe zi qari gúùan ncêe thamkase kóma q'ãaè tama úúá hãa, ne ko c'èe ne, ncêe xgaa-xgaase ta ga hãa ne hêé naka gane èe *dtcòman koe* qarika téé tama ne hêéthêé ko qg'uri zi, ncêe ne ko nxãakamaga c'èe zi Tçgãya zi *Nqarim di zi* ka hêé khama, a ko cg'òoku sa óága cgaese.

¹⁷ Gaa domka méé tu gatu, ncàm-ncamsa tuè, ncêe zi gúù zi tu nxãakamaga q'ana hãa ke, q'óésea hãa, naka tua x'ãè-kg'ám úú tama khóèan di tsaan ka táá hòakaguè, naka gatu dis téé-q'ooos ncêe tu gaas koe qarika tées koe tçg'òóè guu.

¹⁸ Igaba méé tu gatá dim X'aiga a Kgoara-kg'aom Jeso Krestem di cgómkuan hêé naka q'ãan hêéthêé koe kai. Ncêeska hêé naka chòò tamase hêéthêé méé i Gam koe dqòmkuuan hãa! Amen.

1 JOHANE

Johanem dis tcgāyas tc'āà di sa

Téé-cookg'ai sa

Tc'āà dis tcgāyas Johanem di sa cam sara tsée sara kaia sara úúa hāa:

1. Gas di ne nxará-kg'ao nes ko ntcām, Jeso Krestem koe ne gha guu a Nqarim cgoa kg'òè ka.
2. Gas di ne nxará-kg'ao nes ko dqàè, ãe gha ko tshúù-ntcōa di xu xгаа-xгаа-kg'ao xu xùri ne. Ncēe xu xгаа-xгаа-kg'ao xu kò xгаа-xгаа, ncēm nqōóm di zi guù zi tshúù zi i sa, Me Jeso ba gaa domka cuişkaga khóè ba iia hāa tite. Eè xu xгаа-xгаа-kg'ao xu kò xгаа-xгаа, kgoaraèa tsi kò hāa ne tsi ncēm nqōóm di zi kg'òè-kg'ám zi koe kgoarasea hāa sa; a xu a kò gataga xгаа-xгаа, tseegu di dtcōma nea nqōóm di dtcòm tama a sa, i guù méé tama, nta ma tsi ga ko ma kg'òè igaba. Igabam ko Johane x'ái, Jeso Kreste ba kò tseegukaga khóè Me e sa, a ba a ko náà-kg'am a ko máá, wéè ne èe ko Jesom koe dtcòm, a Nqari ba ncāmā hāa ne méé ne gane ka c'èea ne ncām, témé.

Qaa-qaasa kg'ua ne:

- ncāmku sa
- x'āa ba hēé naka ntcúu ba hēéthēé e
- tseegu sa hēé naka tshúù-ntcōa sa hēéthēé e
- Krestem koe hāa sa

Tcgāyas q'oo koe hāna zi:

- X'āa ba hēé naka ntcúu ba hēéthēé e (1-2)
- Nqarim di ne cóa ne hēé naka dxāwam di ne hēéthēé e (3)
- Tseegu sa hēé naka tshúù-ntcōan hēéthēé e (4:1-6)
- Ncāmkuan di tséea ne (4:7-21)
- Tāas dtcòm di sa (5)

X'āan hēé naka ntcúuan hēéthēé e (1-2)

Kreste ba kg'òèam dim Kg'ui Me e

¹ Gaas èe kò nqōóm ko tshoa-tshoase koe guu a hāna hāa, ta gaas ka kóma hāa, a tcgáia ta ka bóòā hāa, a tshàua ta cgoa qgóó a xāma hāa sa, nxāas ka xae ko xгаа-xгаа tu u, ncēe kg'òèan dim Kg'ui ba ii sa.

² I kò kg'òèan x'áise; xae kò bóò o, a kò gaan ka nxāea tseegukagu, a xae a kò chōò tama kg'òèan ka xгаа-xгаа tu u, ncēe kò Abom cgoa hāa a, a kò sixae koe x'áise e.

³ Ncēe xae kò kóm, a bóòā hāa sa, gaas sixae ko xгаа-xгаа tu us ga si i, nxāasega tu gha sixae cgoa cúis guù sa kúrú ta tséea xg'ae, si gatá dis cúis guù sa kúrú a tséea xg'ae sa Abo ba hēé naka Cóasem Jeso Kreste ba hēéthēé di sa ii ka.

⁴ Xae ko ncēes guù sa goá máá tu u, nxāasega xae gha cg'òèase qāè-tcao ka.

X'āan hēé naka ntcúuan hēéthēé e

⁵ Xae ncēe tchōan Gam koe kóma hāa, a ko gaan ka xгаа-xгаа tu u, ncēe ko máá: Nqari ba x'áa Me e, i Gam koe cúi ntcúu ga káa a, témé e.

⁶ Ncēè Gam cgoa ta cúis guù sa kúrú hāa a ko tséea xg'ae, ta ta kò méé, igaba ta kò ntcúuan q'oo koe qōò, ne ta ko tshúù-ntcōa, a tseeguan kúrú tama.

⁷ Igaba ncēè x'āan koe ta kò qōò, ncēm ma Gabá x'āan koe hāa khama, ne ta gatá ka c'èe ne cgoa cúis guù sa kúrú hāa a ko tséea xg'ae, i ko Gam dim Cóam Jesom di c'āòan wéè chibian koe q'ano-q'ano ta a.

⁸ Ncēè káa chibi ta a, ta ta kò méé, ne ta ko qàè-qaese, i tseeguan gatá koe káa a.

⁹ Ncēè chibia ta ta kò nxāea tcg'òó, nem tseegu a tchàno Me e, a ba a gha gatá di tchàno taman ko qgóóa máá ta a, a gha théé wéè chibia ta koe q'ano-q'ano ta a.

¹⁰ Ncēè chibian ta kúrú tama, ta ta kò méé, ne ta ko tshúù-ntcōakagu Me, Me Gam dim kg'ui ba gatá koe káa me e.

2

Kreste ba gatá dim Téea-máa-kg'ao Me e

¹ Tiri tu cóa tuè, ncēe zi guù zir ko goá máá tu u, nxāasega tu gha táa chibian kúrú ka. Igaba ncēè c'ēm khóem kò ko chibian kúrú, ne ta Abom koe Téea-máa-kg'ao ba úúa hāa: ncēe Jeso Kreste ii ba, Tchàno-kg'ao ba.

² Gaam ncēe gatá di chibian domka dàòā-máákus iise tcg'òóea hāa ba, chibia ta ta gha qgóóa mááe ka; gatá cúi ta dian ka tamase, igaba théé wéem nqōóm dian kaga hēéthēé e.

³ Ncèè Gam di x'àè-kg'ámán ta kò qgóóa qari ne, ta q'ana hãa, q'ãa Mea ta hãa sa.

⁴ Ncèè c'èem khòèm kò máá, Nqarim bam q'ana hãa, témé, igabagam kò Nqarim di x'àè-kg'ámán qgóó qari tama nem ãem khòè ba tshúù-ntcõa-kg'ao me e, i tseeguan gam koe káà a.

⁵ Igabaga diim wèém ãe ko Gam dim kg'ui ba qgóóa qarim koe i tseegukaga Nqarim di ncámkuan cg'òèase hàna. Ta ncèes gúús koe guu a q'ana hãa, Gam koe ta hãa sa.

⁶ Ncèè c'èem khòèm kò máá, Nqarim koem hàna hãa, témé ne i ko qaase, *Jesom* khamam gha ma kg'òè sa.

Kabam x'àè-kg'ám ba

⁷ Ncám-ncamsa tuè, kabam x'àè-kg'ám bar góá máá tu u tama, igaba ncíim x'àè-kg'ám me e, ncèe tu kò ncúisega tshoa-tshoases koe úúa hãa ba. Me ncèem x'àè-kg'ám ncii ba ãe tu kóma hàam kg'uim ga me e.

⁸ Ra ko gataga kabam x'àè-kg'ám ba góá máá tu u, ncèe *Krestem* koe hée naka gatu koe héethée tseegu ii ba, ntcúu sa ko nqáè, i tseeguan di x'áan ko nxáakamaga x'áa khama.

⁹ Khòèm ãe ko máá, x'áan koem hàna hãa, témé, igaba qõese ba hòrea hãa ba, qanega ntcúúan q'oo koe hàna, ncèes kaga igaba.

¹⁰ Diim wèém ãe qõese ba ncàma ba x'áan koe hãa, i cúí gúù tçgábakagu me gha ga káà a.

¹¹ Igaba ncèè c'èem khòèm kò qõese ba hòrea hãa, nem ntcúúan q'oo koe hàna, a ba a ko ntcúúan q'oo koe qõò, a cúúua hãa ndam ko qõò sa, ntcúu ne tçgái-q'ooa ba kaákuga hãa khama.

¹² Tiri tu cóá tuè, *Krestem* di cg'òèan domka tu chibia tu qgóóa mááèa hãa domkar ko góá máá tu u.

¹³ Abo ga xaoè, Gaam ãe tshoa-tshoases koe ga guu a hãa ba xao q'ana hãa domkar ko góá máá xao o.

Qári-kg'ao xaoè, gaam ncèe cg'ãè tc'èe ii ba xao tààa hãa domkar ko góá máá xao o.

¹⁴ Cóá tuè, Abo ba tu q'ana hãa domkar ko góá máá tu u.

Abo ga xaoè, tshoa-tshoases koe ga xao guu a q'ãa Mea hãa domkar ko góá máá xao o.

Qári-kg'ao xaoè, xámse xao hãa domkar ko góá máá xao o, me Nqarim dim kg'ui ba gaxao cgoa hãa, xao gaam ncèe cg'ãè tc'èe ii ba tààa hãa.

¹⁵ Táá nqóò ba ncám guu kana nqóóm koe hàna zi gúù zi igaba. Ncèè khòèm kò nqóò ba ncàma hãa ne i Abom di ncámkuan gam koe hãa tama.

¹⁶ Wèé zi gúù zi ãe nqóómkg'ai koe hàna zia Abom koe guu tama, igaba zi nqóóm koe guua hãa khama; gúù zi ncèe cgàam ka hée, naka tçgáim ka héethée ncámmea hãa zi hée naka khòèan ko gaan di kg'òèan q'oo koe dçomse cgoa zi héethée zi.

¹⁷ Me ko nqóò ba gam koe hàna zi gúù zi cgoa kaà, igabaga diim wèém ãe ko Nqarim ko tc'èe sa kúru ba gha chòò tamase hãa.

Krestem cgoa ko ntcoekum khòè ba

¹⁸ Cóá tuè, cóo dim x'ae me e. Kóma tu kò hãa, *Krestem* cgoa ko ntcoekum khòè ba gha hàà sa, ncèeska igaba i *Krestem* di ntcoeku-kg'aoan kái hààraa. Gaa domka ta q'ana hãa, cóo di x'ae e sa.

¹⁹ Gatá koe ne tçg'oara hãa, igaba ne kò gatá di ne tama ne e. Ncèè gatá di ne kò ii ne ne ga kò qanega gatá cgoa hãa khama. Igaba *gane di qõò*a nea kò x'ái, cúí-kg'áia ne ga kò gatá di tama sa.

²⁰ Igabam Tcom-tcomsam *Tc'èe* ba gatu koe ntcãa tcààèa hãa, tu wèé tu *tseeguan* q'ana hãa.

²¹ Tseeguan tu cúúua hãa domkar góá máá tu u tama, igabaga tu q'ãa ana hãa domka a, i gataga tseeguan tshúù-ntcõan úúa hãa káà a khama.

²² Díi ba tshúù-ntcõa-kg'ao baa? Khòèm ãe ko xqase a máá: Jeso ba *Krestem* tama Me e, ta ko méé me e. Eèta iim khòè ba ko *Krestem* cgoa ntcoeku - a ko *Nqarim gatá ka Xòò* ba hée naka Cóáse ba héethée xqase.

²³ Diim wèém ãe ko Nqarim dim Cóá ba xqase ba ko *Nqarim gatá ka Xòò* ba thée xqase. Eè ko Nqarim dim Cóám ka nxàea tseegukagu ba thée *Nqarim gatá ka Xòò* ba úúa hãa.

²⁴ Eè tu tshoa-tshoases koe kóma hãa sa méés wèé x'ae ka gatu koe hãa. Ncèè ãe tshoa-tshoases koe tu kóma hãas kò wèé x'ae ka gatu koe hãa ne tu gha nxáaska Nqarim dim Cóám koe hée naka Xòóm koe héethée wèé x'ae ka hãa.

²⁵ Si ncèe sa nqòókagu taam hãas ga si i: chòò tamas kg'òè sa.

²⁶ Ncèe sar ko gane ãe qàe-qae tu u kg'oana ne domka góá máá tu u.

²⁷ Igabam *Kreste ba Gam dim Tc'èe* ba gatu koe ntcãa tcana hãa, Me gatu koe wèé x'ae ka hãa, i qaase tama, cúí khòè ga ga xgaa-xgaa tu u sa; ncèem ko ma Gam dim Tc'èe ba wèés gúù sa ma xgaa-xgaa tu u khamaga ma, i ncèe xgaa-xgaan tseegu u, a tshúù-ntcõa di tama. Ncèem ma xgaa-xgaa tua hãa khamaga méé tu Gam koe wèé x'ae ka hãa.

²⁸ Ncēeska mée tu cóa tuè, wèè x'aè ka Gam koe hãa, naka taa gha nxãasega ãem kò ko x'áise ne, kgoarasease hãa, naka táá ãem kò ko hàà ne saucgae guu.

²⁹ Tchàno Me e sa tu kò q'ana hãa ne tu thée q'ana hãa diim wèém ãe ko tchànoan kúrú ba Gam ka ábàèa hãa sa.

Nqarim di ne cóa ne hěé naka dxãwam di ne hěéthěé e (3)

3

¹ Tsóágase kaia hãas ncàmku sa ba gáé Abo ba máà taa hãa, ncēe Gam di ta cóa ta gha ii di sa! Ta tseegukaga Gam di ta a! Gaa domkam nqòó ba c'úú taa hãa, Nqari bam c'úua hãa khama.

² Ncàm-ncamsa tuè, ncēeska ta Nqarim di ta cóa ta a, igaba i qanega nta ta gha ii sa x'áise tama. Igabaga ta q'ana hãa, ãem kò ko x'áise ne ta gha Gam khama ii sa, ãem ma ii khama ta gha ma bóó Me khama.

³ Me ko diim wèém ãe ncēes nqòó sa Gam koe úua hãa ba ko q'ano-q'anose, ncēem ma Gabá ma q'ano ii khama.

⁴ Diim wèém ãe ko chibian kúrú ba x'àèan ko mée sa komsana tama, chibian kúrú sa x'àèan komsana tama si i khama.

⁵ Tu q'ana hãa, *Kreste ba* kò x'áisea hãa sa, nxãasegam gha gatá koe chibia ta séèa tcg'óó ka, i Gam koe cúú chibi ga káa a.

⁶ Diim wèém ãe Gam koe hãa ba *wèè x'aè ka* chibian kúrú tama. Igaba diim wèém ãe ko *wèè x'aè ka* chibian kúrú ba, bóó Me ta ga hãa kana q'ãa Me ta ga hãa.

⁷ Tiri tu cóa tuè, táá hěé naka i cúú khòè ga qàè-qae tu u guu. Gaam ãe ko tchànoan kúrú ba tchàno me e, ãem ma Gabá ma tchàno ii khamaga ma.

⁸ Gaam ãe ko chibian kúrú ba dxãwam di me e, dxãwa ba ncísega tshoa-tshoases koe ga guu a chibian ko kúrú khama. Me kò Nqarim dim Cóa ba x'áisea hãa, nxãasegam gha dxãwam di tsééan kaàkagu ka.

⁹ Diim wèém ãe Nqarim ka ábàèa ba *wèè x'aè ka* chibian kúrú tama, *Nqarim* dis ii-q'oo* sa gam koe hãa khama, me cuiskaga *wèè x'aè ka* chibian kúrú hãa tite, Nqarim kam ábàèa hãa khama.

¹⁰ Ncēes gúús ka ne gha Nqarim di ne cóa ne ndaka ne e sa x'áise, ne dxãwam di ne cóa ne ndaka ne e sa: diim wèém ãe tchànoan kúrú tama ba, kana diim ãe qòese ba ncàm tama ba Nqarim koe guu tama.

Hàa ta ncàmku

¹¹ Ncēe tchòàn tu tshoa-tshoases koe ga kómá hãa: ncēe ncàmku mée ta di i khama.

¹² Táá mée ta Kainem khama ii guu, ncēe kò dxãwam di ii ba, a ba a kò gam ka qòese ba cg'òo ba. Ka ba kò dùús domka cg'òo me? Gam di zi tséé-kg'ám zia kò cg'ãè zi i, i kò qòesem dian tchàno o domka a.

¹³ Tíí qòe ga tuè, táá tu are guu, ncēè nqòóm kò ko hòre tu u ne.

¹⁴ Q'ana ta hãa, x'ooan koe ta tcg'oara hãa a kg'òèan koe tcana hãa sa, gatá ka c'èe ne ta ncàma hãa domka. Diim wèém ãe c'èe ba ncàm tama ba x'ooos koe hãa.

¹⁵ Diim wèém ãe gam ka qòese ba hòrea ba, cg'òo-kg'ao me e, tu q'ana hãa, cg'òo-kg'ao ba gam ka chòó tamas kg'òè sa úú tama sa.

¹⁶ Ncēem dàòm ka ta ncàmku sa q'ana hãa: *Jeso Kreste* ba kò gatá domka kg'òèa ba tcg'òóa máa ta a sa. I ko qaase, gatá igaba ta gha thée kg'òèa ta gatá ka qòese ga ne domka tcg'óó sa.

¹⁷ Ncēè c'èem khòém kò x'aian úua hãa, a ba a kò bóó me gam ka c'èe ba qarian cgoa qg'óókua hãa, igabagam kò tc'èe-tcao naka au me tama, ne i gha ntama Nqarim di ncàmkuan gam koe hãa?

¹⁸ Tiri tu cóa tuè, táá mée ta kg'ama kg'ámá ta ka cúú kg'ui naka ko ncàmkuan x'ái guu, igaba mée ta tsééan cgoa hěé naka tseeguan cgoa hěéthěé x'ái i.

¹⁹ Ncēeta hěéan ka ta gha q'ana hãa, tseeguan di ta a sa, si gha ncēes guù sa Nqarim cookg'ai koe qgài-qgai tcáo ta a.

²⁰ Nda koe ga igaba ãe tcáoá ta ko chibi-chibi ta a koem Nqari ba gatá di tcáoan ka kaia hãa, a ba a wèè guúan ga q'ana hãa.

²¹ Ncàm-ncamsa tuè, ncēè tcáoá ta kò chibi-chibi ta a tama, ne ta Nqarim cookg'ai koe kgoarasease hãa,

²² a ta a gha dùús wées ãe ta ko dtcàrà sa Gam koe guu a hòò, Gam di x'áè-kg'ámán ta qg'óóa qaria, a ta a kò qàè-tcaokagu Me ko guúan kúrú khama.

²³ Me ncēe ga me e Gam dim x'áè-kg'ám ba: Cóásem Jeso Krestem di cg'òèan koe ta gha dtcòm, naka taa ãem ma x'áè taa hãa khamaga ma ncàmku di ba.

* 3:9: *ii-q'oo* - Gerikas ka i ko máá: "cg'uri," téméè.

²⁴ Ne gane êe ko Gam di x'âe-kg'ámán qgóóa qari ne Gam koe hãa, Me Gam igaba gane koe hãa. Tcom-tcomsam Tc'êem ãem máa taa hãam ka ta q'ana hãa, gatá koem hãa sa.

Tseegu sa hêe naka tshúù-ntcõan hêéthêe e (4:1-6)

4

Tc'êe xu kúrúá bóò sa

¹ Ncàm-ncamsa tuè, táa tu wèe xu tc'êe xu dtcòm guu, igaba méé tu kg'aia kúrúá bóò, êe xu tc'êe xu Nqarim koe guua sa. Kái porofitin tshúù-ntcõan dia nqóómkg'ai koe sííá hãa ke.

² Ncêes gúús ka tu gha Nqarim dim Tc'êe ba q'ãa: Wêém tc'êem êe ko nxàea tseegukagu a ko máá, Jeso Krete ba cgãam koe guua hãa, ta ko méé ba Nqarim di me e,

³ igabam wêém tc'êem êe Jesom ka nxàea tseegukagu tama ba Nqarim di tama. Ncêem tc'êe ba Krestem dim ntcoe-kg'aom di me e, ncêe tu kò kómá hãa me gha hàà ba, Me ncêesa nxàakamaga nqóómkg'ai koe hàna hãa ba.

⁴ Tiri tu cóá tuè, gatua Nqarim di tu u, a tu a *tshúù-ntcõan di xu porofiti* xu tààa hãa, *Tc'êem* êe gatua koe hàna ba gaam êe nqóómkg'ai koe hànám ka kaia hãa khama.

⁵ Gaxua nqóóm di xu u, khama êe xu ko nxàe sa nqóóm di si i, me ko nqóó ba komsana xu.

⁶ Gatáa Nqarim di ta a. Diím wêém êe Nqari ba q'ana hãa ba ko komsana ta a, me gaam êe Nqarim di tama ba komsana ta a tama. Ncêes gúús ka ta q'ana hãa Tc'êem tseeguan di ba hêe naka tc'êem qàe-qaekuan di ba hêéthêe e.

Nqari ba ncàmkuán di Me e (4:7-21)

⁷ Ncàm-ncamsa tuè, hààn ta ncàmku, ncàmkuá nea Nqarim di i, me diím wêém êe ko c'êe ba ncàm ba Nqarim koe guu a ábàèa, a Nqari ba q'ana hãa ke.

⁸ Gaam êe c'êe ba ncàm tama ba Nqari ba c'úúa hãa, Nqari ba ncàmkuán di Me e khama.

⁹ Ncêea Nqarim ma Gam di ncàmkuán gatá koe x'áíá hãa ga a: Gam dim Cóám cúí* bam kò nqóómkg'ai koe tsééa óá, nxàasega ta gha Gam koe guu a kg'òè ka.

¹⁰ Ncêea ncàmkus ii ga a: Nqari ba ta ko gatá ncàmš tama si i, igabagam Gabá gatáa ncàm taa hãa, a ba a kò Gam dim Cóá ba dàò-a-máákus iise tçg'òóá máá ta a, hààm gha chibia ta qgóóá máá ta a ka.

¹¹ Ncàm-ncamsa tuè, ncêe Nqarim kò ncêeta noose ncàm taa hãa ne i ko qaase, gatá igaba ta gha gatá ka c'êe ne ncàm sa.

¹² Cúí khòè ga qanega Nqari ba bóò ta ga hãa, igaba ncêe gatá ka c'êe ne ta kò ncàma hãa nem Nqari ba gatá koe hãa, i Gam di ncàmkuán gatá koe xg'ara-xg'araèa.

¹³ Ncêes gúús domka ta q'ana hãa, Gam koe ta hãa, Me Gabá gatá koe hãa sa: Gam dim Tc'êe bam máá taa hãa domka a.

¹⁴ Ta kò bóòá hãa, a ta a ko nxàea tseegukagu, Abo ba kò Cóáse ba nqóómkg'ai koe tsééa óágara hãa sa, hààm gha Kgoara-kg'ao ba ii ka.

¹⁵ Ncêe c'êem khòèm kò ko nxàea tseegukagu, Jesom Nqarim dim Cóá ba ii sa, nem gha Nqari ba gam koe hãa, Me gabá Nqarim koe hãa.

¹⁶ Ncàmkus ãem Nqari ba gatá koe úúa hãa sa ta q'ana hãa, a ko gaas koe dtcòm khama.

Nqari ba ncàmkuán di Me e, me diím wêém êe ko ncàmkuán cgoa hãa ba Nqarim koe hãa, Me Nqari ba gam koe hãa.

¹⁷ Ncêem dàòm ka *ta ko bóò* si ncàmku sa gatá koe xg'ara-xg'araèa hãa sa: xgàrakuan dim cárn ka ta gha kgoarasease hãa, ncêem nqóóm koe ta *Krestem* khama ii khama.

¹⁸ Ncàmkuán koe i cúí q'áo ga káá a, igabas ko tchànos ncàmku sa wèe q'áðan ga xhàigu, q'áo sa ko thòðan óá khama. Ncêe c'êem khòèm kò ko q'áo nem tchànos ncàmku sa úú tama.

¹⁹ Ncàmkuán ta úúa hãa, Gabá tc'áà a ncàm taa hãa domka.

²⁰ Ncêe c'êem khòèm kò ko máá: "Nqari bar ncàma hãa," témé, igabagam kò gam ka qðese ba hòrea hãa nem tshúù-ntcõa-kg'ao me e. Ncêe gam ka qðesem ãem ko bóò bam kò ncàm tama nem cuiskağa Nqarim gaam bóò ta ga hãa ba ncàm títe.

²¹ Ta ncêem x'âe-kg'ám ba Gam koe guu a hòò: Eè Nqari ba ncàma hãa ba méém qðese ba gataga thée ncàm di ba.

Tààs dtcòmš di sa (5)

5

Nqarim dim Cóám koe dtcòma ne

¹ Diím wêém êe ko Jeso ba Krete Me e sa dtcòm ba Nqarim ka ábàèa, me diím wêém êe cóán ka xòò ba ncàma hãa ba gha thée ãem khòèm di cóán ncàm.

² Ncêe Nqari ba ta kò ncàma hãa a ko Gam di x'âe-kg'ámán kúrú ne ta gha ncêem dàòm ka q'ãa, Nqarim di ne cóá ne ta ncàma hãa sa.

* 4:9: cúí - kana "cúise ábàèa".

³ Ncèè Nqari ba ta kò ncàmà hãa ne ta gha Gam di x'áè-kg'áman qg'óó qari khama, i Gam di x'áè-kg'áman qóm tama.

⁴ Diím wèém ãe Nqarim ka ábàèa ba nq'óm dim tàà-kg'ao me e khama. Si gatá dis dtcòm sa nq'óó ba ta ko tàà cgoas ga si i.

⁵ Dií ba nq'óm dim tàà-kg'ao baa? Gaam ãe ko dtcòm, Jesom Nqarim dim Cóá ba iim cúí me e.

Jeso ba dií Me e sa

⁶ Jeso Krete ba Gaam tshàan hée naka c'áòan héeéthée cgoa hààram ga Me e. Tshàan cgoa cúím kò hàà tama, igabaga tshàan hée naka c'áòan héeéthée cgoa a. Me *Tcom-tcomsam* Tc'èe ba nxàea tseegukagu u, Tc'èe ba tseegu Me e khama.

⁷ Nqoana gúua nea ko nxàea tseegukagu khama:

⁸ Tc'èe ba hée, naka tshàan hée, naka c'áòan héeéthée e; i ncèe gúuan nqoana ko cúis gúú sa nxàe.

⁹ Eès khòè ne ko nxàea tseegukagu sa ta ko dtcòmà mááse, igabagas ães Nqarim ko nxàea tseegukagu sa gaas ka kaia hãa; si ncèe sa gaas Gam dim Cóám koem kò nxàea tseegukagus ga si i.

¹⁰ Diím wèém ãe ko Nqarim dim Cóám koe dtcòm ba ko Nqarim ko nxàea tseegukagu sa tc'áa ba q'oo koe dtcòm; igaba ncèè c'èem khòèm kò Nqarim koe dtcòm tama nem *Nqari ba* tshúù-ntc'oa-kg'ao ba kúrú; Nqarim ko Gam dim Cóám ka nxàea tseegukagu sam dtcòm tama khama.

¹¹ Si ncèe sa *Nqarim* ko nxàea tseegukagus ga si i: Chòò tamas kg'òè sam máà taa hãa di sa, si ncèes kg'òè sa Gam dim Cóám koe hãa.

¹² Si ncèe sa Gam koe ta úua hãas tcoms ga si i: ncèè dtcàrà Me ta kò ko Gam di ncàman dim Cóá ba úú tama ba kg'òèan úú tama.

Chòò tamas kg'òès ka q'ãa sa

¹³ Ncèe zi gúú zir ko g'á máá tu u, nxãasega tu gha q'ãa, chòò tamas kg'òè sa tu úua hãa sa. Gatu ncèe Nqarim dim Cóám dim cg'òèm koe ko dtcòm tur ko nxàe.

¹⁴ Si ncèe sa Gam koe ta úua hãas tcoms ga si i: ncèè dtcàrà Me ta kò ko Gam di ncàman koe guu a nem ko kóm ta a di sa.

¹⁵ A ncèè q'ana ta kò hãa, kóm ta am ko sa, dùús wèés ãe ta ko dtcàràs koe, ne ta q'ana hãa, ãe ta ko dtcàrà sa ta ko hòò sa.

¹⁶ Ncèè c'èem khòèm kò gam ka q'òese ba bóò, me ko x'ooan koe úú me tama chìbian kúrú, ne méém còrè; Nqari ba gha kg'òèan máà me ke. Gane ãe gane di chìbian x'ooan koe úú ne tama ner ko nxàe. Si x'ooan koe ko úú tsis chibi sa hàna; gaas chibi sam gha còrèa máá sar nxàe tama.

¹⁷ Wèés cg'ãe sa chibi si i, igaba i chìbian hàna hãa x'ooan koe úú tama a.

¹⁸ Q'ana ta hãa, diím wèém ãe Nqarim ka ábàèa ba *wéé x'aè ka* chìbian kúrú tama sa, igabam ko gaam ãe Nqarim ka ábàèa ba kòrese, me gaam ãe cg'ãè tc'èe ii ba thòò-thòo me tite.

¹⁹ Q'ana ta hãa, Nqarim di ta a, me wèém nq'óó ba ãe cg'ãè tc'èe iim di qarian dòm q'oo koe hãa sa.

²⁰ Ta gataga q'ana hãa, Nqarim dim Cóá ba hààra hãa, a kóma q'ãan di tc'èean máà taa hãa sa, nxãasega ta gha ncèe tseegu ii ba q'ãa ka. Ta Gaam tseegu di iim koe hãa, ncèe Gam dim Cóám Jeso Krete ii ba. Ncèe ba tseegu dim Nqari Me e, a chòò tamam kg'òè Me e.

²¹ Tiri tu cóá tuè, kúrú mááseèa nq'arian koe méé tu xg'áè-kg'amse.

2 JOHANE

Johanem dis tcgāyas cām di sa Téé-cookg'ai sa

Johane ba kò ncēes tcgāyas cām di sa kiam kerekes dim iise góáa hāa, a ba a kò “ncamncamsas khòè sa hēè naka cóáa sa hēéthēé” góá máá sia hāa – si ko ncēe sa kereke sa hēè naka gaas kerekes di khòèan hēéthēé nxàe.

Johane ba ko ncēes kerekes di ne khòè ne ntcàm, ncàmku ne gha sa, a ba a ko tshúù-ntcōa di xu xгаа-xгаа-kg'ao xu koe q'āa-q'āa ne.

Tcgāyas q'oo koe hāna zi:

- Ncàmku di xòèa ne (1-6)

- Tshúù-ntcōan di xгаа-xgaan ka dqàèku sa (7-13)

Tsgámkaguku zi

¹ Kerekes dir kaia ra a,

a ko ncēes tcgāya sa khòès* nxará tcg'òèa hāa sa hēè naka gas di cóán hēéthēé góá máá, ncēer tseeguan kaga ncàma hāa sa; tí ka cúí ncàmme tama sa, igabaga thēè wèè ne ncēè tseeguan q'ana hāa ne ka ncàmmea hāa sa,

² tseeguan ncēè gatá wèè ta ta koe hāa, a i a gha gatá koe chòò tamase hāa domkar ko máá:

³ Nqarim Abo ba hēè naka Gam ka Cóásem Jeso Krete ba hēéthēé tsara koe guua hāa cgómkuan hēè naka thòò-xama-máákuan hēè naka tòókuan hēéthēé méé i gatá koe tseeguan hēè naka ncàmkuan hēéthēé cgoa hāa, témé.

Tseegu sa hēè naka ncàmku sa hēéthēé e

⁴ Eèr ko kóm, sari cóán† c'ēea ko tseeguan xùri sa, ēem kò ma Abo ba ma x'áèa hāa khamaga ma, kar kò kaisase qāè-tcao.

⁵ Ra ko ncēeska khòè seè, dtcàrà tu u, ncàmku méé ta sa. Kābam x'áè-kg'ám bar góá máá tu u tama, igabagar ko nciim x'áè-kg'ám ba góá máá tu u, ncēè ta kò tshoa-tshoases koe ga úú hāa ba.

⁶ Si ncàmku sa ncēè si i: Gam di x'áè-kg'ámnan cgoa ta gha kg'òè si i. Ncēè tu kò tshoa-tshoases koe ga guu a kóma hāa me ko x'áè-kg'ám ba máá, ncàmkuan cgoa méé tu hāa, témé khamaga ma.

Tshúù-ntcōan di xгаа-xgaan dis dqàèku sa

⁷ Kái xu qāè-qaeku-kg'ao xua nqòómkg'ai koe síia hāa khamaga, ncēè kò Jeso Krete ba cgàam koe guua hāas ka nxàea tseegukagu tama xu. Gatá ii xu khòè xua qāè-qaeku-kg'ao xu u, a xu a Kretem di xu ntcōe-kg'ao xu u.

⁸ Gaa domka méé tu q'òèsea hāa, naka tua gha táá ēe xae kúrú hāa tsééan ka aaguse cgaeè guu, naka tu gha nxāasega cg'òèase surutaè.

⁹ Díim wèém ēe Kretem di xгаа-xgaan qgóóa qari tama, igabaga ko càua mááse e ba Nqari ba úú tama. Igaba díim wèém ēe ko Kretem di xгаа-xgaan qgóóa qari ba, Abo ba hēè naka Cóásem ga ba hēéthēé úú hāa.

¹⁰ Ncēè c'ēm khòèm kò ko hàà cgae tu u, a ncēè xгаа-xgaan xгаа-xгаа tu u tama ne méé tu táá kgoara máá me nakam nquua tu q'oo koe tcāà guu, kana qāèse hààkagu me guu‡.

¹¹ Díim wèém ēe ko qāèse hààkagu me ba ko gam di zi tséé zi cg'āè zi koe tsééa xg'ae cgoa me ke.

Còo di zi tsgámkaguku zi

¹² Kái zi gúú zir úú hāa, gazi kar ga góá máá tu u zi, igabagar tcgāya ba hēè naka góá hì ba[§] hēéthēer ga tséékagu sa tc'ēe tama. Igabagar nqòòan úú hāa, dàra tu ur gha ta síí xg'ae a chòá di i, nxāasega ta gha cg'òèase qāè-tcao ka.

¹³ Sáá kíis nxará tcg'òèa hāas di ne cóá nea** ko tsgámkagu si.

* **1:1:** khòè sa hēè naka gas di cóán hēéthēé e - ncēè sa ko kereke sa hēè naka kerekes di ne khòè ne hēéthēé nxàe. † **1:4:** sari cóán - ncēè sa ko kerekes di ne khòè ne nxàe. ‡ **1:10:** qāèse hààkagu me guu - Gerika sa ko máá, “tsgámkagu me guu,” témé. § **1:12:** góá hì ba - Gerika sa ko c'ēm kg'ui ba tséékagu ncēè ko máá, tcgáu cgoa di gúúan ntcúu u. ** **1:13:** Sáá kíis di ne cóá ne - ncēè sa ko Johanem dis kereke sa hēè naka gas di ne khòè ne hēéthēé nxàe.

3 JOHANE

Johanem dis tcgāyas nqoana di sa Téé-cookg'ai sa

Johane ba kò ncēes tcgāyas nqoana di sa kaim kerekes dim iise góáa hāa, a ba a kò Gaio ta ko ma tciēm tc'āa-cookg'aim kerekes di ba góá máá sia hāa.

Johane ba kò Gaio ba koa, gam di hūian c'ēe ne dtcòm-kg'ao ne di ka, a ba a ko Dioterefese ta ko ma tciēm khòem ka q'āa-q'āa me.

Tcgāyas q'oo koe hàna zi:

- Gaio ba ko dqòmè (1-8)
- Dioterefese ba ko ntcoèè (9-10)
- Demeterio ba ko koaè (11-12)
- Còo di kg'ua ne (13-15)

Gaio ba ko dqòmè

¹ Kerekes dir kaia ra a,

a ra a ko ncēes tcgāya sa tirim ncàm-khoem Gaiom ncēer tseeguan kaga ncàma hāa ba góá máá, a ko máá:

² Tiri tsi ncàm-khoe tseè, còrèar ko máá tsi, wèè zi gùu zi gha tsáá koe qāèse qōò, tsi gha qāèse hāa ka, ncēe i ko ma tcááa tsi qāèse qōò khamaga ma.

³ C'ēe ne dtcòm-kg'ao nea kò hàà, a ne a tseeguan tsáá koe hāa ka nxàea tseegukagu, ēe tsi ko ma tseeguan koe ma kg'òè khamaga ma. Eēr ko ncēes gùu sa kóm kar kò kaisase qāè-tcao.

⁴ Tiri ne cóáa nea ko tseeguan koe kg'òè sar ko kóm kar ko kaisase qāè-tcao. Ncēes gùu sa nqáea hāase ko qāè-tcaokagu tes gùu sa káá si i.

Tsééa xg'ae sa hēè naka ntcoeku sa hēèthēè e

⁵ Tiri tsi ncàm-khoe tseè, wèè zi gùu zi ēe tsi ko dtcòm-kg'ao ne kúrúa máá zi koe tsi tcom-tcomsa tsi i, gatá ne ga ma tsáá koe táa za guua ne khòè ne e igaba.

⁶ Kerekes di ne khòè ne cookg'ai koe ne kò tsari ncàmkan ka nxàea tseegukagu. Ncēè Nqari ba ko qāè-tcaokagum caum ka tsi kò ko gane dim dàòm koe qōòkagu ne, ne tsi gha ko qāèse hēè.

⁷ Nqarim dim cg'òem domka ne kò qāè tchōan ne gha xgaa-xgaa ka nqòómkg'ai koe síia hāa, a ne a kò dtcòm-kg'ao tama ne koe táa cúu gùu ga hòòa mááse.

⁸ Gaa domka i ko qaase, gatá ii khòèan ta gha x'áea ta koe qāèse hààkagu sa, nxāasega ta gha tseeguan cgoa tsééa xg'ae ka.

Dioterefese ba ko ntcoèè

⁹ Kereke sar kò ko góá máá, igabagam kò Dioterefesem ncēe kò gane dim tc'āa-cookg'ai bam gha ii sa ncàma hāa ba, táa komsana xae e.

¹⁰ Gaa domka, ncēè hààr kò ko ner gha hàà kereke sa tc'ēe-tc'ēe dùum ko kúrú sa: sixae kam ko cg'āè kg'uian kg'ui. Ncēeta hēéa nea kò tc'āò me tama, khamam kò nqòò xu koe ko caate ne dtcòm-kg'ao ne táa qāèse hààkagu. A ba a kò gataga thēè gane ēe kò c'ēe ne qāèse hààkagu kg'oana ne xgáè-kg'am, a ba a kerekes koe xhàigu ne.

Demeterio ba ko koaè

¹¹ Tiri tsi ncàm-khoe tseè, táa méé tsi ēe cg'āè ii sa serè guu, igaba méé tsi ēe qāè ii sa serè. Diim wèem ēe ko ēe qāè ii sa kúrú ba Nqarim koe guua. Me diim wèem ēe cg'āè ii sa ko kúrú ba Nqari ba bóò ta ga hāa.

¹² Wèè ne khòè ne hēè, naka tseeguan tc'áró-tc'áro ga hēèthēéa ko Demeteriom ka nxàea tseegukagu. Xae ko sixae igaba thēè gam ka nxàea tseegukagu, tsi q'ana hāa ēe xae ko nxàe sa tseegu ii sa.

Còo di zi tsgámkaguku zi

¹³ Kái zi gùu zi gazi kar ga góá máá tsi zir úúa hāa, igabagar ga góá hì ba * tséékagu sar tc'ēe tama.

¹⁴ Igabagar nqòòan úúa hāa, qháèser gha xg'ae cgoa tsi di i, tsam gha xg'ae a chóá.

¹⁵ Tòókuan méé i tsáá cgoa hāa.

Tsari ne ncàm-khoe nea ko tsgámkagu tsi. Gatá di ne ncàm-khoe ne cg'òèa ne ka tsgámkagu.

* **1:13:** góá hì ba - Gerika sa ko cam dim kg'ui ba tséékagu ncēe ko máá, tcgáú cgoa di gùtan ntcúu u.

JUTA

Jutam dis tcgāya sa Téé-cookg'ai sa

Tcgāyas Jutam di sa kò goáèa hãa, tshúù-ntcōa di xu xгаа-xгаа-kg'ao xus gha q'āa-q'āa ka. Ncēes tcgāyas koe cúíta iim xg'aeku ba cam̄ dim Peterem koe hãna. Góá-kg'ao ba ko gam di nxará-kg'aoan ntcãm, “d̀tcòm̄s ncēm̄ Nqari ba cúí q'oro Gam di ne khòè ne máana hãa sa méé ne x'āa máa sa.”

Qaa-qaasa kg'ua ne:

- xgàraku sa

Tcgāyas q'oo koe hãna zi:

- Tshúù-ntcōan di xu xгаа-xгаа-kg'ao xu (1-16)

- Xгаа-xгааSean qgóóa qari dis dqàèku sa (17-25)

Tsgámkaguku zi

¹ Juta ra a, Jeso Krestem dir qāa ra, a Jakobom ka qōese ra.

Ra ko gane èe tcièa hãa, a Nqarim Abom ka ncàm̄mèa hãa, a Jeso Kreste ba tòóa mááèa hãa ne ncēes tcgāya sa goá máá, a ko máá:

² Thò-xama-máákuan hēè, tòókuan hēè naka ncàm̄kuan hēèthēè méé i gatú koe càuse, témé.

Tshúù-ntcōan di xu xгаа-xгаа-kg'ao xu

³ Ncàm̄-ncamsa tuè, èetar kò ko ma wèè qaria te ka kgoarakus ncēe ta xg'aea máana hãas kar ga goá máá tu u sa dqùri cgae, igabar kò bòò i ko qaase, goá méér naka korè tu u naka tu d̀tcòm̄s ncēm̄ Nqari ba cúí q'oro Gam di ne khòè ne máana hãa sa x'āa máá.

⁴ C'èe xu khòè xu, ncēe gaxu di xgàrakuan ka i nciú x'èè ka kg'uièa hãa xua tc'iri-tc'iri tua a xg'aekua tu koe tcana hãa khama. Ncēe xu khòè xu Nqari-tcáo tama xua Nqarim di cgóm̄kuan qg'uri a cg'aràn kúrú ana hãa, a ko Jeso Krestem gatá ka Q'òsem cúisega X'aiga ii ba xqase.

⁵ Èeta tu ga ma wèè zi gúù zi ncēe zi ka nxāakamaga q'ana hãa, igaba ra kg'ama X'aigam kò ma Gam di ne khòè ne Egepeto koe guu a kgoara, a èes qāá q'oo koe gane èe kò d̀tcòm̄ tama ne cg'òos ka tc'èe-tc'èe tu u kg'oana hãa.

⁶ Moengelean ncēe kò táá gaan di téé-q'ooan qgóóa qari a kò gaan di x'èè-q'ooan aagum kò chòò tamase táuan cgoa qáea ntcòò, i ncēeska igabaga gaa koe ntcúús q'oo koe hãa a ko kaiam cam̄ xgàrakuan di ba qāa.

⁷ Sodoma ba hēè, naka Gomora ba hēè, naka èe nxama-nxama tsaraa hãa xu x'áé-dxoo xu hēèthēèa kò thēè gatá iim dàòm̄ cúim̄ kaga cg'aràn hēè naka tchàno tamam dàòm̄ ka hēèthēè séékuan kúrú, a xu a chòò tamam c'eem̄ dis xgàrakus q'oo koe hãa, c'èe ne koe x'áís iise.

⁸ Ncēm̄ dàòm̄ cúim̄ kaga xu thēè ncēe xu xгаа-xгаа-kg'ao xu tshúù-ntcōa di xu sòokuri zi úúa hãa, ncēe ko kúrú xu xu gaxu di tc'aróan cg'uri-cg'uri zi, a tc'āa-cookg'aian xguì, a moengelean còe zi.

⁹ Moengele xu ka kaiam moengelem Mikaelem igabagam kò dxāwa ba còe bèe, èem kò ko Moshem dim tc'aróm̄ gha d̀in ka sèèès ka ntcoeku cgoa me ka, igabam kò biri me a máá: “Nqari ba méém̄ dqàè tsi,” témé.

¹⁰ Igaba xu ko ncēe xu khòè xu wèès gúús èe xu kóm̄a q'āa tamas koe còékuan cgoa kg'ui. Kàa tc'èe zi kg'oo-coa zi khama xu ii, a ko èe xu ko xáms ka kg'òè, a xu a ko ncēe zi gúù zi ka kaàkaguè.

¹¹ Tsóágase i gáé gha cg'èè ii gaxu ka! Kainem dim dàò ba xu xúria hãa, a xu a marian di ncàm̄an ka èem Balame kúrúa hãas cg'èès khama ii sa kúrú. A kò qari-qari tcúú èem Kora hēèa khama, a xu a gha èem ma cg'òèa khamaga ma cg'òèe.

¹² Gatú di kòèan ncàm̄kuan di koe xu ko kgoarasea hãase sau-sauga zi gúù zi kúrú, a gaxu cúí xu q'òèsea hãa. Káa tshàa zi túú-c'òò zi tc'áan ka ko wèè za xàbùateè zi khama xu ii, a tc'òoan ko tcuèem̄ x'aèm̄ ka tc'aróan kúrú tama zi hii zi khama ii, hii zi ncēe t̀obezi zi cgoa q'òea tcg'òèa hãa a nxāakamaga x'óóa hãa zi.

¹³ Kòbi-kòbiseko qhònèan tshàa-dxooan di khama xu ii, i gaxu di tsééan ncēe sau-sauga ko x'áise, ncēe tshàa-dxooan di xùbuan ko ma tcg'oa khamaga ma. Tcheèko xu t̀onò xu khama xu ii, ncēe chòò tamase dcúú-qom sa tòóa mááèa hãa xu.

¹⁴ Enokem ncēe kò Adam koe guus ka 7 dis qhàòs di ii ba kò ncēe gúúan ka gaxu koe porofita a máá: “Bòò, X'aiga ba ko tcàm̄-tcàm̄ moengelean Gam di tcom-tcomsa cgoa hàà,

¹⁵ a ba a ko hàà wèè ne koe xgàrakuan óága, a wèè ne ãe cg'ãè tcáo ne chibi-chibi, gane di zi tséé zi cg'ãè-tcáoan di zi koe, naka ãe cg'ãè tcáo ne chibi-kg'ao ne koe hēéthēé e, wèé zi kg'ui zi cg'ãè zi Gam ka ne kg'uia hãa zi domka," tam méé.

¹⁶ Ncēe xu khòè xua ko kg'ui-kg'uisse a ko c'ëan ncóó. Gaxu di tcáoan ncàma hãa cg'ãèan xu ko xùri, a xu a ko qãè tamam dàòm ka kg'áma xu cgoa koase, a ko c'ëe ne koe qãè-qãese, nxãasega xu gha qãè-qãe-tcáo ne ne c'ëe guú màà xu ka.

Xgaa-xgaasean qgóó qari dis dqùèku sa

¹⁷ Igabaga tu gatu, ncàm-ncamsa tuè, gatá dim X'aigam Jeso Krestem di xu x'áè úú-kg'ao* xu, ncēe nqáéa hãa x'áè ka nxàea hãa kg'uian ka tc'ëe-tc'ëese.

¹⁸ Biri tu u xu kò a máá: "Còo di xu cam xu ka i gha ncõiku-kg'aoan hãa, khòèan ncēe ko gaan di cg'ãè tcáoan ncàma hãa cg'ãèan xùri i," témé.

¹⁹ Ncēea gaa ne khòè ne q'aa-q'aasean ko óága ne ne e, ncēe ãe ne gane tc'ëea hãas ka i ko kg'òèa ne qòòkaguè ne, ncēe *Tcom-tcomsam* Tc'ëe ba úú tama ne.

²⁰ Igaba tu gatu, ncàm-ncamsa tuè, gatu di dtcòmàn ncēe kaisase ts'ee-ts'eekg'aièa koe tshàoa ghùise, naka tua *Tcom-tcomsam* Tc'ëem koe còrè,

²¹ naka tua Nqarim di ncàmkuàn qgóó qari, ãe tu hãa a ko gatá dim X'aigam Jeso Krestem gha cgóm tu u, a chòò tamas kg'òè sa màà tu u sa qãa ka.

²² Gane ãe ko káise tc'ëe-tc'ëese ne méé tu cgóm;

²³ c'ëe ne tu kgoara, c'ëean di tshùùan q'oo koe tcg'òóa ne ka; naka tua q'áda hãase c'ëe ne cgóm, igabaga méé tu gane di qgáian ga hòre, ncēe gane di tcáoan ka ncàmmèa hãa cg'ãèan ka cg'uri-cg'urièa hãa a.

Dqomkuàn dim cii ba

²⁴ *Nqari ba* qarian úúa hãa, qgóó tu um gha, tu táá cg'áé di i. *Gatagam qarian úúa hãa*, kúru tu um gha, tu hàà qãè-tcaoan cgoa káà chibise Gam di x'áàn cookg'aia koe téé.

²⁵ Jeso Krestem gatá dim X'aigam koe méé i guu naka dqomkuàn hēé, x'aian hēé, qarian hēé naka tc'ãà-cookg'aian hēéthēé, gaam gatá dim Nqarim Kgoara-kg'aom cúim koe chòò tamase hãa, nqóóm tshoa-tshoase tamas cookg'ai koe guu naka ncēeska hēé naka chòò tamase hēéthēé e. Amen.

* 1:17: x'áè úú-kg'ao - Gerika sa ko "apostolo" témé.

XGÒRE-KG'AI Chómsea zi guù zi xgòre-kg'ai sa Téé-cookg'ai sa

Chómsea zi guù zi xgòre-kg'ais Johanem di sa kò goáè, dtcòm-kg'ao ne kò gane di dtcòmàn Jeso Krestem koe hàna hãa domka xgàràem x'aèm ka. Johane ba ko x'ái, Jeso ba wèè zi guù zi nqòóm di zi Gam dim tshàu q'oo koe qgóóa hãa sa, a ba a gataga nxárá-kg'ao ne nqòókagu, a ghùì-ghui tcáo ne kg'oana.

Ncèes tçgāyas koem ko Nqari ba Gam di ne khòè ne chómsea zi guù zi xgòre-kg'aila máá. Kái zi sere-sere zim kò tséékagu, nxāasega ne gha dtcòm-kg'ao ne kóma q'āa, ne c'ēe ne khòè ne táá kóma q'āa ka.

Ncèes tçgāyas koe kaisase cgáém kg'ui ba ncēe me e, ncēe ko máá, Nqari ba gha X'aigam Jeso Krestem koe guu a còo dis ka Gam di cg'ōo-kg'aoan tàà, dxāwam ga ba hēéthēé e, témé ba. A ba a gha Gam di ne khòè ne tcom-tcomsa ne ts'eekg'aian máá - kábam nqarikg'aim koe hēé naka kábam nqòómkg'ai koe hēéthēém gha kúru u.

Qaa-qaasa kg'uia ne:

- tàà sa, x'áia ne, qari ne, dqom̃
- Ghùu-coa ba
- moengele ne
- tçgāya sa

Tçgāyas q'oo koe hàna zi:

- X'áis xgobekg'am ko sa (1)
- Tçgāya zi 7 zi kereke zi koe ko síi zi (2-3)
- Tçgāyas 7 zi guù zi tc'àmà ko tcēekg'am cgoaè ko zi guù zi úua sa (4-7)
- 7 xu torompita xu (8-11)
- Cg'ao-dxoo ba hēé naka cam̃ kg'oo-coa tsara cg'ōo ko tsara hēéthēé e (12-13)
- Tááka zi x'ái zi (14-15)
- 7 zi gàba zi Nqarim di xgòàn di zi (16)
- Babilonem dis kòbeku sa hēé, naka kg'oo-coam dis tààè sa hēé, tshùù-ntcōa di xu porofita xu hēé, naka dxāwa ba hēéthēé e (17:1-20:10)
- Còo dis xgàraku sa (20:11-15)
- Kábam nqarikg'ai ba hēé naka kábam nqòó ba hēé naka kábam Jerusalema ba hēéthēé e (21:1-22:5)
- Còo di kg'uia ne (22:6-21)

X'áis xgobekg'am ko sa (1)

Tshoa-tshoa dis nxàe sa

¹ Ncèes tçgāya sa ko Jesom nxàea hãa zi guù zi xgòre-kg'ai. Ncēe zi guù zi xgòre-kg'ai sam Nqari ba máá Mea, Gam di xu qāà xum gha x'ái, dùu zi gha qháése kúruse sa ka. Jeso ba kò Gam dim moengele ba Gam dim qāam Johanem koe tsééa úu a ncēe zi guù zi ka q'āakagu me.

² Ncèes tçgāyas koem ko Johane wèè zi guù zi ìem ko bóòa hãa zi nxàea tseegukagu: Nqarim di kg'uian hēé naka Jesom kò nxàea tseegukagu sa hēéthēé ka.

³ Èè ko ncèes tçgāya sa nxárá ba ts'ee-ts'eekg'aièa, ne gataga èe ko porofitan di kg'uian ncēe komsana, a ko èe góóase sa qgóóa qari ne ts'ee-ts'eekg'aièa, x'aè ba cùu me e khama.

Johane ba ko 7 zi kereke zi tsgámkagu

⁴ Tíia Johane ra ko 7 zi kereke zi nqòóm Asia dim koe hàna zi góá máá a ko máá:

Cgómkuan hēé naka tóókuan hēéthēé méé i gatú cgoa hãa, ncēe hàna, a kg'aiga hàna, a ko kháóa hàam Nqarim koe guua a, naka 7 xu Tc'ēe xu koe guuan hēé, ncēe ntcōó-q'ooos Gam di x'aian dis cookg'ai koe hàna xu,

⁵ naka Jeso Krestem koe guuan hēéthēé e, ncēe Nxàea-tseegukagu-kg'aom tcommèa ba, tc'āa a x'ooan koe ghùiea ba, a ba a Tc'āa-cookg'aim x'aiga xu nqòómkg'ai di xu di ba.

Gaam èe ncàm taa ba, a ba a kò c'áòa ba cgoa chibia ta koe kgoara taa ba,

⁶ a ba a kò x'aian koe hēé naka peresiti ne koe hēéthēé kúru ta a, Nqarim Gam ka Xòò ba ta gha tsééa máá ka, Gam koe méé i dqom̃kuan hēé naka qarim hēéthēé chòò tamase hãa! Amen.

⁷ Bóò, túú-c'òò zi q'oo koem ko hàà, i gha wèè tçgáian bóò Me, èe gào Mean ga hēéthēé e. Zi gha wèè zi qhàò zi nqòóm di zi Gam domka kg'ae. Gatà i gha ii. Amen!

⁸ “Tíí Ra Alefa Ra a, a Ra a Omega Ra a, *ncêe sa ko máá: tc'ãà di Ra a, a Ra a còo di Ra a,*” tam ko X'aigam Nqari ba méé, ncêe hàna, a kg'aiga hàna, a ko kháóa hàà ba, qarim wèé ba.

Johane ba ko Krestem cgoa xg'ae

⁹ Tíía Johane ra, gatu ka káikhoë ra, ncêe ko gatu cgoa xgàrkuan Jesom di xgàràèa ra, a ra a gatu khama Nqarim di x'aian dir khòé ra a. Tíí hêé naka gatu hêéthêé méé ta qáo tcáo ii, naka ta qarika téé. Nqarim dim kg'ui bar xгаа-xgaaa, a ra a Jesom ka nxàea tseegukagua khamar tshàam ka nxàma-nxàmaëam nqòó-coam Patemose ta ko ma tciëm koe tòòea.

¹⁰ X'aigam *Nqarim* dim càrn kam kò Nqarim dim Tc'èe ba cg'oè cgae tea, ra kò qáaa te koe c'èem dòm ba kóm me ko torompitam khama ma q'au,

¹¹ a ko máá: “Eè tsi gha bóo sa méé tsi tsgāyas koe góá naka tsia 7 zi kereke zi koe tsééa úú: Efeso koe hêé, naka Semurena koe hêé naka Peregamo koe hêé naka Tiatira koe hêé, naka Saredise koe hêé, naka Filadeflia koe hêé, naka Laodikea koe hêéthêé e,” témé.

¹² Nxāaskar kò tééa kabise, èe ko kg'ui cgoa tem dòm bar gha bóo ka. Eèr ko tééa kabise kar kò 7 zi lampi téé-q'oo zi gautan di zi bóo.

¹³ Gaa zi lampi zi di téé-q'ooan nqàè koer kò Khòem dim Cóm khama iim Khòé ba bóo, me qám qgái ba hàna, a ba a dxúua ba koe gauta dim bàne ba xóoa.

¹⁴ Tcúúa ba di c'òoa ne kò q'úú u, ghúuan di c'òoan khama ma, a i a tsóan khama ma q'úú u, i Gam di tsgáian karukos c'ees khama ii.

¹⁵ Gam di nqàèa nea kòo tchùuèas qanos khama ma x'áà, ncêe kò c'ees q'oo koe xgài cgaeèa sa, i kò dòma ba tòeko tshàan di ts'oo-q'ooan khama xam.

¹⁶ Me kò Gam dim x'òam kg'áo xòè dim koe 7 zi tconò zi qgóoa, me kò kg'áma ba koe ts'èem ntcám càrn kg'ám ba tsg'oa, i kò Gam di kg'áian koaba dis càrn x'áà khama ma tcaà.

¹⁷ Eèr ko bóo Me kar ko nqàèe-kg'ama ba koe cg'áé, x'óoam khòem khama ii a. Me Gam dim kg'áo tshau ba tíí koe tòo, a ba a máá: “Táá q'áo guu. Tc'ãà di Ra a, a còo di Ra a ke,

¹⁸ a Ra a èe kg'òea Ra a, x'óoa Ra kò hà, igaba bóo, chòo tamase Ra kg'òea hà! A Ra a x'ooan di xgobekg'aman qgóoa, naka x'óoa ne khòé ne dim qgám dian hêéthêé e.

¹⁹ Góá nxāaska èe tsi bóoa gúua ne, ncèeska ko kúrúsean hêé naka ncêe zi gúu zi qáa q'oo koe ko hàà kúrúsean hêéthêé e.

²⁰ Eè tsi ko bóo Ra qgóoa hà zi tconò zi 7 zi hêé naka 7 zi lampi téé-q'oo zi gautan di zi hêéthêéa tchòas chómsea háas dis x'ái sa ncêe si i: tconò zi 7 zia moengele xu 7 zi kereke zi di xu u, zi 7 zi lampi téé-q'oo zi 7 zi kereke zi i.”

Tcgāya zi 7 zi kereke zi koe ko síi zi (2-3)

2

Efeso dis kerekes koe ko qòos tsgāya sa

¹ *Me Jeso ba máá:* Efeso koe hànas kerekes dim moengele ba góá máá naka máá:

Ncêea kg'uian Gaam di ga a, èe 7 zi tconò zi kg'ám x'òam Gam dim koe qgóoa ba, a ba a ko 7 zi lampi téé-q'oo zi gautan di zi xg'aeku koe qòoa te ba. Ncèetam ko méé:

² Gatu di zi tséé zi Ra q'ana, èe tu ko qómse tséé zi hêé, naka gatu di qáo tcáoan hêéthêé e. Q'ana Raa, khòean èe cg'àè cau tu tchòà úú cgoa tama sa, a tu a kúrúá bóoa khòé xu èe ko máá, x'áè úú-kg'ao* xu u témé xu, igaba xu gaxu tama xu u, a tu a tshúù-ntcòa-kg'ao xu ii sa hòoa hà.

³ Qáo tcáoan cgoa tu kò qarika tēe, a tu a kò qóm cgoa qgóókua hà Tirim cg'òem domka, a tu a kò táa xhòen-tcáo.

⁴ Igabar ko gatu koe c'èes gúus tshúú sa bóo, a gaas ka kg'ui cgoa tu u kg'oana, a ko máá: “Gatu di ncámkuan tc'ãà di tu aagua,” témé.

⁵ Tc'èe-tc'èese *gatu di ncámkuan kò kg'aia* hánam qgái ba. Tsóágase tu gáé tshúúse cg'áé! Tcòose tu gatu di chibian koe, naka kúrú tsééan kg'aiga tu kò kúrú u. Gatà tu kò hêé tama ner gha gatu koe hàà, a Ra a gha gatu di lampian gaan di téé-q'ooan koe tsg'óo, ncêé tcóose tama tu kò hà ne.

⁶ Igaba tu ncèes gúus qàès tééa gha máá tu u sa úúa: Nikolae ne di tsééan tu hòrea, ncêe Tíí ka hòrèa a thêé.

⁷ Eè tcean úúa ba méém kóm, Tc'èem ko kereke zi birí sa. Gaam èe ko tàà bar gha kgoara máá me kg'òean dis hìis koe tc'óo, ncêe Nqarim dim paradaisim koe hàna sa.

Semurena dis kerekes koe ko qòos tsgāya sa

⁸ *Me Jeso ba máá:* Semurena koe hànas kerekes dim moengele ba góá máá naka máá:

Ncêea kg'uian Gaam di ga a, èe tc'ãà di ba, a còo di ba, èe kò x'óoa ba, a ba a kg'òe ba. Ncèetam ko méé:

* 2:2: *x'áè úú-kg'ao* - Gerika sa ko “apostolo” témé.

⁹ Gatu di xgàrsea ner q'anaa, naka gatu di dxàuan hēéthēé e, igaba tu qguuà. Q'ana Raa cg'āè zi guù zi ēe ko máá Juta ne e témé ne ko méé cgae tu u zi, igaba ne Juta ne tama ne e, si c'ēes xg'aes satanam di si i.

¹⁰ Táá cúí guù ga q'ào guu ēe tu gha hàà ko xgàra máàes guùs ka. Biri tu ur ko, dxàwa ba gha c'ēe-kg'áia tu qáé-nquuan koe tcāà, nxāasega tu gha kúrúa bóòè ka, tu gha 10 cáman xgàràè. Tcom-tcomsa méé tu ii, x'oosan di xg'aeku koe ga igaba, nakar gha cábás kg'òèan di sa máà tu u.

¹¹ Eē tceean úúa ba méém kóm, Tc'ēm ko kereke zi biri sa. Gaam ēe ko tàà ba cuiskaga cam dis x'oos ka thōò-xamkaguèa tite.

Peregamo dis kerekes koe ko qòòs tçgāya sa

¹² *Me Jeso ba máá:* Peregamo koe hānas kerekes dim moengele ba góá máá naka máá: Ncēea Gaam ēe ts'èè a cam kg'ám ntcáu ba úúam di kg'uian ga a. Ncēetam ko méé:

¹³ Q'ana Raa nda koe tu x'āèa sa: satanam dis ntcòò-q'oos hāna koe e, igaba tu ko Tiri cg'òèan qarika qgòóa, a tu a kò gatu di dtcòman Tíí koe táá ntcoe, Antipasem Tirim tcom-tcomsa iim nxāea-tseegukagu-kg'aom di cáman kaga igaba, ncēe kò satanam x'āèa hāa koe gatu xg'aeku koe ga cg'òèè ba.

¹⁴ Igabar ko gatu koe c'ēe zi guù zi cg'orò zi tshúú zi bóò, a gazi ka kg'ui cgoa tu u kg'oana, a ko máá: Khóè ne c'ēe ne tu ēe koe úúa hāa Balame di xгаа-xgaakuan qgòóa hāa ne, ncēe ko Balake ba x'ái, Iseraele di ne khóè nem gha ntama ma chibian koe tcāà sa ba, qàe-qae nem ko ne kúrúa máàseèa hāa nqàrian dàòà máàèa tc'òoan tc'òó, a ne a ko cg'áràn kúrú.

¹⁵ Gataga tu c'ēe ne úúa hāa Nikolae ne di xгаа-xgaan qgòóa hāa ne.

¹⁶ Ke nxāaska tcóóse gatu di chibian koe! Gatà i kò ii tama ne, Ra gha gatu koe qhāése sencgaga hàà, a Ra a hàà ncòoan kúrú gane cgoa, kg'áma Te dim ntcáum cgoa.

¹⁷ Eē tceean úúa ba méém kóm, Tc'ēm ko kereke zi biri sa. Gaam ēe ko tàà bar gha chómmeà tc'òoan mana di máà, a Ra a gha q'úús nxóá sa máà me, i gaas koe kaba cg'òèan góásea, cúí khóè ga c'úua hāa a, gaam ēe ko sèè sim cúim oose.

Tiatira dis kerekes koe ko qòòs tçgāya sa

¹⁸ *Me Jeso ba máá:* Tiatira koe hānas kerekes dim moengele ba góá máá naka máá:

Ncēea Nqarim dim Cóm di kg'uian ga a, ncēe Gam di tçgáian karukos c'ees khama ii ba, i Gam di nqàrèan tchúuèas qanos khama ii. Ncēetam ko méé:

¹⁹ Gatu di zi tséé zi hēe, naka ncámkuan hēe naka dtcòman hēe, naka tséé-kg'áman hēe, naka qáò tcáóan cgoa qarika tééan gatu di hēéthēé Ra q'anaa. A Ra a q'ana hāa, kg'aika tu thuu ko ma tséé sa tu nqáèa hāa sa, a tu a ko ncēeska kaisase tséé sa.

²⁰ Igabar ko gatu koe c'ēe zi guù zi tshúú zi bóò, a gazi ka kg'ui cgoa tu u kg'oana, a ko máá: Khóès Jesabele sa tu kgoara máána hāa, ncēe ko porofiti si i ta ma tciise sa, si ko xгаа-xгаа a ko Tiri qāan hòakagua i ko cg'áràn kúrú, a ko tc'òoan ncēe kúrúa máàseèa hāa nqàrian dàòà máàèa tc'òó.

²¹ X'āea ner máà sia hāa tcóóses gha di i, igabas gas di cg'áràn koe tcóóse tc'ēe tama.

²² Khamar gha xaoa tcāà si kgàrom *xhàés dim* koe, a Ra a gha ēe ko gas cgoa cg'áràn kúrú ne kaisa xgàrasean koe tcāà, gas di zi dàò-kg'ám zi koe ne kò tcóóse tama ne.

²³ A Ra a gha gas di cóán x'oos cgoa cg'òo. Zi gha wèè zi kereke zi q'āa Tíí ga Ra a sa, ncēe ko tc'èean hēe naka tcáóan hēéthēé qaara tçg'òó Ra, a Ra a gha wèè ne ēe ne ma tsééa hāa khamaga ma suruta kabi.

²⁴ Igabar ko c'ēe tu Tiatira koe hàna tu (gatu ncēe gas di xгаа-xgaan xùri ta ga hāa tu, a tu a 'satanam di chómsea hāa' ta ko ma tciie kàan xгаа-xgaase ta ga hāa tu) biri a ko máá: Cuiskagar c'ēe càà ga dcéékagu tua hāa tite.

²⁵ Igaba méé tu ēe tu úúa hāa sa qgòóa qari nakar gha nxāakg'aiga síí hàà.

²⁶ Eē ko tàà ba, a ba a ko Tíí ko tc'ēe zi tséé zi qgòóa qari, i nxāakg'aiga síí *x'āèa ba* xg'ara bar gha táà zi qhàò zi tc'āà-cookg'ai di qarian máà,

²⁷⁻²⁸ ēer kò ma Tirim Xòòm koe ma qarian hòòà khama.

'Qano dim dqàbim cgoam gha tc'āà-cookg'ai ne.

Góm di zi gàba zi khamam gha ma cg'ám-cg'am ne.'

Ra gha gataga q'uu tçonò sa máà me.

²⁹ Eē tceean úúa ba méém kóm, Tc'ēm ko kereke zi biri sa.

3

Saredise dis kerekes koe ko qòòs tçgāya sa

¹ *Me Jeso ba máá:* Saredise koe hānas kerekes dim moengele ba góá máá naka máá:

Ncēe kg'uia nea ēe 7 xu Tc'ēe xu Nqarim di xu hēe naka 7 zi tçonò zi hēéthēé qgòóam di ga a. Ncēetam ko méé: Gatu di zi tséé zi Ra q'ana. Khóè ne ko máá, kg'òèa tua, témé, igaba tu x'óóa.

² Igaba méé tu tēe naka tua cg'aré zi tséé-coa zi ēe qaúa hāa zi qgóoa qari-qari, gaa zi ēe qaúa zia kaà kg'oana ke. Gatu di zi tséé zir kò bóò ne zi Nqarim tcgái q'oo koe tchàno tama khama.

³ Tc'ēe-tc'ēese méé tu nxāaska, ntama tu ma Nqarim di zi kg'ui zi hòò a kómāa sa. Qgóoa qari zi naka tua gatu di chibian koe tcóose naka Nqarim koe kabise. Kókò tama tu kò hāa ner gha ts'āa-kg'aom khama ma hàà, tu gha táá q'āa, ndakam x'āem kar gha gatu koe hàà sa.

⁴ Gatà i ii igaba tu c'ēe ne khòe ne Saredise koe úúa, qanega qgáia ne cg'uri-cg'uri tama ne, a ne a gha q'úuse hanase qòò cgoa Te, kg'anòea nea khama.

⁵ Eē ko tàà bar gha gane khama ma q'úuse hāakagu, a Ra a cuiskaga cg'òea ba kg'òean dis tcgāyas q'oo koe tchúua tcg'òoa hāa tite, a Ra a gha cg'òea ba Tirim Abom cookg'ai koe hēe naka Gam di xu moengele xu hēéthēe cookg'ai koe nxāea tseegukagu.

⁶ Eē tceean úúa ba méém kóm, Tc'ēm ko kereke zi birí sa.

Filadelfia dis kerekes koe ko qòòs tcgāya sa

⁷ Me Jeso ba máá: Filadelfia koe hānas kerekes dim moengele ba góá máá naka máá:

Ncēe kg'ui nea Gaam ēe tcom-tcomsam di i, a ba a tseegu ii ba, ncēe Dafitem di xgobekg'aman qgóoa ba. Xgobekg'amam kò hāa ne i cúí khòe ga tcēekg'am tama, a tcēekg'amam kò hāa ne i gataga cúí khòe ga xgobekg'am tama ba. Ncēetam ko méé:

⁸ Gatu di zi tséé zi Ra q'ana. Bóò, cookg'ia tu koer xgobekg'amseam nquu-kg'ám ba tòoa, ncēe cúí khòe ga tcēekg'am tite ba. Q'ana Raa, cg'aré qarian tu úúa sa. Igabaga tu Tirim kg'ui ba qgóoa qaria, a tu a kò Tirim cg'òe ba táá c'úuse.

⁹ Bóò, c'ēe ne ncēe satanam dis còre-nquus di ner ko máà tu u, ēe ko Juta ne ta ma tciise ne, igaba gane tama ne e, a ne a tshúu-ntcōa-kg'ao ne e. Bóò, kúru ner gha ne hàà gatu nqàrè-kg'am koe qom, a ne a gha q'āa, ncām tuar hāa sa.

¹⁰ Tiri x'āe-kg'ámān, ncēe kòo máá, qáò tcáòan cgoa méé tu qarika téé, témé tu kò qgóoa qaria, khamar gha gataga kgoara tu u cg'āean dim cam koe, ncēe ko wēem nqóòm koe hàà ba, hàam gha ēe nqóòmkg'ai koe x'āea ne kúrua bóò ka.

¹¹ Sencgagar ko hàà; ēe tu úúas guú sa méé tu qarika qgóó, naka i nxāasega táá cúí khòe ga tàà dis cábā sa gatu koe sēea tcg'òò guu, ncēe tàà hām khòem ko máàe sa.

¹² Eē ko tàà bar gha nquu ba ko ghùì-ghuim hìi ba kúru, Tirim Nqarim dim tempelem di ba, me cuiskaga gaia gaa koe tcg'oa tite. Gaam koer gha Tirim Nqarim di cg'òean góá naka Tirim Nqarim dim x'áé-dxoom di cg'òean hēéthēe e, kabam Jerusalem di i, ncēe ko nqarikg'ai koe guu a tcg'oa ba, Tirim Nqarim koe guu a, a Ra a gha gataga kabas cg'òes Tiri sa gaam koe góá.

¹³ Eē tceean úúa ba méém kóm, Tc'ēm ko kereke zi birí sa.

Laodikea dis kerekes koe ko qòòs tcgāya sa

¹⁴ Me Jeso ba máá: Laodikea koe hānas kerekes dim moengele ba góá máá naka máá:

Ncēe kg'ua nea Amene ta ko ma tciēm di i, tcom-tcomsa a tseegum Nxāea-tseegukagu-kg'aom di i, Gaam ncēe Nqarim Gam koe guu a wèe guúan kúrua hāa ba. Ncēetam ko méé:

¹⁵ Gatu di zi tséé zir q'ana: qgàisa tama tua a kúrusa tama. Oo, kaisaser kòo tc'ēe, qgàisa tu ga ii kana kúrusa ii sa!

¹⁶ X'òosa tu u khama, a kúrusa tama, a qgàisa tama, khama Ra ko kg'ám q'ooa Te koe guu a kgàra tcg'òò tu u.

¹⁷ Nxàe tu kò a máá: “Qguue taa, a ta a qguúan hòò, a cúí guú ga tcào tama,” témé khama, igaba tu tshúu qgái koe tu hāa sa c'úua, a cgómga tu u, a dxāua, a kàà tcgái tu u, a gataga qgái ga hāa tama sa.

¹⁸ Dào bar ko x'ái tu u: Tíí koe tu gautan x'ámá, c'eean cgoa xgòèea a, naka tua nxāasega qguu; naka tu gataga Tíí koe q'úu qgáian x'ámá ncēe tu gha hāa a, nxāasega i gha sau-cgaean kàà cgae tu u ka, qg'aè-cgaea tu hāa di i. Naka tu gataga Tíí koe tcgái di nxúlan x'ámá, tcgáia tu koe tu gha tcgáu u, bóò tu gha ka.

¹⁹ Wèe ne ēer ncāmā hāa ner ko tchàno-tchano a ko dqàea kg'ónò. Ke tu tcāa tcáo naka gatu di chibian koe tcóose.

²⁰ Bóò! Ncēe ga Ra nquu-kg'ám koe téé-tēe a ko xg'ám-xg'am. Ncēe c'ēe khòe ko dòma Te kóm a ko nquu-kg'ám ba xgobekg'am ner gha tcāa a tc'òò cgoa a, i tc'òò cgoa Te.

²¹ Eē ko tàà bar gha qarian máá, Tíí cgoam gha Tiris ntcòò-q'òos x'aian dis koe ntcóò di i, ncēer ko Tíí ma tàà a Abom Tirim cgoa Gam dis ntcòò-q'òos x'aian dis koe ma ntcòe khama.

²² Eē tceean úúa ba méém kóm, Tc'ēm ko kereke zi birí sa.

Tcgāyas 7 zi guú zi tc'àmà ko tcēekg'am cgoaè ko zi guú zi úúa sa (4-7)

4

Nqari ba hêé naka Ghùu-coa ba hêéthêé tsara ko dqom̄mè

¹ Ncêe zi gúú zi qǎá q'oo koer kò bóò, kar kò nqarikg'ai koe bóò, me nquu-kg'ám ba xgobekg'amsea. Me kò torompitam khama xam̄ dòm̄ ba, ncêe ko kg'aia kóma hãa ba kg'ui cgoa te a máá: "Qaò naka ncêe koe hàà, nakar x'ái tsi, dùú sa gha ncêe zi gúú zi qǎá q'oo koe kúrúse sa," témé ba.

² Ra gaa x'aè kaga Tc'ëem ka tcǎàè, ka bóò, x'aian dis ntcōó-q'oo sa kò nqarikg'ai koe tòòèa, i c'ëe Khòè gas koe ntcōe.

³ Eè ko ntcōóa-ntcōem di bóòse-q'ooa nea ko t'òès nxōás jasepere di sa hêé naka saredio di sa hêéthêé di sara khama ii, si gaas ntcōó-q'ooos x'aian di sa dòro-ghãòm ka nxãma-nxãmaèa, ncêe kò nxōás t'òès emerelete dis khama ii ba.

⁴ Gaas ntcōó-q'ooos x'aian dis koe zi kò 24 zi ntcōó-q'oo zi x'aian di zi nxãma-nxãmaà, xu kò ncêe zi ntcōó-q'oo zi x'aian di zi koe 24 xu kaia xu ntcōóa-ntcōe, a xu a q'úú qgáian hãna, a tcúúa xu koe x'aian di cában gautan di cábãa.

⁵ Gaas ntcōó-q'ooos x'aian dis koe i ko túú-tebean guu a tcg'oa, tcêe-tcêean hêé naka túúan di kg'ui-q'ooan hêéthêé e, i kò x'aian dis ntcōó-q'ooos cookg'ai koe 7 xu kãruko xu c'ee-kg'ám xu hãna a ko x'áà, ncêea kò 7 xu Tc'ëe xu Nqarim di xu xu u.

⁶ Gaas ntcōó-q'ooos x'aian dis cookg'ai koem kò tshãa ba hãna, ts'óó-c'òán di q'ám-q'ooan khama ii ba, q'ám me e kò ii, q'áms nxōás khama ma.

Si kò x'aian dis ntcōó-q'oo sa wéè dxùukg'aia sa koe 4 xu kg'oo-coa xu kg'òèa hãa xu ka nxãma-nxãmaèa, tcgáian gaan dia kò cookg'aian koe hêé naka qǎán koe hêéthêé cg'òea.

⁷ Tc'áà dim kg'oo-coa ba kò gãm khama ii, cam̄ di ba kò ghòè-coam khama ii, me nqoana di ba khóèan dis kg'áis khama iis kg'ái sa úúa, 4 di ba kò tsãekos xães khama ii.

⁸ I kò ncêe 4 kg'oo-coan wéè ga 6 tcgãmàn úúa, a wéè qgáian gaan di koe kái tcgáian úúa, tcgãmàn ka nqãaka ga hêéthêé e, wéém koaba ba hêé naka ntcúú ba hêéthêé i ko ncêeta ma nxãèan cgoa chòò tama:

"Tcom-tcomsa, tcom-tcomsa, tcom-tcomsa Me e
X'aigam Nqari ba, qarim wéè ba,
ncêe kò kg'aiga hãna ba,
a ba a ncêeskaga hãna ba,
a ba a kò hàà ba,"
témé.

⁹ A èe i ko gaa kg'oo-coan èe tcoman màà Me, a ko kaikagu Me, a ko qǎè-tcaoa máá Me, Gaam èe x'aian dis ntcōó-q'ooos koe ntcōóa-ntcōe ba, ncêe ko chòò tamase kg'òè ba,

¹⁰ ka xu kò 24 xu kaia xu cg'áé, èe ntcōó-q'ooos x'aian dis koe ntcōóa-ntcōem cookg'ai koe, a dqom̄ Me, ncêe ko chòò tamase kg'òè ba. Gaxu di cában x'aian di xu ko tcg'òó a gaas ntcōó-q'ooos x'aian dis cookg'ai koe tòò, a xu a máá:

¹¹ "Kg'ano Tsi ia,
sita di Tsi X'aiga Tsi Nqari Tseè,
dqom̄kuan hêé, naka tcoman hêé,
naka qarim hêéthêé Tsi gha máàè sa,
Tsáá Tsia wéè zi gúú zi kúrúa hãa khama,
zi Tsari ncàmàn ka hãna hãa, a kò kúrúè,"
témé.

5

Tcgãya sa hêé naka Ghùu-coa ba hêéthêé e

¹ Ra kò bóò kg'òm tshãm koe, Gaam èe kò x'aian dis ntcōó-q'ooos koe ntcōem di ba, Me tcgãya sa qgòóa, q'ooa sa koe hêé naka qǎáa sa koe hêéthêé kò góásea sa, si 7 zi gúú zi tc'àm̄ ko tcêekg'am zi cgoa tcêekg'ammèa. ² A ra a kò qarim moengele ba bóò, me ko kaiaam dòm̄ cgoa nxãe a kò máá: "Díi ba tcgãyas xgobekg'am ka kg'anoèa, naka gaas di gúúan tc'àm̄-tcêekg'am si ko q'òàa tcg'òó ka hêéthêé e?" témé.

³ Igaba i kò nqarikg'ai koe hêé naka nqòómkg'ai koe hêé naka nqòóm ka nqãaka ga hêéthêé koe cúí khòè ga káa a, tcgãya sa ga xgobekg'am kana ga bóò q'oo si i.

⁴ Ra kò kaisase kg'ae, cúí khòè ga kò táá hòèè khama, kg'anoa a tcgãya sa xgobekg'ama ne kana bóò q'ooa sa.

⁵ Me kò nxãaska kaia xu ka c'ëe ba birí te a máá: "Táá kg'ae guu! Bóò, Juta dis qhàòs dim Gàm ba, Tòbem Dafitem di ba, nxãa ba tààa. Tcgãya sam gha kgoana a xgobekg'am, naka èes tc'àm̄-tcêekg'am cgoaèa gúúan 7 hêéthêé e," témé.

⁶ X'aian dis ntcōó-q'oo sa hêé naka 4 kg'oo-coan hãa koe hêé naka kaia xu xg'aeku koe hêéthêé ra kò Ghùu-coa ba bóò Me téé-tèe, cg'òèa hãa khama ii a, 7 nxãa nem kò úúa, 7

tcgáian hēéthēé e, ncēe kò 7 xu Tc'ēe xu Nqarim di xu ii i, ncēe kò wèém nqđóm koe tsééa úúéa xu.

⁷ Qđòm kò a sí tcgāya sa sée, Gaam ēe kò x'aian dis ntcđó-q'oos koe ntcđem dim kg'ám x'đam xòe koe.

⁸ Eēm ko tcgāya sa séea xg'ara, ka xu ko 4 xu kg'oo-coa xu hēé, naka 24 xu kaia xu hēéthēé Ghùu-coam cookg'ai koe cg'áé. Wééa ne kò zómá* zi hēé naka gāba zi qāe hm̀̀ǹ̀ xg'áo gúúan ka cg'òea zi gautan di zi hēéthēé qgóóa, ncēe ko tcom-tcomsa ne di còrè ii i.

⁹ Xu kò kabam cii ba nxáé a máá:

"Kg'anoèa Tsi hāa, tcgāya sa séean ka,
a gaas tc'ámà-tcēekg'am cgoaèa gúúan xgobekg'am,
cg'òèa Tsi kò hāa khama,
a Tsi a kò khóe ne Tsari c'áòan cgoa
x'ámá tcg'òó a Nqari ba máà,
wéé zi qhàò zi koe guu a,
naka wéé taman koe hēé,
naka wéé ne khóe ne koe hēé,
naka wéé zi xg'ae zi koe hēéthēé e,
¹⁰ a Tsi a kò kúrú ne ne x'aian di ne peresiti ne e,
gatá dim Nqari ba ne gha tsééa máá ka,
ta nqđómkg'ai koe tc'āa-cookg'ai,"
ta xu ma nxáé.

¹¹ Kar kò bóò, a ra a kái xu moengele xu di dóm̃an kóm, ncēe kò kaisase kái ii xu, nxáràè tite zi tcám̃-tcám̃ zi khama noo xu. Ncēe kò x'aian dis ntcđó-q'oo sa hēé naka kg'oo-coan hēé naka kaia xu hēéthēé nxāma-nxāma hāa xu,

¹² xu kò kaian dóm̃ cgoa máá:

"Kg'anoèa baa
Ghùu-coam ncēe kò cg'òèa hāa ba,
qaria nem gha hòò ka,
naka x'aian hēé,
naka q'āa di tc'ēan hēé,
naka kaian hēé,
naka tcoman hēé,
naka x'āan hēé
naka dqom̃kuan hēéthēé e!"
témé.

¹³ Ra kò nxāaska wéé gúúan ēe kg'òea hāa kóm, ncēe nqarikg'ai koe hēé naka nqđómkg'ai koe hēé, naka nqđóm ka nqāaka hēé, naka tshàa-dxooan koe hēéthēé hàna a, wéean ēe gaan koe hàna a, i ko máá:

"Gaam ēe x'aian dis ntcđó-q'oos koe ntcđe ba hēé
naka Ghùu-coa ba hēéthēé
méé i dqom̃kuan máàè,
naka tcoman hēé,
naka x'āan hēé,
naka qarian hēéthēé e,
chòò tamase!"
téméè.

¹⁴ I kò 4 kg'oo-coan máá: "Amen!" témé. Xu kò kaia xu cg'áé, a xu a dqom̃.

6

7 zi gúù zi tc'ámà ko tcēekg'am zi

¹ Nxāaskar kò bóò, ēem ko Ghùu-coa ba 7 zi gúù zi tc'ámà ko tcēekg'am zi ka c'ēe sa ko xgobekg'am kar kò 4 xu kg'oo-coa xu kg'òea hāa xu ka c'ēe ba kóm, me túúm dim dóm̃ cgoa ko kg'ui khama xam̃ a ko máá: "Hàà!" témé.

² Kar kò bóò, q'úúm bìi ba, me ēe qábì me ba nxòò sa qgóóa, a ko x'aian dis cába sa máàè, a ba a kò tàaa hāase qđò, a gha sí tàa.

³ Eēm ko gaia cám̃ dis gúùs tc'ámà ko tcēekg'am sa xgobekg'am kar kò cám̃ dim kg'oo-coa ba kóm me ko máá: "Hàà!" témé.

* 5:8: zómá - Gerika sa ko "harepa" témé, cii cgoa dis gúùs zómás khama iis ka.

⁴ Me kò nxāaska c'ēm bìi ba tcg'oa, c'ees khama ma nçà ba. Gam dim qábì-kg'ao ba kò qarian máàè, tòókua nem gha nqòómkg'ai koe sèèa tcg'òò di i, nxāasega ne gha khòè ne cg'òoku ka, a ba a kò kaim ntcàu ba máàèa hāa.

⁵ Eēm ko Ghùu-coa ba gaia nqoana dis guùs tc'àmà ko tcēekg'am sa xgobekg'am, kar kò nqoana dim kg'oo-coa ba kóm me ko máá: "Hàà!" témé. Ghùì-kg'air ko kar kò ntcúum bìi ba hēè naka gam dim qábì-kg'ao ba hēéthēé bód, me qómán ko tc'ào-tc'áo sara guú sara tshàu q'ooa ba koe qgóóa hāa.

⁶ Ra kò nxāaska kg'uim khama xam̄s guú sa kóm kg'oo-coa xu 4 xu xg'aeku koe guu a, si ko máá: "Cúim cáim di suruta ne gha cúim tshàu-q'oom di pérean máá tsi, i gha cúim cáim di surutan nqoana tshàu-q'oo zi di maberean máá tsi, igabaga táá olife di nxúian hēè naka gōéan hēéthēé ko kúrú hian cg'òo guu!" témé.

⁷ Eēm ko gaia 4 dis guùs tc'àmà ko tcēekg'am sa xgobekg'am kar kò 4 dim kg'oo-coam dim dóm ba kóm me ko máá: "Hàà!" témé.

⁸ Ghùì-kg'air ko kar kò tsām bìi ba bóò. Eē kò qábì meam di cg'òèa nea ko x'oo o, i kò ēe x'óóa ne khòè ne di x'āè-q'ooan ko xùri me, i kò wèéan ga 4 xòèan nqòómkg'ai di koe guu a cúim xòem koe qarian máàè, ntcàum cgoa i gha cg'òo ka, naka xàbàs cgoa hēé, naka tcian cgoa hēé, naka qāáka di kg'oo-coan nqòómkg'ai di cgoa hēéthēé e.

⁹ Eēm ko gaia 5 dis guùs tc'àmà ko tcēekg'am sa xgobekg'am kar kò ēe Nqarim dim kg'uim ncēe ne kò nxāea tseegukagua hāam domka cg'òèa hāa ne di tc'ēan altaram ka nqāaka bóò.

¹⁰ Kaiam dóm cgoa ne kò q'aua tcg'òò, a máá: "Oo, tc'amaka hana Tsi X'aiga Tsi Nqari Tsee, tcom-tcomsa a tseegu Tsi, cgóm naka táá ão guu, naka nqòóm di ne khòè ne qhāése xgāra, naka sita di c'áòan kabi ēe nqòómkg'ai koe x'āèa hāa ne koe!" témé.

¹¹ Me kò wèém khòè ba q'úum qgái ba máàè, a birìè, cg'árése ne gha qāā* sa, i nxāakg'aiga síi nxáráse-q'ooan gane ka c'ēe ne qāa ne dian hēé, naka qōese ga ne dian hēéthēé tc'ào, ncēe gha hàà cg'òòè ne, ncēe ne kò ma gane hēèèa khama.

¹² A ēem ko Ghùu-coa ba 6 dis guùs tc'àmà ko tcēekg'am sa xgobekg'am kar kò bóò, me ko nqòò ba kaisase cgùru, si kò cáim sa kàbise a ntcúum qgáim khama ma ntcúu, me kò nxoe ba kàbise a c'áòan khama ma nçà.

¹³ Zi kò nqarìkg'ai di zi tcqòò zi nqòómkg'ai koe tcheè, ncēe i ko ma faia dis hùis di tc'áron kg'orà ma tcheè khama ma, kaim tc'ám kas kòo ntcāa-ntcāè ne.

¹⁴ I kò nqarìkg'aian qabese, tcgāyas ga ma qabèè khama ma, i kò wèé xàblan hēé naka tshām ka nxāma-nxāmaèa nqòò-coan wèé hēéthēé ntcāa-ntcāse a téé-q'ooan gaan di koe tcg'oa.

¹⁵ Xu kò nxāaska nqòómkg'ai di xu x'aiga xu hēé, naka kaia xu khòè xu hēé, naka tc'āa-cookg'ai xu hēé, naka ēe qguuan hēé naka qarian hēé, naka wèé ne khòè ne c'ēe ne, qāa ne kana ēe qāa tama ne gane hēéthēèa kò nxōán di kòman koe hēé naka xàbian di nxōán koe hēéthēé tcāa a xài.

¹⁶ A ne a kò xàbian hēé naka nxōán hēéthēé tcii a ko máá: "Cg'áé cgae ta a, naka chóm ta a tcgái-q'ooa ba koe Gaam ēe x'aian dis ntcòò-q'ooos koe ntcòóa-ntcòe ba, naka gataga chóm ta a Ghùu-coam di xgòan koe.

¹⁷ Gatsara di xgòan dim cáim kaia hāa ba hààraa ke, ka i gha díin kgoana a q'óá me?"

7

144,000 khòèan Iseraele di i

¹ Ncēes guùs qāa q'oo koer kò 4 moengele xu bóò, xu nqòóm di zi huku zi 4 zi koe tééa-tēe, a xu a kò 4 tc'áan nqòómkg'ai di qgóóa hāa, nxāasega i gha táá cúí tc'áa ga nqòómkg'ai koe tc'áa ka, kana tshàa-dxooan koe, kana wèé hian koe ga igaba.

² A ra a kò moengelem c'ēe ba bóò, me ko cáms ko tcg'oa xòè koe guu a ko hàà, a ba a tcāa-tshàus koe x'ái sa úia. Nqarim kg'òèa hāam di sa, khòè ne koem gha x'áis khama ma tòò sa, me kò kaia hāam dóm cgoa moengele xu 4 xu tcii, ncēe ko qarian máàèa hāa xu, nqòò ba xu gha cg'òo ka, naka tshàa-dxooan hēéthēé e,

³ a ba a ko máá: "Táá nqòò ba cg'òo guu, kana tshàa-dxooan ga, kana hian ga igaba, naka ta gha nxāakg'aiga síi x'ái sa tòò, gatá dim Nqarim di tséé-kg'aoan còo koe," témé.

⁴ Ra kò nxāaska ēe kò x'ái sa tòò cgaeèa ne di nxáráse-q'ooan kóm: 144,000 ne khòè ne e, 12 zi qhàò zi Iseraele di ne khòè ne di zi wèé zi koe guu a.

⁵ 12,000 ne kò Jutam dis qhàòs koe guu a x'ái sa tòò cgaeèa, ne kò 12,000 ne Rubenem dis qhàòs koe guu a x'ái sa tòò cgaeèa, naka 12,000 ne hēé Gatem dis qhàòs koe,

⁶ naka 12,000 ne hēé Aserem dis qhàòs koe,

naka 12,000 ne hēé Nafetalim dis qhàòs koe,

* 6:11: qāa - Gerika sa ko "sāa" témé.

naka 12,000 ne hêé Manasem dis qhàòs koe,
⁷naka 12,000 ne hêé Simonem dis qhàòs koe,
 naka 12,000 ne hêé Lefim dis qhàòs koe,
 naka 12,000 ne hêé Isakarem dis qhàòs koe,
⁸naka 12,000 ne hêé Sebulonem dis qhàòs koe,
 naka 12,000 ne hêé Josefam dis qhàòs koe,
 naka 12,000 ne hêéthêé Benjamenem dis qhàòs koe,
 nxãa nea kò x'ái sa tòò cgaèèa.

Wêé xu nqôó xu di ne khòè ne

⁹Ncêe zi guù zi qãá q'oo koer ko bóò, kar kò kaias xg'aes khòè ne di sa bóò, ncêe cúí khòè kaga nxáráè tite sa, wêé zi qhàò zi koe guu a, naka wêé zi xg'ae zi koe hêé, naka khòè ne koe hêé, naka tam xu koe hêéthêé e. Ne x'aian dis ntcôó-q'ooos cookg'ai koe hêé naka Ghùu-coam cookg'ai koe hêéthêé tééa-têe, a ne a q'úú qgái-dxooan hana, a hian di nxãan tshàu q'ooa ne koe qgóóa.

¹⁰A ne a kò kaiam dòm cgoa q'aua tcg'òó a máá:
 “Kgoarakua ne gatá dim Nqarim koe guua,
 ncêe x'aian dis ntcôó-q'ooos koe ntcôóa-ntcôe ba,
 naka Ghùu-coam koe hêéthêé e,”
 témé.

¹¹Xu kò wêé xu moengele xu x'aian dis ntcôó-q'oo sa hêé naka kaia xu hêé naka 4 kg'oo-coan kg'òèa kò hãa koe hêéthêé tééa nxama-nxama. Ne kò x'aian dis ntcôó-q'ooos cookg'ai koe tcúúa ne cgoa qámse, a Nqari ba dqòm,

¹²a máá:

“Amen!
 Dqòm kuan hêé
 x'ãan hêé
 q'ãan di tc'ëan hêé
 qãè-tcaoa-máákuan hêé
 tcomkuan hêé
 qarían hêé
 naka kaian hêéthêé
 méé i chòò tamase
 gatá dim Nqarim di ii.
 Amen!”
 témé.

¹³Me kò kaia xu ka c'ëe ba kg'ui cgoa te a máá: “Díí ga nea ncêe ne, q'úú qgái-dxooan hana ne, a ne a nda koe guua?” témé.

¹⁴Ra kò birí me a máá: “Kaia hãa tseè, tsáá tsi q'anaa!” témé. Me kò birí te a máá: “Ncêe nea gane êe kaias xg'arakus koe guua hãa ne ne e. Gane di qgái-dxooa ne ne xg'aàra hãa, a kúrú u i q'úú u Ghùu-coam di c'áòan cgoa.

¹⁵Gaa domkaga
 ne x'aian dis ntcôó-q'ooos Nqarim dis cookg'ai koe hãa,
 a ko dqòm Me,
 koaba ba hêé naka ntcúú ba hêéthêé e,
 Gam dim tempelem koe hãa a,
 Me gha Gaam
 êe x'aian dis ntcôó-q'ooos koe ntcôe ba
 hãa cgoa ne
 a gha kòre ne*.

¹⁶Cuiskaga ne gaicara xabà hãa tite,
 a cáma hãa tite.
 Cámi sa cuiskaga dàò ne tite,
 kana c'ëe kùruan ncêe kaisa ga igaba.

¹⁷Ghùu-coa ba gha gane dim Kòre-kg'ao ba ii khama,
 x'aian dis ntcôó-q'ooos nqáè koe hãa ba,
 a ba a gha chùua úú ne kg'òèan di tshãan di tsgòrèan koe,
 Me gha Nqari ba wêém tcgái-tshàram
 gane di tcgáian di ba tchùua tcg'òó,” tam méé.

7 xu torompita xu (8-11)

* 7:15: hãa cgoa ne a gha kòre ne - Gerika sa ko máá: “Gam dim tente bam gha tc'amkg'aia ne koe xgàu,” témé.

8

7 dis gùús tc'àmà ko tcëekg'am sa ko xgobekg'ammè

¹ Eëm ko Ghùu-coa ba 7 dis gùús tc'àmà ko tcëekg'am cgoaè sa xgobekg'am kam kò nqarikg'ai koe qhái-qhái ba xóé, aoaram di nqáè-q'ooan khama noo x'aèa ne.

² Kar ko 7 xu moengele xu ncëe ko Nqarim cookg'ai koe téé-tëe xu bóò, xu ko 7 torompitan máàè.

³ Me kò c'ëem moengelem qàè hm̀m̀ xg'ãò gùúan úúa hãas gãbas gautan cgoa kúrúèa sa qgóóa hãa ba altaram koe hàà téé, a kò qàè hm̀m̀ xg'ãò gùúan kái máàè, nxãasegam gha wèé ne èe tcom-tcomsa ne di còrèan cgoa gautan dim altaram ncëe x'aian dis ntcòò-q'ooos cookg'ai koe hànãam koe tcheè e ka.

⁴ I kò qàè hm̀m̀ xg'ãòs dàòà-máákus di ts'énèan hëé naka èe tcom-tcomsa ne di còrèan hëéthéè èe kò Nqarim cookg'ai koe tëem moengelem di tshàuan koe guu a qàò.

⁵ Me kò nxãaska moengele ba qàè-hm̀m̀ xg'ãò gùúan úúa hãas gaba sa sèé, a altaram koe guua c'ëean ka cg'òè-cg'oe si, a ba a nqòòmkg'ai koe xaoa guu u; i kò túúan di kg'úi-q'ooan hëé naka ts'oo-q'ooan hëé naka túú-tebean hëé, naka nqòòm di cgùru-q'ooan hëéthéè kúrúe.

7 xu torompita xu

⁶ Xu kò nxãaska 7 xu moengele xu ncëe kò 7 torompitan qgóóa hãa xu kg'ónòse, q'aukagu u xu gha ka.

⁷ Tc'ãà dim moengele ba kò gam dim torompita ba q'aukagu, si kò tsòà sa hëé naka c'ees ncëe kò c'áòan cgoa xg'aea hãa sa hëéthéè xóé. Si kò nqòòmkg'ai koe tcheèè, me kò nqoana xòèan nqòòmkg'ai di koe guu a cúim xòè ba dàò, me kò gataga nqoana xòèan hìian di koe guu a cúim xòè ba dàò, i wèé dcãan tsãá ga dàò.

⁸ Me kò cãm dim moengele ba gam dim torompita ba q'aukagu, si ko c'ëes gùù sa tshà-dxooan koe xaoa tcãèè, kaiam xàbim khama noo sa, ncëe c'ëean ko gaas koe dàò sa. Me kò nqoana xòèan tshàa-dxooan di koe guu a cúim xòè ba c'áòan kúrú.

⁹ si kò nqoana dtcòoan tshàa-dxooan q'oo koe x'ãèa hãa kg'oo-coan dis koe guu a cúis dtcòò sa x'óò, si kò nqoana dtcòoan skepean di koe guu a cúis dtcòò sa kòbèè.

¹⁰ Me kò nqoana dim moengele ba gam dim torompita ba q'aukagu, me kò nqarikg'ai koe guu a kaiam tçonò ba cg'áé, a ko x'áà, karuko c'ee-kg'ám khama ma, a ba a kò nqoana xòèan tshàan di koe hëé, naka tshàan di tsgóréan koe hëéthéè cúim xòèm koe guu a tcheè.

¹¹ Gaam tçonòm di cg'òèa ne 'Kg'au' u. Me kò nqoana xòèan koe guu a cúim xòèm tshàan di ba kg'au, i kò gaam tshàam ka kái khòèan x'óò, kg'au me e kò ii khama.

¹² Me kò moengelem 4 di ba gam dim torompita ba q'aukagu, me nqoana xòèan cáms di koe guu a cúim xòè ba kòbèè, me gataga nqoana xòèan nxoem di koe guu a cúim xòè ba kòbèè, me nqoana xòèan tçonò zi di koe guu a cúim xòè ba kòbèè, nxãasegam gha cúim xòè ba táá x'áa ka, nqoana xòèan gazi di koe guu a. Me kò gataga nqoana xòèan koaban di koe guu a cúim xòè ba táá x'áan hòò, i ntcúúan ka gataga ii.

¹³ Kar kò nxãaska bóò, a kóm si ko xáe sa èes ko nqarikg'ai nqáè koe tsãéa te ka kaiam dóm cgoa kg'ae a ko máá: "Nqoana xu moengele xu kg'ónòsea máána hãa, torompita ba xu gha q'aukagu ka, khama i gha cg'ãè ii, cg'ãè ii, cg'ãè ii, gane èe nqòòmkg'ai koe x'ãèa hãa ne ka," témé.

9

¹ Me kò 5 dim moengele ba gam dim torompita ba q'aukagu, ra kò nqarikg'ai koe guu a nqòòmkg'ai koe tcheèa hãam tçonò ba bóò. Me ko chòò-q'oo úú tamam hãém di kómãan di xgobekg'aman máàè.

² Chòò-q'oo úú tamam hãém dim kóm bam kò xgobekg'am, i kò kaiam c'ëem di khama ii ts'énèan gaam kóm koe tcg'oa, si kò cãm sa hëé naka nqòòm-nqáè hëéthéè gaam kóm koe tcg'oara hãa ts'énèan ka ntcúúkagúe.

³ I kò tçómãan ts'énèan koe guu a tcg'oa, a nqòòmkg'ai koe hàà, a i a kò nqòòmkg'ai koe xg'árian di qarian khama noo qarian máàè.

⁴ A i a ko bìrié, nqòòmkg'ai di dcãa ne i gha táá cg'òo sa, kana c'èe gùúan èe tsãá ga igaba, kana c'èe hìian ga igaba, gabà méé i khòèan cg'òo, ncëe Nqarim dis x'ái sa còoan gaan di koe úú tama a.

⁵ Kgoara i kò máàè tama, cg'òo ne i gha sa, igaba i gha 5 nxoëan kaisase xgàè ne sa, i kò gaan di xgàèku-q'ooan xg'árim dian khama xam, èe i kò khòèan kaá ne.

⁶ Eè xu cãm xu ka i gha khòèan x'ooan qaa, igaba i hòò o tite. X'ooa ne i gha tc'èe, igaba i gha x'ooan bèe ne a qgòé.

⁷ Tçómãan ncëea kò ncòo sa kg'ónòa máàèa xu bìi xu khama ii. Gaan di tcúúan koe i kò gautan cgoa kúrúèa cábán x'aian di khama ii gùúan úúa, i kò gaan di kg'áian khòèan dian khama ii.

⁸ I gaan di c'òòan khòès di c'òòan khama ii, i gaan di xõóan gàmàn di xõóan khama ii.

⁹ Gaan di dxùuan koe i kò dxùua tsi koe ko xgáèa máá tsi gúuan úua, qano cgoa kúrúèa khama ii i, i kò gaan di tcgàmàn di ts'oo-q'ooan kái zi bìi kara zi dian khama xam, ncêe ko ncòòan xàà zi.

¹⁰ A i a kò xg'árian di khama ii tsáóan úua, a i a kòo gaa tsáóan cgoa kaá, a i a tsáóan gaan di koe qarían úua, khóèan ko 5 nxoean thòò-thòo o.

¹¹ Gaan dim x'aiga ba kò chòò-q'oo úú tamam haém dim moengele me e. Gam di cg'òèa ne kò Heberas ka 'Abatone' e, a ba a kò Gerikas ka 'Apolione' ta ma tcièe, *ncêe sa ko 'cg'òo sa' témé.*

¹² Tc'áà dis cg'áèe sa nqáèa hãa, bóò, cam cg'áèa ne ko qanega hàà, ncêe zi gúu zi qáá q'oo koe.

¹³ Me kò nxãaska 6 dim moengele ba torompita ba q'aukagu, ra kò nxãaska dòm ba kóm, gautan dim altaram di xu 4 xu nxãa xu koe guua ba, ncêe kò Nqarim cookg'ai koe hãa ba.

¹⁴ Me ko 6 dim moengelem ncêe ko torompita ba qgòóa ba biri a máá: "Moengele xu 4 xu ncêe tshàm kaíam Eferatase dim koe qáèèa xu méé tsi kgoara," *témé.*

¹⁵ Xu kò gaxu moengele xu 4 xu camán kg'ónò mááèa, kgoaraèe xu gha a, gaa x'aèe kaga, naka nxoe ba hêé, naka kuri ba hêéthêé e. Xu gaa x'aèe kaga kgoaraèe, nqoana zi xg'ae zi khòèe ne di zi koe xu gha guu a cúis xg'ae sa cg'òo ka.

¹⁶ Bìian qábia hãa xu ncòòo-kg'ao xu di nxárase-q'ooa ne kò 200 milione e, ra kò nxárase-q'ooa xu kóm.

¹⁷ Ncêe ra kò ma tiris x'áíès koe bìi xu ma bóò ga a: qábi-kg'ao xua kò dxùua tsi ko xgáèa máá gúuan úua hãa, ncêe kò c'eean khama ma ncòà a, a safirean khama ma kaisase tsãa a, a i a salefan khama ma dàim-tc'ubi i. I kò bìi xu di tcúuan gàmàn di tcúuan khama ii, i kò c'eean hêé, naka ts'énèan hêé, naka salefan hêéthêé gaxu di kg'ámàn koe tcg'oa.

¹⁸ Nqoana zi xg'ae zi khòèe ne di zi koes kò guu a cúis xg'ae sa cg'òoè, ncêe zi xgàraku zi thòòka zi nqoana zi ka: c'eean ka hêé, naka ts'énèan ka hêé, naka salefan ka hêéthêé e, ncêe kò kg'ámàn xu koe tcg'oa a.

¹⁹ Bìian di qaria ne kò kg'ámàn gaan di koe hêé, naka tsáóan gaan di koe hêéthêé hàna khama. Gaan di tsáóa ne kò cg'aooan khama ii, a tcúuan úua, a i a kò gaan cgoa khóèan thòò-thòo.

²⁰ C'èe ne khòèe ne kò gazi xgàraku zi thòòka zi ka táá cg'òoè, igaba ne kò táá gane kúrúa hãa gúuan koe tcoóse, a kò dxáwa tc'èean dqòmàn táá aagu, naka kúrú mááèèa nqárian hêéthêé e, ncêe gautan cgoa kúrúèa a, seleferan hêé, naka tcg'aian hêé, naka nxóàn hêé, naka híian hêéthêé e, ncêe bóò ga hêé tama a, kana kóm ga hêé tama a, kana qòò ga hêé tama a.

²¹ A ne a kò táá tcoóse gane di cg'òokuan koe hêé, naka tsóóan kúrúan koe hêé, naka cg'áràn koe hêé, naka gane di ts'áàn koe ga hêéthêé e.

10

Moengele ba hêé naka tcgãya-coa sa hêéthêé e

¹ Ra kò nxãaska c'èem moengelem kaia qarían úua ba bóò, me nqarikg'ai koe guu a ko xõa. Túú-c'òòs kam kò qàbièa, a dòro-ghãò ba tcúua ba tc'amkg'ai koe úua. I kòo kg'áia ba camán khama ma x'áà, i c'óaa ba nquu ba ko ghùì-ghuim híim karua ko qòòm khama ii.

² Tshàua ba koem kò tcgãya-coa sa qgòóa, xgobekg'amsea kò hãa sa. Gam dim nqàrèm kg'òò xòè di bam kò tshàm tc'amkg'ai koe tòóa, a dxàe xòè di ba nqòòmkg'ai koe tòóa.

³ Kaisam q'au bam kò tcg'òò, gàmàn di kg'ae-q'ooan khama xam ba. Eëm ko q'au ka zi kò 7 zi kg'ui-q'oo zi túuan di zi kg'ua ts'oo.

⁴ Eè zi ko 7 zi kg'ui-q'oo zi túuan di zi ts'oo, kar kò góá kg'oana, igabar kò nqarikg'ai koe guuam dòm ba kóm me ko máá: "Tc'àmà-tcèekg'ama tòò èes gúús 7 zi kg'ui-q'oo zi túuan di zi méèa hãa sa naka táá góá si guu!" *témé.*

⁵ Me kò nxãaska moengelem ncêer kò bóò me tshàa tc'amkg'ai koe hêé naka nqòòmkg'ai koe hêéthêé téèa-tèe ba, kg'áò xòè dim tshàu ba nqarikg'ai koe ghùì.

⁶ A ba a Gaam èe chòò tamas kg'òèe sa ko kg'òem cgoa gaise, ncêe nqarikg'ai hêé naka gaa koe hàna gúuan hêé, naka nqòòmkg'ai hêé naka gaa koe hàna gúuan hêé, naka tshàa-dxooan hêé naka gaan koe hàna gúuan hêéthêé kúrúa hãa ba, a ba a máá: "Cúí àò ga gha káa a,

⁷ igaba 7 dim moengelem ko hàà gam dim torompita ba q'aukagu xu cam xu kas gha nxãaska Nqarim dis tchòàs chómsea hãa sa tcg'oa a kúrúse, èem kò ma Gam di xu qáa xu porofiti xu ma xgaa-xgaa sia khama," *témé.*

⁸ Me nxãaska dòm ncêer ko nqarikg'ai koe kóm hãa ba gaicara kg'ui cgoa te a máá: "Qòò naka síí èe xgobekg'amseas tcgãya sa, tshàm tc'amkg'ai koe hêé naka nqòòmkg'ai koe hêéthêé téèa-tèem moengelem tshàu q'oo koe sèé," *témé.*

⁹ Ra kò moengelem koe síí a ra a dtcàrà me, tcgāya-coa sam gha máà te sa, me birí te a máá: “Séé si naka tc'óó si. Kg'au si i gha ii ncāà tsi koe, igabas gha kg'ám-q'ooa tsi koe kqre ii, dènean khama ma,” témé.

¹⁰ Ra kò nxāaska gaas tcgāya-coa sa moengelem tshàu q'oo koe séé, a tc'óó si, si kò kg'ám-q'ooa te koe dènean khama ma kqre, igaba èer ko tc'óó sia xg'ara ka i kò ncāà-q'ooa te kg'au.

¹¹ Ra kò nxāaska biríe a máá: “Gaicara méé tsi porofita, kái ne khóèe ne ka hēé, naka kái zi qhàò zi ka hēé, naka kái xu tàm xu ka hēé, naka kái xu x'aiga xu ka hēéthēé e,” témé.

11

Cám tsara nxàea tseegukagu-kg'ao tsara

¹ Ra kò nxāaska qád-q'ooan ko tc'āò-tc'āom hii ba máàè, dqābim khama kò ii ba, a biríe a máá: “Tēe naka síí tempelem Nqarim dim di qád-q'ooan tc'āò-tc'āo, naka altara ba hēé, naka gaa koe hāa a ko dqom̄ ne hēéthēé nxará.

² Igaba tempelem ka tchāa koe hànām x'áé ba méé tsi guu, táá méé tsi nxāam di qád-q'ooan tc'āò-tc'āo guu. Nxāam x'áé ba qhàò zi di ne máàèa hāa ke, zi gha 42 nxoan tcom-tcomsam x'áé-dxoo ba náa.

³ Ra gha Tiri tsara nxàea tseegukagu-kg'ao tsara cám tsara qarían máá, tsara gha saka di qgáían hāa a 1,260 cáman porofita.”

⁴ Ncēe tsara nxàea tseegukagu-kg'ao tsara olife di tsara hii tsara a, a cám tsara lampi téé-q'oo tsara a, ncēe wèem nqōóm dim X'aigam Nqarim cookg'ai koe tééa-tēe tsara.

⁵ A ncēe c'ēe khóèan kò thōò-thōo tsara a kg'oana ne i ko c'eean kg'ám-q'ooa tsara koe tcg'oa, a gatsara di cg'ōo-kg'aon cg'ōo. Ncēea ēe thōò-thōo tsara a kg'oana khóèan gha ma cg'ōoe ga a.

⁶ Qarían tsara úúa, nqarikg'aian tsara gha tcēekg'am di i, táá i gha túuan tuu ka, gatsara di porofitan di cáman ka, a tsara a tshāan koe qarían úúa, kabí i tsara gha i c'áóan kúrú di i, a tsara a gha nqōó ba xg'ám wèé cg'āean cgoa, ēe tsara ga ko ma tc'ēe khama ma.

⁷ Eē tsara ko Nqarim di kg'uian tseegukagua xg'ara, kam gha qāáka dim kg'oo-coam ncēe chōò-q'oo úú tamam hāem koe ko tcg'oa ba qarú-cgae tsara a, a ba a gha tàà tsara a, a cg'ōo tsara a.

⁸ I gha gatsara di tc'áróan kaiam x'áé-dxoom di xg'aekuan koe xóé, ncēe q'āasea ba, a Sodoma ii ba kana Egepeto ii ba, ncēe gatsara dim X'aigam Nqarim xg'auèa koe.

⁹ Nqoana cáman hēé naka cúim cám di nqáè-q'ooan hēéthēé ka ne gha khóèe ne ncēe qhàò zi koe hēé naka xg'ae zi koe hēé naka tàm xu koe hēé, naka nqōó xu koe guua ne hēéthēé, gatsara di tc'áróan kg'ama bóò, a gha xguì tc'áman koe tsara gha xòòe sa,

¹⁰ ne gha ēe nqōómkg'ai koe x'āea hāa ne tc'amkg'aia tsara koe qāè-tcao, a ne a gha kōè sa kúrú, a aban tsééa máaku, ncēe tsara porofiti tsara kò ēe nqōómkg'ai koe x'āea hāa ne qóm̄ ba qgóókagua hāa khama.

¹¹ Igaba i kò nqoana cáman hēé naka cúim cám di nqáè-q'ooan hēéthēé qāá q'oo koe Nqarim koe guua kg'òèan di sónòan tcāà cgae tsara a, tsara kò nqàrà tsara cgoa tēe a téé, i kò kaisa q'áóan tcāà cgae gane ēe kò bóò tsara a ne.

¹² Nxāaska tsara kò c'ēm dóm̄ kaisa ba kóm̄, nqarikg'ai koe guua ba, me ko birí tsara a a máá: “Ncēe koe tsao q'ábà qad,” témé. Tsara túú-c'òòs cgoa nqarikg'ai koe q'ábà qad, ne kò gatsara di ne cg'ōo-kg'ao ne bóò tsara a.

¹³ Gaam x'aem kam kò nqōó ba kaisase cgùru, me 10 xòèan koe guu a cúim xòèm x'áé-dxoom di ba xùbuse, i 7,000 khama noo khóèan gaam nqōóm̄ di cgùru-q'ooan ka cg'ōoe, ne kò c'ēe ne kaisas q'áòs ka tcāà, a ne a nqarikg'ai dim Nqari ba dqom̄.

¹⁴ Cám dis cg'āè sa nqáéa hāa, igaba bóò, nqoana dis cg'āè sa ko sencaga hàà.

7 dim torompita ba

¹⁵ Moengelem 7 di ba kò gam dim torompita ba q'aukagu, xu kò kaisase kò ts'oo xu dóm̄ xu nqarikg'ai koe kóm̄se, a xu a kò máá:

“Nqōómkg'ai di x'aia ne gatá dim X'aigam Nqarim di x'aian kúrúa, naka nqòòkaguèa hāam Krestem di hēéthēé e, Me gha chōò tamase X'aiga ba ii,” témé.

¹⁶ Xu kò nxāaska 24 xu kaia xu, ēe kò Nqarim cookg'ai koe gaxu di ntcōó-q'ooan x'aian di koe ntcōe xu kg'áia xu cgoa qámse, a Nqari ba dqom̄,

¹⁷ a máá:

“X'aiga Tsi Nqari Tsi Qari Tsi wèé Tseé, ncēe hàna Tsi, a kò kg'aiga hàna Tsi, qāè-tcaoa xae ko máá Tsi,

kaia qarian Tsari Tsi séèa hãa khama,
 a Tsi a tshoa-tshoa a tc'âa-cookg'aia hãa.
¹⁸ *Nqôóm di zi qhàò zia kò xgóà,*
 igaba i Tsari xgòàn hààraa,
 naka ãe x'óóa hãa ne xgàra di x'aèan hěéthěé e.
 Tsari ne qàà ne, ncěe porofiti ne hěé
 naka tcom-tcomsa ne hěé naka wèéa ne
 ãe kò Tsarim cg'òè ba q'áò ne hěéthěé
 Tsi gha *qãèan cgoa* suruta,
 cg'árean ga hěé naka kaian ga hěéthěé e.
 A Tsi a gha ãe ko nqôó ba cg'òo ne hàà cg'òo,"
 ta xu méé.

¹⁹ Me kò nxãaska Nqarim dim tempelem nqarikg'ai koe hàna ba xgobekg'amse, me kò Gam dis qàé-xg'aes dim káá ba bóòse Gam dim tempelem q'oo koe, i kò tũú-tebean kúrúse, naka ts'oo-q'ooan hěé, kg'ui-q'ooan gaan di hěé, nqôóm di cgùruan hěé naka kaias tsôà sa hěéthěé e.

Cg'ao-dxoo ba hěé naka cá̀m kg'oo-coa tsara cg'òo ko tsara hěéthěé e (12-13)

12

Khòè sa hěé naka kái tcúú a kaim cg'aom ncòà ba hěéthěé e

¹ Kaia, a *are-aresa* x'ái sa kò nqarikg'ai koe bóòse, ncěe khòès kò cá̀ms khama ii qgáian hànà sa, me kò nxoe ba nqàrèa sa ka nqãaka hàna, si kò x'aian dis cá̀bás 12 tçonòan úúa sa tcúúa sa koe hàna.

² Ncãà nes kò úúa, a ábà qàe koe hãa, a ábàn di thòòan úúa, khamas kòo kg'ae.

³ Si kò c'èes x'ái sa gaicara nqarikg'ai koe bóòse, ka bóò, ncòàm cg'ao-dxoom kaim 7 tcúúan hěé naka 10 nxãan hěéthěé úúa ba hàna, a kò 7 cá̀ban x'aian di tcúúa ba koe úúa.

⁴ Tsáóa ba kò nqoana zi xg'ae zi nqarikg'ai di tçonòan di zi koe guu a cúi sa xgàia tcg'òó, a nqôómkg'ai koe tcheèagu. Kam kò nxãaska cg'ao-dxoo ba khòès ãe ábà kg'oanas cookg'ai koe téé, nxãasegam gha gas dim cóá ba ãem ko ábàè kaga tòm ka.

⁵ Si kò kg'áòm cóá ba ábà, ncěe ko hàà *nqôóm di zi qhàò* zi wèé zi qano dxòm cgoa tc'âa-cookg'ai ba. Igabam kò gas dim cóá ba ntcàuè, a ba a Nqarim koe úúè, Gam dis ntcòò-q'ooos x'aian dis koe.

⁶ Si kò khòè sa bèe a qãáka qgóéa síi, Nqarim x'ãè-q'ooan kg'ónòa máá sia hãa koe, ncěe gaa koes gha hãa, a 1,260 cá̀man xàròè koe.

Mikaele ba ko cg'ao-dxoom cgoa x'ãaku

⁷ Si ncòo sa nqarikg'ai koe tãe. Mikaele ba hěé naka gam di xu moengele xu hěéthěéa kò cg'ao-dxoom cgoa x'ãaku. Me kò cg'ao-dxoo ba hěé naka gam di xu moengele xu hěéthěé gaxu cgoa x'ãaku.

⁸ Igabam kò *cg'ao-dxoo ba tààè*, i nxãaska x'ãè-q'ooa ba nqarikg'ai koe kaà.

⁹ Me kò cg'ao-dxoo ba, cg'aom ncěe ncií, a dxãwa me e ta ko ma tciiè, a satana ii, a wèém nqôóm dim qàe-qaeku-kg'ao ba, nqôómkg'ai koe xaoa guuè, xu kò gam di xu moengele xu gam cgoa ga xaoa guuè.

¹⁰ Ra kò nxãaska kaim dò̀m ba nqarikg'ai koe kóru, me ko máá:

"Ncěeska i Nqarim di kgoarakuan hààraa,
 i Gam di qarian hààraa,
 naka Gam di x'aian hěé,

naka qarian Gam dim *nqòòkaguèa hãam* Krestem di hěéthěé e.

Gatá ka qòese ga ne dim chibi-chibi-kg'ao ba xaoa guuèa khama,

ncěe ko gatá dim Nqarim cookg'ai koe

koaba ba hěé naka ntcúú ba hěéthěé chibi-chibi ne ba.

¹¹ Ghùu-coam di c'áòan cgoa hěé

naka Nqarim di kg'uian tseegukaguan ka hěéthěé ne tàà mea hãa;

a kò gane dis kg'òè sa táá tòóa mááse,

igabaga ne kò x'óòan kg'ónòsea máána hãa.

¹² Gaa domka méé tu qàè-tcao, oo nqarikg'aiè,

naka gatu ãe gaa koe x'ãèa hãa tu hěéthěé e!

Igaba i gha cg'ãè ii gatu ka, oo nqôók'gaiè,

naka tshàa-dxooan hěéthěé e,

dxãwa ba gatu koe xoana hãa,

kaisa xgòàn cgoa khama.

Q'anam hãa gam di x'aèa ne xòm m sa khama!"
tam méé.

¹³ Eëm kò cg'ao-dxoo ba bóò, nqǒómkg'ai koem xaoa xòòèa sa, kam kò kg'àòm cóa ba ábà hãas khòè sa qae.

¹⁴ Igabam kò khòè sa tcgàmà tsara kaias xães di tsara máàè, nxãasegas gha cg'ao ba tsãèa guu, a qãàka síi hãa ka, qgáim kg'ónòas kò mááèam koe, qgáim ncèes kò síi hãa a x'aè ba xáròè ba, kuri tsara hêé, naka kurim nqáè-q'oo hêéthéé e.

¹⁵ Me kò cg'ao ba khòè sa ko xùrise tshàam di khama noo tshàan kg'áma ba koe guu a tcg'óò, nxãasega i gha xgàia tcg'óò si ka.

¹⁶ Igabam kò nqǒò ba khòè sa hùì, a ba a kg'áma ba xgobekg'am, a ìem tshàam ncèem ko cg'ao-dxoo ba kg'áma ba koe guu a tcg'óò ba tòm.

¹⁷ Me cg'ao-dxoo ba khòès koe kaisase xgòà, a ba a kò tcg'oa a síi wèè cóáa sa cgoa ga ncòoan kùrú, gane èe ko Nqarim di x'èaan qgòòa qaria ne, a kò wèè x'aè ka Jeso ba tseegukagu ne.

¹⁸ Me kò cg'ao-dxoo ba tshàa-dxooan di góman koe téé.

13

Tc'ää dim kg'oo-coa ba

¹ Ra kò kg'oo-coa ba bóò, me tshàam koe guu a kò tcg'oa, 10 nxãàn hêé, naka 7 tcúúan hêé, naka 10 cábán x'aian di hêéthéé kò nxãaa ba koe úúa ba, me kò Nqari ba ko cóè cg'òèan wèè tcúúa ba koe úúa.

² Kg'oo-coam èer kò bóò ba kò q'òem khama ii, i kò nqàrèa ba bera dian khama ii, i kò kg'áma ba gáman dian khama ii. Me kò cg'ao-dxoo ba gam di qarian hêé naka gam di ntcòò-q'ooan x'aian di hêé naka kaia tsééan di qarian hêéthéé gaam kg'oo-coa ba máá.

³ Si kò gaam kg'oo-coam dis tcúús c'èe sa cg'àès xg'am sa úúa, x'óóam ga kò hãa sa, igabam kò gaas xg'am sa kaia sa ts'iria hãa, me kò wèém nqǒò ba kaias ares cgoa kg'oo-coa ba xùri.

⁴ Ne kò khòè ne cg'ao-dxoo ba dqòm, qaria bam kò kg'oo-coa ba máá khama, a ne a kò gataga kg'oo-coa ba dqòm, a ko máá: "Dìina kg'oo-coam khama ii? Dìina gha gam cgoa ncòoan kùrú?" témé.

⁵ Kg'oo-coa ba kò kg'áman máàè, dqòmsean di kg'uia nem gha kg'ui di i, naka Nqari ba cóèan di hêéthéé e. Me kò qarian máàè, 42 nxoea nem gha gam di tsééan kùrú ka.

⁶ Kg'áma bam kò xgobekg'am, a Nqari ba cóè, a cg'òèa ba cóè, a ba a Nqarim x'èèa hãa qgái hêé naka gane èe nqarikg'ai koe x'èèa hãa ne hêéthéé cóè.

⁷ Qaria nem kò máàè, èe tcom-tcomsa ne cgoam gha ncòoan kùrú di i, a tàà ne e. A ba a kò wèém nqǒóm di zi qhàò zi tc'amkg'ai koe hêé, khòè ne koe hêé, naka tam xu koe hêé, naka xg'ae zi koe hêéthéé qarian máàè.

⁸ Ne gha wèè ne èe nqǒómkg'ai koe x'èèa hãa ne dqòm me, ncèe nqǒóm dis tshoa-tshoases koe i kò guu a cg'òèa ne kg'òèan dis tcgãyas koe gòáè tama ne, Ghùu-coam ncèe kò cg'òèam dis koe.

⁹ Ncèè khòèm kò tceean úúa hãa ne méém kóm:

10 Ncèè c'èem khòèm gha qáèès kòo qaase
nem gha qáèè,

a ncèè c'èem khòèm gha ntcàum cgoa cg'òèès kò qaase
nem gha ntcàum cgoa cg'òèè.

Ncèe sa ko máá, tcom-tcomsa ne khòè ne Nqarim di ne méé ne qarika téé naka dtcòm, témé.

Cám dim kg'oo-coa ba

¹¹ Ra kò nxãaska c'èem kg'oo-coa ba bóò, me nqǒómkg'ai koe guu a kò tcg'oa. Ghùu-coam di nxãàn khamam kò ma cám nxãàn úúa, a kò cg'ao-dxoom khama ma kg'ui.

¹² A kò tc'ää dim kg'oo-coam di qarian cgoa hàna baa koe wèè tsééan gam di ga kùrú. A ba a nqǒò ba hêé naka nqǒómkg'ai koe x'èèa hãa ne hêéthéé kùrú ne tc'ää dim kg'oo-coa ba dqòm, ncèe gam dis xg'amès ncèe x'óóam ga kò hãas xg'ao ts'iri ba.

¹³ Me kaia a are-aresa zi x'ái zi kùrú, a ba a khòè ne cookg'ai koe nqarikg'ai koe guu a nqǒómkg'ai koe hàà c'ee ba kùrú.

¹⁴ Gaa zi x'ái zi cgoam kò nqǒómkg'ai koe x'èèa ne khòè ne qàè-qae, x'ái zi ncèem kò tc'ää dim kg'oo-coam cookg'ai koe qarian máàèa hãa, kùrú zim gha ka zi. A ba a kò nqǒómkg'ai koe x'èèa ne khòè ne birí, kg'oo-coa ba méé ne sere-sere sa kùrúa máá sa, ncèe kò ntcàum cgoa thòò-thòèa igaba kg'òèa ba.

¹⁵ Qaria nem kò máàè, kg'oo-coam dis sere-sere sam gha tc'áan máá, si sóndò di i, nxãasegas gha gaam kg'oo-coam dis sere-sere sa kg'ui ka, a gane èe gaam kg'oo-coam dis sere-sere sa dqòm tama ne kùrú ne cg'òèè ka.

¹⁶ Wèe ne khòe nem kò chùì, kg'áo xòè dim tshàum koe kana còoa ne koe ne gha x'ái sa tòò cgaèè ka. (Cg'árén ga hée naka kaian ga hée, qguúan ga hée naka dxàuan ga hée, kgoarasean ga hée naka qāan ga héeéthéé e.)

¹⁷ Nxiāsega i gha táá cúí khòe ga c'èes gúú sa x'ámá kana x'ámágu ka, gaas x'ái sa úú tama a, ncèe kò gaam kg'oo-coam di cg'òè ii sa, kana cg'òèa ba di nxáràse-q'oo ii sa.

¹⁸ Ncèes gúú sa kò tc'èean qaa. A ncèè c'èem khòem kò tc'èega ii ne méem gaam kg'oo-coam dim nxáràse-q'oo ba nxárá xg'ae. Khòem dim nxáràse-q'oo me e ke, me gam dim nxáràse-q'oo ba 666 me e.

Tááka zi x'ái zi (14–15)

14

Ghùu-coa ba hée naka Gam di ne khòe ne héeéthéé e

¹ Ra kò nxāaska bóò, a cookg'áia te koe Ghùu-coa ba bóò Me Siona dim xàbim koe tééa-têe, i kò 144,000 khòean Gam cgoa hàna, ncèe kò còoa ne koe Gam di cg'òèan hée naka Gam ka xòòm di cg'òèan héeéthéé góasea ne.

² Ra kò c'èem ts'oom ngarikg'ai koe guua hāa ba kóm, me tòe ko tshàan khama xam, a kaia kg'ui-q'ooan túúan di khama xam. Ncèer kò kóma hāam dòm ba kò harepa cii-kg'ao ne dim khama xam, ne ko gane di harepan cii.

³ Ne kò x'aian dis ntcòò-q'ooos cookg'ai koe hée naka 4 xu kg'oo-coa xu kg'òèa hāa xu cookg'ai koe hée naka kaia xu cookg'ai koe héeéthéé kabam cii ba nxàè. Cúí khòe ga kò cii ba táá xгаа-xgaase, èe 144,000 ne cúí ne ne e kò ii, ncèe kò nqòómkg'ai koe guu a x'ámá tcg'òòèa hāa ne.

⁴ Ncèe xua èe kò táá khòe zi cgoa xóe xu khòe xu u, q'ano iise xu kò qgòósea hāa khama. Ghùu-coa ba xu kò wèe qgáian èem ko qòò koe xùri. Khòe ne xg'aeku koe xu kò x'ámá tcg'òòèa hāa, tc'āa di tc'áran Nqarim di iise naka Ghùu-coam dian héeéthéé e.

⁵ Gane di kg'áman koe i kò cúí tshùu-ntcōa ga táá hòèè, káa chibi ne e kò ii khama.

Nqoana xu moengele xu

⁶ Ra kò nxāaska c'èem moengele ba bóò, me ko nqarikg'ai nqàè koe ko tsāèa te, a chòò tama qāè tchòàn úúa, a ko èe nqòómkg'ai koe x'āèa hāa ne koe hée naka nqòóm di zi qhàò zi wèe zi koe hée, naka wèe zi xg'ae zi koe hée, naka tãman koe hée, naka khòe ne koe héeéthéé nxàe e.

⁷ Kaiam dòm cgoam kò máá: “Nqari ba q'áo naka x'áakagu Me. Gam di xgàrakuan dim x'aè ba hàaraa ke, naka dqom Me Gaam èe nqarikg'ai hée naka nqòók'gai hée, naka tshàa-dxooan hée, naka wèe qgáian tshàan ko tcg'oa héeéthéé kúrua hāa ba,” témé.

⁸ Me kò c'èem moengele cam di ba xùri me, a máá: “Cg'áèa baa, cg'áèa baa, Babilonem kaia ba, gaam ncèe nqòóm di zi qhàò zi wèe zi kúru zi gòean kg'áa hāa ba, cg'áran kúru di i, Nqarim di xgòan ko óaga gòèa ne,” témé.

⁹ Me kò nqoana dim moengele ba xùri tsara a, a kaiam dòm cgoa kg'ui a máá: “Ncèè c'èem khòem kò kg'oo-coa ba hée naka gam dis sere-sere sa héeéthéé ko dqom, a x'ái sa còoa ba koe kana tshàua ba koe úúa nem

¹⁰ gha gaam igaba thée Nqarim di xgòan di gòean kg'áa, ncèe qàbukaguè tama a, a kubis Gam di xgòan dis koe ntcāaèa a. C'eean cgoa hée naka salefan héeéthéé cgoam gha tcom-tcomsa xu moengele xu hée naka Ghùu-coam cookg'ai koe héeéthéé thòò-thòè.

¹¹ I gha gane di thòò-thòèan di ts'énèan chòò tamase qàò, ne sãa di x'aèan úú tama, koaba ba hée naka ntcúú ba héeéthéé e, gane èe ko kg'oo-coa ba hée naka sere-serea ba héeéthéé dqom ne, naka wèem èe cg'òèa ba dis x'ái sa hòoa ne héeéthéé e.”

¹² Ncèe sa ko máá, tcom-tcomsa ne khòe ne Nqarim di ne méé ne qarika téé, témé - gane èe ko Nqarim di x'aèan hée naka Jesom di dtcòman héeéthéé qgòóa qari ne.

¹³ Ra kò dòm ba kóm me nqarikg'ai koe guua hāa a ko máá: “Ncèe sa góá: Ts'ee-ts'eekg'aièa nea èe ko Nqarim koe x'óo ne, ncèem x'aèm koe guu a,” témé. Me Tcom-tcomsam Tc'èe ba máá: “Èè, ts'ee-ts'eekg'aièa nea, sãa ne gha gane di tséean koe, i gha gane di tséean xùri ne khama!” témé.

Nqòóm di tcuùè-q'ooa ne

¹⁴ Bòòr kò, a cookg'áia te koe q'úús túú-c'òò sa bóò. Gaas túú-c'òòs koe kò ntcōe ba kò Khòem dim Cóm khama ii, a gautan dis cábás x'aian di sa tcúúa ba koe úúa, a ba a kò q'āe cgoa dim xgòom ts'èe ba tshàua ba koe úúa.

¹⁵ Me kò c'èem moengele ba tempelem koe guu a tcg'oa, a kaiam dòm cgoa gaam èe kò túú-c'òòs koe ntcōe ba q'au, a ko máá: “Tsarim xgào ba tcāa naka gaam cgoa tcuù, tcuúan dim x'aè ba hàaraa hāa, nqòómkg'ai dian ncèe tcuùè ko ne kaisase x'āèa hāa ke,” témé.

¹⁶ Me kò nxāaska gaam èe túú-c'òòs koe ntcōe ba xgào ba nqòómkg'ai koe nqáékagu, me nqòó ba tcuùè.

¹⁷ Me kò c'ëem moengele ba tempelem nqarikg'ai dim koe guu a tcg'oa. Gaam igabam kò q'äe cgoa dim xgàom ts'èè ba qgóóa.

¹⁸ Me kò c'ëem moengele ba altaram koe guu a tcg'oa, moengelem ncëe c'eean koe qarian úúa ba, me kò gaam èe kò ts'èem xgàò ba qgóóa ba kaim dòm cgoa tcii, a máá: “Tsarim xgàò ba tcàà naka nqóòm di kg'oman di tc'áróan tcuù cgoa me, gaan di tc'áróne ne x'áéa hãa ke,” témé.

¹⁹ Me kò moengele ba nxãaska gam dim xgàò ba nqóòmkg'ai koe nqáékagu, a ba a nqóòmkg'ai di kg'oman tcuù, a góéan ko kúrúès qgáis ncëe Nqarim di xgòàn di iis koe xaoa tcãa a.

²⁰ I kò kg'oman x'áé-dxoom ka tchàa koe náà tòmm-tommé, góéan ko kúrúès qgáis koe, i c'áòan gaas qgáis koe guu a tòè, a càuse, a bìi di tómi kgòrean ko téé khama noose síi, 300 kilomitara di qáò-q'ooan khama noose.

15

7 xu moengele xu di zi cg'äè zi chòò di zi

¹ Ra kò nxãaska c'ëes kias are-aresas x'ái sa nqarikg'ai koe bóò: moengele xu 7 xu ncëe kò 7 cg'äèan úúa xu - ncëe chòò di i, gaan koe i kò Nqarim di xgòàn chòò khama.

² Ra kò c'ëes guù sa bóò, tshàm ts'óó-c'óán khama ii ba, me c'eean cgoa tcg'omesea. A ra a kò gataga gane èe kò kg'oo-coa ba tàà hãa ne hëéthéè bóò, *kg'oo-coam* ncëe kò sere-sere sa kúrúa máàèa hãa, i kò cg'òèa ba nxáráse-q'oom ka x'áéa ba. Tshàm qàe koe ne kò téé-téè, Nqarim máà nea hãa zi harepa zi qgóóa hãase.

³ Ne kò Moshem òm cii ba nxàè, Nqarim òm qãà ba, naka Ghùu-coam òm cii ba hëéthéè e, a ko máá:

“Tsari tsééa nea kaia, a are-aresa a.
Oo, X'aiga Tsi Nqari Tseè, Qari Tsi wèè Tseè!
Tsari dàòa nea tchàno a tseegu u,
oo, X'aiga Tsi nqóòm di zi qhàò zi di Tseè!

⁴ Dúina gha táá q'áo Tsi,
oo, X'aiga Tsi Nqari Tseè,
a cg'òèa Tsi táá x'áákagu?
Tsáá Tsia cúisega tcom-tcomsa Tsi i.
Nqóòm di zi qhàò zi wèè zia gha hàà
a Tsáá cookg'ai koe dqòm khama,
tchàno tsééan Tsaria x'áísea hãa khama,”
témé.

⁵ Ncëes guùs qãá q'oo koer kò nqarikg'ai koe tempele ba bóò, xhàro-dxoom ncëe Nqarim ko khòè ne cgoa kg'uim koe, me nqáè koe hànam qgáì ba xgobekg'amsea.

⁶ Xu kò gaxu moengele xu 7 xu gaa koe guu a 7 cg'äèan cgoa tempelem koe tcg'oa. Q'úú qgáìan tcãàko xu kò hàna, a kò gautan di bànean dxúua xu koe qáéa.

⁷ Me kò 4 xu kg'oo-coa xu kg'òèa hãa xu ka c'èe ba nxãaska 7 xu moengele xu gautan di zi gàba zi 7 zi máà, chòò tamase ko kg'òèm Nqarim di xgòàn ka kò cg'òèa hãa zi.

⁸ Me kò tempele ba Nqarim di x'áàn hëé naka Gam di qarian hëéthéè koe guua ts'énèan ka cg'òè-cg'òèè. I kò cúí khòè ga tempelem koe tcãà tama, i nxãakg'aiga qòò a síi 7 cg'äèan moengele xu 7 xu di chòòkaguè.

7 zi gàba zi Nqarim di xgòàn di zi (16)

16

¹ Ra kò nxãaska kaim dòm tempelem koe guua hãa ba kómi, me ko moengele xu 7 xu bìri a ko máá: “Qòò xao naka nqóòmkg'ai koe síi Nqarim di xgòàn di zi gàba zi 7 zi ntcãagu,” témé.

² Me kò tc'áà òm moengele ba qòò a síi gam dis gàbas dian nqóòmkg'ai koe ntcãagu, zi kò cg'äè a thòò zi chibi zi khòè ne koe tcg'oa, èe kò kg'oo-coam dis x'ái sa úúa ne hëé naka gam dis sere-sere sa kòo dqòmà máà ne hëéthéè e.

³ Me kò càòm òm moengele ba gam dis gàbas dian ntcãagu tshàa-dxooan koe, i tshàan kàbise a x'óóam khòèm di c'áòan khama ii, i kò tshàan q'oo koe hàna kg'òèa guúan wèè ga x'óó.

⁴ Me kò nqoana òm moengele ba gam dis gàbas dian ntcãagu tshàa xu koe hëé, naka wèè qgáìan tshàan ko tcg'oa koe hëéthéè e, i kò kàbise a c'áòan kúrú.

⁵ Ra kò tshàan òm moengele ba kómi, me ko máá:
“Tchàno Tsi i,
Tsáá ncëe hàna
a kò kg'aiga hàna Tsi,
ncëe tcom-tcomsa Tsi,

xgàrakuan ncēe koe Tsi tchàno Tsi i.

⁶ Tcom-tcomsa ne hēe naka porofiti xu hēéthēe di c'òda ne ne kò ntcāgua, Tsi kò c'òdan máa ne ne kg'áa, ēe ne kòo ma qaa khama *gane di zi tsée zi cgoa,* tam méé.

⁷ Ra kò altara ba kóm, me ko xqa a ko máa: “Èè, X'aiga Tsi Nqari Tsi qari Tsi wèè Tseè, Tsari xgàrakua ne tseegu a tchàno o,” témé.

⁸ Me kò 4 dim moengele ba gam dis gâbas dian cáms koe ntcāgu, si kò qarian máaè, khòèa nes gha c'eean cgoa dào di i.

⁹ Ne kò khòè ne cáms di kùruan kaia ka dàòè, a kò Nqarim di cg'òèan còè, Gaam ēe ncēe zi cg'āè zi di qarian kò úua hāa ba, a ne a kò táa chibi bóòse a kabise a Nqari ba dqom.

¹⁰ Me kò 5 dim moengele ba gam dis gâbas dian kg'oo-coam dis ntcòó-q'ooos x'aian dis koe ntcāgu, i kò gam di x'aian ntcúu-ntcuuè. Ne kò khòè ne thòòan ka káan tam,

¹¹ a ne a nqarikg'ai dim Nqari ba gane di thòòan hēe naka chibian hēéthēe domka còè. A kò táa ēe ne kúrúa hāa zi gúu zi koe chibi bóòse.

¹² Me kò 6 dim moengele ba gam dis gâbas dian Eferatase dim tshàam kaim koe ntcāgu, i gaam tshàam di tshàan kaà, nxāasegam gha dàòm cáms ko tcg'oam xòèm di xu x'aiga xu di ba kg'òòè ka.

¹³ Ra kò nqoana cg'āè tc'ēean bóò, ncēe ko cg'ao-dxoo ba hēe, naka kg'oo-coa ba hēe, naka porofitim tshúu-ntcòa ba hēéthēe xu kg'ám q'oo koe tcg'oa a, i dqòean khama ii.

¹⁴ Tc'ēean ncēea kò dxāwan di i, a kò *are-aresa* zi x'ái zi kúrú, a kò wèém nqòóm di xu x'aiga xu koe síi, nxāasega i gha síi ncòos koe xg'ae-xg'ae xu ka, Nqarim Qarim wèém dim cáim kaim ka.

¹⁵ (*Nqari ba ko máa*: “Bóò, ts'āa-kg'aom khamar ko ma hàà. Ts'ee-ts'eekg'aièa baa ēe kókò a qgáa ba qgóòa kg'ónòa ba, táam gha nxāasega qg'āè-cgaease qòòate ka, a ba a khòè ne xg'aeku koe táa sau-cgaease hāa ka,” témé.)

¹⁶ Ncēe tc'ēea nea kò x'aiga xu xg'ae-xg'ae, qgáim ēe ko Hebera dis kg'uis ka Hare-Magetone ta ko ma tcièm koe.

¹⁷ Me kò 7 dim moengele ba gam dis gâbas dian tc'āan q'oo koe ntcāgu, me kò kaim dòm ba tempelem koe guu a tcg'oa, x'aian dis ntcòó-q'ooos koe a máa: “Xg'araa ia,” témé.

¹⁸ I nxāaska túu-teben hēe naka ts'oo-q'ooan hēe naka túuan di kg'ui-q'ooan hēe naka nqòóm di cgùruan hēéthēe kúrúse. Ncēes cgùru sa kò kaisase kaia, si qanega gatà iis gúu sa kúrúse tama, khòèan nqòómkg'ai koe tshoa-tshoa a hāa koe ga guu a.

¹⁹ Me kò x'áé-dxoom kaia ba nqoana q'oro q'aa-q'aaè, i kò *nqòóm di zi qhàò* zi di x'áé-dxoom cg'áé. Me kò Nqari ba kaim Babilone ba tc'ēe-tc'ēese, a ba a gòéan dis kubis Gam di xgòan kaia di sa máa me.

²⁰ I kò tshàam ka nxāma-nxāmaèa nqòó-coan wéean ga gari a kaà, i kò cúi xàbi ga táa hòòse.

²¹ I kò kaia tsòan nqarikg'ai koe guu a khòè ne koe tcheè, 50 qóm-q'oo khama noo qómian kò úua a. Ne kò khòè ne ncēes gúús cg'āès tsòàn dis domka Nqari ba còè, ncēes cg'āè sa kò kaisase tshúu si i khama.

Babilonem di cg'áé-q'ooan hēe, naka kg'oo-coam dis tàèè sa hēe, tshúu-ntcòò di xu porofita xu hēe, naka dxāwa ba hēéthēe e (17-20:10)

17

Cg'ára-kg'ao sa hēe naka kg'oo-coa ba hēéthēe e

¹ Kam kò nxāaska 7 zi gâba zi qgóòa xu moengele xu 7 xu ka c'ēe ba hàà cgae te, a hàà birí te a máa: “Hàà nakar hàà kias cg'ára-kg'aos di xgàrasean x'ái tsi, ncēe kái tshàan tc'amkg'ai koe ntcòe sa!

² Ncēe x'aiga xu nqòómkg'ai di xu gas cgoa cg'arán kúrúa hāa sa, ne kò nqòóm di ne x'āè-kg'ao ne gas di cg'arán di gòéan nqàre sa,” témé.

³ Kam kò nxāaska tc'ēem koe sée te, a qāáka úu te. Ra kò khòè sa bóò si ncoàm kg'oo-coam tc'amkg'ai koe ntcòe, ncēe gam koe i kò Nqari ba ko còè cg'òèan cg'òèa hāa ba, me 7 tcúuan úua naka 10 nxāan hēéthēe e.

⁴ Si kò khòè sa tsāase ncoàse hana, a kò gautan ka hēe, naka t'òè zi nxòá zi ka hēe, naka tcāako nxòan cgoa kúrúea qg'amàn ka hēéthēe x'áa. Tshàua sa koes kò gautan dis kubi sa qgóòa, si cg'āè zi gúu zi hēe naka gas di cg'arán di cg'urian hēéthēe ka cg'òèa hāa.

⁵ Gas di còoan koe i kò chómseas gúú sa ko nxàe cg'òèan góásea:

“KAIAS BABILONE SA,
CG'ÀRÀ-KG'AO ZI KA XÒO SA
NAKA CG'ÀÈ ZI NQŌŌMKG'AI DI ZI HĒĒTHĒĒ DI SA,”

ta ma góásea a.

⁶ Ra kò khòè sa bòò, si tcom-tcomsa ne di c'áòan ka nqàrea hãa, ganè ãe Jesom di ne nxàea tseegukagu-kg'ao ne di c'áòan ne.

Eër ko bòò si kar kò kaisase are.

⁷ Igabam kò moengele ba birí te a ko máá: “Dùús domka tsia area? Ncèes khòès di zi gúú zi chómsea zir gha birí tsi, naka ães qábia hãam kg'oo-coam 7 tcúúan hĒĒ naka 10 nxàan hĒĒthĒĒ úúam di zi hĒĒthĒĒ e.

⁸ Kg'oo-coam ãe tsi ko bòò ba kò hànaa, igabam ncĒeska káà me e, a ba a gha hàà chdò-q'oo úú tamam hãém q'oo koe guu a qàò, a gha tcg'oa a síí kaàkaguè. Nqđómk'ai di ne x'ãè-kg'ao ne, ncĒe ganè di cg'òèan nqđóm tshoa-tshoasea koe guu a kg'òèan dis tcg'ayas q'oo koe góáè tama ne gha are, gaam kg'oo-coa ba ne ko bòò ne. Hànam kò hãa, igabam ncĒeska káà me e, a gha gaicara hàà khama.

⁹ “NcĒes gúú sa tsi kò kómá q'ãa kg'oana ne i ko tc'Ēean qaase. 7 xu tcúú xua 7 xu xàbì xu u, ncĒes ko khòè sa gaxu koe ntcĒe xu.

¹⁰ Gataga xu 7 xu tcúú xu 7 xu x'aiga xu u. 5 xua kò cg'áé, me c'Ēe ba qanega x'aiga me e, me c'Ēe ba qanega hàà tama - hààm kò nem gha hàà cg'orò x'ãè-coan cúú ga hãa.

¹¹ Kg'oo-coam ncĒe kò hànaa ba, a ncĒeska káà ii ba, nxãa ba 8 di me e, igabam 7 xu ka c'Ēe me e, a ba a gha síí cg'òè.

¹² “I nxãaska 10 nxàan ãe tsi kò bòò o, nxãan 10 xu x'aiga xu u, ncĒe qanega x'aian máàè ta ga hãa xu, igaba xu gha hàà cúúm aoara ba gaam kg'oo-coam cgoa x'aiga xu gha ii di qarian hòò.

¹³ NcĒe xua cúús tc'Ēe sa úúá, a ko gaxu di qarian hĒĒ naka gaxu di tsééan di qarian hĒĒthĒĒ kg'oo-coa ba máá.

¹⁴ Ncòoan xu gha Ghùu-coam cgoa kúrú, Me gha Ghùu-coa ba tàà xu, x'aiga xu dim X'aiga Me e, a kaia xu x'aiga xu dim kaiaam X'aiga Me e khama. Ne gha Gam cgoa hàna ne ãe tciíea, a nxará tcg'òòèa, a tcom-tcomsa ne ne e,” tam moengele ba méé.

¹⁵ A ba a birí te a máá: “Tshãan ãe tsi kò bòò, ãe cg'árà-kg'aos gaan koe ntcóòá-ntcòe e, nxãa nea káí ne khòè ne hĒĒ, naka xg'ae zi hĒĒ, naka nqđóan di zi qhàò zi hĒĒ, naka tam xu hĒĒthĒĒ e.

¹⁶ Nxãa xu 10 xu ãe tsi ko bòò xu hĒĒ naka kg'oo-coa ba hĒĒthĒĒea gha cg'árà-kg'ao sa hòre. Cg'ãa-cg'anasekagu si i gha, a qg'aè-cgaekagu si, a gha cgàaa sa kg'oo, a c'Ēean cgoa dàò si.

¹⁷ Nqari ba tcáòá xu koe tcãà ana hãa khama, Gam ko tc'Ēe sa xu gha kúrú, a gha cúú tc'Ēe ka, a gaxu di x'aian di qarian kg'oo-coa ba máá, i gha nxãakg'aiga síí Nqarim di kg'uian tseegukaguè ka.

¹⁸ Khòès ãe tsi ko bòò sa kaiaam x'áé-dxoo me e, ncĒe nqđómk'ai di xu x'aiga xu koe qarian úúá ba.”

18

Babilonem di cg'áé-q'ooa ne

¹ NcĒe zi gúú zi qãá q'oo koer kò c'Ēem moengele ba bòò, me nqarikg'ai koe guu a ko xãa, kaia qarian úúá ba, me kò nqđó ba gam di x'ãan ka x'ãà-x'aaè.

² Kaiaam dóm cgoam kò kg'ui a ko máá:

“Cg'áéa baa, cg'áéa baa, Babilonem kaia ba!

Dxãawan x'ãea hãa qgáia nem kúrúá,

naka wĒé zi tc'Ēe zi cg'ãè zi di x'ãè-q'ooan hĒĒthĒĒ e,

x'ãè-q'ooan wĒés tsarás kg'ooè tamás di hĒĒ,

naka x'ãè-q'ooan wĒém kg'oo-coam kg'ooè tama,

a hòreàm di hĒĒthĒĒ e.

³ Nqđóm di zi qhàò zi wĒé zia

gas di cg'áràn di xgòá gòéan kg'áà hãa,

xu nqđómk'ai di xu x'aiga xu gas cgoa cg'áràn kúrúá,

xu nqđómk'ai di xu x'ámágu-kg'ao xu qguúá hãa,

gas di xaù-q'ooan kaia ka,”

témé.

⁴ Ra kò nxãaska c'Ēem dóm ba nqarikg'ai koe guu a kóm, me ko máá:

“Tiri tu khòè tuè, tcg'oaragu si,

gas di chìbian koe tu gha táá tcãà ka,

naka tua gha nxãasega táá gas di xgàràèan koe tcãà.

⁵ Gas di chibia nea dtcōoa qaðkaguèa khama,
a nqarikg'aian koe ga sía,
Me Nqari ba gas di cg'ãe cauan tc'ẽe-tc'ẽesea hãa.

⁶ Kabise naka máa si,
ẽes ko ma gasa máa tua khamaga ma,
naka cam q'oro suruta si gas di tséean koe.
Cam q'oro cg'oè-cg'oea máa si,
kubis ẽes kò cg'oè-cg'oeas koe.

⁷ Eẽs kò ma x'áakaguse a karean máasea hãa
khama noose xgàra si
naka thòðan máa si.
Tcaóa sa koes ko máa:
'X'aigas dxàe sa ntcõe,
dxàe-ntcõar tama ra a,
cuiskagar thòð-tcaoa hãase kg'aea tite,'
témé khama.

⁸ Gaa domka i gha gas di cg'ãean cúim cam ka hàà:
tcìian hẽe naka tshùu-tcaoan hẽe, naka xabàn hẽéthẽe e.
Si gha c'eean cgoa dàdè,
X'aigam Nqari ba qarìan úúa,
ncẽe ko xgàra si ba khama,"
tam méé.

⁹ Eẽ xu ko nqõóm di xu x'aiga xu, ncẽe kò gas cgoa cg'áràn kúru, a kò nqõómkg'ai di karean
gas cgoa tc'õó xu, dào-q'ooa sa di ts'énèan bóò ka xu gha kg'ae, a xu a gha thòðkase kg'ae cgae
si.

¹⁰ Nqúu ka xu gha téé, gas di thòðan di q'áðan domka, a xu a gha máa:
"Haò, cg'ãe i gha ii!
Cg'ãe i gha ii, haò, kaiam x'áé-dxoo ba!
Haò, Babilone ba, qarìan dim x'áé-dxoo ba!
Cúim aoaram q'oo koe i tsari xgàrakuan hààraa!"
témé.

Q'úum bìm òm qàbì-kg'ao ba

¹¹ Xu gha nqõómkg'ai di xu x'ámágu-kg'ao xu kg'ae, a thòðkase kg'ae cgae si, cúi khòe ga
gaxu di gúuan gaicara x'ámá hãa tite khama:

¹² gauta di gúuan hẽe, naka selefera dian hẽe, naka t'òè nxõán hẽe, naka tcaàko nxõán
hẽe, naka q'úu qgáian hẽe, naka tsãáse ncoà qgáian hẽe, naka tcaàko qgáian hẽe, naka ncoà
qgáian hẽe, naka wèe hii-ghàðan qãe hmòm-xg'ãò hẽe, naka tcoà di nxãan cgoa kúruèa zi
gúu-ghàð zi wèe zi hẽe, naka kaisa marian ko tc'óá hian cgoa kúruèa zi gúu-ghàð zi wèe zi
hẽe, naka tcg'aian hẽe, naka qanoan hẽe, naka tc'úuan úúa nxõán hẽe,

¹³ naka kinamone hẽe, naka tsóóberean hẽe, naka qãe hmòm-xg'ãò gúuan tcgáuse di hẽe,
naka tshãán hẽe, naka qãe hmòm-xg'ãò gúuan hẽe, naka gòean hẽe, naka nxúian hẽe, naka
périan hẽe, naka xháraèa périan hẽe, naka ghòean hẽe, naka ghúuan hẽe, naka biian hẽe,
naka kara zi hẽe, naka qãan hẽe, naka khòean di kg'òean hẽéthẽe e.

¹⁴ Ncẽeta ne gha méé: "Wèe cgúrian ncẽe sari tcaóan kò xgónèa hãa ne tco'oa cgae sia. Wèe
qguuan hẽe naka gúu zi wèe zi t'òè-t'òe si ko zi hẽéthèea kaàraa hãa, a cuiskaga gaicara hòè
tite," témé.

¹⁵ X'ámágu-kg'ao xu ncẽe kò ncẽe zi gúu zi x'ámágu xu, a kò gaas koe qguu xu, nxãa xua gha
gas di thòðan di q'áðan domka nqúu ka téé, a gha kg'ae, a kaisase thòðkase kg'ae cgae si,

¹⁶ a máa:

"Haò, cg'ãe i gha ii!
Cg'ãe i gha ii, haò, kaiam x'áé-dxoom
ncẽe q'úus qgái sa hãnas khòès khama ii ba,
tsãáse ncoàse hãna sa,
a ko gautan ka hẽe, naka t'òè nxõán ka hẽe
naka tcaàko nxõán ka hẽéthẽe tcaà sa!

¹⁷ Cúim aoaram ka
i ncãa wèe x'aian ncẽe ga cg'ãa-cg'anasekaguè!"
témé.

Me gha wèem chùi-kg'aom skepean di ba hẽe naka q'ábà-kg'ao ba hẽe naka skepean ko
qòòkagu xu hẽe naka wèe xu èe ko tshãan q'oo koe x'ámágu xu hẽéthèe nqúu ka téé.

¹⁸ A gha ãe xu kòo dàò-q'ooa sa di ts'énèan bòò ne q'aua tcg'òò, a xu a gha máá: “Ndakam x'áé-dxoo ba kò nc'em x'áé-dxoom kaiaam khama ii?” témé.

¹⁹ A xu a kò tcúúa xu koe tsharàn tcheè, ãe xu ko kg'ae, a ko thòòkase kg'ae ka, a ko q'au a ko máá:

“Haò, cg'ãè i gha ii,
cg'ãè i gha ii, haò kaiaam x'áé-dxoo ba.
Wéè ne ãe skepe zi tshàan q'oo koe úúa ne gam koe qguùu,
gam di qguùan ka!
Cúim aoram kam cg'ãa-cg'anasekaguèa,”
ta xu méé.

²⁰ Qãè-tcaoa tu nqáé si, oo nqarikg'aiè,
oo tcom-tcomsa tuè,
naka x'áé úú-kg'ao xao hée naka porofiti xao héethée e,
Nqari ba gatu domka xgàrakuan máá sia ke!

²¹ Me kò nxãaska c'èem moengelem qari ba kaiaam nxõá-dxoom khama noom nxõá ba ghùu,
a ba a tshàam q'oo koe xàbù tcãà me, a máá:

“Gatagam gha ma Babilonem,
kaiaam x'áé-dxoo ba ma qarika xàbù tcãàè,
a ba a gha gaia táá hòòè.

²² Ciiian harepa cii-kg'ao ne di hée
naka nxáè-kg'ao ne di hée,
naka fulutu cii-kg'ao ne di hée
naka torompita cii-kg'ao ne di héethéa
cuiskaga gaicara sáá koe kómsea hãa tite;
i cúu xom-kg'aoan
ncèe xommè ko zi gúú zi di ga
cuiskaga gaicara sáá koe hòòsea hãa tite;
i cuiskaga sáá koe
gái cgoa dis nxõás di gáí-q'ooan kómsea hãa tite.

²³ Cuiskaga i lampian di x'áàn
gaicara sáá koe x'áà hãa tite.
Sée-kg'ao ba hée naka sèèè kos khòè sa héethée khara
di kg'ui-q'ooa ne

cuiskaga sáá koe gaicara kómsea hãa tite.
Sáá koe ko x'amágu ne khòè nea kò *dqomse* khama
nqòómkg'ai di ne kaia ne khòè ne e sa,
zi kò *nqòóm di zi* qhàò zi wéè zi
sari tsóòan cg'ãè ka hoàkaguè,

²⁴ i kò gas koe porofiti xu hée
naka tcom-tcomsa ne hée,
naka wéè ne ãe nqòómkg'ai koe cg'òoèa ne di c'áòan héethée hòòse,”
témé.

19

Kái ne khòè ne ko nqarikg'ai koe Nqari ba dqom

¹ Ncèe zi gúú zi qãá q'oo koer kò khòè ne kái ne dis xg'aes di kg'ui-q'ooan khama xamò
nxòbo sa nqarikg'ai koe kóm, ne ko máá:

“Haleluya!
Kgoarakuan hée
naka x'áà ba hée
naka qarían héethéa
gatá dim Nqarim di i.

² Gam di xgàrakua ne tseegu a tchàno o khama.
Kaias cg'árà-kg'ao sam xgàra hãa,
ncèe kò nqóò ba gas di cg'áràn ka cg'ãè-cg'ãe sa.
Gam di qãàn di c'áòa nem kabia máá sia hãa,”
témé.

³ Ne kò gaicara q'au a máá:
“Haleluya!
Gas koe guua hãa ts'énèa ne ko chòò tamase qàò,”
témé.

⁴ Kaia xu 24 xu hēe naka kg'oo-coa xu kg'òèa hãa xu 4 xu hēéthēéa kò cg'áé, a Nqari ba dqòm, ncēe kò x'aian dis ntcōó-q'ooos koe ntcōe ba. A xu a kò máá: “Haleluya! Amen” témé.

Ghùu-coam dis sée sa

⁵ Me kò nxāaska x'aian dis ntcōó-q'ooos koe dòm ba guu, a ko máá: “Gatá dim Nqari ba dqòm, gatu wèe tu tséé-kg'ao tu Gam di tu, gatu ēe ko q'áo Me tu, cg'áréa tu ga hēe naka kaia tu ga hēéthēe e,” témé.

⁶ Ra kò nxāaska khòè ne kái ne dis xg'aes khama xamé kg'ui-q'ooan kóm, si tòèko tshàn di ts'oo-q'ooan khama xam, naka kg'ui-q'ooan kaisa túúan di hēéthēe e, ne ko q'au a ko máá: “Haleluya!

X'aigam gatá dim Nqarim ncēe Qarim wèe ba tc'āà-cookg'aia.

⁷ Hàà naka ta qāè-tcao, naka x'āàn máà Me!

Ghùu-coam dis sée sa hààraa ke, si Gam dis khòè sa kg'ónòsea hãa.

⁸ Thamka qgáian q'úús kò mááè, x'áàko, a q'ano o, hãas gha ka,”

ta ne mée. (Q'úú qgáia ne kò tchàno zi tséé zi i, tcom-tcomsa ne di zi khama.)

⁹ Me kò nxāaska moengele ba birí te a máá: “Ts'ee-ts'eekg'aièa nea gane ēe sèekuan dis tc'ōos dqòa dis Ghùu-coam dis koe tcièa ne! ta ma góá,” témé. A ba a càù a máá: “Ncēe nea tseegu di kg'uian Nqarim di i,” témé.

¹⁰ Ncēes guús kar kò nqàrè-kg'ama ba koe cg'áé, a ra a dqòm me. Igabam kò birí te a máá: “Táá èeta hēe guu! Tsáá cgoa gar qāà ra a, naka tsáá qōe ga ne cgoa ga hēéthēe e, ncēe ko wèe x'aè ka Jesom ka nxàea tseegukagu ne, ke Nqari ba dqòm! Jesom di nxàea tseegukagua nea Tc'ēm ka kúrúèa, porofitam gha sa ke,” témé.

Q'úúm bìim dim qábi-kg'ao ba

¹¹ Ra kò nqarikg'aian bóò i xgobekg'amsea, kar kò q'úúm bìi ba bóò, Me kò gam dim qábi-kg'ao ba Tcom-tcomsa a Tseegu ii ba ta ko ma tciè. A ba a kòo gataga tchànoan cgoa guú zi bóò a ncōoan kúrú.

¹² Gam di tcgáia nea kò qarukos c'ees khama ii, i Gam di tcúúan koe kái cábán x'aian di hàna. Gam koe góásea cg'òè sam kò úúa, ncēe ko cúú khòè kaga c'úuèa hãa, igaba Gam cúúm ka q'āaèa hãa sa.

¹³ Qáòm qgáí bam kò hàna, c'áòan koe kò tcāàèa ba, i Gam di cg'òèan Nqarim dim kg'ui me e.

¹⁴ Ne kò nqarikg'ai di ne ncōo-kg'ao ne xùri Me, a q'úú xu bìi xu qábia hãa, a thamka qgáian hàna, q'úú a q'ano o.

¹⁵ Kg'ám-q'ooa ba koem kò ts'émè xgàò-dxoo ba tcg'oa, gaam cgoam gha nqōóm di zi zhàò zi thòò-thòo ba, a ba a gha qano dim dxòm cgoa tc'āà-cookg'ai ne, a ba a gha gòéan ko kúrúès qgáí sa Nqarim Qarim wèem di kaia xgòàn domka náà tò-m-tom.

¹⁶ Gam dim qgáim koe hēe naka cúbia ba koe hēéthēes kò ncēes cg'òè sa góásea:

“X'AIGA XU DIM X'AIGA BA,
NAKA KAIA XU X'AIGA XU
DIM KAIAM X'AIGA BA,”

ta ma góásea hãa.

¹⁷ Ra kò nxāaska moengele ba bóò, me cáms koe téé-tēe, a ba a kò nqarikg'ai nqàè koe ko tsāéa te zi tsará zi kaiam dòm cgoa tci, a ko máá: “Hàà, naka ta kaias dqòa dis tc'ōos Nqarim di sa xg'aea máá,

¹⁸ naka hàà cgàan x'aiga xu di kg'oo, cgàan tc'āà-cookg'ai xu di hēe, naka cgàan qariga xu khòè xu di hēe, cgàan bìian di hēe, naka bìi qábi-kg'ao xu di hēe, naka wèe khòèan di cgàan hēe: ēe kgoarasea ne hēe naka qāà ne hēe, cg'áréan ga hēe naka kaiian ga hēéthēe di i,” tam mée.

¹⁹ Ra kò nxāaska kg'oo-coa ba hēe naka x'aiga xu nqōóan di xu hēéthēe bóò, naka gaxu di ncōo-kg'aoan hēéthēe e, xu ncōo sa xg'aea máána hãa, bìim dim Qábi-kg'aom cgoa naka Gam di xu ncōo-kg'ao xu cgoa hēéthēe e.

²⁰ Igabam kò kg'oo-coa ba qgòè a qáé-nquan koe tcāàè, naka tshúù-ntcōam porofiti ba hēéthēe e, ncēe kò gaam cookg'ai koe are-aresa zi x'ái zi kúrú ba. (Ncēe zi x'ái zi cgoam

kò gane ãe ko kg'oo-coam dis x'ái sa úúa hãa, a kò gam dis sere-sere sa dqòm ne qàe-qae.) Gatsara cam tsara kò kg'òèa hãase xaoa tcãàè, salean di c'eean qaruko dim tèbem q'oo koe.

²¹ Xu kò ãe qaùà hãa xu cg'òèe, bìi ba qábiam kg'ám koe tcg'oara hãam xgàò-dxoom cgoa, zi kò wèè zi tsarà zi gaxu di cgàan ka xg'áakaguè.

20

1,000 xu kuri xu

¹ Ra kò moengele ba bóò, me nqarikg'ai koe guu a ko xõa, a tshàua ba koe chòò-q'oo úú tamam hãém di xgobekg'aman qgòóa, naka kaiaam táu-dxoo ba hëéthéé e.

² Me kò cg'ao-dxoo ba ntcàu, gaam ãem ncíim cg'ao ba, a dxãwa ii, a satana ii ba, a ba a 1,000 kurian qáé me,

³ a ba a chòò-q'oo úú tamam hãém q'oo koe xaoa tcãà me, a ba a tc'amkg'aia ba koe tc'àmà-tcèekg'am, nxãasegam gha táá gaicara *nqòóm di zi qhàò zi qàe-qae* ka, i nxãakg'aiga síí 1,000 kurian nqáé. (Gaa x'ae qãá q'oo koe i ko qaase, cg'arésem gha kgoaraè sa.)

⁴ Kar kò nxãaska x'aian di zi ntcòò-q'oo zi bóò, ncèe gazi koe i kò ãe xgàrakuan di qarian máàèa ne ntcòòá-ntcòèe zi. Ra kò khòè ne di tc'èean bóò, ncèe kò Jesom ka nxãea tseegukagua hãa domka hëé, naka Nqarim dim kg'ui ba ne kòo xгаа-xгаа hëéthéé domka ko q'ãe tcúúèa ne. Kg'oo-coa ba kana gam dis sere-seres igaba ne kò táá dqòmá máá, a ne a kò Gam dis x'ái sa còoa ne koe hëé kana tshàua ne koe hëéthéé táá tòò cgaeè. Kg'òè ne kò, a ne a Krestem cgoa 1,000 kurian tc'ãà-cookg'ai.

⁵ Ne c'èe ne khòè ne x'óóa kò hãa ne táá gaicara kg'òè, i nxãakg'aiga síí 1,000 kurian chòò. Ncèe sa x'ooan koe tèes tc'ãà di si i.

⁶ Ts'ee-ts'ee'kg'aièa nea, a tcom-tcomsa ne e, gane ãe x'ooan koe tèes tc'ãà dis koe hàna ne! Ncèe ne khòè ne koes cam dis x'oo sa qari úú tama, igaba ne gha Nqari ba hëé naka Kreste ba hëéthéé di ne peresiti ne ii, a ne a gha 1,000 kurian Gam cgoa tc'ãà-cookg'ai.

Satana ba ko tààè

⁷ Eè i ko 1,000 kurian nqáé kam gha satana ba gam dis qáé-nquus koe guu a kgoaraè.

⁸ A ba a gha tcg'oa a síí nqòóm di chòò-q'ooan 4 koe hàna zi qhàò zi qàe-qae, *nqòó tsara Goge* ba hëé naka Magoge ba hëéthéé di tsara, a ntcòoan xg'ae-xg'aea máá ne. Gane di nxáràse-q'ooa nea tshãam qàe di gómán di nxòá-coan khama noo.

⁹ Wèém nqòóm koe ne gha qòòate, a ne a gha síí kgoara-cgae-q'ooos ãe tcom-tcomsa ne di sa nxãama-nxãama, naka ncàm-ncamsam x'áé-dxoo ba hëéthéé e. I kò c'eean nqarikg'ai koe guu a hàà dàòà cg'òo ne.

¹⁰ Me kò dxãwam, ncèe kò qàe-qae ne ba, c'eean hëé naka salean hëéthéé dim tèbem q'oo koe xaoa tcãàè, ncèe kg'oo-coa ba hëé naka tshúù-ntcòan dim porofiti ba hëéthéé tsara hãa koe, xu gha koaba ba hëé naka ntcúú ba hëéthéé chòò tamase thòò-thòòè.

Còò dis xgàraku sa (20:11-15)

Tcgãyas kg'òèan di sa hëé naka c'èe zi tcgãya zi hëéthéé e

¹¹ A kò nxãaska kaiaa q'úús ntcòò-q'ooos x'aian di sa hëé naka Gaam ãe kò gaas koe ntcòè ba hëéthéé bóò. Nqòómkg'ai hëé naka nqarikg'ai hëéthééa kò Gam hãa koe guu a bèe, a kò táá gaicara hòèe.

¹² Ra kò ãe kò x'óóa hãa ne bóò, kaia ne hëé naka cg'aré ne hëéthéé e, ne x'aian dis ntcòò-q'ooos cookg'ai koe téé-tèe. Zi kò tcgãya zi hëé naka c'èes tcgãyas kg'òèan di sa hëéthéé xgobekg'ammè. Ne kò ãe x'óóa hãa ne ãe ne kúrúá hãa zi guú zi koe guu a xgàràè, tcgãya zi koe i ko ma góásea hãa khama ma.

¹³ I kò tshàa-dxooan khòè ne ãe gaan koe x'óóa hãa ne tcg'òó, si x'oo sa hëé naka x'óóa ne khòè ne dis qgái sa hëéthéé sara ãe ko gasara koe hãa ne x'óóa hãa ne khòè ne tcg'òó, me kò wèém khòè ba ãem kúrúá hãas guús koe guu a xgàràè.

¹⁴ Sara kò x'oo sa hëé naka x'óóa ne khòè ne dis qgái sa hëéthéé sara c'eean dim tèbem q'oo koe xaoa tcãàè. Si ncèe sa cam dis x'oo si i, c'eean dim tèbem di sa.

¹⁵ Ncèe c'èem khòém di cg'òèan kò kg'òèan dis tcgãyas q'oo koe hòòse naka góásea hãa tama, nem kò c'eean dim tèbem q'oo koe xaoa tcãàè.

Kabam nqarikg'ai ba hëé naka kabam nqòókg'ai ba hëé naka kabam Jerusalema ba hëéthéé e (21-22:5)

21

¹ Ra kò nxãaska kabam nqarikg'ai ba hëé naka kabam nqòókg'ai hëéthéé bóò, tc'ãà dim nqarikg'ai ba hëé naka nqòókg'ai ba hëéthééa kò nqáea hãa khama, me tshàa ba káàraa hãa.

² Ra kò tcom-tcomsam x'áé-dxoom, kabam Jerusalema ba bóò, me nqarikg'ai koe guu Nqarim koe, a ko xõa, a ba a sèèè kos khòès khama ii, t'òè qgáian gas dim khòè ba hana máána sa.

³ Ra kò kaim dòm x'aian dis ntcõó-q'ooos koe guua ba kóm, me ko máá: “Bòò, Nqarim di x'áéa ne ncēeska khòè ne cgoa hãa, Me gha gane cgoa x'áé. Gam di ne khòè ne e gha ii, Me gha Gaam Nqarim ga ba gane cgoa hãa, a ba a gha gane dim Nqari ba ii.

⁴ Wèém tçgáí-tshàra bam gha tçgáia ne koe tchùu, si gha x'oo sa hēé, naka tshùú-tcaohan hēé, naka kg'aeon hēé, naka thòòan hēéthēé kaà, kg'aika zi guú zia nqáéa hãa khama,” témé.

⁵ Me kò Gaam ēe x'aian dis ntcõó-q'ooos koe kò ntcõóa-ntcõe ba máá: “Bòò, wèé zi guú zir ko kúrú zi kaba!” témé. A ba a ko gataga máá: “Ncēes guú sa goá tòò, ncēe kg'uaia ne tcom-tcomsa a, a i a tseegu u ke,” témé.

⁶ A ba a ko birí te, a ko máá: “Xg'ara i hãa! Tíí Ra Alefa Ra a, a Ra a Omega Ra a, tshoa-tshoase sa hēé naka chòò-q'oo sa hēéthēé e. Eē cáma hãa ner gha tshàan dim dòm koe guu a máá, kg'òèan di tshàan di ba, surutakagu ne tamase.

⁷ Eē ko tàà ba gha ncēe zi guú zi q'òò, Ra gha gam dir Nqari Ra ii, me gha Tirim cóa ba ii.

⁸ Igaba ēe q'áò ne hēé, naka ēe tcom-tcomsa tama ne hēé, naka cg'áè cau ne hēé, naka cg'òo-kg'ao ne hēé, naka cg'arà-kg'ao ne hēé, naka tsóò-kg'ao ne hēé, naka kúrú mááse di nqárian ko dqòm ne hēé, naka wèé tshùú-ntcõa-kg'aoan hēéthēé di qgáia ne gha karuko c'eean dim tèbem salean dim q'oo koe hãa. Ncēe sa cáim dis x'oo si i.

Kabam Jerusalema ba

⁹ Me nxãaska 7 xu moengele xu, ncēe kò 7 cg'áèan chòò di ka cg'òea zi gába zi 7 zi qgóóa xu ka c'èe ba hàà cgae te a birí te a máá: “Hàà, nakar sèèè kos khòè sa x'ái tsi, Ghùu-coam ka dxàe sa,” témé.

¹⁰ A ba a kò Tc'ēm koe sèè a kaim xàbim qáòm koe úú te, a ba a tcom-tcomsam x'áé-dxoom Jerusalema ba x'ái te, me nqarikg'ai koe guua, Nqarim koe, a ko xõa,

¹¹ x'áàn Nqarim di úú a, a kò t'òès nxõás jasepere dis khama ma kaisase tçàà, q'úúse q'ám sa tçààko nxõán q'ám khama na.

¹² Kaim xhàrom qáò bam úúa, a 12 zi heke-kg'ám zi úúa, a ba a heke-kg'ám zi koe 12 xu moengele xu úúa, i kò gazi heke-kg'ám zi koe 12 zi qhàò zi di cg'òèan Iseraele di xu cóa xu di góéa.

¹³ Nqoana zi heke-kg'ám zi ko cáms ko tçg'oa xòè za hàna, zi nqoana zi heke-kg'ám zi tçg'ao xòè za hàna, zi nqoana zi heke-kg'ám zi dtcèè xòè za hàna, zi nqoana zi heke-kg'ám zi cáms ko tcheè xòè za hàna.

¹⁴ Me kò xhàrom x'áé-dxoom di ba 12 zi nxõá zi tshoa-tshoas di zi t'c'amkg'ai koe tshàòea, i kò gazi koe 12 cg'òèan hàna, Ghùu-coam di xu x'áé úú-kg'ao xu 12 xu di i.

¹⁵ Moengele ncēè kò kg'ui cgoa te ba ko gautan cgoa kúrúeam qanom t'áò-tc'áò cgoa di ba qgóóa, x'áé-dxoom bam ko gam di heke-kg'áman hēé naka gam di xhàroan hēéthēé t'áò-tc'áò cgoa ba.

¹⁶ X'áé-dxoom ba kò wèé 4 xòèa ba za cúíta noo, i wèé dxùukg'aia ba kò cúíta noo. Me kò gam dim qanom cgoa x'áé-dxoom ba t'áò-tc'áò, i qáò-q'ooa ba 2,400 kilomítara* khama noo, i dxùukg'aia ba hēé naka cookg'aia ba hēé naka qhùria ba hēéthēé cúíta noo.

¹⁷ Me nxãaska moengele ba xhàro ba t'áò-tc'áò, i kò qáò-q'ooa ba 60 mítara a†, khòèan di nxárá-q'ooan ka, ncēm kò moengele ba tséekagu u.

¹⁸ Xhàro ba t'òè nxõán cgoa tshàòea, jasepere ta ko ma tciie e, me x'áé-dxoom ba q'ano gautan cgoa kúrúea, a ts'óó-c'óán khama ma q'ano me e.

¹⁹ Nxõá zi ncēe x'áé-dxoom dim xhàrom gazi t'c'amkg'ai koe tshàòea zi kò wèés nxõá-qhàòs cgoa t'òè-t'òèa. Tc'áà dia nea kò jasepere e, i cáim dian kò safire e, i nqoana dian kò kalesetone e, i 4 dian kò emerelete e,

²⁰ i 5 dian kò saretonike e, i 6 dian kò saredio o, i 7 dian kò kerisolete e, i 8 dian kò berile e, i 9 dian kò topase e, i 10 dian kò kerisoperase e, i 11 dian kò hiasinte e, i 12 dian kò ametesete e.

²¹ Heke-kg'ám zi 12 zia kò 12 xu tçààko xu nxõá xu cgoa kúrúea, si kò wèés heke-kg'ám sa cúim tçààkom nxõám cgoa kúrúea. Kaim dàòm x'áé-dxoom xg'aeku di ba kò q'ano gautan cgoa kúrúea, a ts'óó-c'óán khama ma q'ám me e.

²² X'áé-dxoom koer kò tempele ba hòò tama, X'aigam Nqarim Qarim wèé ba hēé naka Ghùu-coa ba hēéthēé tsara kò Gam dim tempele ba ii khama.

²³ X'áé-dxoom ba kò x'áàn cáms di kana nxoem di ga qaa tama, x'áákagu me gha a, Nqarim di x'áà nea kò x'áàn máá me khama, Me kò Ghùu-coa ba gam dis lampi si i.

* 21:16: 2,400 kilomítara - Gerika sa ko máá: “12,000 qáò-q'ooa ne,” témé. † 21:17: i kò qáò-q'ooa ba 60 mítara a - Gerika sa ko máá: “144 qáò-q'ooan x'òám di khama noo,” témé.

²⁴ Zi gha *nqòóm di zi qhàò* zi gam di x'ààn koe qòò, xu gha *nqòóm di xu x'aiga xu gaxu di x'aian gam koe óá*.

²⁵ I kò gam di heke-kg'áman *cám chòò q'oo* koe tcèekg'ammè tite, ntcúua ne gha gaa koe káà a khama.

²⁶ X'ààn hēé naka qhàò zi di x'aian hēéthēéa gha gam koe óáè.

²⁷ Cuiskaga i cúí gúù q'ano tama, kana díim ēe sau-cgaekagu ko gúuan ko kúrú ba, kana tshúù-ntcòan ko kúrú ba gam koe tcàà tite, igaba ēe gane di cg'òèan Ghùu-coam dis tcgāyas kg'òèan dis q'oo koe góásea ne cúí ne e gha ii.

22

Kg'òèan dim tshàa ba

¹ Kam kò *nxāaska moengele ba* tshàan kg'òèan di úúam tshàa ba x'ái te, me tcàakos *nxòás q'úús khama ii*, a x'aian dis ntcòó-q'ooos Nqarim dis koe hēé naka Ghùu-coam dis koe hēéthēé guu a ko

² x'áé-dxoom di dàòan x'áéan xg'aeku di koe ntcàna xōa. Si kò kg'òèan dis hìi sa wéé dxúukg'aian tshàm di koe hāa, a ko 12 tc'áran tc'òan di kúrú, a kò wéem nxoem ka gaa tc'áran tcg'òó. Gaas hìis di tpara nea kò *nqòóm di zi qhàò* zi kg'òèkagu di i. ³ I gaicara cuiskaga cgúikuan hāa tite. Si gha x'aian dis ntcòó-q'ooos Nqarim di sa hēé naka Ghùu-coam di sa hēéthēé x'áé-dxoom koe hāa, i gha Gam di qāan tsééa máá Me.

⁴ Kg'áia ba ne gha bóò, i gha cg'òèa ba còoa ne koe góáse.

⁵ Ntcúú nea gaicara hāa tite, ne lampian di x'ààn hēé naka *cáms di x'ààn hēéthēé ga qaa tite*, X'aigam Nqari ba gha x'ààn máa ne khama. Chòò tamase ne gha x'aiga ne ii.

Jesom di hàà-q'ooa ne (22:6-21)

⁶ Me moengele ba birí te a máá: “Ncēe kg'úia ne tcom-tcomsa a, a tseegu u. Me kò X'aigam, ncēe porofiti xu di xu tc'ēe xu dim Nqari ba, Gam dim moengele ba tsééa tcg'òó, me síú ncēe gha qháése hàà kúrúe zi gúú zi ka Gam di qāan x'ái,” témé.

⁷ *Me Jeso ba máá*: “Bóò, qháeser gha sencgaga síí! Ts'ee-ts'eekg'aièa baa gaam ēe ko porofitan di kg'uian ncēes tcgāyas di qgóóa qari ba,” témé.

⁸ Tíia Johane ra gaar kómá ra ra a, a ra a ncēe zi gúú zi bóò ra. A ēer ko kóm a ko bóò zi kar kò moengelem ncēe kò x'ái te ziam nqàrè-kg'am koe cg'áé, dqóm mer gha ka.

⁹ Igabagam kò birí te a máá: “Táá èeta hēé guu! Tsáá khamagar ma qāa ra a, naka tsáá qōea xu porofiti xu khamaga ma hēé, naka ncēes tcgāyas di ne wéé ne ēe ko kg'ui ba qgóóa qari ne khamaga ma hēéthēé e, ke Nqari ba dqóm!” témé.

¹⁰ A ba a birí te a máá: “Táá porofitan di kg'uian ncēes tcgāyas di tcèekg'am guu, *ncēe zi gúú zi gha hàà kúrúse* x'aèa nea cúú u ke.

¹¹ Eē ko cg'āèan kúrú ba méém qanega cg'āèan kúrú, nakam wéem ēe cg'uriga ii ba méém qanega cg'uriga ii, naka ēe ko qāèan kúrú ba méém qanega qāèan kúrú, nakam ēe tcom-tcomsa ii ba méém qanega tcom-tcomsa ii,” témé.

¹² *Me Jeso ba máá*: “Bóò, qháeser gha sencgaga síí, a gha Tiri surutan cgoa síí, a gha síí wéem khòé ba ēem ma tsééa hāa khamaga ma suruta.

¹³ Tíi Ra Alefa Ra a, a Ra a Omega Ra a, tc'áà di Ra a, a Ra a còo di Ra a, tshoa-tshoase sa hēé naka chòò-q'oo sa hēéthēé e,” témé.

¹⁴ Ts'ee-ts'eekg'aièa nea gane ēe ko qgáia ne xg'aà ne, *nxāasega ne gha kg'òèan dis hìis di tc'áran tc'òó* di qarian úú, a ne a gha heke-kg'áman koe tcàa a x'áé-dxoom koe síí ka.

¹⁵ Tchàa za i haghuan hàna, tsoòkuan ko kúrúan hēé, naka cg'áà-kg'aoan hēé, naka cg'òo-kg'aoan hēé, naka kúrúa máaseèa hāa nqárian ko còrè ne hēé, naka wéé ne ēe tshúù-ntcòan ncàma hāa a ko kúrú u ne hēéthēé e.

¹⁶ “Tíi Jeso Ra Tirim moengele ba tsééa máá tu ua hāa, hàam gha kereke zi koe ncēe zi gúú zi ka *nxāea tseegukagua máá tu u ka*. Tíi Ra Tòbe Ra a, a Dafitem dir Cóá Ra a, a Ra a kaisase ko x'áar q'uu tçonò Ra a thēé,” tam méé.

¹⁷ *Tcom-tcomsam* Tc'ēe ba hēé naka séé-kg'ao sa hēéthēéa ko máá: “Hàà!” témé.

Naka ēe ko kóm ba méém máá: “Hàà!” témé.

Wéem ēe *cáma hāa* ba méém hàà, nakam wéem ēe ko tc'ēe ba, kg'òèan dim tshàm surutaa tama ba séé.

¹⁸ Wéem khòèm ēe ko ncēes tcgāyas di porofitan di kg'uian komsana ba Ra ko tseeguan birí a ko máá: ncēè c'ēm khòèm kò c'ēe gúuan gaan koe càua mááse, nem gha Nqari ba ncēes tcgāyas koe góáèa hāa cg'āèan càua máá me,

¹⁹ a ncēè c'ēm khòèm kò ncēes tcgāyas porofitan dis koe c'ēe kg'uian séèa tcg'òó, nem gha Nqari ba gam di xòèan kg'òèan dis hìis koe hēé, naka tcom-tcomsam x'áé-dxoom koe hēéthēé séèa tcg'òó, ncēes tcgāyas koe góáèa a.

²⁰ Gaam ãe ko gazi gúù zi nxàea tseegukagu ba ko máá: “Eè, sencgagar gha sí,” témé. Amen. X'aiga Tsi Jeso Tseè, hàà!

²¹ X'aigam Jesom di cgómkuan méé i gatu wèéa tu cgoa hãa.